

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO

A Mariña-Ortegal

VIVIR DO MAR
tecendo o futuro

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MAR

Unión Europea
Fondo Europeo Marítimo
e de Pesca (FEMP)

ÍNDICE

CAPÍTULO 1. Datos do grupo	5
1.1. Datos identificativos do grupo	6
1.2. Relación de entidades asociadas	7
1.3. Composición da xunta directiva	12
1.4. Datos resumo do grupo	14
CAPÍTULO 2. Definición da zona pesqueira	16
CAPÍTULO 3. Diagnóstico	20
3.1. Diagnóstico	21
3.1.1. Caracterización do espazo	21
3.1.2. Demografía	32
3.1.3. Mercado laboral	51
3.1.4. Estrutura económica e empresarial	74
3.1.5. Sector pesqueiro	85
3.1.6. Sector turístico	97
3.1.7. Patrimonio medioambiental protexido	106
3.1.8. Patrimonio cultural e histórico	119
3.1.9. Metodoloxía	163
3.2. Análise DAFO	164
3.3. Conclusións e retos	168
CAPÍTULO 4. Misión, Visión e Valores	171
4.1. Misión	172
4.2. Visión	172
4.3. Valores	172
CAPÍTULO 5. Plan de acción	173
5.1. – 5.6. Estrutura e contidos do plan de acción	174
Mapa do plan de acción	174
Plan de acción: obxectivos, liñas de actuación e medidas	176
5.7. – 5.14. Principais características da estratexia	190
5.7. Carácter integrado e multisectorial da estratexia	190
5.8. Carácter innovador da estratexia	191
5.9. Contribución da estratexia á creación de emprego	193
5.10. Promoción da igualdade entre homes e mulleres e non discriminación	194
5.11. Contribución ao principio de desenvolvemento sostible	198
5.12. Complementariedade	199
5.13. Redes	204
5.14. Análise de pertinencia da estratexia	205

CAPÍTULO 6. Plan de financiamento	209
6.1. Distribución global do orzamento	210
6.2. Plan de financiamento	212
CAPÍTULO 7. Capacidade do Grupo de Acción Costeira	214
7.1. Experiencia do Grupo de Acción Costeira	215
7.2. Medio físicos: espazos de traballo, dotacións e equipamentos	217
7.3. Recursos humanos e técnicos	218
CAPÍTULO 8. Disposicións de xestión	221
8.1. Xestión interna do grupo	222
8.1.1. Medidas de responsabilidade social corporativa do GALP	228
8.2. – 8.4. Procedementos de xestión do programa de axudas	232
CAPÍTULO 9. Seguimento e avaliación	246
9.1. Sistema de indicadores	247
9.2. – 9.3. Plan de seguimento e avaliación	253
CAPÍTULO 10. Plan de participación	259
10.1. Directorio de entidades e persoas	260
10.2. Proceso de participación para a elaboración da estratexia	266
10.3. Proceso de participación para o seguimento e aplicación da estratexia	276
CAPÍTULO 11. Plan de comunicación	280
11.1. Comunicación interna: mapa estratéxico	281
11.2. Comunicación externa: plan de comunicación	282
CAPÍTULO 12. Bibliografía	298
ANEXO 1. Cartografía	302
ANEXO 2. Listado de persoas asistentes	339
ANEXO 3. Dossier de prensa	347

CAPÍTULO 1

DATOS DO GRUPO

1.1. DATOS IDENTIFICATIVOS DO GRUPO

Denominación	Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro A Mariña-Ortegal
NIF	G27386192
Teléfono	982563355 - 606568506
Fax	---
Enderezo electrónico	gac1@accioncosteira.es
Representante legal	José Basilio Otero Rodríguez
NIF do representante legal	33993978R

1.2. RELACIÓN DE ENTIDADES ASOCIADAS

Figuran na actualidade como asociadas un total de 47 entidades.

1.3. COMPOSICIÓN DA XUNTA DIRECTIVA

Figuran na actualidade como entidades da xunta directiva un total de 30 entidades.

1.4. DATOS RESUMO DO GRUPO

O futuro Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro (GALP) de A Mariña-Ortega ten un total de 47 entidades socias, das cales case o 40% pertencen ao sector pesqueiro, mentres que o sector público representa o 27,7%. O sector social e o sector económico contan co mesmo número de entidades, 8.

As entidades socias do GALP agrupan un total de 2.865 persoas socias, unha cantidade moi significativa da poboación, 3,4% da poboación total. Se tomamos en conta as entidades do sector pesqueiro agrupan un total de 1.408 persoas, o que representa o 69,6% da poboación traballadora no sector do mar.

TÁBOA 1. NÚMERO DE ENTIDADES SOCIAIS, PORCENTAXE E NÚMERO DE PERSOAS SOCIAIS SEGUNDO SECTOR

	NÚMERO	% REPRESENTACIÓN	NÚMERO DE PERSOAS SOCIAIS
Entidades sector pesqueiro	18	38,3%	1.408
Entidades sector social	8	17,0%	744
Entidades sector económico	8	17,0%	713
Entidades sector público	13	27,7%	N.C
Total entidades	47	100,0%	2.865

Na Xunta Directiva do GALP hai 16 homes e 14 mulleres, logrando case a paridade, mentres que no caso do asemblea as mulleres representan o 38,3% fronte ao 61,7% dos homes. A presenza das mulleres na Xunta Directiva e sobre todo na Asemblea é máis alta dentro das entidades do sector pesqueiro.

TÁBOA 2. NÚMERO DE MULLERES E HOMES NA ASEMBLEA XERAL E XUNTA DIRECTIVA SEGUNDO SECTOR

	ASEMBLEA			XUNTA DIRECTIVA		
	MULLERES	HOMES	TOTAL	MULLERES	HOMES	TOTAL
Representantes sector pesqueiro	11	7	18	8	7	15
Representantes sector social	1	7	8	1	2	3
Representantes sector económico	4	4	8	3	3	6
Representantes sector público	2	11	13	2	4	6
Total representantes	18	29	47	14	16	30

TÁBOA 3. PORCENTAXE DE REPRESENTANTES MULLERES NA XUNTA DIRECTIVA E ASEMBLEA XERAL SEGUNDO SECTOR

	% MULLERES	
	ASEMBLEA XERAL	XUNTA DIRECTIVA
Entidades sector pesqueiro	61,1%	53,3%
Entidades sector social	12,5%	33,3%
Entidades sector económico	50,0%	50,0%
Entidades sector público	18,2%	33,3%
Total entidades	38,3%	46,7%

Ningún grupo de interese ou autoridade pública, definida esta última de conformidade coas normas nacionais, ostentarán unha representación que supoña máis do 49% dos dereitos de voto na toma de decisións nos diferentes órganos de goberno do GALP, tal e como consta no artigo 32.1.b do Regulamento de disposicións comúns (Regulamento UE 1303/2013).

TÁBOA 4. PORCENTAXE DE REPRESENTACIÓN NA XUNTA DIRECTIVA E ASEMBLEA XERAL SEGUNDO SECTOR

	% REPRESENTACIÓN ASEMBLEA	% REPRESENTACIÓN XUNTA DIRECTIVA
Representantes sector pesqueiro	A representación por grupos ou autoridades públicas non superará o 49%, limitando así a capacidade de decisión nos órganos de goberno	
Representantes sector social		
Representantes sector económico		
Representantes sector público		

CAPÍTULO 2

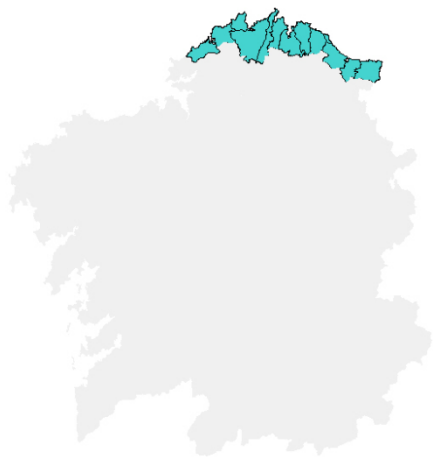
DEFINICIÓN DA ZONA PESQUEIRA

A zona pesqueira correspóndese con toda a franxa setentrional galega. O territorio enmárcase entre o Mar Cantábrico, a costa ártabra coruñesa e as estribacións norteñas das aliñacións montañosas das serras orientais e setentrionais galegas. Ocupa toda a franxa litoral cantábrica galega e o comezo da vertente atlántica ata o límite coa comarca de Ferrol. En certa medida as serras que se sitúan ao sur (Cadeira, Pousadoiro, Carracedo, Lourenzán, A Toxiza, O Xistral, Montalén e a terminación meridional da Faladoira) confírenlle un certo illamento, separando esta zona do resto de comarcas (Fonsagrada, Meira, Terra Chá e Eume).

Esta zona caracterízase tamén pola súa diversidade a tódolos niveis, tanto dende o punto de vista abiótico como dende o biótico e/ou paisaxístico, o que se traduce nunha ampla rede de espazos protexidos.

A zona pesqueira reúne no seu interior dúas áreas que se caracterizan por elementos xeográficos comúns, se ben difiren notablemente no seu nivel de dinamismo demográfico e económico. A área oriental presenta indicadores de crecemento dentro dunha provincia, a de Lugo, que nos mesmos indicadores rexistra valores negativos. A occidental, amosa un comportamento recesivo que contrasta co relativo dinamismo da provincia á que pertence, A Coruña. En conxunto a zona presenta decrecemento de poboación entre 1999 e 2003, ten unha poboación máis envellecida que no conxunto de Galicia e cunha menor densidade de poboación.

MAPA 1. SITUACIÓN DO TERRITORIO DO GALP A MARIÑA-ORTEGAL EN GALICIA

MAPA 2. CONCELLOS DO GALP MARIÑA-ORTEGAL

TÁBOA 5. POBOACIÓN E SUPERFICIE DOS CONCELLOS DO GALP A MARIÑA-ORTEGAL

CONCELLO	POBOACIÓN CONCELLO	SUPERFICIE KM
Barreiros	2.994	72
Burela	9.660	8
Cariño	4.241	47
Cedeira	7.147	85
Cervo	4.369	78
Foz	9.899	100
Mañón	1.455	82
Ortigueira	5.997	210
Ribadeo	10.010	109
Valdoviño	6.796	88
Vicedo, O	1.882	76
Viveiro	15.932	109
Xove	3.456	89
GALP A Mariña-Ortega	83.838	1.155

Fonte: Padrón municipal de habitantes. Estatísticas sobre territorio. IGE

A Mariña lucense está vertebrada territorialmente, posúe boas comunicacións, está máis urbanizada, ten unha economía diversificada e está inserida en fluxos económicos de ámbito suprarrexional que a atravesan.

Ortega, do lado coruñés, apenas ten rematado un tramo menor da vía de alta capacidade chamada a artellala, que servirá para paliar o seu illamento tanto a respecto da parte occidental como a respecto da área urbana de Ferrol. Posúe núcleos de poboación máis modestos e unha economía moito máis dependente da actividade marítimo-pesqueira e forestal, con indicadores de renda e PIB por habitante menores. Trátase da zona costeira de Galicia máis castigada pola emigración xuvenil. Esta realidade fai que o conxunto da zona teña un nivel de renda inferior ao conxunto de Galicia.

As razóns para considerar ambas áreas como parte dun todo son fundamentalmente de dous tipos:

- Xeográficas: A súa distancia ás principais cidades galegas, e en especial ás cidades máis dinámicas, dada a situación de declive socioeconómico de Ferrol, forza a considerar o conxunto como unha unidade. Ademais, o potencial que ten a explotación turística do enorme patrimonio paisaxístico e medioambiental deste eixo setentrional das Rías Altas galegas, suxire a súa combinación nun produto único que comparta imaxe e promoción.
- De cohesión social: Tódolos tramos costeiros de Galicia alternan concellos e comarcas con distinto tipo de dinamismo socioeconómico. Considerar por separado zonas diferentes neste sentido, como son as do GALP A Mariña-Ortega, cuxa recuperación pasa, cando menos parcialmente, pola busca de sinerxías en común, redundaría no abandono das áreas máis deprimidas.

O mercado laboral presenta características similares ás do conxunto de Galicia, se ben apunta maiores dificultades para a poboación máis cualificada, e posúe unha orientación a actividades de baixo valor engadido tradicionalmente presentes na área: turismo e construción. A contratación rexistrou en 2014 magnitudes superiores ás do comezo da crise, aínda que iso débese fundamentalmente á temporalidade e precarización dos contratos, fundamentalmente nos tramos de idade máis novos e entre as mulleres.

Cabe salientar a presenza na área do GALP dun porto de competencia estatal, asociado á actividade da factoría de aluminio Alcoa e das súas auxiliares.

Arredor da actividade pesqueira xira a historia económica destes concellos, así como boa parte da actividade da maioría dos principais núcleos de poboación. Os principais portos en descargas e valor, Celeiro (Viveiro) e Burela, mantiveron durante os últimos anos o volume de vendas rexistrado, e a pesar da crise e máis de que o número de persoas empregadas se reduciu como consecuencia da mesma. Este dato reflicte unha adaptación positiva ás condicións do mercado. Maiores dificultades experimentan os portos occidentais de Cariño e Cedeira.

No que atinxe ao turismo, o territorio do GALP A Mariña-Ortega posúe unha infraestrutura hoteleira e de turismo rural moi importante. A zona da Mariña Lucense é unha das investigadas regularmente polo INE e para a que se dispoñen de estatísticas profusas sobre o sector. O principal reto que afronta é a transición de complementar o tradicional turismo de hotel e praia co paisaxístico e medioambiental, para o cal cómpre reorientar a oferta existente e aumentar e diversificar a oferta de empresas de servizos de turismo activo.

O conxunto do GALP presenta, a pesar da incidencia dos indicadores negativos da zona de poñente nos valores globais, en canto a equipamentos educativos ou servizos públicos de saúde e asistencia social, indicativos dunha boa calidade de vida. Advírtese, porén, unha destrución do emprego asociado aos servizos asistenciais.

Cabe destacar que o sector pesqueiro e marisqueiro de todo o territorio, ten máis ou menos os mesmos problemas de falta de relevo xeracional, poucos recursos e falta de compradores. Sobre todo no eido do marisqueo seguen unha forma de explotación dos bancos moi similar. Ademais, en base á experiencia do Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortega, funcionando dende o ano 2009 ata o de agora, podemos dicir que os 13 concellos da Mariña e Ortega, funcionan como un todo, aínda que sexan de comarcas e provincias distintas.

TÁBOA 6. PRINCIPAIS DATOS GALP A MARIÑA-ORTEGA E GALICIA

	GALP A MARIÑA-ORTEGA	GALICIA
Número de municipios	13	315
Superficie (Km ²)	1.155	29.575
Número habitantes	83.838	2.748.695
Densidade de poboación	72,6	92,9
Evolución da poboación (1999-2003)	-2,3%	1,3%
Renda dispoñible bruta por habitante	14.728,9	14.965,4
Indicador municipal de renda dos fogares	98,4	100
Índice de envellecemento	183,9	146,1
Peso do sector pesqueiro	8,8%	3,9%

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do IGE

CAPÍTULO 3

DIAGNÓSTICO

3.1. DIAGNÓSTICO

3.1.1. CARACTERIZACIÓN DO ESPAZO

O GALP A Mariña-Ortegal esténdese ao longo de 13 concellos, 5 comarcas e 2 provincias por toda a faixa costeira cantábrica de Galicia, desde o linde con Asturias ata o cabo Ortegal. Todo o litoral cantábrico galego queda incluída no seu ámbito territorial, que suma ademais a maior parte da Costa Ártabra, xa con orientación atlántica, ata Valdoviño, nas proximidades da área urbana da ría de Ferrol. En liña recta son algo máis de 90 Km que, ao seguir a traza litoral, tipicamente recortada en Galicia, supoñen moitos máis quilómetros de costa.

TÁBOA 7. DISTRIBUCIÓN DO GALP A MARIÑA-ORTEGAL POR COMARCAS E CONCELLOS

COMARCAS	CONCELLOS
A Mariña Central	• Foz • Burela
A Mariña Occidental	• Cervo • Xove • O Vicedo • Viveiro • Barreiros
A Mariña Oriental	• Ribadeo
Ferrol	• Cedeira • Valdoviño
Ortegal	• Mañón • Ortigueira • Cariño

Fonte: Instituto Galego de Estatística (IGE). 2014

Esta faixa litoral agrupa os territorios situados máis ao Norte de Galicia e contén no seu interior seis das Rías Altas, concretamente as de Cedeira, Ortigueira, Viveiro, Barqueiro, Foz e a banda galega da de Ribadeo.

A maior parte dos concellos posúen unha extensión similar, entre os 50 e os 100 Km². Son excepcións a esta magnitude os concellos de Burela, con só 8 Km², froito dunha segregación do concello de Cervo en 1996, e o de Ortigueira, o maior de todos eles, con algo máis de 200 Km², que tamén sufriu a segregación do concello de Cariño a finais do século pasado.

TÁBOA 8. POBOACIÓN DOS CONCELLOS E COMARCAS. SUPERFICIE. POBOACIÓN RELATIVA SOBRE O TOTAL DA COMARCA. 2014

CONCELLO	COMARCA	POBOACIÓN CONCELLO	SUPERFICIE KM	PORCENTAXE SOBRE O VALOR DA COMARCA	POBOACIÓN DA COMARCA
Burela	A Mariña Central	9.660	8	32,4%	29.860
Foz	A Mariña Central	9.899	100	33,2%	29.860
Cervo	A Mariña Occidental	4.369	78	16,3%	26.729
O Vicedo	A Mariña Occidental	1.882	76	7,0%	26.729
Viveiro	A Mariña Occidental	15.932	109	59,6%	26.729
Xove	A Mariña Occidental	3.456	89	12,9%	26.729
Barreiros	A Mariña Oriental	2.994	72	17,9%	16.741
Ribadeo	A Mariña Oriental	10.010	109	59,8%	16.741
Cedeira	Ferrol	7.147	85	4,5%	159.422
Valdoviño	Ferrol	6.796	88	4,3%	159.422
Cariño	Ortegal	4.241	47	32,8%	12.942
Mañón	Ortegal	1.455	82	11,2%	12.942
Ortigueira	Ortegal	5.997	210	46,3%	12.942
GALP A Mariña- Ortegal		83.838	1.155	34,1%	245.694
Número de concellos			13		
Número de comarcas			5		

Fonte: Padrón municipal de habitantes. Estatísticas sobre territorio. IGE

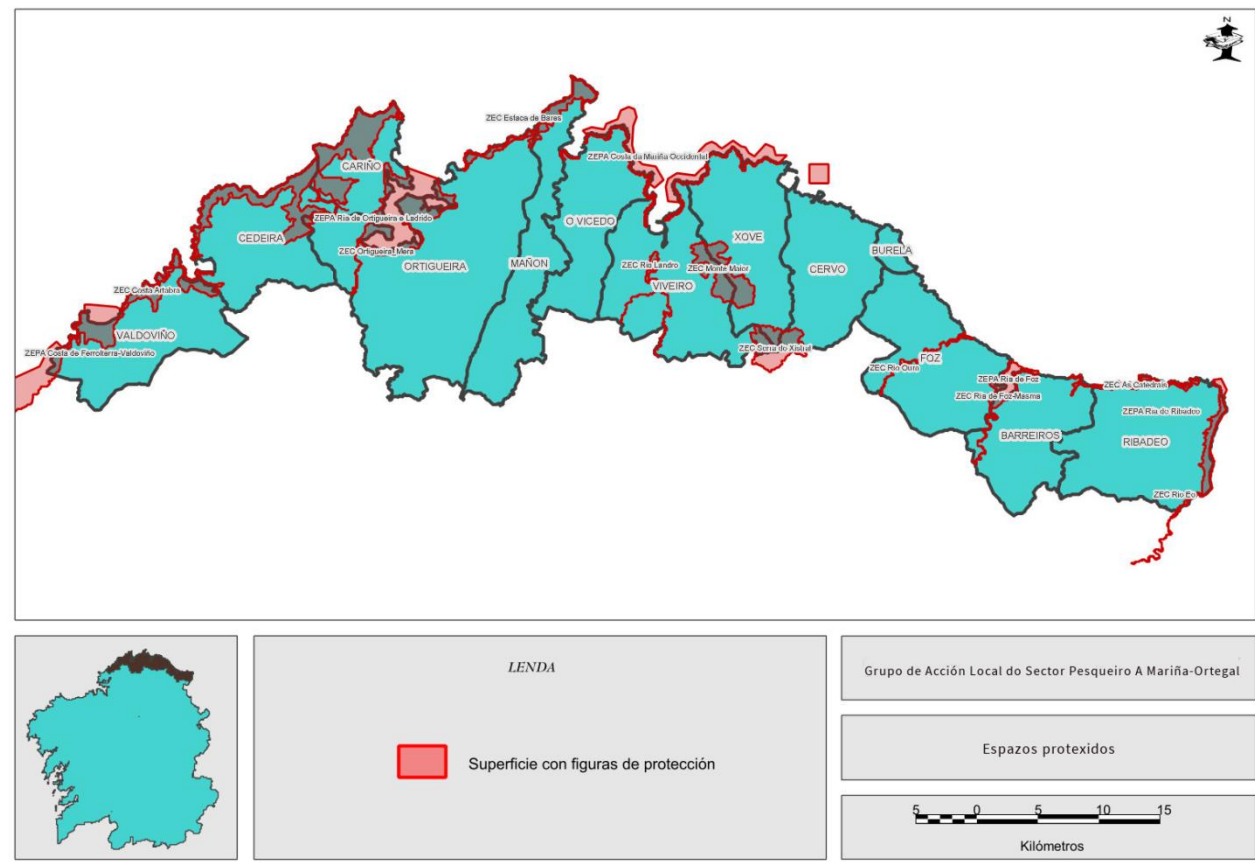
Espazos protexidos

A Rede Natura 2000 é a iniciativa máis importante para crear unha rede de espazos naturais baseada en criterios científicos. A súa finalidade é asegurar a conservación de hábitats e especies, entre as que se encontran moitas seriamente ameazadas por un desenvolvemento carente de planificación.

Na Rede Natura 2000 intégranse os espazos designados como ZEPAS pola Directiva de Aves (79/409/CEE) e os espazos designados para o cumprimento da Directiva de Hábitats (92/43/CEE), coñecidos na súa 1ª fase como Lugares de Importancia Comunitaria (LIC).

Créase así unha rede de lugares nos que se asegurará a súa conservación, aplicando medidas preventivas, correctoras e compensatorias ante os posibles impactos ambientais que terán que ser previstos en cada un deses lugares.

MAPA 3. DISTRIBUCIÓN DOS ESPAZOS PROTEXIDOS NO GALP A MARIÑA-ORTEGAL

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do Plan de Ordenación do Litoral. 2015.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Posteriormente, os espazos LIC vanse converter en Zonas Especiais de Conservación a través do Decreto 37/2014, do 27 de marzo. Este decreto declara zonas especiais de conservación aos lugares de importancia comunitaria e aproba o Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia. Neste decreto, defínense as seguintes Zonas Especiais de Conservación (ZEC) e as seguintes Zonas de Especial Protección de Aves (ZEPA) no territorio que comprende o GALP A Mariña-Ortegal:

As dúas táboas seguintes relacionan os concellos en función dos espazos protexidos e viceversa, para facilitar a súa busca.

TÁBOA 9. DISTRIBUCIÓN DOS CONCELLOS POR ESPAZO

NOME DO ESPAZO	EXTENSIÓN (HA)	CONCELLOS DO ESPAZO
ZEC As Catedrais.	297	Ribadeo, Barreiros
ZEC Costa Artabra	7.546	Cariño, Ortigueira, Cedeira, Valdoviño, Narón, Ferrol, Mugardos, Ares
ZEC Costa da Mariña Occidental	2.169	O Vicedo, Viveiro, Xove, Cervo
ZEC Estaca de Bares	852	Mañón, Ortigueira
ZEC Monte Maior	1.247	Viveiro, Xove
ZEC Ortigueira_Mera	3.868	Cariño, Ortigueira, Cerdido, As Pontes de García Rodríguez, As Somozas
ZEC Ría de Foz-Masma	643	Foz, Barreiros, Lourenzá, Mondoñedo
ZEC Río Eo	1.003	Ribadeo, Trabada, A Pontenova, Riotorto, Meira, Ribeira de Piquín, A Fonsagrada
ZEC Río Landro	127	Viveiro, Ourense
ZEC Río Ouro	109	Foz, O Valadouro, Alfoz
ZEC Serra do Xistral	22.964	As Pontes de García Rodríguez, Abadín, Alfoz, Cervo, Mondoñedo
ZEPA Costa da Mariña Occidental.	491	O Vicedo, Viveiro, Xove, Cervo
ZEPA Costa de Ferrolterra-Valdoviño	4.266	Ferrol, Narón, Valdoviño
ZEPA Ría de Foz	564	Foz, Barreiros
ZEPA Ría de Ortigueira e Ladrado.	3.025	Cariño, Ortigueira
ZEPA Ría de Ribadeo	614	Ribadeo, Trabada

Fonte: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2015.

TÁBOA 10. DISTRIBUCIÓN DOS ESPAZOS POR CONCELLO

CONCELLO	NOME ESPAZO
Barreiros	• ZEC As Catedrais • ZEC Ría de Foz-Masma • ZEPA Ría de Foz
Cariño	• ZEC Costa Artabra • ZEC Ortigueira_Mera • ZEPA Ría de Ortigueira e Ladrado
Cedeira	• ZEC Costa Artabra
Cervo	• ZEC Costa da Mariña Occidental • ZEC Serra do Xistral • ZEPA Costa da Mariña Occidental
Foz	• ZEC Ría de Foz-Masma • ZEC Rio Ouro • ZEPA Ría de Foz
Mañón	• ZEC Estaca de Bares
Ortigueira	• ZEC Estaca de Bares • ZEC Ortigueira_Mera • ZEPA Ría de Ortigueira e Ladrado
Ribadeo	• ZEC As Catedrais • ZEC Rio Eo • ZEPA Ría de Ribadeo
Valdoviño	• ZEC Costa Artabra • ZEPA Costa de Ferrolterra-Valdoviño
Vicedo, O	• ZEC Costa da Mariña Occidental • ZEPA Costa da Mariña Occidental
Viveiro	• ZEC Costa da Mariña Occidental • ZEC Monte Maior • ZEC Rio Landro • ZEC Serra do Xistral • ZEPA Costa da Mariña Occidental
Xove	• ZEC Costa da Mariña Occidental • ZEC Monte Maior • ZEC Serra do Xistral • ZEPA Costa da Mariña Occidental

Fonte: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2015.

Aspectos xeográficos

No GALP A Mariña-Ortega sitúanse as rías de Foz, Ortigueira, Cedeira, Barqueiro, Ribadeo e Viveiro. En función dos concellos a distribución por rías é a seguinte:

TÁBOA 11. DISTRIBUCIÓN DAS RÍAS POR CONCELLOS

CONCELLO	NOME RÍA
Barreiros	Ría de Foz
Cariño	Ría de Ortigueira
Cedeira	Ría de Cedeira
Foz	Ría de Foz
Mañón	Ría do Barqueiro
Ortigueira	Ría de Ortigueira
Ribadeo	Ría de Ribadeo
Valdoviño	Ría de Cedeira
Vicedo, O	Ría do Barqueiro e Ría de Viveiro
Viveiro	Ría de Viveiro
Xove	Ría de Viveiro

Fonte: Instituto Xeográfico de Galicia. 2014

No concello de Cariño sitúase o cabo Ortegal, mentres que no concello de Mañón sitúase o cabo de Estaca de Bares.

No que respecta ás illas e illotes a máis importante é a Illa Coelleira, de apenas 16 Ha, localizada na Ría do Barqueiro, na que ademais se conservan os restos dun antigo e pequeno mosteiro.

TÁBOA 12. DISTRIBUCIÓN DAS ILLAS POR CONCELLOS

CONCELLO	ILLA	EXTENSIÓN (HA)
Cervo	Farallóns	6
Ortigueira	San Vicente	1,3
Ribadeo	Penedo da Ínsua	1,9
Ribadeo	Pancha	1,1
Vicedo, O	Coelleira	16
Viveiro	Area	3
Xove	Ansarón	10
Total		39,3

Fonte: Instituto Xeográfico de Galicia. 2014

TÁBOA 13. PRAIAS CON BANDEIRA AZUL

CONCELLO	NOME PRAIA
Barreiros	As Pasadas Lóngara Coto Acantilado-Remior Altar Fontela-Valea
Burela	O Portelo A Marosa Ril
Foz	Areoura Peizás Arealonga Llas A Rapadoira
Mañón	Bares Esteiro
Ortigueira	Morouzos A Concha
Ribadeo	Os Castros-Illas As Catedrais
Vicedo, O	Abrela
Xove	Esteiro

Fonte: Praias bandeira azul. 2014. Asociación de Educación Ambiental y del Consumidor

Infraestruturas

Infraestruturas terrestres

A autoestrada A-8 San Sebastián-Santiago de Compostela, que comunica Ribadeo coa contorna de Foz, e a estrada nacional que funciona como extensión desta ata a factoría de Alcoa en San Cibrao (Cervo), definen o eixo de maior dinamismo económico e demográfico do GALP. A partir de aí cara ao oeste, a aínda hoxe incompleta vía de alta capacidade ata San Sadurniño, debuxa outro eixo, continuación do anterior. Esta infraestrutura incompleta funciona como metáfora do declive socioeconómico desta outra parte do GALP.

A liña de camiños de ferro de vía estreita (antigamente FEVE e agora xa integrado na RENFE) apenas funciona como un servizo de transporte de proximidade entre algúns dos núcleos da zona máis achegados entre si, especialmente entre Ortigueira e Ribadeo, pero as súas características (traza, vía única, velocidade media) impídelle actuar como elemento vertebrador ou cohesionador.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Os concellos de Cedeira e Valdoviño, forman un binomio solto na estrema de poñente do GALP. A serra da Capelada actúa como separación natural entre as Rías de Cedeira e de Cariño, e ningunha destas infraestruturas principais percorre estes dous concellos. Para o concello de Cariño, aínda que tamén queda á marxe do principal eixo de artellamento este-oeste, si que está previsto, en cambio, a construción dunha extensión da vía de alta capacidade que o inseriría no conxunto.

Esta área litoral galega é unha das que se atopa a maior distancia media das cidades galegas, tanto en distancia como en tempos. Os principais núcleos de dinamismo económico de Galicia fican afastados e os principais fluxos económicos e humanos só atravesan a súa parte oriental.

Todo iso implica que a cohesión dos concellos do GALP se xustifique sobre todo en relación ao seu illamento territorial ou posición excéntrica en Galicia, máis que a factores de vertebración interna. O sector occidental, fundamentalmente a Comarca do Ortegal, presenta importantes problemas de desestruturación e atraso económico. A Ría de Viveiro, que malia á súa posición central e ser un dos motores demográficos e económicos da área, posúe unha conectividade limitada, non chegan nin saen dela estradas de alta capacidade e a Serra do Xistral actúa como unha importante barreira natural cara ao interior. Esta condición periférica só pode ser solventada se a acción política das Administracións considera ao conxunto do GALP como un todo. O desmembramento ou partición do territorio non é unha opción, e conduciría neste caso, máis que a resolver os seus problemas, a aumentalos.

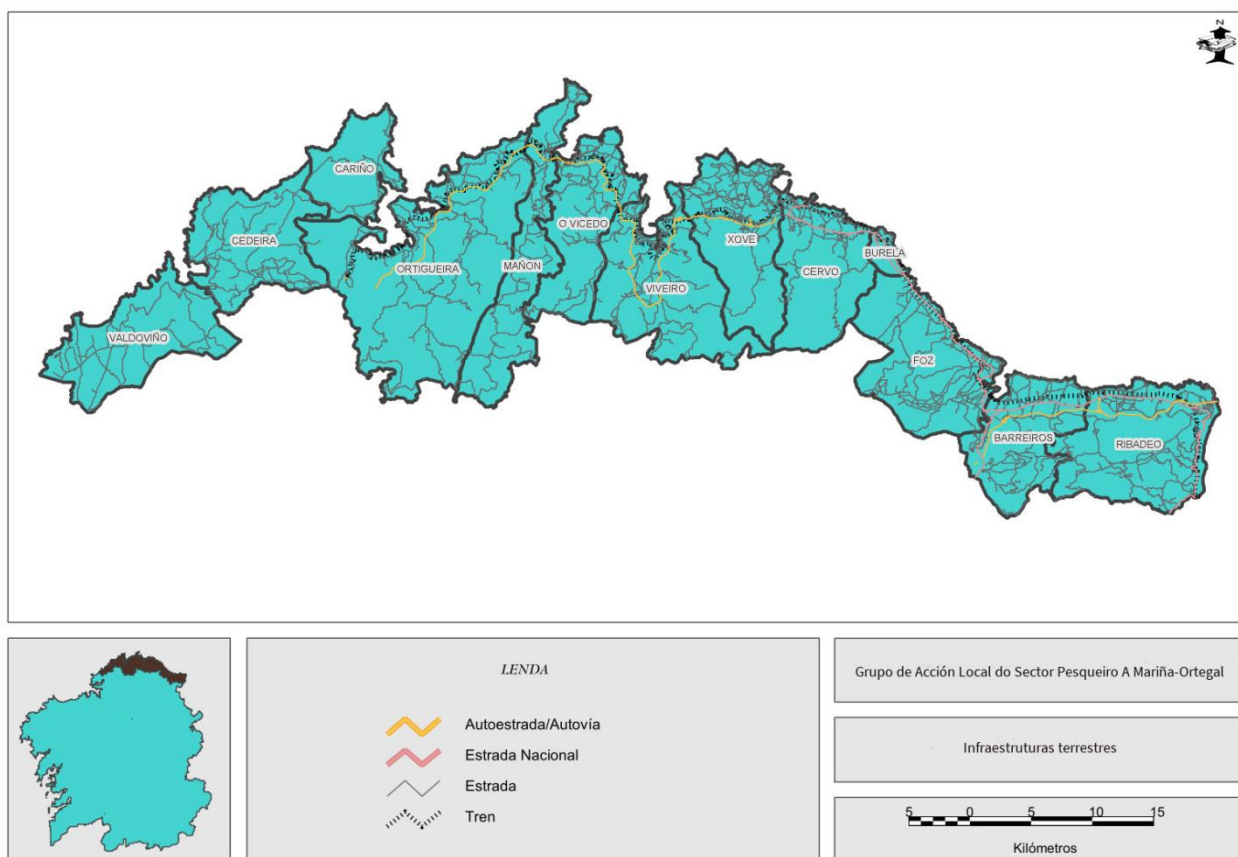

TÁBOA 14. PRINCIPAIS VÍAS DE COMUNICACIÓN TERRESTRE

NOME VÍA	TIPO DE VÍA	CONCELLOS COMUNICADOS
CP-6121	Provincial	Cariño
LU-862	Primaria básica	Xove, Viveiro, O Vicedo
AC-862	Primaria básica	Cedeira, Mañón, Ortigueira, Valdoviño
A-8	Vía de alta capacidade	Ribadeo, Barreiros
N-642	Vía de alta capacidade	Cervo, Burela, Foz

Fonte: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. Ministerio de Fomento. 2015.

MAPA 4. MAPA DE INFRAESTRUTURAS VIARIAS

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do Plan de Ordenación do Litoral.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Infraestruturas marítimas

No territorio do GALP localízase un porto do Estado, en San Cibrao, dependente da autoridade portuaria de Ferrol-San Cibrao, e que serve fundamentalmente ao tráfico de mercadorías da factoría de Alcoa situada ao seu carón.

O resto de portos, en número de 16, son de competencia autonómica e de moita menor dimensión física e de tráfico. A maioría teñen unha orientación pesqueira, aínda que algúns tamén destacan polo tráfico de minerais ou de madeira.

TÁBOA 15. PORTOS DO GALP A MARIÑA-ORTEGAL POR CONCELLOS

NOME CONCELLO	NOME PORTO
Burela	Burela
Cariño	Cariño
Cedeira	Cedeira
Cervo	San Cibrao
Foz	Foz Nois
Mañón	O Barqueiro - Bares
Ortigueira	Espasante Ortigueira
Ribadeo	Ribadeo Rinlo
Vicedo, O	Vicedo, O
Viveiro	Celeiro Viveiro
Xove	Portocelo Morás

Fonte: Portos de Galicia. 2015

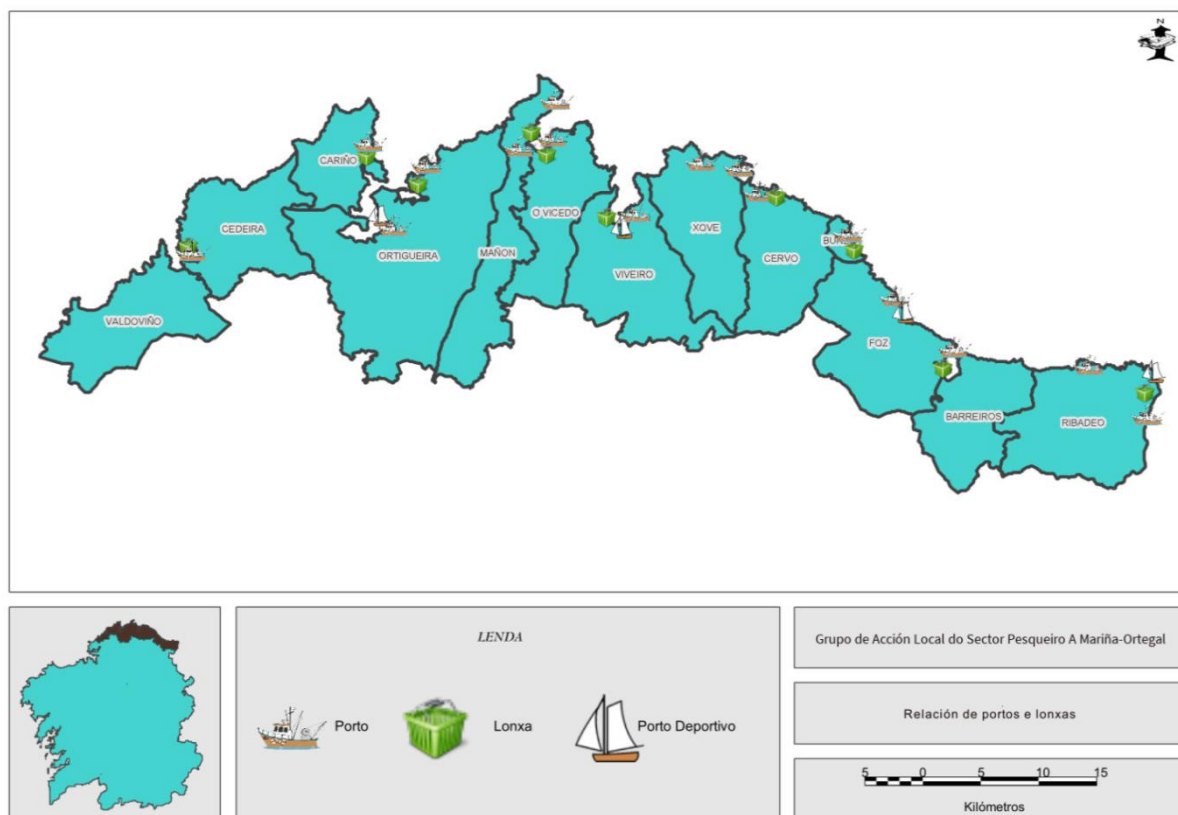
A dotación de portos deportivos redúcese a catro concellos: Ribadeo, Viveiro, Ortigueira e Foz sendo o primeiro o máis importante dos catro, xa que posúe 2/3 dos amarres totais.

TÁBOA 16. PORTOS DEPORTIVOS E NÚMERO DE AMARRES

CONCELLO	NOME	NÚMERO AMARRES
Foz	Porto de Foz	N.C
Ortigueira	Porto de Ortigueira	131
Ribadeo	Porto de Ribadeo	622
Viveiro	Porto de Viveiro	225
Total		978

Fonte: Portos de Galicia. 2015

MAPA 5. MAPA DE PORTOS PESQUEIROS, PORTOS DEPORTIVOS E LONXAS

Fonte: Elaboración propia.

Nas infraestruturas portuarias autonómicas localízanse 10 lonxas.

TÁBOA 17. LONXAS DO GALP A MARIÑA-ORTEGAL POR CONCELLOS

CONCELLO	LONXA
Burela	Burela
Cariño	Cariño
Cedeira	Cedeira
Cervo	San Cibrao
Foz	Foz
Mañón	O Barqueiro
Ortigueira	Espasante
Ribadeo	Ribadeo
Vicedo, O	Vicedo, O
Viveiro	Celeiro

Fonte: Plataforma de pesca. Xunta de Galicia. 2015

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

En cadansúa lonxa existe unha confraría de pescadores, coas denominacións seguintes:

TÁBOA 18. CONFRARÍAS POR CONCELLOS

CONCELLO	NOME
Burela	Confraría de Pescadores de Burela "San Juan Bautista"
Cariño	Confraría de Pescadores de Cariño "Nosa Señora do Carme"
Cedeira	Confraría de Pescadores de Cedeira
Cervo	Confraría de Pescadores de San Cibrao
Foz	Confraría de Pescadores de Foz
Mañón	Confraría de Pescadores de O Barqueiro-Bares
Ortigueira	Confraría de Pescadores de Espasante
Ribadeo	Confraría de Pescadores de Ribadeo
Vicedo, O	Confraría de Pescadores de O Vicedo
Viveiro	Confraría de Pescadores "Santiago Apostol" de Celeiro

Fonte: Rexistro de Confrarías. Xunta de Galicia. 2014

3.1.2. DEMOGRAFÍA

Características básicas

TÁBOA 19. POBOACIÓN. PORCENTAXE DE POBOACIÓN. SUPERFICIE E DENSIDADE DE POBOACIÓN. 2014

CONCELLO	POBOACIÓN	PORCENTAXE DE POBOACIÓN	SUPERFICIE KM	DENSIDADE DE POBOACIÓN
Barreiros	2.994	3,6%	72,4	41,4
Burela	9.660	11,5%	7,8	1.238,5
Cariño	4.241	5,1%	47,2	89,9
Cedeira	7.147	8,5%	85,4	83,7
Cervo	4.369	5,2%	77,9	56,1
Foz	9.899	11,8%	100,3	98,7
Mañón	1.455	1,7%	82,2	17,7
Ortigueira	5.997	7,2%	210,0	28,6
Ribadeo	10.010	11,9%	108,9	91,9
Valdoviño	6.796	8,1%	88,2	77,1
Vicedo, O	1.882	2,2%	76,0	24,8
Viveiro	15.932	19,0%	109,3	145,8
Xove	3.456	4,1%	89,1	38,8
GALP A Mariña-Ortega	83.838	100,0%	1.154,7	72,6
Galicia	2.748.695		29.574,8	92,9

Fonte: Padrón municipal de habitantes. Estatísticas sobre territorio. IGE

O GALP A Mariña-Ortegal posúe unha poboación repartida de forma bastante homoxénea ao longo de toda a súa extensión, se ben en cada tramo os habitantes concéntranse en vilas urbanas costeiras de tamaño pequeno, resultando nunha estrutura territorial policéntrica.

Os núcleos de poboación máis importantes e que concentran a actividade económica son, por esta orde, Burela (9.660 habitantes en 2014), Viveiro (7.480), Ribadeo (6.792), Foz (5.083) e Cedeira (4.680).

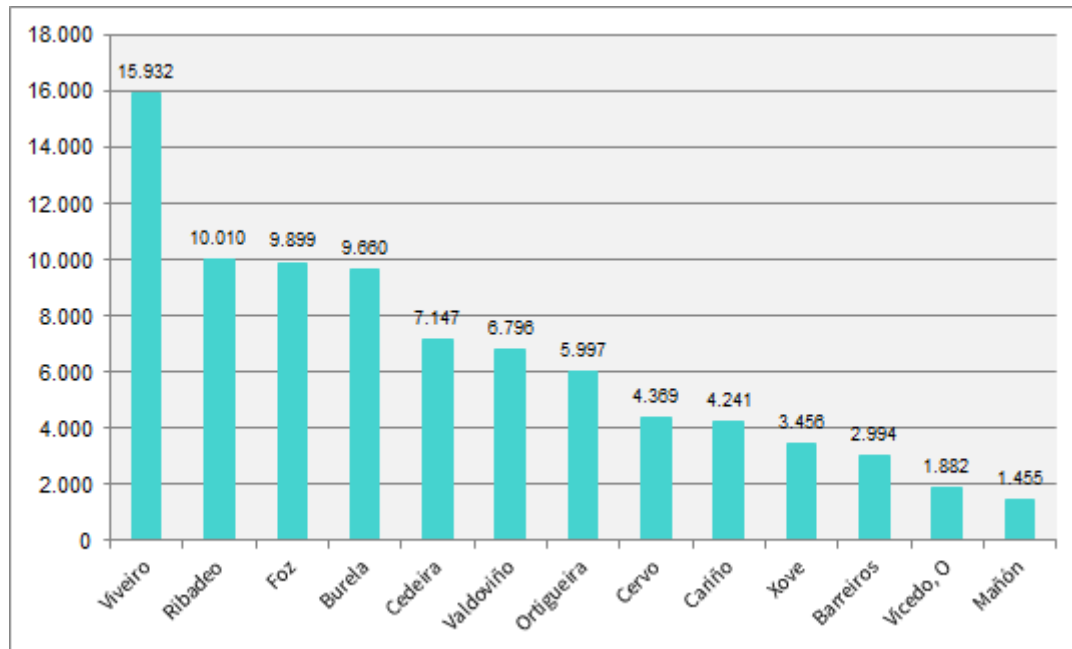
Porén, Viveiro suma, por proximidade xeográfica e unidade funcional, os núcleos adxacentes de Covas (3.889) e Celeiro (1.744), o que a converte no continuo urbano máis grande do GALP.

Existe unha elevada correspondencia entre o número de rías e o de aglomeracións urbanas. As excepcións serían dúas: Burela, situada nun saínte costeiro no tramo máis longo de costa sen rías, e a Ría de Ortigueira, onde se atopan os núcleos urbanos e portos de Cariño e Espasante, no plano pesqueiro, e Ortigueira, vila tradicional cabeceira de comarca cun porto basicamente deportivo por mor das limitacións de calado no fondo da ría.

Comparando as cifras de poboación dos núcleos urbanos coa dos concellos aos que pertencen, verifícase que algúns concellos relativamente populosos, como Valdoviño, Ortigueira ou Cervo, posúen un hábitat máis disperso e un nivel menor de urbanización. Nestes concellos os seus principais núcleos urbanos perden importancia en relación ao conxunto municipal.

A densidade de poboación no conxunto do GALP (73 hab./Km²) é inferior ás medias galega ou española (91-93 hab./Km²). Pola súa banda a densidade é moi superior ao da provincia de Lugo (36 hab./Km²) pero significativamente inferior ao da provincia da Coruña (143 hab./Km²).

GRÁFICO 1. DISTRIBUCIÓN DA POBOACIÓN SEGUNDO CONCELLOS DO GALP A MARIÑA-ORTEGAL. 2014

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

Nunha perspectiva temporal, os concellos centrais e orientais son os máis dinámicos do GALP, coincidindo coas comarcas lucenses da Mariña. En particular Burela, un dos concellos demograficamente máis novos de Galicia, Ribadeo, Foz e Viveiro son os únicos que rexistran un gaño significativo de poboación nos últimos anos, fronte a un conxunto do GALP que se mantivo estable e con lixeira tendencia á baixa. Eses mesmos 4 concellos son os que posúen unha densidade de poboación superior á media galega. Por baixo dela pero por riba da do GALP sitúanse a continuación Cariño, Cedeira e Valdoviño.

TÁBOA 20. EVOLUCIÓN DA POBOACIÓN ENTRE 1999 E 2013

	1999	2013	EVOLUCIÓN 1999-2013
Barreiros	3.493	3.061	-12,4%
Burela	7.939	9.672	21,8%
Cariño	5.110	4.337	-15,1%
Cedeira	7.553	7.246	-4,1%
Cervo	5.092	4.430	-13,0%
Foz	9.527	9.966	4,6%
Mañón	1.987	1.507	-24,2%
Ortigueira	8.603	6.064	-29,5%
Ribadeo	8.953	9.994	11,6%
Valdoviño	6.765	6.811	0,7%
Vicedo, O	2.423	1.898	-21,7%
Viveiro	15.425	16.016	3,8%
Xove	3.605	3.497	-3,0%
GALP A Mariña-Ortega	86.475	84.499	-2,3%
Galicia	2.730.337	2.765.940	1,3%

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

Este dinamismo demográfico dos principais núcleos desde Viveiro, no centro xeográfico do GALP, ata Ribadeo, no extremo oriental, contrasta co declive demográfico do interior da provincia de Lugo, convertindo a esta parte Leste do GALP nunha zona de atracción socioeconómica que a coloca dentro dos contados pólos potenciais de desenvolvemento económico existentes en Galicia.

Pola contra, a parte occidental do GALP, correspondente ás comarcas de Ortega e á parte da de Ferrol que se inclúe nel, experimenta un comportamento oposto: perde poboación mentres o resto da provincia o gaña ou se mantén. En particular, os concellos de Mañón, Ortigueira e Cariño, na comarca de Ortega, e o Vicedo, na Mariña Occidental, son os que presentan unha evolución demográfica máis negativa.

TÁBOA 21. EVOLUCIÓN DA POBOACIÓN ENTRE 2007 E 2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	% 2007-2014
Barreiros	3.246	3.252	3.244	3.203	3.166	3.124	3.061	2.994	-7,8%
Burela	8.873	9.171	9.381	9.536	9.575	9.631	9.672	9.660	8,9%
Cariño	4.680	4.617	4.590	4.530	4.474	4.373	4.337	4.241	-9,4%
Cedeira	7.482	7.511	7.465	7.412	7.338	7.254	7.246	7.147	-4,5%
Cervo	4.776	4.724	4.685	4.595	4.562	4.483	4.430	4.369	-8,5%
Foz	9.841	9.880	9.970	9.990	9.968	9.978	9.966	9.899	0,6%
Mañón	1.693	1.628	1.622	1.602	1.589	1.537	1.507	1.455	-14,1%
Ortigueira	7.406	7.311	7.150	6.871	6.956	6.550	6.064	5.997	-19,0%
Ribadeo	9.704	9.854	9.983	9.988	10.023	10.061	9.994	10.010	3,2%
Valdoviño	6.978	6.986	6.978	6.982	6.926	6.857	6.811	6.796	-2,6%
Vicedo, O	2.086	2.070	2.011	1.973	1.921	1.895	1.898	1.882	-9,8%
Viveiro	15.706	16.052	16.238	16.211	16.107	16.108	16.016	15.932	1,4%
Xove	3.602	3.555	3.518	3.500	3.496	3.512	3.497	3.456	-4,1%
GALP A Mariña-Ortega	86.073	86.611	86.835	86.393	86.101	85.363	84.499	83.838	-2,6%
Galicia	2.772.533	2.784.169	2.796.089	2.797.653	2.795.422	2.781.498	2.765.940	2.748.695	-0,9%

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

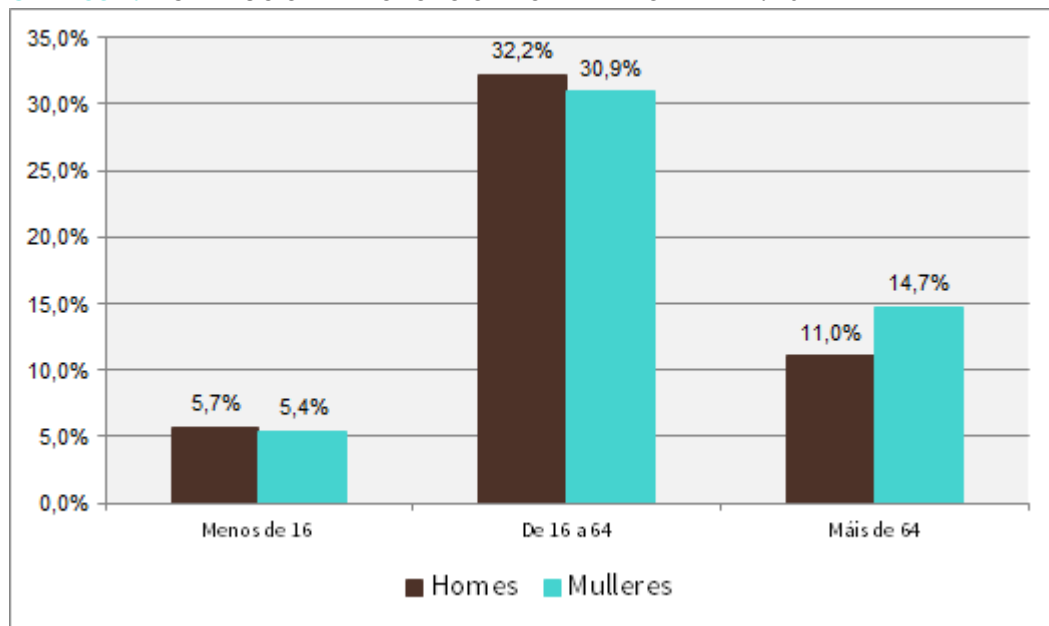
Este declive demográfico non é recente e vén producíndose desde hai décadas. Os concellos do interior máis próximo a esta zona occidental do GALP, son os que agrupan a maior cantidade de núcleos de poboación e lugares deshabitados de Galicia, polo que se pode afirmar que na súa área de influencia xa desapareceron as reservas demográficas que poderían atraer unha maior poboación cara á costa.

Esta subárea occidental constitúese así, nunha fistera demográfica no conxunto de Galicia. Son varias as causas históricas deste despoboamento: orografía, clima, maior antigüidade do parque de vivendas, inexistencia de vías de comunicación, maior proximidade aos núcleos industriais outrora prósperos de Ferrol e As Pontes de García Rodríguez, etcétera. Todos estes factores redundaron nun baleirado poboacional de difícil reversión.

Queda definida así unha área dual, no demográfico e no territorial. A contorna de Viveiro, a principal aglomeración urbana do GALP, actúa como nexo de unión entre as dúas subáreas con evolucións socioeconómicas opostas. De xeito natural as súas relacións son máis intensas cara o Leste e Oeste máis que cara ao interior, pero posúe limitacións na dotación de infraestruturas de comunicación que inducen nos seus habitantes, a teor das sondaxes de opinión coñecidas, unha sensación importante de illamento que non se corresponde coa súa entidade. No plano funcional só cabe considerala como nexo das partes oriental e occidental do GALP, ou senón, o que sería a todas luces un despropósito, como unha illa territorial pechada en si mesma.

Falando do conxunto do GALP, o nexo común aos concellos que o compoñen, radica, ademais de na xeografía, na orientación marítima e pesqueira da súa actividade económica, e no potencial medioambiental, paisaxístico e turístico, máis notable precisamente na parte máis deprimida.

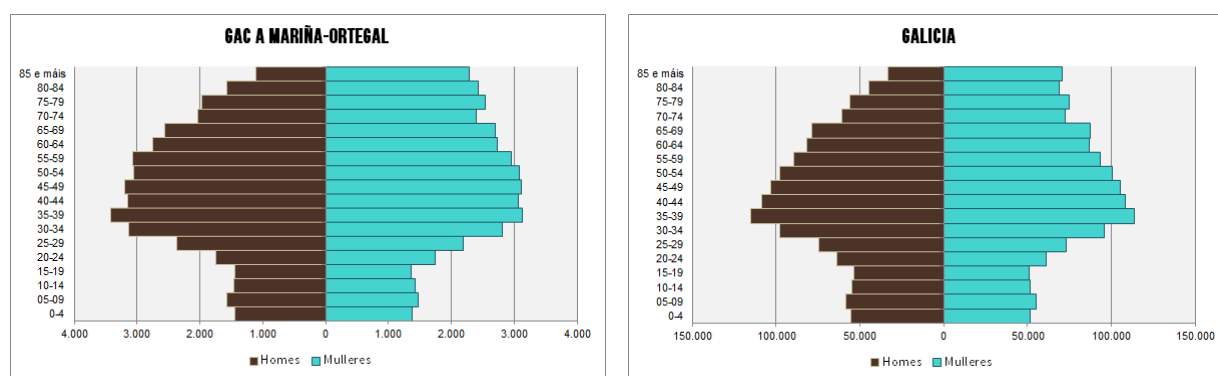
GRÁFICO 2. DISTRIBUCIÓN DA POBOACIÓN POR XÉNERO E IDADE. 2014

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

A dualidade demográfica que caracteriza ao conxunto do GALP é a que provoca que o conxunto da zona presente unha pirámide de poboación máis envellecida que a media de Galicia. Gráficamente, a diverxencia reflíctese sobre todo no maior peso dos tramos de idade de máis de 45 anos, mais tamén nunha base máis estreita, especialmente por baixo dos 25 anos.

GRÁFICO 3. PIRÁMIDES DE POBOACIÓN DO GALP A MARIÑA-ORTEGAL E GALICIA. 2014

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

TÁBOA 22. DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DA POBOACIÓN POR XÉNERO E IDADE. 2014

	MENOS DE 16		DE 16 A 64		MÁIS DE 64	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Barreiros	3,6%	4,3%	30,5%	28,4%	13,8%	19,4%
Burela	7,1%	6,8%	36,3%	34,4%	6,5%	8,9%
Cariño	4,9%	4,4%	30,6%	28,4%	14,0%	17,8%
Cedeira	5,8%	4,9%	31,9%	29,4%	12,4%	15,6%
Cervo	4,6%	4,3%	34,0%	33,3%	10,6%	13,1%
Foz	6,3%	6,0%	32,4%	31,8%	10,1%	13,4%
Mañón	3,0%	2,8%	30,0%	25,5%	15,5%	23,2%
Ortigueira	3,4%	3,1%	28,5%	28,2%	15,7%	21,1%
Ribadeo	6,8%	6,4%	31,3%	31,7%	9,7%	14,0%
Valdoviño	5,1%	5,4%	30,7%	30,2%	13,1%	15,5%
Vicedo, O	4,5%	4,0%	29,8%	27,9%	15,3%	18,4%
Viveiro	6,1%	6,0%	33,0%	31,2%	9,7%	14,0%
Xove	5,6%	4,9%	33,0%	30,3%	11,2%	15,0%
GALP A Mariña-Ortegal	5,7%	5,4%	32,2%	30,9%	11,0%	14,7%
Galicia	6,5%	6,1%	31,8%	32,0%	9,9%	13,6%

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

Indicadores de poboación

O resultado da estrutura da pirámide demográfica do GALP é un índice de envellecemento do 187% que contrasta coa media galega do 150%, ou un índice de recambio da poboación activa do 195% fronte ao 161%. Se outro índice, o de dependencia global, non se mostra tan afastado da media de Galicia é porque a escaseza de mozos e mozas empuxa o valor cara abaixo.

Como consecuencia deste envellecemento e do maior peso demográfico dos maiores, os índices de feminidade tamén superan levemente á media galega.

En perspectiva evolutiva, porén, a evolución dos indicadores demográficos nos últimos anos non é moi diferente da experimentada polo conxunto de Galicia. A pesar de a zona da Mariña-Ortegal posúe unha estrutura de idade máis envellecida, as diferenzas coa media galega mantivéronse estables e non se agrandaron.

TÁBOA 23. INDICADORES DE POBOACIÓN EN 2013

	INDICE DE ENVELLECIMENTO	INDICE DE DEPENDENCIA GLOBAL	INDICE DE DEPENDENCIA SENIL	INDICE DE DEPENDENCIA XUVENIL	INDICE DE RECAMBIO DA POBOACIÓN ACTIVA
Barreiros	338,1%	68,5%	55,9%	12,5%	307,0%
Burela	87,2%	39,7%	21,5%	18,2%	123,9%
Cariño	270,3%	67,5%	53,2%	14,3%	214,8%
Cedeira	205,2%	61,3%	45,1%	16,2%	186,3%
Cervo	206,6%	46,9%	34,9%	12,0%	270,1%
Foz	158,2%	53,8%	36,0%	17,8%	196,0%
Mañón	485,3%	78,7%	69,2%	9,6%	247,4%
Ortigueira	444,8%	75,0%	64,4%	10,6%	330,3%
Ribadeo	149,8%	56,8%	37,3%	19,5%	169,3%
Valdoviño	223,5%	62,7%	46,5%	16,2%	265,6%
Vicedo, O	315,9%	71,4%	57,8%	13,6%	253,8%
Viveiro	157,0%	54,2%	36,6%	17,6%	165,6%
Xove	210,0%	56,2%	40,9%	15,3%	221,7%
GALP A Mariña-Ortegal	187,0%	56,7%	40,3%	16,3%	195,3%
Galicia	150,1%	55,0%	36,5%	18,4%	161,1%

Fonte: Indicadores demográficos. IGE

TÁBOA 24. EVOLUCIÓN DO ÍNDICE DE ENVELLECIMENTO. 2007-2013

	2007	2013
Barreiros	316,0%	338,1%
Burela	75,7%	87,2%
Cariño	214,8%	270,3%
Cedeira	183,8%	205,2%
Cervo	139,8%	206,6%
Foz	150,0%	158,2%
Mañón	434,9%	485,3%
Ortigueira	336,2%	444,8%
Ribadeo	163,4%	149,8%
Valdoviño	218,9%	223,5%
Vicedo, O	248,5%	315,9%
Viveiro	139,1%	157,0%
Xove	180,1%	210,0%
GALP A Mariña-Ortegal	172,3%	187,0%
Galicia	135,2%	150,1%

Fonte: Indicadores demográficos. IGE

Movement natural da poboación

Se adoptamos a natalidade como un dos indicadores que definirá o futuro demográfico do GALP atopámonos con que os 4 concellos máis dinámicos sinalados no apartado anterior son os que posúen unha maior taxa de natalidade.

Salienta o caso de Burela (9,2 por mil de media no período 2007-2013), que supera largamente a media galega (7,8). Levemente por baixo desta cifra media aparecen Foz, Viveiro e Ribadeo (7,2-7,4). Os seguintes concellos en importancia sitúanse lonxe destas magnitudes: Cedeira (6,0), Valdoviño (5,9), Xove (5,7), aínda que por riba da media do GALP (5,2). O eixo máis deprimido, vai desde Cariño (5,0) ata O Vicedo (4,1) pasando por Ortigueira (3,9, mínimo do GALP) e Mañón (4,8).

TÁBOA 25. EVOLUCIÓN DA TAXA DE NATALIDADE. EN TANTOS POR MIL

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Barreiros	2,8	7,4	5,5	6,6	6,3	4,5	2,6
Burela	8,8	8,5	10,6	9,8	9,2	8,8	8,7
Cariño	3,8	5,2	6,5	5,7	4,9	3,9	4,6
Cedeira	7,8	5,3	3,8	7,4	6,3	6,8	4,6
Cervo	6,5	4,9	3,4	4,1	4,4	5,1	4,3
Foz	7,5	6,6	7,2	8,5	7,7	7,6	6,4
Mañón	5,3	3,1	2,5	5,0	9,4	5,9	2,7
Ortigueira	4,5	3,8	4,5	4,4	3,5	3,8	3,1
Ribadeo	6,6	8,2	9,0	6,4	7,6	6,3	6,3
Valdoviño	6,6	6,2	8,3	4,6	5,5	5,0	5,1
Vicedo, O	4,8	2,4	5,0	3,0	3,6	5,8	4,2
Viveiro	8,4	8,0	7,0	8,1	7,8	6,6	5,4
Xove	5,8	3,9	6,5	4,3	5,7	6,8	6,9
GALP A Mariña-Ortegal	5,4	5,1	5,4	5,4	5,4	5,0	4,5
Galicia	7,8	8,3	8,1	7,9	7,7	7,6	7,1

Fonte: Movemento natural da poboación. IGE

A fotografía complementaria que debuxa a taxa de mortalidade é practicamente a contraria. Mañón (18,4) e Ortigueira (16,5) posúen os valores máis elevados de mortalidade do período, aínda que a continuación aparecen dous concellos intersticiais da banda oposta do GALP: Barreiros (16,5) e Xove (14,7). As menores taxas corresponden a Burela (7,0) e a outro concello intersticial, Cervo (9,7). Ambos os dous sitúanse por baixo das taxas medias do GALP e galega (10,2-10,8).

TÁBOA 26. EVOLUCIÓN DA TAXA DE MORTALIDADE. EN TANTOS POR MIL

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Barreiros	12,3	19,4	17,6	15,3	15,5	18,2	17,0
Burela	6,3	6,0	8,2	6,1	7,0	8,1	7,4
Cariño	12,6	15,4	12,2	11,9	15,2	13,0	13,1
Cedeira	12,7	14,8	14,3	14,7	10,6	12,7	14,9
Cervo	9,8	11,4	8,5	10,2	8,1	10,0	9,5
Foz	12,5	11,8	11,7	11,3	14,4	11,9	12,1
Mañón	17,1	14,1	20,3	17,5	18,3	18,9	22,6
Ortigueira	16,3	17,4	18,2	14,0	16,8	15,3	17,5
Ribadeo	11,5	10,5	13,9	12,2	13,0	13,9	12,9
Valdoviño	14,3	14,3	14,5	16,5	13,6	14,1	14,7
Vicedo, O	11,0	13,5	11,9	15,2	13,5	15,8	15,8
Viveiro	11,1	11,5	12,0	13,0	13,5	13,9	12,8
Xove	15,0	14,9	14,2	15,7	14,9	14,2	14,3
GALP A Mariña-Ortegal	9,6	9,9	10,3	10,0	10,3	10,5	10,6
Galicia	10,9	10,6	10,8	10,6	10,7	11,1	11,0

Fonte: Movemento natural da poboación. IGE

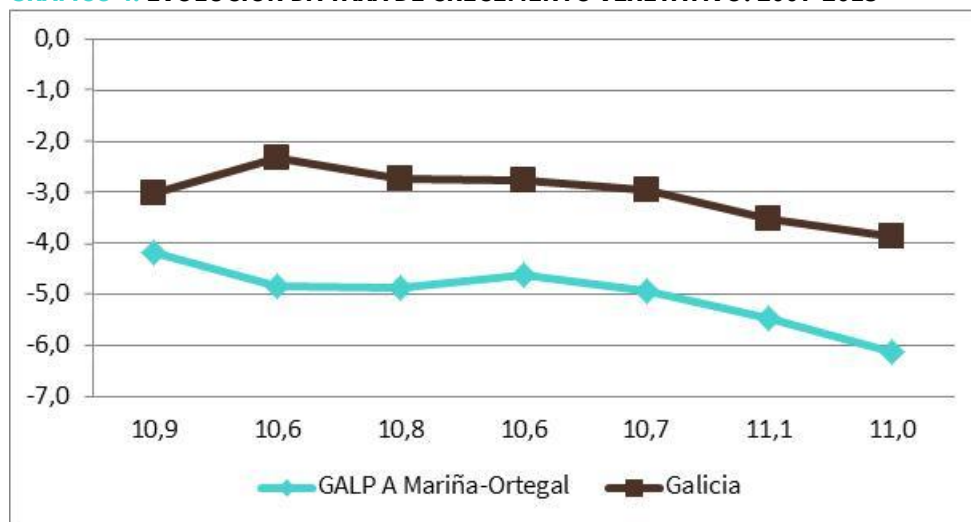
En comparación con Galicia, o GALP A Mariña-Ortegal posúe taxas de mortalidade moi parecidas, pero taxas de natalidade moi diferentes e máis baixas. Pode afirmarse en consecuencia que a peor situación relativa que mantén co resto de Galicia devén máis de décadas recentes que da situación existente 70 anos atrás.

A diferenza entre ambos indicadores, natalidade e mortalidade, dános a fotografía do saldo vexetativo municipal. A evolución é paralela á galega desde 2008, pero máis negativa. A zona é incapaz de producir de forma endóxena a súa propia reprodución demográfica.

Burela é o único concello con saldo positivo (+2,2). A continuación e xa con magnitudes negativas estaría a media galega (-3,0) e a media do GALP (-5,0). Arredor deste indicador medio se localizan o resto dos concellos descritos como máis dinámicos demograficamente: Foz (-4,9), Cervo (-5,0), Viveiro (-5,2), Ribadeo (-5,4). O resto de municipios posúen taxas medias para o conxunto do período 2007-2014 inferiores ao -7 por mil.

GRÁFICO 4. EVOLUCIÓN DA TAXA DE CRECEMENTO VEXETATIVO. 2007-2013

Fonte: Movemento natural da poboación. IGE

TÁBOA 27. EVOLUCIÓN DO TAXA DE CRECEMENTO VEXETATIVO SEGUNDO CONCELLOS. EN TANTOS POR MIL

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Barreiros	-9,6	-12,0	-12,0	-8,7	-9,2	-13,8	-14,4
Burela	2,5	2,5	2,3	3,7	2,2	0,7	1,2
Cariño	-8,8	-10,2	-5,7	-6,2	-10,3	-9,1	-8,5
Cedeira	-4,9	-9,5	-10,6	-7,3	-4,4	-5,9	-10,4
Cervo	-3,4	-6,6	-5,1	-6,1	-3,7	-4,9	-5,2
Foz	-5,0	-5,3	-4,5	-2,8	-6,7	-4,3	-5,7
Mañón	-11,8	-11,1	-17,9	-12,5	-8,8	-13,0	-19,9
Ortigueira	-11,9	-13,5	-13,7	-9,6	-13,4	-11,5	-14,3
Ribadeo	-4,9	-2,2	-4,9	-5,8	-5,4	-7,7	-6,6
Valdoviño	-7,7	-8,2	-6,2	-11,9	-8,1	-9,2	-9,5
Vicedo, O	-6,2	-11,1	-7,0	-12,2	-9,9	-10,0	-11,6
Viveiro	-2,7	-3,5	-5,0	-4,9	-5,8	-7,3	-7,4
Xove	-9,2	-11,0	-7,7	-11,4	-9,2	-7,4	-7,4
GALP A Mariña-Ortegal	-4,2	-4,8	-4,9	-4,6	-4,9	-5,5	-6,1
Galicia	-3,0	-2,3	-2,7	-2,8	-3,0	-3,5	-3,9

Fonte: Movemento natural da poboación. IGE

Poboación estranxeira e movementos migratorios

Unha das características distintivas do GALP é a proporción de poboación estranxeira (5,3%), superior á galega, á súa vez unha das máis baixas de España.

Se atendemos aos datos municipais o fenómeno de estranxeiría está presente fundamentalmente nos únicos 3 concellos que superan a media da área: Burela (12,3%), Viveiro (6,4%) e Cedeira (6,0%).

O caso de Burela é notorio e está particularmente estudado polas ciencias sociais. Existe nel unha ampla comunidade caboverdiana cuxa chegada a Galicia se sitúa nos anos 70 do século pasado e está vinculada á actividade pesqueira do seu porto. Outras nacionalidades tipicamente vinculadas á actividade mariñeira que tamén están presentes na vila burelá son a peruana e a indonesia.

TÁBOA 28. POBOACIÓN TOTAL, POBOACIÓN ESTRANXEIRA E PORCENTAXE DE ESTRANXEIROS. 2014

	POBOACIÓN	ESTRANXEIROS	PORCENTAXE
Barreiros	2.994	102	3,4%
Burela	9.660	1.193	12,3%
Cariño	4.241	114	2,7%
Cedeira	7.147	429	6,0%
Cervo	4.369	106	2,4%
Foz	9.899	523	5,3%
Mañón	1.455	27	1,9%
Ortigueira	5.997	154	2,6%
Ribadeo	10.010	489	4,9%
Valdoviño	6.796	94	1,4%
Vicedo, O	1.882	50	2,7%
Viveiro	15.932	1.015	6,4%
Xove	3.456	158	4,6%
GALP A Mariña-Ortega	83.838	4.454	5,3%
Galicia	2.748.695	98.245	3,6%

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

A taxa de inmigración externa e total (interna máis externa) superaba á interna no conxunto do GALP en 2007 e situábase en valores superiores á media de Galicia. Mais coa recesión económica a chegada de estranxeiros resentíuse máis que a dos nacionais e ambas taxas caeron ata igualarse coas taxas medias galegas. Este paraxa dos fluxos de inmigración externa foi máis notable precisamente nos concellos con maior presenza de estranxeiros: Viveiro, Burela, Ribadeo e Cedeira.

No tocante á inmigración interna, na actualidade manteñen os fluxos máis altos, ademais dos municipios citados, os de Foz e Barreiros, cunha orientación fundamentalmente residencial ou turística.

TÁBOA 29. EVOLUCIÓN DA TAXA DE INMIGRACIÓN. EN TANTOS POR MIL

	2007			2013		
	INMIGRACIÓN INTERNA	INMIGRACIÓN EXTERNA	TOTAL INMIGRACIÓN	INMIGRACIÓN INTERNA	INMIGRACIÓN EXTERNA	TOTAL INMIGRACIÓN
Barreiros	27,1	17,9	45,0	20,9	11,8	32,7
Burela	30,4	36,3	66,7	21,8	16,3	38,2
Cariño	9,6	15,0	24,6	10,6	9,0	19,6
Cedeira	15,9	21,8	37,7	13,4	10,5	23,9
Cervo	13,0	17,2	30,2	19,4	9,9	29,3
Foz	20,9	24,1	45,0	22,5	14,2	36,7
Mañón	16,5	1,2	17,7	11,9	9,3	21,2
Ortigueira	15,0	9,2	24,2	15,2	6,8	21,9
Ribadeo	16,2	36,1	52,2	13,4	24,4	37,8
Valdoviño	36,4	6,2	42,6	26,9	6,5	33,3
Vicedo, O	20,6	10,5	31,2	25,3	2,6	27,9
Viveiro	13,4	34,1	47,5	18,4	12,0	30,3
Xove	21,9	8,1	30,0	18,9	8,0	26,9
GALP A Mariña-Ortegal	19,4	23,0	42,5	18,5	12,6	31,1
Galicia	23,5	17,2	40,8	21,7	10,1	31,8

Fonte: Estatística de variacións residenciais. IGE

Durante o mesmo período de crise económica os fluxos emigratorios internos reducíronse practicamente en todos os concellos do GALP, disparándose pola contra a emigración externa en todos os concellos menos 3: Viveiro, Burela e Ribadeo.

No último ano con datos (2013) os municipios con maiores taxas globais de emigración foron Barreiros (39,9) e Foz (38,1), non por casualidade os máis afectados pola burbulla inmobiliaria previa á crise. O resto de municipios non se apartan significativamente das medias do GALP e de Galicia (30,9-32,8).

TÁBOA 30. EVOLUCIÓN DA TAXA DE EMIGRACIÓN. EN TANTOS POR MIL

	2007			2013		
	EMIGRACIÓN INTERNA	EMIGRACIÓN EXTERNA	TOTAL EMIGRACIÓN	EMIGRACIÓN INTERNA	EMIGRACIÓN EXTERNA	TOTAL EMIGRACIÓN
Barreiros	26,2	7,7	33,9	25,8	14,0	39,9
Burela	22,5	11,6	34,1	22,3	10,4	32,8
Cariño	22,0	7,3	29,3	17,1	14,3	31,4
Cedeira	23,9	6,5	30,5	19,9	8,4	28,3
Cervo	26,4	10,7	37,1	21,9	13,5	35,4
Foz	19,0	15,8	34,8	20,0	18,2	38,1
Mañón	33,7	4,7	38,4	27,9	6,6	34,5
Ortigueira	21,1	5,0	26,1	16,7	7,3	23,9
Ribadeo	13,6	17,8	31,4	11,7	17,0	28,7
Valdoviño	29,8	4,4	34,3	18,6	7,9	26,6
Vicedo, O	25,4	4,8	30,2	17,4	8,4	25,8
Viveiro	17,1	13,2	30,3	16,8	11,9	28,7
Xove	33,6	3,1	36,6	27,7	6,9	34,6
GALP A Mariña-Ortega	21,8	10,4	32,2	18,9	12,0	30,9
Galicia	23,5	10,2	33,7	21,7	11,1	32,8

Fonte: Estatística de variacións residenciais. IGE

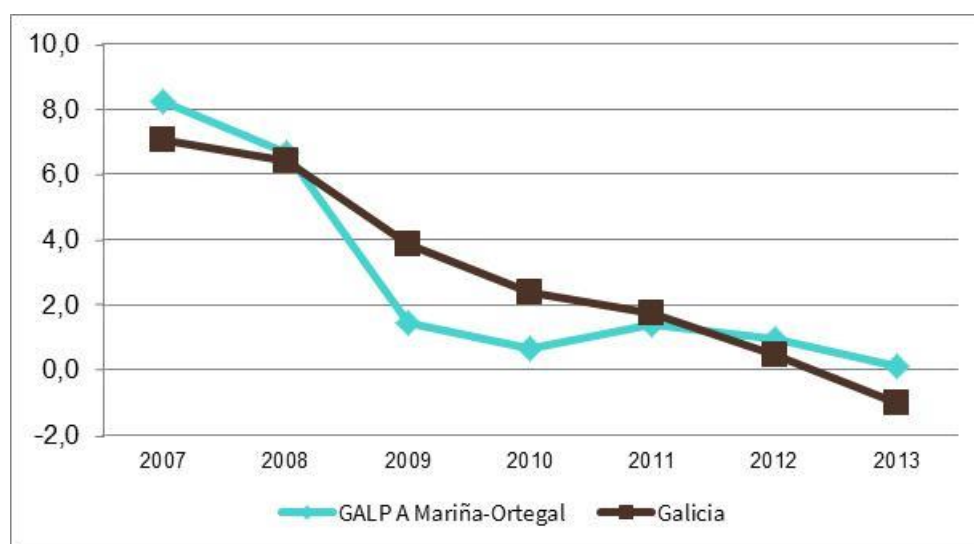
Considerando conxuntamente os fluxos migratorios de distinto signo o saldo migratorio no conxunto do GALP durante o período 2007-2013 reproduce a tendencia decrecente galega. A acumulación de anos de crise acabou por producir unha maior saída de continxentes humanos que durante os primeiros anos da recesión se resistiron á vía emigratoria.

Dentro da tendencia decrecente e finalmente negativa do saldo migratorio, nas cifras agregadas do GALP visualízase unha certa compoñente cíclica. Isto permite afirmar que estamos diante dunha zona especialmente sensible aos avatares cíclicos da economía, tanto en sentido negativo como positivo. Son outras zonas do País as que actúan como colchóns amortecedores dos fluxos migratorios en épocas de crise, correspondendo o comportamento do GALP máis a un territorio de oportunidades, vinculado ao crecemento económico, en especial a súa parte oriental.

TÁBOA 31. EVOLUCIÓN DA TAXA DE SALDO MIGRATORIO POR CONCELLOS. EN TANTOS POR MIL

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Barreiros	89,0	60,6	45,9	18,7	23,7	13,4	17,0
Burela	22,8	20,0	5,4	4,1	10,3	2,3	9,4
Cariño	-3,0	-10,6	-34,2	-3,8	-15,4	-10,5	-2,8
Cedeira	7,2	6,1	4,8	-1,3	-5,6	4,4	-4,4
Cervo	21,1	29,8	19,9	7,2	17,3	7,4	-3,2
Foz	-3,4	-0,2	-5,6	-0,9	-5,9	-2,0	-2,7
Mañón	34,3	32,6	33,9	10,6	0,0	8,5	30,5
Ortigueira	-3,0	4,0	-4,9	-4,4	-7,3	0,0	-8,4
Ribadeo	27,8	18,3	4,2	-3,5	11,6	1,3	2,6
Valdoviño	-5,0	-2,7	2,7	3,3	-3,0	-1,0	-2,9
Vicedo, O	-11,5	-4,8	-3,0	14,7	20,3	9,0	-14,2
Viveiro	2,3	0,8	-0,4	-0,3	-0,8	-1,1	-1,4
Xove	0,6	-9,0	-7,1	-6,3	-0,6	5,7	1,1
GALP A Mariña-Ortegal	8,2	6,6	1,5	0,7	1,4	0,9	0,1
Galicia	7,1	6,4	3,8	2,4	1,7	0,4	-1,0

Fonte: Estatística de variacións residenciais. IGE

GRÁFICO 5. EVOLUCIÓN DA TAXA DE SALDO MIGRATORIO EN GALICIA E GALP A MARIÑA-ORTEGAL. EN TANTOS POR MIL

Fonte: Estatística de variacións residenciais. IGE

Centros de ensino e nivel de estudos

A dotación de centros de ensino no territorio do GALP calca aproximadamente o tamaño poboacional dos concellos. Salientan o nº de centros en Viveiro, Ribadeo e Foz, con entre 7 e 10 unidades.

A presenza dos centros privados de ensino é reducida. Se o 23% dos centros en Galicia son privados, na área do GALP só atinxen o 8%. En realidade a súa presenza redúcese aos concellos de Foz (2 centros), e Ribadeo e Viveiro (1 en cada concello).

Burela, que é o concello máis novo, non rexistra presenza de centros de ensino privado, polo que se pode deducir que os existentes retrotraen a súa existencia a condicionantes históricos hoxe xa non presentes. Baixo o mesmo razoamento pódese inferir que os centros máis novos son os que atenden a unha maior poboación e deben posuír unha maior capacidade.

TÁBOA 32. NÚMERO DE CENTROS DE ENSINO SEGUNDO TIPO DE TITULARIDADE. 2015

	PÚBLICA	PRIVADA	TOTAL
Barreiros	2	0	2
Burela	5	0	5
Cariño	2	0	2
Cedeira	2	0	2
Cervo	3	0	3
Foz	5	2	7
Mañón	1	0	1
Ortigueira	4	0	4
Ribadeo	6	1	7
Valdoviño	2	0	2
Vicedo, O	1	0	1
Viveiro	9	1	10
Xove	3	0	3
GALP A Mariña-Ortega	45	4	49
Galicia	1.267	385	1.652

Fonte: Directorio de centros de ensino. Consellería de Educación e Cultura

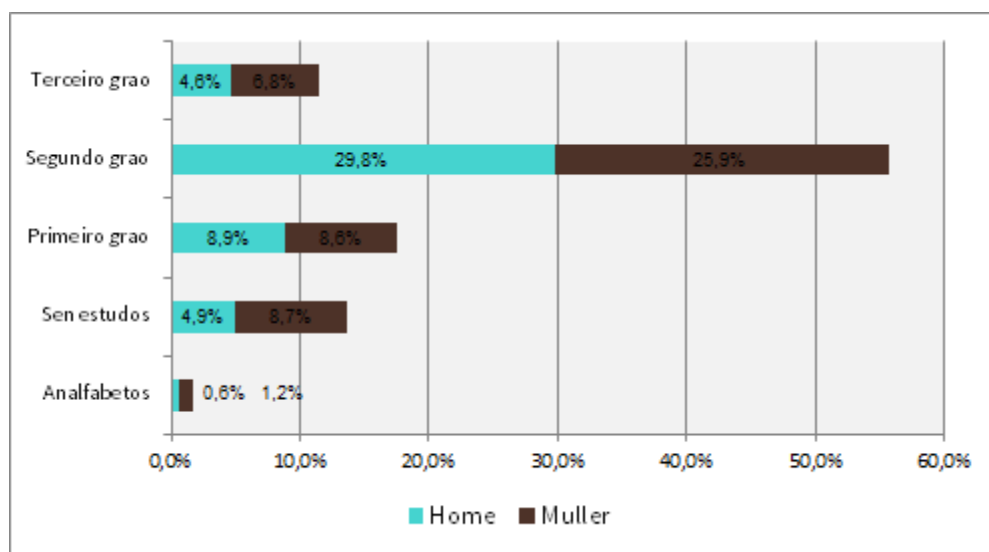
No conxunto do GALP predomina a poboación con estudos secundarios, se ben este é o resultado do devir histórico e dun aumento nos niveis formativos que se produciu en poucas xeracións.

A poboación universitaria aproxímase ao 6% no conxunto do GALP, unha porcentaxe inferior ao nivel de algo máis do 8% que se rexistra en Galicia.

Como é habitual en Galicia no GALP existen máis universitarias que universitarios, nunha proporción semellante á media galega.

O relevante no tocante ao nivel formativo é que esta disociación por xénero do nivel de estudos se agranda enormemente en varios concellos. Concretamente en Xove e Mañón hai case 4 mulleres universitarias por cada titulado home. Nos concellos máis poboados a proporción rolda o 1,6:1.

GRÁFICO 6. NIVEL DE ESTUDOS DA POBOACIÓN DE 16 E MÁIS ANOS. 2011

Fonte: Censo de poboación e vivendas. INE

Intúese que nos concellos cunha orientación industrial (Xove) e pesqueira ou marítima máis intensa os homes son máis propensos a pasar dos estudos secundarios obrigatorios á actividade económica local, en vez de continuar estudos.

No lado oposto algúns concellos presentan aínda hoxe unha maior proporción de titulados que de tituladas. Trátase de O Vicedo e Barreiros.

TÁBOA 33. NIVEL DE ESTUDOS DA POBOACIÓN DE 16 E MÁIS ANOS SEGUNDO XÉNERO. 2011

	ANALFABETOS		SEN ESTUDIOS		PRIMEIRO GRAO		SEGUNDO GRAO		TERCEIRO GRAO	
	HOME	MULLER	HOME	MULLER	HOME	MULLER	HOME	MULLER	HOME	MULLER
Barreiros	0,9%	1,2%	5,2%	10,5%	8,2%	9,9%	28,7%	25,1%	5,7%	4,7%
Burela	0,4%	1,2%	3,1%	5,8%	8,9%	6,3%	31,8%	26,9%	6,2%	9,3%
Cariño	0,1%	1,5%	7,0%	9,3%	12,2%	13,7%	26,7%	21,7%	3,3%	4,3%
Cedeira	0,6%	2,3%	6,0%	8,4%	10,7%	9,1%	28,1%	23,8%	3,8%	7,1%
Cervo	0,5%	0,4%	4,3%	9,2%	6,3%	5,7%	33,8%	28,9%	4,3%	6,7%
Foz	0,3%	1,7%	4,5%	8,6%	7,8%	5,9%	29,8%	26,1%	6,1%	9,1%
Mañón	1,0%	1,0%	7,9%	13,4%	13,1%	14,1%	24,1%	15,5%	2,4%	8,2%
Ortigueira	0,3%	0,8%	7,0%	11,8%	9,2%	10,2%	28,1%	24,2%	3,0%	5,5%
Ribadeo	0,9%	0,5%	3,0%	7,2%	8,3%	10,1%	31,0%	26,2%	4,3%	8,5%
Valdoviño	0,7%	0,7%	4,0%	6,8%	10,1%	11,6%	29,8%	28,9%	3,6%	3,7%
Vicedo, O	0,3%	3,1%	9,1%	12,8%	6,0%	8,8%	31,8%	24,4%	2,0%	1,4%
Viveiro	0,6%	0,8%	4,3%	8,8%	7,9%	7,2%	30,4%	28,1%	5,8%	6,2%
Xove	1,1%	3,2%	8,8%	11,5%	10,7%	8,0%	26,5%	20,9%	1,9%	7,5%
GALP A Mariña-Ortega	0,6%	1,2%	4,9%	8,7%	8,9%	8,6%	29,8%	25,9%	4,6%	6,8%
Galicia	0,4%	1,0%	4,3%	7,2%	8,1%	8,9%	28,4%	25,7%	6,6%	9,3%

Fonte: Censo de poboación e vivendas. INE

Benestar

No apartado da saúde o GALP posúe un indicador de médicos de atención primaria por cada 1.000 habitantes que supera a media galega. Iso débese á existencia no seu territorio do Hospital da Costa, localizado no concello de Burela e que funciona desde o ano 1986, e que posúe tamén servizos de atención primaria. Este é o motivo de que nas cifras por concellos o de Burela adiante notablemente a todos os demais.

TÁBOA 34. NÚMERO DE MÉDICOS XERAIS EN ATENCIÓN PRIMARIA E PROPORCIÓN POR CADA 1.000 HABITANTES. 2013

	NÚMERO	NÚMERO DE MÉDICOS/1.000 HABITANTES
Barreiros	3	0,98
Burela	20	2,07
Cariño	3	0,69
Cedeira	8	1,10
Cervo	4	0,90
Foz	8	0,80
Mañón	1	0,66
Ortigueira	8	1,32
Ribadeo	11	1,10
Valdoviño	4	0,59
Vicedo, O	2	1,05
Viveiro	13	0,81
Xove	4	1,14
GALP A Mariña-Ortega	89	1,05
Galicia	2.600	0,94

Fonte: Servizo Galego de Saúde. 2013

Algúns concellos do GALP posúen un indicador inferior non só á media do GALP senón á media galega. Son os casos de Viveiro, Foz, Cariño, Mañón e Valdoviño. Especialmente baixos semellan os datos de Viveiro e Foz, dado o seu tamaño poboacional, se ben a proximidade a Burela pode explicar parte da súa reducida dotación. O mesmo argumento xeográfico pode inferirse no caso de Cariño a respecto de Ortigueira.

Se atendemos ao numeroso colectivo de pensionistas as cifras van parellas á importancia poboacional e ao envellecemento demográfico, pero tamén á actividade económica.

Por xéneros apréciase que algúns concellos tenden a ter unha maior proporción de homes pensionistas que de mulleres, o cal indicaría o peso histórico do rol de xénero no mercado de traballo. Valdoviño, Cedeira e Cariño, máis próximos á noutroira puxante cidade de Ferrol e inseridos en maior grao en circuitos económicos non agrarios, e Burela e Cervo, destacan por un maior peso dos homes. O contrario acontece en Barreiros ou Mañón, dominados por pensionistas mulleres.

TÁBOA 35. NÚMERO DE PENSIONISTAS SEGUNDO XÉNERO. 2013

	HOMES	MULLERES	TOTAL
Barreiros	462	599	1.061
Burela	978	867	1.845
Cariño	721	671	1.392
Cedeira	1.096	958	2.054
Cervo	671	578	1.249
Foz	1.249	1.298	2.547
Mañón	272	297	569
Ortigueira	1.089	1.148	2.237
Ribadeo	1.187	1.282	2.469
Valdoviño	1.042	879	1.921
Vicedo, O	362	381	743
Viveiro	2.028	1.931	3.959
Xove	525	524	1.049
GALP A Mariña-Ortegal	11.682	11.413	23.095
Galicia	323.306	323.876	647.182

Fonte: IGE a partir de datos facilitados pola Seguridade Social

No que atinxe ás pensións non contributivas no GALP representan unha proporción dos pensionistas totais de só o 4%, cando a media galega é do 6,7%.

Salienta o peso das pensións non contributivas nos concellos da metade occidental do GALP: Ortigueira, Viveiro e en menor medida Valdoviño e Cedeira. As cifras parecen denotar un maior nivel de envellecemento e de dependencia da base económica das actividades tradicionais.

En sentido contrario moitos concellos da parte oriental presentan proporcións de pensións non contributivas inferiores en máis do 50% á media do GALP, e ata 3 veces menores á media galega. É o caso de Cervo, Barreiros, Xove e Foz.

TÁBOA 36. NÚMERO DE PENSÍONS NON CONTRIBUTIVAS SEGUNDO TIPO. 2013

	INVALIDEZ	XUBILACIÓN	TOTAL
Barreiros	9	9	18
Burela	26	47	73
Cariño	21	36	57
Cedeira	38	52	90
Cervo	7	13	20
Foz	28	37	65
Mañón	7	13	20
Ortigueira	52	90	142
Ribadeo	43	53	96
Valdoviño	32	56	88
Vicedo, O	7	9	16
Viveiro	58	152	210
Xove	8	15	23
GALP A Mariña-Ortegal	336	582	918
Galicia	16.380	27.131	43.511

Fonte: Consellería de Traballo e benestar

A renda de integración social de Galicia (RISGA) ten unha importancia relativamente pequena, e inferior, ademais, ao seu equivalente no conxunto de Galicia. Contabilízanse só 3,3 pagas por 1.000 habitantes, fronte á media de 4,3 no conxunto rexional.

O perfil territorial das persoas beneficiarias da RISGA é en boa medida oposto e complementario ao das pensións non contributivas. Son os concellos máis urbanos e do sector centro-oriental do GALP os que posúen unha maior porcentaxe de beneficiarias. Destacan Burela, Viveiro e Ribadeo, con taxas superiores ao 5 por mil. Pola contra, concellos como Cedeira e Ortigueira non superan o 2,5 por mil, a metade dos anteriores, baixando ao 2 por mil Cervo, Xove e Barreiros.

É obvio que ademais da situación socioeconómica existen factores como o nivel de información e a organización dos departamentos de servizos sociais das administracións que inflúen neste patrón de cifras.

TÁBOA 37. PERSOAS BENEFICIARIAS DA RENDA DE INTEGRACIÓN SOCIAL DE GALICIA (RISGA) E DAS AXUDAS DE EMERXENCIA SOCIAL (AES). 2013

	RISGA	AES	TOTAL
Barreiros	6	0	6
Burela	31	20	51
Cariño	5	0	5
Cedeira	16	1	17
Cervo	6	3	9
Foz	22	5	27
Mañón	1	0	1
Ortigueira	8	7	15
Ribadeo	32	14	46
Valdoviño	6	2	8
Vicedo, O	2	0	2
Viveiro	63	23	86
Xove	4	3	7
GALP A Mariña-Ortegal	202	78	280
Galicia	9.300	2.653	11.953

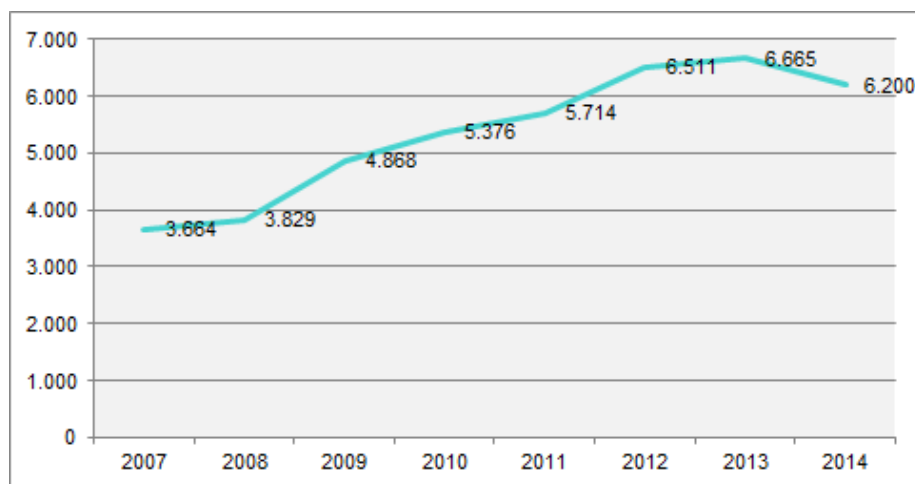
Fonte: Consellería de Traballo e benestar

3.1.3. MERCADO LABORAL

Paro rexistrado

A evolución do paro rexistrado durante o período de recesión económica 2007-2014 traducíuse nun incremento de aproximadamente o 70% do número de persoas en situación administrativa de desemprego. É a mesma porcentaxe contabilizada para o conxunto de Galicia, polo que non se pode afirmar que a situación na area do GALP sexa especialmente diferente do devir xeral.

GRÁFICO 7. EVOLUCIÓN DO PARO REXISTRADO NO GALP A MARIÑA-ORTEGAL. 2007-2014

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

O número de persoas paradas tendeu a estabilizarse a partir de 2012 e mesmo experimentou un retroceso en 2014, como consecuencia do efecto desánimo, da economía mergullada, da precarización do emprego e do inicio de fluxos migratorios cara ao exterior.

As taxas de crecemento do PIB, modestas en España e basicamente nulas en Galicia, suporían en calquera outro momento histórico unha destrución neta de emprego. Os factores anteriores actúan como vías de escape a unha situación no mercado laboral que aínda non se pode cualificar de recuperación.

Por concellos percíbense comportamentos diferentes. Así, nos concellos máis dinámicos, con maiores niveis de urbanización e demograficamente máis novos, o aumento do paro rexistrado foi superior á media. É o caso de Ribadeo, Barreiros ou Burela, onde o número de persoas paradas aumentou por riba do 90%.

TÁBOA 38. EVOLUCIÓN DO PARO REXISTRADO POR CONCELLOS. 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007-2014
Barreiros	93	99	133	157	175	219	208	180	93,5%
Burela	388	409	531	602	647	757	786	743	91,5%
Cariño	228	232	281	292	303	313	313	287	25,9%
Cedeira	1	313	434	508	511	542	563	527	74,5%
Cervo	182	174	220	246	249	311	304	283	55,5%
Foz	373	394	518	580	657	751	759	668	79,1%
Mañón	50	60	67	67	76	91	91	78	56,0%
Ortigueira	288	270	340	353	367	454	448	444	54,2%
Ribadeo	385	436	562	633	673	760	802	753	95,6%
Valdoviño	383	410	495	543	567	625	647	598	56,1%
Vicedo, O	82	78	112	103	111	125	132	116	41,5%
Viveiro	795	852	1.031	1.137	1.214	1.377	1.415	1.338	68,3%
Xove	115	102	144	155	164	186	197	185	60,9%
GALP A Mariña-Ortegaal	3.664	3.829	4.868	5.376	5.714	6.511	6.665	6.200	69,2%
Galicia	150.546	162.512	206.245	226.237	241.323	270.515	276.007	256.960	70,7%

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

No lado oposto Cariño, O Vicedo, Ortigueira, Cervo e Mañón amosan crecementos máis contidos do paro, inferiores ao 60%. Especialmente baixa é a variación nos envellecidos concellos de Ortegal e nomeadamente no concello de Cariño, con só o 26% de aumento. Trátase dun concello cunha longa historia de emigración xuvenil a outros países, nomeadamente ao Reino Unido.

TÁBOA 39. DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DO PARO REXISTRADO SEGUNDO XÉNERO. EVOLUCIÓN 2007-2014

	2007		2014		2007-2014	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Barreiros	98	82	54,4%	45,6%	122,7%	67,3%
Burela	286	457	38,5%	61,5%	138,3%	70,5%
Cariño	146	141	50,9%	49,1%	44,6%	10,2%
Cedeira	268	259	50,9%	49,1%	131,0%	39,2%
Cervo	122	161	43,1%	56,9%	84,8%	38,8%
Foz	308	361	46,0%	54,0%	156,7%	42,7%
Mañón	46	32	59,0%	41,0%	109,1%	14,3%
Ortigueira	227	216	51,2%	48,8%	86,1%	30,1%
Ribadeo	355	398	47,1%	52,9%	143,2%	66,5%
Valdoviño	300	298	50,2%	49,8%	143,9%	14,6%
Vicedo, O	47	69	40,5%	59,5%	67,9%	27,8%
Viveiro	574	765	42,9%	57,1%	130,5%	40,4%
Xove	73	112	39,5%	60,5%	87,2%	47,4%
GALP A Mariña-Ortegal	2.850	3.351	46,0%	54,0%	119,9%	41,5%
Galicia	12.3212	13.3748	47,9%	52,1%	125,4%	39,5%

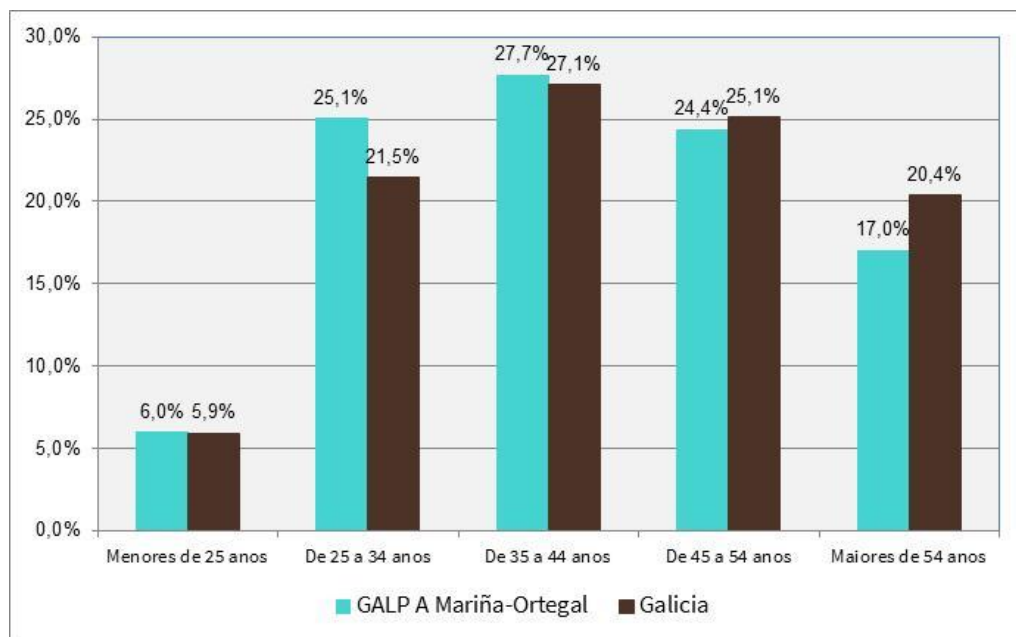
Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

O paro presenta un perfil de xénero relacionado co dinamismo socioeconómico dos concellos. Para o ano 2014 e en xeral, os concellos máis poboados posúen unha maior proporción de mulleres paradas que de homes, inverténdose as posicións nos concellos máis deprimidos.

Esa é a fotografía fixa, mais se observamos a variación ao longo do período de crise económica, comprobamos que o crecemento do paro no GALP foi moito máis intenso entre os homes que entre as mulleres. O número de homes parados medrou máis do dobre e o feminino o 40%, unhas cifras moi semellantes ás rexistradas no conxunto de Galicia.

Tanto nos homes como nas mulleres o crecemento do paro é maior nos concellos máis dinámicos. Mais se refinamos o tratamento estatístico dos números podemos verificar que a evolución negativa xeral se manifestou con maior diferenza por xéneros nos concellos máis deprimidos do sector occidental. Isto tería significado que nesa zona a crise actuou expulsando á muller do mercado laboral e/ou reducindo a súa propensión á súa incorporación ao mesmo.

GRÁFICO 8. PARO REXISTRADO SEGUNDO IDADE. GALP A MARIÑA-ORTEGAL E GALICIA. 2014

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

As cifras municipais de persoas paradas por intervalos de idade amosan que no conxunto do GALP hai máis persoas paradas menores de 45 anos que no resto de Galicia.

Se temos en conta que o GALP é, segundo a pirámide de poboación, unha zona algo máis envellecida que a media galega, en parte polo devir demográfico do sector occidental, o anterior significa que a incidencia do paro nas faixas máis novas da poboación é máis intensa neste territorio que en Galicia.

TÁBOA 40. PARO REXISTRADO SEGUNDO IDADE POR CONCELLOS

	DE 16 A 29 ANOS	DE 30 A 44 ANOS	DE 45 A 59 ANOS	DE 60 A 64 ANOS
Barreiros	12,8%	42,8%	35,6%	8,9%
Burela	19,5%	45,6%	30,7%	4,2%
Cariño	15,3%	40,1%	37,6%	6,6%
Cedeira	17,3%	40,0%	38,0%	4,9%
Cervo	16,6%	39,2%	36,0%	8,5%
Foz	15,7%	41,8%	34,4%	8,2%
Mañón	23,1%	34,6%	32,1%	12,8%
Ortigueira	16,4%	38,1%	36,9%	8,6%
Ribadeo	16,2%	44,1%	34,1%	5,4%
Valdoviño	13,2%	39,5%	37,8%	9,7%
Vicedo, O	19,8%	40,5%	31,9%	8,6%
Viveiro	19,9%	40,5%	33,3%	6,3%
Xove	22,2%	41,6%	31,4%	5,4%
GALP A Mariña-Ortega	17,4%	41,3%	34,6%	6,8%
Galicia	15,4%	39,1%	37,0%	8,5%

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

En perspectiva evolutiva, entre 2007 e 2014 os colectivos de idade que rexistraron un maior crecemento do paro son os que van dos 30 aos 59 anos, medrando por riba da media do GALP e de Galicia, en tanto o paro xuvenil medrou só un 12%.

Nos últimos anos de recuperación incipiente do mercado laboral en España demóstrase que son as persoas maduras e máis vellas as primeiras en recuperar os niveis de contratación e ocupación previos á crise económica, polo que debemos considerar este comportamento como normal e inserido na evolución xeral do mercado laboral. Se a iso engadimos as saídas netas de mozos e mozas cara o resto de España e outros países temos unha explicación da distinta evolución do crecemento do paro por idades.

TÁBOA 41. EVOLUCIÓN DO PARO REXISTRADO SEGUNDO IDADE. 2007-2014

	DE 16 A 29 ANOS	DE 30 A 44 ANOS	DE 45 A 59 ANOS	60 A 64 ANOS	TOTAL
Barreiros	-8,0%	113,9%	128,6%	60,0%	81,8%
Burela	21,8%	93,7%	119,2%	158,3%	81,7%
Cariño	-10,2%	32,2%	45,9%	-9,5%	23,7%
Cedeira	12,3%	77,3%	129,9%	0,0%	68,4%
Cervo	4,4%	60,9%	117,0%	71,4%	62,6%
Foz	5,0%	75,5%	123,3%	77,4%	69,5%
Mañón	38,5%	28,6%	13,6%	100,0%	30,0%
Ortigueira	37,7%	69,0%	95,2%	11,8%	64,4%
Ribadeo	7,0%	90,8%	119,7%	32,3%	72,7%
Valdoviño	-20,2%	87,3%	50,7%	65,7%	45,9%
Vicedo, O	27,8%	51,6%	60,9%	42,9%	48,7%
Viveiro	27,3%	49,7%	96,0%	52,7%	57,0%
Xove	28,1%	102,6%	123,1%	66,7%	81,4%
GALP A Mariña-Ortegal	12,5%	71,1%	96,3%	47,0%	61,9%

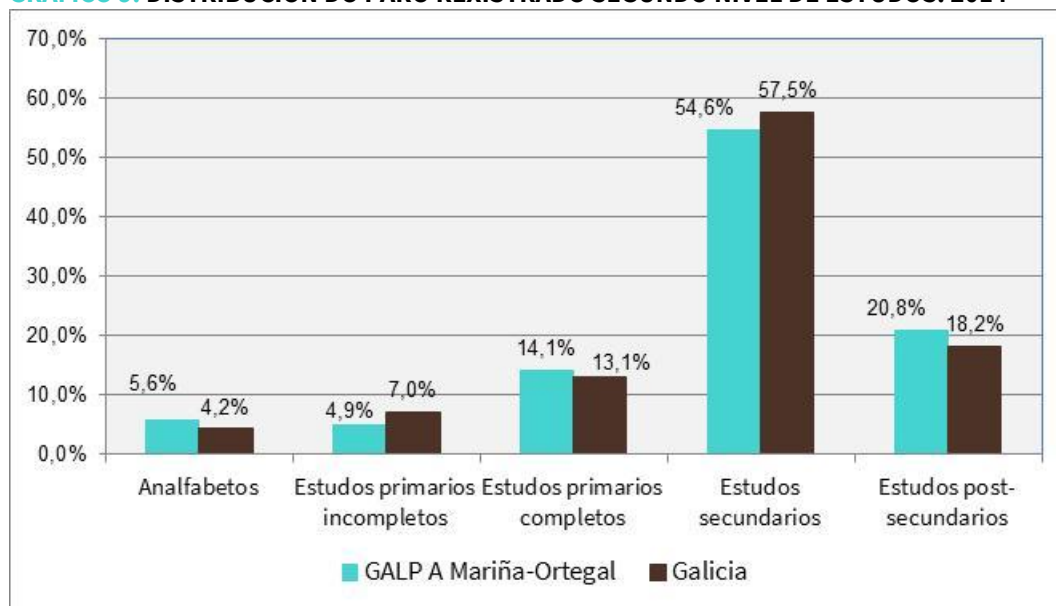
Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

Se atendemos ao nivel formativo das persoas paradas en termos absolutos predominan as que remataron os estudos secundarios, ao igual que sucede entre a poboación a nivel xeral.

Porén, en termos relativos, o contraste entre o nivel de estudos da poboación parada e o da poboación xeral demostra que no conxunto do GALP as persoas tituladas universitarias sofren máis intensamente a situación de desemprego que calquera outro nivel formativo, incluídas as persoas sen estudos primarios completados, e tamén máis que o mesmo colectivo de universitarios no conxunto de Galicia.

Se iso é certo para o conxunto do GALP, no seu interior percíbense diferenzas cualitativas importantes. Así, na comarca do Ortegal, as persoas con estudos secundarios tamén son máis castigadas que a media do GALP ou de Galicia.

GRÁFICO 9. DISTRIBUCIÓN DO PARO REXISTRADO SEGUNDO NIVEL DE ESTUDOS. 2014

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

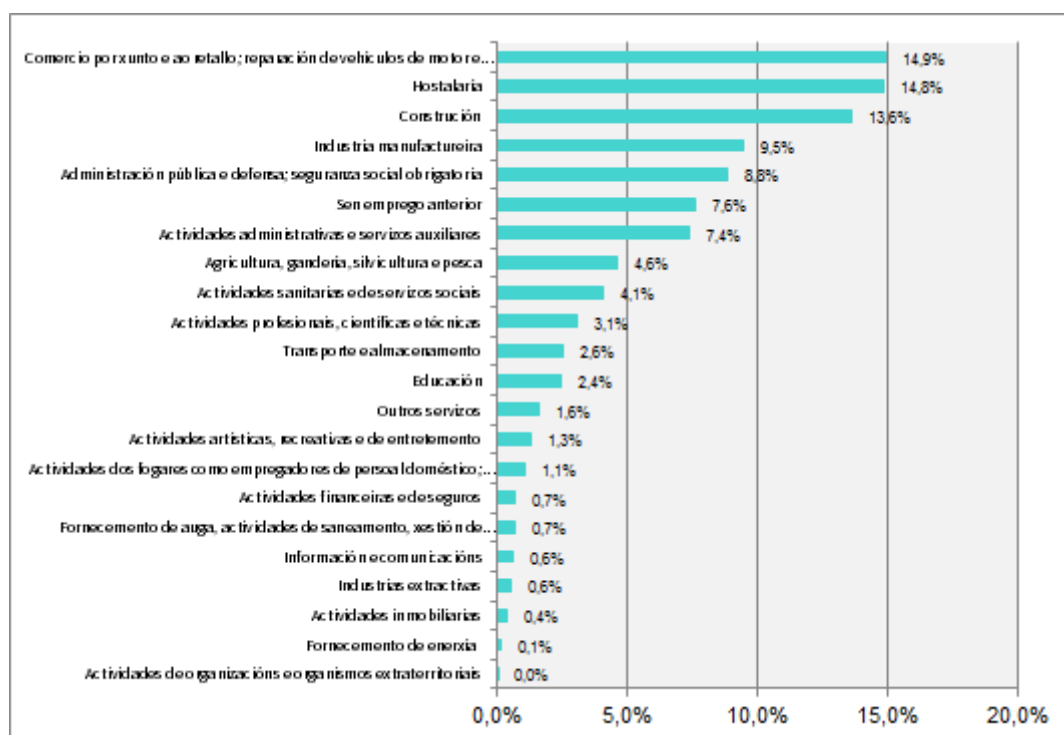
TÁBOA 42. DISTRIBUCIÓN DO PARO REXISTRADO SEGUNDO NIVEL DE ESTUDOS. 2014

	ANALFABETOS	ESTUDOS PRIMARIOS INCOMPLETOS	ESTUDOS PRIMARIOS COMPLETOS	ESTUDOS SECUNDARIOS	ESTUDOS POSTSECUND.
Barreiros	1,1%	6,7%	10,0%	59,4%	22,8%
Burela	15,5%	7,1%	7,4%	49,5%	20,6%
Cariño	0,7%	6,6%	16,7%	59,2%	17,8%
Cedeira	4,7%	1,9%	26,4%	46,5%	20,5%
Cervo	5,7%	8,5%	11,7%	52,7%	21,6%
Foz	5,1%	6,1%	10,5%	54,3%	24,3%
Mañón	0,0%	7,7%	20,5%	59,0%	14,1%
Ortigueira	0,2%	5,4%	21,6%	54,1%	18,7%
Ribadeo	4,4%	3,3%	9,8%	59,1%	23,4%
Valdoviño	6,2%	2,2%	27,9%	47,5%	16,2%
Vicedo, O	1,7%	2,6%	8,6%	64,7%	22,4%
Viveiro	5,4%	4,4%	9,0%	60,0%	21,2%
Xove	5,9%	9,2%	14,1%	50,3%	20,5%
GALP A Mariña-Ortega	5,6%	4,9%	14,1%	54,6%	20,8%
Galicia	4,2%	7,0%	13,1%	57,5%	18,2%

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

En función do sector económico de procedencia o rexistro oficial de parados amosa que as principais ocupacións das persoas inscritas corresponden, en principio, a actividades de moi baixa cualificación: comercio e reparacións, hostalería e comercio. Nun segundo plano aparece a industria manufacturera (Alcoa), a administración pública (recortes), oficinas e despachos e persoas sen emprego anterior.

GRÁFICO 10. DISTRIBUCIÓN DO PARO REXISTRADO SEGUNDO ACTIVIDADE DE PROCEDENCIA. 2014

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

Se atendemos ás cifras do paro feminino segundo a rama de actividade económica do seu último emprego, comprobamos que no GALP existe, como ocorre habitualmente en España e en Galicia, unha forte compoñente de xénero na orientación sectorial do desemprego. Esta diferente composición sectorial do paro por sexos é unha distribución aproximada da mesma desigualdade de xénero existente entre as persoas ocupadas.

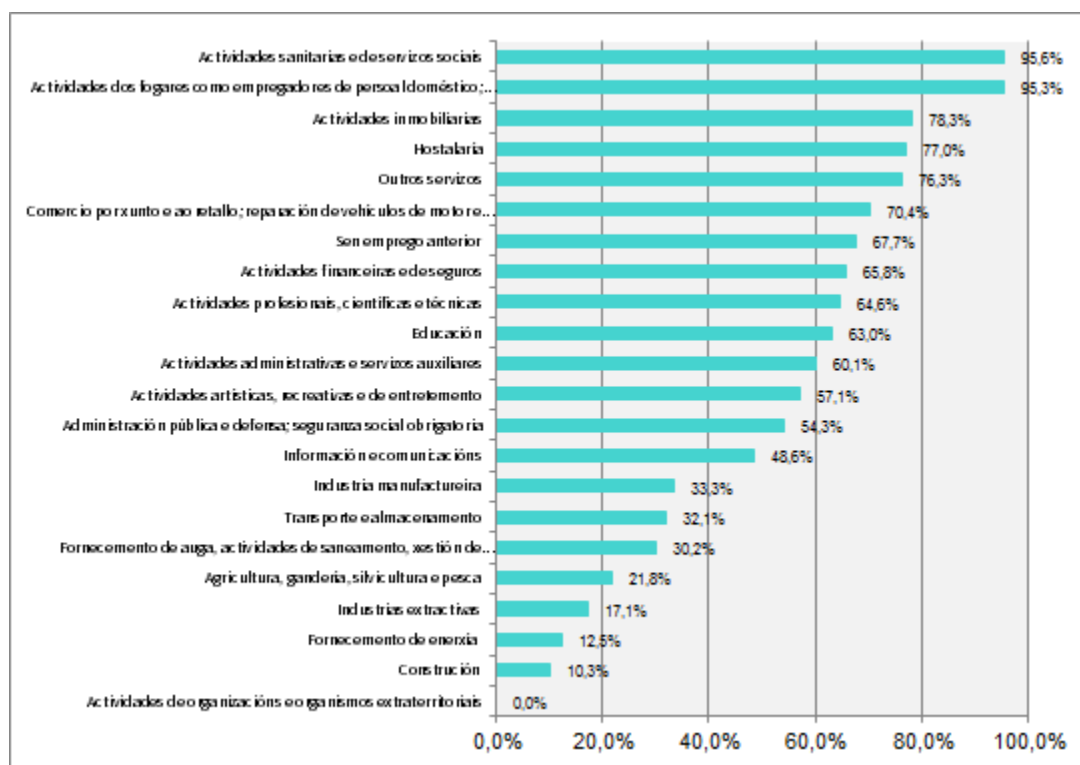
En concreto, as mulleres son practicamente o 100% do paro rexistrado nas actividades de saúde e servizos sociais. As mulleres son ampla maioría tamén nas ramas inmobiliaria (a comarca da Mariña lucense e en particular Foz e Barreiros experimentaron unha burbulla inmobiliaria de magnitude considerable), de hostalería, outros servizos (persoais, tipicamente urbanos), comercio e reparacións, actividades financeiras e de seguros, actividades científicas profesionais e técnicas, e ensino. Representan ademais dous terzos do colectivo de persoas sen emprego anterior.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Son actividades con predominio de homes parados a construción, a enerxía e as industrias extractivas, mais tamén a agricultura e a pesca, o saneamento, o transporte e as industrias manufactureiras.

Apréciase, en xeral, unha maior orientación do desemprego masculino cara actividades de baixa cualificación académica, mentres que o feminino relaciónase en moitos máis casos coa posesión de titulacións superiores.

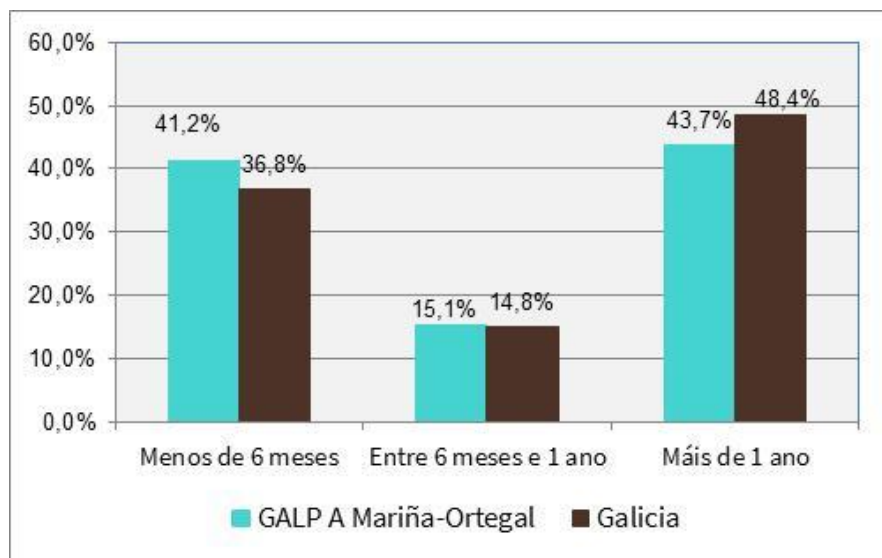
GRÁFICO 11. PORCENTAXE DE MULLERES NO PARO REXISTRADO SEGUNDO ACTIVIDADE DE PROCEDENCIA. 2014

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

Os datos de antigüidade no paro son algo máis benignos no conxunto do GALP que en toda Galicia. Comparando os dous ámbitos, existe unha maior proporción de persoas con menos de 6 meses de permanencia no paro, a mesma proporción para os que levan nel entre 6 meses e 1 ano, e unha porcentaxe inferior para os que pasaron máis de 1 ano nesa situación.

GRÁFICO 12. PARO REXISTRADO SEGUNDO DURACIÓN DO TEMPO EN DESEMPREGO. 2014

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

TÁBOA 43. PARO REXISTRADO SEGUNDO DURACIÓN DO TEMPO DE DESEMPREGO. 2014

	MENOS OU IGUAL A 6 MESES			MÁIS DE 6 MESES E MENOS OU IGUAL A 1 ANO			MÁIS DE 1 ANO		
	HOMES	MULLERES	TOTAL	HOMES	MULLERES	TOTAL	HOMES	MULLERES	TOTAL
Barreiros	38,8%	41,5%	40,0%	16,3%	11,0%	13,3%	44,9%	48,8%	46,7%
Burela	50,7%	45,7%	47,6%	16,1%	15,8%	15,9%	33,2%	38,5%	36,5%
Cariño	33,6%	35,5%	34,1%	15,1%	13,5%	14,3%	52,1%	51,8%	51,9%
Cedeira	44,8%	37,5%	41,2%	15,7%	14,3%	14,8%	39,6%	48,3%	43,8%
Cervo	48,4%	44,1%	46,3%	16,4%	14,9%	15,5%	34,4%	41,0%	38,2%
Foz	40,6%	40,2%	40,4%	16,2%	16,3%	16,3%	43,2%	43,5%	43,4%
Mañón	47,8%	68,8%	57,7%	13,0%	15,6%	15,4%	39,1%	15,6%	28,2%
Ortigueira	42,7%	37,0%	39,9%	18,5%	17,6%	18,0%	39,2%	45,4%	42,1%
Ribadeo	44,2%	41,7%	43,0%	14,9%	14,6%	14,7%	40,6%	43,7%	42,2%
Valdoviño	37,7%	30,2%	33,9%	16,0%	12,8%	14,4%	46,3%	57,0%	51,7%
Vicedo, O	48,9%	44,9%	46,6%	12,8%	14,5%	13,8%	36,2%	42,0%	39,7%
Viveiro	39,0%	38,3%	38,6%	15,0%	13,6%	14,2%	46,0%	48,0%	47,2%
Xove	50,7%	49,1%	49,2%	13,7%	17,9%	16,2%	34,2%	33,9%	34,1%
GALP A Mariña-Ortega	42,4%	40,1%	41,2%	15,7%	14,7%	15,1%	41,8%	45,3%	43,7%
Galicia	38,8%	34,9%	36,8%	15,2%	14,5%	14,8%	46,0%	50,6%	48,4%

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

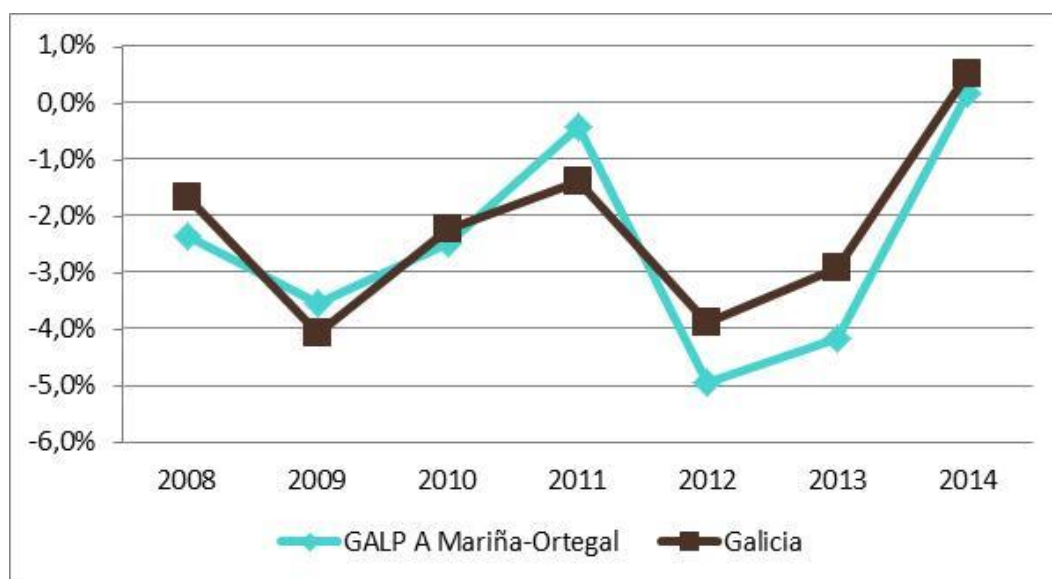
Se atendemos ao xénero, ás mulleres presentan un peso superior ao dos homes no intervalo de tempo de permanencia no paro inferior a 6 meses. Por tanto, o paro de longa duración é un problema máis intenso entre os homes e menos grave entre as mulleres, as cales se benefician non só da súa maior formación académica senón probablemente tamén dunha incorporación máis recente ao mercado laboral.

No que respecta á importancia do paro de longa duración este parece afectar con máis forza a concellos da parte occidental, como Cariño e Valdoviño, mentres que os concellos onde é menos gravoso son Burela, Xove e Mañón.

Persoas afiliadas

A perspectiva complementaria sobre a situación do mercado laboral no ámbito do GALP ofrécennola os datos de afiliacións á Seguridade Social.

GRÁFICO 13. EVOLUCIÓN DE PERSOAS AFILIADAS EN PORCENTAXE DE VARIACIÓN INTERANUAL

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

Os datos amosan unha evolución semellante no GALP e en Galicia no conxunto do período 2008-2014. Só no último ano a variación interanual logra ser levemente positiva, fronte a caídas máis ou menos intensas no resto de anos que calcan a evolución xeral do PIB en Galicia e España. A evolución amosa tamén que as afiliacións no territorio do GALP son máis sensibles ás fluctuacións económicas que o conxunto de Galicia.

TÁBOA 44. PERSOAS AFILIADAS, EVOLUCIÓN 2007-2014 E PESO RELATIVO. DATOS MEDIOS DE AFILIACIÓN

	2014	2007-2014	% RELATIVO
Barreiros	0,6%	-21,0%	3,9%
Burela	-0,4%	-11,4%	13,3%
Cariño	-1,8%	-24,4%	4,2%
Cedeira	-1,3%	-21,6%	7,6%
Cervo	-0,9%	-21,3%	6,0%
Foz	2,1%	-14,7%	12,5%
Mañón	-0,5%	-13,1%	1,5%
Ortigueira	-2,1%	-23,2%	6,7%
Ribadeo	0,8%	-11,4%	11,2%
Valdoviño	1,0%	-17,6%	7,4%
Vicedo, O	2,8%	-24,6%	2,0%
Viveiro	0,6%	-13,5%	19,2%
Xove	0,1%	-17,9%	4,6%
GALP A Mariña-Ortegal	0,2%	-16,6%	100,0%
Galicia	0,5%	-14,8%	

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

Os concellos que concentran máis afiliacións son os máis poboados, e en xeral son estes concellos máis dinámicos os que amosan unha evolución máis positiva, xa que destruíron menos emprego que os máis pequenos ou deprimidos.

TÁBOA 45. PERSOAS AFILIADAS SEGUNDO XÉNERO E EVOLUCIÓN 2007-2014

	2014		EVOLUCIÓN 2007-2014	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Barreiros	553	487	-24,2%	-17,0%
Burela	1.934	1.645	-19,8%	1,0%
Cariño	646	493	-28,2%	-18,8%
Cedeira	1.134	904	-27,9%	-11,9%
Cervo	939	670	-23,6%	-18,0%
Foz	1.828	1.524	-19,4%	-8,2%
Mañón	205	196	-23,6%	1,4%
Ortigueira	953	853	-30,7%	-12,8%
Ribadeo	1.493	1.532	-16,9%	-5,2%
Valdoviño	1.074	909	-26,1%	-4,7%
Vicedo, O	302	240	-26,7%	-21,7%
Viveiro	2.934	2.218	-18,7%	-5,4%
Xove	675	559	-21,6%	-13,1%
GALP A Mariña-Ortegal	14.670	12.228	-22,3%	-8,5%
Galicia	463.991	438.804	-22,0%	-5,4%

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Por xéneros, apréciase que a destrución de emprego durante a recesión foi moito máis intensa entre os homes que entre as mulleres.

Os datos reflicten un comportamento moi homoxéneo territorialmente para o caso dos homes, con todos os concellos rexistrando taxas negativas moi semellantes á media do GALP e de Galicia.

Pola contra, descubrimos unha evolución moito máis heteroxénea no caso das mulleres, que ademais, en conxunto, experimentaron unha maior perda de emprego no conxunto do GALP que no resto de Galicia.

Esta desigual distribución do emprego feminino responde a un patrón polo cal son os concellos máis pequenos e deprimidos os que concentraron a perda de afiliación feminina. Mentres, todos os concellos punteiros destruíron igual ou menor proporción de emprego feminino que a media do GALP.

TÁBOA 46. PERSOAS AFILIADAS SEGUNDO RÉXIME. 2014

	RÉXIME XERAL E MINERÍA DO CARBÓN	RÉXIME ESPECIAL DE AUTÓNOMOS	RÉXIME ESPECIAL AGRARIO	RÉXIME ESPECIAL DO MAR	RÉXIME ESPECIAL EMPREGADOS DO FOGAR	TOTAL
Barreiros	623	394	12	8	33	1.070
Burela	2.429	639	4	447	86	3.605
Cariño	534	315	14	247	26	1.136
Cedeira	1.092	609	55	245	53	2.054
Cervo	1.223	267	1	107	31	1.629
Foz	2.353	748	23	134	113	3.371
Mañón	248	116	2	37	6	409
Ortigueira	1.084	594	41	60	64	1.843
Ribadeo	1.877	985	40	50	115	3.067
Valdoviño	1.417	480	29	45	46	2.017
Vicedo, O	320	146	14	62	9	551
Viveiro	3.593	993	50	490	114	5.240
Xove	847	254	5	125	10	1.241
GALP A Mariña- Ortegal	17.640	6.540	290	2.057	706	27.233
Galicia	646.080	216.737	6.611	19.722	27.097	916.247

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

Nos datos medios de afiliación para o ano 2014 apréciase un patrón determinante no peso de cada réxime en cada concello.

Así, en todos os concellos da provincia da Coruña (sector occidental) o peso relativo dos traballadores autónomos é superior á media do GALP, mentres que nos concellos lucenses (sector oriental) o réxime xeral, o máis frecuente en toda a área, marca pesos superiores á media. Dentro do modesto das cifras, o mesmo fenómeno se aprecia se falamos do réxime especial agrario, con maior importancia no sector de poñente.

Esta dualidade acompásase á perfección cos diferentes niveis de dinamismo económico que nos levou a retratar as dúas subáreas ao comezo do informe.

No que atinxe a resto de réximes interéсанos en especial o da pesca. Os concellos onde o peso do réxime especial do mar é máis importante no conxunto da afiliación son Cariño (22%), Burela (12%), Cedeira (12%), O Vicedo (11%) e Mañón (9%). Vemos pois, que coa excepción de Burela, son os concellos costeiros e portuarios do sector occidental os máis dependentes da actividade do mar no que a postos de traballo se refire. Existe por tanto un vínculo xeográfico entre a actividade pesqueira e marítima e unha situación económica depresiva.

En termos absolutos os principais centros de ocupación no réxime do mar son, porén, Viveiro e Burela, con máis de 450 altas cada un. Séguenos Cariño e Cedeira, con preto de 250.

As cifras de evolución temporal por réxime indican que a caída máis intensa das afiliacións se produciu no réxime especial agrario, o menos importante en termos absolutos e relativos. Entre o resto a caída no réxime xeral e da minaría do carbón foi menos intensa que no réxime especial do mar, o que reforza a idea dunha destrución de emprego máis intensa relacionada coa actividade pesqueira e marítima.

Os contrapesos á destrución de emprego nos réximes xeral e do mar son os aumentos no número de autónomos e nas persoas empregadas de fogar.

A evolución comparada de todos os réximes no ámbito do GALP é idéntica á media galega, salvo no caso dos traballadores domésticos, superior en Galicia.

TÁBOA 47. EVOLUCIÓN DAS PERSOAS AFILIADAS SEGUNDO RÉXIME. 2007-2014

	EVOLUCIÓN 2007-2014					
	RÉXIME XERAL E MINERÍA DO CARBÓN	RÉXIME ESPECIAL DE AUTÓNOMOS	RÉXIME ESPECIAL AGRARIO	RÉXIME ESPECIAL DO MAR	RÉXIME ESPECIAL EMPREGADAS DO FOGAR	TOTAL
Barreiros	-15,6%	42,8%	-95,2%	-23,8%	-18,5%	-18,7%
Burela	-9,7%	0,7%	-86,0%	-27,9%	28,4%	-10,8%
Cariño	-33,2%	2,6%	-66,3%	-24,3%	-17,5%	-24,6%
Cedeira	-28,4%	13,7%	-63,5%	-28,6%	15,2%	-21,0%
Cervo	-21,8%	5,5%	-98,8%	-18,0%	82,4%	-20,3%
Foz	-13,7%	2,6%	-90,3%	-4,6%	21,5%	-14,2%
Mañón	-0,8%	38,9%	-96,8%	-39,3%	20,0%	-11,5%
Ortigueira	-23,0%	17,4%	-84,9%	-48,9%	28,0%	-21,6%
Ribadeo	-11,9%	28,4%	-89,0%	-9,9%	19,8%	-10,1%
Valdoviño	-21,1%	19,4%	-78,7%	-2,2%	70,4%	-16,2%
Vicedo, O	-19,9%	30,9%	-84,7%	-40,4%	-18,2%	-23,2%
Viveiro	-13,4%	1,6%	-68,3%	-14,7%	18,8%	-12,0%
Xove	-16,2%	31,9%	-96,2%	-21,9%	17,6%	-17,5%
GALP A Mariña- Ortegal	-16,7%	13,2%	-85,5%	-23,5%	20,0%	-15,5%
Galicia	-16,2%	13,5%	-87,3%	-22,2%	38,4%	-13,5%

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

O ámbito do GALP posúe unha distribución sectorial do traballo moi semellante á media galega. O peso da industria e da construción é o mesmo que o da media galega. As únicas diferenzas radican nun peso obviamente maior da agricultura e a pesca (12% fronte ao 7%) que vai en detrimento da importancia do servizos (63% fronte ao 71%).

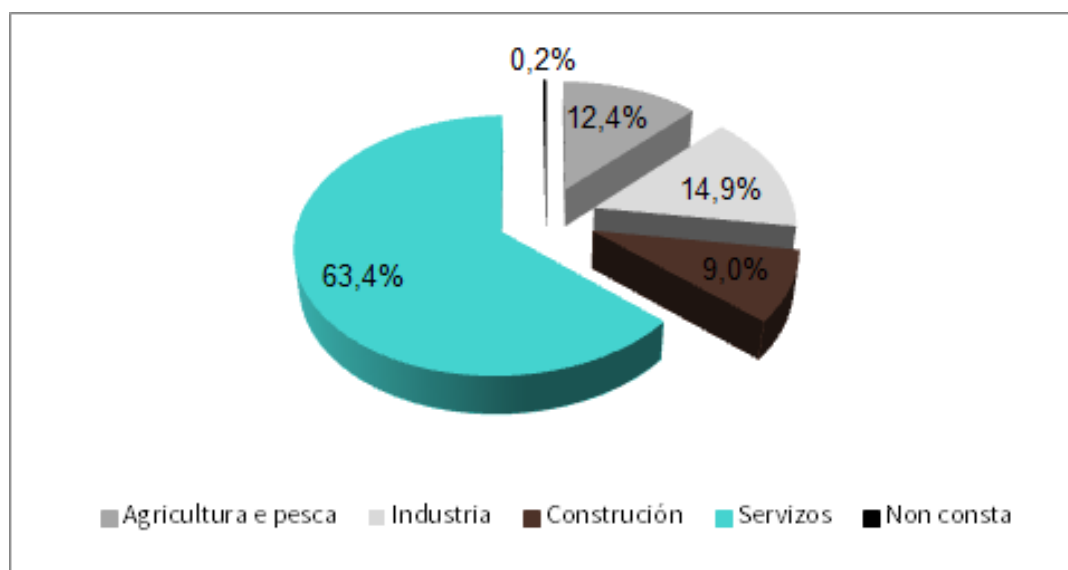
Como xa se indicou anteriormente o peso deste agregado agro-mar na afiliación é especialmente elevado nos concellos occidentais. Porén, en vilas portuarias como Viveiro e Burela o peso deste sector sitúase simplemente na media do GALP, o que indica unha maior diversificación económica nestes concellos máis dinámicos.

Cervo e Xove posúen a maior concentración de emprego industrial (Alcoa) e os concellos máis orientais, Barreiros e Ribadeo, a menor.

A construción acapara máis empregos nos concellos con maior variación demográfica e residencial nos últimos anos, como son Barreiros e Foz.

Os servizos, pola súa banda, acadan a súa importancia máxima en Ribadeo, que se revela así como un centro de referencia non só para o oriental da Mariña senón para boa parte da raia con Asturias. Séguena en importancia os concellos que posúen os núcleos de poboación máis importantes, con excepción de Cariño e Cedeira, ambos na subárea menos dinámica do GALP.

GRÁFICO 14. PERSOAS AFILIADAS SEGUNDO SECTOR DE ACTIVIDADE. 2014

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

TÁBOA 48. PERSOAS AFILIADAS SEGUNDO SECTOR DE ACTIVIDADE. 2014

	AGRICULTURA E PESCA	INDUSTRIA	CONSTRUCCIÓN	SERVIZOS	NON CONSTA	TOTAL
Barreiros	172	93	119	655	2	1.041
Burela	444	488	285	2.357	6	3.579
Cariño	223	188	102	624	2	1.139
Cedeira	381	303	152	1.200	3	2.038
Cervo	151	409	124	923	3	1.609
Foz	267	501	382	2.193	9	3.352
Mañón	82	71	27	219	4	402
Ortigueira	277	215	203	1.105	6	1.806
Ribadeo	326	237	245	2.208	10	3.025
Valdoviño	141	330	197	1.311	4	1.983
Vicedo, O	116	76	60	285	5	541
Viveiro	561	867	422	3.292	10	5.152
Xove	199	243	98	694	1	1.235
GALP A Mariña-Ortegal	3.338	4.019	2.413	17.065	64	26.898
Galicia	61.801	128.033	68.863	642.580	1.519	902.795

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

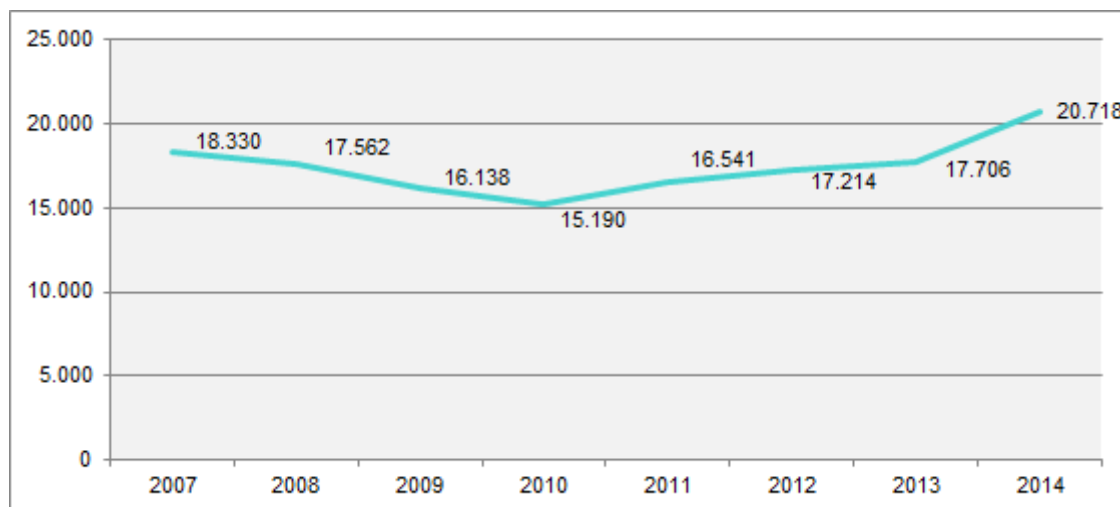
Contratación

A evolución do número de contratos no territorio amosa que a reforma laboral de 2010 impulsou a sinatura dos mesmos. Malia a iso, e como se veu, non aumentou o número de afiliados, e só moi lixeiramente, ata o ano 2014. Diso dedúcese que cada vez máis os contratos se foron precarizando, contándose un número maior por cada persoa ocupada de media.

Os concellos máis populosos reúnen a inmensa maioría dos contratos asinados durante este período, aínda que se verifica a incorporación aos postos altos da lista de concellos máis pequenos como Cervo ou Xove.

A razón é ben sinxela: a factoría industrial de Alcoa (antiga Alúmina-Aluminio) en San Cibrao (Cervo). Os datos indican que no veciño concello de Xove o número de contratos asinados aumentou un 60% entre 2007 e 2014, desvelando unha maior rotación laboral nese concello.

GRÁFICO 15. NÚMERO DE CONTRATOS REXISTRADOS. EVOLUCIÓN 2007-2014

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

TÁBOA 49. NÚMERO DE CONTRATOS, PORCENTAXE RELATIVA E EVOLUCIÓN 2007-2014

	2014	PORCENTAXE 2014	EVOLUCIÓN 2007-2014
Barreiros	800	3,9%	0,0%
Burela	2.468	11,9%	-14,9%
Cariño	535	2,6%	-3,4%
Cedeira	974	4,7%	21,4%
Cervo	1.166	5,6%	5,7%
Foz	2.488	12,0%	9,6%
Mañón	209	1,0%	63,3%
Ortigueira	786	3,8%	-0,1%
Ribadeo	3.152	15,2%	16,0%
Valdoviño	736	3,6%	-17,9%
Vicedo, O	276	1,3%	-9,2%
Viveiro	6.164	29,8%	38,0%
Xove	964	4,7%	60,9%
GALP A Mariña-Ortega	20.718	100,0%	13,0%
Galicia	786.193		-9,1%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Esa é a principal razón de que a diferenza de Galicia, no ámbito do GALP a contratación teña aumentado durante o período de crise, o que contrasta coa redución rexistrada no resto de Galicia.

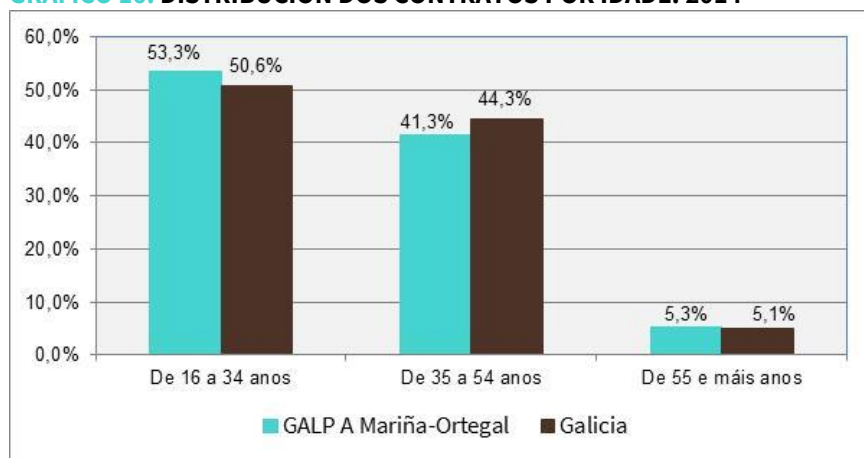
TÁBOA 50. DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DOS CONTRATOS POR XÉNERO. EVOLUCIÓN 2007-2014

	PORCENTAXE		EVOLUCIÓN 2007-2014	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Barreiros	58,1%	41,9%	-10,6%	19,6%
Burela	51,1%	48,9%	-24,3%	-2,3%
Cariño	54,2%	45,8%	-22,3%	35,4%
Cedeira	59,9%	40,1%	28,7%	12,0%
Cervo	59,9%	40,1%	-9,9%	42,8%
Foz	46,7%	53,3%	-5,1%	26,6%
Mañón	43,1%	56,9%	36,4%	91,9%
Ortigueira	46,6%	53,4%	-14,9%	17,6%
Ribadeo	46,3%	53,7%	8,6%	23,2%
Valdoviño	49,5%	50,5%	-42,6%	42,0%
Vicedo, O	54,7%	45,3%	-1,3%	-17,2%
Viveiro	61,4%	38,6%	52,1%	20,3%
Xove	68,7%	31,3%	111,5%	5,6%
GALP A Mariña-Ortegal	54,7%	45,3%	8,6%	18,9%
Galicia	53,1%	46,9%	-8,5%	-9,7%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Salvando a situación específica de Xove, obsérvase que a precarización laboral se concentrou máis nas mulleres que nos homes, xa que entre elas o crecemento do número de contratos foi o dobre que entre eles, sendo ademais maior na inmensa maioría dos concellos.

Por idades, o conxunto do GALP rexistra unha porcentaxe algo maior de contratos xuvenís que o resto de Galicia. A distribución por idades dos contratos é moi semellante en todos os concellos. Destaca unicamente a baixa proporción de contratos entre os 16 e os 34 anos no concello de Cariño, debido á menor presenza de poboación xuvenil e unha maior emigración.

GRÁFICO 16. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS POR IDADE. 2014

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

TÁBOA 51. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS POR IDADES. 2014

	DE 16 A 34 ANOS	DE 35 A 54 ANOS	DE 55 E MÁIS ANOS
Barreiros	48,7%	46,9%	4,4%
Burela	55,8%	40,2%	4,0%
Cariño	37,8%	55,3%	6,9%
Cedeira	50,7%	44,3%	4,9%
Cervo	56,7%	35,1%	8,2%
Foz	56,0%	38,2%	5,8%
Mañón	42,9%	39,8%	17,3%
Ortigueira	55,8%	39,0%	5,2%
Ribadeo	55,5%	38,9%	5,6%
Valdoviño	51,4%	43,8%	4,7%
Vicedo, O	53,7%	40,5%	5,8%
Viveiro	52,6%	42,6%	4,9%
Xove	56,3%	39,2%	4,5%
GALP A Mariña-Ortegal	53,3%	41,3%	5,3%
Galicia	50,6%	44,3%	5,1%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

A tipoloxía dos contratos asinados no ámbito do GALP no ano 2014, último completo con datos, amosa un maior recurso aos contratos indefinidos ordinarios e de fomento do emprego que no conxunto de Galicia. Tamén posúen maior relevancia na zona os contratos eventuais e diversos menores recollidos baixo a categoría 'Outros'. Pola contra, posúen menos importancia os contratos por obra e servizo e os de interinidade.

A diversidade de contratos fai que as cifras sexan moi heteroxéneas e diferentes para cada concello. Por exemplo, se o GALP case duplica a porcentaxe media galega dos contratos indefinidos ordinarios e de fomento do emprego, nos concellos de Cedeira, Cariño e Burela a porcentaxe cuadriplícase, raiando no 20%.

Nos contratos por obra ou servizo salientan por riba da media do GALP e de Galicia os concellos de Valdoviño, Cariño, Mañón e o Vicedo, contribuíndo a perfilar aínda máis a precariedade laboral existente na comarca do Ortegal.

Os contratos eventuais por circunstancias da produción son os máis frecuentes, pero sono especialmente en Ribadeo e Foz. Os contratos de interinidade cobran moita importancia en Ortigueira, Burela e Xove, mentres que os formativos se disparan no Vicedo.

Se en vez da fotografía fixa do 2014 atendemos á súa evolución durante o período de crise, vemos que o incremento de contratos no GALP debeuse fundamentalmente á proliferación dos 'Outros' contratos e máis dos eventuais por circunstancias da produción e os de interinidade. Todas as demais categorías rexistraron unha evolución temporal moi semellante á rexistrada en Galicia.

TÁBOA 52. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS POR TIPOLOXÍA. 2014

	INDEFINIDO ORDINARIO E FOMENTO DO EMPREGO	DE OBRA OU SERVIZO	EVENTUAL POR CIRCUNSTANC. DA PRODUCCIÓN	INTERINIDADE	EN PRÁCTICAS	PARA A FORMACIÓN	OUTROS	CONVERSIONS A INDEFINIDOS
Barreiros	6,9%	37,3%	44,6%	3,6%	0,3%	0,6%	3,9%	2,9%
Burela	21,7%	26,9%	30,6%	15,3%	0,4%	1,3%	0,4%	3,4%
Cariño	17,8%	50,5%	19,1%	5,4%	0,0%	1,3%	3,6%	2,4%
Cedeira	19,5%	20,1%	43,9%	7,7%	0,8%	1,4%	1,7%	4,7%
Cervo	6,9%	39,6%	31,8%	9,4%	0,7%	2,3%	5,6%	3,7%
Foz	3,5%	17,6%	63,9%	5,6%	0,2%	1,4%	4,1%	3,5%
Mañón	1,4%	41,6%	50,7%	3,3%	0,5%	0,5%	1,4%	0,5%
Ortigueira	8,7%	34,7%	22,1%	20,7%	0,1%	3,6%	7,5%	2,5%
Ribadeo	5,9%	19,7%	63,7%	5,5%	0,4%	0,9%	1,2%	2,7%
Valdoviño	4,6%	40,6%	37,2%	8,0%	0,3%	1,4%	4,2%	3,7%
Vicedo, O	2,9%	46,7%	32,2%	2,2%	0,0%	9,1%	5,4%	1,4%
Viveiro	8,7%	29,7%	37,3%	4,8%	0,2%	0,6%	16,0%	2,7%
Xove	3,6%	19,7%	57,9%	10,4%	0,4%	2,3%	3,3%	2,4%
GALP A Mariña- Ortega	9,2%	27,8%	44,0%	7,6%	0,3%	1,3%	6,8%	3,0%
Galicia	5,0%	35,3%	42,2%	10,2%	0,5%	1,3%	2,7%	2,8%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

TÁBOA 53. EVOLUCIÓN DOS CONTRATOS POR TIPOLOXÍA. EVOLUCIÓN 2007-2014

	GALP A MARIÑA-ORTEGAL	GALICIA
Indefinido ordinario e fomento do emprego	-20,4%	-19,3%
De obra ou servizo	-6,7%	-7,3%
Eventual por circunstancias da produción	51,9%	-1,0%
Interinidade	22,7%	-6,9%
En prácticas	-41,4%	-48,5%
Para a formación	-31,4%	-22,4%
Outros	72,2%	-16,6%
Conversiones a indefinidos	-45,9%	-55,1%
Total de contratos rexistrados	13,0%	-9,1%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Entre 2007 e 2014 a taxa de temporalidade dos contratos asinados, que en 2007 era 8 puntos menor que en Galicia, incrementouse 5 puntos e medio, situándose ao final do período só a 3 puntos da media galega, que presenta unha evolución partindo de niveis máis elevados pero máis contida.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Por xénero, a temporalidade incrementouse máis para os homes (máis de 8 puntos) que para as mulleres (menos de 2).

En 2014 as taxas de temporalidade máis baixas atópanse en Cariño e Burela, e débense especificamente á contratación masculina, xa que a feminina é moi parecida (e maior) en todos os concellos.

TÁBOA 54. EVOLUCIÓN DA TAXA DE TEMPORALIDADE NOS CONTRATOS. 2007 E 2014

	2007			2014		
	TOTAL	HOMES	MULLERES	TOTAL	HOMES	MULLERES
Barreiros	94,3%	95,1%	92,8%	95,1%	94,0%	96,1%
Burela	74,7%	61,2%	93,3%	86,0%	78,5%	95,1%
Cariño	81,9%	76,6%	93,4%	85,0%	78,2%	94,9%
Cedeira	85,9%	79,2%	94,2%	91,6%	89,8%	94,3%
Cervo	92,3%	92,2%	92,6%	92,7%	90,4%	94,9%
Foz	92,7%	90,9%	94,7%	94,4%	93,6%	95,2%
Mañón	97,6%	95,3%	100,0%	94,1%	94,0%	94,2%
Ortigueira	90,6%	89,1%	92,4%	92,7%	91,7%	94,0%
Ribadeo	94,2%	95,7%	92,7%	94,0%	94,3%	93,7%
Valdoviño	96,4%	96,9%	95,1%	95,5%	96,4%	94,2%
Vicedo, O	89,4%	80,7%	98,0%	92,8%	89,0%	97,8%
Viveiro	78,5%	67,6%	92,7%	90,8%	87,2%	95,7%
Xove	87,0%	81,4%	93,1%	90,0%	87,3%	94,9%
GALP A Mariña-Ortega	85,9%	80,3%	93,4%	91,5%	88,7%	95,0%
Galicia	93,9%	93,5%	94,4%	94,7%	94,8%	94,7%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Por tipo de xornada, o GALP posúe unha maior proporción de contratos fixos descontínuos (4,3% fronte ao 0,5% de media en Galicia), especialmente concentrados nos principais portos (Burela, Viveiro Cedeira e Foz), o cal redúnda nestes mesmos concellos nunha menor proporción de contratos a tempo completo, que son os máis frecuentes no conxunto.

A maior relevancia do contratos a tempo completo, en termos absolutos, coincide cos concellos máis poboados: Foz, Burela, Ribadeo, Cervo e Viveiro. Os contratos a tempo parcial, pola súa banda, parecen ser máis abondosos nos concellos máis turísticos: Foz, Ribadeo, Viveiro e Burela.

TÁBOA 55. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS POR TIPO DE XORNADA. 2014

	A TEMPO COMPLETO	A TEMPO PARCIAL	FIXO DISCONTINUO	TOTAL
Barreiros	552	248	0	800
Burela	1.218	925	325	2.468
Cariño	421	91	23	535
Cedeira	527	380	67	974
Cervo	858	305	3	1.166
Foz	1.124	1.337	27	2.488
Mañón	106	103	0	209
Ortigueira	493	291	2	786
Ribadeo	1.783	1.368	1	3.152
Valdoviño	381	355	0	736
Vicedo, O	182	88	6	276
Viveiro	3.673	2.061	430	6.164
Xove	715	246	3	964
GALP A Mariña-Ortegal	12.033	7.798	887	20.718
Galicia	494.138	287.855	4.200	786.193

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Se atendemos aos datos de contratos en función do nivel de estudos observamos que a contratación de persoas analfabetas ou sen estudos no ámbito do GALP é o dobre de importante que no resto de Galicia.

Se en Galicia estas persoas representan o 5% da contratación, no conxunto da zona supoñen o 10%, mais nos concellos portuarios a súa importancia na contratación elévase ata perto do 20% do total.

Tamén a contratación de persoas con estudos primarios duplica o seu peso no GALP en relación coa media galega.

Viveiro, Burela e Foz, os tres con importantes portos pesqueiros, contratan un maior volume de persoas con baixo nivel formativo, sendo os principais responsables de empurrar cara arriba a media do GALP en contratos nestes niveis de estudos.

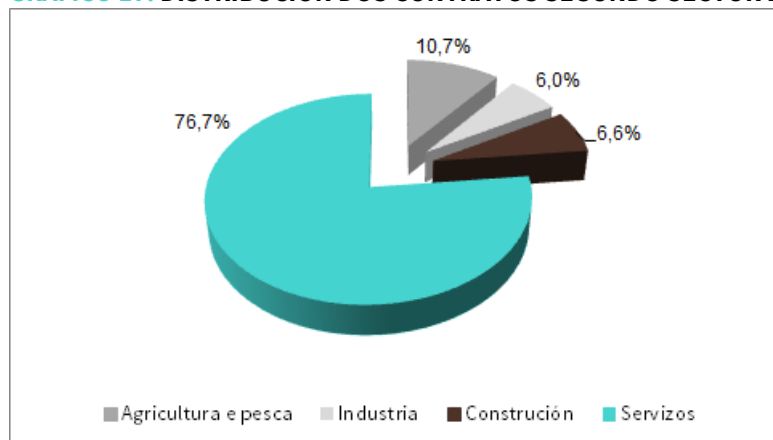
No lado contrario a contratación de persoas con estudos superiores concéntrase en 5 concellos: Viveiro, Ribadeo, Burela, Cervo e Foz, todos no sector oriental do GALP.

TÁBOA 56. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS REXISTRADOS SEGUNDO NIVEL DE ESTUDOS. 2014

	ANALFABETOS	ESTUDOS PRIMARIOS	ESTUDOS SECUNDARIOS	ESTUDOS SUPERIORES	SEN CLASIFICAR	TOTAL
Barreiros	17	223	487	71	2	800
Burela	530	635	998	300	5	2.468
Cariño	53	306	140	34	2	535
Cedeira	162	201	524	87	0	974
Cervo	51	277	630	208	0	1.166
Foz	372	251	1.669	192	4	2.488
Mañón	1	72	118	18	0	209
Ortigueira	163	256	311	54	2	786
Ribadeo	109	423	2.235	380	5	3.152
Valdoviño	10	154	513	59	0	736
Vicedo, O	5	75	179	16	1	276
Viveiro	570	2.620	2.478	494	2	6.164
Xove	33	465	390	76	0	964
GALP A Mariña-Ortega	2.076	5.958	10.672	1.989	23	20.718
Galicia	38.815	144.524	503.809	97.844	1.201	786.193

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Se atendemos ás cifras de contratación por sectores, atopámonos con que a súa distribución sectorial difire da vista para as persoas ocupadas, no sentido de que os sectores primario (agricultura e pesca) e terciario (servizos) reúnen unha maior proporción de contratos. Isto indica que nestes dous sectores existe unha maior profusión contractual que debe responder a unha situación de rotación laboral máis intensa que na industria ou na construción.

GRÁFICO 17. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS SEGUNDO SECTOR DE ACTIVIDADE. 2014

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Cariño, Cedeira, Burela e Viveiro encabeza a clasificación de concellos nos que o peso do sector primario ten maior peso na contratación.

Na industria salientan Cervo e Valdoviño, en termos relativos, e dado que o peso destes contratos industriais é menor que en Galicia malia a teren a mesma proporción de persoas ocupadas, pódese deducir que a estabilidade laboral neste sector é moi elevada.

Os contratos no sector da construción posúen aquí a mesma importancia que en Galicia, aínda que en 3 concellos teñen maior peso relativo: Xove, Barreiros e Cervo.

Polo que respecta á contratación no sector servizos, en Ribadeo e Foz teñen un maior peso relativo. Do lado oposto, os 3 concellos máis occidentais e varios dos intersticiais son os que rexistran unha menor proporción da súa contratación total neste sector.

TÁBOA 57. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS SEGUNDO SECTOR DE ACTIVIDADE. 2014

	AGRICULTURA E PESCA	INDUSTRIA	CONSTRUCCIÓN	SERVIZOS	TOTAL
Barreiros	27	39	43	685	794
Burela	611	120	156	2.259	3.146
Cariño	186	52	39	443	720
Cedeira	178	185	119	916	1.398
Cervo	99	61	102	754	1.016
Foz	136	130	165	1.977	2.408
Mañón	14	30	18	192	254
Ortigueira	84	128	77	634	923
Ribadeo	96	147	162	2.292	2.697
Valdoviño	21	187	167	1.147	1.522
Vicedo, O	37	32	10	336	415
Viveiro	599	272	217	3.863	4.951
Xove	118	67	38	530	753
GALP A Mariña-Ortegal	2.206	1.450	1.313	16.028	20.997
Galicia	27.222	106.438	45.720	603.772	783.152

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

3.1.4. ESTRUCTURA ECONÓMICA E EMPRESARIAL

Renda e PIB

Segundo os datos máis recentes de renda familiar bruta dispoñible, cada habitante do GALP contaba por termo medio no ano 2009 con algo máis de 14.700 euros. Esta cifra sitúase levemente por baixo da media galega, como acontecera tamén en 2007 e 2008. Se tomamos como referencia o índice municipal de renda, que toma como valor 100 a renda media galega, obsérvase o menor nivel de renda do conxunto do GALP, e que todos os concellos do litoral coruñés están situados por baixo da media do GALP e de Galicia.

Nesa área occidental Ortigueira tería a renda máis elevada, conservando aínda o lugar e o rol de cabeceira tradicional da comarca de Ortegal, e Cedeira e Valdoviño terían unhas medias algo máis elevadas conforme nos aproximamos á área de influencia de Ferrol. Cariño e Mañón destacan por unhas medias sensiblemente baixas, as que máis de todo o GALP.

Na zona da Mariña Lucense o concello con maior renda media é Ribadeo, gozando igualmente dun papel de liderado natural na estrema oriental. No resto de concellos, Viveiro, Cervo, Foz e Barreiros superan a media do GALP, mentres que O Vicedo, Xove e Burela se sitúan por baixo.

Todas estas cifras son valores medios que cómpre manexar con cautela dado o seu proceso de estimación, suxeito a cambios de metodoloxía cada certo tempo. Tampouco nos din nada sobre a distribución municipal interna das rendas, isto é, dos niveis de desigualdade existentes.

TÁBOA 58. RENDA DISPOÑIBLE BRUTA E RENDA DISPOÑIBLE BRUTA POR HABITANTE. PERÍODO 2007-2009

	MILES DE EUROS			EUROS POR HABITANTE		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Barreiros	47.975,0	48.323,0	49.125,0	14.766,1	14.877,8	15.237,3
Burela	125.876,0	131.010,0	137.479,0	13.952,1	14.123,6	14.534,2
Cariño	52.674,0	56.623,0	55.108,0	11.330,2	12.298,7	12.085,1
Cedeira	100.880,0	108.331,0	103.490,0	13.456,1	14.467,3	13.911,8
Cervo	68.140,0	70.174,0	71.793,0	14.345,3	14.914,8	15.472,6
Foz	132.915,0	148.639,0	153.822,0	13.478,8	14.976,2	15.413,0
Mañón	20.209,0	20.106,0	19.541,0	12.166,7	12.372,9	12.122,2
Ortigueira	93.770,0	100.698,0	102.092,0	12.742,2	13.925,9	14.561,7
Ribadeo	154.662,0	162.521,0	167.241,0	15.815,7	16.384,8	16.747,6
Valdoviño	86.979,0	95.583,0	98.674,0	12.457,6	13.689,9	14.136,7
Vicedo, O	25.441,0	25.640,0	25.339,0	12.243,0	12.562,5	12.720,4
Viveiro	220.840,0	239.467,0	248.648,0	13.907,7	14.832,3	15.325,0
Xove	42.449,0	45.340,0	46.633,0	11.860,6	12.818,8	13.289,5
GALP A Mariña-Ortegal	1.172.810,0	1.252.455,0	1.278.985,0	13.625,8	14.460,7	14.728,9
Galicia	39.333.308,0	40.986.404,0	41.857.615,0	14.156,7	14.676,2	14.965,4

Fonte: Contas de distribución da renda dos fogares por concellos. IGE

TÁBOA 59. ÍNDICE DE RENDA MUNICIPAL. 2009

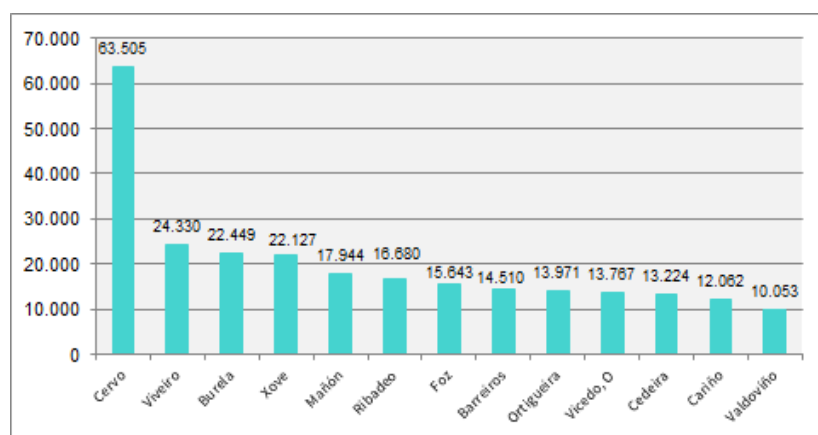
2009	
Barreiros	101,8
Burela	97,1
Cariño	80,8
Cedeira	93,0
Cervo	103,4
Foz	103,0
Mañón	81,0
Ortigueira	97,3
Ribadeo	111,9
Valdoviño	94,5
Vicedo, O	85,0
Viveiro	102,4
Xove	88,8
GALP A Mariña-Ortegal	98,4
Galicia	100,0

Fonte: Elaboración propia a partir das contas de distribución da renda dos fogares por concellos. IGE

Para anos máis recentes contamos con estimacións municipais do PIB. Estoutras cifras revelan que, ademais do claro liderado do concello de Cervo, derivado da localización da factoría de Alcoa no seu territorio, se verifica a mesma distribución territorial dos indicadores económicos xa vistos que sitúan aos concellos coruñeses na cola da clasificación.

Para comprender os elevados valores dos concellos punteiros, ademais da súa importancia demográfica, dunha maior diversificación económica ou da simple relevancia demográfica, cómpre ter en conta a presenza no seu territorio dalgún tipo de instalación industrial (como no caso de Alcoa) ou enerxética importante (xeración eólica).

A comparación dos indicadores de PIB por habitante dos anos 2010 e 2012 permiten sinalar un retroceso xeral da actividade produtiva e de valor engadido, máis acentuado nos casos de Cervo, Burela, Barreiros, O Vicedo ou Cariño. Pola contra, Viveiro e en menor medida Foz e Ortigueira lograrían nese período incrementar os seus PIB per cápita.

GRÁFICO 18. PIB PER CAPITA POR CONCELLO. 2012

Fonte: Produto interior bruto municipal. Base 2008. IGE

TÁBOA 60. EVOLUCIÓN DO PIB E PIB PER CAPITA. ANOS 2010 E 2012

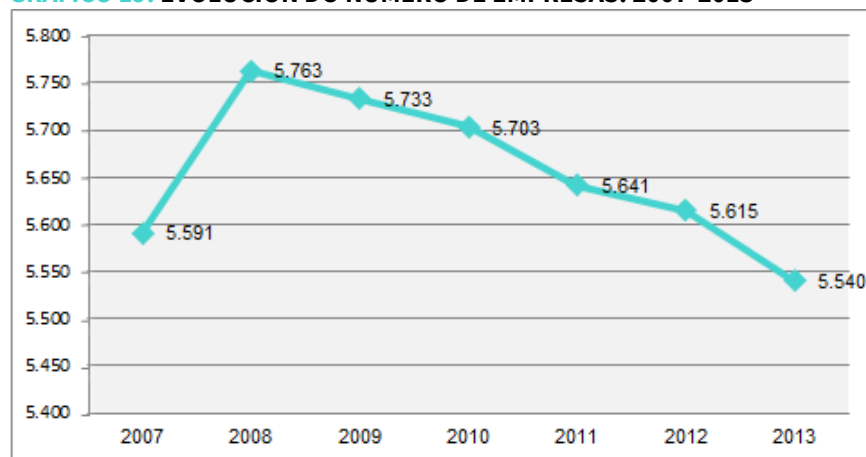
	2010			2012		
	MILES DE EUROS	PORCENTAXE	EUROS POR HABITANTE	MILES DE EUROS	PORCENTAXE	EUROS POR HABITANTE
Barreiros	52.737	3,0%	16.527	45.039	2,7%	14.510
Burela	245.956	14,2%	25.546	220.087	13,0%	22.449
Cariño	60.401	3,5%	13.408	52.589	3,1%	12.062
Cedeira	99.836	5,8%	13.546	96.034	5,7%	13.224
Cervo	322.570	18,6%	70.461	283.614	16,7%	63.505
Foz	150.888	8,7%	15.080	156.778	9,3%	15.643
Mañón	28.001	1,6%	17.053	28.747	1,7%	17.944
Ortigueira	93.535	5,4%	13.562	92.696	5,5%	13.971
Ribadeo	164.996	9,5%	16.780	164.086	9,7%	16.680
Valdoviño	75.576	4,4%	10.887	68.670	4,1%	10.053
Vicedo, O	32.479	1,9%	16.881	25.964	1,5%	13.767
Viveiro	325.695	18,8%	20.629	382.056	22,6%	24.330
Xove	81.098	4,7%	23.385	76.956	4,5%	22.127
GALP A Mariña-Ortega	1.733.768	100,0%	20.068	1.693.316	100,0%	19.837
Galicia	56.526.125		20.403	54.232.912		19.599

Fonte: Produto interior bruto municipal. Base 2008. IGE

Empresas

O número de empresas reduciuse de forma ininterrompida desde 2008 e ata 2013, último ano con datos. O ritmo do descenso foi semellante aínda que se acelerou en 2011 e 2013, anos en que, deixando a un lado 2009, o PIB tamén se resentiu máis.

GRÁFICO 19. EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE EMPRESAS. 2007-2013

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

Viveiro, Ribadeo, Foz e Burela concentraban en 2013 ao termo do período o maior número de empresas, con Cedeira e Ortigueira nun segundo plano.

A evolución da mortalidade empresarial foi desigual segundo os concellos. As maiores caídas se rexistran con diferenza en Cervo e en Barreiros. No primeiro concello déixase notar a redución de actividade e de número de postos de traballo no complexo de Alcoa, mentres que no segundo o estoupido da burbulla inmobiliaria estaría detrás da maior parte das desaparicións de empresas.

No extremo contrario, salienta o crecemento do número de empresas en Xove e Ribadeo, ou o mantemento en Cedeira e Burela, dada a tónica xeral de redución.

TÁBOA 61. NÚMERO DE EMPRESAS E EVOLUCIÓN POR CONCELLOS

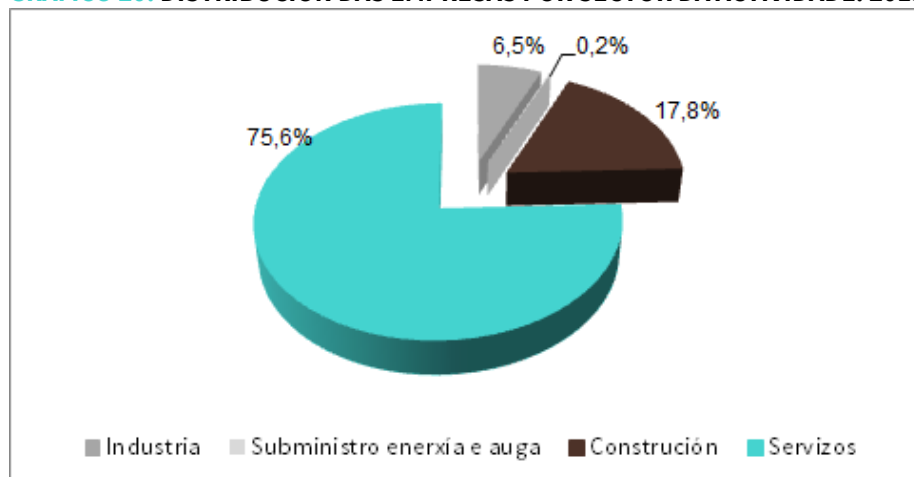
	2013	PESO RELATIVO	EVOLUCIÓN 2007-2013
Barreiros	227	4,1%	-9,6%
Burela	672	12,1%	0,4%
Cariño	284	5,1%	-1,7%
Cedeira	485	8,8%	0,6%
Cervo	206	3,7%	-12,7%
Foz	700	12,6%	-2,5%
Mañón	72	1,3%	-1,4%
Ortigueira	478	8,6%	-3,8%
Ribadeo	818	14,8%	7,5%
Valdoviño	347	6,3%	-5,2%
Vicedo, O	85	1,5%	-5,6%
Viveiro	995	18,0%	-1,7%
Xove	171	3,1%	16,3%
GALP A Mariña-Ortegal	5.540	100,0%	-0,9%
Galicia	201.093		

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

Por sectores de actividade, e á marxe das actividades da agricultura e da pesca, excluídas do Directorio de empresas, a distribución de actividades é idéntica á existente en Galicia.

Salienta o predominio das empresas de servizos e da construción. Especialmente estas últimas apuntan a unha forte atomización do sector, pois reúnen unha porcentaxe superior ao seu peso en termos de emprego. Pola contra existen poucas empresas industriais, pero a importancia de Alcoa explica que con poucas unidades a proporción dos postos de traballo industriais sexa significativamente maior. Por concellos non existen grandes diferenzas de composición. As empresas industriais sobresaen en Cervo e case desaparecen en Mañón. As da construción son moi numerosas en Foz e Barreiros, e perden importancia en Mañón e Cervo. As empresas de servizos, predominantes en todos os concellos, concentran a maior parte da actividade en Mañón, perante a febleza do resto de sectores, e en Burela, o concello máis novo e dinámico. Pola contra perden relevancia en Barreiros, Foz e O Vicedo.

GRÁFICO 20. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS POR SECTOR DA ACTIVIDADE. 2013

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

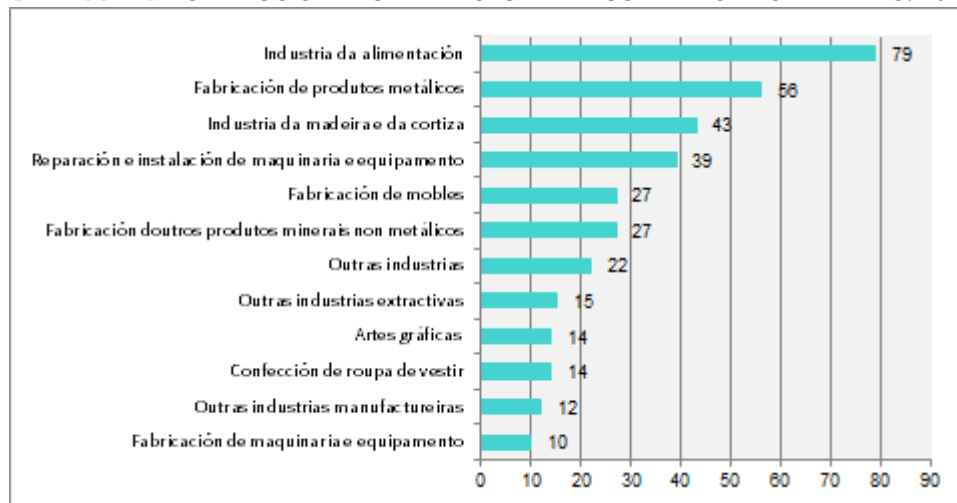
TÁBOA 62. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS POR SECTOR DE ACTIVIDADE. 2013

	INDUSTRIA	SUBMINISTRO ENERXÍA E AUGA	CONSTRUCCIÓN	SERVIZOS	TOTAL
Barreiros	18	0	55	154	227
Burela	32	0	91	549	672
Cariño	15	0	57	212	284
Cedeira	35	2	89	359	485
Cervo	21	0	24	161	206
Foz	45	1	164	490	700
Mañón	2	0	8	62	72
Ortigueira	30	5	97	346	478
Ribadeo	47	1	139	631	818
Valdoviño	24	0	67	256	347
Vicedo, O	7	0	18	60	85
Viveiro	68	0	147	780	995
Xove	14	0	30	127	171
GALP A Mariña-Ortega	358	9	986	4.187	5.540
Galicia	14.455	702	31.927	154.009	201.093

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

Se desagregamos máis a estatística do Directorio ata o nivel das ramas de actividade, comprobamos que no sector industrial as máis frecuentes do GALP son as actividades alimentarias (claramente vinculada aos produtos do mar), a fabricación metálica (Alcoa e auxiliares), a madeira (todo a área destaca polas masivas plantacións de eucaliptos), a reparación e instalación de maquinaria, a fabricación de mobles (o que indica un certo nivel de integración vertical da cadea de valor da madeira) e a fabricación de produtos minerais non metálicos (transformación da pedra, coa louseira Campo en Ortigueira como expoñente máis coñecido).

GRÁFICO 21. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS DA INDUSTRIA POR ACTIVIDADES. 2013

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

Dentro das empresas do sector servizos o predominio do comercio, ben sexan actividades por xunto ou polo miúdo, e da hostalaría é patente, reproducindo o mesmo esquema dominante no conxunto de Galicia. Só esas tres reúnen máis da metade das empresas dos servizos.

TÁBOA 63. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS DO SECTOR DE SERVIZOS. 2013

	NÚMERO	PORCENTAXE
Comercio a retalho	1.065	25,4%
Servizos de comidas e bebidas	707	16,9%
Comercio por xunto e intermediarios do comercio	386	9,2%
Transporte terrestre e por tubaxe	261	6,2%
Outros servizos persoais	240	5,7%
Actividades xurídicas e de contabilidade	180	4,3%
Venta e reparación de vehículos de motor	145	3,5%
Actividades sanitarias	142	3,4%
Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	123	2,9%
Actividades auxiliares aos servizos financeiros e aos seguros	121	2,9%
Servizos de aloxamento	118	2,8%
Actividades inmobiliarias	113	2,7%
Educación	109	2,6%
Servizos a edificios e actividades de xardinaría	68	1,6%
Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	58	1,4%
Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	46	1,1%
Actividades de creación, artísticas e espectáculos	35	0,8%
Actividades de alugueiro	30	0,7%
Actividades asociativas	30	0,7%
Almacenamento e actividades anexas ao transporte	26	0,6%
Actividades veterinarias	25	0,6%
Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares ás empresas	23	0,5%
Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	22	0,5%
Outras actividades sector servizos	114	2,7%
Total	4.187	100,0%

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

O tecido empresarial do GALP caracterízase pola súa escasa dimensión. A meirande parte das empresas son persoas físicas (autónomos), e o seu peso é notablemente superior á media galega. En correspondencia a importancia no GALP das sociedades anónimas e das sociedades de responsabilidade limitada, tamén a de sociedades cooperativas, é inferior á existente por termo medio no resto do país.

TÁBOA 64. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS SEGUNDO CONDICIÓN XURÍDICA. 2013

	PERSOAS FÍSICAS	SOCIEDADES ANÓNIMAS	SOCIEDADES DE RESPONSAB. LIMITADA	SOCIEDADES COOPERATIVAS	OUTROS	TOTAL
Barreiros	145	0	73	1	8	227
Burela	338	8	235	1	90	672
Cariño	206	2	48	0	28	284
Cedeira	327	1	86	0	71	485
Cervo	130	6	50	1	19	206
Foz	411	3	232	3	51	700
Mañón	59	0	6	1	6	72
Ortigueira	322	1	97	2	56	478
Ribadeo	472	4	240	1	101	818
Valdoviño	240	2	74	8	23	347
Vicedo, O	62	0	14	0	9	85
Viveiro	584	11	299	1	100	995
Xove	104	2	49	0	16	171
GALP A Mariña-Ortegal	3.400	40	1.503	19	578	5.540
Galicia	113.583	3.376	64.882	919	18.333	201.093

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

O peso relativo de autónomos é especialmente notorio nos concellos coruñeses, como xa se apuntou. Pola súa banda as sociedades de responsabilidade limitada teñen maior importancia relativa en todos os concellos lucenses, con excepción de Cervo.

A presenza cooperativa concéntrase no concello de Valdoviño, en tanto que a das sociedades anónimas en Viveiro, Burela e Cervo.

O número de persoas asalariadas define igualmente un panorama de empresas con reducida entidade. Son maioría as que non posúen traballadores/as (as persoas autónomas), e se lles sumamos as microempresas (menos de 10 traballadores/as) reúnen o 97% do total de empresas do GALP.

O Directorio non recolle ningunha gran empresa (máis de 250 traballadores), e as PEMEs concéntranse en Viveiro, Ribadeo, Burela e Foz.

TÁBOA 65. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS SEGUNDO ESTRATO DE ASALARIADOS. 2013

	SEN ASALARIADOS	DE 1 A 9 TRABALLADORES	DE 10 A 49 TRABALLADORES	DE 50 A 249 TRABALLADORES	DE 250 OU MÁIS ASALARIADOS	TOTAL
Barreiros	151	72	4	0	0	227
Burela	373	272	26	1	0	672
Cariño	202	75	7	0	0	284
Cedeira	328	151	5	1	0	485
Cervo	118	68	18	2	0	206
Foz	433	245	21	1	0	700
Mañón	53	19	0	0	0	72
Ortigueira	324	144	9	1	0	478
Ribadeo	495	301	19	3	0	818
Valdoviño	230	112	4	1	0	347
Vicedo, O	50	34	1	0	0	85
Viveiro	528	430	34	3	0	995
Xove	97	65	8	1	0	171
GALP A Mariña-Ortegal	3.382	1.988	156	14	0	5.540
Galicia	128.017	65.617	6.494	866	99	201.093

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

Sector agrario

Centrándonos no sector agrario, os usos da superficie no territorio do GALP revelan unha maior importancia das superficies forestais que na media de Galicia. Case 3/4 das Ha dedícanse a iso, fronte a só 2/3 no resto do país.

Ademais, ao desagregar o tipo de masas forestais, compróbase que a maior relevancia desta área prodúcese en razón da superficie forestal arborizada, que representa por si soa o 62% (o 47% en Galicia). Isto tradúcese nunha importancia menor dos pasteiros e os montes baixos (12% por 18%).

A enorme especialización forestal do GALP empuxa tamén á baixa a proporción de cultivos e prados, que aquí só representan o 17% cando no resto do país supón o 24%.

TÁBOA 66. DISTRIBUCIÓN DAS TERRAS SEGUNDO USO. 2012

	SUPERFICIE FORESTAL TOTAL	FORESTAL ARBORIZADO	PASTEIRO, PASTEIRO ARBUSTIVO E MATO	SUPERFICIE DE CULTIVO E PRADO	OUTRAS SUPERFICIES	SUPERFICIE TOTAL DO CONCELLO
Barreiros	4.069	3.866	202	2.338	835	7.242
Burela	526	431	95	53	214	794
Cariño	4.006	2.783	1.223	362	428	4.796
Cedeira	6.689	5.800	889	1.280	573	8.542
Cervo	6.330	5.358	972	730	725	7.785
Foz	6.980	6.405	574	1.972	1.078	10.029
Mañón	6.119	4.596	1.523	1.539	563	8.221
Ortigueira	16.490	13.929	2.562	3.593	801	20.884
Ribadeo	6.562	6.016	545	3.050	1.283	10.894
Valdoviño	5.555	4.483	1.072	2.018	1.250	8.822
Vicedo, O	5.988	4.701	1.287	913	696	7.597
Viveiro	9.139	7.515	1.624	850	950	10.939
Xove	6.927	5.920	1.007	1.093	899	8.919
GALP A Mariña-Ortegal	85.380	71.803	13.575	19.791	10.295	115.464
Galicia	1.923.662	1.386.365	537.297	704.458	329.720	2.957.841

Fonte: Censo agrario. IGE

Por concellos compróbase que no conxunto do GALP hai dous tipos de orientación diferentes da superficie terrestre, correspondendo a dous medios naturais e paisaxísticos diferentes e ata certo punto opostos.

Dun lado, o máis común, a orientación forestal raia o 80% da superficie total nos concellos de Cedeira, Cariño, Ortigueira, na subárea coruñesa, e O Vicedo, Viveiro, Xove e Cervo, na lucense. En todos estes casos predomina a superficie arborada con arredor de 2/3 da superficie total, excepto en Cariño e O Vicedo, onde baixa ao 60% sen deixar de ser maioritaria.

Doutro lado, o menos frecuente, a superficie forestal, a arborada e a de monte baixo posúe unha importancia menor á da media do GALP nos concellos estremeiros de Valdoviño, no occidente, e de Foz, Barreiros e Ribadeo, no oriente. Nestes concellos a superficie de cultivo e prado supera a media do GALP, advertindo sobre unha orientación máis agrícola e gandeira, malia a seguir sendo maioritaria neles a superficie forestal.

Se atendemos á intensidade do factor traballo no sistema agro-monte do GALP o factor definidor segue sendo o predominio do traballo familiar sobre o non familiar (persoa autónoma ou asalariada). De feito, a proporción do traballo non familiar sobre o total nesta área é inferior á media galega.

Por concellos salienta unha maior profesionalización do traballo nos concellos de Ribadeo (30%) e en moita menor medida no de Barreiros (14%).

TÁBOA 67. NÚMERO DE UTAS (UNIDADES DE TRABAJO ANO) SEGUNDO MAN DE OBRA EMPREGADA. 2009

	FAMILIAR	NON FAMILIAR	TOTAL
Barreiros	236	33	269
Burela	8	1	8
Cariño	32	2	34
Cedeira	240	16	257
Cervo	115	8	123
Foz	223	22	244
Mañón	136	6	142
Ortigueira	385	23	409
Ribadeo	273	93	365
Valdoviño	199	3	202
Vicedo, O	106	4	110
Viveiro	150	3	153
Xove	240	6	246
GALP A Mariña-Ortegal	2.343	220	2.562
Galicia	78.399	9.034	87.433

Fonte: Censo agrario. IGE

3.1.5. SECTOR PESQUEIRO

Incidencia do sector pesqueiro

Se botamos man dos datos de afiliacións por actividades económicas obtemos unha fotografía máis rica do sector.

Se adoptamos a perspectiva das actividades económicas para analizar a importancia do sector no GALP, os datos amosan que o comercio por xunto é a actividade máis importante, acadando unha presenza tan relevante no concello de Cedeira como a de Viveiro ou Burela, polo que, se deduce, debe tratarse de empresas de moita menor entidade e facturación.

TÁBOA 68. EMPRESAS POR ACTIVIDADE CNAE. ANO 2014

	1021	1022	4638	4723	
	PROCESAMENTO DE PESCADOS, CRUSTACEOS E MOLUSCOS	FABRICACIÓN DE CONSERVAS DE PESCADO	COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE, MARISCO E OTROS PRODUTOS ALIMENTICIOS	COMERCIO POLO MIÚDO DE PEIXE E MARISCO	TOTAL
Barreiros	0	0	1	2	3
Burela	0	0	34	2	36
Cariño	0	4	7	2	13
Cedeira	0	0	23	6	29
Cervo	0	1	4	1	6
Foz	0	1	1	2	4
Mañón	0	0	1	0	1
Ortigueira	0	0	6	2	8
Ribadeo	0	0	3	3	6
Valdoviño	0	0	2	2	4
Vicedo, O	0	0	0	1	1
Viveiro	0	2	22	7	31
Xove	0	1	2	1	4
GALP A Mariña-Ortegal	0	9	106	31	146
Galicia	31	105	1.293	1.343	2.772

Fonte: Directorio SABI, 2014

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Dous terzos do emprego concéntranse na actividade da pesca mariña. Séguena en importancia o comercio por xunto de peixe, marisco e outros produtos alimenticios derivados, co 14% do total e da acuicultura mariña co 10%. O 5% pertence ao sector conserveiro, e o resto ao comercio polo miúdo.

TÁBOA 69. AFILIACIÓNS POR ACTIVIDADES CNAE SO SECTOR MARÍTIMO-PESQUEIRO. ANO 2014

CONCELLO E ACTIVIDADE CNAE	0311 PESCA MARIÑA	0321 ACUI- CULTURA MARIÑA	1021 PROCESAMENTO DE PESCADOS, CRUSTACEOS E MOLUSCOS	1022 FABRICACIÓN DE CONSERVAS DE PESCADO	4638 COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE, MARISCO E OTROS PRODUTOS ALIMENTICIOS	4723 COMERCIO POLO MIÚDO DE PEIXE E MARISCO	TOTAL	PESO RELATIVO
Barreiros	x	x	0	0	x	x	11	0,5%
Burela	394	24	x	x	129	15	566	24,0%
Cariño	178	0	x	41	8	x	231	9,8%
Cedeira	186	13	0	x	28	x	239	10,1%
Cervo	73	39	0	x	21	x	136	5,7%
Foz	104	16	x	x	28	x	153	6,5%
Mañón	32	5	0	0	6	0	42	1,8%
Ortigueira	47	9	x	x	11	x	71	3,0%
Ribadeo	23	16	0	x	5	x	49	2,1%
Valdoviño	20	25	0	0	x	x	51	2,1%
Vicedo, O	36	19	0	6	5	5	71	3,0%
Viveiro	387	34	x	74	92	x	600	25,4%
Xove	87	34	x	x	10	x	142	6,0%
GALP A Mariña- Ortegal	1.567	232	0	121	341	20	2.361	100,0%
Galicia	13.072	5.190	1.969	7.545	5.503	2.026	35.305	

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social. IGE.2014

Viveiro e Burela lideran a pesca mariña e o comercio por xunto, mentres que a actividade de acuicultura mariña está moito máis repartida por todos os concellos do GALP. A conserva ten maior presenza en Viveiro e Cariño, cunha presenza puntual no resto de concellos e inexistente no caso de Barreiros, Mañón e Valdoviño.

Xa vimos que a evolución das afiliacións ao réxime especial do mar foi decrecente ao longo do período 2007-2014. A intensidade da destrución de postos de traballo no mar foi parella á intensidade dos retrocesos do PIB en cada ano, rexistrándose mesmo unha leve recuperación ou pico no ano 2010.

Ao final do período a redución de empregos situouse en case o 25% dos existentes antes da crise.

TÁBOA 70. PESO RELATIVO DAS AFILIACIÓNS NO SECTOR MARÍTIMO PESQUEIRO SOBRE O TOTAL DE AFILIACIÓNS. ANO 2014.

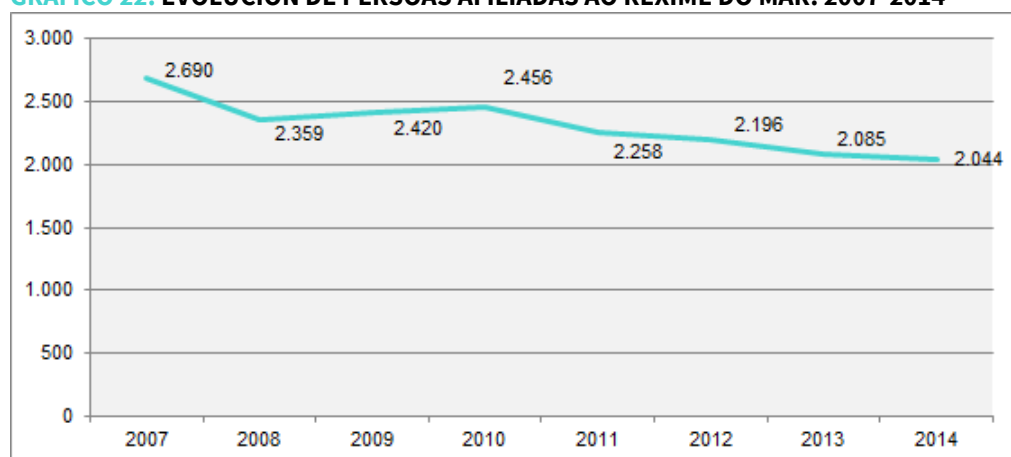
CONCELLO	AFILIADAS SECTOR MARÍTIMO PESQUEIRO	TOTAL AFILIADAS	PESO RELATIVO
Cedeira	239	2.038	11,7%
Mañón	42	402	10,4%
Ortigueira	71	1.806	3,9%
Valdoviño	51	1.983	2,5%
Cariño	231	1.139	20,3%
Barreiros	11	1.041	1,1%
Cervo	136	1.609	8,4%
Foz	153	3.352	4,6%
Xove	142	1.235	11,5%
Ribadeo	49	3.025	1,6%
Vicedo, O	71	541	13,0%
Viveiro	600	5.152	11,7%
Burela	566	3.579	15,8%
GALP A Mariña-Ortegal	2.361	26.898	8,8%
Galicia	35.305	902.795	3,9%

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social. IGE. 2014

O sector marítimo pesqueiro xera o 8,8% do emprego total da zona marítima de A Mariña-Ortegal, cando este indicador representa o 3,9% no conxunto galego. Para o concello de Cariño esta porcentaxe elévase por riba do 20%, mentres que se sitúa por riba do 10% nos concellos de Burela, O Vicedo, Viveiro, Cedeira, Xove e Mañón. Porén en concellos como Barreiros, Ribadeo ou Valdoviño a incidencia do sector pesqueiro en termos de emprego está por baixo da media galega.

Poboación traballadora no sector pesqueiro

GRÁFICO 22. EVOLUCIÓN DE PERSOAS AFILIADAS AO RÉXIME DO MAR. 2007-2014

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Das potenciais pesqueiras da zona, Viveiro resistiu mellor o embate da recesión, ao perder só o 15% dos empregos, que por exemplo Burela, que destruíu o 28%, o que levou á cidade histórica a converterse no primeiro concello pesqueiro do GALP en canto a persoas ocupadas no mar.

Cariño e Cedeira, os seguintes en importancia na ocupación perderon empregos na mesma medida que Burela. Nos seguintes concellos en importancia as variacións foron moi desiguais, mais ao final do período os que mellor resistiron a crise foron Foz, Cervo e Xove.

TÁBOA 71. EVOLUCIÓN DE PERSOAS AFILIADAS AO RÉXIME DE MAR. PERÍODO 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007-2014
Barreiros	11	10	10	9	10	8	6	8	-26,2%
Burela	620	525	520	516	524	504	473	447	-27,9%
Cariño	327	317	292	308	247	252	252	240	-26,6%
Cedeira	343	317	302	293	226	227	229	245	-28,5%
Cervo	131	134	149	137	117	111	111	107	-17,8%
Foz	141	137	125	121	138	134	126	127	-9,6%
Mañón	61	51	52	52	46	45	40	40	-34,8%
Ortigueira	118	91	83	83	66	66	63	60	-49,4%
Ribadeo	56	53	54	51	55	55	54	50	-9,9%
Valdoviño	46	46	46	50	46	47	41	46	-1,1%
Vicedo, O	104	83	79	80	73	74	69	60	-42,1%
Viveiro	575	458	569	611	567	532	498	485	-15,5%
Xove	160	140	140	147	144	143	124	130	-19,1%
GALP A Mariña-Ortegal	2.690	2.359	2.420	2.456	2.258	2.196	2.085	2.044	-24,0%
Galicia	25.354	24.255	23.882	23.254	21.476	20.927	20.116	19.804	-21,9%

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

A relevancia relativa do réxime do mar acada o seu máximo expoñente en Cariño: importaba o 28,7% en 2007 e aínda supón o 21,1% en 2014, evidenciando unha forte dependencia destas actividades e en consonancia cos datos comentados con anterioridade. Compróbase que en Burela ou Cedeira a porcentaxe que representa o réxime especial do mar no total das afiliacións tamén é importante; móvese arredor do 12%. A continuación figuran os concellos intersticiais do Vicedo, Xove ou Mañón, co 10 ou 11%.

No que atinxe en concreto ao sector do marisqueo a importancia do sector no GALP é moito menor que a pesqueira ou mercante, 130 empregos en 2014 fronte aos 2.050 persoas no réxime do mar.

TÁBOA 72. PESO RELATIVO DAS PERSOAS AFILIADAS AO RÉXIME DO MAR SOBRE TOTAL DE AFILIADOS. PERÍODO 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Barreiros	1,0%	0,9%	0,9%	0,8%	0,9%	0,7%	0,6%	0,7%
Burela	17,2%	14,6%	14,4%	14,3%	14,5%	14,0%	13,1%	12,4%
Cariño	28,7%	27,9%	25,7%	27,1%	21,7%	22,1%	22,2%	21,1%
Cedeira	16,7%	15,4%	14,7%	14,2%	11,0%	11,1%	11,2%	11,9%
Cervo	8,0%	8,2%	9,1%	8,4%	7,2%	6,8%	6,8%	6,6%
Foz	4,2%	4,0%	3,7%	3,6%	4,1%	4,0%	3,7%	3,8%
Mañón	14,9%	12,5%	12,7%	12,7%	11,2%	10,9%	9,7%	9,7%
Ortigueira	6,4%	4,9%	4,5%	4,5%	3,6%	3,6%	3,4%	3,2%
Ribadeo	1,8%	1,7%	1,8%	1,7%	1,8%	1,8%	1,7%	1,6%
Valdoviño	2,3%	2,3%	2,3%	2,5%	2,3%	2,3%	2,0%	2,3%
Vicedo, O	18,9%	15,0%	14,3%	14,4%	13,3%	13,4%	12,5%	10,9%
Viveiro	11,0%	8,7%	10,8%	11,7%	10,8%	10,2%	9,5%	9,3%
Xove	12,9%	11,2%	11,3%	11,8%	11,6%	11,5%	10,0%	10,4%
GALP A Mariña-Ortegal	9,9%	8,7%	8,9%	9,0%	8,3%	8,1%	7,7%	7,5%
Galicia	2,8%	2,6%	2,6%	2,5%	2,3%	2,3%	2,2%	2,2%

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

Das 10 confrarías existentes no territorio do GALP a máis importante é, con diferenza, a de Burela, que conta con máis de 400 persoas afiliadas. Séguena en importancia as 3 'C': Cedeira, Celeiro e Cariño.

O número de PERMEX tamén rexistrou unha evolución negativa, máis intensa mesmo que a das afiliacións, pois experimentaron unha caída de perto do 36%.

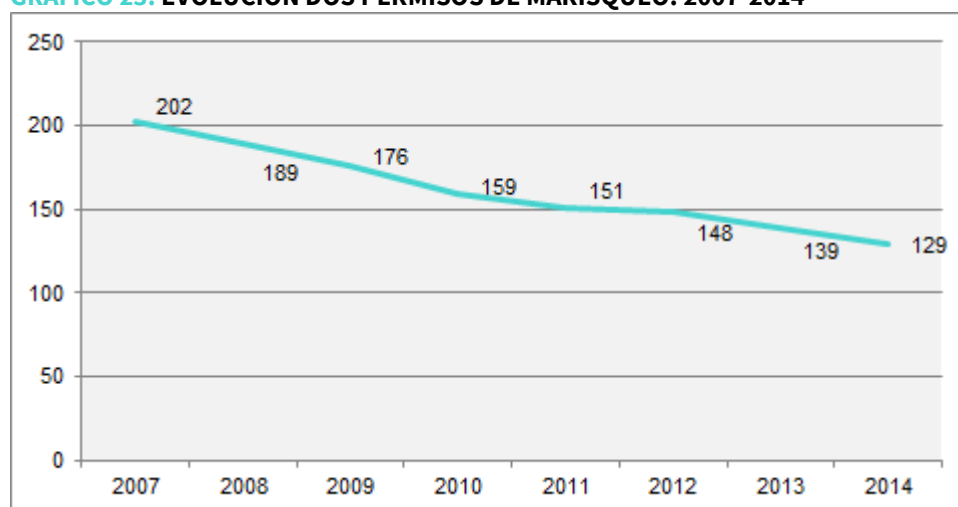
Esta actividade concéntrase nas tres rías máis occidentais: Cedeira, Ortigueira, e o Barqueiro (Mañón e O Vicedo), todas na provincia coruñesa. Na provincia de Lugo o número de permisos só é relevante na de Ribadeo. Precisamente a evolución negativa dos PERMEX concentrouse no primeiro grupo, con caídas de entre o 20% e o 33% en case todos eles, excepto en Cariño, onde se derrubou ata nun 60%. Mentres, na ría de Ribadeo o seu número só retrocedeu un 10% no período.

TÁBOA 73. PERSOAS AFILIADAS A CONFRARÍAS. 2014

	NÚMERO	PORCENTAXE
Confraría de Pescadores de Burela "San Juan Bautista"	412	31,9%
Confraría de Pescadores de Cedeira	247	19,1%
Confraría de Pescadores "Santiago Apóstolo" de Celeiro	227	17,6%
Confraría de Pescadores de Cariño "Nosa Señora do Carme"	171	13,3%
Confraría de Pescadores de San Cibrao	54	4,2%
Confraría de Pescadores de O Barqueiro-Bares	42	3,3%
Confraría de Pescadores de Foz	40	3,1%
Confraría de Pescadores de O Vicedo	34	2,6%
Confraría de Pescadores de Espasante	32	2,5%
Confraría de Pescadores de Ribadeo	31	2,4%
GALP A Mariña-Ortegal	1.290	100,0%
Galicia	14.035	

Fonte: Rexistro de Confrarías. Xunta de Galicia

GRÁFICO 23. EVOLUCIÓN DOS PERMISOS DE MARISQUEO. 2007-2014

Fonte: Consellería de Medio Rural e do Mar. IGE

TÁBOA 74. EVOLUCIÓN DOS PERMISOS DE MARISQUEO. 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007-2014
Confraría de Cariño	28	26	23	20	20	18	14	11	-60,7%
Confraría de Cedeira	39	35	32	33	33	32	32	31	-20,5%
Confraría de Espasante	30	24	22	20	18	21	22	20	-33,3%
Confraría de O Barqueiro-Bares	21	20	20	18	17	15	15	15	-28,6%
Asoc. mariscadoras de San Cosme-Barreiros	0	0	0	0	0	2	3	3	
Confraría de Burela	3	2	2	2	1	3	3	2	-33,3%
Confraría de Celeiro (Viveiro)	5	4	4	4	5	5	5	4	-20,0%
Confraría de Foz	9	9	10	8	7	5	2	1	-88,9%
Confraría de O Vicedo	37	34	31	25	23	20	18	18	-51,4%
Confraría de Ribadeo	22	28	26	24	23	23	21	20	-9,1%
Confraría de San Cibrao (Cervo)	8	7	6	5	4	4	4	4	-50,0%
GALPA Mariña-Ortegal	202	189	176	159	151	148	139	129	-36,1%
Galicia	4755	4555	4281	4123	3970	3954	3903	3748	-21,2%

Fonte: Consellería de Medio Rural e do Mar. IGE

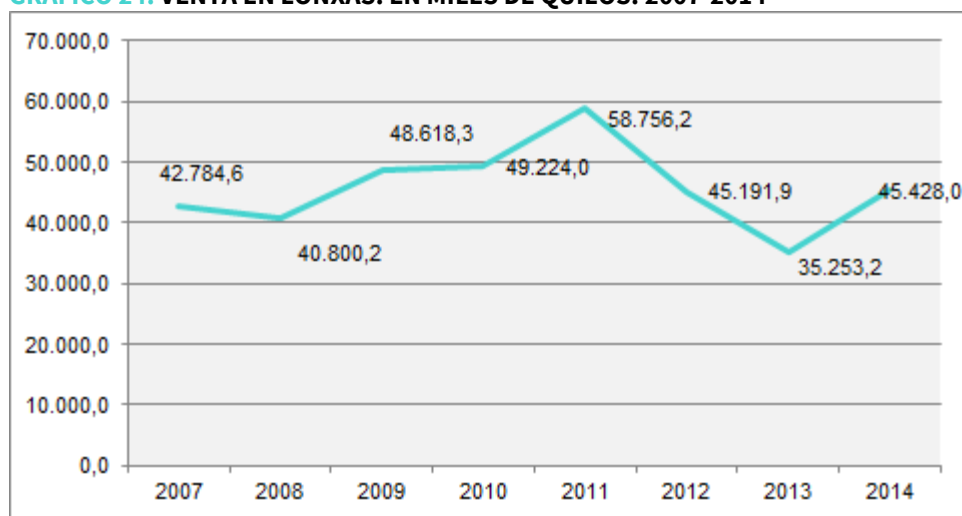
Descargas en lonxas

Se atendemos ás descargas en lonxa o nivel ao longo do período 2007-2014 foi bastante estable, estando comprendidas case sempre entre as 40 e as 50 Tm. Só en 2011 superáronse esas cifras, con case 59 Tm, e só en 2013 caeron por baixo desa faixa de valores, con 35 Tm.

Se atendemos ao peso das descargas as dúas lonxas máis importantes son as de Burela e Celeiro, pois ambas reúnen en 2014 case o 95% do total. Ao longo dos anos de recesión económica a lonxa de Burela reforzou o seu liderado na zona ao aumentar a vantaxe que lle toma a Celeiro.

Porén, a lonxa que experimentou un maior crecemento é a de Cedeira, debido sobre todo a un ano excepcionalmente bo en 2014 e a un punto de partida en 2007 moi baixo. No conxunto do período, con peso similar á lonxa cedeiresa, atópase a de Cariño, pero a evolución desta última foi netamente negativa durante o período, especialmente desde 2011 ata o presente. En calquera caso, Cedeira e Cariño son lonxas que descargan entre 20 e 25 veces menos peixe que Celeiro ou Burela.

GRÁFICO 24. VENTA EN LONXAS. EN MILES DE QUILOS. 2007-2014

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

TÁBOA 75. VENDA EN LONXAS. MILES DE QUILOS. 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Burela	20.567,4	19.783,3	25.270,4	26.074,6	34.031,7	23.160,3	19.381,2	25.228,1
Cariño	1.195,3	1.372,9	1.302,2	1.396,7	1.318,1	768,5	676,6	205,2
Cedeira	956,4	1.048,6	898,4	830,3	740,0	888,5	802,5	2.289,7
Celeiro	19.916,7	18.455,9	21.066,8	20.751,3	22.456,6	20.266,1	14.342,6	17.626,9
Espasante	16,1	15,2	7,4	24,8	46,7	17,5	20,1	34,8
Foz	0,0	0,0	0,4	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
O Barqueiro	8,6	4,0	3,4	48,7	73,7	44,6	10,0	17,8
Ribadeo	38,3	32,8	18,9	14,1	11,9	10,6	10,8	14,0
San Cibrao	66,3	68,6	41,8	66,0	44,7	18,4	0,0	0,0
Vicedo, O	19,5	19,0	8,5	17,2	32,5	17,5	9,3	11,5
GALP A								
Mariña-Ortegal	42.784,6	40.800,2	48.618,3	49.224,0	58.756,2	45.191,9	35.253,2	45.428,0
Galicia	172.248,8	173.568,7	195.786,7	187.394,7	183.501,3	175.004,0	163.434,2	187.177,8

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

TÁBOA 76. VARIACIÓN INTERANUAL E DO PERÍODO DA VENDA EN LONXAS. EN QUILOS. 2007-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007-2014
Barqueiro, O	-53,7%	-14,5%	1330,1%	51,5%	-39,6%	-77,6%	78,2%	106,4%
Burela	-3,8%	27,7%	3,2%	30,5%	-31,9%	-16,3%	30,2%	22,7%
Cariño	14,9%	-5,1%	7,3%	-5,6%	-41,7%	-12,0%	-69,7%	-82,8%
Cedeira	9,6%	-14,3%	-7,6%	-10,9%	20,1%	-9,7%	185,3%	139,4%
Celeiro	-7,3%	14,1%	-1,5%	8,2%	-9,8%	-29,2%	22,9%	-11,5%
Espasante	-5,7%	-51,1%	233,8%	88,2%	-62,6%	14,7%	73,4%	115,6%
Foz	-	-	-36,9%	18,7%	-100,0%	-	-	-
Ribadeo	-14,3%	-42,5%	-25,5%	-15,5%	-10,8%	2,1%	29,3%	-63,5%
San Cibrao	3,3%	-39,0%	57,7%	-32,3%	-58,8%	-100,0%	-	-100,0%
Vicedo, O	-2,1%	-55,2%	102,3%	88,4%	-46,1%	-46,7%	23,9%	-40,6%
GALP A Mariña-Ortegal	-4,6%	19,2%	1,2%	19,4%	-23,1%	-22,0%	28,9%	6,2%
Galicia	0,8%	12,8%	-4,3%	-2,1%	-4,6%	-6,6%	14,5%	8,7%

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

Se atendemos ao valor da descargas en euros correntes a fotografía é algo diferente. Aquí Burela aínda cobra máis vantaxe sobre Celeiro, por mor do maior valor das especies vendidas. Ambas seguen a xuntar máis do 90% do valor total das vendas de todo o GALP.

Máis diferenzas atopamos entres as lonxas terceira e cuarta en importancia. Por valor das vendas a de Cedeira cuadriplica á de Cariño, converténdose ademais na que transacciona o produto co maior prezo unitario das catro lonxas relevantes do GALP (case 6 €/Kg, fronte a uns 1,5-2,5 €/Kg nas outras tres).

Estas diferenzas no valor unitario das vendas deveñen da diferente importancia das distintas especies nas que se especializa cada lonxa.

TÁBOA 77. VENDA EN LONXAS. EN MILES DE €. 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Barqueiro, O	62,8	31,0	42,4	89,5	121,2	93,8	46,9	53,2
Burela	51.898,8	46.497,6	48.185,1	63.437,3	72.651,4	64.581,3	58.719,6	66.724,0
Cariño	1.672,2	1.844,7	1.610,9	1.948,0	1.887,0	1.503,3	1.002,6	623,5
Cedeira	7.676,6	7.332,8	5.777,9	5.629,6	4.937,1	5.265,0	4.596,7	8.912,7
Celeiro	47.495,9	43.735,7	40.246,1	44.980,2	46.870,0	47.906,6	43.286,0	46.065,0
Espasante	103,3	89,8	54,0	116,0	200,8	93,5	117,4	179,9
Foz	-	-	11,8	6,5	7,9	-	-	-
Ribadeo	243,2	179,6	135,5	119,3	127,3	112,2	107,8	137,5
San Cibrao	584,7	537,5	471,5	664,3	474,7	269,7	0,0	0,0
Vicedo, O	113,4	86,9	76,1	46,4	55,4	33,0	18,2	19,6
GALP A Mariña-Ortegal	109.851,1	100.335,6	96.611,3	117.037,1	127.332,6	119.858,4	107.895,1	122.716,1
Galicia	463.429,9	451.323,0	422.372,6	458.381,0	474.847,0	440.533,6	413.422,1	432.341,1

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

TÁBOA 78. VARIACIÓN INTERANUAL E DO PERÍODO DA VENDA EN LONXAS. EN €. 2007-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007-2014
Barqueiro, O	-50,6%	36,6%	110,9%	35,4%	-22,6%	-50,0%	13,5%	-15,2%
Burela	-10,4%	3,6%	31,7%	14,5%	-11,1%	-9,1%	13,6%	28,6%
Cariño	10,3%	-12,7%	20,9%	-3,1%	-20,3%	-33,3%	-37,8%	-62,7%
Cedeira	-4,5%	-21,2%	-2,6%	-12,3%	6,6%	-12,7%	93,9%	16,1%
Celeiro	-7,9%	-8,0%	11,8%	4,2%	2,2%	-9,6%	6,4%	-3,0%
Espasante	-13,1%	-39,8%	114,7%	73,2%	-53,4%	25,5%	53,3%	74,1%
Foz	-	-	-44,6%	20,7%	-100,0%	-	-	-
Ribadeo	-26,1%	-24,6%	-11,9%	6,6%	-11,8%	-3,9%	27,6%	-43,5%
San Cibrao	-8,1%	-12,3%	40,9%	-28,5%	-43,2%	-100,0%		-100,0%
Vicedo, O	-23,3%	-12,5%	-39,0%	19,4%	-40,5%	-44,8%	7,8%	-82,7%
GALP A Mariña-Ortegá	-8,7%	-3,7%	21,1%	8,8%	-5,9%	-10,0%	13,7%	11,7%
Galicia	-2,6%	-6,4%	8,5%	3,6%	-7,2%	-6,2%	4,6%	-6,7%

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

No conxunto das lonxas do GALP a especie de maior peso e valor é con diferenza a pescada, que representa o 45% do peso e 2/3 do valor totais. A segunda especie en importancia é o bonito, que significaba en 2014 algo menos do 6% das descargas e o 7% das vendas. Outras especies menores que complementan as vendas son a xarda e o lirio, con escaso valor unitario, así como outras moi valiosas como o percebe ou a robaliza.

En perspectiva temporal as especies que gañaron maior relevancia en valor foron, ademais da pescada, a xarda, o pancho bicudo, a robaliza e a bertorella de lama. Pola contra perderon importancia o lirio, o polbo, a cabra de altura, a xuliana e o xurelo.

TÁBOA 79. VENDA POR ESPECIES EN LONXA. 2007 E 2014

	2007			2014		
	QUILOS	IMPORTE €	MEDIA €/KG	QUILOS	IMPORTE €	MEDIO €/KG
Pescada	9.564.968,0	46.925.372,1	4,91	20.819.276,4	81.024.731,2	3,89
Bonito do norte	2.191.455,3	7.382.197,6	3,37	2.583.777,4	9.051.758,5	3,50
Xarda	4.815.834,8	1.924.184,5	0,40	4.126.980,5	3.658.202,7	0,89
Lirio	3.868.674,5	3.901.719,6	1,01	3.309.495,6	2.882.073,1	0,87
Percebe	90.892,7	2.903.813,0	31,95	85.523,8	1.882.636,2	22,01
Polbo	440.476,8	2.009.263,0	4,56	261.878,1	1.250.017,1	4,77
Pancho bicudo	60.350,1	256.850,7	4,26	392.994,2	1.200.261,0	3,05
Xarda pintada	2.545.690,0	1.001.659,2	0,39	2.683.651,9	1.187.700,0	0,44
Cabra de altura	822.118,4	3.058.238,1	3,72	450.461,4	1.151.965,0	2,56
Xuliana	519.097,5	2.414.010,8	4,65	218.092,9	1.119.049,8	5,13
Xurelo	4.761.572,5	3.083.372,6	0,65	1.907.592,5	1.089.033,5	0,57
Robaliza	59.934,5	739.059,0	12,33	77.101,2	1.047.901,9	13,59
Bertorella de lama	973,3	4.722,8	4,85	362.647,4	1.037.745,7	2,86
Rapantes	208.113,9	1.238.795,6	5,95	220.595,7	1.009.479,9	4,58
Boga	33.804,5	5.431,0	0,16	2.928.109,2	977.370,5	0,33
Sanmartiño	153.924,1	1.049.404,4	6,82	104.078,6	897.272,8	8,62
Escachos	49.548,1	42.216,2	0,85	234.424,3	843.684,7	3,60
Ollomol	65.368,7	567.342,3	8,68	58.877,9	813.569,2	13,82
Salmonete de rocha	63.169,3	503.641,3	7,97	112.464,4	806.337,1	7,17
Peixe sapo	273.067,5	1.809.305,4	6,63	139.669,4	766.873,1	5,49
Resto especies	12.195.526,6	29.030.468,8	2,38	4.350.271,0	9.018.484,7	2,07
Total	42.784.560,8	109.851.067,9	116,5	45.427.963,4	122.716.147,7	109,8

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

No que toca aos prezos das principais especies, salienta a excelente evolución da xarda, que máis que duplicou o prezo medio durante o período, e a xarda pintada, a xuliana, a robaliza, o polbo, e o bonito, que lograron cifras positivas. Pola contra rexistraron caídas de prezos a cabra de altura, o percebe, o pancho bicudo, a pescada e o lirio.

TÁBOA 80. VARIACIÓN DA VENTA POR ESPECIES NO PERÍODO 2007-2014

	EVOLUCIÓN 2007-2014		
	QUILOS	IMPORTE €	MEDIO €/KG
Bertorella de lama	37.159,6%	21.873,1%	-41,0%
Boga	8.561,9%	17.896,2%	106,3%
Pancho bicudo	551,2%	367,3%	-28,4%
Escachos	373,1%	1.898,5%	323,5%
Pescada	117,7%	72,7%	-20,8%
Salmonete de rocha	78,0%	60,1%	-10,0%
Robaliza	28,6%	41,8%	10,2%
Bonito do norte	17,9%	22,6%	3,9%
Rapantes	6,0%	-18,5%	-23,0%
Xarda pintada	5,4%	18,6%	12,8%
Percebe	-5,9%	-35,2%	-31,1%
Ollomol	-9,9%	43,4%	59,2%
Xarda	-14,3%	90,1%	122,5%
Lirio	-14,5%	-26,1%	-13,9%
Sanmartiño	-32,4%	-14,5%	26,4%
Polbo	-40,5%	-37,8%	4,6%
Cabra de altura	-45,2%	-62,3%	-31,2%
Peixe sapo	-48,9%	-57,6%	-17,2%
Xuliana	-58,0%	-53,6%	10,3%
Xurelo	-59,9%	-64,7%	-12,3%
Resto especies	-64,3%	-68,9%	-12,9%
Total	6,2%	11,7%	-5,7%

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

Buques rexistrados

Aínda que o número de buques de pesca rexistrados pode resultar enganoso, por razón das diferenzas de tamaño e actividade, as cifras reflicten que os catro principais portos do GALP son estes catro que fomos comentando. Porén, dedúcese a menor entidade dos buques con base en Cedeira, e a maior relevancia dos rexistrados en Celeiro.

TÁBOA 81. NÚMERO DE BUQUES REXISTRADOS. 2015

	NÚMERO	PORCENTAXE
Barqueiro, O - Bares	12	3,7%
Burela	84	25,9%
Cariño	42	13,0%
Cedeira	74	22,8%
Celeiro	56	17,3%
Espasante	12	3,7%
Foz	7	2,2%
Ribadeo	7	2,2%
San Cibrao	17	5,2%
Vicedo, O	9	2,8%
Viveiro	4	1,2%
GALP A Mariña-Ortegal	324	100,0%
Galicia	5.788	

Fonte: Rexistro de buques pesqueiros. Plataforma Pesca de Galicia

O GALP concentra máis do 85% dos buques galegos que traballan en caladoiros comunitarios do Atlántico nordeste con arte de palangre de fondo, resultando esta a súa principal especialización. A zona tamén salienta por posuír algo máis do 40% dos buques galegos que traballa caladoiros nacionais coa mesma arte de pesca.

Outras artes e caladoiros típicos do GALP son os nacionais, onde as artes de enmalle de volanta, onde reúne máis do 55% da flota galega, e o palangre de superficie, onde conta con máis dun terzo dos buques galegos, son as máis comúns.

Cunha cota menor da flota galega pero cun número significativo de buques figuran tamén o arrastre en caladoiros nacionais.

TÁBOA 82. NÚMERO DE BUQUES REXISTRADOS SEGUNDO CALADOIRO E TIPO DE PESCA. 2015

PORTO	GALP A MARIÑA-ORTEGAL	GALICIA	GALP A MARIÑA-ORTEGAL/GALICIA
Caladoiro nacional artes menores	183	3959	4,6%
Pesquería comunitaria palangre fondo neafc	34	40	85,0%
Caladoiro nacional arrastre	18	79	22,8%
Caladoiro nacional enmalle volantas	18	32	56,3%
Caladoiro nacional palangre superficie	17	54	31,5%
Caladoiro nacional cerco	12	150	8,0%
Caladoiro nacional palangre fondo	12	28	42,9%
Pesquería internacional palangre superficie	9	75	12,0%
Pesquería comunitaria palangre fondo neafc <100 trbs	7	8	87,5%
Auxiliares e de acuicultura	6	1.293	0,5%
Pesquería comunitaria arrastre neafc	5	26	19,2%
Caladoiro nacional enmalle rasco	3	5	60,0%
Total	324	5.788	5,6%

Fonte: Rexistro de buques pesqueiros. Plataforma Pesca de Galicia

Traducido á capacidade de capturas ou cabalos de potencia, apréciase o maior tamaño medio dos buques das pescarías internacionais e comunitarias e das artes de palangre e arrastre.

TÁBOA 83. TONELADAS BRUTAS DE ARQUEO E CABALOS DE POTENCIA SEGUNDO CALADOIRO E TIPO DE PESCA. MEDIA. 2015

	TONELADAS	CV
Auxiliares e de acuicultura	1,68	28,83
Caladoiro nacional arrastre	146,11	475,06
Caladoiro nacional artes menores	4,50	39,55
Caladoiro nacional cerco	40,96	256,67
Caladoiro nacional enmalle rasco	20,28	80,00
Caladoiro nacional enmalle volantas	32,17	206,78
Caladoiro nacional palangre fondo	22,34	139,18
Caladoiro nacional palangre superficie	124,79	401,35
Pesquería comunitaria arrastre neafc	220,20	632,80
Pesquería comunitaria palangre fondo neafc	159,71	658,53
Pesquería comunitaria palangre fondo neafc <100 trbs	79,36	345,43
Pesquería internacional palangre superficie	324,33	1044,78
Total	52,44	213,64

Fonte: Rexistro de buques pesqueiros. Plataforma Pesca de Galicia

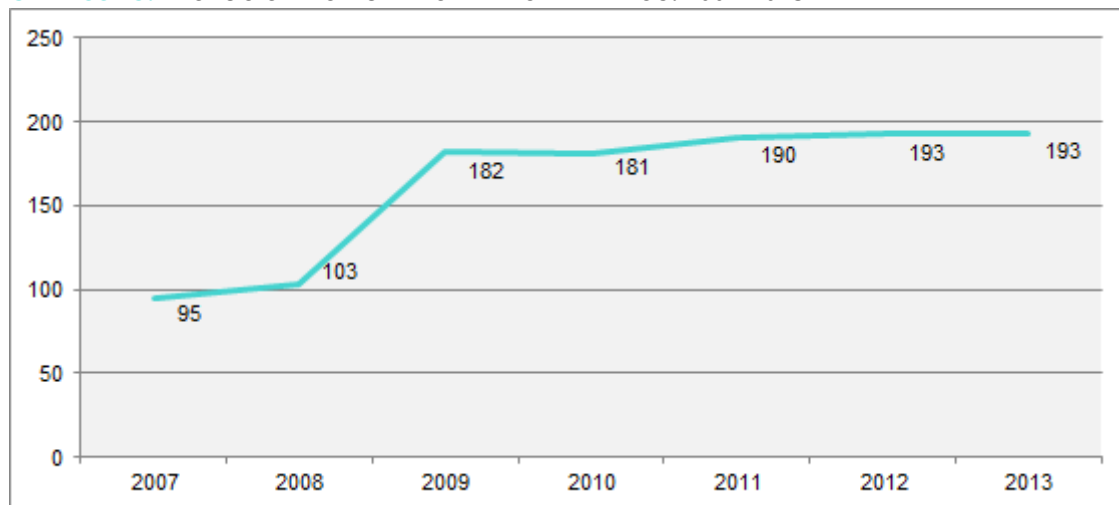
3.1.6. SECTOR TURÍSTICO

Aloxamento

O número de aloxamentos turísticos no territorio do GALP é bastante estable, se salvamos a actualización administrativa que se produciu na clasificación estatística de actividades económicas realizada no ano 2009.

Descontado ese efecto a evolución é dun lixeiro incremento anual, que cómpre enmarcar no período de recesión económica que disparou o turismo interior en España en detrimento do internacional.

GRÁFICO 25. EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE ALOXAMENTOS. 2007-2013

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

A teor dos datos Ribadeo sería o principal foco turístico da zona, e posuiría o mix máis completo de oferta turística: turismo urbano, paisaxístico e medioambiental, e náutico. Outros concellos oríéntanse máis ao turismo de praia, como Foz e Barreiros, ou a un máis vinculado ao medio rural e aos atractivos naturais das rías e da costa, como nos casos de Viveiro e Ortigueira, non carentes evidentemente de areas onde gozar do mar.

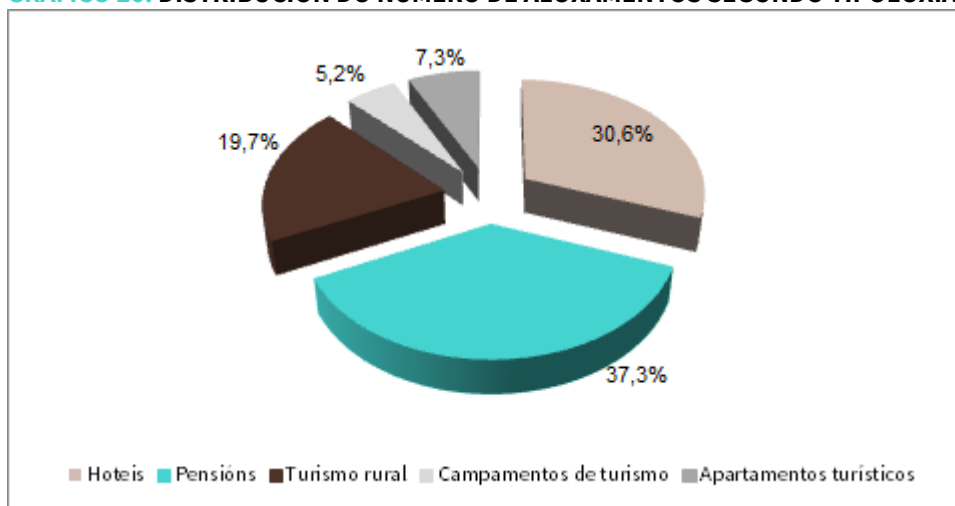
TÁBOA 84. EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE ALOXAMENTOS. 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Barreiros	10	10	21	21	21	23	23
Burela	1	2	9	9	11	11	11
Cariño	3	3	8	8	8	8	8
Cedeira	5	5	10	10	11	11	11
Cervo	5	5	9	10	11	11	11
Foz	10	11	15	14	16	16	15
Mañón	3	3	9	9	9	9	9
Ortigueira	5	7	17	17	18	18	18
Ribadeo	25	28	43	43	44	45	46
Valdoviño	6	7	8	8	8	8	8
Vicedo, O	2	2	5	5	5	6	6
Viveiro	19	19	25	24	25	24	24
Xove	1	1	3	3	3	3	3
GALP A Mariña-Ortegal	95	103	182	181	190	193	193
Galicia	1508	1597	2748	2792	2866	3068	3002

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

O tipo de aloxamento máis numeroso é a pensión, seguida dos hoteis e do turismo rural. A distinta orientación turística dos concellos obsérvase na importancia desigual dos diferentes tipo de aloxamento. Así vemos como os establecementos de turismo rural se concentran en Ribadeo e Ortigueira, os campings en Valdoviño, Foz e Barreiros, e os hoteis e os apartamentos turísticos en Ribadeo e Viveiro.

GRÁFICO 26. DISTRIBUCIÓN DO NÚMERO DE ALOXAMENTOS SEGUNDO TIPOLOXÍA. 2013

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

TÁBOA 85. DISTRIBUCIÓN DO NÚMERO DE ALOXAMENTOS SEGUNDO TIPOLOXÍA. 2013

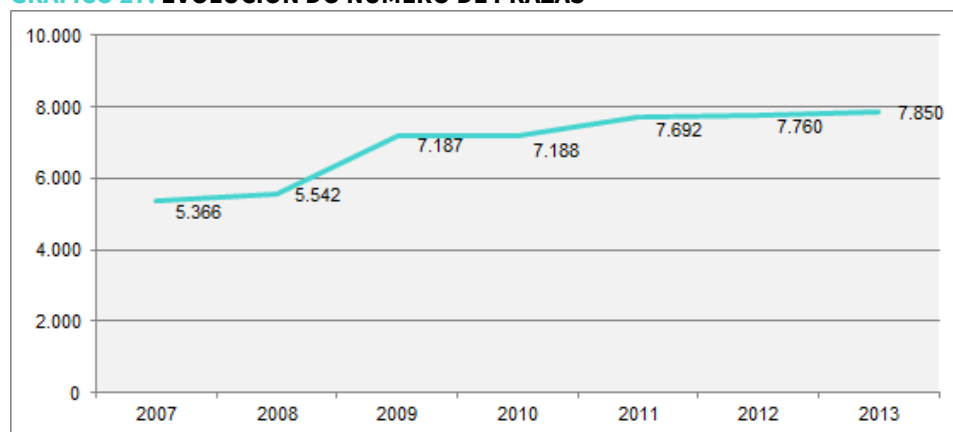
	HOTEIS	PENSIÓNS	TURISMO RURAL	CAMPAMENTOS DE TURISMO	APARTAMENTOS TURÍSTICOS	TOTAL
Barreiros	5	10	5	3	0	23
Burela	5	6	0	0	0	11
Cariño	4	2	2	0	0	8
Cedeira	1	6	3	0	1	11
Cervo	2	6	3	0	0	11
Foz	4	5	3	2	1	15
Mañón	2	6	1	0	0	9
Ortigueira	3	8	6	0	1	18
Ribadeo	17	13	6	1	9	46
Valdoviño	2	1	2	3	0	8
Vicedo, O	0	4	2	0	0	6
Viveiro	14	3	4	1	2	24
Xove	0	2	1	0	0	3
GALP A Mariña-Ortegal	59	72	38	10	14	193
Galicia	894	1.261	600	116	131	3.002

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

A evolución agregada do número de prazas de aloxamento describe unha traxectoria semellante e proporcional á do número de establecementos, aínda que se aprecia un lixeiro e continuo aumento da capacidade media co paso do tempo.

GRÁFICO 27. EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE PRAZAS

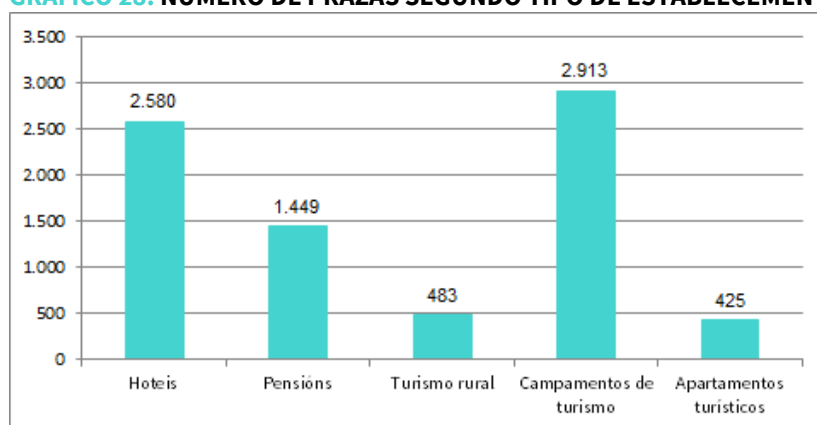
Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

TÁBOA 86. EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE PRAZAS

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Barreiros	1.257	1.257	1.400	1.400	1.400	1.435	1.475
Burela	51	95	272	272	377	397	391
Cariño	52	52	131	133	135	135	135
Cedeira	79	79	268	268	276	276	276
Cervo	92	92	199	205	227	227	227
Foz	865	910	1.016	1.008	1.051	1.051	985
Mañón	67	67	145	145	145	145	145
Ortigueira	90	116	343	343	365	365	365
Ribadeo	1.053	1.104	1.408	1.417	1.425	1.436	1.458
Valdoviño	682	692	706	706	706	706	706
Vicedo, O	22	22	102	102	102	114	114
Viveiro	1.046	1.046	1.146	1.138	1.432	1.422	1.522
Xove	10	10	51	51	51	51	51
GALP A Mariña-Ortegal	5.366	5.542	7.187	7.188	7.692	7.760	7.850
Galicia	94.027	96.473	119.435	121.077	123.652	129.723	128.902

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

Mesmo así, en 2013 os campings eran aínda o tipo de aloxamento con maior número de prazas no ámbito do GALP, seguidos de perto polos hoteles, o que denota a dependencia desta área turística do turismo de sol e praia que representou ata hai unhas poucas décadas a súa única orientación.

GRÁFICO 28. NÚMERO DE PRAZAS SEGUNDO TIPO DE ESTABLECEMENTO. 2013

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

Dos 59 establecementos hoteleiros da zona de A Mariña-Ortegal ata un total de 47 son de unha ou dúas estrelas, habendo tan só 8 hoteis de tres estrelas e 4 de catro estrelas e ningún de 5 estrelas. Os hoteis de catro estrelas concéntranse en Viveiro e Ribadeo.

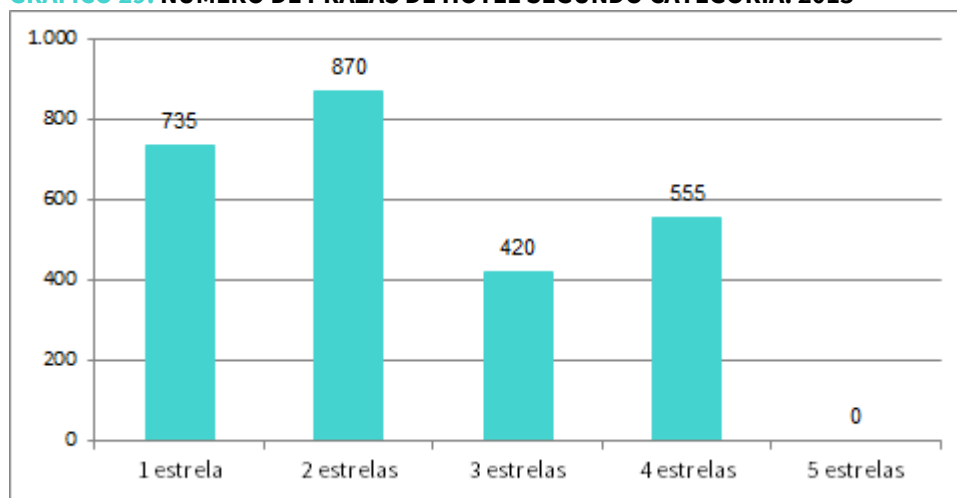
En funcións das prazas tamén predominan claramente as habilitadas en hoteis de unha ou dúas estrelas, supoñendo o 62,2% das prazas totais. As prazas de catro estrelas supoñen o 19,5% do total. Esta tendencia rómpese claramente en Viveiro, onde o número de prazas de catro estrelas supera as de unha e dúas estrelas, 464 fronte a 331, e tamén en Ribadeo, onde as prazas de hoteis de tres e catro estrelas suman 368, e Cedeira que conta con só 31 prazas no único hotel de tres estrelas que existe no concello.

TÁBOA 87. NÚMERO DE HOTEIS SEGUNDO CATEGORÍA. 2013

	1 ESTRELA	2 ESTRELAS	3 ESTRELAS	4 ESTRELAS	5 ESTRELAS	TOTAL
Barreiros	1	4	0	0	0	5
Burela	0	5	0	0	0	5
Cariño	3	1	0	0	0	4
Cedeira	0	0	1	0	0	1
Cervo	1	1	0	0	0	2
Foz	2	2	0	0	0	4
Mañón	1	1	0	0	0	2
Ortigueira	2	1	0	0	0	3
Ribadeo	5	6	5	1	0	17
Valdoviño	2	0	0	0	0	2
Vicedo, O	0	0	0	0	0	0
Viveiro	6	3	2	3	0	14
Xove	0	0	0	0	0	0
GALP A Mariña-Ortegal	23	24	8	4	0	59
Galicia	331	308	147	99	9	894

Fonte: Elaboración propia a partir do directorio de Empresas e Actividades Turísticas. Turgalicia

GRÁFICO 29. NÚMERO DE PRAZAS DE HOTEL SEGUNDO CATEGORÍA. 2013

Fonte: Elaboración propia a partir do directorio de Empresas e Actividades Turísticas. Turgalicia

TÁBOA 88. NÚMERO DE PRAZAS DE HOTEL SEGUNDO CATEGORÍA POR CONCELLO. 2013

	1 ESTRELA	2 ESTRELAS	3 ESTRELAS	4 ESTRELAS	5 ESTRELAS	TOTAL
Barreiros	24	144	0	0	0	168
Burela	0	257	0	0	0	257
Cariño	66	16	0	0	0	82
Cedeira	0	0	31	0	0	31
Cervo	16	41	0	0	0	57
Foz	116	115	0	0	0	231
Mañón	48	9	0	0	0	57
Ortigueira	68	20	0	0	0	88
Ribadeo	170	161	277	91	0	699
Valdoviño	69	0	0	0	0	69
Vicedo, O	0	0	0	0	0	0
Viveiro	158	107	112	464	0	841
Xove	0	0	0	0	0	0
GALP A Mariña-Ortegal	735	870	420	555	0	2.580
Galicia	11.399	15.401	12.461	15.425	1.688	56.374

Fonte: Elaboración propia a partir do directorio de Empresas e Actividades Turísticas. Turgalicia

Empresas turísticas

A importancia do turismo no tecido empresarial do GALP atinxe ao 15% das empresas, o que supón un peso maior do que existe en Galicia (11%). En xeral as empresas turísticas acadan maior relevancia numérica no total naqueles concellos máis pequenos ou menos diversificados.

TÁBOA 89. NÚMERO DE EMPRESAS TURÍSTICAS E PORCENTAXE SOBRE O TOTAL DE EMPRESAS

	EMPRESAS TURÍSTICAS	EMPRESAS TOTAIS	PORCENTAXE DE EMPRESAS TURÍSTICAS
Barreiros	29	227	12,8%
Burela	79	672	11,8%
Cariño	41	284	14,4%
Cedeira	77	485	15,9%
Cervo	41	206	19,9%
Foz	87	700	12,4%
Mañón	27	72	37,5%
Ortigueira	79	478	16,5%
Ribadeo	122	818	14,9%
Valdoviño	65	347	18,7%
Vicedo, O	16	85	18,8%
Viveiro	147	995	14,8%
Xove	24	171	14,0%
GALP A Mariña-Ortegal	834	5.540	15,1%
Galicia	22.603	201.093	11,2%

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

Asemade, os datos indican unha moi baixa diversificación das actividades destas empresas, que seguen concentradas na oferta tradicional de hostalería e restauración. Só se contabilizan no conxunto do GALP un total de 9 empresas dedicadas ás actividades de axencias de viaxes ou de servizos complementarios.

De feito, e en perspectiva temporal, apenas se incrementaron este tipo de empresas doutros servizos turísticos, senón que a xeración de empresas estivo centrada na creación de novos aloxamentos.

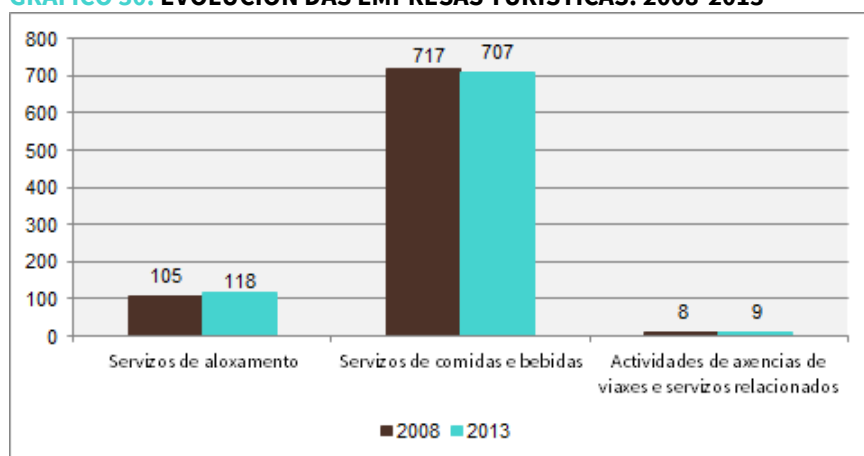

TÁBOA 90. NÚMERO DE EMPRESAS TURÍSTICAS SEGUNDO TIPO DE ACTIVIDADE. 2013

	SERVIZOS DE ALOXAMENTO	SERVIZOS DE COMIDAS E BEBIDAS	ACTIVIDADES DE AXENCIAS DE VIAXES E ACTIVIDADES RELACIONADAS	EMPRESAS TURÍSTICAS
Barreiros	7	22	0	29
Burela	8	69	2	79
Cariño	2	39	0	41
Cedeira	10	67	0	77
Cervo	10	31	0	41
Foz	11	74	2	87
Mañón	5	22	0	27
Ortigueira	11	67	1	79
Ribadeo	30	91	1	122
Valdoviño	4	61	0	65
Vicedo, O	2	14	0	16
Viveiro	18	127	2	147
Xove	0	23	1	24
GALP A Mariña-Ortega	118	707	9	834
Galicia	2.101	20.068	434	22.603

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

GRÁFICO 30. EVOLUCIÓN DAS EMPRESAS TURÍSTICAS. 2008-2013

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

Viaxeiros segundo puntos de destino

De todos os concellos do GALP as estatísticas turísticas oficiais só ofrecen estimativas para Ribadeo, que é o principal foco turístico do territorio e un dos poucos da provincia de Lugo para os que se individualizan os resultados.

As cifras dispoñibles indican que Ribadeo tería recuperado e superado o número de viaxeiros previo á crise económica, pero non o de noites, o que revela unha caída na duración da estadía media.

TÁBOA 91. NÚMERO DE VIAXEIROS SEGUNDO PUNTO TURÍSTICO. 2007-2014

	2007	2014	EVOLUCIÓN 2007-2014
Ribadeo	60.786	63.104	3,8%

Fonte: Enquisa de ocupación hoteleira

TÁBOA 92. NÚMERO DE NOITES SEGUNDO PUNTO TURÍSTICO. 2007-2014

	2007	2014	EVOLUCIÓN 2007-2014
Ribadeo	104.259	102.014	-2,2%

Fonte: Enquisa de ocupación hoteleira

TÁBOA 93. ESTADÍA MEDIA. 2007-2014

	2007	2014
Ribadeo	1,72	1,54

Fonte: Enquisa de ocupación hoteleira

Os datos para 2014 indican un peso relevante do turismo estranxeiro, que suporía xa un 15% do total. A cifra insírese nunha evolución crecente do turismo estranxeiro en Galicia e na provincia de Lugo en particular.

TÁBOA 94. PROCEDENCIA DOS VIAXEIROS. 2014

	NÚMERO			PORCENTAXE	
	RESIDENTES EN ESPAÑA	RESIDENTES NO ESTRANXEIRO	TODAS AS PROCEDENCIAS	RESIDENTES EN ESPAÑA	RESIDENTES NO ESTRANXEIRO
Ribadeo	53.311	9.793	63.104	84,5%	15,5%

Fonte: Enquisa de ocupación hoteleira

É de esperar que a abertura da autoestrada do Cantábrico impulse nos próximos anos a chegada de máis viaxeiros do Norte de España e de Francia.

A zona de Ribadeo é unha das que máis sona e proxección mediática acadaron nos últimos tempos en toda Galicia, ao darse a coñecer e poñerse de moda o areal de Augas Santas, masivamente coñecida agora como Praia das Catedrais. Este punto de atracción turística, ou máis ben excursionista, é na actualidade o segundo lugar máis visitado de Galicia trala Catedral de Santiago.

3.1.7. PATRIMONIO MEDIOAMBIENTAL PROTEXIDO

A continuación sinálase a información facilitada polo Plan de Ordenación do Litoral sobre as principais características de cada un dos espazos protexidos:

ZEC As Catedrais

A ZEC das Catedrais protexe unha superficie de 297 ha. A súa fronte costeira aberta, orientada en dirección leste-oeste ao longo da franxa cantábrica, con rochedos e cantís mariños de baixa altura e praias areosas intercaladas entre pequenos promontorios e illotes, é de grande interese xeomorfolóxico e extraordinaria beleza escénica. Esténdese entre as puntas Penedo do Corvo, no seu límite oriental, e Corveira, en Reinante. A franxa cantábrica, plataforma de abrasión mariña emerxida durante o Terciario, que se estende na súa meirande parte polo litoral asturiano, atópase aquí preto do seu límite occidental, formando un chanzo claramente perceptible ao longo da fachada de cantís da ZEC, duns 15 km de fronte e unha altura media de 15 m, alcanzando 33 m no seu punto máis elevado. A intensa erosión exercida polo mar sobre estes pequenos pero verticais cantís, formados principalmente por xistos e lousas, en conxunción co alto grao de facturación dos materiais, favorece a formación dun extenso sistema de furnas (covas mariñas), bufadoiros, arcos e illotes.

Estas formacións son produto do esborrallamento das bóvedas de antigas grutas mariñas, en puntos de fractura dos cantís. Durante a baixamar, a maior parte das calas entre cantís descobre e mostra extensos fondos intermareais de area fina, que conforman as praias de Augasantas, As Catedrais, Carricelas, Esteiro, Cadramón, Seborello e Os Castros, entre outras menores, e que en total superan os 2 km. Esta parte da franxa cantábrica foi declarada Punto de Interese Xeolóxico polo Instituto Xeolóxico e Mineiro de España.

Hábitats de interese comunitario:

- Vexetación anual sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).
- Dunas costeiras fixas con vexetación herbácea (dunas grises): dunas grises termoatlánticas (*Crucianellion maritimae*).
- Uzais húmidos atlánticos de zonas mornas de *Erica ciliaris* e *Erica tetralix*.
- Uzais secos atlánticos costeiros de *Erica vagans*.
- Bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

ZEC Costa Ártabra

A ZEC da Costa Ártabra conta cunha extensión total de 7.546 ha. Supón un extenso tramo de costa do extremo setentrional da provincia da Coruña, de máis de 100 km de fronte maioritariamente aberta, que se estende entre as rías de Ares e de Ortigueira. Inclúe, así mesmo, parte da serra da Capelada e da ría de Ferrol, e unha superficie de augas mariñas de 548 ha. Ademais de posuír unha gran beleza paisaxística no seu conxunto, algúns dos seus recunchos son merecedores da máxima consideración pola súa excelencia e singularidade escénica. Por outra parte, a súa variedade litolóxica, a existencia de amplas áreas de rochas básicas e ultrabásicas e a frecuente alternancia de extensos depósitos sedimentarios e áreas de cantís de gran desenvolvemento e forte pendente, entre outros factores, propicia a existencia dunha variedade única de hábitats no marco da costa galega.

Ademais dos hábitats de interese comunitario relacionados máis abaixo, esta ZEC conta con importantes representacións de vexetación helofítica (carriceiras e masegares, fundamentalmente) nas zonas húmidas de Doniños, San Xurxo, A Frouxeira e Pantín.

- Estuarios.
- Lagoas costeiras.
- Grandes calas e baías pouco profundas.
- Vexetación anual sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Vexetación anual pioneira con *Salicornia* e outras especies de zonas lamacentas ou areosas.
- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritima*).
- Matos halófilos mediterráneos e termoatlánticos (*Sarcocornetea fruticosi*).
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).
- Dunas costeiras fixas con vexetación herbácea (dunas grises): dunas grises termoatlánticas (*Crucianellion maritima*).
- Dunas con céspedes do *Malcolmietalia*.
- Dunas con vexetación esclerófila do *Cisto-Lavanduletalia*.
- Augas oligotróficas cun contido de minerais moi baixo das chairas areosas (*Littorelletalia uniflorae*).
- Lagos eutróficos naturais con vexetación *Magnopotamion* ou *Hydrocharition*.
- Lagos e estanques distróficos naturais.
- Estanques temporais mediterráneos.
- Uzais húmidos atlánticos de zonas mornas de *Erica ciliaris* e *Erica tetralix*.
- Uzais secos europeos.
- Uzais secos atlánticos costeiros de *Erica vagans*.
- Uzais oromediterráneos endémicos con toxo.
- Prados húmidos mediterráneos de herbas altas do *Molinio-Holoschoenion*.
- Megaforbios eutrofos higrófilos das orlas de chaira e dos pisos montano a alpino.

ZEC e ZEPA da Costa da Mariña Occidental.

A suma total das superficies protexidas mediante as figuras ZEC e ZEPA é de 2294,72 ha.

A estreita faixa da costa principalmente de cantís e exposta, incluíndo varias illas (Coelleira, Ansarón, Os Farallóns) e illotes (Gaveira, Area, Os Netos, Ínsua da Cal). Hai algúns areais, aínda que escasos e de pequenas dimensións, destacando as praias de Areagrande (0,8 km) e Esteiro, que manteñen pequenos sistemas dunares. Matos de toxo-uz e prados costeiros flanquean a case totalidade da área de cantís.

Hábitats de interese comunitario:

- Vexetación anual sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).
- Dunas costeiras fixas con vexetación herbácea (dunas grises): dunas grises termoatlánticas (*Crucianellionmaritimae*).
- Uzais secos europeos.
- Uzais secos atlánticos costeiros de *Erica vagans*.

ZEC Estaca de Bares

A ZEC de Estaca de Bares ten unha superficie total de 852 ha.

Fórmaa o tramo costeiro exposto, situado a cabalo das rías de Ortigueira e O Barqueiro. Esténdese entre as praias de Bares (Mañón) e de Eirón (Espasante, Ortigueira).

O litoral é moi abrupto e con cantís, con fortes pendentes, alcanzándose alturas normalmente por riba dos 50 m e ata máis de 200 m. Os desprendementos rochosos e os coídos (praias de cantos) baixo os cantís son tamén unha constante na zona. Tamén hai algúns illotes de reducidas dimensións aínda que moi escarpados (Os Sigüelos, Punta Herbosa, Pedra Sardiña, Pena Furada, As Tres Marías, O Carro).

Tamén hai un pequeno estuario con vexetación de marisma tras a praia de Esteiro e pequenos sistemas dunares neste lugar e nas praias de Bares e de Mazorgán e Eirón (Espasante), que cerran o espazo natural polo sur. Unha característica singular da área é a existencia, na metade meridional da súa fronte costeira, de numerosos areais rasos, de moi difícil acceso, que se atopan encaixados entre cantís de grande altura e non presentan dunas, sendo cubertos regularmente polas preamares. Trátase das solitarias praias de Picón, O Castro, Fabrega, Furada e O Sarridal, entre outras de máis reducidas dimensións. En conxunto, a lonxitude de costa areosa rolda os 5,2 km, aínda que nas súas dúas terceiras partes está totalmente flanqueada por cantís de grande altura e verticalidade.

A área, que está integrada no dominio do “Ollo de Sapo”, é litoloxicamente complexa, aparecendo sucesivas faixas de granodioritas biotíticas tardías (na mesma Estaca), granitos de dúas micas (na zona de punta Maeda), filitas (en Esteiro), xistos con vetas de espilitas (en Picón e arredores), grauvacas e cuarzdioritas porfidograníticas (nas inmediacións de Espasante).

Ademais dos hábitats de interese comunitario relacionados máis abaixo, a ZEC conta con formacións de vexetación helofítica.

- Estuarios.
- Vexetación anual sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Pastos salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritima*).
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).
- Uzais húmidos atlánticos de zonas mornas de *Erica ciliaris* e *Erica tetralix*.
- Uzais secos europeos.
- Uzais secos atlánticos costeiros de *Erica vagans*.

ZEC Monte Maior.

A ZEC do Monte Maior ten unha superficie total de 1.247 ha. É un pequeno enclave montañoso prelitoral pertencente aos montes do Buio, que cos montes dos Cabaleiros forma o cordal de baixa altitude que separa as concas dos ríos Landro e Ouro, construíndo unha prolongación das denominadas Serras Setentrionais de Lugo (Xistral-Toxiza). O rango de altitudes, que atinxe só a área do cumio do monte, vai dos 320 aos 540 m s.n.m. (Pena Leña), cunha media de 433 m. Esta escasa variación denota o carácter plano da parte alta, cuxa morfoloxía é, en xeral, suave e de formas redondas, con amplas zonas planas ou case planas, contrastando coas súas ladeiras de pendentes moderadas ou fortes, sobre todo cara á vertente do val do río Landro. O substrato litolóxico está composto por gneises e xistos na parte norte do monte, mentres que a súa metade sur está conformada por granitos alcalinos de dúas micas.

A área pertence á rexión eurosiberiana, provincia atlántica-europea e subprovincia cántabro-atlántica, adscribíndose ao sector galaico-asturiano. Enclávase no dominio climático oceánico húmido, aínda que en transición ao oceánico de montaña, con precipitacións medias anuais de 1.412 mm e temperaturas medias de 13°C.

Hábitats de interese comunitario:

- Augas oligotróficas cun contido de minerais moi baixo das chairas areosas (*Littorelletalia uniflorae*).
- Uzais húmidos atlánticos de zonas mornas de *Erica ciliaris* e *Erica tetralix*.
- Turbeiras de cobertura.
- Depresións sobre substratos turbosos do *Rhynchosporion*.

ZEC Ortigueira-Mera e ZEPA Ría de Ortigueira e Ladrado.

A ZEPA da ría de Ortigueira e Ladrado ten unha superficie total de 3.025 ha, mentres que o ZEC Ortigueira-Mera ten case 3.868 ha.

É un complexo de estuario formado polas desembocaduras dos ríos Mera, Baleo e outros cinco cursos de auga de menor entidade. Pertence á rexión eurosiberiana, provincia atlántica-europea e subprovincia cántabro-atlántica, adscribíndose ao sector galaico-asturiano, cunha precipitación media anual de arredor de 1.100 mm, temperaturas medias de 13°C e ausencia case total de xeadas. O rango de altitude vai dos cero aos 117 m.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

A área está constituída por dous sistemas: un típico de estuario de val fluvial afundido, formado fundamentalmente pola desembocadura do río Mera (ría de Ortigueira propiamente dita), e outro de estuario con barra sedimentaria, correspondente á enseada de Ladrado. Predominan as superficies intermareais e submareais, con predominio de lamas nos tramos internos e de areas na parte exterior de ambos os dous sistemas. Boa parte das chairas intermareais e os leitos submareais están cubertos por prados de *Zostera*. As enseada de Mera e de Ladrado, e en menor medida outros sectores, están parcialmente ocupadas por extensas xunqueiras e prados de *Spartina*. Na parte exterior do espazo natural existe un areal, a praia de Morouzos (3 km), que se prolonga en forma de seta litoral, pechando parcialmente a enseada ou ría de Ladrado. O sistema dunar asociado é relativamente extenso, aínda que está inactivado en parte por plantacións de piñeiros. Prados de trasduna, pequenos bosques pantanosos, ribeiras rochosas e cantís baixos (incluíndo a illa de San Vicente, fronte á praia de Morouzos) son outros hábitats naturais ou seminaturais destacables. Completa o conxunto unha importante extensión de prados, terras labradas e plantacións forestais.

Hábitats de interese comunitario:

- Chairas lamacentas ou areosas que non están cubertas de auga cando hai marea baixa.
- Lagoas costeiras.
- Vexetación anual pioneira sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Vexetación anual pioneira con *Salicornia* e outras especies de zonas lamacentas ou areosas.
- Prados de *Spartina* (*Spartinion maritimi*).
- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- Matos halófilos mediterráneos e termoatlánticos (*Sarcocornetea fruticosi*).
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas). Dunas costeiras fixas con vexetación herbácea (dunas grises). Dunas grises termoatlánticas (*Crucianellion maritimae*).

ZEC Ría de Foz-Masma e ZEPA Ría de Foz.

A ZEPA da ría de Foz ten unha superficie total de 564 ha, e a ZEC ría de Foz-Masma ten 643 ha.

Constitúeo o curso medio e baixo do río Masma, incluíndo pequenos tramos dos seus tributarios a Fraga Vella, o Valiñadares (co seu afluente o Cesuras) e o Batán, así como o seu estuario, a ría de Foz. O rango de altitudes vai dos cero aos 85 m, cunha altura media de só 8 m, de maneira que a canle do Masma, aínda que sinuosa, non presenta fortes desniveis nin chanzos, mantendo unha pendente moi baixa, oscilante entre un 0,4% entre Viloalle e Masma e un 0,25% nos seus últimos 8 km. O seu réxime é pluvial oceánico, alcanzando os seus niveis máximos entre outubro e marzo, cun pico en decembro.

A boca do estuario está parcialmente cerrada por unha seta litoral areosa (praia de Altar) e por instalacións portuarias e de defensa de costas (praia da Rapadoira). Os depósitos areosos prolónganse cara ao intermareal do estuario no terzo externo da zona húmida, mentres que cara ao interior predominan as chairas lamacentas ou areoso-lamacentas, cubertas parcialmente por prados mariños e marismas. Os arredores están ocupados basicamente por áreas agrícolas e plantacións forestais de piñeiros e eucaliptos.

Habitats de interese comunitario:

- Estuarios.
- Chairas lamacentas ou areosas que non están cubertas de auga cando hai marea baixa.
- Vexetación anual pioneira con *Salicornia* e outras especies de zonas lamacentas ou areosas.
- Prados de *Spartina* (*Spartinion maritimi*).
- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- Matos halófilos mediterráneos e termoatlánticos (*Sarcocornetea fruticosi*).
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).
- Lagos eutróficos naturais con vexetación *Magnopotamion* ou *Hydrocharition*.
- Bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

ZEC Río Eo e ZEPA Ría de Ribadeo.

A ZEPA de Ribadeo ten unha superficie total de 613,76 ha e a ZEC Río Eo ten 1.003 ha.

O esteiro do río Eo, incluíndo un pequeno tramo de meandros do curso baixo do río, aínda baixo influencia das mareas, pertence á rexión eurosiberiana, provincia atlántica-europea e subprovincia cántabro-atlántica, e adscíbese ao sector galaico-asturiano. É de dominio climático oceánico húmido, cunha precipitación media anual de 1.019 mm, temperatura media de 13,9° C e ausencia de xeadas.

A parte máis externa da ría (entre Ribadeo e a illa Pancha, xa en mar aberto) está bordeada por costa rochosa baixa. Os bancos de area predominan nos tramos medio e externo do estuario, mentres que a metade interna presenta extensas explanadas intermareais lamacentas, que se atopan parcialmente cubertas por prados de *Zostera*. A extensión dos prados submareais de *Zostera* mariña é importante. A zona máis interna, próxima a Vegadeo, está ocupada por marismas, predominando a xunqueira halófila de *Juncus maritimus*. Hai algunhas manchas de carriceira subhalófila flanqueando estas marismas, así como ao longo do curso baixo do río Eo. Os terreos elevados próximos ao esteiro están ocupados por núcleos urbanos (con instalacións portuarias en Ribadeo), áreas agrícolas e plantacións forestais.

Habitats máis importantes:

- Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña, pouco profunda.
- Chairas lamacentas ou areosas que non están cubertas de auga cando hai marea baixa.
- Lagoas costeiras.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- Matos halófilos mediterráneos e termoatlánticos (*Sarcocornetea fruticosi*).
- Uzais secos europeos.
- Uzais secos atlánticos costeiros de *Erica vagans*.
- Turbeiras calcarias de *Cladium mariscus* e con especies do *Caricion davallianae*.
- Bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

ZEC Río Landro

A ZEC do río Landro ten unha superficie total de 127 ha. Fórmase o curso medio e baixo do río Landro, ao longo dos seus últimos 16 km. O seu trazado na parte alta do espazo natural, pouco máis abaixo da incorporación do río das Balsadas, é relativamente encaixado e cunha pendente moderada a suave ao longo duns 5 km, aínda que axiña, augas abaixo de Chaos, penetra no val do estuario e modérase aínda máis, ata unha inclinación de só o 0,3%. En conxunto, a canle é de tipo sinuosa. Incorporárase pola esquerda o río Bravos ou de Galdo, tamén incluído na ZEC ata as inmediacións do lugar de Teixos, que mantén unha fisionomía similar á da parte alta do Landro. O réxime fluvial é do tipo pluvial oceánico, cun caudal absoluto de 7,1 m³/s, alcanzando os seus niveis máximos entre decembro e febreiro, cun pico neste mesmo mes. O rango de altitudes da ZEC é de 0-80 m, cunha media de 24 m.

A influencia das augas mariñas faise notar sobre 80 ha, alcanzando case 5 km río arriba desde a súa desembocadura, ata a altura de Landrove. A área do estuario incluída na ZEC chega río abaixo ata a ponte do ferrocarril, pouco antes de Viveiro. Entre Portochao e esta zona esténdese unha importante extensión de marismas.

Hábitats de interese comunitario:

- Chairas lamacentas ou areosas que non están cubertas de auga cando hai marea baixa.
- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- Lagos eutróficos naturais con vexetación *Magnopotamion* ou *Hydrocharition*.
- Ríos de pisos de planicie a montano con vexetación de *Ranunculion* e de *Callitricho-Batrachion*.
- Uzais húmidos atlánticos de zonas mornas de *Erica ciliaris* e *Erica tetralix*.
- Bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

ZEC Río Ouro

A ZEC do río Ouro ten unha superficie total de 32 ha. O curso medio e baixo do río Ouro, que discorre en gran parte polo val do Valadouro cunha leve pendente (0,29%) e, tras encaixarse lixeiramente cara á metade do seu percorrido polo espazo protexido, salva os últimos 20 m de desnivel ao longo de pouco máis de 5 km, cunha pendente do 0,37%. A súa canle considérase sinuosa. O réxime fluvial é do tipo pluvial oceánico, cun caudal absoluto de 3,4 m³/s, alcanzando os seus niveis máximos entre decembro e marzo, cun pico en febreiro. O rango de altitudes da ZEC é de 0-60 m, cunha media de 19 m.

A influencia das augas mariñas faise notar sobre 24 ha, afectando a un pequeno estuario, coñecido por ría de Fazouro, case totalmente colonizado por marismas que, ao leste da súa bocana, se abre á barra areosa da praia da Pampillosa e O Sarrido, límite externo do espazo natural.

O marco litolóxico é de carácter principalmente metamórfico, constituído por xistos e cuarcitas, sendo de elevado interese a existencia de bancos fluviais pleistocenos, como os que poden atoparse en Lagoa ou en Trasmonte (Valadouro).

Hábitats de interese comunitario:

- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- Matos halófilo mediterráneo e termoatlántico (*Sarcocornetea fruticosi*).
- Bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

ZEC Serra do Xistral

Extensa área montañosa do norte de Lugo, na que se integran as serras do Xistral, A Toxiza e A Carba, servindo de separación natural ás comarcas da Mariña e A Terra Chá. Área moi pouco poboada, con aldeas escasas e moi dispersas, numerosas cabezas de gando pastando en semiliberdade e, desde finais da pasada década, intenso aproveitamento da enerxía eólica. A importancia do espazo natural nos ámbitos xeomorfolóxico e botánico, sobre todo, é excepcional.

Os movementos tectónicos, a erosión fluvial e os procesos derivados do frío, principalmente os de tipo periglaciario, actuaron sobre as antigas superficies aplanadas hercínicas e deron lugar á peculiar e contrastada paisaxe destas serras, con fortes pendentes e vales moi encaixados en vellas fracturas por onde discorren os cursos fluviais, e extensas zonas amesetadas ou de relevo ondulado e suave nas partes máis altas. As altitudes correspóndense cos pisos biolimático colino e montano inferior, cunha media de 700 m s.n.m. e extremos que van desde os 135 e os 1.062 do monte Cadramón. Outros picos notables son os de Seixo Branco (1.057 m), Chao de Lamoso (1.039 m), Xistral (1.031 m) e Lombo Pequeno (1.027 m). Numerosos ríos, algúns deles importantes, teñen o seu nacemento e cabeceira nestas montañas, como é o caso do Eume e os cantábricos Landro, Ouro e Masma, ademais dun gran número de pequenos afluentes destes, como o Fragavella, o Pedrido ou o Besteburiz, que discorren cara ao norte e oeste, e incluso da conca do Miño, como o Trimaz, o Madalena, o Arnela, o Batán ou o Labrada.

A área pertence á rexión eurosiberiana, provincia atlántica-europea e subprovincia cántabro-atlántica, adscribíndose ao sector galaico-asturiano. Enclávase no dominio climático oceánico de montaña, aínda que as vertentes noroccidentais enlazan co oceánico húmido, e o rebordo meridional (serra da Carba) co oceánico continental. As precipitacións medias anuais, que roldan os 1.000-1.400 mm nas partes baixas e vales que rodean o espazo natural, increméntanse ata superaren os 1.800 mm nas partes altas, situándose por encima dos 2.000 mm nos cumios. Non hai estación seca, sendo moi frecuente a nebulosidade de estancamento e a chuvisca durante o verán. Así mesmo, as temperaturas son frescas, con medias anuais de 9-10 °C e apenas 17 °C durante o verán. As xeadas e precipitacións en forma de neve son relativamente frecuentes.

ZEPA Costa de Ferrolterra-Valdoviño.

A ZEPA da Costa de Ferrolterra-Valdoviño ten unha superficie total de 4.265 ha. Composto por unha fronte costeira aberta ao noroeste e norte da cidade de Ferrol, no que alternan algúns pequenos cabos e baías moi expostas. Inclúese na rexión eurosiberiana, provincia atlántica-europea e subprovincia cántabro-atlántica, adscribíndose ao sector galaico-asturiano no seu extremo suroccidental. Dominio climático oceánico húmido, cunha precipitación media anual de ao redor de 1.376 mm, temperaturas medias de 13° C e ausencia case total de xeadas.

A liña de costa alterna areas e cantís. O litoral areoso atinxe uns 10 km e caracterízase pola existencia de praias abertas con extensos sistemas dunares, que frecuentemente se estenden sobre zonas de cantís próximos, como en Doniños, San Xurxo, Santa Comba, Ponzos e A Frouxeira. En xeral, a costa rochosa é moi alta, particularmente no tramo Cabo Prior-Monte da Vela. Hai, ademais, algunhas illas e illotes moi escarpados ao sur do espazo natural (Gabeiras, Herbosa, Os Cabalos). As lagoas litorais son características deste tramo costeiro e aparecen separadas do mar por praias-barreira e conectadas con el mediante canos de desaugue máis ou menos cegados; a lagoa da Frouxeira é de augas salobres e superficiais (máximo ao redor de 1,5 m), con influencia mariña regular, mentres que as de Doniños e San Xurxo son de augas doces e están illadas do mar actualmente; a primeira é moi profunda (máximo de 11 m) e a segunda está parcialmente enchida e apenas presenta augas libres.

Nestas lagoas, así como noutros pequenos enchoupamentos de trasduna, aparecen importantes formacións de vexetación palustre (carriceiras, xunqueiras, masegares, macrófitos somerxidos) e orlas de bosque pantanoso.

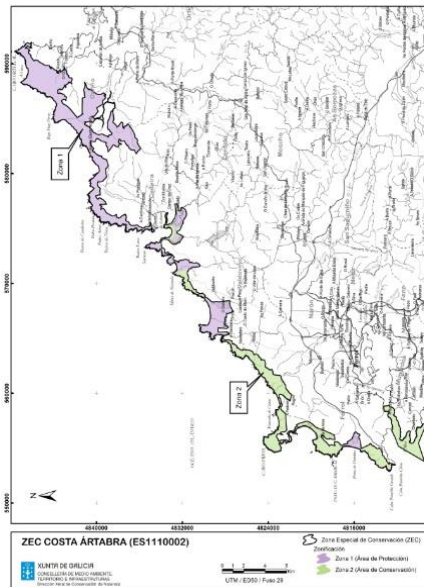
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Ademais dos hábitats de interese comunitario relacionados máis abaixo, esta ZEPA conta con boas mostras de vexetación helofítica (carriceiras, masegares e espadanedos) nas lagoas da Frouxeira e Doniños e as zonas húmidas de río Magno (Valdoviño) e San Xurxo.

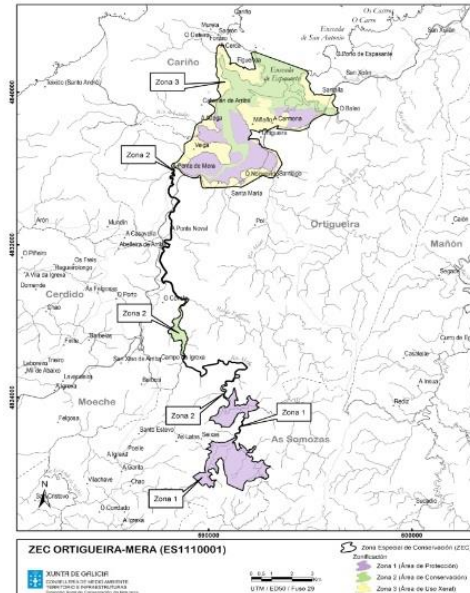
- Lagoas costeiras.
- Vexetación anual sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritima*).
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).
- Dunas costeiras fixas con vexetación herbácea (dunas grises): dunas grises termoatlánticas (*Crucianellion maritima*).
- Dunas con céspedes do *Malcolmietalia*.
- Augas oligotróficas cun contido de minerais moi baixo das chairas areosas (*Littorelletalia uniflorae*).
- Lagos eutróficos naturais con vexetación *Magnopotamion* ou *Hydrocharition*.
- Lagos e estanques distróficos naturais.
- Estanques temporais mediterráneos.
- Uzais húmidos atlánticos de zonas mornas de *Erica ciliaris* e *Erica tetralix*.
- Uzais secos europeos.

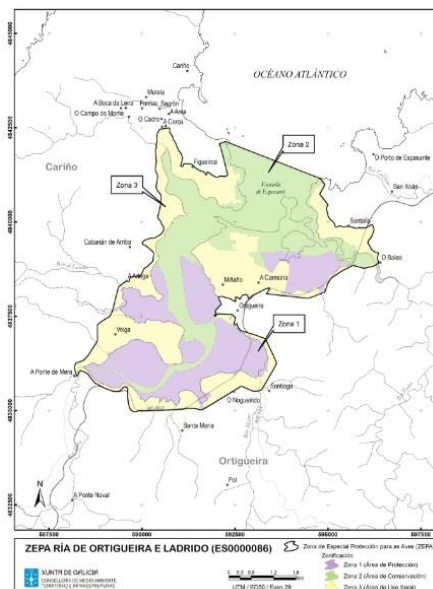
MAPA 6. ZEC COSTA ÁRTABRA

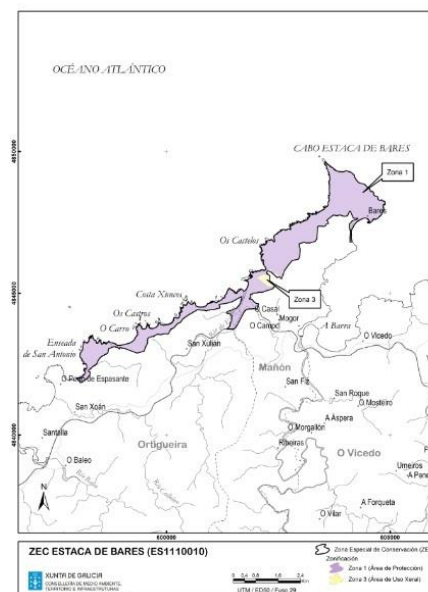
MAPA 7. ZEC ORTIGUEIRA-MERA

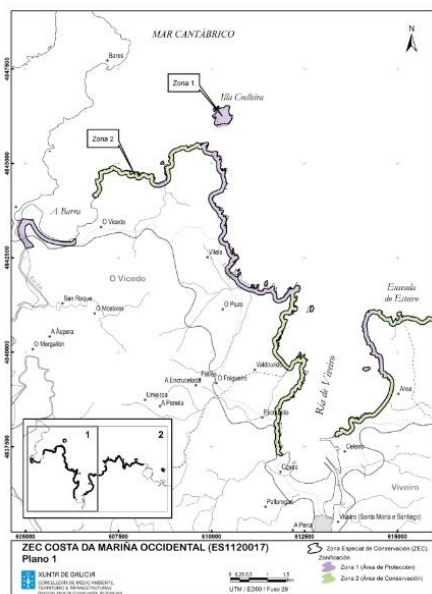
MAPA 8. ZEP RÍA DE ORTIGUEIRA E LADRIDO

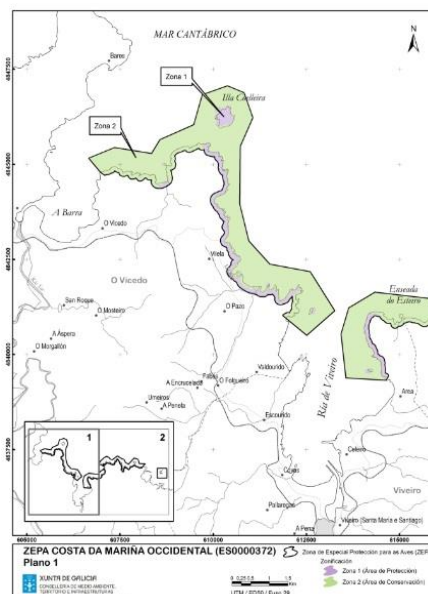
MAPA 9. ZEC ESTACA DE BARES

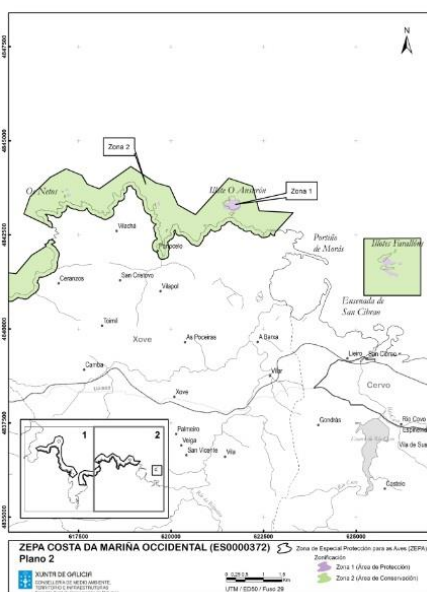
MAPA 10. ZEC COSTA DA MARIÑA OCCIDENTAL

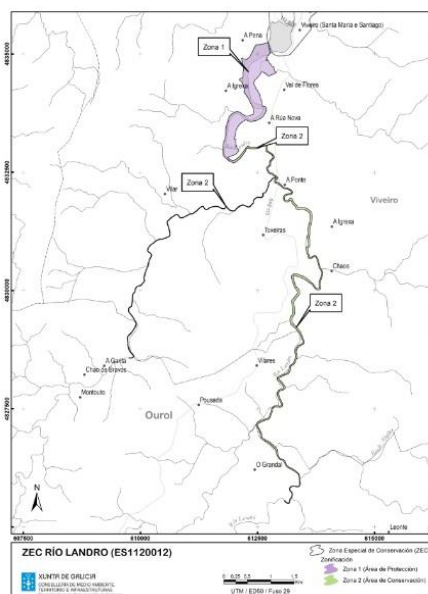
MAPA 11. ZEPA COSTA DA MARIÑA OCCIDENTAL (I)

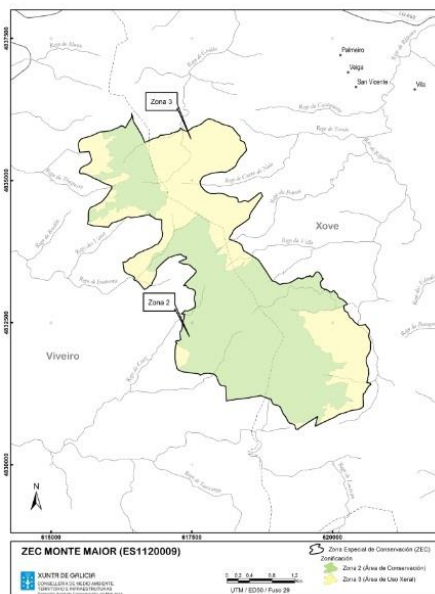
MAPA 12. ZEPA COSTA DA MARIÑA OCCIDENTAL (II)

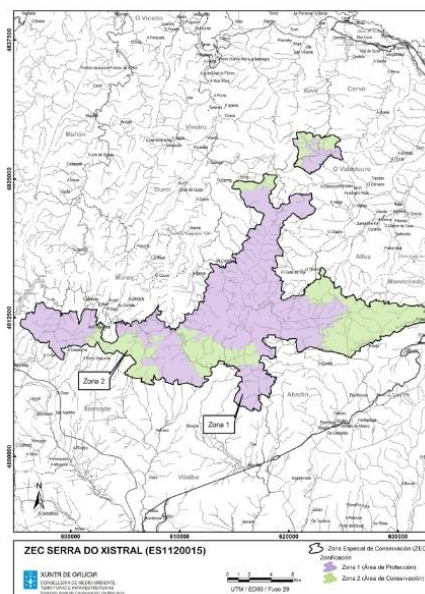
MAPA 13. ZEC RÍO LANDRO

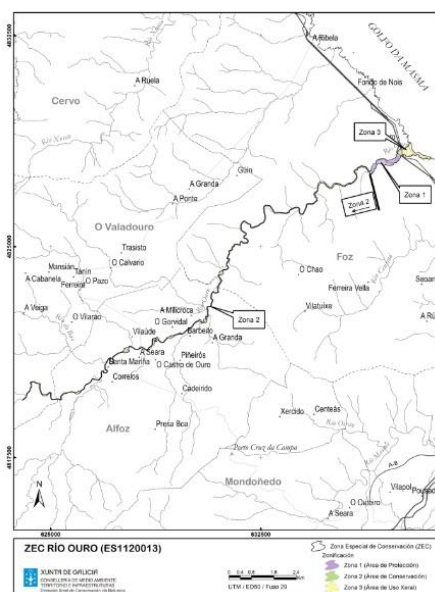
MAPA 14. ZEC MONTE MAIOR

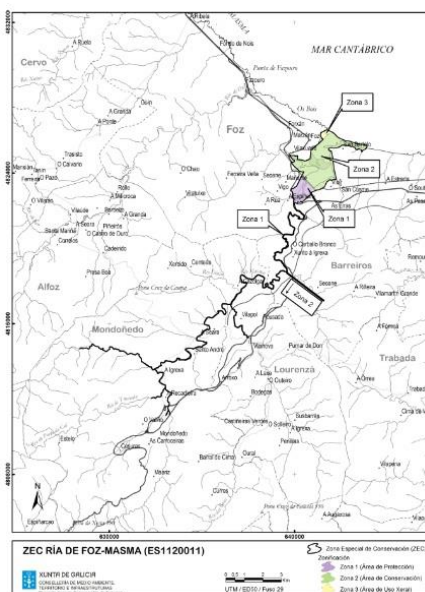
MAPA 15. ZEC SERRA DO XISTRAL

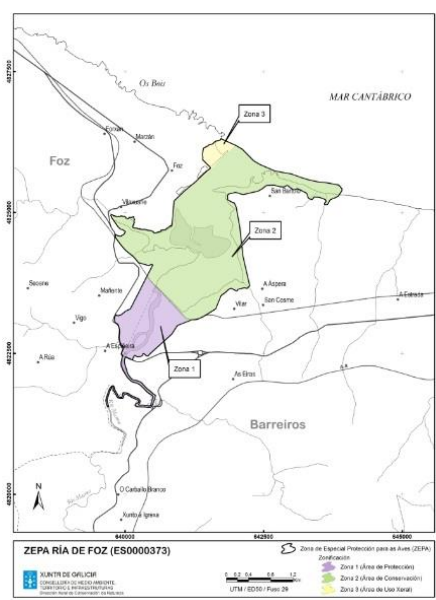
MAPA 16. ZEC RÍO OURO

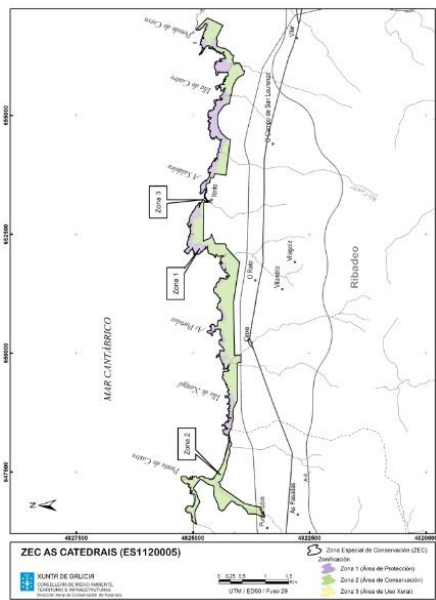
MAPA 17. ZEC RÍA DE FOZ-MASMA

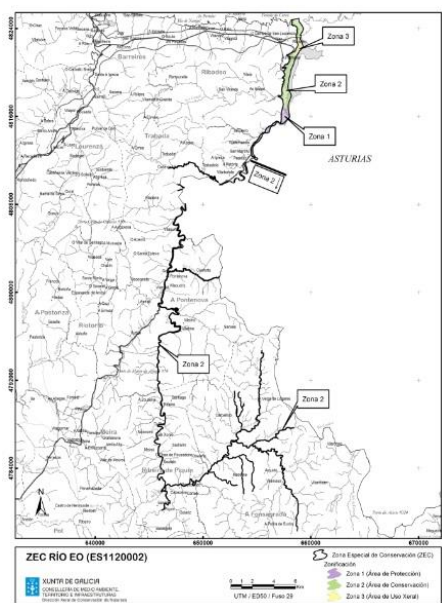
MAPA 18. ZEPA RÍA DE FOZ

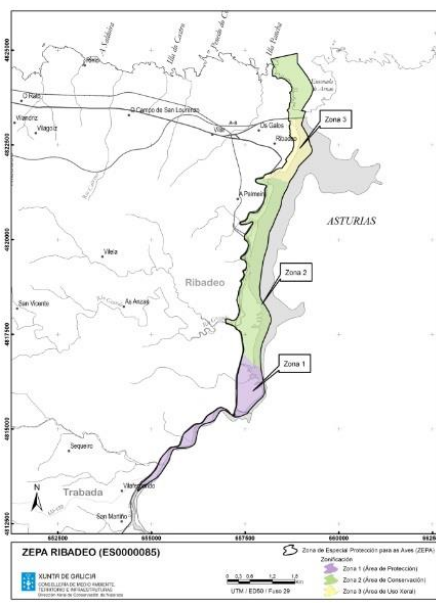
MAPA 19. ZEC AS CATEDRAIS

MAPA 20. ZEC RÍO EO

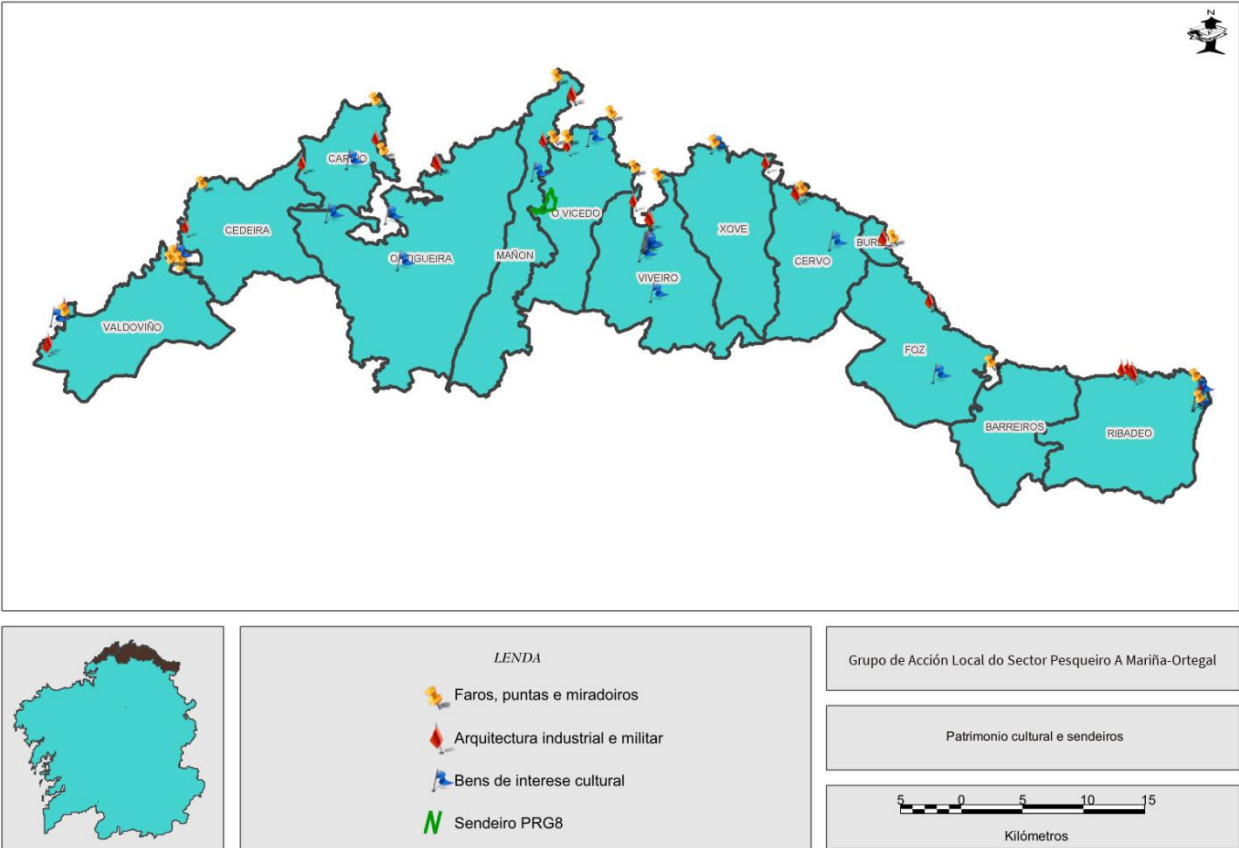

MAPA 21. ZEPA RIBADEO

3.1.8. PATRIMONIO CULTURAL E HISTÓRICO

MAPA 6. RELACIÓN DE BIC, PATRIMONIO MARÍTIMO, FAROS E SENDEIROS NO TERRITORIO.

Fonte: *Elaboración propia a partir de datos do Plan de Ordenación do Litoral.*

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

A relación de Bens de Interese Cultural recollidos no Plan de Ordenación do Litoral é a seguinte:

CONCELLOS	DENOMINACIÓN	TIPO DE BEN CULTURAL
Cariño	Pena do Castelo	Castelo
Cedeira	Castelo da Concepción	Batería costeira
	Castelo da Concepción	Castelo
Cervo	Recinto do antigo complexo siderúrxico e cerámico de Sargadelos	Arquitectura industrial
Foz	Antiga catedral	Arquitectura relixiosa
Mañón	Torre de Lama	Torre.
Ortigueira	Castelo	Castelo
	Castelo do Casón	Castelo
	O Campo da Torre	Castelo
	O Castelo	Castelo
Ribadeo	Castelo de San Damián en Punta do Castelo	Castelo
	Casco antigo da vila e ría de Ribadeo	Conxunto histórico
	Delimitación conxunto histórico Vila de Ribadeo	Conxunto histórico-artístico
	Murallas de Ribadeo	Murallas e muros
	Torre dos Moreno na Praza de España	Torre
Valdoviño	Isla Castelo	Castelo
Vicedo, O	O Castelo	Castelo
Viveiro	Praza de Santa María	Arquitectura Civil
	Porta do Cristo do Amparo ou da Vila	Arquitectura Civil
	Porta do Valado.	Arquitectura Civil
	Porta de Carlos V (Porta da muralla ou Castelo da Ponte)	Arquitectura Civil
	Convento das M.M. Dominicas de Nosa Señora de Valdeflores	Arquitectura Relixiosa
	Igrexa de San Pedro de Viveiro	Arquitectura Relixiosa
	Igrexa parroquial de Santiago e convento de San Francisco	Monumento Histórico-Artístico
	Murallas	Murallas e Muros
Xove	Castelo	Castelo

Por outra banda, no Mapa de Equipamentos Culturais do Consello da Cultura Galega sinálanse os seguintes museos e centros de interpretación no GALP A Mariña-Ortegal:

CONCELLO	NOME
Burela	Barco Museo Boniteiro "Reina del Carmen"
Cervo	Museo Histórico de Sargadelos
	Ecomuseo Terras de Azul Cobalto
	Museo Provincial do Mar de San Cibrao
Foz	Museo Parroquial de San Martiño de Mondoñedo
Ortigueira	Museo etnográfico de Meixido
	Museo Ortegalia
Viveiro	Colección Etnográfica e de Cerámica Regal - Xunqueira

Dentro do patrimonio inmaterial, hai que sinalar as seguintes festas de interese turístico:

CONCELLO	NOME DA FESTA	ÁMBITO DE INTERESE TURÍSTICO
Barreiros	Festival Internacional do emigrante	Galego
Burela	Feira do bonito de Burela	Galego
Cervo	Festa da Maruxaina de San Cibrao	Galego
	Festa do ourizo	Galego
	Queimada Popular de Cervo	Galego
Foz	Festas Patronais de San Lourenzo	Galego
Ortigueira	Festival Internacional do Mundo Celta	Internacional
Ribadeo	Xira de Santa Cruz	Galego
Viveiro	Semana Santa de Viveiro	Internacional
	Rapa das bestas de Viveiro	Galego
	Festa da merluza do pincho de Celeiro	Galego
	Romaría do Naseiro	Galego

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Dentro do patrimonio militar e industrial vinculado ao medio marítimo podemos destacar o seguinte segundo o Plan de Ordenación do Litoral:

CONCELLO	DENOMINACIÓN
Burela	Fábrica de cerámica -Gres Burela-
	Antigas instalacións portuarias
Cariño	Fábrica de Conservas. Cariño
Cedeira	Batería de Sarridal. Cedeira
	Garita de Eixil. Cedeira
	Garita de Herbeira. Landoi
	Garita de Herbeira. Régoa / Landoi
Cervo	Carpintería de ribeira de Francisco Frá
	Castelo Marino-vella salgadeira de San Ciprián
	Ruínas antiga fábrica de Cerámicas, ría de Lieiro
Foz	Fábrica de salgadura 01 no porto de Nois. Nois
	Fábrica de salgadura 02 no porto de Nois
Mañón	Fábrica de Salgadura no Porto de Bares
	Peirao de Bares (O Coído)
	Peirao Fenicio de Bares
	Peirao Lobo Montero, Porto do Barqueiro. Mogor
Ortigueira	Fábrica de Salgadura. Espasante
	Fábrica salgadeira, hoxe abandonada
	Fábrica salgadeira, hoxe ruína abandonada (1)
	Fábrica salgadeira, hoxe ruína abandonada (2)
Ribadeo	Cargadeiro de mineral en Cargadoiro, O. Vilaselán
	Cetárea do porto de Rinlo
	Cetárea en Pena de Cobros. Rinlo
	Cetárea en Ponta Corbera, A. Rinlo
	Porto, rampa e muros de contención. Rinlo
	Peirao de Porcillán no porto vello. Ribadeo
Valdoviño	Batería de Campelo. Meirás
	Instalacións, posiblemente militares, situadas no entorno do faro de Frouxeira
	Montefaro
Vicedo, O	Fábrica de salgazón de Catá. Porto de O Vicedo
Viveiro	Cargadoiro de Covas
	Fábrica de salgazón Familia Alonso. Celeiro
	Confradía de pescadores. Celeiro
Xove	Factoria baleeira, hoxe abandonada

Tamén podemos destacar os seguintes faros, puntas ou miradoiros segundo o Plan de Ordenación do Litoral:

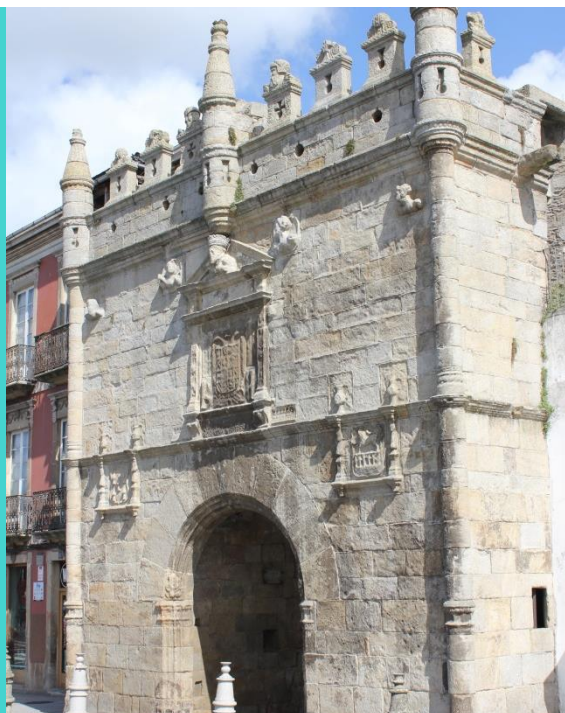
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Burela	Pena Burela
Cariño	Faro de Punta do Castro
	Faro do Cabo Ortegal
Cedeira	Faro da Punta Candieira
	Faro das Pedras
	Faro de Punta Robaleira
	Faro do Espigón (Cedeira)
	Faro Sarridal
Cervo	Faro de San Cibrao
Foz	Baliza de Foz ou Faro de Foz
Mañón	Faro de Estaca de Bares
	Punta da Barra
Ribadeo	Faro de Ribadeo
	Faro e Casa de Obras Públicas na avenida Comandante Ceano. Ribadeo
Valdoviño	Faro da Frouxeira
Vicedo, O	Illa Coelleira
	Punta do Castro
	Punta Socastro
Viveiro	Punta do Faro
Xove	Faro de Punta Roncadoira

Hai que sinalar que dentro do territorio do GALP tamén se localiza un sendeiro de pequeno recorrido (PR) recollido por Turgalicia, a ruta PR-G8 Morgallón-Río Sor-Morgallón, no límite entre o concello de O Vicedo e Mañón. Dentro do territorio tamén hai outra ruta coñecida como Camiño Natural da Ruta do Cantábrico que vai dende Ribadeo ata O Vicedo.

Outros elementos do patrimonio arqueolóxico da zona marítima son os relativos a achados, asentamentos, castros, construcións, e mámoas ou túmulos, e está distribuído da seguinte maneira por concellos segundo o Plan de Ordenación do Litoral:

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

ACHADOS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Cariño	A Basteira
Cedeira	Pedrafita de Chan da Armada
Cervo	Fábrica de fundición de Sargadelos
Foz	A Torre
Mañón	Lítico do Cruce de San Pedro
	Torre de Lama
	Castelo
	Torre
	Torre de Lama
Valdoviño	Pazos
Xove	Coto
Barreiros	Monte Corneira
	Pozomouro
	Sedimentos na praia de Arealonga
Cervo	A Atalaia
Foz	Pena de San Marcos
Ribadeo	Dompiñor O Vello
	Louselas

ASENTAMENTOS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Burela	Monte Castelo
	Vila do Medio
	Vilar
Cariño	Moroutón
	Xacemento de Chao do Limo
	Abrigo de O Limo
	Xacemento de O Garbacido
	Xacemento de A Vacariza
	Xacemento de As Figueiras
	O Curro do Cadro
	Xacemento de San Xiao do Trébol
Cedeira	Xacemento romano de Campelo
	Xacemento romano de Magoira
	Necrópole de Santa Eulalia
Cervo	Xacemento romano no Monte de Tagarreiro
	Medela Pequena
Foz	Estructuras da Praia da Pampillosa
	Monte dos Castros
Mañón	Xacemento romano de Bares
	Vila da Praia de Bares
Ortigueira	Coto da Roca
	O Paso da Mula
	Pico Sagro
	Casa do Rei
	Xacemento do Penido do Medio
Ribadeo	As Quintas
	Castelo de San Damián
	Castelo e Murallas de Ribadeo
	Torre Vella
	Vilavella
Valdoviño	Punta Castrelo
Viveiro	Castelo (2)
	Castelo (3)
	Castelo (1)
Xove	Figueiras

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

CASTROS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Barreiros	A Roda
	Castro
	O Castro (1)
	O Castro (2)
	Os Castros
	Punta do Castro
Burela	Castrelo
	Castro de Cabo Burela
	Castro de O Campón
	O Castro
Cariño	Castro
	Castro da Moura
	Castro de Cancela
	Castro de Sismundi
	Castro dos Fornos
	Croado
	Monte Castrillón
	Punta do Castro
Cedeira	As Croas
	As Croias
	Campo do Castro
	Castro do Cura
	O Castrillón
	O Castro
	O Castro de Magoira
	Os Castros
Cervo	O Castro
	Os Castros
	Os Castros de Ruela
Foz	A Croa
	Castro de Fazouro
	Castro de Río
	Castro de Vilaronte
	Castro do Coto do Pico
	Castros de Lelle

CASTROS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Coto dos Castros
	Cu do Castro de Marzán
	O Curveiro
	Os Castros
	Punta dos Bois
	Punta dos Castros
	Veiga dos Castros
Mañón	Castro
	Castro de Estaca de Bares
	Castro de Riberas de Sor
	Castro de Vilela
Ortigueira	A Croa
	A Volta dos Castros
	Castro de Céltigos
	Castro de Chouso
	Castro de Mera
	Castro de Porteiro
	Castro de Punta de Mourama
	Castro de Punta do Tallo
	Castro de Punta dos Prados
	Castro de Xestal
	O Castriño
	O Castro de Montoán
	Os Castelos
	Os Castros
Ribadeo	Castro das Grobas
	Castro de Carcovas
	Castro de Meirengos
	O Castro
	Os Castros (1)
	Os Castros (2)
	Os Castros
Valdoviño	Castro da Punta do Vico
	Castro de Aviño
	Castro de Carreira de Abaixo

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

CASTROS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Castro de Casianes
	Castro de Coto Redondo
	Castro de Lagoa
	Castro de Lodeiro
	Castro de Pena Lopesa
	Castro de Poulo
	Castro de Punta Frouxeira
	Castro de Punta Taraza
	Castro de Vilarrube (1)
	Castro de Vilarrube (2)
	Castro e Igrexa de Santo Tomás de Taraz
	Castro e Mina do Pereiro
	O Castrillón
	O Castro
	Os Castros
Vicedo, O	Castro
	Castro da Insua
	Castro de Suegos
	Castro dos Moutillos
	Castro Pando
	Castrobo
	Medas do Castro
	Punta do Castro
	Suaiglesia
	Trasmonte (Corgo de Pepe Ramón)
Viveiro	A Croa
	Castro
	Castro de Casón
	Castro de Loureiro
	Castro de Lourido
	Os Castros (1)
	Os Castros (2)
	Sobrevila
Xove	Castro (1)
	Castro (2)

CASTROS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Castro (3)
	Castro de Canaledo
	Castro de Ceranzos
	Castro de Prada
	Castro de Vela
	Os Castros de A Cabana
	Punta Mechiluide

CONSTRUCCIÓN	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Cariño	Garita do Limo
Cervo	Fábrica de louza de Sargadelos
Foz	San Martiño
Ortigueira	Xacemento de Praia da Folgosa
Ribadeo	Esteiro
	A Atalaia
Valdoviño	Igrexa de San Martiño de Valdetires
	O Foro
	Porto de Meirás
Viveiro	Murallas de Viveiro
	Praia de Area

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

TÚMULOS E MÁMOAS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Cariño	Mámoa de Vixía Herbeira 1
	Mámoa de Vixía Herbeira 2
	Mámoa de Chan do Lodeiro
	Mámoa de Fornela
	Mámoa do Coto da Zarza 1
	Mámoa do Coto da Zarza 2
Cedeira	Mámoa de Candales
	Mámoa de As Lamas 1
	Mámoa de As Lamas 2
	Mámoa de Pedra Chantada 1
	Mámoa de Pedra Chantada 2
	Mámoa de Pedra Chantada 3
	Mámoa de As Lamas 3
	Mámoa de Chan da Armada
	Mámoa do Coteliño 2
	Mámoa do Coto de Sisalde
Foz	Mámoa da Carballeira
	Mámoa de Fornelos 1
	Mámoa de Fornelos 2
	Mámoa de Fornelos 3
	Mámoa de Fornelos 4
Mañón	As Mamoelas 1
	As Mamoelas 2
	Mámoa de Maeda 1
	Mámoa de Maeda 3
	Mámoa de Maeda 6
	Mámoa de Pena Abelleira
	Mámoa de Pena Branca 1
	Mámoa de Pena Branca 6
	Medoña do Pico Galiñeiro
	Mámoa de Maeda 2
	Mámoa de Maeda 4
	Mámoa de Maeda 5
	Mámoa de Maeda 7

TÚMULOS E MÁMOAS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Mámoa de Maeda 8
	Mámoa de Maeda 9
	Mámoa de Pena Branca 3
	Mámoa de Pena Branca 4
	Mámoa de Pico Galiñeiro 2
	Mámoa do Alto da Coriscada 1
Ortigueira	Mámoa de Forno dos Mouros 5
	Mámoa de O Bínalo 1
	Mámoa de Pena Branca 5
	Mámoa do Alto da Coriscada 4
	Mámoa do Pastizal do Catro Camiños
	Mámoa da Hedrosa
	Mámoa da A Hedrosa 4
	Mámoa de A Hedrosa 1
	Mámoa de A Hedrosa 2
	Mámoa de Capelada
	Mámoa de Chan de Panda
	Mámoa de Forno dos Mouros 1
	Mámoa de Forno dos Mouros 2
	Mámoa de Forno dos Mouros 3
	Mámoa de Forno dos Mouros 4
	Mámoa de Forno dos Mouros 6
	Mámoa de Forno dos Mouros 7
	Mámoa de Montecalvelo 1
	Mámoa de Montecalvelo 2
	Mámoa de Montecalvelo 3
	Mámoa de Montecalvelo 4
	Mámoa de O Bínalo 2
	Mámoa de O Bínalo 3
	Mámoa de Pandai 2
	Mámoa de Pandai 3
	Mámoa de Pena Branca 2
	Mámoa de Pena Branca 7
	Mámoa de Pena Grande 1
	Mámoa de Pena Grande 2

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

TÚMULOS E MÁMOAS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Mámoa do Alto da Coriscada 2
	Mámoa do Alto da Coriscada 3
	Mámoa do Coto Fincoba 1
	Mámoa do Coto Fincoba 2
	Mámoa do Coto Fincoba 3
	Mámoa do Coto Fincoba 4
	Mámoa do Coto Vello
	Medoña
Ribadeo	Mámoa
	O Freato
Valdoviño	Mámoa do Monte de Pena Moura 3
	As Pozas
	Mámoa de Canteiros 2
	Mámoa de Liñeiro
	Mámoa de Portonovo 1
	Mámoa de Portonovo 2
	Mámoa de Rioboo 1
	Mámoa de Rioboo 2
	Mámoa do Castro
	Mámoa do Monte de Pena Moura 1
	Mámoa do Monte de Pena Moura 2
Vicedo, O	Mámoa de Monte Padró 1
	Mámoa de Monte Padró 1
	Mámoa de Monte Padró 3
Viveiro	Chan da Moa 1
	Chan do Tesouro 2
	Mámoa de Chan da Moa 2
	Mámoa de Pedra Blanca 2
	Mámoa do Tesouro da Cambela 2
	Mámoa de Chan da Moa 3
	Mámoa de Pedra Blanca 3
	Mámoa do Tesouro da Cambela 3
	Mámoa de Chan da Moa 4
	Mámoa de Pedra Blanca 4

TÚMULOS E MÁMOAS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Mámoa de Chan da Moa 5
	Mámoa de Pedra Blanca 5
	Mámoa de Chan da Moa 6
	Mámoa de Pedra Branca 6
	Pedra Blanca 1
	Tesouro de Cambela 1
Xove	Mámoas de Campolongo
	Mámoas de Gondar
	Mámoas de Randeia
	A Medorra
	Coto de Meda
	Mámoa de Chan de Armada 1
	Mámoa de Penido do Cabaxoso 1
	Mámoa de Chan de Armada 2
	Mámoa de Penido do Cabaxoso 2
	Mámoa do Coto da Meda 2
	Mámoa da Barxa
	Mámoa da Cruz de Loureiro 3
	Mámoa de Lamaboa 1
	Mámoa de Lamaboa 2
	Mámoa de Randeia
	Mámoa do Chao
	Mámoas de Lama das Arcas
	Mámoas de Pazo

No Plan de Ordenación do Litoral recóllense tamén múltiples elementos do patrimonio etnográfico vinculados aos pazos, arquitectura civil, arquitectura funeraria, arquitectura relixiosa, camiños e campos, construcións tradicionais, cruceiros ou cruces, hórreos, núcleos de poboación e xardíns ou zonas verdes. A súa distribución por concellos é a seguinte:

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARÍÑA-ORTEGAL

PAZOS	
CONCELLOS	DENOMINACIÓN
Barreiros	Pazo 'de Outeiro' en Outeiro, O - San Miguel de Reinante
Burela	Pazo de Vilar
Cariño	Pazo da Cerca, lugar da Cerca. A Pedra
	Pazo de Barreiros, lugar de Barreiros. A Pedra
Cedeira	Pazo de Sete. Régoa
Foz	Pazo de Becerra. Vilaronte
Mañón	Pazo de San Fiz. Mogor
Ortigueira	Pazo de Brandariz. Ortigueira
	Pazo de Couzadoiro (San Cristovo)
	Pazo de O Souto. Mera de Riba
	Pazo de Rasamontes. Espasante
	Pazo de Riomaíor. Senra
	Pazo dos Barreiros. San Clodio
Ribadeo	Pazo de Cedofeita en Barreiros. Cedofeita
	Pazo de Guimarán no barrio de Guimarán. Ribadeo
	Pazo de Ibáñez na Praza de España. Ribadeo
	Pazo de Quinta Longa en Torre, A. Vilausende
Valdoviño	Pazo da Riva. Valdoviño
	Pazo de San Martiño de Vilarrube
Viveiro	Pazo da Trave, A Trabe. Galdo
	Pazo de Grallal. Covas

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Barreiros	Antiga escola indiana en Barreiro, O - Reinante (Santiago)
	Antiga escola indiana en Carreta, A - San Pedro de Benquerencia
	Antiga escola indiana en Pasadas, As - San Miguel de Reinante
	Casa con escudo de San Caetano en Xunto a Igrexa - Celeiro de Mariñaos
	Casa con escudo en Curro, O - San Miguel de Reinante
	Casa de tipo 'Arquitectura de Indianos' con torre-miradoiro en Cruz, A - Reinante (Santiago)
	Casa de tipo 'Arquitectura de Indianos' en Cruz, A - Reinante (Santiago)
	Casa de tipo 'Arquitectura de Indianos' en Grandas, As - San Pedro de Benquerencia
	Casa de tipo 'Arquitectura de Indianos' en Proída, A - Reinante (Santiago)
	Casa en Picota, A - San Pedro de Benquerencia
	Casa indiana 'Casa Blanco' na Estrada Xeral N-634 - San Miguel de Reinante
	Casa indiana 'Casa Grande' en Aspera, A - San Cosme de Barreiros
	Casa indiana 'Casa Souto' na Estrada Xeral N-634 - San Miguel de Reinante
	Casa indiana 'de Alvariño' en Proída, A - Reinante (Santiago)
	Casa indiana 'de Arturo' en Vilar - San Cosme de Barreiros
	Casa indiana 'de Balseiro' na Estrada Xeral N-634 - San Miguel de Reinante
	Casa indiana 'de Camarnachón' en Vilar - San Cosme de Barreiros
	Casa indiana 'de Carballo' en A Cruz Pequena - San Cosme de Barreiros
	Casa indiana 'de Manuel Maseda' en O Barrio Novo - San Pedro de Benquerencia
	Casa indiana 'de Neira' en San Cosme (1) - San Cosme de Barreiros
	Casa indiana 'de Neira' en San Cosme (2) - San Cosme de Barreiros
	Casa indiana 'de Pepe de Siñeiro' en San Cosme - San Cosme de Barreiros
	Casa indiana 'de Reboredo' na Estrada Xeral N-634 - Celeiro de Mariñaos
	Casa indiana 'do Merlo' en Sarxende - San Miguel de Reinante
	Casa indiana 'do Pero' en Pena, A - San Pedro de Benquerencia
	Casa indiana 'do Xoco' en Cruz, A - Reinante (Santiago)
	Casa indiana 'Villa Julia' na Estrada Xeral N-634 - San Miguel de Reinante
	Casa Indiana 'Villafer' na Praza de San Miguel - San Miguel de Reinante
	Casa rectoral de San Miguel de Reinante
	Casa reitoral de Celeiro de Mariñaos
	Casa reitoral de San Pedro de Benquerencia
	Casa-Torre con dous escudos en Triana - San Miguel de Reinante
	Dúas Casas indianas 'do Barrio de Carreira' en Abelleira, A - San Pedro de Benquerencia
Burela	Casa en rúa Eijo Garay (2)
	Casa na Avenida de Arcadio Pardiñas (1)
	Casa na Avenida de Arcadio Pardiñas (10)
	Casa na Avenida de Arcadio Pardiñas (2)
	Casa na Avenida de Arcadio Pardiñas (3)

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Casa na Avenida de Arcadio Pardiñas (4)
	Casa na Avenida de Arcadio Pardiñas (5)
	Casa na Avenida de Arcadio Pardiñas (6)
	Casa na Avenida de Arcadio Pardiñas (7)
	Casa na Avenida de Arcadio Pardiñas (8)
	Casa na Avenida de Arcadio Pardiñas (9)
	Casa na rúa de Venta (1) en Suafonte
	Casa na rúa de Venta (2) en Suafonte
	Casa na rúa de Venta (3) en Suafonte
	Casa na rúa Eijo Garay (1)
	Casa na rúa Eijo Garay (3)
	Casa na rúa Eijo Garay (4)
	Casa na rúa Eijo Garay (7)
	Casa na rúa Pardo Bazán
	Casa na rúa Suafonte (1) en Suafonte
	Casa na rúa Suafonte (2) en Suafonte
	Casa Reitoral de Burela (Antiga)
	Outras edificacións
	Vivendas sociais na Avenida da Mariña
	Escudo da antiga Casa da Torre en Burela do Cabo
Cariño	Garita do Limo e Casa da Vela
	Casa con galería en Feás
	Casa Grande de Viriño, lugar de Cabanán. Landoi
	Casa na Rúa Santos. Cariño
	Casa no Seixo. Landoi
	Casa reitoral. A Pedra
	Casa reitoral. Cariño
	Casa reitoral. Landoi
	Casa rural en Río da Cruz. Landoi
	Casarío de O Pazo. Sismundi
	Casas pareadas en Rúa de Abaixo. Feás
	Cine La Solana. Cariño
	Rampla de Sismundi
	Villa Enedina e xardín en Lamestra. Feás
	Vivenda. Rúa do Campo nº 17. Cariño

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Vivenda. Rúa do Campo nº 25. Cariño
	Vivenda. Rúa do Campo nº 5. Cariño
	Vivenda. Rúa do Campo nº 9. Cariño
Cedeira	Biblioteca Municipal na praza da Reitoral. Cedeira
	Casa do Estudio na rúa Santa María nº 1. Cedeira
	Casa do século XVII en rúa Santa María e rúa do Adro. Cedeira
	Casa en Arriba da Ponte nº 3 (Praza de Ezequiel López). Cedeira
	Casa Grande de Vista Alegre. Piñeiro
	Casa grande en Peneiro. Piñeiro
	Casa na Avenida Ezequiel López nº 9. Cedeira
	Casa na Avenida Ezequiel López nº 14. Cedeira
	Casa na Avenida Ezequiel López nº 17. Cedeira
	Casa na Avenida Ezequiel López nº 19. Cedeira
	Casa na Avenida Ezequiel López nº 23. Cedeira
	Casa na Avenida Ezequiel López nº 25-27. Cedeira
	Casa na rúa Real nº 1. Cedeira
	Casa na rúa Real nº 17. Cedeira
	Casa na rúa Real nº 26. Cedeira
	Casa reitoral antiga de Santa María do Mar. Cedeira
	Casa reitoral de San Andrés de Teixido. Régoa
	Casa reitoral de San Fiz de Esteiro
	Casa reitoral de Santa María de Régoa
	Casal de Teixidelo. Régoa
	Casas na Avenida Ezequiel López nº. 1-3-5 e 7. Cedeira
	Casas no adro de Santa María de Régoa
	Escola de Saa. Esteiro
	Escola de San Cosme de Piñeiro
	Escola de Sisalde. Esteiro
	Escola Santa María do Mar. Cedeira
	Vivenda unifamiliar na Avenida Castelao nº 16 e finca singular. Cedeira
	Vivenda unifamilliar en Porto do Cabo. Esteiro
Cervo	Casa con galería en Lieiro
	Casa con hórreo en Lieiro
	Casa con palleira en Cabanas, As, Rúa (Santa María)
	Casa en O Machuco, Rúa

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Casa fronte á ponte de Lieiro
	Casa grande con galería na N-642 en Cervo (Santa María)
	Casa grande en Aguas Santas, As, Rúa (Santa María)
	Casa na estrada de Lieiro a San Cibrao
	Casa na N-642 en Cervo (Santa María)
	Casa na Rúa Buenavista nº 2, Lieiro
	Casa no paseo do río Lieiro
	Casa Reitoral de Sargadelos
	Casa reitoral antiga de Cervo
	Casa Reitoral de Lieiro
	Casa Reitoral de Rúa
	Casa reitoral de San Román de Vilaestrofe
	Casa típica en Lieiro, Lieiro (Santa María)
	Casas fronte á Capela de Santo Andres en Lieiro
	Casas na Praza de San Cibrao. Lieiro
	Escola unitaria de Cervo (Santa María)
	Escola unitaria en Pena, A, San Roman de Villaestrofe
	Grupo escolar José M ^a Fernández (Museo provincial do mar), San Cibrao.Lieiro
	Villa Argentina en Casanova. Vilaestrofe
Foz	Casa con escudo en A Lousada. Fazouro
	Casa con escudo en Cachón. Fazouro
	Casa con escudo en Casanova. Nois
	Casa con escudo en Vilachá. Cangas
	Casa con escudo en Vilarmeá. Fazouro
	Casa con escudo preto da igrexa de Nois
	Casa con galería en Foz
	Casa con galería en Foz, N-642. Foz
	Casa con galería en Vilaxuane. Foz
	Casa da Pedrosa en Fontao. Fazouro
	Casa de Paulo en A Espiñeira. Vilaronte
	Casa do Lagar en Alamparte. Cangas
	Casa en Praza de Salgado Toimil. Foz
	Casa en Rúa Paco Maañón. Foz
	Casa grande con capela en As Covas. Nois
	Casa grande en Vilaronte

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Casa grande en Reiriz. Vilaronte
	Casa Mosquera en Cangas
	Casa reitoral de San Martiño de Mondoñedo
	Casa reitoral de San Pedro de Cangas
	Casa reitoral de San Xiao de Cordido
	Casa reitoral de Santiago de Fazouro
	Casa reitoral de Santiago de Foz
	Casa tipo indiano 01 en Cangas
	Casa tipo indiano 02 en Cangas
	Casa tipo indiano 03 en Cangas
	Dúas casas fronte á igrexa parroquial en Vilaronte
	Escola unitaria en Vilaronte
	Villa Adela en Vilaronte
	Villa Amadora en Vigo. Vilaronte
	Villa Carmela en Vigo. Vilaronte
	Villa Modesta en Foz
	Escudo nunha casa en Sieiro. Foz
	Escudo nunha casa en Vilaronte
Mañón	Casa en Travesía de Fernández Latorre nº 2, Porto do Barqueiro. Mogor
	Casa en Travesía de Fernández Latorre nº 4, Porto do Barqueiro. Mogor
	Casa na Baixada ó Porto nº 5. Porto do Barqueiro. Mogor
	Casa na Rúa Fernández Latorre nº 5, Porto do Barqueiro. Mogor
	Casa no Peirao Lobo Montero nº 12, Porto do Barqueiro. Mogor
	Casa no Porto de Bares nº 14. Bares
	Casa no Porto de Bares nº 7. Bares
	Casa reitoral de Ribeiras do Sor
	Casa reitoral de Santa María de Bares
	Casa reitoral de Santa María de Mogor
	Casas na Baixada ó Porto nº 20 e 22, Porto do Barqueiro. Mogor
	Centro Social da Obra Pía. Mogor
	Edificio da antiga Base Norteamericana. Bares
	Edificio na Rúa da Cruz nº 15,17 e 19, Porto do Barqueiro. Mogor
	Edificio na Rúa da Cruz nº 23, Porto do Barqueiro. Mogor
	Edificio O Semáforo de Bares
	Escola de Freitido. Mañón

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Estación de ferrocarril do Barqueiro
	Sociedade de Instrución, Pastoriza. Ribeiras do Sor
	Vivenda rural na Vila de Bares
Ortigueira	Asilo Dolores Díaz de Dávila. Luama
	Biblioteca Pública, Antigo Grupo Escolar en Miñano. Luama
	Cámara Agraria Antiga (Centro Arqueolóxico), rúa Francisco de Santiago. Ortigueira
	Cárcere Municipal (Mercado). Ortigueira
	Casa con galería nos Palmarios. San Clodio
	Casa con galerías en Santa María. San Clodio
	Casa da Penela. Loiba
	Casa da Vela. Porto de Espasante
	Casa das Romeras. San Clodio
	Casa das Señorías do Grañeiro. San Clodio
	Casa de José Cornide Crego. Veiga
	Casa de Lagarea. Cuíña
	Casa de Randamil. Couzadoiro (San Cristovo)
	Casa do Calvario. Veiga
	Casa do Concello. Ortigueira
	Casa do Cristo. Couzadoiro (San Cristovo)
	Casa do Outeiro. Espasante
	Casa dos Palmarios. San Clodio
	Casa dos Piñeiro. Espasante
	Casa dos Saavedra en Pereiro. O Ermo
	Casa en Quintá. Veiga
	Casa Indiana en Quintá (Casa Rico). Veiga
	Casa reitoral de Mera de Baixo
	Casa reitoral de San Adrián de Veiga
	Casa reitoral de San Cristovo de Couzadoiro
	Casa reitoral de San Paulo de Freires
	Casa reitoral de San Xiao de Ermo
	Casa reitoral de San Xiao de Senra
	Casa reitoral de San Xoán de Espasante
	Casa reitoral de Santa María de San Clodio
	Casa reitoral de Santiago de Cuíña
	Casa reitoral vella de Santa Marta de Ortigueira

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Casa Salón Mezquita. San Clodio
	Casa, rúa Luciano Pita nº 3 (Reitoral nova de Ortigueira)
	Casa, rúa Luciano Pita nº 5. Ortigueira
	Casa, rúa Luciano Pita nº 6 (Casa da Cordeira). Ortigueira
	Casa, rúa Luciano Pita nº 7. Ortigueira
	Casa, rúa Luciano Pita nº 8. Ortigueira
	Casa, rúa Luciano Pita nº 9. Ortigueira
	Casa, rúa Luciano Pita nº 10. Ortigueira
	Casa, rúa Luciano Pita nº 11 (Casa Armada Teixeira). Ortigueira
	Casa, rúa Luciano Pita nº 14. Ortigueira
	Casa, rúa Luciano Pita nº 25. Ortigueira
	Casa, rúa Luciano Pita nº 32. Ortigueira
	Chalé de Carelle, Ribados. San Clodio
	Cinema Fojo. Ortigueira
	Edificio na Avenida Franco nº 74. Ortigueira
	Escola de Cuíña
	Escola de Loiba
	Escola de Saa. Senra
	Escola de San Clodio
	Escola do Ermo
	Escola San Adrián. Veiga
	Hospital antigo de San Roque. Ortigueira
	Matadoiro antigo. Ortigueira
	Mercado Antigo. Ortigueira
	Praza de Isabel II. Ortigueira
	Teatro da Beneficencia (Casa do Concello). Ortigueira
	Villa O Chalé. Ortigueira
	Villa xunto á igrexa de San Clodio
Ribadeo	Antiga escola indiana en Rinlo
	Casa con cruceiro grabado en Meirengos. Devesa, A
	Casa con dous escudos na rúa Amando Perez, nº 12. Ribadeo
	Casa con escudo na Praza de España (antes nº 6). Ribadeo
	Casa con escudo na rúa Antonio Otero, nº 11. Ribadeo
	Casa con escudo na rúa Bispo Vérez, nº 1. Ribadeo
	Casa con escudo na rúa Bispo Verez, nº 2 - Ribadeo

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Casa con escudo na rúa Bispo Verez, nº 6 y 8. Ribadeo
	Casa con escudo na rúa Trindade, nº 8. Ribadeo
	Casa con escudo na rúa Villafranca del Bierzo, nº 16. Ribadeo
	Casa con inscricións na rúa Amando Perez, nº 8. Ribadeo
	Casa con inscricións na rúa Antonio Otero, antigamente nº 39 - Ribadeo
	Casa con mirador en Vilandriz - Devesa, A
	Casa da Aduana preto do Peirao de Porcillán. Ribadeo
	Casa de Calvo Sotelo na rúa San Francisco, nº 5. Ribadeo
	Casa de tipo Arquitectura de Indianos en Currada, A. Cedofeita
	Casa de tipo Arquitectura de Indianos en San Vicente. Covelas
	Casa de tipo Arquitectura de Indianos na rúa da Virxe do Camiño. Ribadeo
	Casa de tipo Arquitectura de Indianos na rúa Ramón González, nº 16. Ribadeo
	Casa de tipo Arquitectura de Indianos na rúa San Roque, nº 67. Ribadeo
	Casa do Concello Antigo de Ribadeo na Praza Maior, nº 4. Ribadeo
	Casa do Mar na rúa Clemente Martínez Pasarón, nº 10. Ribadeo
	Casa do Patín (con escudo). Ribadeo
	Casa indiana A Calzada na rúa San Roque, nº 69. Ribadeo
	Casa indiana Casa Maseda na Estrada Xeral N-634 en Rato, O. Devesa, A
	Casa indiana Casa Pancrancio preto de Rato, O. Devesa, A
	Casa indiana con torre de Maseda na Estrada Xeral N-634 en Rato, O. Devesa, A
	Casa indiana de Don Clemente na rúa Armando Pérez, nº 9 e 11. Ribadeo
	Casa indiana de Don Inocencio en Rinlo
	Casa indiana de Don Lourenzo, na Estrada Xeral N-634 en Rato, O. Devesa, A
	Casa indiana de Sela na rúa da Virxe do Camiño. Ribadeo
	Casa indiana do Óptico na avenida de América, nº 7. Ribadeo
	Casa indiana dos Ananos na rúa San Roque, nº 71. Ribadeo
	Casa indiana dos Andés na rúa San Roque, antigamente nº 20. Ribadeo
	Casa indiana en Rinlo
	Casa indiana en Rochela, A - Devesa, A
	Casa indiana en San Xillao. Vilaframil
	Casa indiana na rúa San Roque, antigamente nº 14 - Ribadeo
	Casa indiana na rúa San Roque, antigamente nº 16. Ribadeo
	Casa indiana na rúa San Roque, antigamente nº 18. Ribadeo
	Casa indiana O Cuartel Vello na rúa do Campoxurado, nº 24. Ribadeo
	Casa indiana Place Margarita na Estrada Xeral N-634 en Rato, O. Devesa, A
	Casa na rúa Trindade, nº 38. Ribadeo
	Casa reitoral de Covelas

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Casa reitoral de Devesa, A
	Casa reitoral de Obe
	Casa reitoral de Piñeira
	Casa reitoral de Vilaframil
	Casa reitoral na rúa de San Francisco, nº 6. Ribadeo
	Casa-Torre O Cuartel Vello na rúa Baixada a Guimarán, nº 2. Ribadeo
	Edificación indiana Círculo Habanero de la Devesa na Estrada Xeral N-634 en Rato, O. Devesa, A
	Edificación indiana Escola Pedro Murias na N-634 preto do Campo de San Lourenzo. Vilaframil
	Edificación na rúa Vello Pancho, nº 12. Ribadeo
	Edificación na rúa Vello Pancho, nº 21, 23 y 25. Ribadeo
	Edificaciós na rúa Vello Pancho, nº 2 e 4. Ribadeo
	Hospital de San Sebastián na rúa Clemente Martínez Pasarón. Ribadeo
	Matadoiro antigo na Praza do Matadoiro. Ribadeiro
	Praza de Abastos na rúa V. Pérez Martínez. Ribadeo
	Praza Maior en Ribadeo
	Rúa Antonio Otero en Ribadeo
	Rúa Bispo Vérez en Ribadeo
	Rúa da Trindade en Ribadeo
	Teatro de Ribadeo na Rúa Rodríguez Murias. Ribadeo
	Escudo nun portón no canellón dos Herreros. Ribadeo
	Escudo nunha casa en Vilandriz. Devesa, A
Valdoviño	Casa con hórreo na igrexa de Pantín
	Casa de Joselito. Valdoviño
	Casa de Severino Fontanes e López de Avenosa en Poi. Lago
	Casa de Timiraos. Valdoviño
	Casa en Mourente. Lago
	Casa en Vilanova nº 57. Meirás
	Casa en Vilelas (1). Vilarrube
	Casa en Vilelas (2). Vilarrube
	Casa en Vilelas (3). Vilarrube
	Casa grande do Calvario. Loira
	Casa na Capela (antiga reitoral). Meirás
	Casa na estrada de Valdoviño. Lago
	Casa no Boeiro. Valdoviño

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Casa nos Monetes (primitiva Casa do Concello). Lourido - Sequeiros
	Casa reitoral antiga de San Bartolomeu de Lourido. Lourido - Sequeiro
	Casa reitoral de San Martiño de Vilarrube
	Casa reitoral de San Pedro de Loira
	Casa reitoral de San Vicente de Meirás
	Casa reitoral de Santa Olaia de Valdoviño
	Casa reitoral de Santiago de Lago
	Casa reitoral de Santiago de Pantín
	Casa Robles. Valdoviño
	Casa Romeu na estrada Valdoviño-Vilaboa. Loira
	Casa rural a carón da reitoral. Lourido - Sequeiro
	Casa rural na igrexa de Loira
	Casa Rural na Pena. Lago
	Casa rural no Coval. Valdoviño
	Casa unifamiliar en Cantodomouro nº47. Meirás
	Casa unifamiliar en Cantodomouro (2). Meirás
	Casa unifamiliar en Lanzós. Lago
	Casa unifamiliar na estrada de Cedeira (Beceiros nº3). Pantín
	Casa unifamiliar na estrada de Cedeira. Pantín
	Casa, finca e hórreo no núcleo de Valdoviño
	Hospital de peregrinos en Porto do Cabo. Vilarrube
	Vivenda no Puntal. Vilarrube
	Vivenda rural na Cortiña. Meirás
	Vivenda unifamiliar en Montefaro. Meirás
Vicedo, O	Casa de Alexos en San Roque. Negradas
	Casa do adro en O Pereiro. Vale
	Casa Reitoral de San Roman de Vale
	Casa reitoral do Vicedo
	Escola unitaria en Riobarba
Viveiro	Aduana vella séc. XVIII. Viveiro
	Avenida de Cervantes. Viveiro
	Avenida de Lourdes. Viveiro
	Casa Canosa, Feira. Galdo
	Casa Carneiro, A Veiga. Magazos
	Casa Con Escudo preto da igrexa parroquial de Landrove

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Casa Con Escudo, rúa Meliton. Viveiro
	Casa con miradoiro, Portociño de Arriba. Landrove
	Casa Consistorial, Praza Maior de Viveiro
	Casa da Mina, Cabeceira. Vieiro
	Casa de Doña, Xabariz. Galdo
	Casa de Fondón. Magazos
	Casa de Moreiras, O Pontigo. Galdo
	Casa de Nadal. San Pedro de Viveiro
	Casa de Pita Romero, A Igrexa. Galdo
	Casa de Toxeiras. Landrove
	Casa do Atallo. Magazos
	Casa do Esguello. Magazos
	Casa dos Montero, Abelleira. Galdo
	Casa en Guistilán, 1-2. Galdo
	Casa en Guistilán, 4. Galdo
	Casa en rúa Benito Galcerán, 16. Viveiro
	Casa en Rúa Nova. Magazos
	Casa Galea, Trabe. Galdo
	Casa grande con galería I, Calvario. Landrove
	Casa grande con galería II, Calvario. Landrove
	Casa grande con galería, A Ponte de Arriba. Magazos
	Casa Osorio en Abelleira. Galdo
	Casa Pernas na C-640. Magazos
	Casa reitoral de Chavín, O Outeiro. Chavín
	Casa reitoral de Landrove
	Casa reitoral de San Francisco de Viveiro
	Casa reitoral de Santa María do Campo de Viveiro
	Casa reitoral de Valcarría
	Casa reitoral de Vieiro
	Colexio Insigne da Natividade. San Pedro de Viveiro
	Colexio Insigne da Natividade. Viveiro
	Edificio de Unión de Fabricantes del Norte de Galicia. Celeiro
	Escola de Abelleira. Galdo
	Escola de Calvoso. Chavín
	Escola de Magazos

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Escola de Santa Rita, Trabe. Galdo
	Escola de Valcarría
	Escola de Vieiro
	Mercado de abastos. Viveiro
	Praza Maior ou de Pastor Díaz. Viveiro
	Rúa Alfolies e Calexo do Muro. Viveiro
	Rúa Almirante Chicarro. Viveiro
	Rúa Constanza de Castro. Viveiro
	Rúa de Alas Pumariño. Viveiro
	Rúa de Pedro Fausto. Viveiro
	Rúa Fernández Victorio. Viveiro
	Rúa Luis Trelles. Viveiro
	Rúa María Sarmiento. Viveiro
	Rúa Meliton Cortiñas. Viveiro
	Rúa Pardo de Cela. Viveiro
	Rúa Pastor Díaz. Viveiro
	Rúa Ramón Díaz Freijo e Luis Trelles. Viveiro
	Rúa Rosalía de Castro. Viveiro
	Rúa Teodoro de Quiros. Viveiro
	Teatro Pastor Díaz. Viveiro
	Villa Lola, A Igrexa. Vieiro
	Villa María, en C-640. Magazos
	Villa Mincha, Pedrosas. Galdo
	Escudos, nunha casa de Vilanocol. Magazos
Xove	Casa do Pazo. A Rigueira
	Casa Miranda en Xove
	Casa reitoral de A Rigueira
	Casa reitoral de Lago
	Casa reitoral de Morás
	Casa reitoral de Portocelo
	Casa reitoral de Sumoas
	Casa reitoral de Xove
	Casa reitoral de Xuances
	Casa Rosa en Aldea de Abaixo. Morás

ARQUITECTURA FUNERARIA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Barreiros	Cemiterio de San Miguel de Reinante
Cedeira	Cemiterio antigo de Piñeiro
	Cemiterio de San Andrés de Teixido. Régoa
Ortigueira	Cemiterio de Espasante
	Cemiterio de Ladrado
	Cemiterio de Ortigueira
Ribadeo	Cemiterio e capela do cemiterio en Barral, O. Devesa, A

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Barreiros	Ermida de San Caetano en Xunto a Igrexa - Celeiro de Mariños
	Igrexa Parroquial de Celeiro de Mariños (Parroquial de Santa Cristina)
	Igrexa parroquial de Reinante (Parroquial de Santiago)
	Igrexa parroquial de San Cosme de Barreiros (Parroquial de San Cosme)
	Igrexa parroquial de San Miguel en Reinante (Parroquial de San Miguel)
	Igrexa parroquial de San Pedro de Benquerencia (Parroquial de San Pedro)
	Capela de San Bartolomeu en San Bartolo - San Cosme de Barreiros
	Capela de Santo Estevo de Pagá en Barranca, A - San Miguel de Reinante
	Capela de Santo Estevo do Ermo - San Cosme de Barreiros
Burela	Igrexa de Santa María (Ex-parroquial)
	Igrexa parroquial de Santa María
	Vía Crucis no muro do adro da Igrexa do Carme
Cariño	Ermida da Concepción. A Pedra
	Igrexa de A Pedra (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Cariño (parroquial de San Bartolomeu)
	Igrexa de Landoi (parroquial de Santiago)
	Igrexa de San Roque. Feás
	Igrexa de Sismundi (parroquial de Santo Estevo)
	Capela de San Xiao, lugar do Trebo. Cariño

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Cedeira	Ermida de San Roque de Reboredo. Régoa
	Igrexa de Cedeira (parroquial de Santa María do Mar)
	Igrexa de Cervo (parroquial de Santaia)
	Igrexa de Esteiro (parroquial de San Fiz)
	Igrexa de Piñeiro (parroquial de San Cosme)
	Igrexa de Régoa (parroquial de Santa María)
	Capela da Virxe do Amor Feroso. Cedeira
	Capela de San Cidre. Esteiro
	Capela de Santo Antón de Corveiro. Cedeira
	Capela do Socorro Vello en Meizoso. Régoa
	Capela nova do Socorro en Biduído. Régoa
	Santuario de San Andrés de Teixido. Régoa
Cervo	Igrexa de Castelo (parroquial de San Xiao)
	Igrexa de Cervo (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Lieiro (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Rúa (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Sargadelos (parroquial de Santiago)
	Igrexa de Vilaestrofe (parroquial de San Román)
	Capela antiga de Santa Eufemia de O Castelo. Lieiro
	Capela de San Cibrao. Lieiro
	Capela de San Pedro de Cervo en Senra. Cervo
	Capela de San Xosé de Cervo en Paraño. Sargadelos
	Capela de Santa Eufemia de O Castelo
	Capela de Santo Andrés, San Cibrao. Lieiro
Foz	Igrexa de Cangas (parroquial de San Pedro)
	Igrexa de Cordido (parroquial de San Xiao)
	Igrexa de Fazouro (parroquial de Santiago)
	Igrexa de Foz (parroquial de Santiago)
	Igrexa de Nois (parroquial de San Xiao)
	Igrexa de Santa Cilla do Valadouro (parroquial de Santa Cilla)
	Igrexa de Vilaronte (parroquial de San Xoán)
	Capela da Concepción de Fazouro. Foz
	Capela da Inmaculada en A Ribela. Cangas
	Capela da Madanela en Mondoñedo
	Capela da Virxe do Socorro en Cabanas. Nois

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Capela da Virxe dos Desamparados en Abeleiras. Cangas
	Capela de San Brais en Vilaxuane. Foz
	Capela de San Gonzalo en Mourente. Mondoñedo
	Capela de San Martiño en O Carmen. Vilaronte
	Capela de San Salvador en Vilarmeá. Fazouro
	Capela do Pilar en A Espiñeira. Vilaronte
	Capela en O Chao. Santa Cilla do Valadouro
Mañón	Ermida de San Pedro en Barcós. Mañón
	Ermida de Santa Rosa, Sabaído. Mogor
	Igrexa de Bares (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Mogor (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Ribeiras do Sor (parroquial de San Cristovo)
	Capela da Pastoriza. Ribeiras do Sor
	Capela de San Agustín no Porto do Barqueiro. Mogor
	Capela de Santiago, Barral de Baixo. Ribeiras do Sor
Ortigueira	Capela do Carme no Porto de Bares
	Ermida de Nosa Señora dos Remedios de Montecalvelo. Couzadoiro (San Cristovo)
	Ermida de Santa Ana. Luía
	Ermida de Santo Antonio. Espasante
	Igrexa de Barbos (parroquial de San Xiao)
	Igrexa de Céltigos (parroquial de San Xiao)
	Igrexa de Couzadoiro (parroquial de San Cristovo)
	Igrexa de Couzadoiro (parroquial de San Salvador)
	Igrexa de Cuíña (parroquial de Santiago)
	Igrexa de Ermo (parroquial de San Xiao)
	Igrexa de Espasante (parroquial de San Xoán)
	Igrexa de Feás (parroquial de San Pedro)
	Igrexa de Freires (parroquial de San Paulo)
	Igrexa de Ladrado (parroquial de Santaia)
	Igrexa de Loiba (parroquial de San Xiao)
	Igrexa de Mera de Riba (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Mosteiro (parroquial de San Xoán)
	Igrexa de Ortigueira (parroquial de Santa Marta)
	Igrexa de San Clodio (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Senra (parroquial de San Xiao)

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Igrexa de Veiga (parroquial de San Adrián)
	Capela da Magdalena. Ortigueira
	Capela da Santiña ou do Romeo en Nogueirido. Senra
	Capela da Virxe do Carme. Casal de Soutomouro. Loiba
	Capela de San Andrés, Campo da Feira. Loiba
	Capela de San Fernando. Ladrado
	Capela de Santa Lucía do Orxado. San Clodio
Ribadeo	Igrexa de Cedofeita (Parroquial de Santa María Madalena)
	Igrexa de Cuxela (Parroquial de Santiago)
	Igrexa de Covelas (Parroquial de San Vicente)
	Igrexa de Devesa, A (Parroquial de Santa Olaia)
	Igrexa de Obe (Parroquial de San Xoán)
	Igrexa de Piñeira (Parroquial de San Xoán)
	Igrexa de Ribadeo (Parroquial de Santa María do Campo)
	Igrexa de Rinlo (Parroquial de San Pedro)
	Igrexa de Santalla de Vilaousende (Parroquial de Santalla)
	Igrexa de Vilaframil (Parroquial de San Lourenzo)
	Igrexa de Vilaselán (Parroquial de Santa María)
	Mosteiro de Santa Clara na rúa Clemente Martínez Pasarón. Ribadeo
	Capela da Atalaia na rúa Bispo Vérez. Ribadeo
	Capela da Orde Terceira na rúa José Antonio. Ribadeo
	Capela da Santa Cruz no Monte de Santa Cruz. Obe
	Capela da Virxe da Asunción en Anzas, As. Covelas
	Capela da Virxe do Camiño na rúa Virxe do Camiño. Ribadeo
	Capela da Virxe do Carme en Piñeiro. Cedofeita
	Capela da Virxe do Carme en Vilela. Covelas
	Capela de San Francisco na rúa Bispo Verez, nº 30. Ribadeo
	Capela de San Isidro en Marelle. Covelas
	Capela de San Lázaro na rúa San Lázaro. Ribadeo
	Capela de San Lourenzo no Campo de San Lourenzo. Vilaframil
	Capela de San Miguel en Barreiras, As. Vilaselán
	Capela de San Ramón. Devesa, A
	Capela de San Roque en Barral, O. Devesa, A
	Capela de San Roque. Ribadeo
	Capela de San Tomé. Vilausende

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Capela de San Xiao. Vilaframil
	Capela de Santa Filomena en Vilandriz. Devesa, A
	Capela de Santa Lucía en Frieira a Nova
	Capela de Santa María Madanela. Vilaframil
	Capela de Santiago en Piñeiro. Cedofeita
	Capela de Santo Estevo en Graña, A. OBe
	Capela do Bo Xesús en Aceñas, As
	Capela do Pazo de Cedofeita en Barreiros. Cedofeita
	Capela do Pazo de Guimarán no barrio de Guimarán. Ribadeo
	Capela na rúa Trinidad, nº 10. Ribadeo
Valdoviño	Ermida da Nosa Señora do Porto. Lago
	Ermida de San Miguel de Aviño. Valdoviño
	Igrexa de Lago (parroquial de Santiago)
	Igrexa de Loira (parroquial de San Pedro)
	Igrexa de Lourido anexa a Sequeiro (parroquial de San Bartolomeu)
	Igrexa de Meirás (parroquial de San Vincente)
	Igrexa de Pantín (parroquial de Santiago)
	Igrexa de Sequeiro (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Valdoviño (parroquial de Santaia)
	Igrexa de Vilarrube (parroquial de San Martiño)
	Capela da Virxe da Ermida. Vilarrube
	Capela das Neves. Valdoviño
	Capela de San Mamede de Cardal. Valdoviño
	Capela de San Martiño en A Marnela. Pantín
	Capela do Bo Xesús en A Capela. Meirás
Vicedo, O	Cristo do Seixo en Suegos
	Cristo do Tellado en Río Barba
	Cristo Grande de San Pablo de Río Barba
	Igrexa de Mosende (parroquial de San Pedro)
	Igrexa de Negradas (parroquial de San Miguel)
	Igrexa de O Vicedo (parroquial de San Estevo)
	Igrexa de Río Barba (parroquial de San Paulo)
	Igrexa de Suegos (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Vale (parroquial de San Román)
	Capela das Angustias en Río Barba
	Capela de San Roque. Negradas

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Viveiro	Convento das M.M. Concepcionistas Franciscanas de Sta. María, Viveiro (Santa María e
	Cristo da Aguieira no lugar de Ribas. Chavín
	Cristo da Caleira en Calvoso. Chavín
	Cristo da Ponte ou Cristo de Palmeiro en Chaos. Chavín
	Cristo da Ponte Vella, Barrio da Ponte. Magazos
	Cristo da Xunqueira, Barrio da Xunqueira Derriba. Viveiro
	Cristo de Marcos ou de Calvoso. Chavín
	Cristo de Novás en Suegos
	Cristo de San Roque ou de Trabe de Arriba. Galdo
	Cristo do Adro da Igrexa de San Estevo de Valcarría
	Cristo do Murés ou de Aurá. San Pedro de Viveiro
	Cristo dos Veciños, O Pereiro. Valcarría
	Ermida do Castelo, Monte Castelo. Landrove
	Igrexa de Celeiro (parroquial de Santiago)
	Igrexa de Chavín (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Covas (parroquial de San Xoán)
	Igrexa de Faro (parroquial de San Xiao)
	Igrexa de Galdo (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Landrove (parroquial de San Xiao)
	Igrexa de Magazos (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Valcarría (parroquial de Santo Estevo)
	Igrexa de Vieiro (parroquial de San Cibrao)
	Igrexa de Viveiro (parroquial de Santa María do Campo)
	Calvario do adro da Igrexa de Santa María de Galdo
	Capela da Ameixoa. Vieiro
	Capela da Virxe dos Remedios ou da Sarna. Magazos
	Capela de Abelleira ou Nosa Señora de Belén, A Abelleira. Galdo
	Capela de Copacavana, Toxeiras. Landrove
	Capela de Guadalupe, A Feira. Galdo
	Capela de Naseiro ou Ermida dos Milagros. San Pedro de Viveiro
	Capela de Revellón ou de San Roque, A Trabe. Galdo
	Capela de San Martiño, A Carreira. Magazos
	Capela de San Martiño. Galdo
	Capela de San Miguel. Galdo
	Capela de San Roque. Viveiro

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Capela de San Xosé de Pedrosa. San Pedro de Viveiro
	Capela de San Xosé de Pedrosa. Viveiro
	Capela de Santa Ana. Celeiro
	Capela de Santo Antonio, Valdemiros. San Pedro de Viveiro
	Capela do Cemiterio de Chavín
	Capela do Cristo dos Malates. Viveiro
	Capela do Ecce Homo e Pazo da Misericordia Vieiro (San Cibrao)
Xove	Igrexa de A Rigueira (parroquial de San Miguel)
	Igrexa de Lago (Parroquial de Santa Eulalia)
	Igrexa de Morás (parroquial de San Clemente)
	Igrexa de O Monte (Parroquial de San Isidro)
	Igrexa de Portocelo (parroquial de San Tirso)
	Igrexa de Sumoas (parroquial de San Estevo)
	Igrexa de Xove (parroquial de San Bartolo)
	Igrexa de Xuances (parroquial de San Pedro)
	Capela das Dores en O Pazo. A Rigueira
	Capela de San Pedro Fiz de Xuances
	Capela de San Vicente. A Regueira
	Capela de Santa Maria de Portocelo
	Capelas de Nosa Señora do Amparo e de San Cristovo. Portocelo (derruídas)

CAMIÑOS E CAMPOS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Cedeira	Camiño Sur a San Andrés de Teixido
Ortigueira	Campo da Feira de San Clodio
	Feira de Loiba

CONSTRUCCIÓN TRADICIONAIS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Barreiros	Conxunto de edificacións Barreiro, O - Reinante (Santiago)
	Conxunto Palleira, horreo e pozo en Merille - San Cosme de Barreiros
	Muíño e casa con muíño adosado en Triana - San Miguel de Reinante
	Palleira da 'Casa de Chaparro' en Merille - San Cosme de Barreiros
	Lavadoiro en San Miguel - San Miguel de Reinante
	Lavadoiro na Estrada Xeral N-634 en San Cosme - San Cosme de Barreiros
	Pombal da casa nº 31 na Estrada Xeral N-634 - San Cosme de Barreiros
	Pombal da Casa reitoral de San Pedro de Benquerencia
	Pombal en A Cascabeira, Aspera - San Cosme de Barreiros
	Pombal en Aspera, A (1) - San Cosme de Barreiros
	Pombal en Barral, O - Celeiro de Mariñaos
	Pombal en Casaldeite - San Miguel de Reinante
	Pombal en Cortiñas, As - San Pedro de Benquerencia
	Pombal en Ferrería, A - San Miguel de Reinante
	Pombal en Foro, O - Reinante (Santiago)
	Pombal en Merille - San Cosme de Barreiros
	Pombal en Nogueiredo - San Miguel de Reinante
	Pombal en San Miguel - San Miguel de Reinante
	Pombal en Viladaíde - San Cosme de Barreiros
Burela	Conxunto de edificacións na Avenida Arcadio Pardiñas
	Fonte do Souto en Burela do Cabo
	Fonte dos Canos en Vilar
	Fonte en Vila do Medio
	Lavadoiro en Burela do Cabo
	Pozo en Vila do Medio
Cariño	Muíño de maíca en Lourido. A Pedra
	Muíño e lavadoiro, Seixo. Landoi
	Muíño en Lourido. A Pedra
	Fonte da Vacariza. Cariño
	Fonte de Corredoira. A Pedra
	Fonte do Campo. Cariño
	Fonte dos Cabritos en San Xiao. Cariño
	Muíño de Esteiro
	Ponte da Area. A Pedra

CONSTRUCCIÓN TRADICIONAIS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Ponte de Lourido, lugar de Ortigueira. A Pedra
	Ponte do Seixo. Landoi
Cedeira	Muíño de Rolda en San Andrés de Teixido. Régoa
	Muíño en Toxo. Régoa
	Edificio e finca singular na Avenida de Castelao. Cedeira
	Fonte da rúa Consistorio. Cedeira
	Fonte do Santo en San Andrés de Teixido. Régoa
	Fonte na Estrada de Piñeiro. Cedeira
	Pombal da reitoral de Santa María de Régoa
	Ponte do Porto do Cabo. Vilarrube - Esteiro
	Muralla de Cedeira (restos). Cedeira
	Conxunto casa-vivenda ó redor dun corral, nas Quintas, Cervo(Santa María)
Cervo	Conxunto de casa e palleira, en Lama,A, Rúa
	Conxunto de casas de Belén, en Castelo (San Xiao)
	Conxunto de casas en A Moreira. Rúa
	Conxunto de casas típicas en Baltar. Cervo
	Conxunto de casas típicas en Os Feos.Vilaestrofe
	Conxunto de casa-vivenda ó redor dun corral, en Pedrosa, Cervo (Santa María)
	Muíño en A Estivada. Castelo
	Fonte da Tella en As Fábricas. Sargadelos
	Fonte e lavadoiro en A Cerdeira. Vilaestrofe
	Fonte e lavadoiro en Cubelo. Castelo
	Fonte e lavadoiro en Vilar. Vilaestrofe
	Fonte e lavadoiro na N-642 en Espiñeirido. Cervo
	Fonte en As Casas Novas. Cervo
	Fonte en Casa das Donas. Castelo
	Fonte en Cubelo. Castelo
	Fonte en Fontao. Cervo
	Fonte en Lieiro
	Fonte en O Eixo. Vilaestrofe
	Fonte en O Marrube. Vilaestrofe
	Fonte en Outón. Castelo
	Fonte en Pamil. Castelo
	Fonte en Percorvo. Rúa
	Fonte próxima á igrexa de Sargadelos

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

CONSTRUCCIÓN TRADICIONAIS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Lavadoiro en A Celdiña. Vilaestrofe
	Pombal en A Casanova (fronte Villa Argentina). Vilaestrofe
	Ponte romana de San Cibrao. Lieiro
	Pasos ou Pasais, esteiro do río Cobo en Lieiro
Foz	Conxunto de edificacións en A Espiñeira. Vilaronte
	Muíño en Reiriz. Vilaronte
	Muíño en San Brais. Mondoñedo
	Ponte Vella de Fazouro
Mañón	Conxunto de dous muíños de vento na Vila de Bares
	Muíño de vento na Vila de Bares
	Muíños da Estaca de Bares
	Muíños de rodicio na Vila de Bares
	Fonte - lavadoiro na Vila de Bares
	Fonte vella no Porto do Barqueiro. Mogor
	Lavadoiro no Campo. Mogor
	Ponte do Barqueiro. Negradas - Mogor
	Ponte metálica do Barqueiro
Ortigueira	Muíño de marea de Riomaioir. Senra
	Muíño de San Marcos. Senra
	Muíño de vento do Campo da Torre. Ortigueira
	Muíño de vento en Picón. Loiba
	Muíño e vivenda
	Fonte da Penela. Ortigueira
	Ponte do ferrocarril en Mera de Riba
	Ponte de Lagarea. Cuiña
Ribadeo	Conxunto de edificacións con casa indiana Acevedo en Vilandriz. Devesa, A
	Conxunto de edificacións en Eirexa, A. Obe
	Conxunto de edificacións en San Vicente. Covelas
	Conxunto de edificacións en Vilela. Covelas
	Conxunto de edificacións entre Illa Pancha e Eirexa, A. Vilaselán
	Conxunto de edificacións fronte á casa indiana de Don Inocencio en rúa Nova. Rinlo
	Conxunto de edificacións na rúa Clemente Martínez Pasarón, nº 11, 13, 15, 17 e 19. Ribadeo
	Muíño de auga do Pazo de Cedofeita en Barreiros. Cedofeita
	Muíño de auga no Rego Caínzos en Madanela. Vilaframil
	Muíño de mar en Punta da Torba, A (Aceñas, As). Obe

CONSTRUCCIÓN TRADICIONAIS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Muíño de vento en Palmeira, A. Obe
	Fonte Cavada na Rinconada da Fonte Cavada. Ribadeo
	Fonte da Pena en San Vicente. Covelas
	Fonte dos catro canos na Praciña da Travesía de Fernando Santo. Ribadeo
	Fonte en San Xillao. Vilaframil
	Pombal do Pazo de Quinta Longa en Torre, A. Vilausende
	Pombal no recinto da Casa do Pino en Regueiral, O. Vilaframil
	Pombal no recinto dunha casa na Estrada Xeral N-634 en Rato, O (1). Devesa, A
	Pombal no recinto dunha casa na N-634 en Rato, O (2). Devesa, A
	Ponte Do Porto no río Eo en Porto de Abaixo. Vilausende
	Pozo-fonte de San Vicente. Cubelas
Valdoviño	Fonte no Patronato. Vilarrube
	Lavadoiro en Porto de Riba. Vilarrube
Vicedo, O	Conxunto casa-carballeira-fonte en Vilela. Vale
	Conxunto de casas, pozo, alpendre e adega en Ruño. O Vicedo
	Conxunto de fonte e lavadoiro en Umeiros. Mosende
	Conxunto de lavadoiro fonte e peto de animas en Vilela. Vale
	Conxunto Lugar de O Xurbal. Mosende
	Muíño en Negradas
	Fonte en Mosteiro. Negradas
	Fonte en Peón. Mosende
	Fonte en Vilagudín. Vale
	Ponte do Porto de Santa María de Mañón
	Ponte do Porto en Navallos. Río Barba - Mañón
Viveiro	Ponte Castelos. Covas
	Ponte da Misericordia. Viveiro
	Ponte do Ferrocarril. Viveiro
	Ponte Grande de Landrove
	Ponte Vella de Landrove
	Pozo da Ferida. Valcarría

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

CRUCEIROS E CRUCES	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Barreiros	Cruceiro perto de Viladaíde - San Cosme de Barreiros
Cariño	Cruceiro do adro de Santa María da Pedra
	Cruz da Cabada. Cariño
	Cruz da Cerca. A Pedra
Cedeira	Cruceiro Cristo da Ponte de Cedeira. Cedeira
	Cruceiro de San Andrés de Teixido. Régoa
	Cruceiro de San Fiz de Esteiro
	Cruceiro do Cristo de Rebordelo. Cedeira
	Cruceiro do Cristo dos Carrís. Régoa
	Cruceiro do Cuturelo. Régoa
Cervo	Cruceiro de Santalla de Cervo
Foz	Cruceiro en Carballal. Cangas
	Cruceiro en O Carmen. Vilaronte
Mañón	Cruceiro do adro de Santa María de Mogor
Ortigueira	Cruceiro de Freires
	Cruceiro de San Clodio
	Cruceiro de Veiga
	Cruceiro do Souto. Mera de Baixo
Valdoviño	Cruceiro de San Martiño de Vilarrube
	Cruceiro de San Pedro de Loira
	Cruceiro de Santa María de Sequeiro
	Cruceiro de Santiago de Pantín
	Cruceiro na Chousa. Valdoviño
	Cruceiro no Campo. Lourido - Sequeiro
Vicedo, O	Cruceiro de A Igrexa. O Vicedo
	Cruceiro de Francos. Negradas
	Cruceiro de San Román de Vale.
	Cruceiro de San Roque. Negradas
	Cruceiro do Curro. O Vicedo
	Cruz do Cemiterio de San Miguel de Negradas.
	Cruz en Canto do Muro, Riobarba
Viveiro	Cruceiro da Canteira do Outeiro. Valcarría
	Cruceiro da Escola de Valcarría ou da Corredoira. Valcarria
	Cruceiro da Fontecova (Capela da Sarna). Magazos
	Cruceiro da Ponte da Misericordia ou Cruz do Rollo en Viveiro. Viviero

CRUCEIROS E CRUCES	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Cruceiro da Praza Juan Donapetry. Viveiro
	Cruceiro da Residencia de Anciáns Betania. Viveiro
	Cruceiro de A Torre, O Loureiral. Covas
	Cruceiro de Abelleira. Galdo
	Cruceiro de Landrove no Barrio do Cristo. Landrove
	Cruceiro de Naseiro, Campo de Naseiro. San Pedro de Viveiro
	Cruceiro de Outeiro ou de Ramón Cao, O Outeiro. Valcarría
	Cruceiro de San Xoán en Escourido. Covas
	Cruceiro do adro da igrexa de San Pedro de Viveiro
	Cruceiro do adro da igrexa de San Xiao de Landrove
	Cruceiro do adro da igrexa de Santa María de Galdo
	Cruceiro do Adro de Santa María en Viveiro
	Cruceiro do Barrio de Pénxamo en San Lázaro. Celeiro
	Cruceiro do Chao. Celeiro
	Cruceiro do Outeiro ou Cora. Valcarría
	Cruceiro do Pazo en Trabe de Arriba. Galdo
	Cruceiro no Monte de San Roque. Viveiro
	Cruceiro privado de O Castelo. Faro
	Cruceiro privado en A Area I. Faro
	Cruceiro privado en A Area II. Faro
	Cruceiro privado en Augadoce. Faro
	Cruceiro privado en Montalbán. Vieiro
	Cruceiro privado na Punta da Arnela, O Brieiro. Faro
	Cruceiro privado na rúa Benito Galcerán, 16. Viveiro
	Cruceiro privado Nº 45 en Area, Faro (San Xiao)
	Cruces da Igrexa de Santa María de Galdo
	Cruz da Coruxa ou das Mentiras en Covas
	Cruz da Pardiñeira. Covas
	Cruz da Paxón, A Igrexa. Vieiro
	Cruz da reitoral en Magazos
	Cruz da Rocha. Magazos
	Cruz da Rosa. Magazos
	Cruz de Baralla. Galdo
	Cruz de Cal do Sapo. Vieiro
	Cruz de Celeiro, Boimente

CRUCEIROS E CRUCES	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Cruz de Forxán. Valcarría
	Cruz de María Pan. Galdo
	Cruz de Moisés, Prado. Magazos
	Cruz de O Brieiro. Faro
	Cruz do adro da igrexa de San Xiao de Landrove
	Cruz do adro da igrexa de Santa María de Chavín
	Cruz do Barreiro. Galdo
	Cruz do Carril en A Mañona. Covas
	Cruz do Cemiterio de Altamira, Campo de Urraca. Viveiro
	Cruz do Cemiterio de Santa María de Galdo
	Cruz do Garrote en As Pallaregas. Covas
	Cruz do Outeiro ou de Ramón Cao. Valcarría
	Cruz do Outeiro. Celeiro
	Cruz do Portociño de Arriba. Landrove
	Cruz do Rego de Castro. Galdo
	Cruz do Vilar. Magazos
	Cruz dos Caídos en Campo Urraca, cemiterio de Altamira. Viveiro
	Cruz dos Cigarros en Devesa. Galdo
	Cruz no Monte de San Roque. San Pedro de Viveiro
Xove	Cruceiro dos Carballás. Xove
	Cruz de Fondón en Aldea de Arriba. Morás
	Cruz en A Áspera. Lago
	Cruz en Vilachá I. Portocelo
	Cruz en Vilachá II. Portocelo

HÓRREOS	
CONCELLOS	DENOMINACIÓN
Barreiros	Hórreo en Viladaíde - San Cosme de Barreiros
Burela	Hórreo na rúa Eijo Garay
	Hórreos da Vila do medio
	Hórreos de Burela do Cabo
	Hórreos do Vilar
Cariño	Hórreo de Barbas. Casarío da Vacariza. Cariño
	Hórreo en San Xiao. Cariño
	Hórreo de Lodeiro
Cedeira	Hórreo na Rúa da Cerería. Cedeira
	Hórreo no lugar de Cordobelas. Esteiro
	Hórreo no lugar de Pinceira. Régoa
Cervo	Hórreo fronte á igrexa de San Román de Vilaestrofe
	Hórreo no Carreiro. Cervo
	Hórreo no lugar de Corredoira. Cervo
Mañón	Hórreo (1) no Porto de Bares
	Hórreo (2) no Porto de Bares
Ortigueira	Hórreo en Casás, Praia Picón. Loiba
	Hórreo no Forno. Mera de Baixo
	Hórreo no Gravo. San Clodio
Valdoviño	Hórreo en Soutovello. Valdoviño
	Hórreo na Capela. Meirás

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

NÚCLEOS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Cedeira	Casco antigo de Cedeira
Cervo	Núcleo de Golmar. Cervo
	Núcleo de Trasmonte. Cervo
Ribadeo	Núcleo de Rinlo
Viveiro	Poboado da Silvarosa. Covas
Ortigueira	Eucalipto de Lagarea. Luia
Ribadeo	Poligono 'Praza de España - Rúa Buenos Aires' - Ribadeo
Viveiro	Souto da Retorta, Chavín

3.1.9 METODOLOXÍA

Os obxectivos metodolóxicos perseguidos foron os seguintes:

1. Elaborar un documento que recollese a situación do ámbito territorial e a visión que os diferentes axentes sociais teñen da zona costeira na actualidade, en relación a como estaba o territorio cando se constituíu o anterior Grupo de Acción Costeira.
2. Garantir o empoderamento de entidades e a sociedade civil, de cara a sentar as bases para a realización dunha intervención participativa, que orientase a elaboración dun futuro marco de desenvolvemento sostible desta zona pesqueira.
3. Consolidar grupos de traballo estables que puidesen participar tanto na diagnose coma posteriormente en procesos de novas candidaturas a entidades xestoras do FEMP e na definición de estratexias de desenvolvemento pesqueiro da zona.
4. Integrar no proceso a persoal técnico dos diferentes municipios da zona, contando coa súa visión e perspectiva técnica.
5. Procurar a colaboración do tecido de entidades socias do GALP e doutras entidades ao marxe do mesmo.

Para dar cumprimento a estes obxectivos do diagnóstico seguiuuse unha triangulación metodolóxica a través das seguintes técnicas de investigación social:

- a metodoloxía de investigación cuantitativa, orientada á análise de información mediante a descrición dunha realidade concreta e baseada en información secundaria.
- a metodoloxía de investigación cualitativa, orientada a recoller as concepcións, opinións e visións da zona costeira, mediante un exercicio de análise e reflexión.
- as metodoloxías participativas, orientadas á conformación de dinámicas que integren a perspectiva da cidadanía e a perspectiva técnica na valoración dos resultados e a diagnose da situación actual do territorio e do GALP.

Partindo das consideracións previas e a orientación anterior, o proceso de traballo estruturouse nas seguintes fases:

- **Fase 1.** Presentación da metodoloxía e obxectivos
- **Fase 2.** Análise de información de carácter secundario.
- **Fase 3.** Traballos de campo: dimensión participativa.

Para ver unha descrición máis pormenorizada de tódalas accións e técnicas empregadas no proceso de diagnóstico recoméndase ver o **capítulo 10 sobre o Plan de Participación**.

3.2. ANÁLISE DAFO

Análise interna

FORTALEZAS	
ÁMBITO PESQUEIRO	
1.	Calidade, prestixio dos produtos mariñeiros.
2.	Existencia de dous importantes portos pesqueiros (de referencia).
3.	As persoas que se adican ao mar teñen unha traxectoria e experiencia a ter en conta, “teñen oficio”.
4.	Existencia dunha rede empresarial pesqueira, exportadora, transporte, redeiras, ...
ÁMBITO TURISMO	
5.	Posibilidade de desestacionalizar o turismo.
6.	Escasa masificación do turismo.
7.	Gran potencial gastronómico de toda a zona costeira.
8.	O trato da xente de Galicia é moi facilitador para a integración do turista.
9.	Potencialidade dos deportes náuticos e de natureza.
ÁMBITO ENTORNO PATRIMONIAL, NATURAL E TERRITORIAL	
10.	Existencia dunha grande riqueza ambiental e paisaxística en toda a zona costeira.
11.	A contaminación do medio ambiente mariño non é alarmante, a pesar de que as rías aínda non están totalmente depuradas.
12.	Existencia dunha ampla oferta cultural e de ocio.
13.	Importante patrimonio cultural e patrimonial (restos arqueolóxicos, etc.).
ÁMBITO INFRAESTRUTURAS / COMUNICACIÓNS	
14.	Existencia de equipamentos de seguridade e sanidade na zona costeira.

DEBILIDADES

ÁMBITO PESQUEIRO

1. Actividade pesqueira en retroceso debido á escaseza de recursos marisqueiros ou pesqueiros. Diminución ou desaparición do marisco, menos embarcacións, e perda de empregos e ingresos pola actividade pesqueira.
2. Perda de zonas de marisqueo: explotación abusiva dos recursos, escasa rexeneración.
3. Falta de procesos de transformación que acheguen valor engadido ao produto. Falta de empresas transformadoras dos produtos do mar actuais e novos.
4. Baixos prezos en primeira venda.
5. Deficiente información e comercialización do produto. Falta de formación comercial do sector pesqueiro. Falta de información sobre o produto local (imaxe, etiquetaxe).
6. Sector con baixo prestixio e pouco atractivo. Dificultades para o relevo xeracional.
7. Perda da construción naval mariñeira tradicional.
8. Confrarías de moi pequena dimensión. Dificultades de vender o produto por separado.

ÁMBITO TURISMO

9. Falta de promoción turística da zona (A Mariña-Ortega) de maneira conxunta. Exceso de localismos. Escasa coordinación e colaboración entre os distintos concellos da zona que prexudica a actividade económica en xeral, e ao sector turístico en particular.
10. Necesidade de buscar alternativas ao turismo de sol e praia. Pouco desenvolvemento de actividades turísticas alternativas: náutico-pesqueiras, natureza, patrimonio, etc.
11. Necesidade de mellorar a información turística sobre a zona, tanto a través das oficinas nos concellos como na rede (internet).
12. Portos pouco atractivos e nada dinamizadores (loais de restauración, ...).
13. Necesidade dunha maior profesionalización no sector da restauración-hostalería (idiomas, ...).
14. Escasa capacidade de atraque dos barcos polo baixo calado da zona portuaria.

ÁMBITO PATRIMONIAL, NATURAL E TERRITORIAL

15. Escasa valorización do patrimonio cultural e artístico da zona en xeral.
16. Dificultades de mantemento dalgúns dos equipamentos culturais da zona.
17. O excesivo monocultivo de eucalipto non dá unha aparencia agradable e limita a visibilidade do potencial do medio.
18. Existencia de vertidos contaminantes.
19. Determinadas construcións urbanísticas empeoran a imaxe da paisaxe e non fan atractivo o territorio.

ÁMBITO EMPRENDEMENTO E SECTORES ECONÓMICOS

20. Falta de formación oficial para novas persoas profesionais.
21. Falta de cooperación empresarial, asociacionismo e agrupación que supere a atomización empresarial e xerar economías de escala.
22. Preocupación polo peche de empresas de referencia na zona. Perda de emprego.

Análise externa

OPORTUNIDADES
ÁMBITO PESQUEIRO
1. Alta demanda dos produtos mariñeiros, en fresco, conxelado, conserva, etc. 2. Capacidade de promoción do patrimonio marítimo e dos produtos pesqueiros en determinados ámbitos como pode ser as residencias, os comedores escolares, etc. Posta en valor do mundo do mar. 3. Posibilidade de promocionar os produtos da zona no exterior.
ÁMBITO TURISMO
4. Oportunidade de desenvolver actividades de turismo mariñeiro. 5. Aproveitamento dos portos como motores de dinamización turística.
ÁMBITO ENTORNO PATRIMONIAL NATURAL E TERRITORIAL
6. Existencia dunha climatoloxía que fai máis levadeiros os veráns calurosos, temperatura da auga,... 7. Gran potencial do sector agroforestal. Activades de transformación, aproveitamento da biomasa, etc.
EMPRENDEMENTO E SECTORES ECONÓMICOS
8. Oportunidade de potenciar as enerxías renovables. Produción de enerxía no mar. 9. Sectores con grandes potencialidades son a alimentación, turismo e artesanía.

AMEAZAS

ÁMBITO PESQUEIRO

1. Furtivismo.
2. Falta de asociación/relación do resto da provincia de Lugo co mar.
3. Destrución da flota e deterioro da que queda faenando (perda de postos de traballo). Ademais, existen restricións que supoñen unha perda de ingresos pola actividade pesqueira.
4. Perda do oficio, de barcos, e polo tanto menos peixe e como consecuencia entrada de peixe de fóra.

ÁMBITO TURISMO

5. As veces non se publicitan adecuadamente ou falta de precisión sobre as previsións meteorolóxicas da zona.
6. Falta dunha campaña turística global, que vaia máis aló do atlántico. O cantábrico tamén existe.

EMPRENDEMENTO E SECTORES ECONÓMICOS

7. Os procedementos administrativos convértense en trabas polo exceso de burocratización e, sobre todo, nas iniciativas de pequena dimensión.
8. Grande dependencia de planta de aluminio de ALCOA.

ÁMBITO INFRAESTRURAS/COMUNICACIÓNS

9. Inexistencia de dotacións necesarias para unha emerxencia no mar coma un porto refuxio.
10. Deficiente capacidade das vías de comunicacións do territorio tanto por estrada como por ferrocarril que limitan as posibilidades de desenvolvemento.
11. Mal transporte público
12. Falta de cobertura axeitada de internet en todo o territorio.
13. Mal estado dalgúns dos paseos marítimos existentes.

3.3. CONCLUSIÓNS E RETOS

En relación á actividade pesqueira podemos sinalar as seguintes conclusións:

A **actividade pesqueira**, como actividade extractiva, está en retroceso, cada vez hai menos embarcacións. Ao día de hoxe, as principais actividades están nos barcos de baixura e marisqueo a pé. Os principais portos en descargas e valor, Celeiro e Burela, manteñen parte da súa actividade, sendo máis crítica a adaptación ao mercado da zona máis occidental da zona marítima. Así e todo, con respecto ao marisqueo, houbo unha diminución dos recursos, nunhas zonas máis ca noutras, e pouco éxito da sementeira. Incídese na visión de que esta actividade debe ter en consideración, e cada vez máis, a escaseza de recursos marisqueiros. Por tanto, a súa explotación debe estar máis pautada e complementada con outras actividades económicas.

En relación aos aspectos máis relevantes referidos á **diversificación** da actividade pesqueira, houbo avances nos últimos anos, pero queda moito por desenvolver en canto aos produtos pesqueiros e á súa comercialización, dende a transformación, imaxe, *marketing*, etc. Isto non permite que o valor engadido repercuta na zona e nos produtores primarios.

En canto á **transformación**, non hai moitas empresas que se dediquen a esta actividade, aínda que dende fai dous anos aproximadamente, empezan a despuntar algunhas empresas de transformación artesanal. Os produtos pesqueiros son de primeira calidade, pero non se poñen en valor, perdendo así riqueza (prezos de venda máis elevados, ...) e calidade de emprego. Isto implica, por un lado, que a xente do mar teña que pescar e mariscar máis coa conseguinte repercusión na sobreexplotación dos recursos mariños. Por outro lado, sobre todo no marisqueo, ao haber poucos recursos nesta zona costeira faise difícil levar a cabo unha boa comercialización de xeito individualizado.

A **actividade pesqueira**, aínda que representa unha parte importante da economía do territorio, segue sendo vista pola cidadanía como un sector con pouco prestixio en relación a outros sectores económicos. O sector vese pouco atractivo, ben pola súa dureza do traballo ou ben porque é pouco rendible. A maiores, o perfil de idade na pesca de baixura é de xente maior. A mocidade prefere outras alternativas, se ben a pouca industria existente impúlsao a buscar traballo fóra.

En relación ao mercado laboral e a actividade económica temos as seguintes conclusións:

O **mercado laboral** posúe unha orientación a actividades de baixo valor engadido tradicionalmente presentes na área: turismo e construción. A contratación rexistrou en 2014 magnitudes superiores ás do comezo da crise, aínda que iso débese fundamentalmente á temporalidade e precarización dos contratos, fundamentalmente nos tramos de idade máis novos e entre as mulleres. A **industria** existente na zona de transformación dos produtos pesqueiros, sufriu un revés nos últimos anos coa perda de moitos postos de traballo afectando, principalmente, ao colectivo das mulleres.

Hai unha falta dunha **promoción económica conxunta** da zona. No sector turístico hai unha baixa coordinación na planificación e impulso derivado, posiblemente, de que as actuacións que hai neste sentido son pouco consensuadas e cribles. Obsérvase a falta dunha imaxe de marca claramente identificada e compartida polos axentes sociais e a cidadanía en xeral.

O **turismo** é un dos marcadores da economía da zona (máis nuns municipios que noutros), sendo hoxe en día unha das principais canles de ingresos da zona costeira. Estímase que precisa unha maior oferta tanto de actividades como de posta en valor dos espazos, recursos naturais e do patrimonio.

Outro dos problemas que se observa é a súa estacionalidade. Moitos negocios vinculados ao turismo só abren en verán. Hai que indicar que a zona non pode estar pensada só para o turismo de praia, en parte debido ás condicións climáticas. Pode haber outra clase de turismo dado que esta zona é moi variada e descoñecida, se houbera unha aposta decidida pola súa profesionalización e un maior nivel de investimentos.

En relación ao patrimonio cultural e natural da zona podemos indicar as seguintes conclusións:

O estado da conservación do patrimonio cultural é mellorable, habendo tamén un certo descoñecemento do mesmo. A zona costeira non está o suficientemente promocionada nin valorizada. Existe un importante patrimonio cultural e artístico e recursos naturais de grande beleza que cómpre poñelos en valor e promocionalos. Tamén se ve que segue faltando unha promoción conxunta da zona neste aspecto, ao igual que sucede no ámbito do turismo e que está estreitamente relacionado con este.

O patrimonio cultural e artístico é moi extenso e variado no conxunto do territorio, tanto o lindeiro coa costa como o máis interior. Faise necesario un investimento importante, non só para recuperar o que se perdeu senón para manter o que se ten. Fan falla un maior número de recursos no territorio para a posta en valor do patrimonio. Moitos dos equipamentos culturais da zona teñen importantes problemas para sobrevivir, polo que precisan dun maior apoio institucional.

A zona conta con importantes espazos e recursos naturais sobre os que existe bastante descoñecemento, incluso entre a poboación local, ao igual que sucede cos recursos patrimoniais. O grande problema, que se repite en moitos apartados, é que a súa posta en valor ten que facerse de maneira conxunta e coordinada entre os diferentes concellos da zona. Hai que ter en conta que a posta en valor dos recursos leva implícita o mantemento dos mesmos.

A calidade ambiental da zona é un reto complexo porque a súa mellora non só depende das administracións senón que é necesario unha maior concienciación e implicación por parte da sociedade en xeral, e do sector pesqueiro en particular. Aínda que a calidade ambiental é boa, precísase un maior coidado do entorno sobre todo porque esta é unha das dimensións da sostibilidade das estratexias de desenvolvemento das zonas costeiras. Á marxe da problemática específica vinculada á planta industrial de Alcoa, o máis preocupante, en relación a actividade pesqueira, segue sendo a contaminación dalgunhas rías por falta de funcionamento das depuradoras.

Os principais retos xenéricos que se formula na estratexia son os seguintes:

1. Incidir na necesidade do mantemento da actividade pesqueira, promovendo a mellora do seu **prestixio** que propicie o **relevo xeracional** dos oficios do sector e que favoreza a conciliación da vida laboral, familiar e persoal.
2. Reforzar o espírito de **comunidade** tendo en conta o papel dos axentes sociais para o desenvolvemento sostible do territorio.
3. Por en marcha iniciativas de valorización do mantemento e mellora dos **recursos e produtos** pesqueiros e marisqueiros a través da súa explotación sostible e a súa transformación.
4. Promover a xeración de **emprego de calidade** e iniciativas de **emprendemento** cun sector primario forte, estruturado e avanzado, garantindo a existencia dun tecido industrial forte que asegure a estabilidade laboral na zona.
5. Contribuír á **fixación da poboación** cunha boa calidade de vida a través da xeración de riqueza na zona costeira.
6. Conseguir que a Mariña-Ortega sexa un **destino turístico atractivo** a través da posta en valor dos recursos patrimoniais e naturais, así como do impulso de actividades alternativas de lecer relacionadas co mar.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Os retos que se plantexan no **sector pesqueiro** son os seguintes:

- Acadar o recoñecemento da actividade pesqueira para a identidade do territorio e a economía da zona.
- Favorecer o desenvolvemento dunha industria de transformación e o aproveitamento dos recursos pesqueiros e marisqueiros.
- Mellorar as redes de comercialización dos produtos chegando a novos mercados ou mellorando os existentes.
- Acadar un recoñecemento en temas de calidade dos produtos e a sostibilidade da pesca artesanal.
- Mellorar as condicións de vida do sector e as súas rendas.
- Preservar os recursos mariños da zona costeira.

Na área de **actividade económica**, con especial incidencia no sector do **turismo** os retos son os seguintes:

- Facer da zona costeira un destino turístico con marca propia e común a todo o territorio.
- Acadar unha maior colaboración e conexión entre sectores e entidades, para a promoción de iniciativas integradas e conxuntas no territorio.
- Visibilizar unha maior colaboración da xente do mar co sector turístico.
- Desenvolver unha oferta turística variada que inclúa iniciativas alternativas e complementarias.
- Acadar un sector turístico máis profesionalizado.
- Afondar na desestacionalización do turismo.

En relación ao **aproveitamento e posta en valor do patrimonio natural e cultural** destacan os seguintes retos:

- Contribuír a que a zona costeira sexa máis coñecida, resaltando á referencia común para todos os concellos que conforman o GALP.
- Acadar un maior mantemento e posta en valor do patrimonio favorecendo o seu coñecemento, sobre todo no referente ao patrimonio marítimo.
- Poñer en valor o conxunto dos recursos naturais e culturais como reclamo turístico e incremento da riqueza no territorio.
- Promover un maior concienciación dos axentes sociais e institucionais, e á sociedade en xeral da necesidade de contribuír ao coidado e preservación do entorno natural.

CAPÍTULO 4

MISIÓN, VISIÓN E VALORES

4.1. MISIÓN

O GALP A Mariña-Ortegal quere contribuír á creación dunha zona marítima moderna e dinámica que aposte por un sector pesqueiro innovador, forte e sostible capaz de xerar traballo de calidade, e por revalorizar, protexer e diversificar o uso do patrimonio natural e cultural contando coa implicación do conxunto da comunidade costeira.

4.2. VISIÓN

O GALP A Mariña-Ortegal pretende constituírse nunha referencia no deseño e aplicación de actuacións encamiñadas a fomentar un desenvolvemento equilibrado e sostible da zona marítima, cunha presenza importante dun sector pesqueiro moderno, aberto e cun alto grao de implicación, e cun aproveitamento intelixente dos recursos naturais e patrimoniais a través da colaboración e participación dos diferentes axentes presentes no territorio, que faga da Mariña Ortegal un territorio único e diferenciado.

4.3. VALORES

O GALP A Mariña-Ortegal comprométese cos seguintes valores:

- A costa debe ser unha zona marítima sostible, planificada, moderna culturalmente, innovadora e dinámica que xere emprego para o benestar da súa comunidade e que conte cuns bos servizos e infraestruturas.
- A centralidade do sector pesqueiro para o desenvolvemento da zona e a necesidade de reforzar o seu papel a través da diversificación de actividades, a aposta pola innovación, e a busca dunha maior rendibilidade e valor engadido dos seus recursos produtivos.
- A aposta por unha maior integración e colaboración do sector pesqueiro con outros sectores económicos, contando cunha implicación e participación real da comunidade costeira.
- A importancia do patrimonio cultural e as tradicións mariñeiras para o desenvolvemento da identidade da zona marítima, e a necesidade da súa conservación e posta en valor para o conxunto da poboación.
- Ter presente o principio de desenvolvemento sostible da zona costeira que se sustenta na conservación dos recursos naturais, prevención da contaminación, e realización de actividades que procuren non alterar o equilibrio dos ecosistemas.
- Posta en valor da riqueza dos recursos naturais e culturais da zona marítima e as súas posibilidades para aumentar a actividade económica da zona, sobre todo a través da actividade turística.
- O fomento dunha participación efectiva, para reforzar a gobernanza local e contribuír a mellorar o traballo conxunto entre os axentes do territorio.

CAPÍTULO 5

PLAN DE ACCIÓN

5.1. – 5.6. ESTRUCTURA E CONTIDOS DO PLAN DE ACCIÓN

A continuación recóllese un mapa do plan de acción da EDLP, que de maneira sintética agrupa os obxectivos estratéxicos, os obxectivos específicos e liñas de actuación da mesma. Cómpre indicar que se recollen actuacións en todos os obxectivos estratéxicos, que se fixan a nivel do Fondo Europeo Marítimo e de Pesca.

En relación á estrutura fixada pola guía de elaboración das EDLP, publicada pola Consellería do Mar, esta información corresponderíase cos apartados 5.1, 5.2, 5.3, 5.4 e 5.5, do anexo da mesma.

MAPA DO PLAN DE ACCIÓN

Introducimos a análise presentando o Mapa do Plan de Acción, para dar conta da estrutura de obxectivos estratéxicos, específicos e liñas de acción que recolle o mesmo. Responde ao apartado 5.5 da Guía de EDLP.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 1: Mellora da competitividade do sector pesqueiro, creación de emprego e atracción de mocidade, en especial a través do aumento do valor engadido dos produtos pesqueiros, da integración vertical, da innovación en todas as fases da cadea de subministro dos produtos pesqueiros; e garantir unha actividade sostible promovendo o uso eficiente dos recursos biolóxicos mariños.

Obxectivo específico 1.1: Consolidar o posicionamento do produto pesqueiro da Mariña - Ortegal

- Liña de actuación 1.1.1: Aumentar o valor dos produtos pesqueiros a través da súa transformación, comercialización e mellora na rede de distribución.
- Liña de actuación 1.1.2: Reforzar a posición social do sector pesqueiro na comunidade costeira e mellorar as súas condicións de traballo.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 2: Creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación da economía local das zonas pesqueiras cara novas actividades económicas, entre elas as que ofrece o crecemento azul e os sectores marítimos en senso amplo, favorecendo a formación, a innovación e o fomento do emprego.

Obxectivo específico 2.1: Conseguir un modelo organizativo e innovador de desenvolvemento do sector pesqueiro na Mariña - Ortegal que garanta unha pesca e un aproveitamento sostible dos recursos mariños.

- Liña de actuación 2.1.1: Promover a investigación para a posta en práctica de novos produtos e mellorar os aproveitamentos do mar.
- Liña de actuación 2.1.2 : Mellora da eficiencia enerxética.

Obxectivo específico 2.2: Crear e consolidar unha imaxe de marca do territorio da Mariña - Ortegal.

- Liña de actuación 2.2.1: Promover sinerxías no territorio para facer unha promoción conxunta do seus produtos e recursos turísticos.
- Liñas de actuación 2.2.2: Posta en valor dunha estratexia turística diversa e de calidade.

Obxectivo específico 2.3: Facer da Mariña - Ortegal un destino turístico diferencial destacando as potencialidades do turismo mariñeiro.

- Liña de actuación 2.3.1: Promover un maior desenvolvemento do turismo mariñeiro na Mariña - Ortegal.
- Liñas de actuación 2.3.2: Promover unha infraestrutura hostaleira de calidade que estea relacionada co mundo mariñeiro.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 3: Fomento do aproveitamento sostible do patrimonio medioambiental das zonas pesqueiras, incluíndo operacións de mitigación do cambio climático e de transición a unha economía de baixas emisións de carbono.

Obxectivo específico 3.1.: dotarse de novos instrumentos que garantan un maior coidado do medio natural e mariño.

- Liña de actuación 3.1.1: Promover unha maior concienciación dos axentes sociais e institucionais, e á sociedade en xeral da necesidade de contribuír ao coidado e preservación do entorno natural.
- Liña de actuación 3.1.2: Recuperación e posta en valor dos espazos naturais e tratamento de residuos.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 4: Fomento do benestar social e do patrimonio cultural das zonas pesqueiras.

Obxectivo específico 4.1: Aumentar o patrimonio marítimo costeiro recuperado e posto en valor.

- Liñas de actuación 4.1.1: Recuperación dos recursos patrimoniais do conxunto da zona pesqueira.
- Liñas de actuación 4.1.2: Reforzar o papel que ten o patrimonio no desenvolvemento da identidade da zona costeira da Mariña - Ortegal.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 5: Reforzo das comunidades no desenvolvemento local e da gobernanza, dos recursos pesqueiros e actividades marítimas locais.

Obxectivo específico 5.1: Poñer en práctica mecanismos de participación na xestión e no desenvolvemento do Programa de axudas.

- Liña de actuación 5.1: Habilitar espazos e procesos de participación no desenvolvemento do plan de acción

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 6 : Fomento da cooperación.

Obxectivo específico 6.1: Incrementar a cooperación entre entidades do territorio e de fóra do territorio do GALP para reforzar a sinerxía e o establecemento de redes, na mellora dos diferentes sectores e no desenvolvemento das zonas pesqueiras.

- Liña de actuación 6.1: posta en práctica de medidas encamiñadas a promover a coordinación e a colaboración dos diferentes sectores e territorios implicados no desenvolvemento da zona pesqueira.

PLAN DE ACCIÓN: OBXECTIVOS, LIÑAS DE ACTUACIÓN E MEDIDAS

Este apartado sintetiza os puntos 5.1 a 5.4 da Guía de EDLP. Este apartado recolle o conxunto de medidas a implementar na estratexia agrupándoas de maneira xerárquica ás diferentes liñas de actuación e obxectivos específicos e estratéxicos. A unidade de agrupación de información son as liñas de actuación, nas que se realiza unha sucinta descrición das mesmas, incluíndo as medidas concretas, as potenciais entidades ou persoas beneficiarias, os indicadores de referencia e o rango de intensidade de axuda.

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 1: Mellora da competitividade do sector pesqueiro, creación de emprego e atracción de mocidade, en especial a través do aumento do valor engadido dos produtos pesqueiros, da integración vertical, da innovación en todas as fases da cadea de subministro dos produtos pesqueiros; e garantir unha actividade sostible promovendo o uso eficiente dos recursos biolóxicos mariños.

Obxectivo específico 1.1: Consolidar o posicionamento do produto pesqueiro da Mariña - Ortegal

O obxectivo específico pretende posicionar ao produto pesqueiro da Mariña-Ortegal, como o eixe central sobre o que se oriente a estratexia, tendo en consideración tamén, o papel que desempeña o sector pesqueiro. Recóllense dúas liñas de actuación: a primeira pretende reforzar a identidade e calidade dos produtos pesqueiros artesanais da zona. A segunda, incide na necesidade de reforzar profesionalmente ao sector, mellorando a súa cualificación e condicións de traballo.

Liña de actuación 1.1.1: Aumentar o valor dos produtos pesqueiros a través da súa transformación, comercialización e mellora na rede de distribución
Descrición
As medidas previstas nesta liña de actuación baséanse na necesidade de acadar un maior recoñecemento dos produtos pesqueiros e marisqueiros locais, reforzando a súa procedencia, o seu valor diferencial, e tendo ao mesmo tempo presente, que son produtos pescados dunha maneira artesanal e sostible. Incídese na necesidade de reforzar a cadea vertical da pesca.
Medidas
1. Apoio á creación de sistemas de mantemento de produtos pesqueiros (por exemplo, cetárias). 2. Apoio a creación de sistemas de depuración dos produtos pesqueiros. 3. Implantación de procesos de transformación dos produtos pesqueiros (gamas de produto) para un mellor aproveitamento comercial. 4. Accións de mellora no envasado e etiquetaxe, aproveitando as marcas existentes, do produto pesqueiro local, que supoñan unha maior identificación, imaxe, trazabilidade do produto local á hora da súa comercialización. 5. Medidas orientadas a favorecer a comercialización directa dos produtos pesqueiros da Mariña-Ortegal mediante a adaptación das lonxas e a utilización das novas tecnoloxías (por exemplo, creación dun portal web con servizo de tenda online, APP e servizo de distribución) para a súa venda directa. 6. Accións de divulgación e promoción dos produtos pesqueiros e marisqueiros que reforcen a súa calidade diferencial. 7. Realización de accións de sensibilización e formación dirixidas a mostrar á sociedade as vantaxes do consumo responsable e do seu custe real, e respecto ás garantías nutricionais do “Peixe Saudable”. 8. Accións dirixidas á mellora de procesos na cadea loxística e de distribución do produto pesqueiro local. 9. Apoio á centralización de diferentes procesos da produción de conservas (cerrado e esterilizado), favorecendo a inclusión de pequenas empresas e particulares para garantir a seguridade alimentaria.
Potenciais beneficiarias
Confrarías. Asociacións do sector pesqueiro. Empresas. Persoas físicas.
Indicadores
1.1.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 1.1.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 1.1.1.3. Número de instalacións de mantemento de produtos pesqueiros. 1.1.1.4. Número de depuradoras existentes no territorio. 1.1.1.5. Número de novas gamas de produtos pesqueiros para a súa comercialización. 1.1.1.6. Grao de coñecemento e valoración dos produtos pesqueiros locais. 1.1.1.7. Grao de utilización das novas tecnoloxías na venda directa do produto. 1.1.1.8. Número de accións formativas desenvoltas de posta en valor do produto pesqueiro. 1.1.1.9. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero). 1.1.1.10. Número de accións de divulgación desenvoltas de posta en valor do produto pesqueiro. 1.1.1.11. Número de participantes nas accións de divulgación (desagregación por idade e xénero). 1.1.1.12. Número de equipamentos e dotacións comúns nos procesos de produción do sector pesqueiro.
Rango de intensidade de axuda
37,8% do programa de axudas (2.160.181,79 €).

Liña de actuación 1.1.2: Reforzar a posición social do sector pesqueiro na comunidade costeira e mellorar as súas condicións de traballo
Descrición

As medidas pretenden acadar maiores cotas de profesionalidade, mellorando as capacidades e competencias profesionais do sector. Á súa vez, trataríase de trasladar aos máis novos os valores e a importancia da actividade pesqueira para o futuro do territorio, promovendo o relevo interxeracional. Tamén se tenta promover procesos de internacionalización das empresas locais que establezan novas posibilidades para dar a coñecer o produto local.

Medidas

1. Desenvolvemento de accións de formación e divulgación dirixidas ao recoñecemento e á profesionalización do sector en diferentes ámbitos: cadea vertical da pesca, diversificación da actividade, etc.
2. Deseño dun programa de internacionalización das empresas locais, que favoreza e facilite o coñecemento e o intercambio de experiencias con empresas internacionais, así como a mellora da comercialización dos produtos pesqueiros da Mariña - Ortegal: elaboración de ferramentas tecnolóxicas (portal web, ...), guía de empresas e contactos, planificación de viaxes e visitas, asesoramento e acompañamento, etc.
3. Proxectos empresariais para a construción e reparación de embarcacións (habitabilidade, seguridade, prevención de enfermidades profesionais e igualdade de xénero).
4. Campañas de sensibilización e concienciación para reducir o impacto de prácticas non sostibles na pesca e no marisqueo (furtivismo, respecto de tallas e vedas, etc).
5. Desenvolvemento de novas tecnoloxías aplicadas á actividade da pesca extractiva, que favorezan a mesma dende as capturas ata a súa comercialización, abordando por tanto a cadea vertical da pesca.
6. Accións dirixidas á mellora das condicións de traballo no sector a través innovacións en procesos de traballo: útiles, equipamentos, innovacións tecnolóxicas, que sexan facilitadoras dos traballos do mar.
7. Elaboración dun programa de formación intermunicipal dirixido ao fomento e á mellora do coñecemento dos oficios tradicionais e as diferentes artes de pesca artesanais, preferentemente entre a xente máis nova.
8. Programa de apoio, asesoramento e formación no emprendemento de actividades vinculadas ao ámbito pesqueiro.

Potenciais beneficiarias

Confrarías.
Asociacións do sector pesqueiro.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 1.1.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 1.1.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 1.1.2.3. Número de accións formativas desenvoltas de posta en valor do sector pesqueiro.
- 1.1.2.4. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero) de posta de valor do sector pesqueiro.
- 1.1.2.5. Número de accións de divulgación desenvoltas de posta en valor do sector pesqueiro.
- 1.1.2.6. Número de participantes nas accións de divulgación (desagregación por idade e xénero).
- 1.1.2.7. Número de intercambios comerciais internacionais do sector pesqueiro local.
- 1.1.2.8. Número de embarcacións acondicionadas.
- 1.1.2.9. Número de campañas realizadas.
- 1.1.2.10. Número de casos de furtivismo e/ou practicas ilegais detectadas ao ano.
- 1.1.2.11. Grao de incorporación das TIC na actividade pesqueira extractiva.
- 1.1.2.12. Número de innovacións e equipamentos nos traballos da actividades pesqueira.
- 1.1.2.13. Número de accións formativas sobre o oficio pesqueiro.
- 1.1.2.14. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero) sobre oficios da pesca
- 1.1.2.15. Grao de coñecemento e valoración do sector pesqueiro entre a xente máis nova do territorio.
- 1.1.2.16. Número de persoas ou iniciativas asesoradas.
- 1.1.2.17. Número de accións formativas para a mellora do emprendemento.
- 1.1.2.18. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero) para a mellora do emprendemento.
- 1.1.2.19. Número de novas actividades vinculadas ao ámbito pesqueiro.

Rango de intensidade de axuda

7,2% do programa de axudas (411.463,20 €).

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 2: Creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación da economía local das zonas pesqueiras cara novas actividades económicas, entre elas as que ofrece o crecemento azul e os sectores marítimos en senso amplo, favorecendo a formación, a innovación e o fomento do emprego.

Obxectivo específico 2.1: Conseguir un modelo organizativo e innovador de desenvolvemento do sector pesqueiro na Mariña - Ortegal que garanta unha pesca e un aproveitamento sostible dos recursos mariños.

Perséguese acadar un aproveitamento sostible dos recursos mariños, definindo un modelo innovador que aposte por novos aproveitamentos do mar, en canto aos produtos pesqueiros, ou a mellora da eficiencia enerxética, utilizando unha mestura de recursos forestais e mariños.

Liña de actuación 2.1.1: Promover a investigación para a posta en práctica de novos produtos e mellorar os aproveitamentos do mar.	
Descrición	
A finalidade destas propostas consiste en promover a investigación para unha maior difusión e coñecemento das posibilidades de manter a pesca tradicional, así como de identificar as alternativas baseadas nos recursos do mar. O obxectivo principal das medidas é o apoio a proxectos de investigación para o desenvolvemento de novos produtos do mar. Así como, a de promover o aproveitamento dos descartes da pesca.	
Medidas	
1. Proxectos e iniciativas orientadas á conservación e mellora do medio e dos recursos mariños. 2. Proxectos orientados a mellorar a produtividade de diferentes especies marisqueiras na zona costeira. 3. Posta en marcha dun programa de investigación biolóxica sobre o recursos ou especies mariñas co obxecto de obter datos reais sobre a capacidade existente, a mortalidade ou a desaparición destes recursos. 4. Investigacións e proxectos orientados á creación de produtos comerciais das especies infravaloradas da pesca. 5. Estudo e aproveitamento dos descartes, preferentemente relacionados coa pesca extractiva. 6. Análise e posta en marcha de procesos de comercialización das lapas, cornechos e poliquetos para cebo. Tamén comercialización de ourizo e algas mariñas. 7. Estudo e desenvolvemento de iniciativas para o aproveitamento artesanal das algas, por exemplo unha procesadora de pequenas dimensións, etc. 8. Proxectos de investigación, innovación e comercialización de novas liña de produtos do mar e na gastronomía pesqueira a través de convenios con escolas de hostalería, distribuidores (HORECA), ... 9. Apoio a iniciativas de mellora da competitividade das empresas auxiliares (empresas de reparación e reciclaxe de plástico).	
Potenciais beneficiarias	
Confrarías. Asociacións do sector pesqueiro. Empresas. Persoas físicas.	
Indicadores	
2.1.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 2.1.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 2.1.1.3. Número de accións de conservación e mellora realizadas. 2.1.1.4. Porcentaxe de incremento dos recursos mariños da zona. 2.1.1.5. Número de accións de divulgacións sobre a situación dos recursos mariños da zona. 2.1.1.6. Grao de coñecemento, entre o sector preferentemente, dos recursos mariños da zona. 2.1.1.7. Número de novos produtos comercializados de especies pesqueiras infravaloradas. 2.1.1.8. Número de investigacións para o aproveitamento dos descartes. 2.1.1.9. Número de iniciativas relacionadas cos descartes da pesca. 2.1.1.10. Número de novos produtos pesqueiros e mariños comercializados. 2.1.1.11. Número de novas liñas de produtos do mar. 2.1.1.12. Número de convenios con entidades comercializadoras e distribuidoras.	
Rango de intensidade de axuda	
1,3% do programa de axudas (71.434,58 €)	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Liña de actuación 2.1.2 : Mellora a eficiencia enerxética	
Descrición	
Estas medidas tentan incrementar o emprego de enerxías renovables, principalmente procedentes do medio mariño, para reducir o impacto ambiental e mitigar o cambio climático.	
Medidas	
1. Estudo e accións de posta en valor da utilización de enerxías renovables, como por exemplo, a maremotriz. 2. Estudos para o desenvolvemento de iniciativas que incidan na xeración de enerxía, a través do aproveitamento integrado de varios recursos como: a biomasa forestal, os descartes, residuos do mar. 3. Proxectos para a mellora das instalacións e embarcacións, para acadar unha maior autosuficiencia enerxética.	
Potenciais beneficiarias	
Confrarías. Asociacións do sector pesqueiro. Empresas. Persoas físicas.	
Indicadores	
2.1.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 2.1.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 2.1.2.3. Número de iniciativas para a xeración de enerxías renovables no territorio. 2.1.2.4. Número de instalacións acondicionadas. 2.1.2.5. Número de embarcacións acondicionadas.	
Rango de intensidade de axuda	
1,2% do programa de axudas (65.719,82 €).	

Obxectivo específico 2.2: Crear e consolidar unha imaxe de marca do territorio da Mariña - Ortegal.

Para consolidar unha marca de territorio deséñanse dúas liñas de acción, que reforzan a necesidade de traballar conxuntamente nunha estratexia de turismo de calidade, que aposte por poñer en valor os produtos pesqueiros e os recursos do territorio.

Liña de actuación 2.2.1: Promover sinerxías no territorio para facer unha promoción conxunta do seus produtos e recursos turísticos.	
Descrición	
Trataríase de ir creando unha imaxe común da Mariña-Ortegal e ter unha actuación coordinada, aproveitando os recursos de maneira conxunta e colaborando no coñecemento e difusión da zona costeira. Promovendo, a súa vez, actividades de dinamización e de colaboración do tecido económico vinculado ao mar. Estas medidas fan referenciatamen necesidade de prestar unha boa información sobre as potencialidades do territorio.	
Medidas	
1. Creación dun “selo de calidade” baseado na capacidade dos recursos e das infraestruturas do territorio. 2. Potenciación de denominacións de orixe en relación aos produtos do territorio, afondando na relación entre o mar e a horta. 3. Realización de eventos e actos que favorezan colaboracións, redes de traballo e ideas que reforcen unha imaxe integral do territorio. 4. Medidas de apoio a plataformas de comunicación dixital que favorezan o coñecemento dos recursos turísticos, así como a promoción e comercialización de servizos e produtos da zona. 5. Información, divulgación e participación en feiras internacionais de interese para entidades e axentes do sector pesqueiro e turístico. 6. Accións informativas e comunicativas para a divulgación dunha maneira coordinada e vertebradora do territorio. 7. Producción de audiovisuais que divulguen, promocionen e poñan en valor a franxa costeira, partindo dos recursos naturais, culturais, patrimoniais e turísticos. 8. Accións orientadas ao posicionamento da Mariña-Ortegal como destino turístico, a través da utilización da TIC (posicionamento en buscadores, web, redes sociais, etc). 9. Accións formativas dirixidas á xente do mar e do sector turístico para optimizar a divulgación dos recursos turísticos do territorio.	
Potenciais beneficiarias	
Administración local. Confrarías. Asociacións do sector pesqueiro. Empresas. Persoas físicas.	
Indicadores	
2.2.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 2.2.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 2.2.1.3. Creación dun selo de calidade do territorio. 2.2.1.4. Número de iniciativas xeradas conxuntamente entre os produtos do mar e os do campo. 2.2.1.5. Número de actos conxuntos realizados baixo a mesma marca. 2.2.1.6. Grao de coñecemento da marca do territorio. 2.2.1.7. Grao de coñecemento dos recursos e servizos turísticos da zona. 2.2.1.8. Grao de coñecemento dos produtos pesqueiros da zona. 2.2.1.9. Número de plataformas e recursos dixitais que favorezan o coñecemento integral do territorio. 2.2.1.10. Número de visitas ou uso de recursos virtuais para a promoción de produtos e territorio da zona. 2.2.1.11. Número de persoas usuarias/visitantes. 2.2.1.12. Número de feiras internacionais publicitadas entre o sector turístico e pesqueiro. 2.2.1.13. Grao de participación en feiras internacionais. 2.2.1.14. Número de accións formativas para unha mellor divulgación do territorio. 2.2.1.15. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero).	
Rango de intensidade de axuda	
1,4% do programa de axudas (81.435,42 €).	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Liñas de actuación 2.2.2: Posta en valor dunha estratexia turística diversa e de calidade.	
Descrición	
Estas medidas pretenden empregar o patrimonio costeiro, como un reclamo para a realización de actividades turísticas, de lecer, de carácter diversificado. Creación de produtos turísticos a partir dos recursos naturais da zona, posicionándose como destino turístico diferenciado. Trátase de que o conxunto de actuacións que promovan entendan o territorio en harmonía coa contorna, vendo todos os seus recursos patrimoniais e ambientais coma un <i>museo</i> aberto.	
Medidas	
1. Creación ou posta en valor de rutas de sendeirismo e roteiros que teñan en conta os elementos ambientais e patrimoniais; así como a promoción de itinerarios interpretativos. 2. Desenvolvemento de iniciativas de turismo de natureza aproveitando as potencialidades e características diferenciais da costa da Mariña - Ortegal (turismo ornitolóxico, xeolóxico, fotográfico, observación de cetáceos, fondos mariños, etc) . 3. Desenvolvemento de iniciativas tecnolóxicas (App) e presenciais que potencien o coñecemento e difusión de empresas, produtos, servizos e recursos patrimoniais. 4. Deseño e elaboración de packs turísticos en colaboración con touroperadores e axencias de turismo. 5. Promoción de intervencións de referencia na zona costeira e aproveitamento participativo e comunitario das infraestruturas, por exemplo a través de expresións artísticas e culturais. 6. Medidas destinadas á potenciación do turismo de eventos e congresos que teñan referencia as temáticas pesqueiras e mariñeiras. 7. Actuacións integrais para acadar unha maior humanización e aproveitamento dos portos pesqueiros nos seus usos e servizos. 8. Estudo e valoración das capacidades de atraque de buques turísticos nos portos da zona costeira. 9. Actuacións para un mellor posicionamento e promoción de actividades deportivas relacionadas co mar de diferentes modalidades: remo, vela, surf, etc. 10. Promoción do turismo náutico deportivo adaptado (accesibilidade) e asociado a paquetes turísticos-deportivos e medioambientais, afondando na desestacionalización do turismo. 11. Elaboración dun plan director de usos das infraestruturas e recursos patrimoniais do ámbito mariñeiro e da franxa costeira. 12. Elaboración e desenvolvemento dun plan de traballo destinado á consecución da adhesión do territorio á Carta Europea de Turismo Sostible.	
Potenciais beneficiarias	
Administracións Locais. Asociacións do sector pesqueiro. Asociacións de utilidade pública. Confrarías. Empresas. Persoas físicas.	
Indicadores	
2.2.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 2.2.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 2.2.2.3. Número de feiras internacionais publicitadas entre o sector turístico e pesqueiro. 2.2.2.4. Número de roteiros habilitados. 2.2.2.5. Número de iniciativas turísticas relacionadas cos recursos da costa. 2.2.2.6. Número de aplicacións tecnolóxicas creadas para a difusión dos recursos integrais do territorio. 2.2.2.7. Número de operadores turísticos implicados (con indicacións da súa localización). 2.2.2.8. Número de iniciativas artísticas e culturais desenvoltas. 2.2.2.9. Número de eventos desenvoltos no territorio. 2.2.2.10. Número de metros cadrados humanizados nos portos. 2.2.2.11. Número de cruceiros. 2.2.2.12. Número e tipoloxía de actividades deportivas relacionadas. 2.2.2.13. Número de accións de divulgación dos deportes náuticos. 2.2.2.14. Número de participantes nas accións de divulgación (desagregación por idade e xénero). 2.2.2.15. Número de instalacións náuticas adaptadas e accesibles. 2.2.2.16. Numero de persoas usuarias de actividades deportivas durante todo o ano. 2.2.2.17. Existencia dun plan director de infraestruturas e recursos patrimoniais. 2.2.2.18. Adhesión á Carta Europea de Turismo Sostible.	
Rango de intensidade de axuda	
9,3% do programa de axudas (532.901,99 €).	

Obxectivo específico 2.3: Facer da Mariña - Ortegal un destino turístico diferencial destacando as potencialidades do turismo mariñeiro.

Este obxectivo pretende reforzar o papel que ten o turismo mariñeiro, como factor de diversificación da economía local, apostando pola sinerxía entre as actividades turísticas e pesqueiras, e pola dotación dunhas infraestruturas adecuadas (espazos e actividades), nun sentido amplo da palabra. Preténdese conectar o sector da hostalería e a restauración coa promoción dos produtos e reforzar ao mesmo tempo as súas capacidades para mellorar a oferta turística.

Liña de actuación 2.3.1: Promover un maior desenvolvemento do turismo mariñeiro na Mariña-Ortegal.	
Descrición	
Realización de accións que involucren a vida mariñeira coa actividade turística, promovendo unha maior diversificación do sector pesqueiro cara este tipo de actividades.	
Medidas	
1. Programa de actividades ou paquetes turísticos “caixas de experiencias” para o desenvolvemento do turismo mariñeiro: excursións, visitas, pesca-turismo, o coñecemento de aparellos, a limpeza e cociñado do peixe, etc. 2. Realización de accións de formación e de dinamización dirixidas a reforzar determinados oficios, como as redeiras, promovendo así a elaboración de produtos de artesanía como bolsos, bisutería, etc. 3. Posta en práctica de iniciativas (xogo, aplicacións, ...) que posibiliten o desenvolvemento dunha experiencia da vida mariñeira ficticia. Por exemplo, participando en roteiros virtuais pola costa, experimentando o proceso de captura e venda de primeira man (coñecendo especies, ..). 4. Acondicionamento das embarcacións mariñeiras para o desenvolvemento da pesca-turismo. 5. Desenvolvemento de iniciativas integrais de turismo mariñeiro que impliquen ás embarcacións, o coñecemento do uso de artes tradicionais, a venda directa do peixe, implicando ao sector da hostalería-restauración. 6. Desenvolvemento dun programa de visitas e actividades nas industrias pesqueiras e conserveiras. 7. Accións promocionais para fomentar o coñecemento dos barrios mariñeiros. 8. Actuacións integrais de adecuación dos lonxas para a realización de visitas.	
Potenciais beneficiarias	
Administracións Locais. Asociacións do sector pesqueiro. Asociacións de utilidade pública. Confrarías. Empresas. Persoas físicas.	
Indicadores	
2.3.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 2.3.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 2.3.1.3. Número de paquetes turísticos desenvolvidos. 2.3.1.4. Número de accións formativas. 2.3.1.5. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero). 2.3.1.6. Número de iniciativas tecnolóxicas de promoción do turismo mariñeiro. 2.3.1.7. Número de persoas usuarias das iniciativas tecnolóxicas. 2.3.1.8. Número de embarcacións acondicionadas. 2.3.1.9. Número de iniciativas de turismo mariñeiro. 2.3.1.10. Número de persoas usuarias do turismo mariñeiro. 2.3.1.11. Número de visitas ás industrias conserveiras da zona. 2.3.1.12. Número de intervencións de mellora nos barrios mariñeiros. 2.3.1.13. Metros cadrados acondicionados nos barrios mariñeiros. 2.3.1.14. Número de lonxas acondicionadas para a realización de visitas. 2.3.1.15. Número de persoas visitantes ás lonxas.	
Rango de intensidade de axuda	
5,3% do programa de axudas (304.311,32 €).	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Liñas de actuación 2.3.2: Promover unha infraestrutura hostaleira de calidade que estea relacionada co mundo mariñeiro.	
Descrición	
Contémpanse medidas destinadas a dotar ao territorio dunha infraestrutura hostaleira de calidade e acorde que poña en valor a tradición e cultura mariñeira e que reforte consumo de produtos pesqueiros locais. Preténdese, a súa vez, acadar unha maior profesionalización do sector e unha imaxe de turismo diferencial.	
Medidas	
1. Apoio á creación ou adaptación de infraestruturas turísticas hoteleiras singulares da zona pesqueira, con encanto mariñeiro. 2. Apoio a creación ou adaptación de infraestruturas turísticas que potencien todo tipo de actividades de recreo relacionadas co entorno natural e o mar (turismo de natureza, sendeirismo, navegación, pesca recreativa...). 3. Aproveitamento das instalacións portuarias para a dinamización das actividades turísticas, por exemplo, as chabolas destinadas a tascas mariñeiras singulares. 4. Accións para consolidación dunha gastronomía baseada nos produtos do mar. 5. Programa de traballo entre as escolas de hostalería, restauración, asociacións e sector pesqueiro, para a formación e promoción do produto pesqueiro local, a través de campañas de tempada (menús asociados a festas, carta de restaurantes explicativa do produto, etc), 6. Promoción de accións enfocadas á mellora da profesionalización do sector da hostalería-restauración (atención ao cliente, idiomas, etc). 7. Accións de recoñecemento e posta en valor da hostalería a través de expresión culturais relacionadas co mar (concursos literarios, etc).	
Potenciais beneficiarias	
Administracións Locais. Asociacións do sector pesqueiro. Confrarías. Empresas. Persoas físicas.	
Indicadores	
2.3.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 2.3.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 2.3.2.3. Número de novas infraestruturas ou dotacións turísticas hoteleiras. 2.3.2.4. Número de accións de mellora de infraestruturas turísticas. 2.3.2.5. Número de restaurantes que promoven unha gastronomía do mar. 2.3.2.6. Número de accións de divulgación vinculadas a gastronomía do mar. 2.3.2.7. Número de participantes nas accións de divulgación (desagregación por idade e xénero). 2.3.2.8. Número de accións de formación sobre o produto pesqueiro e mariño. 2.3.2.9. Número de participantes nas accións de formación (desagregación por idade e xénero). 2.3.2.10. Número de profesionais e entidades participantes nas accións de formación.	
Rango de intensidade de axuda	
6,5% do programa de axudas (372.888,52 €).	

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 3: Fomento do aproveitamento sostible do patrimonio medioambiental das zonas pesqueiras, incluíndo operacións de mitigación do cambio climático e de transición a unha economía de baixas emisións de carbono.

Obxectivo específico 3.1: dotarse de novos instrumentos que garantan un maior coidado do medio natural e mariño.

Este obxectivo quere conseguir unha mellora nos aspectos ambientais da zona costeira a través de accións enfocadas á poboación do territorio e á recuperación e valorización dos espazos e recursos naturais. Preténdese concienciar á poboación local da necesidade de coidar o medioambiente, e ser respectuosos nas actividades pesqueiras. Ao mesmo tempo é necesario recuperar os espazos naturais e prestar atención aos residuos da actividade pesqueira.

Liña de actuación 3.1.1: Promover unha maior concienciación dos axentes sociais e institucionais, e á sociedade en xeral da necesidade de contribuír ao coidado e preservación do entorno natural.
Descrición
Medidas cun marcado carácter ambiental que reforzan a aposta polo coidado do medio ambiente e a riqueza do ecosistema mariño.
Medidas
1. Programa de sensibilización á sociedade en xeral sobre o coidado do medio natural da zona costeira, a través de actividades musicais, audiovisuais, gastronómicas, teatrais, etc. 2. Accións de divulgación, animación e recoñecemento para unha mellor preservación e coñecemento do medio natural e patrimonial. 3. Accións de divulgación e animación para unha maior preservación de especies e o medio mariño.
Potenciais beneficiarios
Administracións Locais. Asociacións do sector pesqueiro. Asociacións de utilidade pública. Confrarías. Empresas. Persoas físicas.
Indicadores
3.1.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 3.1.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 3.1.1.3. Número de accións de divulgación/eventos, relacionados coa conservación do medio ambiente mariño e do litoral. 3.1.1.4. Número de participantes nas accións de divulgación/eventos (desagregación por idade e xénero).
Rango de intensidade de axuda
7,5% do programa de axudas (428.607,50 €).

Liña de actuación 3.1.2: Recuperación e posta en valor dos espazos naturais e tratamento de residuos.
Descrición
Estas medidas oríéntanse á recuperación dos espazos naturais e dos seus recursos, incidindo ao mesmo tempo na necesidade de abordar o tratamento de residuos producidos polas actividades do sector pesqueiro.
Medidas
1. Accións de rexeneración ou de mellora ambiental do medio natural favorecendo a preservación das especies autóctonas. 2. Accións orientadas ao control das especies invasoras do medio natural e mariño. 3. Medidas que promovan ou incentiven o tratamento dos residuos das embarcacións. 4. Posta en práctica de iniciativas para o aproveitamento dos aparellos das embarcacións.
Potenciais beneficiarios
Administracións Locais. Asociacións do sector pesqueiro. Asociacións de utilidade pública. Confrarías. Empresas. Persoas físicas.
Indicadores
3.1.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 3.1.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 3.1.2.3. Metros cadrados rexenerados no litoral. 3.1.2.4. Número ou densidade de especies invasoras. 3.1.2.5. Número de actuacións de control de especies invasoras. 3.1.2.6. Cantidade e tipo de residuos tratados.
Rango de intensidade de axuda
2,5% do programa de axudas (142.869,17 €).

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 4: Fomento do benestar social e do patrimonio cultural das zonas pesqueiras.

Obxectivo específico 4.1: Aumentar o patrimonio marítimo costeiro recuperado e posto en valor.

A través de dúas liñas de actuación exprésase a necesidade de poñer en valor o patrimonio, co obxectivo de reforzar a identidade social e cultural da zona costeira. Para iso hai que recuperar os recursos patrimoniais e incidir no reforzo da cultura asociada a este extenso patrimonio da Mariña, tanto material coma inmaterial.

Liñas de actuación 4.1.1: Recuperación dos recursos patrimoniais do conxunto da zona pesqueira.	
Descrición	
O principal sentido desta liña de actuación é o de identificar e planificar a recuperación do patrimonio marítimo costeiro material e inmaterial do conxunto do GALP da Mariña-Ortegal. Boa parte das propostas, aquí recollidas, teñen en conta tanto as novas tecnoloxías como a accesibilidade a hora de poñelas en práctica e facelas máis inclusivas.	
Medidas	
1. Realización de accións para a identificación, recompilación, recuperación e posta en valor das tradicións mariñeiras e do patrimonio marítimo material e inmaterial. 2. Catalogación, rehabilitación de infraestruturas patrimoniais industriais marítimo-pesqueiras e posta en valor para diferentes usos e actividades. 3. Posta en valor da arquitectura castrense no litoral. 4. Recuperación e promoción dos talleres artesanais de carpintería de ribeira. 5. Identificación, restauración ou construción de embarcacións tradicionais, clásicas e históricas. 6. Recuperación do patrimonio marítimo de embarcacións antigas (vela tradicional, remo, barcos de pesca, ...) para realizar visitas guiadas e de divulgación do patrimonio.	
Potenciais beneficiarias	
Administracións Locais. Asociacións do sector pesqueiro. Asociacións de utilidade pública. Confrarías. Empresas. Persoas físicas.	
Indicadores	
4.1.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 4.1.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 4.1.1.3. Número de bens recuperados ou restaurados segundo tipoloxía. 4.1.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 4.1.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 4.1.2.3. Número de actividades de divulgación e dinamización realizadas. 4.1.2.4. Número de participantes de divulgación e dinamización (desagregación por idade e xénero). 4.1.2.5. Número de produtos de divulgación realizados. 4.1.2.6. Número de participantes nas actividades de divulgación e dinamización realizadas. 4.1.2.7. Grao de coñecemento sobre os recursos culturais da poboación.	
Rango de intensidade de axuda	
5,8% do programa de axudas (333.170,89 €).	

Liñas de actuación 4.1.2: Reforzar o papel que ten o patrimonio no desenvolvemento da identidade da zona pesqueira da Mariña - Ortegal.	
Descrición	
Trátase de poñer en valor as tradicións e expresións culturais vinculadas co mar. A súa vez, con estas accións preténdese facer máis visible o conxunto do territorio desde un punto de vista cultural que reforce a constitución dun territorio atractivo tanto para a xente do territorio como para os futuros visitantes.	
Medidas	
1. Proxectos temáticos que aúnan as tradicións mariñeiras, cultura e artes da zona costeira e relacionados co mar. 2. Promoción de proxectos gráficos e audiovisuais da zona costeira co fin de recuperar e poñer en valor as tradicións e expresións culturais. 3. Apoio para o recoñecemento, recreación e posta en valor das expresións lúdicas e culturais; así como históricas e tradicionais da zona costeira. 4. Accións de divulgación e dinamización dirixidas a poñer en valor o mundo mariñeiro e recursos culturais da zona.	
Potenciais beneficiarios	
Administracións Locais. Asociacións do sector pesqueiro. Asociacións de utilidade pública. Confrarías. Empresas. Persoas físicas.	
Indicadores	
5.1.1.1. Número de actividades de dinamización. 5.1.1.2. Número de participantes nas actividades de dinamización (desagregación por idade e xénero). 5.1.1.3. Número de proxectos empresariais titorizados e asesorados. 5.1.1.4. Número de espazos de participación desenvolto. 5.1.1.5. Número de participantes nos espazos de participación (desagregación por idade e xénero).	
Rango de intensidade de axuda	
4,2% do programa de axudas (238.305,77 €).	

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 5: Reforzo das comunidades no desenvolvemento local e da gobernanza, dos recursos pesqueiros e actividades marítimas locais.

Obxectivo específico 5.1: Poñer en práctica mecanismos de participación na xestión e no desenvolvemento do programa de axudas.

Tentarase implementar a estratexia local dende unha visión participativa e integradora, que conte co tecido de entidades da zona (socias e non socias) e outras de fóra, para reforzar o empoderamento na xestión dos recursos pesqueiros e do territorio. A asunción dunha perspectiva participativa do planeamento tanto na súa elaboración como no seu desenvolvemento, significa tamén reconceptualizar os propios plans estratéxicos como ferramentas de deseño pero tamén como xestión dos procesos da súa posta en práctica.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Liña de actuación 5.1.1: Habilitar espazos e procesos de participación no desenvolvemento do plan de acción.

Descrición

As medidas desta liña de actuación tentan dar cabida a a unha concepción dinámica e inclusiva do plan estratéxico, promovendo o diálogo entre todos os axentes do territorio e articulando redes de colaboración que integren a “comunidade pesqueira” no desenvolvemento do conxunto das medidas.

Medidas

1. Realización de actividades de dinamización do sector pesqueiro e turístico, como por exemplo a creación dun grupo de traballo ou foro para a ideación e promoción dunha imaxe de marca do territorio e promoción dos produtos do mar e turísticos locais.
2. Posta en marcha no conxunto do territorio GALP dunha estratexia coordinada e integral entre todos os axentes institucionais e sociais para a promoción do emprendemento e titorización de proxectos.
3. Realización de actividades de dinamización (grupos de traballo ou foros, por exemplo) para a organización e divulgación conxunta no territorio das diferentes iniciativas turísticas e de promoción do sector pesqueiro.
4. Realización de actividades de dinamización (grupos de traballo ou foros, por exemplo) dedicadas a promover actividades de concienciación e sensibilización da necesidade de coidar e preservar o entorno natural e patrimonial.
5. Deseño de proxectos relacionados coa custodia do territorio participativos e comunitarios.

Potenciais beneficiarias

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.

Indicadores

- 5.1.1.1. Número de actividades de dinamización.
- 5.1.1.2. Número de participantes nas actividades de dinamización (desagregación por idade e xénero).
- 5.1.1.3. Número de proxectos empresariais titorizados e asesorados.
- 5.1.1.4. Número de espazos de participación desenvolto.
- 5.1.1.5. Número de participantes nos espazos de participación (desagregación por idade e xénero).

Rango de intensidade de axuda

5,0% do programa de axudas (285.738,33 €).

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 6: Fomento da cooperación.

Obxectivo específico 6.1: Incrementar a cooperación entre entidades do territorio e de fóra do territorio do GALP para reforzar a sinerxía e o establecemento de redes, na mellora dos diferentes sectores e no desenvolvemento das zonas pesqueiras.

A través unha liña de actuación pretenderase reforzar a cooperación, como ferramenta de impulso para a implementación da EDLP, pero tamén como ferramenta que reforce a sinerxía e a colaboración, tanto entre entidades da Mariña Ortegal, como destas con outras doutras latitudes, ben no ámbito estatal ou europeo,

Liña de actuación 6.1.1: Posta en práctica de medidas encamiñadas a promover a coordinación e a colaboración dos diferentes sectores e territorios implicados no desenvolvemento da zona pesqueira.

Descrición

Estes proxectos pretenden impulsar a colaboración e a cooperación entre entidades do territorio e de fóra do territorio, ben con carácter sectorial (un só sector) ou intersectorial (varios sectores: pesca – turismo), para mellorar a cohesión social das zonas e dinamizar os territorios, dende unha visión integrada e multisectorial.

Medidas

1. Proxectos conxuntos que promovan a elaboración e a conexión entre os produtos do mar e da horta (permisos legais e rexistro sanitario, por exemplo, para a elaboración de conservas), a través da colaboración entre GALP e os Grupos de desenvolvemento rural.
2. Promoción de actividades extraescolares de cooperación entre clubs, centros de ensino e entidades existentes e vinculadas a actividades náutico-pesqueiras
3. Promoción de actividades de dinamización e traballo en común do conxunto do territorio para establecer canles de colaboración entre diversos sectores económicos e estruturas inter-sectoriais.
4. Plataforma tecnolóxica, con un catálogo de recursos integrado, para difundir e promover as actividades de turismo mariñeiro de toda Galicia de forma directa e como un destino turístico diferenciado.
5. Realización dunha actuación coordinada e integrada de todos os concellos da Mariña-Ortega para a posta en valor do patrimonio marítimo pesqueiro.
6. Realización de acordos entre confrarías, Consellería de Industria e posibles escolas náuticas para poder homologarse como centro de formación ocupacional, que habilite a obtención de certificados de profesionalidade relacionados coas especialidades marítimo pesqueiras, solicitando, tamén, formación en competencias clave para colectivos sen estudos.
7. Promoción de iniciativas conxuntas entre diferentes sectores (pesqueiro, agrario, patrimonio, hostalería, conserveiras) para promover actuacións de animación e divulgación dos produtos locais, como por exemplo a gastronomía a través dunha ruta de tapas).
8. Elaboración e posta en marcha dun programa de formación e emprego, orientado a colectivos sociais con discapacidade e en risco de exclusión social e dirixido á conservación e reparación de mobiliario marítimo dos diferentes concellos do litoral.

Potenciais beneficiarias

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.

Indicadores

- 6.1.1.1. Número de proxectos conxuntos relacionando o mar co campo.
- 6.1.1.2. Número de actividades extraescolares relacionadas co mundo do mar.
- 6.1.1.3. Número de centros de ensino participantes en actividades relacionadas co mar.
- 6.1.1.4. Número de actividades de dinamización.
- 6.1.1.5. Número de participantes en actividades de dinamización (desagregación por idade e xénero).
- 6.1.1.6. Número de iniciativas tecnolóxicas de promoción do turismo mariñeiro de toda a costa galega.
- 6.1.1.7. Número de persoas usuarias dos recursos tecnolóxicos de promoción turística de Galicia.
- 6.1.1.8. Número de concellos participantes en proxectos de posta en valor do patrimonio.
- 6.1.1.9. Número de accións formativas.
- 6.1.1.10. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero).
- 6.1.1.11. Número e tipoloxía de participantes nas accións formativas (desagregación por idade, xénero, nivel de estudos e grao de discapacidade).
- 6.1.1.12. Número de restaurantes participantes (desagregados por concellos).

Rango de intensidade de axuda

5,0% do programa de axudas (285.738,33 €).

5.7. – 5.14. PRINCIPAIS CARACTERÍSTICAS DA ESTRATEGIA

Este apartado sintetiza as principais características da estratexia incluídas no Regulamento do FEMP (Cap. III Desenvolvemento sostible das zonas de Pesca) e no regulamento de disposicións comúns (art. 33). Faise referencia ao carácter integrado e innovador da estratexia, á contribución da estratexia á creación de emprego, a promoción da igualdade, a contribución ao desenvolvemento sostible do territorio, a complementariedade da EDLP con outros programas e o establecemento de redes. Por último tamén se analiza a pertinencia da estratexia, co obxectivo de ver como o plan de acción dá resposta ás necesidades do territorio, a través do conxunto de liñas de actuación, que se tentarán poñer en marcha.

5.7. CARÁCTER INTEGRADO E MULTISECTORIAL DA ESTRATEGIA

A Mariña – Ortegál aposta por unha estratexia na que se reforza o carácter diferencial deste territorio, incidindo na necesidade de promover unha imaxe de marca, que destaque a singularidade da zona, en relación á paisaxe, aos recursos e ao propio sector pesqueiro.

O carácter integrado e multisectorial da estratexia está relacionado con dous factores que constitúen os principais desafíos da zona costeira, para contribuír ao seu desenvolvemento:

1. A mellora do ámbito pesqueiro, apostando pola profesionalización do sector e o seu empoderamento, e tamén, pola valorización integral do conxunto de recursos do medio mariño, tanto os que forman parte da actividade común, como aqueles que supoñen novos aproveitamentos.
2. Enténdese tamén que unha estratexia de integración multinivel e entre diferentes sectores, pode reforzar o dinamismo económico que precisa esta zona costeira.

Esta zona costeira ten ao sector pesqueiro como un elemento principal sobre o que gravita o desenvolvemento económico do conxunto das localidades. Agás experiencias puntuais no ámbito industrial ou da pesca de altura, a zona ten unha forte dependencia das actividades do sector primario, centradas no desenvolvemento das actividades pesqueiras, agrogandeiras e forestais. O sector pesqueiro integra fundamentalmente ao sector da pesca artesanal, ás actividades de marisqueo e a pesca de altura, se ben estas dúas últimas teñen unha presenza máis localista.

O principal factor de integración nesta estratexia refírese á consolidación dun distintivo territorial, valorizando as súas características definitorias (o entramado social, a paisaxe, o clima, etc.) e a aposta decidida por unha actividade pesqueira artesanal e sostible, onde o produto sexa o elemento central.

Incídese nun modelo multisectorial de desenvolvemento que integre a conexión co ámbito do turismo, os recursos ambientais, o patrimonio, tendo sempre como fíos condutores aos produtos e actividades pesqueiras. Considérase que o desenvolvemento pasa polo respecto e coidado do extenso patrimonio costeiro co que conta o territorio. Este factor reforza a identidade local que se lle quere imbuír á zona costeira.

A estratexia diríxese a promover a integración do conxunto de actividades do sector pesqueiro, apostando por unha visión que integre a cadea vertical da pesca (fálase dende a embarcación ao mercado). Para isto promóvense actuacións orientadas a mellorar a profesionalización do sector, apostando por unha visión integradora e un aproveitamento sostible dos recursos pesqueiros.

Tamén se reforza a vinculación intersectorial, ao promover liñas de actuación que perseguen a diversificación da economía local cara actividades turísticas, que teñan como reclamo ao conxunto de actividades do sector pesqueiro e o abano de recursos patrimoniais vinculados ao mesmo.

En definitiva, podemos dicir que o carácter integrado e multisectorial da estratexia se reforza nos obxectivos relacionados con:

1. O posicionamento do produto da zona A Mariña – Ortegal, como produto con valor engadido e procedente dun modelo de pesca sostible, onde se reforza a posición social do sector pesqueiro.
2. A aposta por un modelo organizativo e innovador de desenvolvemento do sector, incidindo en novos aproveitamentos pesqueiros, ben de produtos ou relacionados co ámbito enerxético.
3. A consolidación dunha imaxe do territorio, na que se reforza a colaboración entre o conxunto da zona costeira, positivando a vinculación entre a zona da Mariña e a zona de Ortegal, para a posta en marcha dunha estratexia de turismo diversa e de calidade
4. O reforzo da identidade costeira a través da recuperación do patrimonio, facendo especial mención ao conxunto do patrimonio marítimo.
5. Por último, enténdese que o carácter integrador se reforza mediante unha aposta por modelos de traballo colaborativos entre as entidades do territorio, para desenvolver iniciativas relacionadas co conxunto de ámbitos temáticos: o pesqueiro, o turístico, o ambiental e o patrimonial.

5.8. CARÁCTER INNOVADOR DA ESTRATEXIA

A EDLP da Mariña – Ortegal introduce en relación ao anterior programa, unha serie de factores innovadores, que se relacionan coa aposta por unha maior integración das actuacións marítimas, pesqueiras e as turísticas, e un maior reforzo da identidade do territorio.

O modelo de desenvolvemento do sector pesqueiro introduce cambios relacionados coa necesidade de valorizar dun xeito diferenciador os produtos da zona e de vincular o sector coas actividades turísticas. Fálase da importancia da atención ao conxunto de procesos que poden engadir valor ás producións pesqueiras, destacando o alto potencial do produto. As innovacións fan referencia á transformación, pero tamén aos posibles aproveitamentos de novas especies, especies infrautilizadas ou de escaso valor comercial, así como as posibilidades de aproveitamento dos descartes. Existe unha clara posición de destinar estes últimos a subprodutos que poidan ser aproveitados para a pesca artesanal (cebo).

Por outra banda, a relación entre o sector turístico e o pesqueiro, vese reforzada pola necesidade de establecer un modelo, unha imaxe de marca do territorio, no que se favoreza o establecemento de sinerxías entre ambos sectores. Apóstate por unha estratexia que uniformice a dirección de ambos sectores, con claros matices de turismo diferencial e de calidade, fuxindo dun modelo de masificación, propio doutras zonas costeiras.

Enténdese tamén que é preciso innovar no que respecta ás condicións de traballo do sector, reforzando a súa imaxe para facer que sexa un sector capaz de atraer activos, que reforcen a continuidade e o relevo xeracional. Isto implica que se conforme un posicionamento social, no que sexan recoñecidos os profesionais e as profesionais do sector. Para isto, recóllense actuacións dirixidas ao fomento da innovación tecnolóxica a nivel de actividades e procesos, e tamén actividades dirixidas a potenciar a capacitación e mellora da cualificación profesional do sector.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

En certa medida, as actuacións que reforzan o carácter innovador da estratexia fan referencia a:

1. Innovacións no tratamento dos produtos pesqueiros e dos seus derivados, incluíndo cambios nos procesos de transformación para incrementar o seu valor engadido.
2. Novos aproveitamentos dos produtos pesqueiros, incidindo na necesidade da investigación sobre o aproveitamento de especies infravaloradas, tendo sempre presente a utilidade que poden ter os mesmos para adicalos a produtos. Incluiríase tamén o aproveitamento dos descartes, principalmente derivados da pesca extractiva.
3. Melloras dos procesos comercializadores dos produtos, favorecendo a introdución de novas tecnoloxías e canles de comunicación.
4. Aproveitar o tirón que ofrecen as TIC e as innovacións tecnolóxicas en xeral, para reforzar o turismo e a divulgación dos recursos turísticos, patrimoniais, que reforzan esa imaxe de marca do territorio.
5. Apostar pola Mariña – Ortegal coma un destino turístico diferenciado, apoiando a adhesión á Carta Europea de Turismo Sostible.
6. Reforzar o protagonismo do turismo mariñeiro, como unha actividade complexa na que se valoriza de maneira integrada ao sector pesqueiro, a actividade e os recursos pesqueiros e o patrimonio costeiro, na promoción conxunta de iniciativas turísticas.
7. A introdución dunha liña de actuación dirixida a promover unha infraestrutura hoteleira de calidade que se vincule ao turismo mariñeiro, reforzando non só o aspecto de infraestruturas, senón a formación do sector.
8. A valorización integral do patrimonio ambiental reforzando a concienciación e tamén sensibilización de axentes sociais e institucionais, de cara á súa preservación.
9. A aposta por proxectos innovadores na recuperación e valorización do patrimonio cultural costeiro.
10. O reforzo da gobernanza do sector, articulando redes de colaboración que integren á comunidade pesqueira, de cara a acadar o seu propio desenvolvemento. Tamén iniciativas de dinamización participativas nas que se atenda á promoción dos diferentes ámbitos relacionados cos obxectivos da EDLP.
11. Por último falamos tamén de medidas de animación dende o propio GALP, que reforcen a colaboración entre o GALP e o resto de axentes.

5.9. CONTRIBUCIÓN DA ESTRATEXIA Á CREACIÓN DE EMPREGO

A creación de emprego poténciase no Plan de Acción, a través da priorización de proxectos que implique a creación de postos de traballo e a dotación orzamentaria máis elevada para as iniciativas de carácter produtivo.

No Plan de acción recóllense medidas que se orientan a diferentes factores que inciden de maneira directa ou indirecta na creación de emprego:

1. Existen medidas destinadas mellorar a valorización, comercialización e transformación dos produtos pesqueiros, que inciden na redución de custos operativos, mellorando a rendibilidade do sector, o que supón unha maior capacidade para a contratación de activos.
2. O reforzo da posición social do sector, mellorando as súas condicións de traballo, fai que o mesmo sexa máis atractivo á hora de fomentar a contratación, principalmente da xente máis nova. Fálase de programas formativos dirixidos á mellora profesional do sector, o que implica maiores posibilidades de creación de emprego. Existen medidas específicas dirixidas a apoiar o emprendemento, a través de accións de apoio, asesoramento e acompañamento.
3. Os novos aproveitamentos ou actividades de diversificación dos produtos pesqueiros, tamén conlevan novas oportunidades de mercado, que á marxe da actividade pesqueira ou marisqueira convencional, poden converterse en novos xacementos de emprego.
4. O aproveitamento do turismo mariñeiro, como estratexia de diversificación do sector pesqueiro, e de vinculación do sector turístico ás actividades pesqueiras, supón un potencial importante como actividade que pode reforzar o tecido económico da zona costeira, e por tanto contribuír a crear emprego. Tamén comprende o potencial que supón todo o conxunto de servizos accesorios que implican a posta en marcha de iniciativas neste sentido.
5. Na mesma liña que o anterior, a promoción dunha infraestrutura hoteleira de calidade que se vincule co mundo mariñeiro, reforza as posibilidades de contratación.
6. Recóllense actuacións, vinculadas á gobernanza, que abordan o deseño dunha estratexia integral entre os axentes sociais e institucionais para a promoción conxunta do emprendemento e a titorización de proxectos empresariais, que reforcen a vinculación profesional co sector pesqueiro, ou actividades relacionadas.
7. Accións de cooperación que fomenten a sinerxía, na promoción de proxectos conxuntos entre diversos sectores produtivos (primario e servizos fundamentalmente).
8. Inclúense medidas que pretenden reforzar a cualificación profesional dos profesionais e as profesionais do sector, orientándose cara a obtención de certificados de profesionalidade ou a obtención de competencias clave, que incide nun sector máis profesionalizado.
9. Por último, recóllese a posta en marcha dun programa de formación e emprego orientado a persoas e colectivos sociais de persoas discapacitadas ou en risco de exclusión social.

Para reforzar as anteriores medidas destínase un importe do 65%, do conxunto do orzamento que ten á súa disposición o GALP, para poñer en marcha o programa de axudas. Isto implica que estes proxectos, de natureza produtiva, se van a dedicar principalmente á creación directa de postos de traballo. Indirectamente, tamén os proxectos que se promovan dende outro tipo de entidades, públicas principalmente, supoñerán unha creación de emprego, asociado á posta en marcha destes proxectos.

A incidencia sobre a creación de emprego é un criterio puntuable á hora de seleccionar os proxectos que van a ter financiamento do FEMP. A creación de emprego, xunto coa cohesión social das zonas pesqueiras, é a principal finalidade que pretende abordar dito fondo. Neste apartado tense en conta o volume de emprego xerado, tendo maior puntuación canto maior é o número de empregos xerados. Tamén se valora a tipoloxía de colectivos que van a ostentar os postos de traballo, priorizando a menores de 35 ou maiores de 45 anos, persoas con discapacidade e mulleres.

A creación de emprego é un dos principais indicadores que se vai a ter en conta para valorar o impacto real do Fondo no territorio, sendo un indicador de referencia en todas as liñas de actuación, practicamente.

5.10. PROMOCIÓN DA IGUALDADE ENTRE HOMES E MULLERES E NON DISCRIMINACIÓN

As políticas europeas de emprego, asuntos sociais e de igualdade de oportunidades, teñen como obxectivo mellorar as condicións de vida fomentando un crecemento sostible e unha maior cohesión social.

A implementación do *mainstreaming de xénero*¹ é a estratexia en política de igualdade entre mulleres e homes na Unión Europea, e implica a incorporación e cumprimento do compromiso acordado na IV Conferencia Mundial sobre a Muller, realizada en Beijing, en setembro de 1995. De entre todos os acordos conseguidos nesta Conferencia, destacan dúas estratexias clave para conseguir a igualdade de xénero que representan un cambio nas pautas de actuación ate o momento:

- A incorporación do enfoque integrado de xénero (mainstreaming)
- O empoderamento das mulleres.

Ambas estratexias están reforzadas no marco legislativo estatal coa Lei Orgánica para a Igualdade Efectiva entre Mulleres e Homes (Ley 3/2007) e no marco autonómico coa Lei para a igualdade de mulleres e homes na Comunidade Autónoma de Galicia, aprobada o 15 de Xuño de 2004 polo Parlamento de Galicia e a Lei 2/2007, do 28 de Marzo, do traballo en igualdade das mulleres de Galicia (DOG 13/04/2007).

A definición mais completa e detallada de *mainstreaming de xénero*, no marco das políticas europeas, é a facilitada polo Grupo de Expertos do Consello de Europa².

*“O *mainstreaming de xénero* é a organización, mellora, desenvolvemento e avaliación dos procesos políticos, de modo que unha perspectiva de igualdade de xénero se incorpore a todas as políticas, a todos os niveis e en todas as etapas, polos actores normalmente involucrados na adopción de medidas políticas”*

¹ En España traducida como “Transversalidade de Xénero”.

² Consello de Europa, *Mainstreaming de Género. Marco conceptual, metodología y presentación de “buenas prácticas”*. Informe final de las actividades del Grupo de especialistas en mainstreaming (EG-S-MS), (versión español e inglés), Instituto de la Mujer, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Serie documentos, número 28, Madrid, 1999.

O significado e alcance do desenvolvemento do principio de igualdade de oportunidades é o de servir de modelo e instrumento para conseguir a igualdade de xénero. Para conseguilo é preciso unha aplicación efectiva do principio de Igualdade de Oportunidades, que require a posta en práctica dos seguintes elementos clave na estratexia do cambio:

- Análise dos comportamentos sociais de mulleres e homes.
- Identificación dos sistemas de discriminación de xénero.
- Artellamento de medidas e instrumentos que permitan remover os obstáculos que impiden materializar a igualdade de oportunidades.

Esta estratexia de cambio revela un cambio de paradigma cultural e histórico, onde o enfoque de xénero é a principal achega teórico-práctica. Unha mirada explicativa ao tipo de relación e comportamentos nas interaccións entre homes e mulleres e as súas posicións sociais, permiten enfocar, analizar e comprender as características definitorias de mulleres e homes no sistema socio-económico actual.

A igualdade de oportunidades entre mulleres e homes é o elemento dinamizador da construción política, social e económica das sociedades democráticas, e isto supón que deixa de ser considerado como o principio que beneficia só ás mulleres para ser o principio que beneficiará á sociedade no seu conxunto ao contribuír a resolver os desequilibrios estruturais existentes.

Avanzar cara a equiparación plena de dereitos e condicións das mulleres e homes, significa asentar o principio de igualdade como valor central das sociedades democráticas, asumindo o reto de superar o desequilibrio entre as situación de mulleres e homes dende a corresponsabilidade e a equidade. Baixo esta perspectiva encamiñouse a normativa e o conxunto de recomendacións, propostas políticas, tanto dende a Unión Europea como no contexto Internacional e recolle os seguintes elementos:

- a. A igualdade de oportunidades entre mulleres e homes é unha cuestión de xustiza coas mulleres.
- b. Desenvolver a igualdade de oportunidades significa contribuír á construción de sociedades máis xustas e máis democráticas.
- c. A igualdade de oportunidades entre mulleres e homes posibilitará a plena incorporación das mulleres nos ámbitos social, político e económico, contribuíndo desta forma a mellorar a eficiencia económica da sociedade, no seu conxunto, a rentabilizar a utilización máxima das intelixencias, capacidades, habilidades e destrezas existentes na sociedade.

Capacitar e facilitar o acceso en igualdade de condicións ás mulleres resulta imprescindible para calquera organización social e comunitaria. O reto, entón, implica recuperar e poñer en valor o traballo realizado polas mulleres, así como favorecer e garantir a súa participación, empoderamento e visibilización en todos os sectores económicos.

Na EDLP recóllense transversalmente actuacións que reflicten o principio de igualdade de oportunidades. A continuación vaise indicar o mecanismo para incorporar o principio de igualdade así como as diferentes actuacións que se poden acometer, a modo de exemplo, no programa de axudas, e nas áreas de comunicación e xestión.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

PROGRAMA DE AXUDAS				
MECANISMO IGUALDADE DE OPORTUNIDADES	OBXECTIVO ESTRATÉGICO	OBXECTIVO ESPECÍFICO	LIÑA DE ACTUACIÓN	MEDIDAS DE EXEMPLO
Potenciar unha maior cultura participativa en clave de igualdade, así como unha composición equilibrada dos grupos de traballo	2 3	2.1 3.1	2.1.1 3.1.1	Campaña promocional dirixida aos diferentes axentes do sector para promover a paridade nos órganos de representación
Promover o equilibrio igualitario no mercado laboral no sector	1	1.1	1.1.2	Campañas de sensibilización e difusión da diversidade no sector pesqueiro da zona
Facilitar o desenvolvemento da autonomía persoal de mulleres no deseño da súa traxectoria profesional e persoal	2	2.3	2.3.1, 2.3.2	Obradoiros de empoderamento persoal e liderado colectivo para mulleres socias da organización
Fomentar a participación de mulleres en programas de promoción económica e emprego.	2 1 6	2.3 1.1 6.1	2.3.1, 2.3.2 1.1.1 6.1.1	Organización de actividades e campañas dirixidas as mulleres novas para favorecer a súa incorporación ao mercado laboral no sector pesqueiro
Impulsar alianzas e redes de mulleres para favorecer o seu empoderamento colectivo	2 6	2.2 6.1	2.2.1 6.1.1	Realización de Xornadas de Encontro de mulleres profesionais do sector Obradoiros de capacitación en novas tecnoloxías da información e comunicación para mulleres. “Mulleres enREDando”
Revalorizar e fortalecemento dos saberes e faceres tradicionais das mulleres no sector, así como as formas de participación e relacións	4	4.1	4.1.1 4.1.2	Organización dunha exposición e outro tipo de mostras culturais que aporten unha visión das achegas das mulleres ao sector
Elaborar diagnoses de situación que permitan amosar a realidade diferenciada no sector e detectar posibles situacións de desequilibrio de xénero	2 1	2.1 1.1	2.1.1 1.1.2	Incorporar nos procesos de investigación a análise con perspectiva de xénero co fin de por de manifesto as posibles situacións diferenciais de partida e poder contrarrestalas.
Velar polo uso non sexista da linguaxe e coidar a posta en valor dun tratamento igualitario nos contidos e imaxes utilizadas no desenvolvemento das actividades e accións programáticas e comunicativas	2	2.2	2.2.2	Erradicar a repetición de estereotipos, roles de xénero nas publicacións e na difusión da programación e/ou produción cara o exterior
Sensibilizar sobre o significado da igualdade	3 5	3.1 5.1	3.1.1 5.1.1	Elaboración dunha campaña de difusión en clave de igualdade sobre a diversidade no sector.

AREA DE COMUNICACIÓN		
MECANISMO IGUALDADE DE OPORTUNIDADES	COMETIDO	MEDIDAS DE EJEMPLO
Promover e difundir unha imaxe da organización comprometida co principio de Igualdade entre homes e mulleres	Exemplaridade Promoción da igualdade de oportunidades	- Creación dun “órgano ou vogalía da muller” para operativizar as necesidades específicas das asociadas - Creación de espazos web sobre igualdade de xénero e recursos específicos vinculados co sector da pesca (entidades, asociacións de mulleres redeiras, mariscadoras... doutras localizacións xeográficas) - Facilitar e facer visible a presenza de mulleres dentro da organización, e velar porque na representatividade pública estean presentes. (ex: roldas de prensa, presentación de programas e accións...)
Velar polo uso non sexista da linguaxe e coidar a posta en valor dun tratamento igualitario nos contidos e imaxes utilizadas no desenvolvemento das actividades e accións programáticas e comunicativas	Instrumentos de comunicación non sexista	- Favorecer a visibilidade da presenza das mulleres dentro do sector evitando estereotipos sexistas e linguaxe excluín-te - Elaborar un decálogo de comunicación inclusiva

AREA DE XESTIÓN		
MECANISMO IGUALDADE DE OPORTUNIDADES	COMETIDO	MEDIDAS DE EJEMPLO
Facilitar instrumentos e recursos didácticos non sexistas en materia de saúde e riscos laborais	Promoción da saúde, diversidade e procedementos en igualdade	Formación /Faladoiros en saúde e riscos laborais relacionados co desenvolvemento das tarefas relacionadas cos sectores mais feminizados (problemáticas musculó-esqueléticas habituais nas mulleres mariscadoras e redeiras,...) Elaboración dunha guía sobre doenzas, riscos, enfermidades, etc. dirixida ás diferentes actividades profesionais.
Garantir a conciliación da vida laboral-profesional-persoal e familiar	Procesos en clave de igualdade e diversidade	Elaboración dun decálogo de “boas prácticas” en materia de organización e planificación das reunións da entidade, co fin de garantir a conciliación da vida familiar, persoal e profesional dos e das socias.
Sensibilizar sobre o significado da igualdade	Sensibilización e divulgación	Obradoiros de sensibilización e formación en Igualdade de Oportunidades dirixidos ás socias e socios da organización Obradoiros de empoderamento persoal e liderado colectivo para mulleres socias da organización Obradoiros de capacitación en novas tecnoloxías da información e comunicación para mulleres. “Mulleres enREDando” Obradoiro sobre “Novas Masculinidades” dirixido a socios da entidade para sensibilizar e fortalecer o concepto de Corresponsabilidade socio-familiar.
Integrar o principio de Igualdade nos procedementos administrativos e de xestión	Instrumentos para os procedementos igualitarios	Creación de equipos de traballo paritarios para o deseño dos proxectos e das reunións de grupos de traballo para unha participación igualitaria de todos e todas. Adaptación de bases de datos, programas e aplicacións informáticas utilizadas para facilitar información detallada e desagregada por sexo.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Integrar a *Transversalidade de Xénero* no marco das estratexias do plan de acción, garante o compromiso de establecer políticas integradoras da igualdade entre homes e mulleres, a non discriminación e a igualdade de oportunidades das persoas con diversidade funcional, favorecendo os medios, apoios e recursos (materiais, promoción profesional, formación, prevención de riscos laborais, etc.) necesarios para que contribúan á igualdade real e efectiva no sector pesqueiro, para avanzar na inclusión, no logro de ambientes profesionais de respecto e propiciar a igualdade, a non discriminación e o trato xusto.

Reforzar tamén que dende o GALP, se pretende manter unha posición integradora das persoas con discapacidade, colectivos en risco de exclusión social, favorecendo unha integración real, no conxunto das actividades que promova o GALP, tanto na aplicación do programa, como na súa animación, loitando ao mesmo tempo contra a discriminación social en función das razón que sexan.

5.11. CONTRIBUCIÓN AO PRINCIPIO DE DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

Para contribuír á sostibilidade da zona costeira, a EDLP, céntrase principalmente nos seguintes factores, que manteñen unha forte interdependencia entre eles:

1. O **aproveitamento sostible dos recursos pesqueiros**. Para garantir a sostibilidade dos recursos pesqueiros é preciso acadar un maior recoñecemento dos mesmos, reforzando a súa calidade diferencial. É preciso indicarlle aos consumidores que o seu valor engadido reside en que son produtos pescados dunha maneira artesanal e sostible, que respecta ás propias especies e a biodiversidade do medio mariño, mantendo o equilibrio destes ecosistemas.
2. A **sostibilidade das actividades pesqueiras**. Mellorar as condicións do sector e garantir a súa continuidade é fundamental para contribuír ao desenvolvemento territorial, xa que este na Mariña – Ortegal, non se entendería sen o sector pesqueiro. É preciso concienciar á sociedade en xeral e ao sector en particular, da necesidade de reducir o impacto de prácticas non sostibles na pesca e no marisqueo, o cal se traduce nunha medida concreta nas actuacións a desenvolver nesta estratexia.
3. A **preservación da riqueza ambiental, especialmente a dos fondos mariños**. Para contribuír á mesma é necesario facer un seguimento exhaustivo sobre os recursos e as especies. Contéplanse medidas de reforzo da capacidade de investigación e de promoción de iniciativas nesta liña de traballo, afondando nun aproveitamento responsable do conxunto de especies, e introducindo accións dirixidas ao tratamento dos descartes da pesca.
4. A mellora da **eficiencia enerxética**. Preténdese incrementar o emprego de enerxías que sexan respectuosas co medioambiente, garantindo unha redución maior de emisións, mitigando o cambio climático. Tamén se pretende incidir na mellora da eficiencia enerxética en instalacións e embarcacións.
5. Un **turismo sostible e respectuoso** coa zona costeira. A promoción de iniciativas de turismo é a principal vía de diversificación da economía local. Estímase que o turismo debe ser diferencial, poñendo en valor o territorio, pero garantindo de maneira moi importante o respecto co medioambiente e os recursos do mesmo, reforzando esa imaxe de territorio que diferencia a esta zona costeira. As potencialidades que ofrecen os recursos do territorio para o aproveitamento turístico, fan que implicitamente se entenda o turismo sostible, preservando os mesmos.

6. Un maior **coidado do medio natural e mariño**. Contémplase un obxectivo específico que aborda esta temática, destacando a necesidade de reforzar a concienciación dos axentes sociais, institucionais e a sociedade en xeral, á hora de coidar e preservar o entorno natural. Por outra banda, tamén se fala de contribuír á sostibilidade ambiental a través da recuperación e valorización de espazos naturais e o tratamento axeitado de residuos, procedentes sobre todo do sector pesqueiro.
7. Mantemento da **identidade cultural da zona costeira** a través da preservación do patrimonio cultural. A valorización do patrimonio é a mellor maneira de garantir a súa sostibilidade no tempo, reforzando deste xeito a identidade do territorio, un elemento diferencial.
8. O reforzo da **gobernanza** do sector e a mellora da **cooperación**, pecharían a batería de elementos que reforzarían tanto a sostibilidade social, como económica e ambiental na zona costeira.

5.12. COMPLEMENTARIEDADE

Para analizar a complementariedade da estratexia con outros programas, realizamos unha serie de matrices de análise que cruzan os obxectivos de ambas, para ver como se complementan á hora de acadar o desenvolvemento sostible do territorio, a través da implementación dos respectivos plans de acción.

Nesta estratexia que estamos definindo, analizaremos a complementariedade con outras ferramentas de planificación de relevancia ou influencia no programa do FEMP e no territorio. Falamos da Estratexia de Especialización intelixente de Galicia (RIS3), o Plan Integral de Turismo de Galicia, o Plan de Ordenación do Litoral e o Programa de Desenvolvemento Rural de Galicia.

Complementariedade coa RIS3

A RIS3 é a Estratexia de especialización intelixente de Galicia, a cal pretende mellorar a competitividade, o crecemento económico e emprego sostible e de calidade a través da innovación. Pretende dinamizar os sectores endóxenos e tractores da economía galega, entre os cales se atopan o sector pesqueiro e o turístico, elementos que se recollen dentro da EDLP da Mariña-Ortegal.

Existe un aliñamento da EDLP da Mariña-Ortegal coa RIS3, fundamentalmente asociado ao primeiro reto desta última, que aborda unha serie de prioridades relacionadas coa xestión innovadora dos recursos naturais e culturais. Tamén se rexistra unha complementariedade de ambas estratexias, entre o terceiro reto da RIS3, que fala dun novo modelo de vida saudable baseado no envellecemento activo, e o primeiro obxectivo da EDLP; de mellora da competitividade do sector pesqueiro. Neste caso límitase só a accións puntuais.

MATRIZ DE COMPLEMENTARIEDADE. RIS3 ESTRATEGIA DE ESPECIALIZACIÓN INTELIXENTE DE GALICIA						
OBJECTIVOS DA EDLP						
OBJECTIVOS RIS3	1	2	3	4	5	6
RETO 1 Xestión innovadora de recursos naturais e culturais.	Prioridade 1: Valorización dos recursos do mar.	▲	▲			
	Prioridade 2: Modernización da acuicultura.					
	Prioridade 3: Mellora da obtención de enerxía a partir dos recursos naturais.		▲			
	Prioridade 4: Modernización dos sectores agrogandeiro, pesqueiro e forestal.	●	▼	●		
	Prioridade 5: Modernización do sector turístico e das industrias culturais a través das TIC.		▲			
RETO 2 O modelo industrial da Galicia do futuro.	Prioridade 1: Diversificación dos sectores industriais tractores.					
	Prioridade 2: Mellora da competitividade industrial.					
	Prioridade 3: Impulso da economía do coñecemento.					
RETO 3 Novo modelo de vida saudable baseado no envellecemento activo.	Prioridade 1: Envellecemento activo.					
	Prioridade 2: Alimentación saudable e segura.	●				

▲=Alta, ● = Media, ▼ = Baixa.

En relación ao primeiro reto da RIS3, podemos indicar o seguinte:

- No reto 1 da RIS3 “Xestión innovadora de recursos naturais e culturais” existe un grao de complementariedade alto da prioridade 1, que ten como obxectivo “Poñer en valor os subprodutos e residuos vinculados ao mar, como os descartes da pesca ou os refugалlos da industria conserveira”, coa liña de actuación 1.1.1 “Aumentar o valor dos produtos pesqueiros”, sobre todo nas actuacións que teñen que ver coa mellora de comercialización e tratamento de residuos, e a liña 2.1.1 “Promover a investigación para a posta en práctica de novos produtos e mellorar os aproveitamentos do mar”, onde se recollen accións concretas para o aproveitamento de descartes e refugалlos, así como de realización de estudos para mellorar a súa utilización na elaboración de novos produtos.
- No mesmo reto, a prioridade 3, ten coma obxectivo o de “Diversificar o sector enerxético galego mellorando a explotación dos recursos naturais para obter enerxía, en especial a través da produción de biomasa, da enerxía undimotriz, das torres eólicas offshore e dos biocombustibles de orixe mariña”. Ten unha relación directa coa liña de actuación 2.1.2 que aborda accións destinadas á mellora da eficiencia enerxética.
- A prioridade 4, ten coma obxectivo “Modernizar os sectores pesqueiro, agrícola, gandeiro e forestal para que as explotacións sexan máis eficientes e rendibles e tamén para xerar produtos e servizos innovadores”. Garda relación con tres dos obxectivos da estratexia. Así, no primeiro obxectivo da EDLP contémpanse accións destinadas a mellorar a comercialización e facer máis rendible o sector pesqueiro. No segundo obxectivo a complementariedade é máis baixa, dado que na liña de actuación 2.1.1, se contemplan medidas destinadas a promover a investigación para a posta en práctica de novos produtos e mellorar os aproveitamentos do mar. O obxectivo segundo e terceiro da estratexia recollen medidas destinadas a mellorar a eficiencia enerxética e a controlar os riscos ambientais.

- Por último, a prioridade 5 da citada estratexia de innovación, aborda a modernización do sector turístico, e ten unha complementariedade alta co obxectivo estratéxico 2 da EDLP, sobre todo coas liñas de actuación 2.2.1 e 2.2.2 que recollen a necesidade de “promover sinerxías no territorio para facer unha promoción conxunta dos seus produtos e recursos” e a “posta en valor dunha estratexia turística diversa e de calidade”.

En relación ao terceiro reto da RIS3:

- A súa principal vinculación coa EDLP, materialízase a través da súa segunda prioridade, que ten que ver coa alimentación segura e saudable. Na liña de actuación 1.1.1 contéplanse medidas destinadas a mellorar os procesos de produción e comercialización do sector para realizar un mellor seguimento da cadea produtiva-extractiva a través de procedementos de trazabilidade, que inciden na calidade e seguridade alimentaria.

Complementariedade co Plan Integral de Turismo de Galicia

O Plan Integral de Turismo de Galicia (PITG) está orientado á dinamización do conxunto da economía galega e á creación de emprego. Esta ferramenta pretende situar a Galicia como un destino diferencial e orientado a un modelo europeo de turismo sostible, mellorando a súa competitividade e a súa capacidade de innovación, e dándolle unha visión internacional.

Na EDLP o turismo é o principal sector de referencia para acometer unha diversificación económica, tal e como se recolle no seu segundo obxectivo estratéxico, onde destaca a presenza do turismo mariñeiro, e nos seus obxectivos 3 e 4, relativos á mellora no aproveitamento de recursos naturais e patrimoniais, para contribuír á dinamización de actividades turísticas.

MATRIZ DE COMPLEMENTARIEDADE. PLAN INTEGRAL DE TURISMO DE GALICIA.						
LIÑAS ESTRATÉXICAS PITG	OBXECTIVOS DA EDLP					
	1	2	3	4	5	6
L.E. 1: O Camiño de Santiago como eixe vertebrador de novas alternativas de turismo e modelo demostrador internacional.						
L.E.2: A oferta turística baseada no patrimonio e nos recursos endóxenos diferenciais, buscando a desestacionalización e os novos públicos.		▲	▼	▼		
L.E.3: Galicia como destino ambiental, social e economicamente sostible.		●				
L.E.4. O fomento do talento e o aproveitamento das novas tecnoloxías para acadar un sector competitivo e un destino intelixente.						●
L.E.5: A promoción e comercialización de Galicia como destino único baseado nun modelo á demanda.		▼				
L.E.6: O consenso e a cooperación entre o sector público e privado para un marco eficiente e xerador de oportunidades.		●				●
▲=Alta, ● = Media, ▼ = Baixa.						

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Na segunda liña estratéxica do PITG contémplanse accións destinadas a desenvolver produtos turísticos dirixidos a segmentos de público especializado, as cales se complementan de maneira importante coas liñas de actuación 2.2.1 e 2.2.2, que apostan pola promoción turística e unha estratexia turística de calidade. As accións contempladas na liña de actuación 3.1.2, que van dirixidas á recuperación e posta en valor dos espazos naturais, tamén gardan relación con esta liña estratéxica. Tamén as actuacións contempladas na liña de actuación 4.1.1, onde se recollen medidas dirixidas á recuperación do patrimonio marítimo-pesqueiro. Nestas dúas últimas liñas a intensidade da relación é máis feble.

A terceira liña estratéxica “Galicia como destino ambiental, social e economicamente sostible”, relaciónase coa liña de actuación 2.2.2, dado que nesta se recollen accións destinadas á promoción do turismo de natureza. Por último apréciase un grao de complementariedade medio entre a liña estratéxica 4 do PITG e a liña de actuación 6.1.1 da EDLP, que aborda a mellora da información e o coñecemento no ámbito turístico a través de recursos tecnolóxicos.

A liña estratéxica quinta do PITG ten unha complementariedade baixa coas accións contempladas na liña de actuación 2.2.1 da EDLP; falamos en concreto, da promoción dos produtos e recursos turísticos a través das sinerxías entre axentes e entidades e así mellorar a imaxe de marca do territorio.

A liña estratéxica sexta do PITG ten unha complementariedade media co obxectivo segundo da EDLP, sobre todo coa liña 2.3.2, onde se contemplan liñas de apoio e colaboración entre o sector público e o privado. Do mesmo xeito, tamén se complementa coa liña 6.1.1, en relación a medidas destinadas a mellorar a colaboración entre diferentes entidades do territorio vinculadas ao turismo.

Complementariedade co Plan de Ordenación do Litoral de Galicia

O Plan de Ordenación do Litoral (POL) constitúe un marco normativo estable para a protección efectiva do litoral de Galicia, as súas finalidades fan referencia á necesidade da sostibilidade da paisaxe e ao recoñecemento das singularidades e identidade de cada territorio.

O POL e a EDLP son complementarios no referente ás actuacións de cooperación e coordinación entre diferentes administracións públicas, ás actuacións orientadas á protección dos valores naturais e patrimoniais existentes, nas actuacións de fomento do coñecemento e regulación do uso público e, en menor medida, nas actuacións de promoción e investigación do paisaxe do litoral.

MATRIZ DE COMPLEMENTARIEDADE. PLAN DE ORDENACIÓN DO LITORAL						
ACTUACIÓNS PRIORITARIAS DO POL	OBXECTIVOS DA EDLP					
	1	2	3	4	5	6
1. Actuacións de cooperación e coordinación coas distintas administracións públicas e entidades con incidencia no eido litoral		●				●
2. Actuacións orientadas á protección dos valores naturais e patrimoniais existentes no ámbito do Plan de Ordenación do Territorio			▲	▲		
3. Actuacións orientadas a suplir déficits en materia de infraestruturas						
4. Actuacións para o fomento do coñecemento e regulación do uso público do espazo litoral		●	●	●		
5. Actuacións de fomento do coñecemento orientadas á investigación e divulgación técnica e científica		▼				
6. Actuacións de promoción e investigación da paisaxe do litoral						
▲=Alta, ● = Media, ▼ = Baixa.						

A primeira actuación prioritaria do POL ten que ver coa coordinación e cooperación entre diferentes administracións públicas e entidades con incidencia no litoral. Neste caso, as actuacións contempladas teñen unha complementariedade media coas actuacións contempladas na liña de actuación 2.1.1 da EDLP, na que se promoven actuacións destinadas a mellorar as sinerxías no territorio a través de diferentes eventos e promocións conxuntas. Por outra banda, na liña de actuación 6.1.1, inclúense medidas encamiñadas a promover a coordinación e a colaboración dos diferentes sectores e territorios implicados no desenvolvemento da zona pesqueira, tendo entre os seus obxectivos o respecto ao equilibrio medioambiental.

Nas liñas de actuación 3.1.2 e 4.1.1 destinadas a preservar, recuperar e protexer os recursos do medio natural e do patrimonio marítimo, respectivamente, as súas actuacións están moi na liña do que marca a segunda actuación prioritaria do POL.

En relación á cuarta actuación prioritaria do POL, nos obxectivos estratéxicos 2, 3 e 4 da EDLP, contémpanse medidas encamiñadas a recuperar rutas de sendeirismo, turismo da natureza, posta en valor dos recursos naturais, medioambientais e patrimoniais, polo cal podemos indicar que existe un grao de complementariedade medio entre ambas estratexias.

A quinta actuación que se contempla no POL, relaciónase coa liña 2.1.1, no sentido de que se recollen medidas de investigación, se ben a relación é bastante feble.

Complementariedade co Plan de Desenvolvemento Rural de Galicia

O Plan de Desenvolvemento Rural de Galicia (PDR) é o principal instrumento para regular a distribución de fondos comunitarios para o desenvolvemento rural en Galicia. O seu principal obxectivo é o de crear un marco coherente e firme que garanta o futuro do medio rural no mantemento e a creación de emprego.

Aínda que falamos de ambitos sectoriais distintos, rural no caso do PDR, e costeiro no da EDLP, en ambos casos téntase mellorar as condicións de vida e de traballo da poboación dos territorios, polo que ten sentido estudar o grao de complementariedade entre ambas estratexias de desenvolvemento.

MATRIZ DE COMPLEMENTARIEDADE. PLAN DE DESENVOLVEMENTO RURAL DE GALICIA						
MEDIDAS DO PDR	OBXECTIVOS DA EDLP					
	1	2	3	4	5	6
1. Transferencia de coñecementos e innovación na agricultura, silvicultura e nas zonas rurais	▲					
2. Mellora da viabilidade das explotacións e a competitividade de todos os tipos de agricultura en todas as rexións e promoción de tecnoloxías agrícolas innovadoras nas explotacións e da xestión sostible dos bosques.	▲					
3. Fomentar a organización da cadea alimentaria, en particular a transformación e comercialización dos produtos agrícolas, o benestar animal e a xestión de riscos no sector agrícola.	●	●				
4. Restaurar, preservar e conservar os ecosistemas relacionados coa agricultura e a silvicultura			▲			
5. Promover a eficiencia dos recursos e alentar o paso a unha economía hipocarbónica e resistente ao cambio climático nos sectores agrícola, alimentario e silvícola.		▲				
6. Fomentar a inclusión social, a redución da pobreza e o desenvolvemento económico nas zonas rurais.	●	●	●	●	●	●
▲=Alta, ● = Media, ▼ = Baixa.						

A primeira medida do PDR é complementaria co primeiro obxectivo da EDLP. En concreto coa liña de actuación 1.1.2, que aborda a mellora das capacidades e competencias do sector pesqueiro.

En relación á segunda medida do PDR, a súa relación é moi clara coa liña de actuación 1.1.1 da EDLP, debido a que se contemplan medidas destinadas a aumentar o valor dos produtos pesqueiros a través da diferenciación e a incorporación de elementos tecnolóxicos nas fases de produción, transformación e comercialización.

Tamén hai unha relación intensa no caso do terceira medida do PDR, dado que na EDLP na liña de actuación 1.1.2, se contemplan medidas destinadas a reforzar a posición social do sector pesqueiro, a través de liñas de formación, asesoramento que melloren a súa profesionalización. Tamén na liña de actuación 2.1.1 recóllense medidas destinadas a mellorar o proceso de produción a través do aproveitamento de especies infravaloradas e de descartes na pesca extractiva.

A cuarta medida do PDR ten unha clara relación coa liña de actuación 3.1.2 destinada a recuperar e poñer en valor os espazos naturais e mellorar o tratamento de residuos.

Tamén hai unha relación moi clara da quinta medida do PDR coa liña de actuación 2.1.2 da EDLP, dado que en ambas se pretende lograr un uso máis eficiente da enerxía, para reducir o impacto ambiental e mitigar o cambio climático.

Facilitar a diversificación do sector pesqueiro e promover o xurdimento de empresas para fomentar a inclusión social, a redución da pobreza e o desenvolvemento económico dos territorios é un obxectivo que se recolle transversalmente ao longo de todos os obxectivos estratéxicos da EDLP, polo que existe unha complementariedade media coa sexta medida do PDR.

5.13. REDES

O establecemento de redes e iniciativas de cooperación está presente no plan de acción da estratexia, contemplándose tamén actividades concretas para promover a cooperación entre os GALP, como actividades de animación.

A EDLP inclúe unha serie de medidas presenciais ou virtuais encamiñadas a promover a coordinación e a colaboración entre diferentes axentes do territorio e de fóra do mesmo. Enténdese que é necesario afondar na colaboración entre entidades da zona, para promover iniciativas vinculadas ás actividades marítimas e pesqueiras, tanto no referente a estas como alternativa profesional, como a alternativas de turismo ou lecer. Tamén se considera necesario continuar con medidas de cooperación que redunden na conservación do patrimonio e a súa valorización. Por outra banda, sinálase como necesario establecer a cooperación entre axentes para reforzar a gobernanza na zona pesqueira.

Tamén se recollen iniciativas para a xeración de redes, vinculadas ás actividades de animación do GALP. No período anterior o grao de colaboración foi máis limitado, polo cal neste período se pretende reforzar a cooperación entre entidades e territorios. Apostarase por iniciativas que reforcen ao conxunto de sectores produtivos, melloras na integración tecnolóxica ou de valorización dos produtos ou recursos locais, así como, melloras relacionadas coa capacidade de xestión dos propios GALP.

Tamén se inclúe a necesidade de establecer iniciativas orientadas a mellorar a gobernanza e colaboración do sector fomentando:

- a colaboración entre grupos de acción local do sector pesqueiro no resto de España ou noutros países
- a participación en iniciativas vinculadas a redes existentes como a “Rede española de Grupos de Pesca”, a “Red de mujeres del sector pesquero”, “Farnet
- a participación á hora de impulsar iniciativas ou colaborar en proxectos de carácter transnacional vinculados ao ámbito marítimo ou pesqueiro, coma por exemplo o programa “Espacio Atlántico 2014-2020”.

5.14. ANÁLISE DE PERTINENCIA DA ESTRATEXIA

Neste apartado imos analizar a pertinencia da estratexia co obxectivo de ver se a mesma dá resposta ás necesidades da zona costeira que se formulan no diagnóstico. Deste xeito podemos ver se a mesma é coherente á hora de atender ditas problemáticas.

Para realizar a análise temos en consideración as debilidades que se recolleron na elaboración do DAFO, as cales reproducimos de novo co obxectivo de facilitar a comprensión da táboa de correspondencia entre necesidades e a EDLP.

DEBILIDADES	
ÁMBITO PESQUEIRO	
1.	Actividade pesqueira en retroceso debido á escaseza de recursos marisqueiros ou pesqueiros. Diminución ou desaparición do marisco, menos embarcacións. Perda de empregos e ingresos pola actividade pesqueira.
2.	Perda da zonas de marisqueo: explotación abusiva dos recursos, escasa rexeneración.
3.	Falta de procesos de transformación que acheguen valor engadido ao produtos. Falta de empresas transformadoras dos produtos do mar actuais e novos.
4.	Baixos prezos en primeira venda.
5.	Deficiente información e comercialización do produto. Falta de formación comercial do sector pesqueiro. Falta de información sobre o produto local (imaxe, etiquetaxe).
6.	Sector con baixo prestixio e pouco atractivo. Dificultades para o relevo xeracional.
7.	Perda da construción naval mariñeira tradicional.
8.	Confrarías de moi pequena dimensión. Dificultades de vender o produto por separado.
ÁMBITO TURISMO	
9.	Falta de promoción turística da zona (A Mariña-Ortega) de maneira conxunta. Exceso de localismos. Escasa coordinación e colaboración entre os distintos concellos da zona que prexudica a actividade económica en xeral, e ao sector turístico en particular.
10.	Necesidade de buscar alternativas ao turismo de sol e praia. Pouco desenvolvemento de actividades turísticas alternativas: náutico-pesqueiras, natureza, patrimonio, etc.
11.	Necesidade de mellorar a información turística sobre a zona, tanto a través das oficinas nos concellos como na rede (internet).
12.	Portos pouco atractivos e nada dinamizadores (loais de restauración, ...).
13.	Necesidade dunha maior profesionalización no sector da restauración-hostalería (idiomas, ...).
14.	Escasa capacidade de atraque dos barcos polo baixo calado da zona portuaria.
ÁMBITO PATRIMONIAL, NATURAL E TERRITORIAL	
15.	Escasa valorización do patrimonio cultural e artístico da zona en xeral.
16.	Dificultades de mantemento dalgúns dos equipamentos culturais da zona.
17.	O excesivo monocultivo de eucalipto non dá unha aparencia agradable e limita a visibilidade do potencial do medio.
18.	Existencia de vertidos contaminantes.
19.	Determinadas construcións urbanísticas empeoran a imaxe da paisaxe e non fan atractivo o territorio.
ÁMBITO EMPRENDEMENTO E SECTORES ECONÓMICOS	
20.	Falta de formación oficial para novas persoas profesionais.
21.	Falta de cooperación empresarial, asociacionismo e agrupación que supere a atomización empresarial e xerar economías de escala.
22.	Preocupación polo peche de empresas de referencia na zona. Perda de emprego.

Á hora de iniciar a análise realizamos unha matriz que cruza as debilidades e os obxectivos estratéxicos da EDLP. Temos en consideración as debilidades, porque son os factores internos sobre os que o GALP pode dar resposta, e non as ameazas que son factores externos, os cales non poden solucionarse a través da implementación da estratexia. Hai que indicar que a análise se realizou ao nivel de liñas de actuación, para ver o número de liñas que atendían a ditas necesidades.

Temos que partir da consideración previa de que se estableceron unha serie de ámbitos temáticos, para agrupar a información. Nalgún caso, como o do emprendemento e sectores económicos, son aspectos transversais que afectan ao conxunto de ámbitos anteriores.

TÁBOA 95 . CORRESPONDENCIA ENTRE O DIAGNÓSTICO E O PLAN DE ACCIÓN

DEBILIDADES OU AMEAZAS	OBXECTIVOS ESTRATÉXICOS						Nº DE LIÑAS DE ACTUACIÓN QUE ATENDEN
	OBXECTIVO 1	OBXECTIVO 2	OBXECTIVO 3	OBXECTIVO 4	OBXECTIVO 5	OBXECTIVO 6	
D1	2	1			1		4
D2			1				1
D3	1		1				2
D4	1						1
D5	2		1				3
D6	1				1		2
D7	1			1			2
D8	1						1
D9		2					2
D10		2					2
D11		1					1
D12		2					2
D13		1					1
D14		1					1
D15				2			2
D16				2			2
D17			1				1
D18			1				1
D19		1					1
D20	1					1	2
D21					1	1	2
D22	2	2			1	1	6
Debilidades cubertas por obxectivo	12	13	5	5	4	3	-

Todas as debilidades que se formulan na EDLP, están cubertas no conxunto de obxectivos estratéxicos, o cal indica o alto grao de pertinencia que ten a estratexia no seu deseño. O 60% das necesidades están atendidas por 2 ou máis liñas de actuación.

As necesidades que mostran unha maior cobertura por parte das liñas de actuación son a D22, D1 e D5. Estas necesidades fan referencia ao peche de empresas na zona costeira, ao retroceso da actividade pesqueira pola diminución de recursos, e ás deficiencias de información e comercialización dos produtos. Estas necesidades inciden directamente na creación de emprego, o cal demostra a orientación da EDLP a dar unha resposta ampla a esta problemática, que é xustamente a principal finalidade sobre a que quere incidir o FEMP (4ª prioridade da Unión). Podemos apreciar que a perda de emprego, polo retorcido da actividade empresarial na zona (D22), ten resposta a través da totalidade de obxectivos estratéxicos da EDLP.

Nas necesidades referidas ao ámbito pesqueiro (D1 a D8), a solución provén fundamentalmente de medidas relacionadas co primeiro obxectivo da estratexia e co terceiro. No primeiro é coherente no sentido de que é precisamente este o que aborda esta temática. Se falamos do terceiro as respostas ás necesidades danse a través de medidas relacionadas coa preservación medioambiental, e en especial do medio mariño e os recursos.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

No ámbito do turismo (D9-D14) as necesidades son atendidas na súa totalidade polos obxectivos específicos que se relacionan co segundo obxectivo estratéxico.

No ámbito dos recursos naturais e patrimoniais (D15-D19), as necesidades son atendidas por medidas dos catro primeiros obxectivos, o que demostra a vinculación dos recursos naturais e culturais co sector pesqueiro e o do turismo. Refórzase a interdependencia destes factores.

Por último, as necesidades restantes son as relacionadas co ámbito do emprendemento e o desenvolvemento económico. Como podemos comprobar a transversalidade destas necesidades é correspondida con medidas en todos os obxectivos estratéxicos.

O grao de cobertura de necesidades máis elevado é o referente aos obxectivos estratéxicos 1 e 2, de desenvolvemento do sector pesqueiro e de diversificación da economía local a través do turismo, respectivamente. Vemos que o número de liñas que responden a esta necesidade é o máis amplo se o comparamos co resto de obxectivos. Este feito refrenda a importancia que se lle da á estratexia aos mesmos, vendo como ocupan a parte máis elevada da dotación orzamentaria.

CAPÍTULO 6

PLAN DE FINANCIAMIENTO

6.1. DISTRIBUCIÓN GLOBAL DO ORZAMENTO

Para a elaboración do orzamento do GALP A Mariña Ortegal realizouse unha estimación do gasto previsto, asociándoo a cada unha das liñas de actuación. Empregouse unha metodoloxía que permitise realizar unha asignación orzamentaria de referencia, que máis tarde sería validada nos diferentes espazos de participación.

Para a determinación do orzamento do **programa de axudas**, realizáronse os seguintes pasos:

- A Comisión de Seguimento estableceu unhas porcentaxes de referencia para cada un dos obxectivos estratéxicos, marcando por tanto as prioridades xenéricas de gasto, en consideración co establecido nos diferentes espazos de traballo.
- Para asignar porcentaxes de referencia por liñas de actuación, tomáronse como referencia os proxectos presentados polos diferentes promotores no período de axudas 2007-2013 e o importe proposto pola Xunta Directiva a partir do gasto elixible. Realizouse unha asignación dos proxectos presentados ás novas liñas de actuación contempladas na Estrategia e segundo tipo de proxecto, e a partir de aí definiuse o peso relativo de cada liña de actuación sobre o obxectivo estratéxico.
- No caso de non existir ningún proxecto que puidese ser asignado a unha liña de actuación, realizouse unha estimación de gasto en función do valor medio que podería ter un proxecto desa liña de actuación en comparación co valor medio dos proxectos contemplados nas restantes liñas de actuación dese obxectivo estratéxico.
- A proxección do gasto anual realizouse dunha maneira lineal para os anos comprendidos entre 2016 e 2020.
- Globalmente respectouse a distribución do 65% de orzamento destinado a investimentos de carácter produtivo.

No que respecta aos gastos de xestión, os pasos que se deron inicialmente foron os seguintes:

- Nos gastos de explotación realizouse unha proxección do gasto para equipamentos, gastos da asociación e asesorías externas para o normal funcionamento da entidade, en tanto que para os gastos de equipo técnico tomouse como referencia o custo laboral que se establece no apartado de equipo técnico. A esta partida asignouse, segundo o Convenio, unha porcentaxe fixa do 20%.
- No caso dos gastos de animación realizouse unha proxección do gasto das medidas contempladas no plan de comunicación e nas accións de dinamización. A esta partida asignouse, segundo Convenio, unha porcentaxe fixa do 5%.
- A proxección do gasto anual foi lineal para os anos 2016 e 2020 no caso dos gastos de explotación e de animación.

O plan financeiro do GALP A Mariña Ortegal, que contemplamos a continuación, está adaptado ao Convenio de colaboración entre a Consellería do Mar e o GALP, para a aplicación do Programa do FEMP, no período 2014-2020. A distribución realízase neste período, se ben esta deberá respectar as normas de asignación orzamentaria anual do Fondo, que deriven da aplicación do citado convenio de colaboración.

TÁBOA 96. DISTRIBUCIÓN DOS GASTOS DE ORZAMENTO SEGUNDO TIPOLOXÍA DE GASTO.

	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL	%
Custos de xestión	380.984,44	380.984,44	380.984,44	380.984,44	380.984,45	1.904.922,21	25,00%
Custos de aplicación	1.142.953,33	1.142.953,3	1.142.953,3	1.142.953,3	1.142.953,33	5.714.766,63	75,00%
Custos totais	1.523.937,7	1.523.937,7	1.523.937,7	1.523.937,7	1.523.937,7	7.619.688,8	100,00

TÁBOA 97. DISTRIBUCIÓN DOS GASTOS SEGUNDO OBXECTIVO ESTRATÉXICO E TIPO DE PROXECTO.

Tipoloxía		2016	2017	2018	2019	2020	Total	Porcentaxe Product.-Non product.	Porcentaxe axudas	Porcentaxe sobre gasto total
Obxectivo estratéxico 1	Productivos	439.979,88	439.979,88	439.979,88	439.979,88	439.979,88	2.199.899,42	85,5%		28,9%
	Non productivos	74.349,11	74.349,11	74.349,11	74.349,11	74.349,11	371.745,57	14,5%	45,0%	4,9%
Obxectivo estratéxico 2	Productivos	240.877,41	240.877,41	240.877,41	240.877,41	240.877,41	1.204.387,07	84,3%		5,1%
	Non productivos	44.860,92	44.860,92	44.860,92	44.860,92	44.860,92	224.304,59	15,7%	25,0%	2,9%
Obxectivo estratéxico 3	Productivos	41.146,32	41.146,32	41.146,32	41.146,32	41.146,32	205.731,60	36,0%		2,7%
	Non productivos	73.149,01	73.149,01	73.149,01	73.149,01	73.149,01	365.745,06	64,0%	10,0%	4,8%
Obxectivo estratéxico 4	Productivos	20.916,05	20.916,05	20.916,05	20.916,05	20.916,05	104.580,23	18,3%		1,4%
	Non productivos	93.379,29	93.379,29	93.379,29	93.379,29	93.379,29	466.896,43	81,7%	10,0%	6,1%
Obxectivo estratéxico 5	Productivos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0%		0,0%
	Non productivos	57.147,67	57.147,67	57.147,67	57.147,67	57.147,67	285.738,33	100,0%	5,0%	3,8%
Obxectivo estratéxico 6	Productivos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0%		0,0%
	Non productivos	57.147,67	57.147,67	57.147,67	57.147,67	57.147,67	285.738,33	100,0%	5,0%	3,8%
Total programa de axudas	Productivos	742.919,66	742.919,66	742.919,66	742.919,66	742.919,66	3.714.598,32	65,0%		48,7%
	Non productivos	400.033,66	400.033,66	400.033,66	400.033,66	400.033,66	2.000.168,31	35,0%	100,0%	26,2%
	Total	1.142.953,33	1.142.953,33	1.142.953,33	1.142.953,33	1.142.953,33	5.714.766,63	100,0%		75,0%
Gastos de xestión	Gastos de explotación	304.787,55	304.787,55	304.787,55	304.787,55	304.787,55	1.523.937,75			20,0%
	Gastos de animación	76.196,89	76.196,89	76.196,89	76.196,89	76.196,89	380.984,46			5,0%
	Total	380.984,44	380.984,44	380.984,44	380.984,44	380.984,44	1.904.922,21			25,0%
Total estratexia		1.523.823,47	1.523.823,47	1.523.823,47	1.523.823,47	1.523.823,47	7.619.688,84			100,0%

6.2. PLAN DE FINANCIAMENTO

Obxectivo estratéxico 1. Mellora da competitividade do sector pesqueiro, creación de emprego e atracción de mocidade, en especial a través do aumento do valor engadido dos produtos pesqueiros, da integración vertical, da innovación en todas as fases da cadea de subministro dos produtos pesqueiros; e garantir unha actividade sostible promovendo o uso eficiente dos recursos biolóxicos mariños.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS	TOTAL	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS
Obxectivo estratéxico 1	2.199.899,42	371.745,57	2.571.644,99	85,5%	14,5%
Obxectivo específico 1.1	2.199.899,42	371.745,57	2.571.644,99	85,5%	14,5%
Liña de actuación 1.1.1	1.980.166,64	180.015,15	2.160.181,79	91,7%	8,3%
Liña de actuación 1.1.2	205.731,60	205.731,60	411.463,20	50,0%	50,0%

Obxectivo estratéxico 2. Creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación da economía local das zonas pesqueiras cara novas actividades económicas, entre elas as que ofrece o crecemento azul e os sectores marítimos en senso amplo, favorecendo a formación, a innovación e o fomento do emprego.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS	TOTAL	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS
Obxectivo estratéxico 2	1.204.387,07	224.304,59	1.428.691,66	84,3%	15,7%
Obxectivo específico 2.1	108.580,57	28.573,83	137.154,40	79,2%	20,8%
Liña de actuación 2.1.1	57.147,67	14.286,92	71.434,58	80,0%	20,0%
Liña de actuación 2.1.2	51.432,90	14.286,92	65.719,82	78,3%	21,7%
Obxectivo específico 2.2	490.041,24	124.296,17	614.337,41	79,8%	20,2%
Liña de actuación 2.2.1	28.573,83	52.861,59	81.435,42	35,1%	64,9%
Liña de actuación 2.2.2	461.467,41	71.434,58	532.901,99	86,6%	13,4%
Obxectivo específico 2.3	605.765,26	71.434,58	677.199,85	89,5%	10,5%
Liña de actuación 2.3.1	232.876,74	71.434,58	304.311,32	76,5%	23,5%
Liña de actuación 2.3.2	372.888,52	0,00	372.888,52	100,0%	0,0%

Obxectivo estratéxico 3. Fomento do aproveitamento sostible do patrimonio medioambiental das zonas pesqueiras, incluíndo operacións de mitigación do cambio climático e de transición a unha economía de baixas emisións de carbono.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS	TOTAL	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS
Obxectivo estratéxico 3	205.731,60	365.745,06	571.476,66	36,0%	64,0%
Obxectivo específico 3.1	205.731,60	365.745,06	571.476,66	36,0%	64,0%
Liña de actuación 3.1.1	142.869,17	285.738,33	428.607,50	33,3%	66,7%
Liña de actuación 3.1.2	62.862,43	80.006,73	142.869,17	44,0%	56,0%

Obxectivo estratéxico 4. Fomento do benestar social e do patrimonio cultural das zonas pesqueiras.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS	TOTAL	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS
Obxectivo estratéxico 4	104.580,23	466.896,43	571.476,66	18,3%	81,7%
Obxectivo específico 4.1	104.580,23	466.896,43	571.476,66	18,3%	81,7%
Liña de actuación 4.1.1	104.580,23	228.590,67	333.170,89	31,4%	68,6%
Liña de actuación 4.1.2	0,00	238.305,77	238.305,77	0,0%	100,0%

Obxectivo estratéxico 5. Reforzo das comunidades no desenvolvemento local e da gobernanza, dos recursos pesqueiros e actividades marítimas locais.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS	TOTAL	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS
Obxectivo estratéxico 5	0,00	285.738,33	285.738,33	0,0%	100,0%
Obxectivo específico 5.1	0,00	285.738,33	285.738,33	0,0%	100,0%
Liña de actuación 5.1.1	0,00	285.738,33	285.738,33	0,0%	100,0%

Obxectivo estratéxico 6. Fomento da cooperación.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS	TOTAL	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS
Obxectivo estratéxico 6	0,00	285.738,33	285.738,33	0,0%	100,0%
Obxectivo específico 6.1	0,00	285.738,33	285.738,33	0,0%	100,0%
Liña de actuación 6.1.1	0,00	285.738,33	285.738,33	0,0%	100,0%

CAPÍTULO 7

CAPACIDADE DO GRUPO DE ACCIÓN LOCAL DO SECTOR PESQUEIRO

7.1. EXPERIENCIA DO GRUPO DE ACCIÓN COSTEIRA

O Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortegal con CIF: G-27.386.192, é unha asociación sen ánimo de lucro constituída o 27 de setembro de 2008, para cumprimento dos fins descritos no artigo 44 do Regulamento 1198/2006 do Consello, do 27 de xuño de 2006, relativo ao Fondo Europeo de Pesca. Os seus estatutos foron visados e foi inscrita no Rexistro Central de Asociacións o día 16 de xullo de 2009, con nº de rexistro 2009/013262-1. Ten asinado un convenio de colaboración coa Consellería do Mar da Xunta de Galicia con data 11 de agosto de 2009 para a aplicación do Plan Estratéxico Zonal no marco do Eixo 4 do FEP.

O GAC ten como obxecto social colaborar na gobernanza da zona, participando activamente na construción da capacidade organizativa da zona pesqueira, servindo de núcleo de converxencia e representación das persoas particulares, entidades e axentes socioeconómicos con interese no desenvolvemento integral e equilibrado da zona.

A experiencia do GAC A Mariña-Ortegal deriva fundamentalmente da aplicación do Plan Estratéxico Zonal no marco do Eixo 4 do FEP durante os anos 2007 e 2013, prolongando os seus efectos ata a actualidade. En total xestionouse un montante de 2.381.757,4€, dos que 1.800.531,20 € corresponderon a axudas en proxectos e 581.226,2€ a gastos de xestión e sensibilización da zona costeira. Do orzamento estimado no Plan Estratéxico Zonal executouse un 83,9% dos Gastos de Xestión e un 70,3% en axudas a proxectos, datos a 15 xuño de 2015, se ben se prevee que aumente a porcentaxe de execución en axudas.

O ámbito de actuación do GAC corresponde á zona Costeira A Mariña-Ortegal, que abarca os seguintes concellos: Ribadeo, Barreiros, Foz, Burela, Cervo, Xove, Viveiro, O Vicedo, Mañón, Ortigueira, Cariño, Cedeira e Valdoviño.

Entre os **obxectivos** que se marcou o GAC, para implementar o programa do FEP, figuraban os seguintes:

- Manter a prosperidade social e económica da zona e ofrecer valor engadido aos produtos da pesca e a acuicultura.
- Manter e promover o emprego nas zonas de pesca, a través do apoio á diversificación ou á reestruturación económica e social das zonas que se enfrontan a dificultades socioeconómicas debido á evolución do sector da pesca.
- Promover a calidade do medio costeiro e fomentar a protección e mellora do medio ambiente e dos recursos naturais relacionados co sector pesqueiro.
- Promover a cooperación nacional e transnacional entre zonas de pesca.
- Promover a igualdade entre homes e mulleres no desenvolvemento do sector pesqueiro e das zonas de pesca.

As **actividades** desenvolvidas durante este período foron as seguintes:

- Accións de publicidade sobre o GAC, o seu programa de axudas e as accións de promoción/sensibilización desenvolvidas, en prensa, radio, televisión, revistas, web e redes sociais: 145
- Actividades de promoción/sensibilización: 46
- Asistencia a reunións: 61
- Participación en Seminarios, Xornadas, Conferencias, Feiras... a nivel estatal e europeo: 45

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

- Visitas de estudo para intercambio de boas prácticas: 12
- Proxectos desenvolto: dos 116 proxectos presentados (44 produtivos e 72 non produtivos), executáronse 62 (19 produtivos e 43 non produtivos).

A nivel de **garantir a participación** dos axentes, o GAC desenvolveu as seguintes actividades:

- Previo á constitución do GAC realizáronse diferentes reunións informativas sobre o Eixo 4 do FEP e a creación da asociación para a busca de socios; posteriormente leváronse a cabo reunións sectoriais co fin de elaborar os estatutos, definir a composición da Xunta Directiva e o PEZ.
- Durante o período de funcionamento do GALP realizáronse multitude de reunións informativas tanto para as persoas socias como para as diferentes entidades e posibles emprendedores do territorio, así como reunións da Xunta Directiva, da Asemblea Xeral e das mesas sectoriais.
- Tamén se constituíu unha Comisión de Actividades de Promoción, co fin de axilizar a programación das actividades de promoción/sensibilización desenvolvidas no territorio, que se reuniu tantas veces como foi necesario.

Entre os **principais fitos** que podemos destacar cómpre sinalar os seguintes:

- Participación cada vez maior das entidades socias do GAC nas reunións de Xunta Directiva, Asemblea Xeral e Comisións Sectoriais, así como unha maior representación de mulleres tanto en Xunta Directiva como en Asemblea Xeral.
- Información e formación das entidades socias a nivel do funcionamento do GAC e o seu importante papel no desenvolvemento socioeconómico do territorio e na elaboración da proposta de resolución definitiva de concesión de axudas aos proxectos obxecto de obter financiamento.
- Organización e desenvolvemento de actividades de sensibilización sobre o mar, os oficios relacionados con este, os recursos pesqueiros, e o respecto polo medio ambiente, entre os colexios do territorio, dirixidas a escolares de infantil, primaria e secundaria.
- Organización e desenvolvemento de actividades de promoción dos produtos pesqueiros en todo o territorio, en colaboración coa Federación de Comercio da Mariña e a Escola de Hostalería de Foz, a través de Obradoiros Gastronómicos.
- Organización e desenvolvemento de actividades de promoción/sensibilización en cooperación co resto dos GAC de Galicia.
- Organización e desenvolvemento de visitas de estudo dirixidas aos membros do GAC co fin de coñecer boas prácticas desenvolvidas noutros territorios.
- Difusión e promoción do programa de axudas, proxectos financiados e actividades de sensibilización en todo o territorio nos distintos medios.
- Presenza do GAC nas redes sociais co fin de promocionar tódolos eventos e novas do territorio e o turismo mariñeiro en A Mariña-Ortegal.
- Fomento da participación das mulleres do sector pesqueiro en tódolos eventos dirixidos a dar visibilidade e diversificar a súa actividade.
- Participación en Seminarios, Xornadas, Conferencias e Feiras a nivel estatal e europeo, co fin de darlle unha maior visibilidade ao Grupo e ás axudas financiadas. Un dos proxectos financiados (promovido por mulleres) recibiu un premio a nivel europeo no ámbito económico e foi seleccionado como “boa práctica”.
- 12 Proxectos presentados ou dirixidos a mulleres.
- Creación de 93 postos de traballo, dos que se manteñen 67.

7.2. MEDIOS FÍSICOS: ESPAZOS DE TRABALLO, DOTACIÓNS E EQUIPAMENTOS

O GALP A Mariña-Ortegal conta cos seguintes espazos:

1. Oficina de 30m² na Confraría de Pescadores de Celeiro. Dito espazo conta cos seguintes elementos:
 - Mesa de despacho cunha caixoneira arquivadora de catro caixóns.
 - Dous armarios altos con dúas baldas na parte superior e con dúas portas con chave na parte inferior.
 - Tres armarios baixos con dúas portas con chave cada un.
 - Mesa de reunións ovalada de 240x110cm. e cinco sillas.
2. Sala sala pequena de reunións de 9x6m. que conta cunha mesa rectangular de 400x125cm e 8 sillas.
3. A maiores conta cun salón de actos con capacidade para 90 persoas,

Dentro do equipamento dispoñible cómpre destacar o seguinte:

- Un ordenador portátil ACER.
- Pantalla de sobremesa ACER e un ratón Logitech.
- Impresora-copiadora-escaner HP Photosmart.
- Impresora-copiadora-escaner Kyocera.
- Proxector Epson con pantalla.
- Destrutora de papel Fellowes.
- Teléfono móbil, teléfono fixo e router inalámbrico.
- Taladradora de oficina 4 buratos Petrus 505.
- Taladradora de oficina de 2 buratos Petrus 52.
- Grapadora Petrus 226.
- Encuadernadora de espiral metálica Fellowes ESP25.
- Calculadora nata Milan,
- SAI Rielo.
- Bandexas sobremesa portapapeis, dous armarios arquivadores con persiana e sistema de peche.
- Botiquín primeiros auxilios da Mutua Gallega.

7.3. RECURSOS HUMANOS E TÉCNICOS

O Equipo Técnico responsable de aplicar o desenvolvemento local participativo é un dos recursos máis importantes para xestionar o próximo período de axudas do FEMP, polo tanto que este sexa bo é fundamental para garantir que a estratexia contribúa ao beneficio das comunidades locais.

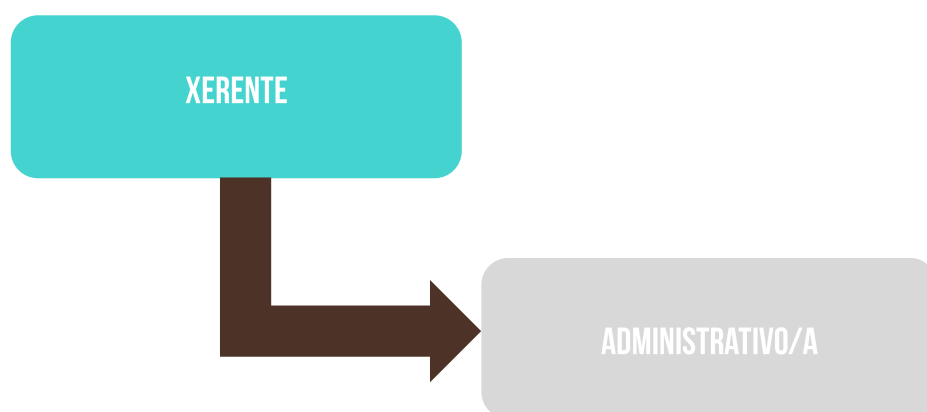
Resulta dunha importancia crucial que o persoal dos Grupos, que é o responsable do funcionamento diario e da dinamización do Grupo, conte coa experiencia, a capacidade e os recursos axeitados para xerar resultados. Debería ter experiencia en desenvolvemento territorial sostible, coñecemento do sector pesqueiro e do territorio local, experiencia técnica para apoiar o desenvolvemento de proxectos, coñecemento da normativa e capacidade administrativa para xestionar fondos públicos.

O Equipo Técnico do Grupo está dimensionado en función dos seguintes criterios:

- Ámbito territorial do Grupo
- Poboación da zona de actuación
- Orzamento previsto a xestionar na Estratexia de Desenvolvemento Local de Pesca.
- Necesidades atopadas na xestión dos Fondos do Eixo 4 do FEP durante o período 2007-2013.

En base a estes criterios, para conseguir un funcionamento máis áxil, unha maior dinamización dos obxectivos e funcionamento da Asociación e das axudas xestionadas por esta, así como a busca e mellor asesoramento de posibles persoas emprendedoras no territorio, o Grupo necesita que o Equipo Técnico estea constituído como mínimo, por dúas persoas: xerente e administrativo/a.

FIGURA 1. ORGANIGRAMA DO EQUIPO TÉCNICO

A continuación relacionamos as funcións que corresponderían a cada un dos postos de traballo.

Serían funcións da **xerencia**:

- Dirixir e coordinar ao resto do equipo.
- Xestionar e dinamizar os expedientes de subvencións enmarcados no FEMP.
- Conseguir os obxectivos marcados polos órganos de decisión do Grupo para o desenvolvemento da Estratexia.
- Informar e prestar asesoramento técnico a persoas emprendedoras e empresas.
- Asesorar sobre as necesidades de financiamento de proxectos enmarcados no FEMP.
- Captar e canalizar iniciativas de desenvolvemento local susceptibles de percibir fondos.
- Dinamizar colectivos para a posta en marcha de proxectos en común.
- Responsable do seguimento e avaliación da Estratexia.
- Prestar asistencia aos órganos do Grupo (Presidente, Xunta Directiva e Asemblea Xeral) nas funcións que teñan encomendadas.
- Actuar como órgano técnico de asistencia aos órganos do Grupo na valoración de proxectos presentados para o desenvolvemento da Estratexia.
- Responsabilizarse da xestión e administración do Grupo, realizando as tarefas necesarias para o correcto funcionamento da Asociación, xa sexa polos seus medios propios ou coordinando ao resto do equipo.

No caso do posto **administrativo** a súa función primordial será a de realizar todas as funcións administrativas de apoio á xerencia, entre estas estarían as seguintes:

- Preparar documentación, elaboración de bases de datos e cobertura de formularios electrónicos.
- Atención persoal na oficina e canalización de demandas cara a xerencia.
- Atención telefónica e xestión de chamadas, arquivo e documentación, organización de axendas, xestión de envíos e correspondencia, control de gastos, entre outras actividades de apoio ao equipo técnico.

Os gastos de funcionamento do Equipo Técnico financiaranse coas operacións de Funcionamento dos Grupos e segundo a dotación máxima, limitacións e requirimentos que se establezan nos convenios de colaboración cos grupos seleccionados.

TABOA 98. GASTOS ANUAIS DO EQUIPO TÉCNICO

	RETRIBUCIÓN ANUAIS (INCLUIDAS PAGAS EXTRAS)	COTIZACIÓN Á SEGURIDADE SOCIAL	CUSTO TOTAL ANUAL
Xerencia	35.000,00€	11.235,00€	46.235,00€
Administrativo	20.000,00€	6.180,00€	26.180,00€
Total	55.000,00€	17.415,00€	72.415,00€

Procedemento de contratación.

O procedemento para a contratación do persoal do equipo técnico está baseado nos principios de publicidade, transparencia, libre concorrncia, capacidade, experiencia e non discriminación. O GALP terá como referencia para a contratación de persoal as cláusulas establecidas no Convenio de Colaboración entre a Consellería do Mar da Xunta de Galicia e o Grupo de Acción Local do sector Pesqueiro. Establécese o seguinte:

1. O GALP deberá dotarse de persoal para a realización das funcións que ten encomendadas como entidade colaboradora, e deberá ter como mínimo unha persoa que se encargará da súa xerencia.
2. A selección do persoal do GALP deberá cumprir os principios de igualdade, mérito, capacidade e publicidade da convocatoria e cumprir os seguintes requisitos:
 - a. Publicación dun anuncio da oferta de emprego no diario de maior tirada na zona pesqueira ou na provincia ou provincias, nos taboleiros de anuncios dos concellos que formen parte do Grupo, no taboleiro de anuncios da sede e na páxina web que estableza a Consellería do Mar, para o cal enviará unha comunicación do anuncio á mesma.
 - b. Apertura dun prazo de quince días hábiles para a presentación de solicitudes, que empezará a contarse dende a última publicación nos medios indicados na letra anterior.
 - c. Realización dun procedemento de selección que garanta os coñecementos do persoal, diferenciando:
 - d. Comunicación á Consellería do Mar do resultado do proceso de selección.
3. Os postos de traballo que estableza o GALP, respectarán as retribucións fixadas no Convenio citado, e terán as seguintes características:
 - Persoal xerencial: será necesario, en todo caso, titulación universitaria de licenciado, graduado ou equivalente. A persoa que ostente a xerencia terá adicación exclusiva ao posto, excluindo outras actividades profesionais ou laborais..
 - Persoal técnico: terá a titulación mínima de licenciado, graduado ou equivalente.
 - Persoal administrativo: Poderá ser administrativo ou auxiliar administrativo. No primeiro caso deberá ter o título de bacharelato ou equivalente. No segundo deberá ter o título da ESO ou equivalente.
4. No caso de adicacións parciais, as retribucións establecidas no Convenio, serán reducidas proporcionalmente.
5. O réxime de contratación do persoal do GALP será laboral e polo tanto seranlle de aplicación as fontes do ordenamento laboral que establece o Estatuto dos Traballadores.
6. O Convenio non comporta relación laboral, contractual ou de calquera tipo entre os profesionais que participen no seu desenvolvemento e a Consellería, de tal xeito que non se lle poderá esixir a esta responsabilidade ningunha, nin directa nin subsidiaria, polos actos ou efectos que acontezan no desenvolvemento da mesma.
7. O persoal do GALP fará unha declaración na que conste que non están incursas nas causas de incompatibilidade aplicables ao persoal ao servizo da Comunidade Autónoma Galega, así como no caso de que cambien as circunstancias que podan afectar á compatibilidade.
8. A persoa que ostente o cargo da xerencia, fará unha declaración na que conste a súa dedicación exclusiva ao posto, con exclusión de calquera outro tipo de actividade laboral ou profesional.
9. De ter persoal contratado, o GALP, non terá porque iniciar un novo proceso de selección de persoal.

Ademais do equipo técnico cóntase coa colaboración dos órganos sociais, e poderanse externalizar algunhas das actividades a través do modelo de asistencias técnicas. A contratación deste tipo de servizos seguirá o marco normativo establecido para a contratación por parte das Administracións Públicas, e seguirá os seguintes principios: libre concorrncia, publicidade, transparencia, non discriminación e igualdade.

CAPÍTULO 8

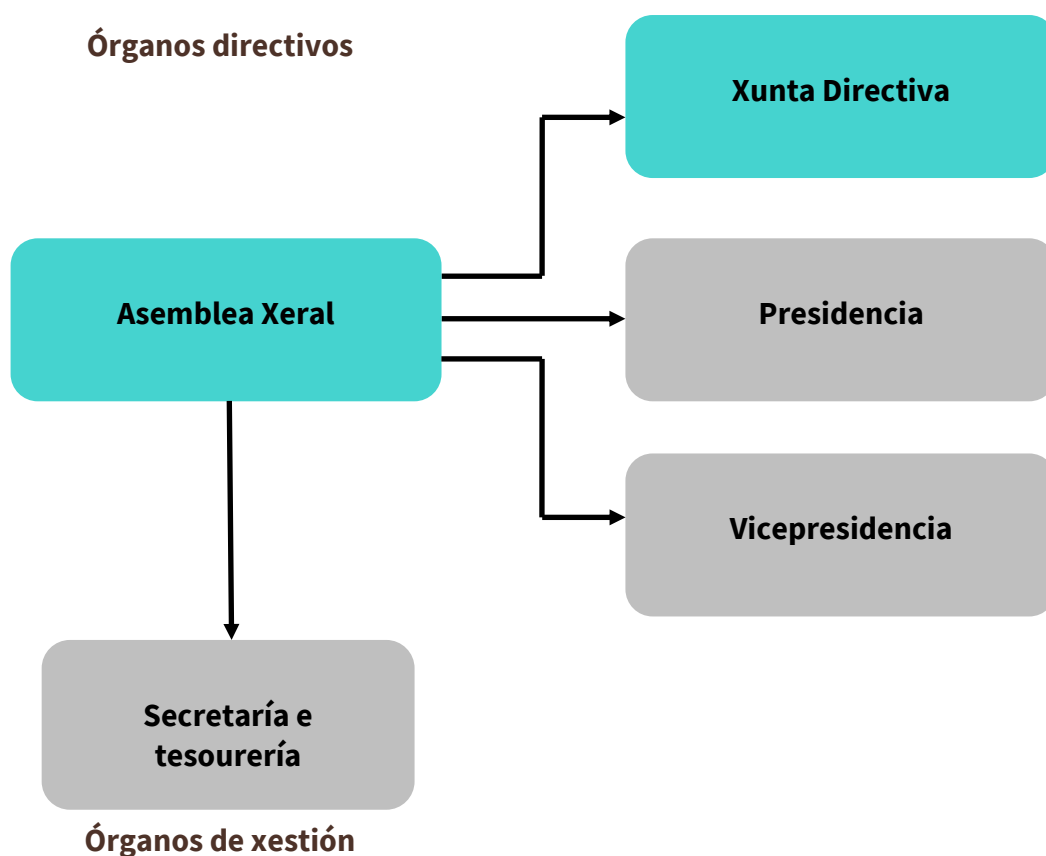
DISPOSICIÓN DE XESTIÓN

8.1. XESTIÓN INTERNA DO GRUPO

Os estatutos do GALP no seu artigo 11 sinalan que a entidade rexerá polo sistema de autogoberno e polos principios de representación, de observancia, legalidade e de democracia no seu funcionamento interno, respetando os principios que se establecen na Constitución Española e no ordenamento xurídico, máis concretamente no que se establece na Lei orgánica 1/2002, do 22 de marzo, reguladora do dereito de asociación.

Nos estatutos tamén se recolle a seguinte estrutura de órganos directivos e de xestión:

FIGURA 2. ESTRUCTURA ORGÁNICA DO GALP

A Asemblea Xeral é o órgano supremo de goberno do GALP e está composto por todas as persoas representantes das entidades socias, e a Xunta Directiva desenvolve as funcións de dirección do GALP. É a Asemblea quen elixe os cargos de Presidente/a e Vicepresidente/a, así como as persoas que forman parte da Xunta Directiva e desenvolve as funcións de Secretaría e Tesourería. A continuación expónse en forma de fichas as principais características de cada órgano.

1. Órganos de dirección

ASEMBLEA XERAL	
Composición	Unha persoa en representación de cada unha entidades socias. En total hai 47 persoas socias distribuídas segundo sector: • 18 sector pesqueiro. • 8 sector social. • 8 sector económico. • 13 sector público.
Funcións	Asemblea Xeral Ordinaria: • Coñecer e aprobar conta xeral de ingresos e gastos e orzamento anual. • Nomeamento das persoas integrantes da Xunta Directiva. • Acordar a remuneración dos membros da Xunta Directiva. • Censurar a xestión da Xunta Directiva, e dos outros órganos. • Acordar a contía das cotas de ingreso e periódicas e a súa forma de pago. • A resolución dos recursos de expulsión ou admisión de persoas. Asemblea Xeral Extraordinaria: • Disposición ou alleamento dos bens do GALP. • Solicitude de declaración de utilidade pública. • Constitución dunha federación ou integración nela. • Modificación de estatutos. • Disolución do GALP.
Sistema de voto	Cada persoa representante das entidades ten un voto. O presidente terá voto de calidade en caso de empate.
Adopción de acordos	Maioría simple de votos, agás nos casos acordo de remuneración dos membros da Xunta Directiva, solicitude de declaración de utilidade pública, modificación de estatutos e disolución do GALP, onde se require o 60% dos votos. Respectaranse os límites establecidos no regulamento en relación á adopción de acordos (Regulamento 1303/2013 de disposicións comúns dos fondos. Art. 32).
Períodicidade de reunións	Sesións ordinarias e extraordinarias. A sesión ordinaria convócase unha vez ao ano, dentro dos tres primeiros meses. As sesións extraordinarias poden ser convocadas por acordo da Xunta Directiva ou por petición dun número non inferior ao 20% das persoas asociadas.

XUNTA DIRECTIVA

Funcións	• Resolver as cuestións que lle propoña a Asemblea Xeral ou calquera persoa socia. • Realizar a administración conforme á normativa da asociación. • Nomeamento das persoas administradoras e representantes. • Propor dimisións, baixas ou suspensións de socios segundo o previsto nos Estatutos. • Expulsión de persoas asociadas. • Velar polo cumprimento das normas estatutarias e regulamentarias. • Resolver dúbidas sobre a interpretación das normas. • Aprobar normas regulamentarias. • Presentar informe económico financeiro anual, conta xeral de ingresos e gastos, e orzamento anual de gastos. • Estudo, planificación e control das actividades económicas e financeiras. • Organizar e coordinar os traballos e responsabilidades dentro da asociación. • Planificar as actividades a desenvolver na organización. • Coñecer e aprobar, se procede, a memoria de actividades sociais realizadas. • Adoptar e executar accións de goberno e administración. • Xestión de subvencións para a realización de proxectos no marco do FEMP. • Avaliación e elevación de propostas de resolución dos proxectos presentados. • Contratación de persoal. • Asesoramento á Presidencia. • Desenvolver cantas funcións non estén atribuídas a outros órganos sociais.
-----------------	--

Sistema de voto Un voto por vogal.

Adopción de acordos Maioría simple de votos de persoas asistentes á reunión. Respetaranse os límites establecidos no regulamento en relación á adopción de acordos (Regulamento 1303/2013 de disposicións comúns dos fondos. Art. 32).

Períodicidade de reunións Sesións ordinarias e extraordinarias. As sesións ordinarias convócanse dúas veces ao ano. As sesións extraordinarias poden ser convocadas polo Presidente, ou solicitadas de maneira razonada por un membro da Xunta Directiva.

PRESIDENCIA

Composición	Persoa elixida entre os representantes do sector pequeno, marisqueiro ou acuícola da Asemblea Xeral.
Funcións	• Representación legal da entidade. • Dirixir, coordinar e arbitrar os debates na Xunta Directiva e Asemblea Xeral. • Convocar e fixar a orde do día dos órganos sociais. • Ordenar os gastos e pagos da entidade. • Autorización mediante sinatura dos escritos e comunicacións. • Executar acordos sociais e realizar as encomendas da Xunta Directiva e Asemblea Xeral. • Visar as actas e vixiar execución de acordos. • Suscrición de contratos en nome da asociación, outorgamento de poderes a terceiros, interpor reclamacións administrativas e ante a xurisdicción ordinaria e especiais e aceptar donativos, legados e herdanzas e exercer accións e opor excepcións. • Xefatura do cadro de persoal da entidade. • Redactar a memoria social anual da entidade. • Comunicación permanente e relación coas Administracións Públicas en cantos asuntos sexan da competencia do GALP.
Elección	Pola votación da Asemblea Xeral, cunha maioría do 60% das persoas representantes.

VICEPRESIDENCIA

Composición	Persoa elixida entre os representantes dos sectores social, económico e público da Asemblea Xeral.
Funcións	Realiza as funcións da presidencia no caso de ausencia, enfermidade ou vacante.
Elección	Pola votación da Asemblea Xeral, cunha maioría de dous terzos das persoas representantes.

2. Órganos de xestión

SECRETARÍA

Composición	Persoa elixida entre os representantes da Asemblea Xeral.
Funcións	• Custodiar os libros e documentos, excepto os de contabilidade, selo e o ficheiro da entidade. • Dirixir, organizar e coordinar o desenvolvemento administrativo da entidade. • Redactar e anotar nos libros correspondentes as actas dos órganos sociais, e expedir certificacións co visto bó da Presidencia. • Levar correspondencia ordinaria. • Levar o inventario de bens.
Elección	Pola votación da Asemblea Xeral, cunha maioría do 60% das persoas representantes.

TESOURERÍA	
Composición	Persoa elixida entre os representantes da Asemblea Xeral.
Funcións	• Recadar os fondos da entidade, custodialos e investilos do modo que determine a Xunta Directiva. • Efectuar os pagos ordenados pola Presidencia. • Velar pola boa orde económica da entidade. • Dirixir e ordenar a contabilidade. • Confeccionar a conta xeral de ingresos e gastos, así como o orzamento anual de gastos e ingresos.
Elección	Pola votación da Asemblea Xeral, cunha maioría do 60% das persoas representantes.

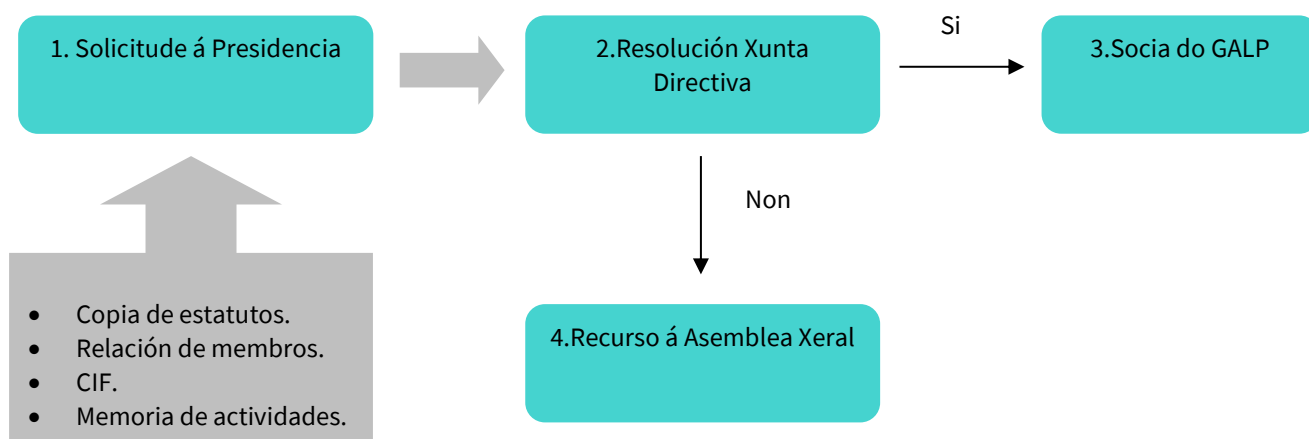
Xestión de entidades e persoas socias

Poden ser socias todas aquelas entidades asociativas e de representación de intereses colectivos, fundacións e outras entidades sen ánimo de lucro, administracións locais e entidades públicas dependentes destas, que desenvolvan a súa actividade dentro do ámbito territorial dos concellos que configuran a zona da Mariña-Ortega, quedando excluídas expresamente a participación de persoas físicas ou xurídicas individuais con ánimo de lucro.

O GALP debe de estar constituído por unha mostra representativa dos seguintes sectores: sector pesqueiro, sector social, sector económico e sector público.

Os criterios de representatividade serán avaliados pola Xunta Directiva, co fin de evitar a participación de entidades que non sexan representativas do territorio ben porque non teñan verdadeira implantación na zona ou porque non desenvolvan unha actividade permanente. Deste criterio estarían excluídas as entidades do sector público.

FIGURA 3. PROCESO PARA ADQUIRIR A CONDICIÓN DE PERSOA SOCIA NO GALP

Entre os **dereitos** das persoas asociadas cómpre sinalar os seguintes segundo os estatutos:

- Participar con voz e voto na Asemblea Xeral.
- Elixir e ser elixidas para formar parte da Xunta Directiva ou das comisións ou comités que se poidan crear.
- Aprobar, se procede, en Asemblea o balance do exercicio e o orzamento anual.
- Socilitar información sobre aspectos da marcha do GALP ou de aspectos que poidan ser de interese para esta.
- Os que deriven das normas establecidas a nivel estatutario ou regulamentario, ou ben a través dos acordos adoptados polos órganos sociais.

Son **obrigacións** das persoas socias:

- Ocupar os cargos para as que resulten elixidas e desempeñar fielmente as súas obrigacións.
- Desembolsar as cotas que se acorden.
- Participar e realizar cantas tarefas lle sexan encomendadas pola Asemblea Xeral, a Xunta Directiva ou outros espazos creados ad hoc.
- Cumprir os deberes que sexan establecidas a nivel estatutario ou regulamentario, e os acordos aos que se chegue na asociación.

A **perda de condición** de persoa socia pode derivar dos seguintes factores:

- Por decisión voluntaria da persoa asociada.
- Por sanción imposta pola Xunta Directiva, por incumprimento das obrigacións inherentes á condición de persoa socia.
- Por perda de representatividade ou dos requisitos necesarios para ser socio/a.
- Polo impago de cotas que se acorden en Asemblea Xeral.

8.1.1. MEDIDAS DE RESPONSABILIDADE SOCIAL CORPORATIVA DO GALP

A continuación detallamos o conxunto de medidas que se teñen previsto implantar diferenciando os seguintes apartados. Indícanse as medidas que se están implementando na actualidade e as que se teñen previsto implantar:

Mecanismos de participación que ten establecido a asociación candidata para os asociados

Que fai na actualidade:

- Contraste de datas e horarios para as reunións, co fin de que podan asistir a maioría das persoas socias.
- Comunicación das convocatorias de Xunta Directiva con 3 días de antelación (a non ser que sexa extraordinaria) e con 15 días de antelación as de Asemblea.
- Envío do borrador das actas cos acordos tomados antes da convocatoria da seguinte reunión.
- Convocatoria das reunións e envío de información ás persoas socias a través de correo electrónico, apoiado a veces por vía telefónica e WhatsApp.
- Desenvolvemento de, como mínimo, unha reunión de Asemblea Xeral anual e tantas reunións de Xunta Directiva como sexan necesarias.
- Nomeamento dunha Comisión de Actividades de Promoción, constituída por 6 persoas socias representantes de tódolos sectores, que se reúnen tantas veces como é necesario, para programar e definir as actividades de promoción/sensibilización que se levarán a cabo ao longo do ano.

Ten previsto implantar: ademais de continuar con actuacións similares ata o de agora, levarase a cabo calquera outra que poda xurdir e que se considere necesaria para o correcto desenvolvemento do programa.

Mecanismos de participación que ten establecida a asociación candidata para os grupos de interese externo

Que fai na actualidade:

- Organización, en colaboración cos ADL de todos os concellos, de xornadas informativas sobre o programa de axudas (1 en cada concello).
- Organización de visitas ou entrevistas con posibles persoas e entidades promotoras tanto de proxectos produtivos como non produtivos .
- Organización de talleres para presentación de iniciativas de animación e de resultados de iniciativas de persoas emprendedoras.
- Promoción en prensa e en Feiras como Expomar e Produart.

Ten previsto implantar: ademais de continuar con actuacións similares ata o de agora, levarase a cabo calquera outra que poda xurdir e que se considere necesaria para o correcto desenvolvemento do programa.

Mecanismos para o intercambio de experiencias ou divulgación de boas prácticas en materia de emprendemento e innovación

Que fai na actualidade:

- Contacto fluído e intercambio de experiencias con outros Grupos de acción local, tanto galegos como do resto do territorio español e europeo (estes últimos organizados por FARNET durante os Seminarios Europeos).
- Organización de actividades (visitas de estudo, actividades de promoción/sensibilización...) tanto a nivel individual como en cooperación co resto dos GAC de Galicia.
- Intercambio de experiencias e divulgación de boas prácticas entre os Grupos doutros territorios que visitan a nosa zona.
- Contacto fluído e intercambio de experiencias cos dous GDR ubicados no territorio; incluso participando nunha Feira de Produart cun stand conxunto co GDR da Mariña.
- Seguimento de iniciativas en webs de referencia.
- Asistencia a tódolos encontros e eventos relacionados coa innovación e o emprendemento aos que fomos invitados.
- Coñecemento dos programas de axudas e subvencións existentes de distintos organismos para o emprendemento e para os diferentes perfís de poboación.
- Relación con axentes públicos e privados especializados.

Ten previsto implantar: ademais de continuar con actuacións similares ata o de agora, levarase a cabo calquera outra que poda xurdir e que se considere necesaria para o correcto desenvolvemento do programa.

Mecanismos para a difusión das iniciativas innovadoras que teñen lugar no territorio

Que fai na actualidade:

- Seguimento e identificación de iniciativas desenvolvidas no noso territorio.
- Visitas continuadas ás iniciativas para coñecelas de primeira man.
- Visita da Xunta Directiva do GAC aos proxectos financiados mais significativos de todo o territorio e cambio de impresións entre as persoas socias do GAC e as persoas e entidades beneficiarias das axudas
- Promoción a nivel español de proxectos financiados polo GAC, a través de presentacións en Seminarios e Conferencias dirixidos aos GDP españois e, tamén a nivel europeo, facendo presentacións e exposicións nas que incluso participaron os promotores beneficiarios de axudas. Un destes proxectos (Conservas Artesanas Curricán) foi premiado en Bruxelas como mellor proxecto económico a nivel europeo e considerado como un exemplo de “Boas Prácticas”
- Deseño de noticias e difusión de tódalas experiencias en prensa escrita, radio, webs e nas redes sociais
- Contacto directo e fluído cos medios de comunicación local (prensa e radio), participación a través de entrevistas nos espazos de ditos medios
- Apoio ao lanzamento de produtos do noso territorio, sobre todo de entidades financiadas polo GAC.

Ten previsto implantar: ademais de continuar con actuacións similares ata o de agora, levarase a cabo calquera outra que poda xurdir e que se considere necesaria para o correcto desenvolvemento do programa.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Accións emprendidas para a difusión e preservación do patrimonio natural e cultural

Que fai na actualidade:

- Contacto e apoio ás actividades deseñadas por colectivos medioambientais, ecoloxistas, turísticos, etc. do territorio, e promoción das súas actividades a través das redes sociais, así como da potenciación da compra e consumo de produtos sostibles dentro da zona costeira.
- Organización de campañas e talleres informativos e deseño de accións de promoción e divulgación do patrimonio, do turismo mariñeiro e de boas prácticas medioambientais en prensa, radio, webs e redes sociais
- Creación dunha web de turismo mariñeiro propia e varias edicións de folletos informativos da “Ruta Mariñeira de Mar Galaica en A Mariña-Ortega” que son distribuídos en Feiras e en tódalas Oficinas de Turismo, hoteis e aloxamentos rurais que o solicitan. Tanto na web como nos folletos promóciónanse os recursos existentes e o patrimonio
- Campañas de sensibilización entre tódolos colexios do territorio e moitos da zona interior da provincia de Lugo, con visitas in situ aos portos, como por exemplo “Un Mar de Cultura: Os Nenos e o Mar” e “Mariñeiros por un día: achegando a escola ao mar”
- Varias edicións de Guías Didácticas Escolares para infantil, primaria e secundaria, así como para o profesorado destas idades, do programa de turismo mariñeiro no noso territorio que son distribuídas entre tódolos colexios e entre tódalas entidades do territorio que diversifican a súa actividade e reciben visitas de escolares e empresas que ofrecen actividades náuticas, medio ambientais... para rapaces.
- Organización e desenvolvemento de campañas como “Come o Mar” en colaboración co resto de GALPs de Galicia, Obradoiros Gastronómicos “Á Beira do Mar” e “Talleres de Mar” infantís, onde se promociona en conxunto a gastronomía e o turismo da zona
- Difusión de todas estas actividades nas redes sociais
- Asistencia a tódolos actos, charlas e exposicións relacionadas co tema, aos que fomos invitados
- Organización e desenvolvemento, co apoio da Asociación de Mulleres en Igualdade de Burela (BUMEI), entidade asociada ao Grupo, de actividades dirixidas a dar visibilidade ás mulleres do mar, a través da xornada “Un Mar de Cultura: as Mulleres do Mar”.

Ten previsto implantar: ademais de accións similares ás mencionadas, calquera outra que poda xurdir e que pareza interesante para o Grupo e para o territorio.

Accións efectuadas para a incorporación de novos socios á asociación

Que fai na actualidade:

- Identificación de axentes e realización de visitas para coñecer novas entidades que non estean asociadas ao Grupo.
- Deseño de materiais informativos (dípticos e trípticos) sobre o Grupo e contactos directos para trasladar esta información a estes novos axentes.
- Faise incidencia en que os socios non teñen que pagar cotas e os membros da Xunta Directiva cobran os gastos de desprazamento por asistencia ás reunións.
- Asesoramento dos pasos a seguir para integrarse no Grupo.
- Recollida de propostas e debates nas reunións informais coas entidades.
- Desenvolvemento de reunións e asembleas dinámicas e participativas.

Ten previsto implantar: Incrementar as actuacións de promoción do Grupo e a súa estratexia e establecer contactos con entidades, sobre todo do sector social, de todo o territorio para que participen nas accións organizadas polo GALP e favorecer e facilitar a súa adhesión ao mesmo. Calquera outra actuación que poda xurdir.

Accións para favorecer a capacitación dos membros da Xunta Directiva

Que fai na actualidade:

- Cursos de formación para persoas que conforman a Xunta Directiva: dous para redeiras (para recoñecemento de acreditación profesional) e un para mariscadoras (capacitación en novas tecnoloxías)
- Os membros da Xunta Directiva, aínda que non realizaron cursos de formación, durante todo este período, tiveron sesións informativas levadas a cabo pola Xerencia sobre o PEZ, solicitudes de axudas, avaliación das propostas presentadas, elaboración da proposta definitiva de proxectos e todo tipo de cuestións administrativas e de funcionamento e promoción/sensibilización do Grupo.

Ten previsto implantar: ademais do realizado ata o de agora, sería interesante levar a cabo accións de formación sobre a elaboración e desenvolvemento da nova EDLP, e implantación da responsabilidade social corporativa. Calquera outra actuación que poda xurdir.

Mecanismos para favorecer o equilibrio entre homes e mulleres na xunta directiva

Que fai na actualidade:

- As reunións planifícanse con antelación suficiente para non obstaculizar as responsabilidades persoais.
- Na actualidade non existe un plan deseñado para favorecer o equilibrio entre homes e mulleres na Xunta Directiva, aínda que se incide en que os representantes das entidades no GALP sexan mulleres, na medida do posible.

Ten previsto implantar:

- Dado que a maioría das entidades asociadas, teñen un representante e un suplente no Grupo, intentaríase que fosen un home e unha muller, en caso de que sexa posible.
- Cursos de formación para mulleres en liderado, xestión e organización do tempo, motivación ou outros temas de interese.
- Deseño participativo e implementación dun plan de igualdade e visibilización do compromiso coa igualdade.
- Calquera outra actuación que poda xurdir.

Criterios de compra responsables para seleccionar os provedores de bens e servizos

Que fai na actualidade:

- Adquisición de bombillas e aparatos de baixo consumo.
- Reciclaxe do material de oficina.
- Consumo responsable de enerxía para calefacción, uso dos equipos informáticos e acendido de luces.
- Fomento da inserción sociolaboral de persoas en situación de exclusión social.
- Mantemento das condicións laborais relativas á seguridade social, prevención de riscos laborais.
- Accións de apoio á economía do territorio e contratación de empresas, na medida do posible, do territorio.

Ten previsto implantar: As realizadas ata o de agora e ademais, a esixencia nas contratacións para que os produtos/provedores garantan condicións laborais dignas, así como o apoio aos produtos/organizacións de comercio xusto e compra pública responsable como alternativa que garanta condicións laborais dignas, transparencia e respecto ao medio ambiente. Calquera outra actuación que poda xurdir.

8.2.- 8.4. PROCEDIMENTOS DE XESTIÓN DO PROGRAMA DE AXUDAS

Introdución

O proceso para a selección de proxectos é un elemento fundamental dentro da Estrategia que define o Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro. Este proceso pretende garantir a correspondencia entre os retos e obxectivos, que formula a zona pesqueira, en relación ás súas necesidades e querencias.

O proceso para a selección de proxectos que optarán ao financiamento do FEMP, respectará e terá como referencia os principios básicos da “gobernanza” das entidades públicas, o marco institucional e xurídico do dereito aplicable (tanto comunitario coma nacional) e outra normativa vixente en materia de axudas e fondos públicos, ou ben normativa sectorial que lle afecte.

A aplicación do enfoque de DLP (Desenvolvemento local participativo) leva implícito un marco orzamentario, do cal vai a dispoñer o GALP neste período de programación (2014-2020) do Fondo Europeo Marítimo e de Pesca. Este orzamento estrutúrase en dous apartados: os custos de xestión e os custos do programa de axudas.

Os **custos de xestión** son aqueles que están a disposición do GALP para afrontar o seu funcionamento como entidade colaboradora, na aplicación do programa de axudas do FEMP. Dentro destes temos que diferenciar:

- Os custos de explotación, que son os vinculados ao funcionamento ordinario do GALP (gastos correntes, de persoal, de formación, relacións públicas, gastos financeiros, gastos de supervisión e avaliación da estratexia, en relación á propia estratexia e ás operacións financiadas).
- Os custos de animación, son aqueles que pretenden poñer en valor ao propio GALP e a súa estratexia, facilitar a cooperación deste con outras entidades, ou facilitar o intercambio de información entre as entidades do territorio, co fin de que estas poidan presentar solicitudes que poidan optar a financiamento do programa de axudas.

Os custos do **programas de axudas**, son aqueles que están a disposición do GALP para implementar a estratexia local de desenvolvemento da zona pesqueira. O programa de axudas poderá contemplar financiamento para proxectos ou investimentos de carácter produtivo ou non produtivo.

- Considérase que son proxectos ou investimentos de carácter produtivo, ao conxunto de actividades de carácter empresarial fundamentalmente, que teñan como obxectivo a xeración de beneficio económico para os seus promotores. Estes proxectos pretenden garantir unha suficiencia económica, para os seus promotores a longo prazo.
- Os proxectos ou investimentos de carácter non produtivo, son pola contra, actividades non lucrativas que perseguen a satisfacción do interese público ou a rendibilidade social. Pode que estean ligadas a determinadas actividades económicas, pero non deben supor unha competencia dentro do mercado.

TÁBOA 99. DISTRIBUCIÓN DO ORZAMENTO DO GALP

	CUSTOS DE XESTIÓN		APLICACIÓN DA EDLP	
	EXPLOTACIÓN	ANIMACIÓN	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS
Distribución do orzamento	Máximo do 25%		Mínimo do 75%	
Grao de financiamento	100%		Ata 50% - 80%	Ata 50% - 100%

A axuda para os custos de explotación e animación non poderá superar o 25% do gasto público total que teña a disposición a estratexia, tal e como consta no Regulamento (UE) nº 1303/2013 do Parlamento Europeo e do Consello de 17 de decembro de 2013 polo que se establecen as disposicións comúns relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión, ao Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural e ao Fondo Europeo Marítimo e de Pesca, e polo que se establecen disposicións xerais relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión e ao Fondo Europeo Marítimo e de Pesca.

Cómpre indicar tamén, que do montante total de orzamento que se dispoña para a aplicación da EDLP (programa de axudas), debe destinarse como mínimo o 65% ao financiamento de operacións ou proxectos de carácter produtivo. Por outra banda, o grao de financiamento de axuda previsto para a aplicación da EDLP, tamén estará condicionado á posterior publicación das correspondentes convocatorias de axuda, polo cal podería sufrir modificacións.

Para rematar, indicar que o procedemento para o desenvolvemento e selección de proxectos que imos a abordar, fará referencia exclusivamente aos custos do programa de axudas, co cal o GALP tentará implementar a estratexia na súa zona pesqueira. A concorrência competitiva á hora de presentar proxectos ás diferentes convocatorias de axuda, é o que motiva o establecemento dunha serie de criterios de selección, co obxectivo de seleccionar aqueles proxectos que máis se adapten aos obxectivos e retos da EDLP.

Principios orientadores do funcionamento do GALP

O GALP é o responsable de aplicar o procedemento de selección de proxectos en función dunha serie de principios que definirán o seu proceder á hora de actuar. O seu funcionamento, como entidade xestora de fondos públicos, terá como referencia a normativa existente que regula o funcionamento deste tipo de órganos públicos. En todo momento respectará tamén os contidos establecidos no seu ámbito estatutario ou normas regulamentarias.

Á hora de abordar o funcionamento ordinario no conxunto de actividades do Grupo, e por tanto na selección dos proxectos, o GALP debe tomar coma referencia os seguintes principios:

1. **A igualdade e non discriminación na asignación dos fondos públicos.** Todas as persoas concorrerán nas mesmas condicións ao procedemento, se ben a estratexia pode primar que determinados colectivos sexan prioritarios, o cal se establecerá nos criterios de baremación dos proxectos. Un claro exemplo é o de reforzar a promoción de proxectos por parte de colectivos como o da mocidade, a muller, os colectivos marxinados ou con especiais dificultades de integración social, xa que entre os valores fundamentais do GALP figura o de garantir a cohesión social do territorio. Estes criterios estarán documentados e serán accesibles para potenciais promotores e a cidadanía en xeral.

2. **A transparencia do gasto público.** A definición duns criterios baremables obxectivamente e un procedemento claro e coñecido por todos os potenciais promotores, garantirán unha correcta decisión de que proxectos aprobar ou rexeitar. Tanto a resolución da concesión de axuda a proxectos como a súa denegación serán públicos, co obxectivo de favorecer a súa difusión, se ben respectarán en todo momento a normativa de protección de datos de carácter persoal en todo o relacionado coa información privada das persoas e entidades promotoras. Nos casos de denegación das iniciativas presentadas, indicaranse as causas que motivaron tal decisión. Terase como referencia e realizarase un cumprimento estrito da normativa relacionada en materia de subvencións.
3. **A publicidade,** vinculada ao principio anterior, garantirá o coñecemento por todas as persoas e entidades dos procedementos vinculados ao programa de axudas, pero tamén dos vinculados á contratación de persoas, gastos de animación, nos que incorra o grupo. Teranse en conta todas as disposicións regulamentarias nesta materia, que están recollidas no Regulamento 508/2014, no referente á información e comunicación. En concreto, ao establecido no Anexo V do citado regulamento, cando fala das operacións e medidas de información e publicidade dirixidas ao público e as potenciais persoas beneficiarias. Tamén se terán en conta as medidas de publicidade relativas aos proxectos financiados.
4. **O procedemento evitará o conflito de intereses.** As persoas que formen parte do órgano encargado da selección e aprobación dos proxectos asinarán unha declaración de ausencia de conflito de intereses³, con carácter previo ás diferentes convocatorias de axuda. A respecto disto, cumprirase o establecido no Regulamento (UE, EURATOM) nº 966/2012 do Parlamento Europeo e do Consello, de 25 do outubro de 2012, sobre as normas financeiras aplicables ao orzamento xeral da Unión e polo que se deroga o Regulamento (CE, EURATOM) nº 1605/2002 do Consello⁴. No caso de que unha persoa que forme parte do órgano responsable da decisión, manteña relación profesional ou interese persoal ou profesional coa potencial beneficiaria do proxecto, deberá indicalo mediante unha declaración por escrito no que xustifique tal relación. Esta declaración será incorporada á documentación do expediente, debendo en todo momento axeitarse ás disposicións establecidas no citado regulamento. A persoa que poda ter interese, deberá apartarse de dito procedemento en calquera das súas fases.
5. **A eficacia** é outro dos principios que o GALP terá presente, co obxectivo último de dar cumprimento aos fins que se formula na estratexia, mediante o cumprimento dos seus obxectivos, dunha maneira sistemática, ordenada e cuantificada.
6. **A eficiencia do gasto público.** Este principio debe terse presente non só no que respecta á aplicación da EDLP (programa de axudas), senón tamén no que respecta aos custos de xestión do programa. Para isto deberán solicitarse diferentes orzamentos, co obxectivo de comparar investimentos no caso de proxectos, ou das posibles actividades de animación que poida realizar o GALP. Teranse coma referencia prezos de mercado, polo cal, de existiren diferenzas notables, poderíase solicitar apoio técnico para facer unha valoración ou unha xustificación motivada do orzamento, sobre todo cando se estea a falar de investimentos dun determinado volume. Enténdese que a eficiencia é a realización dunha acción ao menor custe posible, mantendo os mesmos criterios de calidade do produto ou prestación do servizo.
7. **O consenso á hora de tomar decisións.** Malia a que estatutariamente se contemple unha regra de maiorías á hora de adoptar decisións, o GALP terá en conta as normas que eviten o conflito de intereses, intentando procurar que as decisións se adopten por consenso e non por maioría. Isto afondará na boa gobernanza do GALP e na mellora das relacións entre as entidades que o forman. Tanto a decisión por maioría, como os quorum necesarios para a súa adopción, respectarán o establecido no marco estatutario e regulamentario do grupo.

3 A Guía para a elaboración das estratexias de desenvolvemento local das zonas pesqueiras, publicada pola Consellería do Mar, contén un modelo de declaración.

4 Art 57 Regulamento (UE, EURATOM) nº 966/2012. 1.Os axentes financeiros e demais persoas implicadas na execución e xestión, incluídos os actos preparatorios ao respecto, a auditoría e o control do orzamento non adoptarán ningunha medida que poda supor un conflito entre os seus propios intereses e os da Unión. (...). 2. Aos efectos do apartado 1, existirá conflito de intereses cando o exercicio imparcial e obxectivo das funcións dos axentes financeiros e demais persoas as que se refire o apartado 1 se vexa comprometido por razóns familiares, afectivas, de afinidade política ou nacional, de interese económico ou por calquera outro motivo de comunidade de intereses co beneficiario.

Ao marxe destes principios xerais tamén se terán en conta unha serie de factores que orientarán o funcionamento do grupo, reforzando o cumprimento dos anteriores principios, e que son:

1. A **atención ao público**, mediante a determinación dun horario e instalacións accesibles para o conxunto de público que demande información sobre o GALP, o programa de axudas, ou calquera outra iniciativa que poida gardar relación co Grupo. Este factor determinará tamén o funcionamento do rexistro que dilixenciará a correspondente información traballada no Grupo.
2. O **apoio, asesoramento e información** ás potenciais persoas beneficiarias sobre as cuestións relacionadas coa subvencionalidade dos gastos dos proxectos para poder obter financiamento, a descrición dos requisitos de admisibilidade das solicitudes, os procedementos e prazos correspondentes para a presentación de axudas, os criterios de selección das operacións, os contactos que faciliten información sobre o Fondo, as condicións das axudas e o que implican en canto á súa xustificación, verificación, etc., ou incluso o feito de que a axuda implique a publicación dunha serie de factores que se conteñen na lista de operacións.
3. A **tramitación dilixente** do procedemento, dende o momento da súa presentación ata a súa remisión á Consellería do Mar, para a correspondente proposta de resolución.
4. A **colaboración e cooperación permanente** coa Consellería do Mar, en todos aqueles factores que teñan relación coa execución do Programa, con cambios ou transformacións na estrutura e réxime interno do GALP, ou coa posta en marcha de iniciativas conxuntas entre o GALP e a citada.

Recomendacións para evitar o risco na execución de proxectos

Ao marxe das esixencias que establecen o Regulamento do FEMP e de disposicións comúns dos fondos EIE, en relación á subvencionabilidade e condicionalidade das operacións que van a percibir axudas, o GALP, debe asegurar unha correcta execución dos proxectos, para o cal debe ter unas pautas que axuden no seu seguimento.

A modo orientativo poderíase:

1. Ter sempre presente a condicionalidade do proxecto, en relación ao cumprimento da normativa autonómica, estatal ou comunitaria, que podería implicar, con carácter posterior á súa execución, unha alteración ou incumprimento da mesma. Débese ser especialmente sensible e meticuloso na revisión de proxectos dunha dimensión elevada, que impliquen a varias administracións, ou que estean relacionados con materias sensibles, derivadas principalmente da súa ubicación, xa que vai a ser a zona costeira (Costas, medioambiente, patrimonio, etc.).
2. Realizar controles periódicos para ver a evolución do proxecto, identificando riscos potenciais na súa execución, tanto a nivel técnico, como económico ou financeiro.
3. Prestar un servizo de asesoramento ou apoio, ante posibles continxencias, co obxectivo de evitar as mesmas, e que no caso de que aparecesen poder darlle unha solución rápida.
4. Diseñar ferramentas específicas para solventar os riscos, establecendo fases do proxecto, identificando os riscos potenciais en cada fase, e definir posibles mecanismos para contribuír a solventar os problemas.

Procedemento de selección de proxectos

A Guía para a elaboración das estratexias de desenvolvemento local das zonas pesqueiras, publicada pola Consellería do Mar, contén unha serie de criterios orientativos para a baremación dos proxectos, tanto de natureza produtiva, coma non produtiva. Estes criterios estarán supeditados ás posibles normas que se poidan aprobar co motivo da convocatoria das diferentes ordes de axuda, reguladoras nesta materia. Calquera variación neste sentido, deberá ser aprobada polo GALP, mediante a adopción do correspondente acordo nos seus órganos sociais.

A selección dos proxectos será competencia da xunta directiva do GALP, estando asesorada pola xerencia do grupo, a cal terá voz, pero non capacidade de voto.

O procedemento de selección dos proxectos que obterán financiamento a través da aplicación da estratexia, será similar, se ben variarán os criterios de valoración en función da tipoloxía dos proxectos.

O proceso constará dos seguintes pasos:

1. Convocatoria de ordes de axuda para o financiamento de proxectos. En función dos prazos e forma que se estipulen para a presentación dos proxectos, recolleranse as solicitudes de axuda coa suficiente antelación para que o órgano decisor poida resolver a súa proposta de lista de proxectos a financiar. Teranse en conta os requirimentos que se establezan na correspondente orde de axudas, sobre todo no que afecta aos requisitos que deben cumprir as entidades ou persoas solicitantes: estar ao corrente das obrigas tributarias estatais e autonómicas e coa seguridade social, non recibir outra axuda de fondos comunitarios para o mesmo investimento, non estar incurso en supostos de incompatibilidade en función da normativa de subvencións, non ser unha empresa en crise, ou ben, cumprir os requisitos de ser unha peme⁵.
2. Recepción de solicitudes. O GALP recibirá as correspondentes solicitudes nos modelos normalizados, as cales incluírán toda a documentación pertinente que se requira en función da natureza do proxecto. A documentación achegada soportará a valoración que se faga en función dos criterios de valoración, que serán previamente definidos. Toda a información que se presente no GALP, será rexistrada correctamente, recollendo nos asentos que se realicen no seu rexistro todos os contidos mínimos que aseguren a transparencia do proceso (número de asento, datas de ingreso/saída, extracto do contido, etc.). A información do proceso será custodiada por un período mínimo de cinco anos, dende a finalización do programa. Unha vez recibidas as solicitudes e visto que cumpren os requisitos mínimos das mesmas, o equipo técnico realiza a comprobación in situ de que as actuacións para as que solicita a axuda non foron iniciadas emitindo a correspondente “acta de non inicio”.
3. Subsanación de solicitudes. Advertidos erros ou omisións nas solicitudes, poñerase en coñecemento da entidade ou persoa promotora, coa finalidade de proceder á súa subsanación, establecendo a tal efecto un prazo determinado. De non responder en prazo, procederase ao arquivo da solicitude, entendendo que a promotora desiste do procedemento.
4. Exame e valoración das solicitudes. Unha vez pechado o proceso de recepción de solicitudes, o equipo técnico procederá á súa avaliación, elaborando unha proposta provisional que lle trasladará á xunta directiva. Posteriormente esta procederá á súa revisión e, no caso de ser necesario, o equipo técnico aclarará calquera dúbida sobre a solicitude ou a aplicación dos criterios de valoración.
5. A continuación, a Xunta Directiva emite unha proposta definitiva de proxectos obxecto de financiación, que lle traslada á Consellería do Mar. Ao mesmo tempo, publicarase no taboleiro de anuncios do GALP a “Proposta de resolución definitiva da Xunta Directiva”, cos proxectos susceptibles de obter subvención por orde de puntuación acadada nos criterios de avaliación e diferenciando os

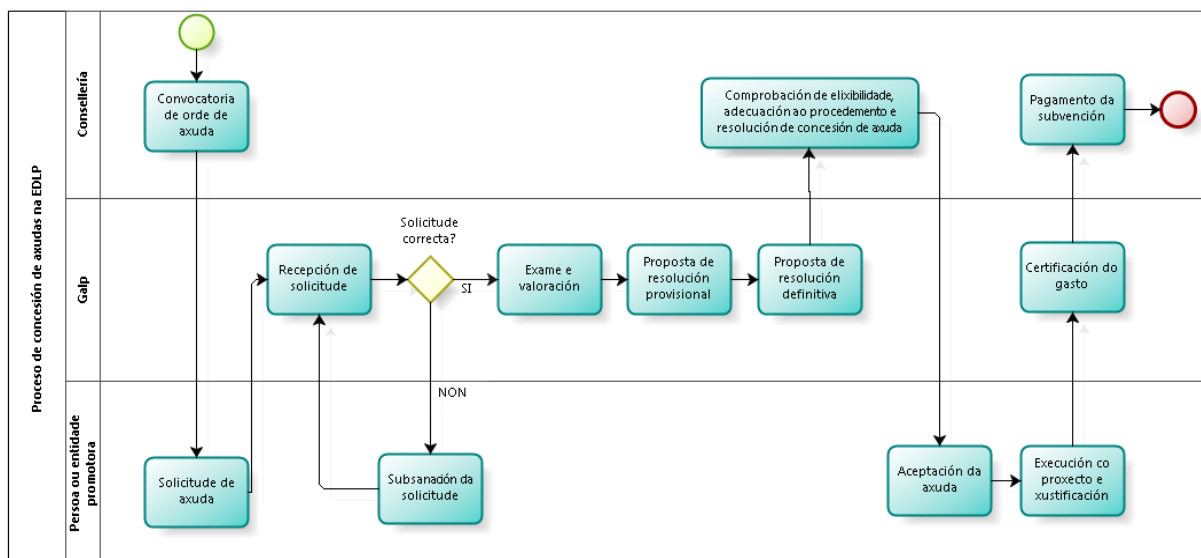
⁵ A Comisión Europea define nunha recomendación de 6 de maio de 2003 (Recomendación 2003/361/CE), que as pemes poden clasificarse en tres categorías de empresas: micro, pequenas e medianas. Nesta orde, non poderían superar os 10, 50 e 250 traballadores respectivamente. Do mesmo xeito tampouco poderían superar o volume de negocio en cantidades superiores aos 2 millóns de euros, 10 millóns e 50 millóns respectivamente. Tamén deberían presentar balances anuais máximos por importe inferior ou igual aos 2, 10 e 43 millóns de euros.

proxectos produtivos dos non produtivos. Nesta proposta incídese no seu carácter provisional, o cal non crea ningún dereito a favor das persoas ou entidades solicitantes. A proposta elévase á Dirección Xeral de Desenvolvemento Pesqueiro da Consellería do Mar da Xunta de Galicia, como órgano competente, por delegación, para a resolución da concesión das axudas para proxectos ao abeiro da Orde de Bases pertinente”.

6. A resolución definitiva da concesión de axudas, será competencia da Consellería do Mar, a cal comprobará a elixibilidade dos gastos, así como que a documentación e a solicitude se axuste ao procedemento de concesión das axudas. A decisión final será comunicada ás persoas promotoras. A resolución desfavorable non imposibilitará que a persoa ou entidade promotora poida reformular a solicitude e volver a concorrer en novas convocatorias de axuda.
7. Aceptación da axuda. A persoa ou entidade promotora, recibirá a comunicación da aprobación da axuda. Esta poderá expresar a aceptación/non aceptación da axuda á Consellería, mediante o escrito que reciba. De non facelo enténdese que aceptaría a axuda. A renuncia ao procedemento, implicaría o arquivo da solicitude.
8. Execución do proxecto e xustificación. Unha vez que se acepte a axuda a persoa ou entidade promotora deberá poñer en marcha o proxecto xustificando de maneira dilixente os gastos nos que incorreu ao obxecto de comprobar a súa veracidade.
9. Certificación do GALP. Tanto o equipo técnico do Grupo como o Servizo de Auditoría externa, emitirán as correspondentes certificacións dos gastos acometidos pola entidade ou persoa promotora, que serán trasladadas á citada Dirección Xeral da Consellería do Mar, para que as revise e proceda ao pagamento da subvención.
10. Pagamento da subvención. Será competencia da Consellería do Mar, a realización efectiva do pagamento da axuda, na conta designada a tal efecto por parte da persoa ou entidade promotora.

Todas as reunións da xunta directiva estarán documentadas coas correspondentes actas, reflectíndose nas mesmas todas as persoas participantes, as decisións ou acordos adoptados e os motivos de conflito de intereses, de existiren.

FIGURA 4. DIAGRAMA DO PROCESO DE AXUDAS

Criterios de valoración dos proxectos

Os criterios de valoración ou baremación diferéncianse en función da tipoloxía de proxectos, produtivos e non produtivos. Neste sentido establécense tamén uns límites de axuda que non se poderán superar, en termos cuantitativos e porcentuais.

TÁBOA 100. LÍMITES DE AXUDAS.

	APLICACIÓN DA EDLP	
	PRODUTIVOS	NON PRODUTIVOS
Importe máximo de axuda	300.000€*	150.000€
% máximo de axuda	50% - 80%	50 - 100%

*Os proxectos suxeitos ao regulamento UE nº 1407/2013, relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do tratado ás axudas de mínimos terá como límite os 200.000€.

Cómpre indicar que estes límites e o financiamento das operacións estarán supeditados ás condicións que establece o regulamento de disposicións comúns (RDC 1303/2013) en relación á subvencionabilidade do gasto e a súa durabilidade (art. 65 e seguintes). Respetaranse as disposicións establecidas no regulamento do FEMP, en relación á determinación dos porcentaxes de cofinanciación (Art 94 e seguintes). Por outra banda, tamén se terá en conta o establecido no Regulamento 1407/2013, relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do tratado ás axudas de mínimos.

A regra xeral implicará un tope de financiamento do 50%. Malia todo, teranse en consideración as seguintes excepcións á hora de determinar o grao de financiamento dos proxectos.

- I. En relación aos proxectos produtivos:
 1. A porcentaxe de axuda máxima para este tipo de proxectos ascenderá ao 50% do gasto subvencionable total da operación.
 2. No caso de operacións vinculadas á pesca costeira artesanal a axuda poderá incrementarse ata o 80%.
 3. No caso de confrarías de pescadores ou asociacións profesionais do sector pesqueiro, ou asociacións integradas por ditas entidades, a porcentaxe de axuda non superará o 80%, cando a operación responda aos seguintes criterios: interese ou beneficiario colectivo ou ofrecer acceso público aos seus resultados.
 4. Os proxectos produtivos que se amparen no Regulamento UE nº 1407/2013 da Comisión, do 18 de decembro relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do Tratado ás axudas de mínimos (D.O. L532 do 24/12/2013), aplicaranse as porcentaxes anteriores e limitaranse a un máximo de 200.000€ por promotor durante un período de tres exercicios fiscais.
 5. No caso de proxectos vinculados ás medidas incluídas nos capítulos I, II e IV do título V do Regulamento do FEMP, agás os artigos 66 e 67, debe de xustificarse claramente a súa xestión a escala local. Cando se conceda axuda para estes proxectos respectaranse os criterios establecidos para as medidas en cuestión.
- II. En relación aos proxectos non produtivos:
 1. A porcentaxe de axuda máxima para este tipo de proxectos ascenderá ao 50% do gasto subvencionable total da operación.
 2. A porcentaxe de financiamento poderá ser do 100% cando o proxecto teña interese colectivo, sexa un beneficiario colectivo ou se ofrezca acceso público aos seus resultados.
 3. Os proxectos produtivos que se amparen no Regulamento UE nº 1407/2013 da Comisión, do 18 de decembro relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do Tratado ás axudas de mínimos (D.O. L532 do

24/12/2013), aplicaranse as porcentaxes anteriores e limitaranse a un máximo de 200.000€ por promotor durante un período de tres exercicios fiscais.

A selección de proxectos priorizarase en función da puntuación máis elevada que se obteña en relación a unha serie de criterios. Os mesmos agrúpanse en dous bloques:

- Bloque I: criterios excluíntes
- Bloque II: criterios de valoración

Antes de iniciar a clasificación dos criterios, pola tipoloxía de proxectos, cómpre falar do Bloque I, que son os criterios excluíntes. Estes son tres factores que van a afectar a todos os proxectos e que son criterios que é necesario cumprir tanto no caso dos proxectos produtivos coma dos non produtivos: a viabilidade técnica, económica e financeira; e a coherencia do proxecto coa EDLP.

1. **Viabilidade técnica.** A solicitude de admisión do proxecto virá acompañada dunha documentación que acredite a solvencia do proxecto dende o punto de vista técnico. Terase en conta a experiencia da persoa ou entidade que promove o proxecto na posta en marcha de iniciativas semellantes, os medios humanos e físicos dos que vai a dispor, ou a coherencia do proxecto para a súa posta en marcha. Para acreditar a viabilidade terase en conta información procedente do Plan de Empresa, ou ben outros documentos, anteprojectos, ou memorias de carácter técnico, nos cales conste a posibilidade de poder executar a iniciativa respectando os requirimentos dende o punto de vista normativo (urbanístico, ambiental,...). Este criterio é excluínte, polo cal se requirirá unha puntuación mínima.
2. **Viabilidade económica e financeira.** Revisaranse os criterios de viabilidade económica e financeira, analizando conceptos como a taxa interna de rendibilidade, ou a elaboración de orzamentos de investimentos, contras previsionais de resultados, análise da solvencia ou o risco financeiro, cadro de amortizacións, etc. Cómpre sinalar que algúns dos criterios a ter en conta variarán en función do obxecto do investimento (por exemplo, non precisar o cadro de amortizacións, porque non se contemplan elementos de inmovilizado material). Estes conceptos analizaranse tendo en conta o Plan de Empresa que se presente, así como, aquelas certificacións bancarias que poidan acreditar a solvencia financeira da persoa ou entidade promotora. Para poder acceder ao financiamento do FEMP requirirase unha puntuación mínima, que de non acadarse implicaría a desestimación do proxecto. É necesario puntualizar que no caso dos proxectos non produtivos só se terá en conta a viabilidade financeira do proxecto, podéndoa acreditar co correspondente certificado bancario.
3. **Coherencia do proxecto coa EDLP.** A principal finalidade que figure no proxecto deberá adecuarse aos obxectivos establecidos no Plan de Acción da estratexia, e por tanto, no FEMP. Este criterio é excluínte polo cal, requirirase tamén unha puntuación mínima para que o proxecto obteña financiamento. Terase en conta a coherencia do proxecto en relación ás necesidades e debilidades diagnosticadas no territorio, e en relación ás potencialidades ou oportunidades, que se formularon á hora de realizar o diagnóstico (DAFO). Tamén se verá o seu grao de adaptación aos retos e obxectivos que se definiron na estratexia, así como o reforzo das actividades ou empregabilidade de recursos da zona, a súa horizontalidade, entre outros.

TÁBOA 101. CRITERIOS EXCLUÍNTES NA VALORACIÓN DOS PROXECTOS

PUNTUACIÓNS SOBRE OS CRITERIOS EXCLUÍNTES				
CRITERIOS	PRODUTIVOS		NON PRODUTIVOS	
	MÍNIMA	MÁXIMA	MÍNIMA	MÁXIMA
Viabilidade técnica	5	5	5	5
Viabilidade económica ou financeira	3	5	2	2
Coherencia coa EDLP	5	5	3	3

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

A continuación pasamos ao Bloque II, que aborda os criterios de valoración en función da tipoloxía de proxectos, proxectos produtivos e non produtivos.

Criterios de valoración para proxectos produtivos

Os criterios fan referencia ao impacto do proxecto, ao seu carácter innovador, á utilización de factores produtivos da zona, á igualdade de oportunidades e á incidencia sobre a creación de emprego. A continuación desglosamos cada un dos criterios, establecendo a puntuación máxima que poden obter.

- 1. Impacto do proxecto.** Terase en conta a capacidade de arrastre que ten proxecto coas entidades do territorio e a súa incidencia ambiental. A capacidade de arrastre valorará o efecto multiplicador do proxecto, e a súa capacidade motora, para estimular o xurdimento de novas iniciativas na zona ou afianzar empresas e actividades existentes. En canto á incidencia ambiental valoraranse aqueles aspectos do proxecto que teñan incidencia positiva sobre o medio, ou ben que contribúan a minorar os danos ou problemas ambientais existentes na zona (utilización sustentable dos recursos endóxeos, contribución á biodiversidade e conservación de hábitats, xestión de recursos hídricos, etc.).

1. IMPACTO DO PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
1.1 Capacidade de arrastre do proxecto	10
1.2 Incidencia ambiental*	5
Puntuación máxima neste apartado	15

* Debe supoñer unha mellora máis alá das esixencias de xestión de residuos que se contemplan por lei.

- 2. Carácter innovador do proxecto.** O carácter innovador non implica só as innovacións tecnolóxicas, senón tamén aquelas transformacións que se dan en relación á maneira de facer as cousas, isto é, nos procesos. Revisaranse os seguintes factores: a aparición de novos produtos ou servizos que incorporen trazos específicos locais e se adapten ás necesidades do territorio, a utilización de enerxías renovables tanto en infraestruturas como en equipamentos ou bens de equipo, e/ou a incorporación de tecnoloxías da información e a comunicación (TIC) no conxunto de procesos asociados á actividade, e a incorporación de innovacións tecnolóxicas e novas formas de explotación dos recursos do territorio en que se executa o proxecto.

2. CARÁCTER INNOVADOR DO PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
2.1 Actividade innovadora: novos produtos ou servizos locais	8
2.2 Utilización de enerxías renovables e/ou a incorporación de TIC	6
2.3 Innovacións tecnolóxicas e novas formas de explotación dos recursos	6
Puntuación máxima neste apartado	20

- 3. Utilización de factores produtivos da zona.** Teranse en conta dous criterios: que os recursos humanos sexan da zona, e que os inputs (recursos materiais) sexan tamén adquiridos a empresas e entidades da zona.

3. UTILIZACIÓN DE FACTORES PRODUTIVOS DA ZONA	
CRITERIOS	MÁXIMA
3.1 Utilización de recursos humanos da zona	10
3.2 Utilización de inputs procedentes de empresas da zona	10
Puntuación máxima neste apartado	20

- 4. Igualdade de oportunidades.** Valorarase que o proxecto sexa presentado por unha entidade asociativa, entendendo como tal ás entidades de economía social, ou ben que máis do 50% das persoas que presentan o proxecto ou forman parte dunha entidade sexan mulleres.

4. IGUALDADE DE OPORTUNIDADES	
CRITERIOS	MÁXIMA
4.1 Proxecto solicitado por unha entidade asociativa	5
4.2 Máis do 50% das persoas que promoven o proxecto ou forman parte da entidade promotora son mulleres	5
Puntuación máxima neste apartado	10

- 5. Incidencia sobre a creación de emprego.** A creación de emprego, xunto coa cohesión social das zonas pesqueiras, é a principal finalidade que pretende abordar o FEMP. Os principais factores que determinarán a puntuación neste apartado son: o volume de emprego xerado, entendendo por tal os postos de empregos directos (UTA), e a incidencia que ten o emprego sobre determinados colectivos (idade, xénero ou discapacidade).

5. INCIDENCIA SOBRE A CREACIÓN DE EMPREGO	
CRITERIOS	MÁXIMA
5.1 Volume de empregos xerados (4 puntos por emprego)	12
5.2 Incidencia sobre colectivos	
- Menores de 35 anos e maiores de 45 anos (Porcentaxe maior ou igual ao 50% dos empregos creados): 2 puntos - Persoas discapacitadas (Porcentaxe maior ou igual ao 25% dos empregos creados): 3 puntos - Ocupación de mulleres (Porcentaxe maior ou igual ao 50% dos empregos creados): 3 puntos	8
Puntuación máxima neste apartado	20

Criterios de valoración para proxectos non produtivos

Os criterios para os proxectos non produtivos son similares aos criterios para os proxectos produtivos, se ben non se inclúen criterios referentes á utilización de factores produtivos da zona (inclúese o aproveitamento de recursos endóxenos) ou á incidencia sobre a creación de emprego. Os valores de puntuación son tamén diferentes nos apartados.

- 1. Impacto do proxecto.** Terase en conta o volume de poboación beneficiada polo proxecto e a súa incidencia sobre a mellora na calidade de vida. Valorarase a potencialidade do proxecto para favorecer o xurdimento de novas iniciativas empresariais e a creación de emprego na zona. En canto á incidencia ambiental valoraranse aqueles aspectos do proxecto que teñan incidencia positiva sobre o medio, ou ben que contribúan a minorar os danos ou problemas ambientais existentes na zona (utilización sustentable dos recursos endóxenos, contribución á biodiversidade e conservación de hábitats, xestión de recursos hídricos, etc.). Tamén se valorará a incidencia que ten o proxecto sobre determinados colectivos como as mulleres, a mocidade (16-29) ou as persoas con discapacidade.

1. IMPACTO DO PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
1.1 Poboación beneficiada polo proxecto e mellora da súa calidade de vida	8
1.2 Potencialidade para favorecer o xurdimento de novas iniciativas empresariais e a creación de emprego	6
1.3 Incidencia ambiental*	8
1.4 Incidencia sobre colectivos (Mulleres, mocidade, ou persoas con discapacidade)	8
Puntuación máxima neste apartado	30

* Debe supoñer unha mellora máis alá das esixencias de xestión de residuos que se contemplan por lei.

- 2. Carácter innovador do proxecto.** O carácter innovador non implica só as innovacións tecnolóxicas, senón tamén aquelas transformacións que se dan en relación á maneira de facer as cousas, isto é, nos procesos. Revisaranse os seguintes factores: a aparición de novos produtos ou servizos que incorporen trazos específicos locais e se adapten ás necesidades do territorio, a utilización de enerxías renovables tanto en infraestruturas como en equipamentos ou bens de equipo, e/ou a incorporación de tecnoloxías da información e a comunicación (TIC) no conxunto de procesos asociados á actividade, e a incorporación de innovacións tecnolóxicas e novas formas de explotación dos recursos do territorio en que se executa o proxecto.

2. CARÁCTER INNOVADOR DO PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
2.1 Actividade innovadora: novos produtos ou servizos locais	10
2.2 Utilización de enerxías renovables e/ou a incorporación de TIC	10
2.3 Innovacións tecnolóxicas e novas formas de explotación dos recursos	10
Puntuación máxima neste apartado	30

- 3. Aproveitamento de recursos endóxeos.** Teranse en conta dous criterios: que os recursos humanos sexan da zona, e que os inputs (recursos materiais) sexan tamén adquiridos a empresas e entidades da zona.

3. UTILIZACIÓN DE RECURSOS ENDÓXEOS DA ZONA	
CRITERIOS	MÁXIMA
3.1 Utilización de recursos humanos da zona	10
3.2 Utilización de inputs procedentes de empresas da zona	10
Puntuación máxima neste apartado	20

- 4. Igualdade de oportunidades.** Valorarase que o proxecto sexa presentado por unha entidade asociativa, ou ben que máis do 50% das persoas que presentan o proxecto o forman parte dunha entidade sexan mulleres.

4. IGUALDADE DE OPORTUNIDADES	
CRITERIOS	MÁXIMA
4.1 Proxecto solicitado por unha entidade asociativa	5
4.2 Máis do 50% das persoas que promoven o proxecto ou forman parte da entidade promotora son mulleres	5
Puntuación máxima neste apartado	10

Matriz de valoración de proxectos

Unha vez que se realizou a correspondente valoración nos diferentes criterios, é necesario asignar a porcentaxe de axuda que lle vai a corresponder a cada proxecto que sexa seleccionado, tendo en consideración a regra xeral, ou as excepcións que comentábamos anteriormente. Para iso existen uns intervalos de puntuación que determinarán a cantidade de axuda, en función do investimento total que se realice, realizadas as correspondentes deducións e elementos non financiáveis.

INTERVALOS DE PUNTUACIÓN PROXECTOS					
PRODUCTIVOS			NON PRODUCTIVOS		
INTERVALO DE PUNTUACIÓN	REGRA XERAL	EXCEPCIÓNS	INTERVALO DE PUNTUACIÓN	REGRA XERAL	EXCEPCIÓNS
De 20 a 25 puntos	25%	40%	De 30 a 35 puntos	25%	50%
De 26 a 30 puntos	30%	48%	De 36 a 40 puntos	30%	60%
De 31 a 35 puntos	35%	56%	De 41 a 45 puntos	35%	70%
De 36 a 40 puntos	40%	64%	De 46 a 50 puntos	40%	80%
De 41 a 49 puntos	45%	72%	De 51 a 59 puntos	45%	90%
>/= de 50 puntos	50%	80%	>/= de 60 puntos	50%	100%

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Para acadar financiamento os proxectos produtivos deben acadar como mínimo un total de 13 puntos, o cal implicará ter unha axuda do 25% dos gastos elixibles dos proxectos como regra xeral, ou o 40% no caso das excepcións. De acadar 50 puntos ou máis na valoración tería dereito ao 50% da axuda ou ao 80%, no mesmo sentido.

Para acadar financiamento nos proxectos non produtivos é necesario acadar unha puntuación de 30 puntos, que implicaría o 25% de axuda como regra xeral e o 50%, no caso das excepcións comentadas. De obter 60 puntos ou máis na valoración, o proxecto sería financiado ao 50% ou ao 100%, dependendo das súas condicións, falando sempre dos gastos que sexan elixibles.

Cadro resumo proxectos produtivos

ID	CRITERIOS DE VALORACIÓN PROXECTOS PRODUCTIVOS	MÍNIMA	MÁXIMA
0	CRITERIOS EXCLUÍNTES	13	15
0.1	Viabilidade técnica	5	5
0.2	Viabilidade económica ou financeira	3	5
0.3	Coherencia coa EDLP	5	5
1	IMPACTO DO PROXECTO	0	15
1.1	Capacidade de arrastre do proxecto	0	10
1.2	Incidencia ambiental	0	5
2	CARÁCTER INNOVADOR DO PROXECTO	0	20
2.1	Actividade innovadora: novos produtos ou servizos locais	0	8
2.2	Utilización de enerxías renovables e/ou a incorporación de TIC	0	6
2.3	Innovacións tecnolóxicas e novas formas de explotación dos recursos	0	6
3	UTILIZACIÓN DE FACTORES PRODUCTIVOS DA ZONA	0	20
3.1	Utilización de recursos humanos da zona	0	10
3.2	Utilización de inputs procedentes de empresas da zona	0	10
4	IGUALDADE DE OPORTUNIDADES	0	10
4.1	Proxecto solicitado por unha entidade asociativa	0	5
4.2	Máis do 50% das persoas que promoven o proxecto ou forman parte da entidade promotora son mulleres	0	5
5	INCIDENCIA SOBRE A CREACIÓN DE EMPREGO	0	20
5.1	Volume de empregos xerados	0	12
5.2	Incidencia sobre colectivos	0	8
PUNTUACIÓN TOTAL		13	100

Cadro resumo proxectos non produtivos

ID	CRITERIOS DE VALORACIÓN PROXECTOS NON PRODUTIVOS	MÍNIMA	MÁXIMA
0	CRITERIOS EXCLUÍNTES	10	10
0.1	Viabilidade técnica	5	5
0.2	Viabilidade económica ou financeira	2	2
0.3	Coherencia coa EDLP	3	3
1	IMPACTO DO PROXECTO	0	30
1.1	Poboación beneficiada polo proxecto e mellora da súa calidade de vida		8
1.2	Potencialidade para favorecer o xurdimento de novas iniciativas empresariais e a creación de emprego		6
1.3	Incidencia ambiental		8
1.4	Incidencia sobre colectivos (Mulleres, mocidade, ou persoas con discapacidade)		8
2	CARÁCTER INNOVADOR DO PROXECTO	0	30
2.1	Actividade innovadora: novos produtos ou servizos locais		10
2.2	Utilización de enerxías renovables e/ou a incorporación de TIC		10
2.3	Innovacións tecnolóxicas e novas formas de explotación dos recursos		10
3	APROVEITAMENTO DE RECURSOS ENDÓXENOS	0	20
3.1	Utilización de recursos humanos da zona		10
3.2	Utilización de inputs procedentes de empresas da zona		10
4	IGUALDADE DE OPORTUNIDADES	0	10
4.1	Proxecto solicitado por unha entidade asociativa		5
4.2	Máis do 50% das persoas que promoven o proxecto ou forman parte da entidade promotora son mulleres		5
PUNTUACIÓN TOTAL		10	100

CAPÍTULO 9

SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN

9.1. SISTEMA DE INDICADORES

Á hora de elaborar a estratexia definíronse maiormente indicadores de realizacións para dar conta do seguimento na execución das medidas. A estrutura de indicadores caracterízase pola súa alta desagregación a nivel de actividades, sectores e individuos. Esta tipoloxía de indicadores permite unha análise máis accesible en función dos datos que pode obter o Grupo, que procederán fundamentalmente da información obtida co seguimento dos proxectos, a través das diferentes aplicacións.

Debido ao seu elevado número (máis de 150) optouse por realizar un agrupamento dos mesmos nunha serie de categorías, transversais, que derivan fundamentalmente de dar cumprimento ás principais prioridades e obxectivos que establece o Fondo Europeo Marítimo e de Pesca e o conxunto de políticas comunitarias (PPC e PMI fundamentalmente).

A continuación facemos relación ás áreas de agregación de indicadores que se estableceron, realizando unha breve descrición de en que consisten e expoñendo nunha serie de táboas a asociación de indicadores a obxectivos e liñas de actuación. Tamén se reflicten cales son os resultados que se esperan. Coa información individualizada dos indicadores obtemos unha análise fundamentalmente cuantitativa. Con esta información agregada o que pretendemos é ver tendencias, ou realizar unha análise evolutiva de carácter máis cualitativo.

As áreas de agregación son as seguintes:

Indicador agregado 1: Creación e consolidación de emprego.

Ao marxe das disposicións específicas que establece o FEMP, en relación ao seguimento deste indicador, realizouse un exercicio de agrupación que dese conta deste indicador no conxunto de obxectivos da estratexia, nos que se contempla a xeración de emprego, a través de investimentos de carácter produtivo, os destinados a tal fin. Esta é a principal preocupación do GALP, na súa estratexia, polo cal é o primeiro elemento de análise que hai que ter en conta á hora de implementar a estratexia. Este indicador aparece reflectido na práctica maioría de liñas de actuación. Temos que indicar que facemos referencia á creación de emprego, pero tamén á súa consolidación. Terase en consideración a información de análise en función de criterios de xénero e idade.

INDICADOR AGREGADO 1: CREACIÓN E CONSOLIDACIÓN DE EMPREGO				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.1	1.1.1.2	Anual	Este conxunto de indicadores van cuantificar as persoas contratadas que se incorporan ao mercado laboral e tamén aquelas que consiguen consolidar o seu posto de traballo.
	1.1.2	1.1.2.2	Anual	
	2.1.1	2.1.1.2	Anual	
	2.1.2	2.1.2.2	Anual	
2	2.2.1	2.2.1.2	Anual	Neste sentido, preténdese incrementar a poboación laboral que traballa no sector pesqueiro durante o período 2016-2020. Procurando prestar unha especial atención á incorporación de xente nova e mulleres ao sector pesqueiro. Vai medir o impacto no emprego da liñas que pretenden consolidar o posicionamento do produto pesqueiro da Mariña-Ortegal, mellorar o modelo organizativo e capacidade de innovación, diversificar a actividade do sector, principalmente a través do turismo e aproveitando o patrimonio ambiental e cultural.
	2.2.2	2.2.2.2	Anual	
	2.3.1	2.3.1.2	Anual	
	2.3.2	2.3.2.2	Anual	
3	3.1.1	3.1.1.2	Anual	
	3.1.2	3.1.2.2	Anual	
4	4.1.1	4.1.1.2	Anual	
	4.1.2	4.1.2.2	Anual	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Indicador agregado 2: Creación e consolidación de empresas/iniciativas e produtos.

Do mesmo xeito que no caso anterior, tentarase facer un seguimento pormenorizado do número de empresas que se creen ou consoliden ao abeiro do programa de axudas. Este indicador está directamente relacionado co anterior, polo cal tamén se terá en conta a tipoloxía de empresa (Persoa física ou xurídica) e as condicións do promotor/a de ser posible.

O indicador agrupa principalmente iniciativas dirixidas á consolidación e creacion de iniciativas de valorización dos recursos pesqueiros (novos aproveitamentos e descartes da pesca), de incremento do coñecemento do sector e as súas actividades, e de diversificación da actividade, facendo mención ao turismo mariñeiro, como elemento de referencia. Tamén se espera acadar unha infraestrutura de servizos turísticos que dea cohesión á oferta de produtos turísticos, promovidos por este sector ou polo sector pesqueiro.

INDICADOR AGREGADO 2: CREACIÓN E CONSOLIDACIÓN DE EMPRESAS, INICIATIVAS E PRODUTOS				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERIODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.1	1.1.1.1	Anual	A través destes indicadores preténdese medir o incremento e consolidación do sector empresarial vinculado ao sector pesqueiro. Este incremento pódese visualizar a través de: • Reforzar unha tendencia crecente no número de empresas creadas ou consolidadas no territorio da Mariña-Ortegal. • Incrementar o número de empresas que empreguen sistemas de aproveitamento de novas especies ou de descartes, así como pola aposta de novas enerxías nos sistemas de produción. • Mellorar o grao de coñecemento sobre os produtos e iniciativas existentes no sector pesqueiro dentro do conxunto da poboación. • Aumentar o volume e tipoloxía de produtos comercializados por empresas do sector pesqueiro, tanto a nivel de usos turísticos como patrimoniais. • Aumentar de maneira sostida ao longo do período o número de iniciativas vinculadas ao sector turístico, con especial incidencia no turismo mariñeiro. • Aumentar o número de operadores turísticos e iniciativas vinculadas a este sector que garden vinculación co sector. • Incrementar e consolidar a oferta de establecementos hoteleiros e de restauración que se produzan dentro da zona.
	1.1.2	1.1.2.1	Anual	
		1.1.2.8	Anual	
		1.1.2.16	Anual	
	2.1.1	2.1.1.1	Anual	
		2.1.1.4	Anual	
		2.1.1.7	Anual	
		2.1.1.8	Anual	
		2.1.1.9	Anual	
		2.1.1.10	Anual	
		2.1.1.11	Anual	
		2.1.1.12	Anual	
	2.1.2	2.1.2.1	Anual	
		2.1.2.3	Anual	
2	2.2.1	2.2.1.1	Anual	
		2.2.1.4	Anual	
	2.2.2	2.2.2.1	Anual	
		2.2.2.5	Anual	
		2.2.2.7	Anual	
		2.2.2.12	Anual	
	2.3.1	2.3.1.1	Anual	
		2.3.1.3	Anual	
		2.3.1.9	Anual	
		2.3.1.10	Anual	
	2.3.2	2.3.2.1	Anual	
		2.3.2.3	Anual	
3	3.1.1	3.1.1.1	Anual	
	3.1.2	3.1.2.1	Anual	
4	4.1.1	4.1.1.1	Anual	
	4.1.2	4.1.2.1	Anual	
6	6.1.1	6.1.1.1	Anual	
		6.1.1.12	Anual	

Indicador agregado 3: Creación, adaptación de infraestructuras, equipamentos e espazos.

Para contribuír á mellora dos sectores económicos na zona costeira é necesario dispoñer dunha serie de infraestructuras e espazos, que posibilitarán o desenvolvemento endógeno das propias actividades (instalacións, equipamentos, infraestructuras para o sector pesqueiro ou turístico principalmente), ou ben dun beneficio social (actuacións no entorno) que incidirá na dinamización das actividades económicas, de maneira indirecta. Recollemos actuacións específicas que darán conta dos resultados esperados en actividades relacionadas coa produción pesqueira, o aproveitamento turístico, a preservación do patrimonio e espazos naturais, analizando o seu aproveitamento.

INDICADOR AGREGADO 3: CREACIÓN, ADAPTACIÓN DE INFRAESTRUTURAS, EQUIPAMENTOS E ESPAZOS				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.1	1.1.1.4	Anual	Trátase de cuantificar e valorar o número de intervencións que se realizan nas infraestructuras, equipamentos e espazos físicos e naturais do territorio.
		1.1.1.5	Anual	
		1.1.1.12	Anual	
	1.1.2	1.1.2.6	Anual	
		1.1.2.7	Anual	
		1.1.2.11	Bianual	
		1.1.2.12	Anual	
	2.1.1	2.1.1.3	Anual	
	2.1.2	2.1.2.4	Anual	
		2.1.2.5	Anual	
2	2.2.1	2.2.1.3	2018	Este indicador tamén pretende dar conta dos aproveitamentos das infraestructuras e equipamentos que fan a poboación residente e visitantes da zonas. Pretende concretamente: - Mellorar cuantitativamente e cualitativamente o espazo, recursos e equipamentos onde se realizan as actividades de produción do sector pesqueiro. - Aumentar o número e espazo dos equipamentos e infraestructuras destinadas ao turismo mariñeiro, náutico e activo. - Incrementar o número de bens recuperados ou rehabilitados vinculados ao patrimonio mariñeiro. - Crecer no número e extensión de espazos rexenerados e recuperados que preserven un equilibrio medioambiental. - Consolidar a tendencia crecente de visitantes e participantes das infraestructuras e as actividades.
	2.2.2	2.2.2.4	Anual	
		2.2.2.10	Anual	
		2.2.2.11	Anual	
		2.2.2.15	Anual	
		2.2.2.16	Anual	
	2.3.1	2.3.1.8	Anual	
		2.3.1.12	Anual	
		2.3.1.13	Anual	
		2.3.1.14	Anual	
		2.3.1.15	Anual	
3	3.1.2	2.3.2.4	Anual	
		3.1.2.3	Anual	
		3.1.2.4	Anual	
		3.1.2.5	Anual	
4	4.1.1	3.1.2.6	Anual	
		4.1.1.3	Anual	
6	6.1.1	6.1.1.8	Anual	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Indicador agregado 4: Accións de formación, divulgación e asesoramento

Este indicador céntranse fundamentalmente en dúas áreas, que son a formación e o asesoramento e a divulgación. Falamos entón de mellorar a cohesión social da zona costeira (divulgación) e de reforzar a gobernanza do sector pesqueiro (formación), principalmente porque imos incidir en dous tipos de públicos: a poboación da zona costeira e os profesionais e as profesionais do sector pesqueiro ou turístico. Desagregamos en canto a públicos ao sector pesqueiro, públicos específicos (comunidade escolar, sector do turismo, etc.) ou a cidadanía en xeral. Para a análise temos en conta o número de accións e os públicos, desagregados por xénero, idade, e sector de actividade ou condición social, se é posible.

INDICADOR AGREGADO 4: ACCIÓNES DE FORMACIÓN, DIVULGACIÓN E ASESORAMENTO				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.1	1.1.1.6	Bianual	Este indicador agregado vai dar conta do incremento das accións de formación e divulgación destinadas a mellorar a capacitación e coñecemento das actividades e produtos pesqueiros e das potencialidades do sector principalmente entre o conxunto de profesionais do sector.
		1.1.1.8	Anual	
		1.1.1.9	Anual	
		1.1.1.10	Anual	
	1.1.2	1.1.2.3	Anual	
		1.1.2.5	Anual	
		1.1.2.9	Anual	
		1.1.2.10	Anual	
		1.1.2.13	Anual	
		1.1.2.15	Anual	
		1.1.2.17	Anual	
		1.1.2.18	Anual	
		1.1.2.19	Anual	
	2.1.1	2.1.1.5	Anual	
		2.1.1.6	Bianual	
		2.2.1.6	Bianual	
		2.2.1.7	Bianual	
		2.2.1.8	Anual	
2	2.2.1	2.2.1.14	Anual	
		2.2.1.15	Anual	
	2.2.2	2.2.2.13	Anual	Tamén se quere aumentar o grao de coñecemento doutros colectivos como a comunidade escolar, empresas do sector, empresas doutros sectores (nomeadamente turístico e hosteleiro), e cidadanía en xeral.
		2.2.2.14	Anual	
	2.3.1	2.3.1.4	Anual	As actuacións de divulgación pretenden aumentar o grao de coñecemento dos recursos e servizos do sector pesqueiro, turístico, así como o número de visitas a instalacións e equipamentos do sector pesqueiro.
		2.3.1.5	Anual	
		2.3.1.11	Anual	
	2.3.2	2.3.2.6	Anual	
		2.3.2.7	Anual	
		2.3.2.8	Anual	
		2.3.2.9	Anual	
		2.3.2.10	Anual	
3	3.1.1	3.1.1.3	Anual	
		3.1.1.4	Anual	
4	4.1.2	4.1.2.3	Anual	
		4.1.2.4	Anual	
		4.1.2.5	Anual	
		4.1.2.6	Anual	
		4.1.2.7	Bianual	
5	5.1.1	5.1.1.3	Anual	
		6.1.1.2	Anual	
6	6.1.1	6.1.1.3	Anual	
		6.1.1.9	Anual	
		6.1.1.10	Anual	
		6.1.1.11	Anual	

Indicador agregado 5: Novas tecnoloxías e innovacións

A innovación é un factor de suma importancia á hora de dinamizar os territorios. Un feito constatado é a condicionalidade deste factor para a recepción de fondos e programas europeos, tendo como un claro exemplo o deseño da Estratexia de Especialización Intelixente, como un filtro que condiciona o acceso ao financiamento.

INDICADOR AGREGADO 5: NOVAS TECNOLOXÍAS E INNOVACIÓNS				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.1	1.1.1.3	Anual	Persegue cuantificar os procesos de innovación e aplicación de novas tecnoloxías dentro das actividades do sector pesqueiro tanto a nivel de equipamentos e procesos, como na súa estratexia de diversificación.
		1.1.1.7	Bianual	
		2.2.1.9	Anual	
2	2.2.1	2.2.1.10	Anual	Tamén da conta do número de instrumentos destinados a mellorar a promoción de recursos naturais e patrimoniais do territorio, así como pretende sinalar o incremento no número de persoas usuarias tanto do sector como do conxunto da cidadanía.
		2.2.1.11	Anual	
		2.2.2.6	Anual	
	2.3.1	2.3.1.6	Anual	
		2.3.1.7	Anual	
6	6.1.1	6.1.1.6	Anual	
		6.1.1.7	Anual	

Indicador agregado 6. Accións de dinamización e participación

Estes indicadores reforzarán o papel que ten a comunidade local na mellora da súa gobernanza e o desenvolvemento da zona pesqueira, a través da dinamización e o reforzo da participación. A EDLP mantén un enfoque ascendente, que analizaremos en función do número de iniciativas que se promoven para reforzar o papel das entidades e persoas que se relacionan coa zona costeira.

Preténderase atender tamén á necesidade de reforzar a cooperación, como elemento condutor para a mellora do desenvolvemento da zona costeira, pero tamén para afianzar o establecemento de redes de colaboración de carácter estable.

Apréciase unha liña de traballo que reforza a sinerxía entre sectores : pesca –turismo, en relación á promoción de actividades e produtos de ambos sectores.

INDICADOR AGREGADO 6: ACCIÓNES DE DINAMIZACIÓN E PARTICIPACIÓN			
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.1	1.1.1.11	Anual
	1.1.2	1.1.2.4	Anual
	1.1.2	1.1.2.14	Anual
2	2.2.1	2.2.1.5	Anual
	2.2.1	2.2.1.12	Anual
	2.2.1	2.2.1.13	Bianual
	2.2.2	2.2.2.3	Anual
	2.2.2	2.2.2.8	Anual
	2.2.2	2.2.2.9	Anual
	2.2.2	2.2.2.17	Anual
	2.2.2	2.2.2.18	2018
5	5.1.1	5.1.1.1	Anual
	5.1.1	5.1.1.2	Anual
	5.1.1	5.1.1.4	Anual
	5.1.1	5.1.1.5	Anual
6	6.1.1	6.1.1.4	Anual
	6.1.1	6.1.1.5	Anual

Este indicador composto vai dar conta do número de procesos de participación e coordinación do conxunto de axentes e sectores sociais do territorio do GALP. Da conta singularmente do incremento que se vai producir en:

- Eventos destinados a mellorar a promoción de produtos do sector pesqueiro e a posta en valor de actividades do sector.
- Eventos destinados a mellorar a promoción de produtos turísticos de calidade participados polo sector pesqueiro.
- Eventos destinados a reforzar os instrumentos de participación a través da formación.
- Proxectos de colaboración compartido entre diferentes axentes.

9.2. — 9.3. PLAN DE SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN

Introdución

O regulamento de disposicións comúns (Regulamento UE 1303/203 do Parlamento e o Consello) indica que as estratexias locais de desenvolvemento do sector pesqueiro deben incluír disposicións específicas de cara á súa avaliación (art. 33.1.f). Do mesmo xeito, establece no artigo seguinte, no apartado g, “que se realizará un seguimento da posta en práctica da estratexia... e das operacións subvencionadas e levar a cabo actividades de avaliacións específicas vinculadas a esa estratexia”.

Co obxectivo de realizar un adecuado seguimento do cumprimento da EDLP, fórmase un Plan de Avaliación da mesma, que será responsabilidade de execución do Grupo. Este plan deberá ser coherente co sistema de seguimento xenérico que se estableza por parte da autoridade de xestión, para a avaliación conxunta do Programa.

Para dar cumprimento ao disposto anteriormente, cómpre diferenciar no proceso de avaliación dúas vertentes:

1. A avaliación externa, que contempla o propio programa ante a Autoridade de Xestión ou Organismo Intermedio de Xestión. Esta avaliación estará supeditada aos requirimentos que se establezan por parte do Ministerio e a Consellería do Mar, de cara a dar cumprimento ao establecido no entramado de disposicións normativas das políticas comunitarias (PPC e PMI fundamentalmente) e dos diferentes programas (FEMP e fondos EIE). Esta avaliación dará conta da execución agregada do conxunto de EDLP, que se implementa en relación ao Programa Operativo do FEMP, para o período 2014-2020. Para isto responderase ao conxunto de indicadores de avaliación que se soliciten, facéndoo polos medios e procedementos pautados. Darase conta da información relativa á xestión do GALP e do programa de axudas, tendo en conta información económico-financiera, administrativa e estatística dos expedientes que se tramiten.
2. A avaliación interna, é una avaliación que afonda na execución da EDLP, indo máis alá da análise de indicadores concretos que se abordan no apartado anterior. Esta avaliación, preténdese facer partindo dunha metodoloxía de traballo que coordine a visión cuantitativa coa visión cualitativa, afondando na análise da eficacia e o impacto na posta en marcha da estratexia. Para isto realízase una proposta que aúna o carácter participativo que se mantivo á hora da elaboración da propia estratexia.

Obxectivos da avaliación

O principal obxectivo reside en avaliar a execución da EDLP, atendendo a como se está implementando o programa de axudas e o funcionamento do propio GALP. Podemos indicar que deste obxectivo principal se derivarían uns obxectivos específicos que se centrarían en:

1. Avaliar o impacto e a repercusión das actuacións desenvoltas polos GALP na zona costeira. É preciso saber cal é o grao de execución, sobre o planificado, co obxecto de mellorar e poder adecuar o cumprimento da estratexia á realidade social da zona. Ver si a estratexia é eficaz, pertinente, ou é coherente interna e externamente, para responder ás necesidades do territorio.
2. Identificar e avaliar as principais problemáticas e necesidades que van xurdindo e ver si a EDLP está contribuíndo a dar unha resposta satisfactoria ás mesmas, demostrando tamén os avances e logros acadados.

3. Ver como está respondendo a EDLP ante a principal prioridade do FEMP que nos afecta: “Aumentar o emprego e a cohesión territorial ...”. Terase tamén en consideración o conxunto de prioridades que se marca a UE (emprego, produtividade e cohesión social) de cara ao cumprimento da Estrategia 2020.
4. Analizar a horizontalidade da estratexia en canto a factores como a asociación e a gobernanza, o desenvolvemento sostible, a igualdade de oportunidades e non discriminación, a accesibilidade, a adaptación ao cambio climático ou a atención ás problemáticas demográficas.
5. Analizar os factores relacionados coa xestión da estratexia, atendendo aos procedementos de execución do programa e ao conxunto de actividades de xestión do propio Grupo (explotación e animación).
6. Establecer medidas correctoras para solventar as posibles deficiencias na implementación da estratexia.

Cómpre tamén indicar que o GALP, deberá implicarse de maneira directa no seguimento e avaliación da estratexia, sendo provedor da información necesaria para a avaliación. A estes efectos deberán conservar a información durante alomenos 3 anos despois do peche do programa operativo, por si se precisase avaliar ou certificar calquera dos expedientes.

Plan de Seguimento e avaliación

As dinámicas participativas que se xeraron ao longo do proceso de elaboración da estratexia local, determinan, en certa medida, unha metodoloxía de traballo que aposta pola corresponsabilización e empoderamento das entidades á hora de facer o seguimento e realizar a avaliación da EDLP.

Este proceso, mantén certas sinerxías co plan de participación, reforzándose mutuamente, co obxectivo de optimizar a aplicación dos fondos de cara a acadar o obxectivo final de contribuír á mellora da cohesión social da zona costeira.

As funcións de seguimento son responsabilidade do GALP, a través dos seus órganos sociais e a área xerencial, que realizarán un seguimento continuado durante todo o período de aplicación do programa.

Podemos indicar que o proceso de seguimento e avaliación se estrutura en dúas áreas diferenciadas: a avaliación interna e a avaliación externa.

Avaliación interna.

Esta “autoavaliación” debe realizarse con carácter continuo facendo especial fincapé no cumprimento das realizacións físicas do programa de axudas (proxectos) e dos resultados a nivel de execución financeira do mesmo. Débese facer especial fincapé na revisión das resolucións derivadas de cada convocatoria do programa de axudas, atendendo ao número de iniciativas presentadas, aprobadas ou rexeitadas, estudando as causas de rexeitamento, o orzamento financiado e o control da execución física dos proxectos. Tamén é necesario avaliar as accións que se desenvolvan vinculadas á animación do programa.

A realización deste seguimento correspóndelle á área xerencial, podendo esta contar co apoio técnico preciso para o seu desenvolvemento. A xerencia será a encargada de elaborar a información pertinente sobre a marcha da estratexia para a toma en consideración da Xunta Directiva e Asemblea. Esta información será remitida aos órganos sociais, coa finalidade informativa, pero tamén deliberativa, co obxectivo de establecer os mecanismos correctores que estes estimen oportunos. As mesas sectoriais de traballo poden apoiar o proceso de seguimento, analizando o cumprimento de obxectivos na súa área de referencia. A xunta directiva avaliará a información proporcionada dende a área xerencial, incluíndo as suxestións das mesas de traballo. A xerencia, finalmente, promoverá as modificacións e correccións oportunas co fin de que a asemblea ratifique definitivamente as súas propostas. Realizarase un informe semestral, tendo presente a colaboración coa Consellería do Mar, atendendo os requirimentos específicos de avaliación que a mesma estime oportunos.

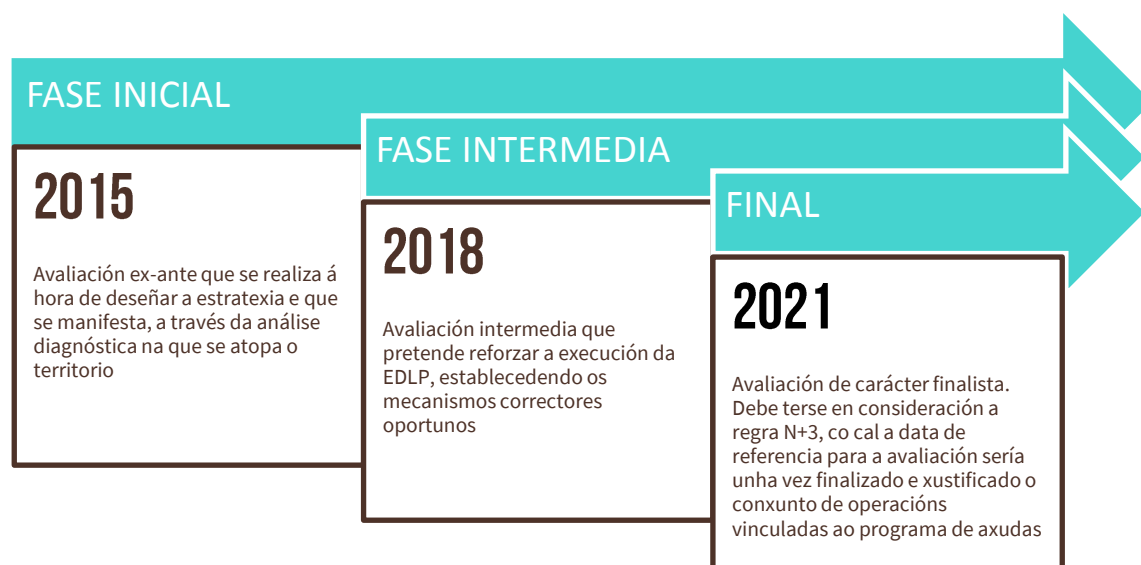
Esta avaliación terá como elemento de referencia para o seu traballo, o conxunto de indicadores, e tamén os resultados das resolucións das convocatorias das orde de axuda. Centrarase na revisión de:

- A xestión que se está realizando do programa de axudas en relación ao cumprimento dos obxectivos e retos definidos na EDLP.
- Identificar os riscos e debilidades na execución dos proxectos. A estes efectos teranse en conta os factores de mellora ao acceso de financiamento, de establecerse mecanismos de apoio neste sentido (sistema de financiamento e pagos), procedementos de simplificación administrativa, ou a revisión da subvencionalidade dos gastos, que poidan poñer en perigo a execución dos proxectos.
- Establecer mecanismos de corrección para as posibles deficiencias que se presenten á hora da execución dos proxectos e o seu seguimento.

Avaliación externa.

A avaliación externa é un proceso que pretende integrar a visión de moitos axentes, podendo contribuír a mellorar o impacto da estratexia no territorio. Esta avaliación pode integrar a maiores das entidades socias a persoas ou entidades beneficiarias ou non do programa de axudas, ou calquera outra entidade do territorio que queira participar, de maneira aberta. Para fomentar esta apertura de entidades defínense unha serie de espazos de participación de carácter integrador.

O procedemento de avaliación vai constar de tres fases:

1. Avaliación Inicial.

Durante a elaboración da estratexia houbo unha participación moi intensa de diferentes axentes do territorio (vexase o capítulo do Plan de Participación), na que se definiron cales eran as necesidades do territorio e que actuacións habería que desenvolver para satisfacer as mesmas. Esta avaliación, ex ante, é o punto de partida, para a posterior análise e valoración do alcance que ten a implementación da estratexia no territorio.

A avaliación realizada fixo referencia a diferentes factores de diagnóstico, tanto de corte cuantitativo coma cualitativo. Este elementos pódense consultar no capítulo correspondente, se ben, podemos indicar que nos dan unha fotografía da situación actual da zona costeira en canto a factores territoriais, demográficos ou de desenvolvemento económico, do emprego, do sector pesqueiro, do ámbito ambiental ou patrimonial, etc.

Esta avaliación realizouse tendo como referencia a estrutura do proceso metodolóxico participativo, que se definiu para a elaboración da EDLP. Os espazos de participación e o seu cometido foron:

Mesas sectoriais de traballo

- As mesas convertéronse en espazos de traballo onde se agruparon e integraron os intereses do conxunto de sectores e axentes que participaron no proceso. As mesas establecéronse en función dos principais ámbitos de análise do diagnóstico, dando cabida a entidades dos ámbitos pesqueiro, público, económico e social. Estas mesas valoraron a situación actual da zona costeira e definiron as súas prioridades de actuación nos ámbitos pesqueiro, de diversificación da economía local, con especial énfase no turismo, no ámbito dos recursos patrimoniais, tanto de carácter ambiental coma cultural. A dobre secuencia de traballo permitiu definir o diagnóstico das necesidades, incluíndo o correspondente DAFO, e a proposta estratéxica de actuación incluíndo os obxectivos, liñas de actuación e medidas concretas, que orientarían a definición do Plan de Acción da EDLP.

Comisión técnica e institucional e Comisión de Seguimento da EDLP

- A Comisión técnica e institucional tiña como principal función a de avaliar a idoneidade e viabilidade das propostas que se fixeron para dar cumprimento ás necesidades do territorio, sendo realista e adaptándose ás condicións da zona costeira (limitacións normativas, existencia doutros plans ou ferramentas que xa aborden as propostas, evitar a duplicidade de iniciativas,...).
- Comisión de seguimento. Integrando á xerencia e xunta directiva, tivo a función de realizar o seguimento do proceso, preparando e coordinando os espazos de traballo, e revisando tamén os principais factores que compoñen a estratexia.

Foros participativos

- O seu obxectivo céntrase en valorar conxuntamente a estratexia e a súa adecuación á situación do territorio. O foro, como espazo de liberativo e informativo aberto, serviu para a presentación da estratexia, abordándose ao mesmo tempo unha proposta de priorización das diferentes liñas de actuación que orientarían a estratexia.

Asemblea Xeral

- O proceso remata sempre coa aprobación da Asemblea Xeral, órgano responsable de velar polo bo funcionamento do GALP. A Asemblea ratifica os acordos tomados no proceso de participación, destacando o amplo consenso nas súas decisións, que veñen traballadas nos espazos anteriores.

2. Avaliación intermedia.

A avaliación intermedia considérase que é bastante relevante, no sentido de que permite establecer medidas correctoras importantes que adecúen a estratexia á realidade local da comunidade e a zona costeira.

Esta avaliación será desenvolta no ano 2018. Nesta fase centrarase o esforzo de avaliación en ver os seguintes parámetros, se ben se terán en consideración máis factores:

- Análise económica e financeira (grao de execución financeira, eficacia e eficiencia, distribución do gasto, etc.,
- Análise de realizacións físicas do programa, observando a tipoloxía de iniciativas postas en marcha e a súa utilidade e relevancia de cara a satisfacer as necesidades do territorio, tendo como referente os obxectivos establecidos na estratexia.
- Análise de procesos, vendo como se está executando a implementación do programa de axudas, o traballo no GALP en canto á súa xestión e as accións de animación.

Esta avaliación realizarase empregando a triangulación metodolóxica, definida a través da utilización de técnicas de carácter cualitativo, cuantitativo e participativo, aproveitando de maneira especial, os diferentes espazos de participación, en consonancia co plan establecido neste sentido.

A avaliación intermedia realizarase tendo en consideración o sistema de indicadores contemplados no conxunto de liñas de actuación. No seguinte esquema reflexamos a secuencia de traballo da avaliación. A información máis pormenorizada de cada un dos órganos de participación, está recollida no capítulo de participación.

Rexístrase unha combinación de órganos sociais e órganos de participación á hora de realizar a avaliación intermedia. A continuación explicase a funcionalidade de cada un deles:

Mesas Sectoriais. En función do informe previo sobre o estado do sistema de indicadores elaborado pola xerencia así como o grao de execución do orzamento, as mesas sectoriais realizarán unha valoración previa das principais dificultades atopadas no proceso de implementación do Plan. Tamén emitirán unha serie de recomendacións que permitan adaptar e mellorar a implantación da estratexia no territorio. Este diagnóstico previo do estado de situación e catálogo de recomendacións será elevado á Xunta Directiva. Estas mesas poderán reunirse en dobre volta se se estima pertinente.

Xunta Directiva. Avaliará de maneira conxunta a información producida por cada unha das mesas sectoriais e validará o conxunto da mesma. Elaborará un documento que servirá de base para o traballo do Foro.

Foro. É momento de apertura ao conxunto dos axentes sociais do territorio. Preténdese que este espazo sirva para recoller as percepcións sobre a relevancia e utilidade da estratexia no territorio, ademais de propostas de mellora para a súa aplicación.

Asemblea. Destinada á participación última de todas as entidades socias do GALP, validará os resultados obtidos da avaliación a través dos diferentes órganos, aprobando os cambios ou correccións que estime oportunas.

3. Avaliación Final.

Na avaliación final vaise incorporar a dimensión de sostibilidade das actuacións contempladas na estratexia, ademais de incorporar o resto de factores de análise (eficacia, eficiencia, relevancia, pertinencia, coherencia, complementariedade, utilidade, etc.). A secuencia de traballo e os diferentes espazos de participación serán similares aos establecidos na fase anterior, se ben se dará un tratamento máis extenso ao conxunto de ámbitos de análise.

Teranse en conta para a súa análise os factores relacionados coa execución do programa, tanto dende o punto de vista económico- financeiro, como social e organizativo, incidindo no impacto xerado no territorio, es especial, en factores como o emprego ou o desenvolvemento económico do sector pesqueiro. Terase en conta a análise do cumprimento de obxectivos, pero tamén o funcionamento do GALP e da súa política de comunicación e animación da estratexia, co obxectivo de avaliar o peso do mesmo, como axente dinamizador do territorio.

Para rematar é preciso indicar que se terán en conta una serie de factores:

1. A avaliación orientarase a mellorar a calidade da aplicación dos fondos, tendo sempre presente a súa adecuación á Estratexia 2020, que se formula a UE, e a orientación ao conxunto de obxectivos formulados no FEMP, ou fondos complementarios.
2. A avaliación deberá realizarse en consonancia coa Consellería do Mar, establecendo os mecanismos de coordinación necesarios, co obxectivo principal de dar resposta ao conxunto de indicadores do programa, dunha maneira coordinada para toda Galicia.
3. A avaliación externa poderá realizarse co apoio de expertos externos ao GALP, co obxectivo de garantir unha maior imparcialidade á hora de presentar os resultados.
4. Os documentos da avaliación, así como o proceso para a súa realización, serán públicos, fomentando unha participación activa das entidades do territorio.
5. Tanto o proceso de seguimento da estratexia como a realización da avaliación ou difusión dos resultados da mesma, poderán reforzarse empregando as TIC, habilitando espazos concretos destinados a este cometido, ben a través da web, redes sociais, ou outras canles.

CAPÍTULO 10

PLAN DE PARTICIPACIÓN

10.1. DIRECTORIO DE ENTIDADES E PERSOAS PARTICIPANTES NO PROCESO

Rexistrouse unha participación de 104 entidades e persoas no proceso de participación.

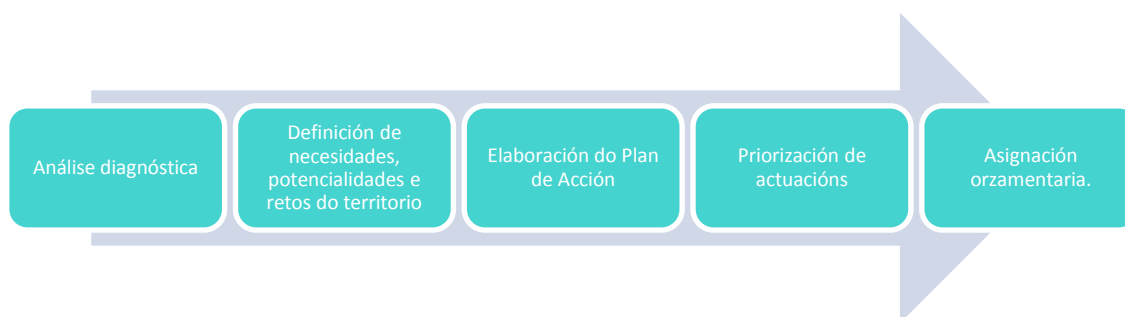
10. 2. PROCESO DE PARTICIPACIÓN PARA A ELABORACIÓN DA ESTRATEXIA

1. Introducción e criterios

A Comisión Europea introduce o enfoque do Desenvolvemento Local Participativo, baseado nun enfoque de participación comunitaria que vai máis alá dun mero ou simple trámite de audiencia ou consulta á poboación. A participación, entendida como “empoderamento” para as persoas e entidades participantes nun proceso, debe incorporarse dende o inicio co obxectivo de estar presente en todas as fases do mesmo.

O desenvolvemento local participativo (DLP) ou desenvolvemento local a través das comunidades locais (DLCL), é un enfoque de abaixo-arriba que pretende ser a base para a elaboración e implementación das estratexias de desenvolvemento integrado dos territorios, por medio dun tecido social que represente os intereses das comunidades locais. Este enfoque potencia que as estratexias se centren en positivar os puntos fortes dos territorios (ámbito social, económico, ambiental), en vez de ter unha visión máis reducionista centrada en compensar os problemas.

Para a elaboración da estratexia definiuse un plan de participación, no cal se estableceron unha serie de espazos e momentos nos que se deu cabida á participación activa de entidades e á cidadanía da zona costeira. En que momentos?

Os principais obxectivos polos que se estableceu unha metodoloxía de traballo participativa foron:

1. Reforzar o papel e o protagonismo das persoas e entidades, incidindo de maneira especial nas entidades vinculadas ao ámbito marítimo e pesqueiro, pero contando coa participación conxunta de todas as do territorio.
2. Obter unha ampla visión das necesidades e potencialidades do territorio, para non deseñar unha estratexia sectorializada, senón unha estratexia integrada e sostible da zona costeira, que atendese a problemáticas globais (desemprego, inclusión social, cambio climático, perda demográfica, etc.).
3. Integrar un enfoque flexible que permitise cumprir os obxectivos do FEMP, pero tamén doutros programas, garantindo deste xeito a complementariedade dos diferentes programas no territorio.

4. Reforzar o efecto multiplicador da estratexia, a través da conexión dos diferentes axentes no conxunto de espazos, proporcionando unha visión sectorial de análise, pero tamén transversal. O traballo conxunto reforzou este factor.
5. Poñer en contacto a diferentes tipos de entidades e axentes, para reforzar a orientación cara os resultados e a innovación, incrementando a sinerxía entre estes para a promoción de iniciativas coordinadas e conxuntas.

Criterios.

Á hora de deseñar o proceso de participación tivéronse en conta unha serie de elementos para a súa configuración:

- Unha estrutura que concretou espazos e momentos nos que desenvolver a participación, indicando unha secuencia temporal e un sistema coordinado de reflexión-toma de decisións-acción.
- Unha metodoloxía de traballo que dotou de contidos reais a estes espazos. O traballo nos mesmos artellouse en base a unha estrutura de información pautada. A estrutura é participativa, máis alá da mera asistencia, cando a xente toma parte activa e real nos espazos de participación, non de maneira improvisada.

Para garantir a participación activa das persoas e entidades do territorio establecéronse tres condicións:

Querer participar

- Tentouse motivar ás persoas e entidades a través dun proceso de comunicación fluído e directo.
- Buscou-se o máximo axuste entre as necesidades e obxectivos do GALP e os das persoas.
- Xerouse un clima aberto e de proximidade entre as persoas participantes.
- Atendeuse á máxima satisfacción posible das necesidades e expectativas das entidades asociadas.

Poder participar

- Definíronse espazos e tarefas concretas en función do perfil do conxunto de persoas asistentes, destacando a súa capacidade de toma de decisións.
- Axustáronse as tarefas e responsabilidades que asumiron as entidades en funcións da súa dispoñibilidade e capacidades
- Potenciouse entre as persoas participantes a importancia do desenvolvemento participativo do proceso.
- Potenciouse a aprendizaxe organizativa, a través do intercambio de experiencias, o diálogo e reflexión conxuntas, e a definición de horizontes comúns.

Saber participar

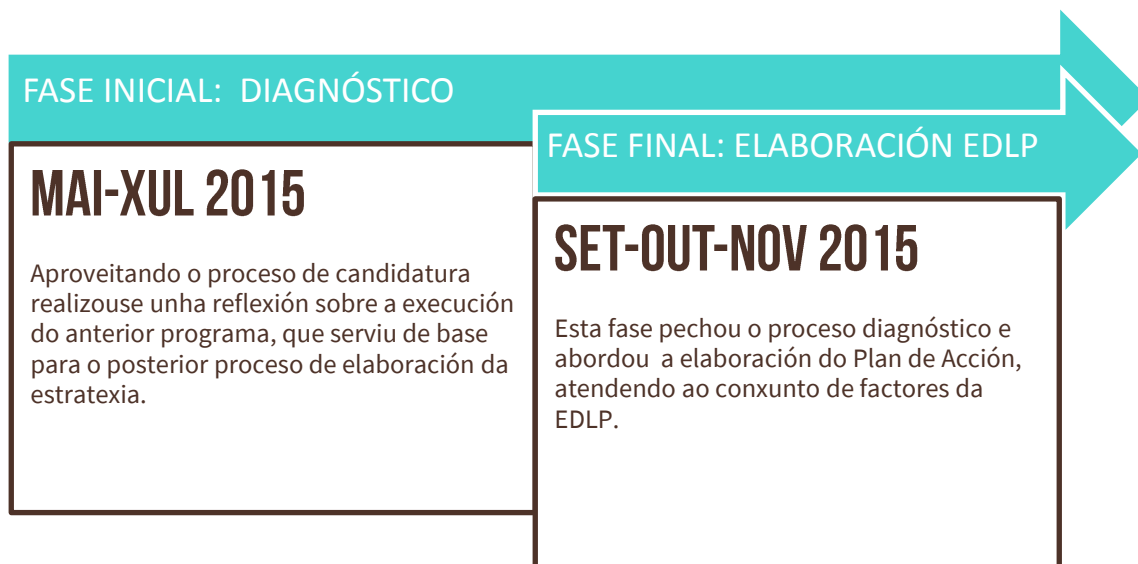
- Establecéronse metodoloxías de traballos que reforzaron as capacidades e habilidades das persoas participantes para escoitar, falar, analizar e propoñer, a través dun diálogo ordenado e respectuoso.
- Mantívose unha filosofía democrática como base do proceso realizado.
- Xeráronse espazos accesibles para as persoas participantes. Coordináronse os diferentes espazos e órganos de participación (Talleres, Grupos de discusión, Mesas de traballo, Comisións,... coa Asemblea e Xunta Directiva).
- Potenciouse a traslación da información, retroalimentando esta entre as persoas e entidades participantes a través de correo electrónico. Tamén se informou á cidadanía en xeral a través dos diferentes medios.

Para acadar o maior grao posible de participación, apoiouse o proceso de participación cunha estratexia de comunicación que pretendeu informar, difundir e divulgar o proceso, favorecendo unha participación máis ampla de axentes do territorio. Pretendeuse establecer un contacto directo coas persoas pertencentes aos diferentes colectivos, entidades e institucións da zona costeira. Estas accións realizáronse con carácter previo ao inicio do proceso para dar a coñecer o que se pretendía facer e cales eran os resultados aos que se esperaba chegar. Entre as accións desenvoltas podemos indicar as seguintes:

- Chamadas telefónicas, SMS e correos electrónicos como unha maneira de facer máis próximo o proceso de participación.
- Uso das redes sociais como forma de dinamización de determinados colectivos ou entidades.
- Medios de comunicación convencionais (notas de prensa, entrevistas,...) para garantir unha difusión e unha dinamización máis masiva ao conxunto da poboación e axentes implicados.

2. Fases e espazos do proceso de participación.

O proceso de elaboración da estratexia estruturouse en dúas fases.

Os obxectivos metodolóxicos perseguidos foron os seguintes:

1. Elaborar a EDLP, a través dun documento que recollese a situación do ámbito territorial e a visión que os diferentes axentes sociais teñen da zona costeira na actualidade, en relación a como estaba o territorio cando se constituíu GAC, definindo ao mesmo tempo unha proposta estratéxica de actuación, a través da elaboración do Plan de Acción.
2. Garantir o empoderamento de entidades e a sociedade civil, de cara a sentar as bases para a realización dunha intervención participativa, que orientara a elaboración dun futuro marco de desenvolvemento sostible desta zona pesqueira.
3. Consolidar grupos de traballo estables co obxectivo de reforzar a elaboración da EDLP e o seu seguimento.
4. Integrar no proceso as diferentes visións do conxunto de axentes do territorio.
5. Procurar a colaboración do tecido de entidades socias do GALP e doutras entidades ao marxe do mesmo.

Para dar cumprimento a estes obxectivos do diagnóstico seguiu-se unha triangulación metodolóxica a través das seguintes técnicas de investigación social.

Fase inicial: diagnóstico

Para a elaboración do diagnóstico seguíronse unha serie de pasos que consistiron en:

1. Presentación da metodoloxía e obxectivos

O principal obxectivo neste caso consistiu en dar a coñecer con detalle o proceso e planificar os diferentes pasos a desenvolver. Antes de comezar os traballos coordinouse o proceso co GALP, aclarando os seus obxectivos, a metodoloxía e cronograma de traballo, así como os protocolos e elementos de comunicación con axentes.

Realizáronse diferentes reunións dos órganos sociais. Todo o proceso foi informado, consultado e aprobado nos órganos sociais do GALP, tanto a nivel de Asemblea, coma de Xunta Directiva. Estas reunións pretenderon reforzar tamén a participación do maior número de asociados nos diferentes espazos habilitados no proceso de traballo.

2. Análise de información de carácter secundario.

Realizouse unha aproximación diagnóstica da situación actual do grupo e do territorio, en relación a como estaba o mesmo na súa constitución. Tamén se procedeu á recollida, análise e sistematización de datos de carácter secundario sobre o territorio. A análise destes datos comprendeu a revisión de indicadores de diferentes ámbitos, tendo unha especial sensibilidade coa evolución do sector pesqueiro. Empregáronse fontes de información principalmente de carácter estatístico, así como calquera publicación ou información accesible por diferentes medios. Para unha relación exhaustiva da mesma pode consultarse o capítulo de bibliografía.

3. Traballos de campo: dimensión participativa.

O principal obxectivo dos traballos de campo radicou na incorporación da opinión de axentes ao proceso, mediante a utilización de diferentes técnicas de análise de carácter cualitativo e participativo. Este paso concentrou a recollida, análise e sistematización de datos de carácter primario, dende unha vertente diagnóstica e unha propositiva. A parte diagnóstica complementou a información de carácter secundario, traballada na fase anterior. A parte propositiva centrouse en establecer as principais potencialidades do territorio, de cara a abordar un novo marco de financiamento, sintetizando propostas de mellora en base aos traballos desenvolto na

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

implementación do Eixe IV do FEP. Utilizáronse diferentes técnicas e metodoloxías, co obxectivo de que os informantes clave puideran achegar, dende a súa experiencia e coñecemento, unha perspectiva cualificada respecto das cuestións analizadas.

4. Elaboración do diagnóstico.

En función dos pasos realizados anteriormente procedeuse á elaboración do diagnóstico, incorporando no mesmo as achegas sobre a información secundaria e primaria. Abordouse a situación actual da zona costeira en función dos indicadores de análise, a elaboración do DAFO e a descrición dos principais retos do territorio. As principais técnicas empregadas foron:

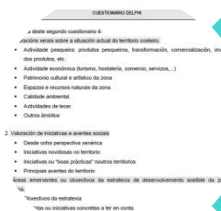
Contactos persoais

Entrevistas e contactos presenciais, de carácter telefónico ou por medio de correo electrónico.

Grupos de discusión

Grupos de discusión formados por mulleres e mocidade, co obxectivo de ter unha visión transversal da situación do territorio e da súa perspectiva de futuro. O seu perfil foi heteroxéneo: diferentes procedencias, niveis de estudos e situación laboral.

Técnica Delphi

Opinión experta de axentes locais: ADL, axentes de emprego, expertos coñecedores do territorio, centros de investigación e formación, historiadores, etc.

Talleres participativos.

Dous talleres abertos á cidadanía. Analizaron o alcance do anterior programa e realizaron un traballo diagnóstico, definindo as prioridades para a zona. Participaron entidades (sectores público, pesqueiro, económico, social) e a sociedade civil no seu conxunto. Traballouse en pequenos grupos e plenario.

Fase final: elaboración da EDLP

Partindo da proposta metodolóxica de traballo habilitáronse os espazos de participación, diferenciando entre estes e os órganos sociais do GALP. Pretendeuse escoitar de primeira man as necesidades, percepcións e expectativas de cada un dos colectivos e persoas participantes. Explicouse en que consistía a participación dentro do GALP e os resultados concretos que se esperaban do proceso. Deste xeito, acadouse un grao de confianza que favoreceu o compromiso de asistencia e participación.

Os espazos de participación que se definiron foron os seguintes:

Mesas sectoriais de
traballo

Foro Plenario

Comisión de Seguimento

Comisión técnica e
institucional

Participación virtual

Asemblea Xeral

1. Mesas sectoriais de traballo:

As mesas foron os espazos de traballo onde se agruparon e integraron os intereses do conxunto de sectores participantes no proceso. A proposta de mesas artellouse en función dos principais ámbitos de análise que se establecían no diagnóstico:

- Mesa do ámbito pesqueiro. Agrupou ás confrarías, entidades asociativas, representativas e empresariais do sector. Tamén aquelas entidades de natureza técnica, formativas, de investigación, ou iniciativas empresariais relacionadas co ámbito mariño ou pesqueiro.
- Mesa do ámbito económico, en especial do turismo. Tendo en conta o papel que o turismo xoga na diversificación da actividade pesqueira e na dinamización das economías das zonas costeiras, esta mesa agrupou a entidades deste sector, así como a outras entidades doutros sectores económicos cos que garda relación.
- Mesa do aproveitamento do potencial de recursos naturais e patrimonio da zona costeira. Os recursos ambientais e patrimoniais das zonas costeiras son a base sobre a que se sustenta o traballo doutros sectores. Por tanto, traballouse con entidades que defenden ou promoven a conservación e o aproveitamento destes elementos, de cara a garantir a sustentabilidade social e ambiental da proposta.

Realizáronse un total de dúas reunións. Na primeira, e tras a información detallada sobre a análise diagnóstica da zona costeira, traballouse a proposta estratéxica de actuación formulando os seus obxectivos xerais e específicos, así como, as liñas de actuación. Nunha segunda reunión, afondouse no establecemento das medidas de acción concretas, pechando así o esquema de contidos do Plan de Acción.

Toda a información producida estivo integrada no traballo do conxunto das mesas, co obxectivo de coordinar a proposta, reforzar a súa coherencia e complementariedade, evitando por tanto a duplicidade de propostas. Para a celebración das reunións, previamente as persoas e entidades participantes contaron coa información e datos pertinentes para a súa análise. Hai que sinalar que houbo transversalidade na participación dos axentes nas diferentes mesas.

2. Foro plenario.

O Foro constituíu o espazo de peche do proceso participativo para a elaboración da estratexia. Supuxo un espazo de apertura do proceso a entidades, cidadanía e medios de comunicación da zona costeira. Reforzouse a presenza e o papel de entidades locais: administracións públicas, entidades do sector pesqueiro ou doutra índole.

O Foro culminou o proceso de elaboración da EDLP, presentando o documento da Estratexia de desenvolvemento da zona pesqueira, que sería priorizado en función das actuacións presentadas. Ao mesmo tempo, foi un elemento de reforzo da difusión e de comunicación da estratexia no territorio.

3. Comisión de seguimento.

A Comisión de seguimento foi o órgano encargado da supervisión, coordinación e control do proceso, en relación a diferentes aspectos (pasos do proceso, elementos do plan de comunicación, contidos das propostas e traballo das mesas, ou outras funcións que se lle puidesen atribuír).

Esta comisión estivo formada pola xerencia dos GALP e os membros da xunta directiva, designados a tal efecto. A Comisión reuniuse en dúas ocasións, con carácter posterior á celebración das mesas sectoriais, co obxectivo tamén de supervisar o seu traballo.

4. Comisión técnica e institucional.

A Comisión técnica e institucional tivo como principal función a de valorar a idoneidade e viabilidade das propostas que se realizaron, co obxectivo de que a proposta estratéxica de actuación, fora realista e se adaptara ás condicións da zona costeira (tomando en conta limitacións normativas, existencia doutros plans ou ferramentas que xa abordaran as propostas, ou evitar a duplicidade de iniciativas, entre outros elementos).

Esta Comisión estivo composta por persoal de carácter técnico, entre os que destacaron políticos e técnicos municipais de varios departamentos, técnicos e persoal de confrarías ou asociacións do ámbito pesqueiro, e técnicos doutras entidades de ascendencia no territorio. Reuníronse tamén en dúas ocasións, do mesmo xeito que a anterior Comisión.

5. Participación virtual

Todo o proceso participativo foi apoiado mediante a incorporación de información e novas nas redes sociais e web. Favoreceuse a difusión do proceso a través destes medios, servindo tamén de canle para a recepción de achegas á estratexia por parte de diferentes entidades. Se ben, cómpre indicar que a participación neste sentido foi limitada.

Toda a información traballada durante o proceso foi remitida por correo electrónico a todas as entidades participantes.

6. Asemblea Xeral

O proceso de elaboración rematou coa aprobación en Asemblea Xeral, do documento “Estratexia de desenvolvemento Local Participativo”, da zona costeira. A asemblea validou formalmente o documento, abordando de maneira especial o Plan de Acción da mesma, o plan financeiro, e as disposicións de seguimento e avaliación, incluíndo o plan de participación e comunicación. Cómpre destacar o alto consenso que se acadou na adopción do acordo de presentar a estratexia para o próximo programa.

Fluxogramas do proceso de participación.

A continuación reflíctense os fluxogramas do proceso seguido para a elaboración da estratexia, diferenciando as dúas fases que comentamos anteriormente.

FIGURA 5. FLUXOGRAMA DO PROCESO DE PARTICIPACIÓN NA FASE 1 (DIAGNÓSTICO)

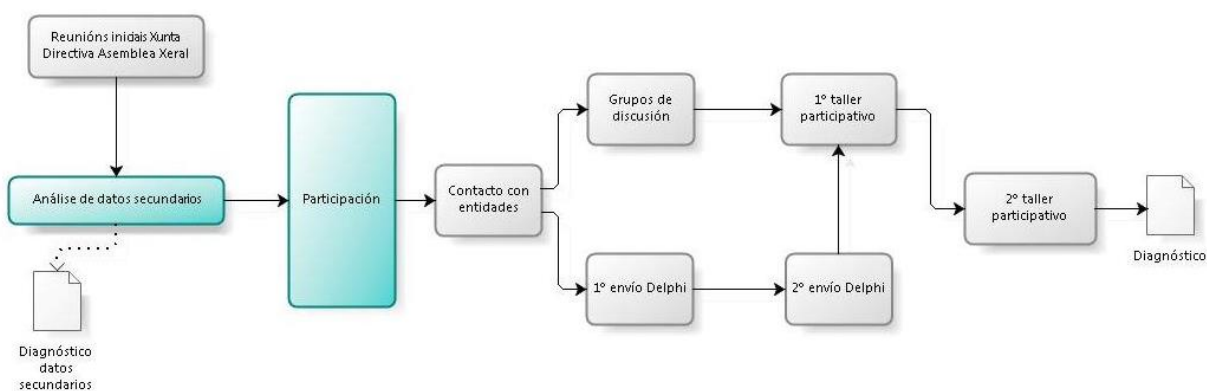
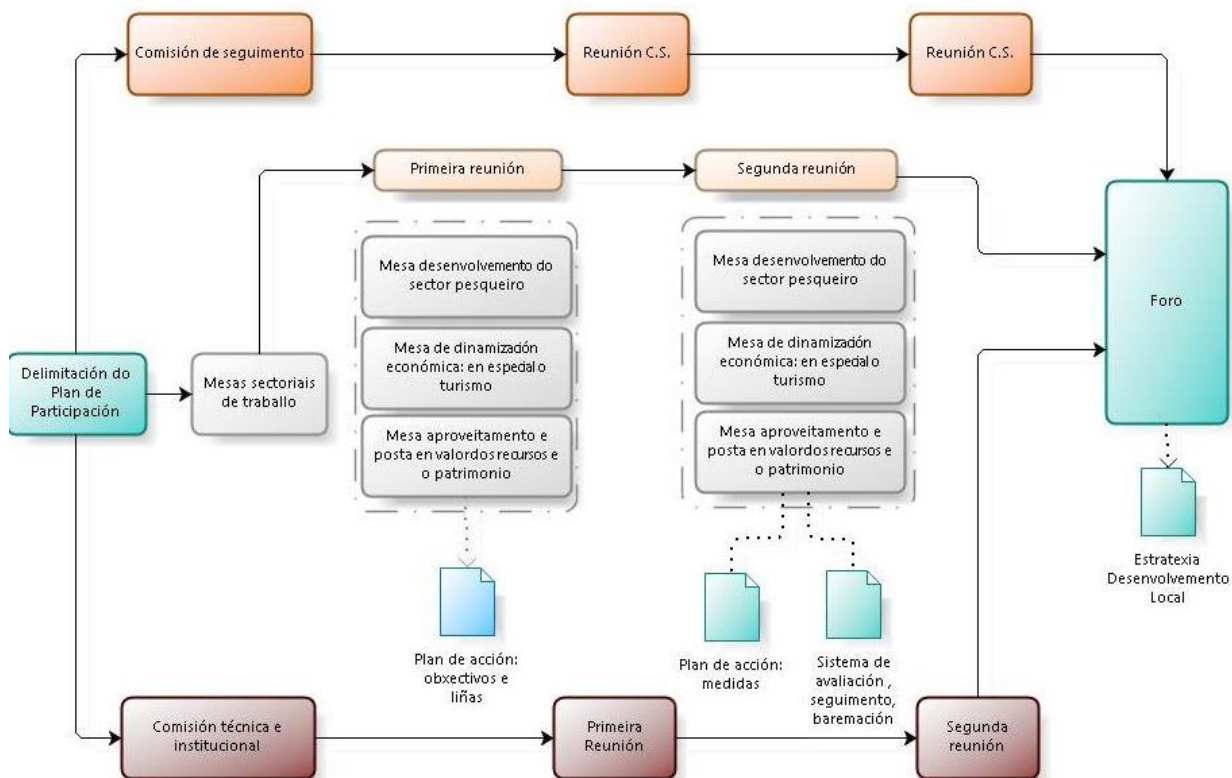

FIGURA 6. FLUXOGRAMA DO PROCESO DE PARTICIPACIÓN NA FASE 2 (PLAN DE ACCIÓN E ESTRATEGIA)

10. 3. PROCESO DE PARTICIPACIÓN PARA O SEGUIMENTO E APLICACIÓN DA ESTRATEXIA

O proceso de participación está directamente relacionado cos procedementos de seguimento e avaliación que se van desenvolver para calibrar o grao de cumprimento do plan, así como a súa utilidade para o conxunto do territorio. A maiores, existe unha alta sinerxía entre o proceso de participación e o relatorio de medidas que se contemplan no plan de comunicación, para favorecer a difusión do GALP e do programa de axudas.

O plan de comunicación reforzará a comunicación interna e externa da estratexia, a través de diferentes medios, co obxectivo de reforzar a transparencia na aplicación do programa. As accións que se desenvolvan incidirán de maneira directa na “capacidade participativa” das entidades, xa que se habilitarán canles que poderán fornecer ao proceso de “inputs” individuais e colectivos (redes sociais, web,... ou ben no conxunto de actividades de animación).

Definimos unha estrutura de participación similar á implementada no proceso de elaboración da estratexia. Cómpre indicar que todas as persoas participantes no mesmo foron informadas da existencia dun proceso participativo que garante a posibilidade de participar no seguimento da mesma.

A participación vaise canalizar a través dos órganos sociais do GALP (Xunta Directiva e a Asemblea) e os espazos de participación (mesas sectoriais de análise e proposta e o foro). As súas funcións son as seguintes:

- Será o órgano encargado de supervisar o proceso de participación, así como de velar polo normal desenvolvemento do traballo nos restantes órganos de participación. Tamén será responsable de valorar o funcionamento da estratexia de comunicación.

Xunta directiva

- É o órgano de participación do conxunto dos socios e por tanto avaliará a marcha da estratexia, podendo canalizar as demandas que se plantexen doutros sectores a través dos socios.

Asemblea

- En principio respetarase a estrutura de mesas seguida no proceso de elaboración da estratexia dado a súa utilidade e representatividade do tecido asociativo e produtivo da zona. A súa secuencia de reunións será como mínimo anual, podendo incrementarse a súa frecuencia no caso de realizar a avaliación intermedia ou final

Mesas sectoriais de análise e proposta

- É un espazo para a participación global de axentes e entidades da zona. Reforzará a comunicación sobre os resultados e impacto da estratexia, recollendo ao mesmo tempo suxestións e recomendacións. Poderá reforzar o intercambio de experiencias con outras zonas ou entre sectores produtivos, podendo axudar Prevese a súa realización en 2018 e 2020, coincidindo coas avaliacións.

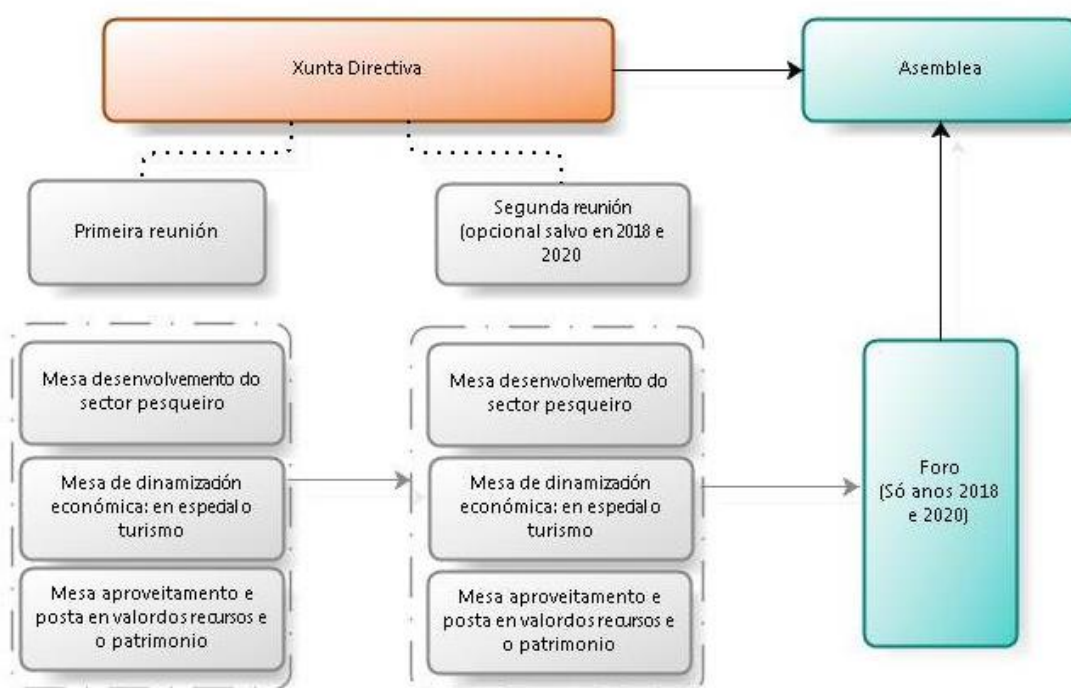
Foro

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

A continuación reflectimos o fluxograma do proceso de participación para os anos comprendidos entre 2016 e 2020, facendo a salvedade de que o foro se celebraría nos anos 2018 e 2010.

FIGURA 7. FLUXOGRAMA DO PROCESO DE PARTICIPACIÓN DE SEGUIMENTO E APLICACIÓN

Ficha dos órganos de participación.

A continuación expone a información sobre aspectos formais dos diferentes espazos e instrumentos de participación para cada unha das fases:

Fase 1. Diagnóstico

TÁBOA 102. INFORMACIÓN SOBRE A PARTICIPACIÓN NOS ÓRGANOS SOCIAIS E ESPAZOS DE PARTICIPACIÓN NA FASE DE DIAGNÓSTICO

PROCESOS DE PARTICIPACIÓN PRESENCIAL	Nº EVENTOS	Nº PARTICIPANTES		PERFIL PARTICIPANTES	DATA	LUGAR
		HOMES	MULLERES			
Asemblea Xeral	2	11 16	8 14	Socias	18/03/15 06/05/15	Viveiro
Xunta Directiva	2	8 11	8 11	Membros	18/03/15 06/05/15	Viveiro
Grupo discusión mulleres	1	0	10	Mulleres sen límite de idade	27/04/15	Viveiro
Grupo discusión mocidade	1	3	7	Mozas e mozos de 16 a 26 anos	27/04/15	Viveiro
Cuestionario Delphi	2	15		ADL, técnicos e expertos locais, investigadores,....	04/05/15	N.P
Primeiro Taller Participativo	1	20	23	Socios do GALP e aberto	06/05/15	Viveiro
Segundo Taller Participativo	1	18	13	Socios do GALP e aberto	20/05/15	Viveiro

TÁBOA 103. INFORMACIÓN SOBRE AS ACCIÓNS DE COMUNICACIÓN NA FASE DE DIAGNÓSTICO

ACCIÓNS	EVENTOS	PARTICIPANTES	PERFIL PARTICIPANTES	DATA	LUGAR
Contactos persoais telefónicos	1	> 100	Axentes locais, entidades sectoriais e tecido empresarial	04/05/15	Zona costeira
Contactos correo electrónico	1	> 100	Axentes locais, entidades sectoriais e tecido empresarial	04/05/15	Zona costeira
Presenza en medios de comunicación	4	N.P	Cidadanía en xeral	06/05/15 11/05/15 19/05/15 20/05/15	La Voz de Galicia Ed. Mariña e Ferrol
Presenza en Redes Sociais	12	N.P	Cidadanía en xeral	05/2015	Web e facebook

Fase 2. Plan de acción e estratexia.
TÁBOA 104. INFORMACIÓN SOBRE A PARTICIPACIÓN NOS ÓRGANOS SOCIAIS E ESPAZOS DE PARTICIPACIÓN NA FASE DE ELABORACIÓN DE ESTRATEGIA

PROCESOS DE PARTICIPACIÓN PRESENCIAL	Nº EVENTOS	Nº PARTICIPANTES		PERFIL PARTICIPANTES	DATA	LUGAR
		HOMES	MULLERES			
Asemblea Xeral	1	14	14	Socias	26/11/15	Celeiro-Viveiro
Xunta Directiva	1	8	6	Membros	21/09/15	Celeiro-Viveiro
Comisión de seguimento	2	9 7	6 3	Socias do GALP	14/10/15 28/10/15	Celeiro-Viveiro Ortigueira
Comisión técnica e institucional	2	4 1	5 5	Técnicos e responsables políticos	14/10/15 28/10/15	Celeiro-Viveiro Ortigueira
Mesa sector pesqueiro	2	36 22	26 14	Socias do GALP e aberto	07/10/15 21/10/15	Celeiro-Viveiro Ortigueira
Mesa dinamización turística	2	36 22	26 14	Socias do GALP e aberto	07/10/15 21/10/15	Celeiro-Viveiro Ortigueira
Mesa patrimonio	2	36 22	26 14	Socias do GALP e aberto	07/10/15 21/10/15	Celeiro-Viveiro Ortigueira
Foro	1	24	14	Socias do GALP e aberto	17/11/15	Celeiro-Viveiro

TÁBOA 105. INFORMACIÓN SOBRE A PARTICIPACIÓN NOS ÓRGANOS SOCIAIS E ESPAZOS DE PARTICIPACIÓN NA FASE DE ELABORACIÓN DE ESTRATEGIA

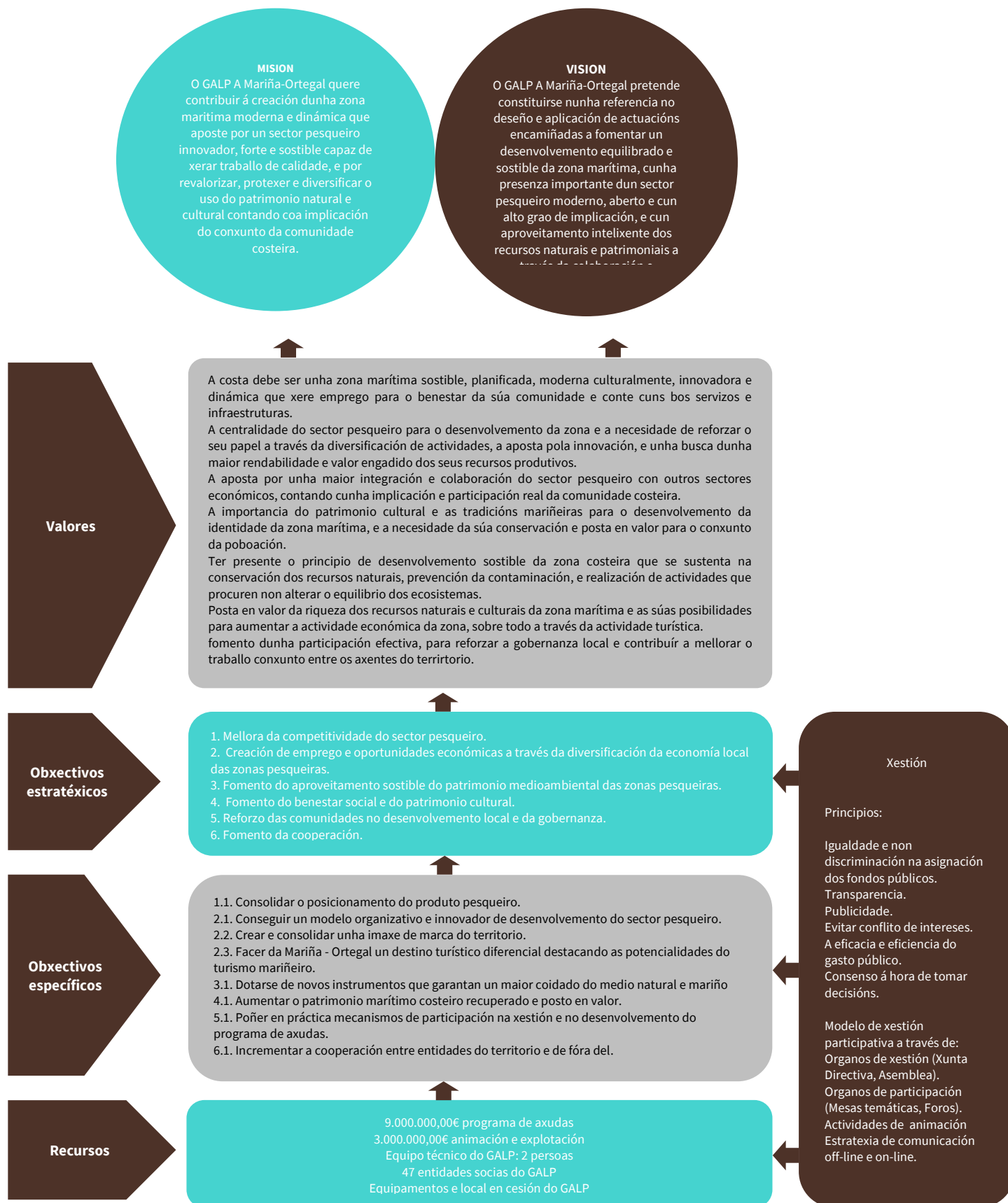
ACCIÓN	EVENTOS	PARTICIPANTES	PERFIL PARTICIPANTES	DATA	LUGAR
Contactos persoais telefónicos	1	100	Socias do GALP e aberto	Antes das reunións dos espazos	Zona costeira
Contactos correo electrónico	1	150	Socias do GALP e aberto	Antes das reunións dos espazos	Zona costeira
Presenza en medios de comunicación	22	N.P	Cidadanía en xeral	10-11/2015	La Voz de Galicia El Progreso Diario de Ferrol Crónica 3
Presenza en Redes Sociais	57 entradas Facebook 11 noticias na web		Cidadanía en xeral	10-11/2015	Web e Facebook

CAPÍTULO 11

PLAN DE COMUNICACIÓN

11. 1. COMUNICACIÓN INTERNA: MAPA ESTRATÉGICO

11.2. COMUNICACIÓN EXTERNA: PLAN DE COMUNICACIÓN

OBXECTIVOS E PÚBLICOS

Introdución

Divulgar os obxectivos do novo período con claridade, tanto ao sector pesqueiro como á cidadanía, é unha das principais tarefas a desenvolver por parte do Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro, para que os proxectos que se desenvolvan non só teñan éxito, se non que sexan apoiados por unha comunidade de persoas conscientes e verdadeiramente implicadas nas necesidades e potencialidades do seu territorio.

A estratexia de comunicación do GALP debe pivotar sobre dous eixes principais:

- Por unha banda, a comunicación interna, relacionada cos socios de facto ou potenciais. Neste senso reforzaríase a participación e implicación das entidades socias do GALP, facendo de cadea de transmisión da información producida no mesmo.
- Por outra, a comunicación externa, aos medios e á poboación xeral por medio de campañas de divulgación ou sensibilización. En relación a este aspecto, optimizaríanse os resultados do proceso se se promove unha colaboración estreita coa Consellería do Mar, reservando unha cota de información semanal do seu gabinete de prensa, para difundir novas relacionadas co conxunto dos GALP de toda Galicia. Deste xeito, converteríase nunha liña de comunicación estratéxica que achegaría á cidadanía galega mensaxes de confianza, xeración de emprego, sostibilidade e xestión eficiente dos recursos no entorno das comunidades costeiras.

A proxección social do GALP resulta clave para determinar o éxito ou fracaso de todas e cada unha das súas iniciativas, apoiándose para isto nunha boa estratexia de comunicación corporativa. Definir políticas de comunicación eficaces, efectivas e ben orientadas, é de vital importancia para contribuír a un mellor coñecemento e valoración do GALP e dos proxectos que este impulsa.

Con este obxectivo, o plan de comunicación externa, vai ter en conta o impacto das novas tecnoloxías e a variación nos hábitos de consumo informativo da meirande parte da cidadanía. As novas tecnoloxías no ámbito informativo e da comunicación, están en constante evolución, alterando ao mesmo tempo a hexemonía dos medios de comunicación tradicionais, que hoxe deben convivir e adaptarse ás novas canles de información nadas no entorno dixital, que día a día van gañando máis forza.

Obxectivos e liñas de actuación

O principal obxectivo do Plan de comunicación consiste en mellorar e consolidar o posicionamento e valoración do GALP, atendendo principalmente ao seu entorno máis cercano.

Deste obxectivo xeral, derivanse unha serie de obxectivos específicos que se concretan en:

- Fortalecer a imaxe do Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro, como entidade de referencia no territorio, á hora de contribuír ao seu desenvolvemento en xeral, e ao do sector pesqueiro en particular.
- Coordinar de maneira efectiva todas as canles de comunicación externa do GALP, para dar unha imaxe de uniformidade e discurso.
- Conseguir un mellor aproveitamento e optimización das novas tecnoloxías na comunicación, empregando ferramentas sociais e os recursos propios da WEB.
- Establecer unha canle efectiva, directa e bidireccional coa sociedade en xeral e cos socios do GALP en particular.
- Conseguir unha maior implicación dos socios nas accións comunicativas do GALP.
- Reforzar a colaboración en cooperación entre o conxunto dos GALP e a Consellería do Mar, á hora de promover iniciativas de comunicación conxunta, destacando deste xeito a uniformidade da política de desenvolvemento das zonas costeiras de Galicia.

Para acadar o cumprimento satisfactorio destes obxectivos, diferéncianse dúas liñas de actuación, que para resultar efectivas deben desenvolverse de xeito paralelo e coordinado. Estas liñas estruturan e dan cohesión ao plan de comunicación:

1. Mantemento da relación cos medios de comunicación tradicionais da zona de influencia do GALP. Para isto é necesario continuar e reforzar a relación existente cos mesmos, establecendo unha difusión regular de todo tipo de novas e informacións relacionadas co GALP. É necesario prestar especial atención á difusión nos medios de comunicación locais e autonómicos de todo tipo de eventos e actividades abertas á participación do público xeral, promovendo así a participación activa da cidadanía nas accións e proxectos do GALP, mellorando a percepción que o público ten do mesmo.
2. Reforzar a presenza nas redes sociais, para acadar un maior impacto informativo en determinados tipos de públicos, que poden escapar dos medios tradicionais. Deste xeito apostarase por unha vía de comunicación directa, eficaz, flexible, multidireccional e aberta a toda a cidadanía. Procurarase buscar o equilibrio nas informacións que se proxecten, de maneira que resulten de interese tanto para as entidades sociais do GALP como para a sociedade local no seu conxunto, de modo que ambos colectivos, poidan a través desta vía establecer unha comunicación recíproca co GALP, sendo receptores e a súa vez emisores de calquera tipo de mensaxe.

Un dos elementos clave da estratexia de comunicación é dar a coñecer o programa de axudas, co obxectivo de que as persoas e entidades beneficiarias ou potencialmente beneficiarias, teñan máis facilidades para entender o obxectivo do fondo e acceder ao financiamento.

Para iso elaboraranse materiais, preferentemente dixitais, que faciliten a súa comprensión e que se divulgarán a través de diferentes medios. Conterán información relativa a:

Información básica	•Incluirase información sobre o GALP e programa de axudas, con carácter sintético, así como información de contacto ou páxinas ou enlaces nos que se poida ampliar información
Convocatorias de axuda	•Incluirase información estimativa de prazos de apertura das convocatorias e características básicas das mesmas
Oportunidades de financiamento	•Comentarase posible proxectos ou operacións financiáveis con carácter xeral.
Condicións de subvencionabilidade	•Indicarase sucintamente requisitos necesarios para obter o financiamento por parte do FEMP
Proceso de concesión de axudas	•Reflexarase o procedemento e prazos orientativos do proceso de análise e selección dos proxectos
Criterios de selección de operacións financiáveis	•Conterá os criterios de selección dos proxectos e a baremación que se seguirá para obter financiamento
Información de contacto	•Proporcionarase os datos de contacto do GALP e outras entidades relacionadas coa xestión do Fondo, co obxectivo de fomentar o seu coñecemento. Apoiarase o proceso dende o punto de vista dixital, reforzando un servizo de atención dende o GALP.

Públicos.

A área de influencia prioritaria para a posta en marcha da estratexia exténdese polo conxunto de concellos que forman parte do GAC, xa que van a ser os principais e potenciais destinatarios das súas actividades, tanto no que respecta ás accións de animación, como no referente ao programa de axudas. Isto non implica que tamén debamos orientarnos a un marco territorial máis amplo, sobre todo cando se tenten promover iniciativas de colaboración con outros GALP.

Podemos superar por tanto a zona costeira, tendo repercusión a nivel autonómico, estatal, ou incluso europeo. Isto contribuirá á posta en valor das iniciativas promovidas dende o grupo, incidindo de maneira especial na posta en valor dos obxectivos que asocian ao ámbito turístico e cultural.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Os principais destinatarios das accións de comunicación que se leven a cabo, en consecuencia lóxica coa estratexia, deberán ser o propio sector e a cidadanía. En relación ao primeiro cumpriría ter en conta aos socios de facto e aos potenciais, incluíndo tamén a outros axentes, intermediarios ou colaboradores do GALP, como poden ser entidades promotoras de proxectos ou diferentes administracións. Se falamos da cidadanía, poderíamos definir un público indistinto en función do xénero, localizado prioritariamente na zona de influencia do GALP.

Malia todo, o público obxectivo deberá definirse en función de cada acción informativa e o seu target. Nun primeiro nivel poderíamos definir o público obxectivo da seguinte maneira:

PÚBLICO OBXECTIVO DA ESTRATEGIA DE COMUNICACIÓN		
	AXENTES PRIMARIOS	AXENTES SECUNDARIOS
Interno	• Socios do GALP	• Concellos
	• Entidades e traballadores do sector da pesca (asociacións, organismos de investigacións, asistencia técnica, etc.)	• Cidadanía da zona costeira (especial énfase na mocidade e persoas desempregadas)
	• Entidades e persoas relacionadas directamente co GALP (persoas beneficiarias e promotoras de proxectos)	• Entidades asociativas do territorio (veciñais, culturais, deportivas, etc.)
	• Profesionais do sector: mariñeiras e mariñeros, redeiras, mariscadoras, etc	
	• Medios de comunicación	
Externo		

Temos que ter presente o perfil das persoas e entidades ás que imos a dirixirnos. Para iso tentárase empregar sempre unha linguaxe e uns medios que sexan facilitadores na transmisión e recepción da información. Debemos tentar sempre empregar unha linguaxe accesible e facilitadora.

Se atendemos a dous públicos concretos como o sector pesqueiro e a poboación do territorio, as accións dirixidas cara o sector fan referencia a actividades de concienciación, motivación, información e participación. As dirixidas á cidadanía fan referencia á sensibilización e divulgación principalmente.

Exemplos de accións de comunicación destinadas a mellorar a dinamización do sector pesqueiro:

- Realizar un mailing a todo o sector, no que conste un esquema claro, sinxelo e accesible do plan de acción da estratexia, incluíndo as medidas concretas que poden obter financiamento do Fondo. Para iso empregaríanse as bases de datos de contactos que ten o GALP, tentando ampliar as mesmas para reforzar o alcance das campañas deste período e elevar a porcentaxe de coñecemento do GALP. O documento estaría vinculado a unha potente imaxe de marca do territorio.
- Encontros locais ou sectoriais dirixido ás entidades socias do GALP, que inclúan a participación do conxunto de persoas socias das entidades que forman parte do GALP. Podería presentárselle a estratexia a través de dinámicas de grupo participativas e motivadoras dirixidas por expertos en participación, PNL e coaching, deseñadas especificamente para esta ocasión. O principal obxectivo, entre outros, consistiría en que as persoas socias do GALP acadasen un alto grao de coñecemento e identificación coa filosofía e as liñas estratéxicas a desenvolver neste novo período. Desta maneira serían eles mesmos axentes proactivos de cara a favorecer a participación doutras entidades do territorio, e facilitar a presentación de proxectos nas diferentes convocatorias de axuda.

- Envío de boletíns periódicos ás entidades socias do GALP, coas actividades propostas cada mes, ofrecéndolles a posibilidade de incluír nese boletín as convocatorias, anuncios e demandas referentes ás súas propias entidades e proxectos.
- Realización de xornadas de networking intersectoriais para establecer canles de colaboración, potenciando deste xeito a sinerxía na promoción de iniciativas que relacionen o sector pesqueiro co turismo, co ámbito ambiental ou patrimonial.

Por outra banda, o conxunto de actividades destinadas á poboación local e a cidadanía en xeral poden ser difundidas a través de medios de comunicación e redes sociais.

IDENTIDADE E IMAXE CORPORATIVA

Un dos primeiros pasos a acometer será o de definir a identidade visual corporativa do GALP, creando unha imaxe de marca sólida entre os públicos. Este proceso debería facerse de acordo co conxunto dos GALP de Galicia, enfocando os esforzos nunha mesma dirección, se ben debería reforzar unha imaxe de marca paraugas que definise ao territorio.

Trataría de fomentarse unha cultura corporativa, respecto pola imaxe e sentido de pertencencia á institución, xerando unha cultura da identidade visual corporativa. Para iso, sería necesario elaborar un manual de identidade visual corporativa para reforzar a marca común, recoñecible e diferenciadora que capte a atención dos públicos. Tamén se debería procurar a coherencia de contidos e conceptos: apostar por mensaxes e eslóganés adecuados á audiencia para reforzar a estratexia de comunicación.

A imaxe común facilitará o recoñecemento e identificación de cara ao público de toda a comunidade autónoma, pero será necesario tamén aportar algunha característica para imprimirlle o carácter de cada territorio. Deste xeito, a liña gráfica escollida será adaptada con algún elemento diferenciador a cada zona, obtendo deste xeito 8 versións do logo común para identificar a cada un dos GALP. A partir desta imaxe elaborárase un paquete de documentos básicos para o traballo interno e de difusión desde cada GALP:

PLANTILLAS MATERIAL DIFUSIÓN

- Mailing
- PPT
- Documentos (Informes, memorias,...)
- Newsletter
- Cabeceiras redes sociais
- Banner/anuncio
- Tarxetas de visita
- Cartel

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

A mensaxe ou “claim” tentará comunicar o sentido da estratexia, a través dunha mensaxe clara. O obxectivo do claim ou mensaxe é a de conseguir comunicar a través dunha mensaxe clara. O primeiro factor que se definirá será a mensaxe principal que se vai a comunicar, procurando que sexa concreta e próxima á cidadanía, ao tempo que sexa forte e clara.

Para definir a mensaxe temos que ter presente que é o que queremos acadar coa mesma:

- Informar ás audiencias sobre as accións que se están a levar ao cabo
- Sensibilizar ás audiencias sobre o noso traballo
- Motivar á participación.

Unha vez que se teña escollido o claim, este debe ser usado constantemente ao longo da implementación do plan. Estas poden ser algunhas opcións:

- Vive do mar. Emrende co GALP
- Emrender no mar. O GALP apóiate
- Acción Local Pesqueira. Traballando polo futuro da nosa costa
- Territorios Costeiros. Un mar de oportunidades. Súmate ao GALP
- A Costa en Acción!
- Ponte en acción co GALP

COMUNICACIÓN OFF-LINE: RELACIÓN CON MEDIOS DE COMUNICACIÓN

Como xa dixemos anteriormente, a comunicación externa dunha entidade vai proxectar á mesma e aos seus valores á sociedade. A información e o coñecemento aumentaron progresivamente nunha sociedade fortemente marcada polos medios de comunicación e as novas tecnoloxías, convertendo a comunicación nun dos eixes centrais de calquera estratexia. Os cambios no panorama comunicativo redefiniron as funcións tradicionais dos Gabinetes de Comunicación, que deben operar tanto no entorno online como no entorno off-line. Conscientes disto, cando trazamos as liñas estratéxicas deste Plan de Comunicación, dividimos a comunicación en dúas áreas fundamentais: a comunicación tradicional e a comunicación dixital, que deberán operar paralelamente, co obxectivo de conseguir proxectar unha mensaxe coordinada, adecuada e eficaz, de maneira que se adecúe ás necesidades de cada soporte, público e entorno mediático.

Seguidamente abordaremos os obxectivos, funcións e prácticas que deberán desenvolverse nos canais tradicionais (prensa, radio e televisión), que en oposición á comunicación on-line, serán a partir de agora definidos como medios de comunicación off-line.

Obxectivos específicos.

Tendo en conta os obxectivos definidos ao inicio é preciso definir os obxectivos específicos da comunicación off-line, que sintetizan os obxectivos xerais e determinan as accións a desenvolver nas canles de comunicación tradicionais. A continuación indicamos os obxectivos e as accións propostas para desenvolver:

1. Proxectar o GALP no seu entorno máis cercano, promovendo a participación activa das entidades socias do GALP e a cidadanía, nas iniciativas e actividades ofertadas polo GALP. Para cumprir este obxectivo deberíamos:
 - a. Impulsar a presenza regular do GALP nos medios de comunicación locais mediante a difusión de novas e notas de prensa relativas aos eventos propios, as propostas dos socios e as iniciativas levadas ao cabo polo GALP.
 - b. Poñer a disposición de medios e público, novas e notas de prensa xeradas polo GALP a través da rede, de modo que a información resulte accesible á cidadanía e xornalistas.
 - c. Prestar especial atención á difusión nos medios de comunicación locais as actividades de organizadas polo GALP e abertas á participación da cidadanía.
2. Manter un diálogo fluído cos medios de comunicación, mellorando a relación do GALP con estes e os xornalistas.
 - a. Manter un contacto periódico con xornalistas, co fin de poder orientar a nosa política informativa e atender as súas necesidades.
 - b. Xestionar de maneira efectiva e transparente calquera tipo de consulta o petición realizada desde os medios de comunicación.
 - c. Nos actos de especial interese informativo, organizar roldas de prensa para todo tipo de medios, posibilitando o encontro físico entre medios de comunicación e socios do GALP.
3. Desenvolver mecanismos de seguimento e control das actividades informativas, de modo que podamos correxir dinámicas, accións e políticas informativas, valorando a súa eficacia e viabilidade.
 - a. Monitorización de impactos en prensa, mediante a análise do Dossier de Prensa, as Alertas de Google e a indagación en buscadores.
 - b. Realización dun Dossier Semestral de Prensa que recolla a actividade informativa xerada nas canles tradicionais, contabilizando o número de impactos conseguidos e o número de informacións enviadas.

Tendo en conta os obxectivos e accións anteriormente expostas, as labores habituais da coordinación de prensa para manter unha actividade fluída dentro das canles de comunicación tradicionais son as seguintes:

- Recavar dos órganos sociais (xunta directiva e asemblea), dos órganos de participación (mesas, ou foros) e do conxunto de entidades socias, as informacións que se xeran para a súa posterior difusión nos medios de comunicación.
- Planificación, redacción e envío de notas de prensa relacionadas coas actividades do GALP aos medios de comunicación.
- Organización da convocatoria de roldas de prensa.
- Prestar atención e responder ás solicitudes de información que se realicen dende os diferentes medios.
- Monitorización dos impactos que teñen as novas relacionadas co GALP, nos medios de comunicación tradicionais.
- Redacción semestral dun resumo de prensa que a información aparecida do GALP nos medios de comunicación.

Protocolo comunicación off-line: guía de boas prácticas.

A continuación establécese un compendio de boas prácticas, entendidas como un conxunto coherente de accións que teñen como obxectivo mellorar o servizo no contexto da comunicación tradicional. Estas prácticas pretenden ser só unha recomendación, unha guía de estilo e usos, e deberíanse aplicar con sentido común e coherencia co obxectivo de adaptarse a cada situación e contexto.

As tarefas aquí descritas deberán realizarse dunha maneira coordinada coas actividades e funcións propias do entorno dixital que describiremos posteriormente, de maneira que ambas liñas de traballo se reforcen e complementen mutuamente.

Á hora de recadar a información que imos a transmitir debemos ser conscientes da necesidade de ter unha constancia na produción das novas, que deben ser difundidas a través dos medios de comunicación. Para isto, debemos seleccionar, clasificar e xerarquizar a información obtida. Será recomendable realizar unha planificación mensual a través dun calendario de envíos á Prensa, que permita organizar a comunicación cos medios informativos dun modo espaciado e organizado, favorecendo así a publicación das informacións enviadas aos medios de comunicación.

AS NOTAS DE PRENSA E CONVOCATORIAS

- A nota de prensa será o formato a adoptar habitualmente para manter informados aos medios de comunicación e outras entidades e organismos, de calquera tipo de actividade ou acontecemento relevante que teña lugar ou que estea relacionado co GALP e os seus proxectos.
- En función do establecido no calendario de comunicación mensual, elaboraranse as mesmas e remitiranse aos medios. Podemos ter un modelo tipo, que nos facilitará o traballo.
- Debemos seleccionar aqueles medios de comunicación ou outro tipo de destinatarios (asociacións, federacións, blogs, etc) en función da localización xeográfica na que se levará ao cabo a actividade e o tipo de acontecemento ou actividade que queremos comunicar.
- A nota de prensa será enviada por norma xeral mediante correo electrónico.
- Por norma xeral para comunicar os diferentes actos ou eventos que fagamos, enviaranse dous tipos de notas de prensa: nota informativa e nota de convocatoria.

AS ENTREVISTAS

- En determinadas ocasións, o GALP estará interesado en ofrecer certa cobertura mediática a determinadas persoas relacionadas co GALP e as súas actividades, de modo que poidan contribuír á difusión dun proxecto concreto ou á mellora xeral da súa imaxe. Nestes casos negociarase a entrevista cos medios de comunicación establecendo de antemán a mensaxe que debe ser comunicada.

PUBLICIDADE NOS MEDIOS

- A publicidade en medios de comunicación: radio, prensa escrita (en papel e dixital), tv, etc empregárase no caso puntual de lanzamento dunha campaña determinada polo seu elevado custe.
- Si se tratará de aparecer nestes medios de forma gratuíta mediante entrevistas, reportaxes, etc.

AS ROLDAS DE PRENSA

- Nas roldas de prensa convocadas polo GALP citarase aos medios de comunicación, co obxectivo de que informen do que nela se diga.
- Convocarase unha rolda de prensa cando se queira comunicar unha actividade de certa importancia, lanzar unha mensaxe oficial ou presentar un evento ou serie de eventos relevantes para o GALP e de interese para a cidadanía.
- As roldas de prensa aproveitaranse para reforzar o mantemento dun diálogo fluído cos medios de comunicación. O encontro físico entre representantes do GALP e os medios é unha oportunidade para fomentar as relacións do GALP cos xornalistas, un dos obxectivos anteriormente expostos.
- Os días posteriores á rolda de prensa, realizarase unha monitorización dos impactos relacionados co acto, prestando especial atención ás informacións emitidas polos medios de comunicación asistentes, co obxectivo de valorar e ver a cobertura que fan.

CARTELERÍA E FOLLETOS

- A colocación de cartelería, flyers ou dípticos en determinados lugares tamén pode resultar unha forma útil e efectiva de comunicar a nosa mensaxe. É interesante empregala cando queiramos dar a coñecer calquera actividade.
- A efectividade deste tipo de accións basease nos lugares estratéxicos elixidos para a súa colocación, que variará en función das necesidades de cada evento, o público ao que vaia dirixido e a situación xeográfica.

ATENCIÓN AOS MEDIOS

- A atención aos medios de comunicación determina a relación destes co GALP. A xestión eficaz das solicitudes e demandas dos xornalistas contribúe a afianzar unha boa relación entre os medios e a entidade. En moitas ocasións, a atención inmediata a un medio de comunicación determina o feito de que as nosas informacións sexan ou non publicadas.

Ademáis, co obxectivo de analizar, avaliar e corrixir os resultados das estratexias comunicativas, será necesario levar a cabo unha monitorización periódica dos impactos do GALP nos medios de comunicación. As accións avaliativas a implementar deberían ser as seguintes:

- Lectura, selección e arquivo de todas as novas relacionadas co GALP.
- Redacción semestral dun resumo de prensa, que recolla os impactos que a información xerada polo GALP tivo nos últimos 6 meses nos medios. Este resumo recollería o número de novas nas que apareceu o GALP, cuantificándolas e cualificándolas, medindo así os impactos positivos e negativos que tivo o GALP ao longo do semestre. Deste xeito poderían elaborarse series estatísticas que permitirían medir a evolución do impacto do GALP nos medios de comunicación ao longo do tempo. Neste documento tamén se incluíría o número de solicitudes de medios de comunicación atendidas polo departamento de Comunicación.

COMUNICACIÓN ON-LINE NAS REDES SOCIAIS

As novas tecnoloxías variaron radicalmente o modo no que consumimos información e nos relacionamos. Internet mudou sustancialmente o panorama informativo, obrigando a repensar a estratexia comunicativa a todo tipo de entidades. Desde o GALP debería otorgarse especial importancia aos novos canais de comunicación xurdidos na rede, potenciando a presenza do GALP a través do uso das principais redes sociais, contribuíndo a reforzar o posicionamento do GALP e fortalecendo a súa imaxe no novo entorno dixital.

A popularización do uso das redes sociais nos últimos anos fai que hoxe a nosa presenza nelas sexa obrigatoria, aumentando a visibilidade do GALP no entorno dixital, contribuíndo á creación dunha comunidade on-line, favorecendo a comunicación e o feedback entre o GALP e os axentes do sector e a cidadanía en xeral, garantindo ao mesmo tempo unha boa reputación virtual.

Tendo en conta os obxectivos xerais do plan de comunicación desenvolveremos agora os **obxectivos específicos da comunicación on-line**, que complementan aqueles xa existentes e determinan as accións formuladas no novo entorno dixital. Estes obxectivos son:

- Potenciar novas canles de información co obxectivo de comunicar calquera acontecemento, nova ou actividade de interese para a comunidade, reforzando á súa vez, os valores, posicionamento e imaxe do GALP.
- Manter e actualizar regularmente os diferentes perfís nas principais redes sociais.
- Establecer unha canle de comunicación directa e bidireccional que atenda ás necesidades e solicitudes de membros do GALP e calquera outra persoa ou colectivo.
- Xestionar con eficacia e rapidez calquera tipo de solicitude ou comentario enviado por algún usuario, favorecendo unha actitude de escoita e facilitando respostas clarificadoras e conciliadoras.
- Favorecer a participación das entidades socias e axentes implicados nas políticas comunicativas do centro.
- Promoción da súa colaboración a través de diferentes iniciativas e propostas nas redes sociais: concursos, sorteos, etc.

Para isto podería valorarse a creación dun grupo en Facebook e/ou LinkedIn e o desenvolvemento de actuacións específicas, co obxectivo de que permanezan informados de todos os acontecementos do GALP e que poidan resultar de interese para a comunidade.

Tendo en conta os obxectivos e accións anteriormente expostos, as labores habituais para manter unha actividade fluída dentro das canles de comunicación dixitais son as seguintes:

- Recabar calquera tipo de información susceptible de ser publicada.
- Planificar, redactar e publicar as actualizacións nas redes sociais, adaptando a mensaxe ás características e necesidades de cada servizo.
- Atender e responder calquera dúbida ou solicitude formulada a través destes medios.
- Analizar e avaliar a actividade xerada nas redes sociais a través de servizos de estatísticas e monitorización de datos.
- Redactar semestralmente un resumo de prensa que recolla a actividade do GALP nas redes sociais.

Que redes sociais podemos empregar?

FACEBOOK é a rede social por excelencia que conta con máis de mil millóns de persoas usuarias en todo o mundo. Esta rede social é unha magnífica plataforma para compartir cos usuarios todo tipo de información, fotografías, vídeos e enlaces cos nosos amigos. Facebook permite ademais a posibilidade de enviar mensaxes privados (aos nosos contactos e aqueles que non se atopan dentro da nosa rede), formar parte de grupos e seguir outras páxinas que poden servírnos de referencia.

TWITTER é unha ferramenta moi útil para informar sobre todo o que ocorre no GALP pero tamén é unha vía moi eficaz de comunicación co usuario.

LINKEDIN é unha rede social profesional usada por máis de 225 millóns de persoas usuarias e empresas. O seu obxectivo é poñer en contacto a diferentes profesionais, creando grupos de interese ao redor de iniciativas e proxectos concretos polo que o GALP deberá empregar esta ferramenta co obxectivo de conectar con usuarios interesados en lanzar proxectos, emprendedores, etc. É unha ferramenta útil para promocionar as actividades, cursos, poñer en contacto e favorecer a relación entre axentes do sector, asesorar á nosa comunidade, e favorecer o debate profesional mediante a incorporación de todo tipo de información.

A comunicación da plataforma en Redes Sociais centrarase nos seguintes canais: Facebook, Twitter e LinkedIn.

Os obxectivos variarán en función de cada un dos soportes utilizados, tendo todos eles en común a necesidade de abrir novas vías de comunicación para dirixirse aos axentes primarios (LinkedIn) ou a cidadanía e axentes secundarios (Facebook e Twitter), potenciando a imaxe dos GALP, difundindo os distintos proxectos entre o seu público de interese e facilitando unha rápida comunicación co público.

Obxectivos en Facebook:

- Consolidar unha canle estable de atención ao usuario, na que este saiba que pode resolver dunha maneira cercana e transparente todas as súas dúbidas en relación coa actividade dos GALP e os seus proxectos.
- Difundir as actividades dos GALP, de forma que poidan chegar ao seu público obxectivo.
- Potenciar a imaxe do GALP coma unha institución dinámica e moi vinculada coa sociedade.
- Transmitir a actividade do GALP, mostrando os procesos que atravesan os proxectos do GALP e o traballo que implican ata que chegan á sociedade.

Obxectivos en Twitter:

- Consolidar unha canle estable de atención ao usuario, na que este saiba que pode resolver dunha maneira cercana e transparente todas as súas dúbidas en relación coa actividade dos GALP e os seus proxectos.
- Difundir as actividades dos GALP, de forma que poidan chegar ao seu público obxectivo.
- Potenciar a imaxe do GALP coma unha institución dinámica e moi vinculada coa sociedade.
- Transmitir a actividade do GALP, mostrando os procesos que atravesan os proxectos do GALP e o traballo que implican ata que chegan ata a sociedade.
- Crear unha canle de comunicación directa para os axentes implicados nos distintos proxectos do GALP de maneira que poidan acceder a unha comunicación na que solucionar as súas dúbidas en tempo real.

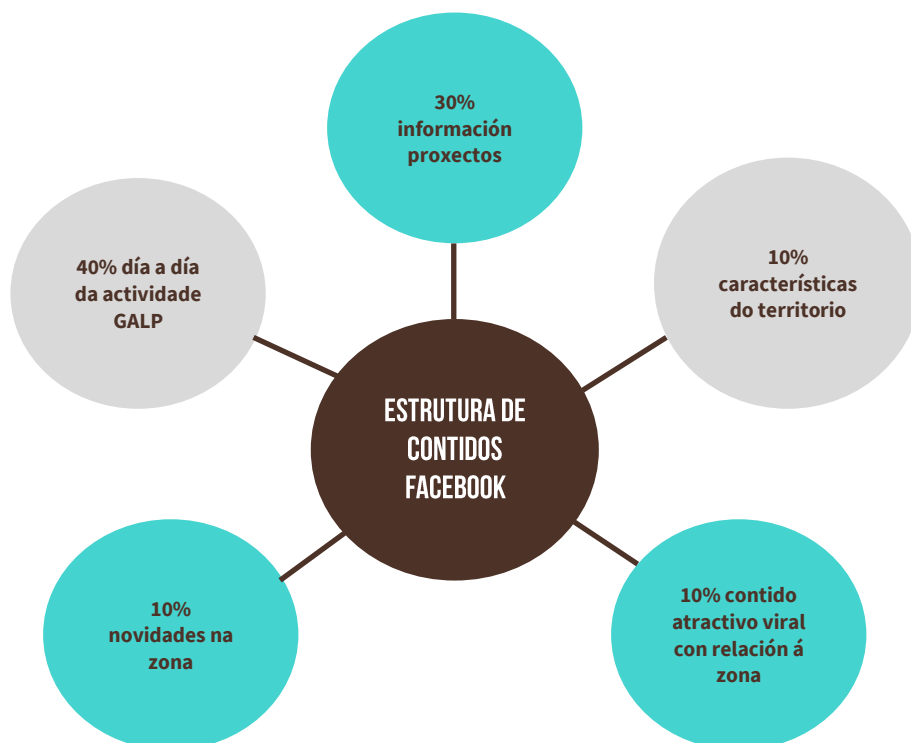
Obxectivos en LinkedIn:

- Consolidar unha canle a través da que comunicar a actividade do GALP nun entorno eminentemente profesional.
- Manter unha comunicación oficial das novidades relacionadas cos proxectos do GALP.
- Atraer á páxina a distintos compradores potenciais mediante á actividade comercial a través de LinkedIn.

Plan de contidos

Facebook.

Está prevista a publicación semanal de 3 a 4 entradas en Facebook. A axenda tomará como referencia o seguinte plan editorial.

Twitter.

A frecuencia de actualización nesta rede social será maior que en Facebook, realizando entre 5 e 10 publicacións semanais, dando especial protagonismo as publicacións nas que se poida comunicar en directo o avance dos proxectos.

ESTRUTURA CONTIDOS TWITTER	
CONTIDO	PORCENTAXE DE FRECUENCIA
Día a día da actividade do GALP.	30%
Novidades e información sobre os proxectos do GALP.	20%
Características do territorio de actuación dos GALP.	10%
Novidades da zona, en especial das actividades máis propias da mesma, coma a pesca.	10%
Contenido de atractivo viral con relación coa zona e o interese cidadán.	10%
Interacción directa con usuarios e usuarias de Twitter.	10%
Retweets de contenido de interese.	10%

Concursos en Facebook e Twitter:

Co fin de dinamizar os perfís de redes sociais levaráanse a cabo concursos nos que procuraremos cumprir obxectivos diversos tales como os seguintes:

- Dar a coñecer mellor o GALP, o seu funcionamento e os seus obxectivos.
- Difundir as actividades do GALP, de maneira que sexan coñecidas e aproveitadas polos sectores involucrados nas mesmas.
- Obter unha maior resposta por parte da cidadanía e dos sectores involucrados nos distintos proxectos, de maneira que a comunicación non sexa únicamente unidireccional.

Exemplo de concurso:

Para dar a coñecer mellor os GALP e ao mesmo tempo aumentar o número de persoas seguidoras dos seus espazos en redes sociais levarase a cabo un concurso de preguntas e respostas en redes sociais. Este concurso articularíase a través da ferramenta EasyPromos e terá un formato “quiz” na que o concursante poderá responder a unha serie de preguntas elixindo entre catro respostas. As preguntas serán doadas e terán unha vertente divertida e humorística con algunhas respostas evidentemente erróneas. O obxectivo non será que a persoa usuaria teña que documentarse sobre os GALP, senón que simplemente coa lectura das preguntas podida ter unha idea clara de que é o GALP, como funciona, onde atopar información sobre as súas actividades e como participar delas. Os participantes que respondan as distintas preguntas terán a oportunidade de gañar un premio vinculado coa promoción turística da zona.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

LinkedIN.

A publicación de contidos en LinkedIN será moito mais limitada e centrarase na publicación de noticias de interese para os colectivos profesionais. Algúns destes temas a tratar poderían ser os seguintes:

- Día a día da actividade do GALP.
- Novidades e información sobre os proxectos do GALP.
-
- Novidades da zona, en especial das actividades cunha vertente máis económica.

A páxina de LinkedIN poderá servir ademais coma páxina de aterraxe para as campañas publicitarias que se lancen dende esta plataforma, así como a base para a actividade que se poida facer en grupos.

Grupos en LinkedIN.

A creación de grupos en LinkedIN ten a intención de convertelos en foros de discusión sobre os proxectos sectoriais nos que se desenvolva a actividade do GALP. A estes grupos atraerase aos públicos de interese en cada sector, coma por exemplo profesionais da pesca, empresarios do turismo ou funcionarios dependendo do tipo de proxecto. Deste modo procurarase contar coas opinións de persoas do sector xa dende o embrión de cada un dos proxectos, e coñecer o criterio dos profesionais a medida que se avanza nos mesmos.

Por exemplo, se valoramos a creación dunha plataforma de comunicación para difundir o valor do berberecho da ría, poderíamos crear un grupo de interese no que xuntar a profesionais dos distintos sectores implicados: confrarías, hostalería, grandes e pequenos distribuidores e consumidores. Este grupo serviría para compartir as nosas ideas e poder recibir unha resposta dos distintos tipos de axentes implicados.

Compra de publicidade en Redes Sociais.

Co comezo da xestión dos espazos en redes sociais será necesario captar unha comunidade de seguidores base á que dirixir as mensaxes da plataforma. Realizarase unha campaña de Facebook ADS e Twitter ADS orientada a captar ao público de interese.

As posibilidades de segmentación destas ferramentas permitirán chegar ata un público eminentemente local e cun maior grao de interese nas actividades do GALP.

A ferramenta ADS é un instrumento de promoción previo pago destas redes sociais. Esta ferramenta permitirá dar un maior alcance ás publicacións consideradas especialmente relevantes para os públicos de interese do GALP.

Exemplo de publicación publicitada en Facebook ADS:

Cronograma e indicadores

		MESES											
ACCIÓNS	FRECUENCIA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
DIRECCIÓN ESTRATÉXICA													
Deseño do plan	Inicio	■											
Control. Informes de execución	Semestral						■						■
COMUNICACIÓN INSTITUCIONAL													
Comunicación corporativa													
Identidade visual corporativa	Inicio	■											
Mensaxe	Inicio	■											
Comunicación externa													
Cartelería e flyers	n/d			■	■				■			■	
Publicidade en medios	Por campañas		■				■						
Relacións públicas e de protocolo	n/d			■								■	
Newsletter	Trimestral	■			■			■			■		
RELACIÓN COS MEDIOS													
Convocatoria de medios	n/d		■							■			
Envío notas de prensa	n/d		■							■			
Roldas de prensa	Bianual	■						■					
Entrevistas	n/d												
Dossieres de prensa	Semestral						■						■
ATENCIÓN Á CIDADANIA													
Web													
Publicación contidos	Mensual		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Redes Sociais													
Publicación de contidos	Diaria		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
COMUNICACIÓN INTERNA													
Reunións seguimento plan	Trimestral	■			■			■			■		

É necesario medir o efecto das actividades de comunicación levando ao cabo un seguimento permanente do traballo realizado. Para desenvolver esta labor hai que definir unha serie de indicadores de control sobre os que se realizarán medicións periódicas coa finalidade de identificar accións correctoras en caso de descubrirse desviacións importantes.

Para non excedernos no seguimento do plan de comunicación poderíamos ter como referencia algún dos seguintes indicadores:

TIPOLOXÍA	INDICADORES
Indicadores de seguimento	• Número de roldas de prensa realizadas • Número de xornadas de información realizadas • Número de anuncios de publicidade insertados • Número de blogs e perfís sociais creados • Número de boletíns creados • Número de páxinas web creadas • Número de materiais de publicidade creados • Número de notas de prensa difundidas
Indicadores de impacto	• Número de aparicións nos medios de comunicación dixitais e impresos (prensa, páxinas web, boletíns electrónicos, revistas especializadas...) • Número de persoas informadas sobre unha determinada campaña • Número de envíos electrónicos de newsletter
Indicadores de resultado	• Número de visitas á páxina web e aos perfís sociais • Número de participantes nos actos • Número de solicitudes de información resoltas

Unha vez desenvolto o labor de seguimento e control, é preciso avaliar os resultados finais da comunicación coa finalidade de ter información de base para futuras accións de comunicación. Trátase de realizar unha avaliación ou valoración global do plan de comunicación, coa finalidade de comprobar si se conseguiron os obxectivos propostos e valorar en conxunto o plan. Esta valoración quedaría reflectida nun informe.

CAPÍTULO 12

BIBLIOGRAFÍA

Fontes estatísticas.

- Padrón Municipal de Habitantes. IGE. 2014
- Directorio da Rede Natura. Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2015.
- Inventario da Rede Autonómica de Estradas de Galicia (RAEGA). Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2015.
- Información xeográfica en web. Instituto Xeográfico de Galicia. 2014
- Praias bandeira azul. Asociación de Educación Ambiental y del Consumidor. 2014.
- Directorio de portos. Portos de Galicia. 2015.
- Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar. 2015.
- Rexistro de confrarías. Xunta de Galicia. 2015.
- Indicadores demográficos sobre o padrón municipal. IGE. 2013.
- Movemento natural de poboación. IGE. 2013.
- Estatística de variacións residenciais. IGE. 2013.
- Directorio de centros de ensino. Consellería de Educación e Cultura. 2015.
- Censo de poboación e vivendas. 2011. INE.
- Directorio de centros. Servizo Galego de Saúde. 2013.
- Estatística de pensión contributivas. Tesourería Xeral da Seguridade Social. 2013.
- Estatística de pensións non contributivas. Consellería de Traballo e Benestar. 2013.
- Estatística beneficiarios da Renda de Integración Social de Galicia (RISGA) e das Axudas de Emerxencia Social (AES). Consellería de Traballo e Benestar. 2013.
- Estatísticas de paro rexistrado. Servizo Público de Emprego Estatal. IGE. 2014.
- Estatísticas de afiliación á Seguridade Social. Tesourería da Seguridade Social. IGE. 2014.
- Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar. 2014.
- Contas de distribución da renda dos fogares por concellos. IGE. 2009.
- Produto interior bruto municipal. Base 2008. IGE. 2012.
- Directorio de empresas e unidades locais. IGE. 2013.
- Censo agrario. Consellería de Medio Rural. IGE. 2012.
- Directorio SABI de empresas. Informa. 2014.
- Estatística de permisos de marisqueo. Consellería do Mar. 2015.
- Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. Turgalicia. 2014
- Enquisa de ocupación hoteleira. IGE. 2014.
- Relación de Bens de Interese Cultural. Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria. 2012.
- Mapa de equipamentos culturais. Consello Cultura Galega. 2015.
- Festas de interese turística. Turgalicia. 2015.
- Directorio de sendeiro. Turgalicia. 2015.

Fontes normativas e documentación de referencia

- Regulamento (UE) nº 1303/2013 do Parlamento Europeo e do Consello de 17 de decembro de 2013 polo que se establecen as disposicións comúns relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión, ao Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural e ao Fondo Europeo Marítimo e de Pesca, e polo que se establecen disposicións xerais relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión e ao Fondo Europeo Marítimo e de Pesca
- Regulamento (UE) nº 508/2014 do Parlamento Europeo e o Consello de 15 de maio de 2014 relativo ao Fondo Europeo Marítimo e de Pesca, e polo que se derogan los Regulamentos (CE) nº 2328/2003, (CE) nº 861/2006, (CE) nº 1198/2006 e (CE) nº 791/2007 do Consello, e o Regulamento (UE) nº 1255/2011 do Parlamento Europeo e do Consello.
- Regulamento delegado (UE) nº 480/2014 da Comisión de 3 de marzo de 2014 que complementa o Regulamento (UE) nº 1303/2013 do Parlamento Europeo e do Consello .
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A European Strategy for more Growth and Jobs in Coastal and Maritime Tourism. European Commission. Brussels, 20.2.2014.
- Questions and Answers on CLLD programming in the EMFF - Area Selection Criteria. Strategy Selection Criteria. Preparatory Support . European Commission.
- Guidance on community-led Local Development in European Structural and investment Funds. Soto , Pablo; Ramsden, Peter. Trad. Version abril 2014 . Comisión Europea. 2014.
- Draft template and guidelines on the content of the EMFF operational programme 2014-2020.
- Borrador do Programa Operativo para o Sector Pesqueiro Español. Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medioambiente. 2015.
- Decreto 37/2014, do 27 de marzo, polo que se declaran zonas especiais de conservación os lugares de importancia comunitaria de Galicia e se aproba o Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia.

Plans e programas.

- Estratexia galega de acuicultura. Consellería do Mar. 2014.
- Plan director de acuicultura do litoral. Consellería do Mar. 2014.
- VI Plan galego para a igualdade entre mulleres e homes. Secretaría Xeral de Igualdade. 2013.
- Programa de Desenvolvemento Rural para Galicia. 2014-2020 (prov.). Consellería de Medio Rural.
- Plan Estratéxico Zonal da A mariña Ortegal. Grupo de Acción Costeira A Mariña Ortegal. 2008.
- Programa de activación do emprego. SEPE. 2015.
- Plan de Emprego Xuvenil. Consellería de Traballo e Benestar. 2015.
- Plan Integral de Turismo de Galicia 2014-2016. Secretaría Xeral de Turismo. 2014.
- Smart Turismo. Plan TIC de turismo. AMTEGA. 2014.
- Plan territorial de contaminación mariña (Plan CAMGAL). Xunta de Galicia. 2012.
- Plan de ordenación do litoral. Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2010.
- Directrices de ordenación do territorio. Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2011.

ESTRATEXIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

- Estratexia Galega da Paisaxe. Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2011.
- Plan de artesanía de Galicia. Consellería de Economía e Industria. 2014.
- Estratexia de Especialización Intelixente (RIS3 Galicia). Axencia de Innovación. 2014.
- Estratexia de Inclusión Social. Consellería de Traballo e Benestar. 2014.
- Plan de dinamización demográfica 2013-2016. Consellería de Traballo e Benestar. 2013.

Fontes bibliográficas.

- La competitividad de los territorios rurales a escala global. Construir una estrategia de desarrollo territorial con base en la experiencia de LEADER. Observatorio Europeo Leader. 2001.
- Metodología para la elaboración de estrategias de desarrollo local, Ivan Silva Lira. ILPES. 2003.
- Subirats, Joan. Análisis de políticas públicas y eficacia de la administración. INAP. 1989.
- Morata, Frances (Editor). Políticas públicas en la Unión Europea.
- Vanaclocha, F. Políticas y estrategias públicas. FIIAPP. 2000.
- Piñeira Mantiñán, María José e Santos Solla, Xosé Manuel. Xeografía de Galicia. Xerais. 2011.
- Meixide Vecino, Alberto (Dir). A economía galega. Afundación. Varios anos.
- Vanaclocha, F. J; García, E.; y Viñas, V. Algunas referencias sobre metodología de la evaluación de políticas públicas y servicios públicos”. INAP. 2005.
- Kaplan, R. S. y Norton, D. P. Mapas estratégicos. Convirtiendo los activos intangibles en resultados tangibles. 2004.
- Como elaborar el plan de comunicación. Guías BIC Galicia.
- Como planificar la comunicación desde una institución pública. Gobierno de Navarra. 2011.
- Lorenzo Vila, A.; Fente balsa, J.; García García, Luís. Asembleas cooperativas. Procesos de democracia e participación. Cidadania, S. Coop. Galega. 2011
- Sanchez Alonso, M. La participación. Metodología y Práctica. Popular. Madrid 1991.
- VVAA Dinámica de grupos: dinamización de metodologías y procesos para la democracia participativa. Urtxintxa eskola. 2004.
- VVAA. Metodologías participativas: manual Red Cimas. Madrid 2009.
- Guía para a elaboración das estratexias de desenvolvemento local das zonas pesqueiras. FEMP 2014-2020. Consellería do Mar. 2015.
- Guía de financiamento comunitario. Fundación Galicia Europa, 2014.
- Guías, revistas e dossiers técnicos Farnet. Rede Europea de Grupos de Pesca. Varios anos.
- Guía de novos retos dos grupos de acción local do sector pesqueiro (GALP) para o desenvolvemento sustentable das zonas de pesca no marco da política comunitaria FEMP 2014-2020. Consellería do Mar. Dirección Xeral de Desenvolvemento Pesqueiro. 2015

ANEXO 1

CARTOGRAFÍA

Relación de mapas:

Espazo e recursos.

Mapa 1. Concellos e altimetría. Fonte: Instituto Estudos Territorio. 2014.

Mapa 2. Espazos protexidos. Fonte: Plan de Ordenación do Litoral. 2010.

Mapa 3. Relación de infraestruturas viarias. Fonte: Plan de Ordenación do Litoral. 2010.

Mapa 4. Relación de portos e lonxas. Fonte: Portos de Galicia e Consellería de Mar. 2015.

Mapa 5. Patrimonio cultural e sendeiros. Fonte: Plan de Ordenación do Litoral e Turgalicia. 2015 e 2010.

Demográficos.

Mapa 6. Poboación 2014. Fonte: Padrón Municipal de Habitantes. IGE.

Mapa 7. Densidade de poboación 2014. Fonte: Elaboración propia a partir do Padrón Municipal de Habitantes e Estatísticas do Territorio. IGE.

Mapa 8. Índice de envellecemento 2013. Fonte: Indicadores demográficos. IGE.

Mapa 9. Índice de dependencia global 2013. Fonte: Indicadores demográficos. IGE.

Mapa 10. Índice de dependencia xuvenil 2013. Fonte: Indicadores demográficos. IGE.

Mapa 11. Índice de dependencia senil 2013. Fonte: Indicadores demográficos. IGE.

Mapa 12. Índice de recambio da poboación activa 2013. Fonte: Indicadores demográficos. IGE.

Mercado laboral.

Mapa 13. Paro rexistrado. 2014. Media mensual. Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal.

Mapa 14. Persoas afiliadas á Seguridade Social. 2014. Media mensual. Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

Mapa 15. Evolución de persoas afiliadas a Seguridade Social. 2007-2014. Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

Mapa 16. Número de contratos. 2014. Media mensual. Fonte: Base de contratos. Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Mapa 17. Evolución de contratos. 2007-2014. Fonte: Base de contratos. Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Socioeconómicos.

Mapa 18. Renda dispoñible bruta. En miles de euros. 2009. Fonte: Contas de distribución da renda dos fogares por concellos. IGE

Mapa 19. Renda dispoñible bruta por habitante. 2009. Fonte: Contas de distribución da renda dos fogares por concellos. IGE

Mapa 20. PIB municipal. En miles de euros. 2012. Fonte: PIB. Base 2008. IGE.

Mapa 21. PIB por habitante. 2012. Fonte: PIB. Base 2008. IGE.

Mapa 22. Número de empresas. 2013. Fonte: Directorio de Empresas. IGE.

Mapa 23. Evolución do número de empresas. 2007-2013. Fonte: Directorio de Empresas. IGE.

Sector pesqueiro.

Mapa 24. Empresas pesqueiras por actividade CNAE. Media mensual. 2014. Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social. IGE.

Mapa 25. Persoas afiliadas ao sector pesqueiro segundo actividade CNAE. Media mensual. 2014. Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social. IGE.

Mapa 26. Persoas afiliadas ao réxime do mar. Media mensual. 2014. Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social. IGE.

Mapa 27. Vendas en lonxas. Miles de quilos. 2014. Fonte: Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar.

Mapa 28. Evolución de vendas en miles de quilos. 2007-2014. Fonte: Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar.

Mapa 29. Vendas en lonxas. Miles de euros. 2014. Fonte: Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar.

Mapa 30. Evolución de vendas en miles de euros. 2007-2014. Fonte: Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar.

Mapa 31. Número de buques rexistrados. 2015. Fonte: Rexistro buques pesqueiros. Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar.

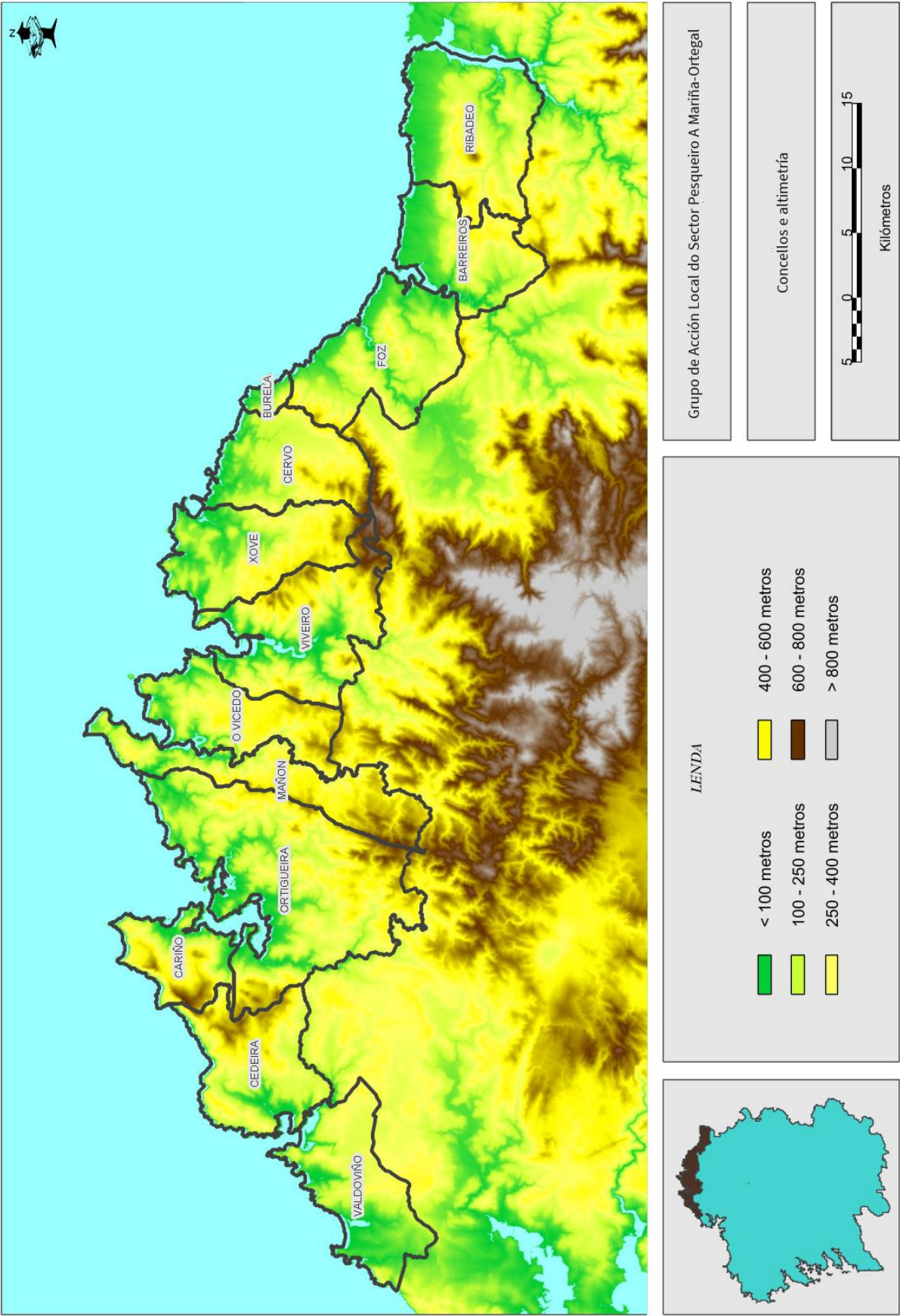
Sector turístico.

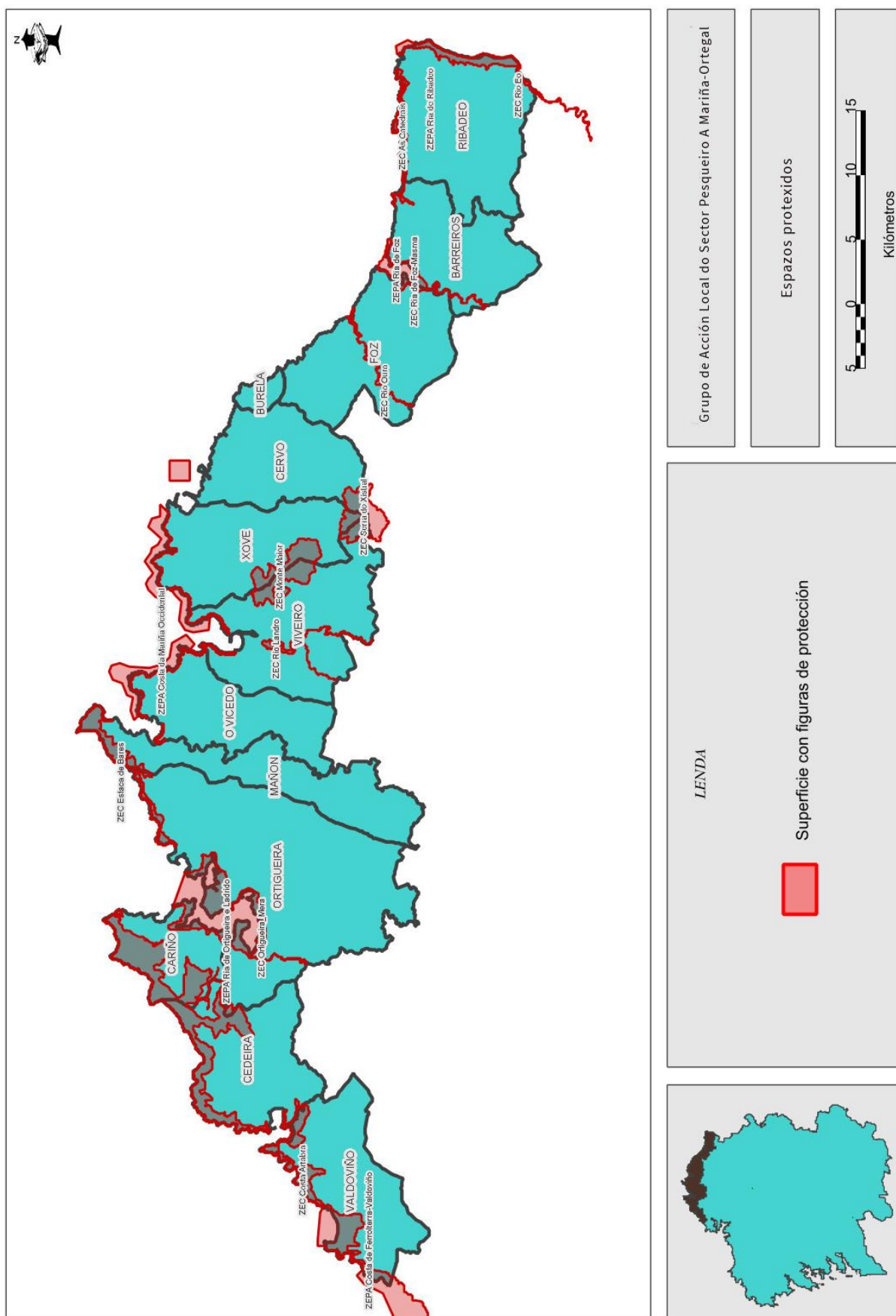
Mapa 32. Aloxamentos turísticos. 2013. Fonte: Directorio de actividades e empresas turísticas. IGE.

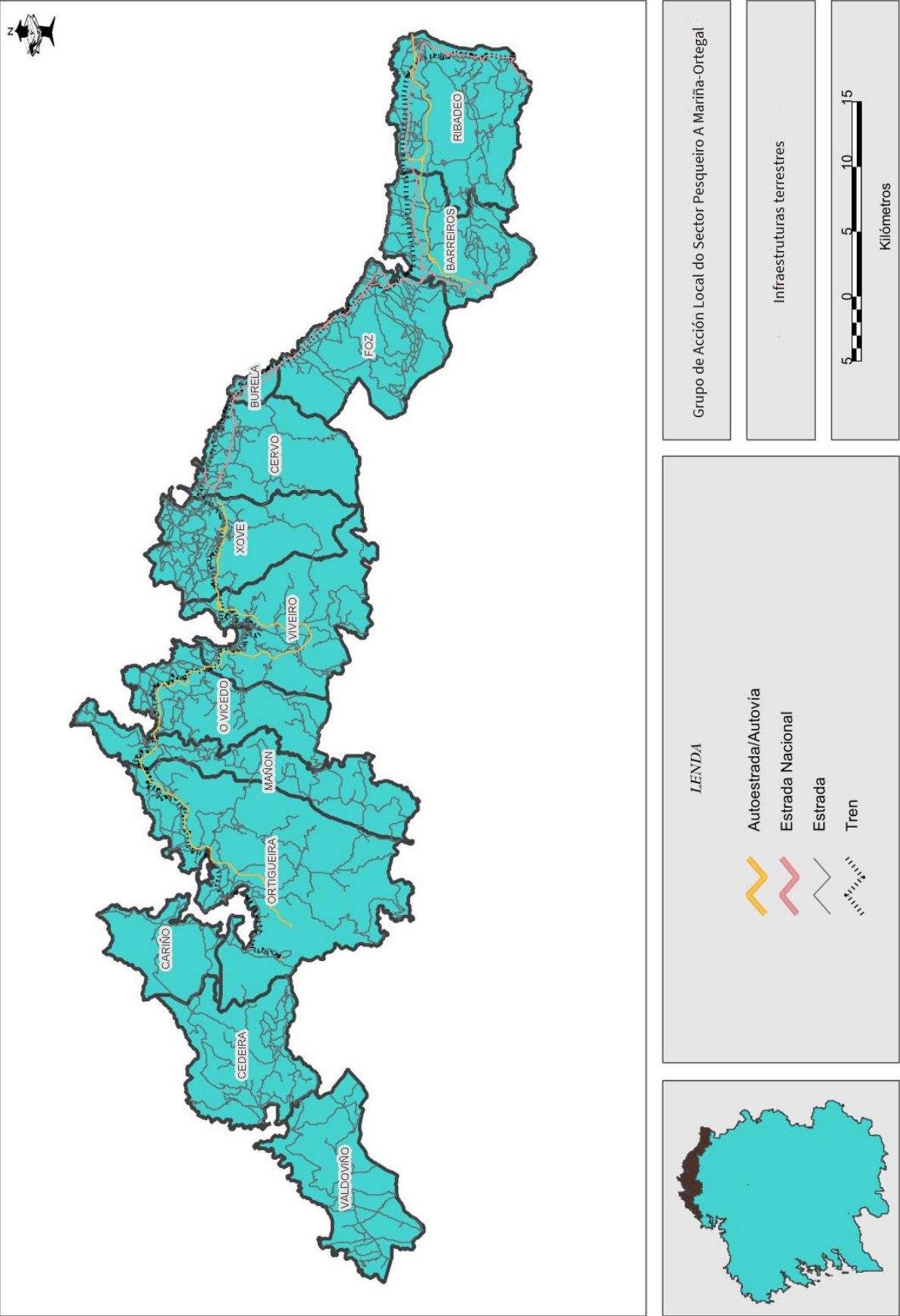
Mapa 33. Prazas en aloxamentos turísticos. 2013. Fonte: Directorio de actividades e empresas turísticas. IGE.

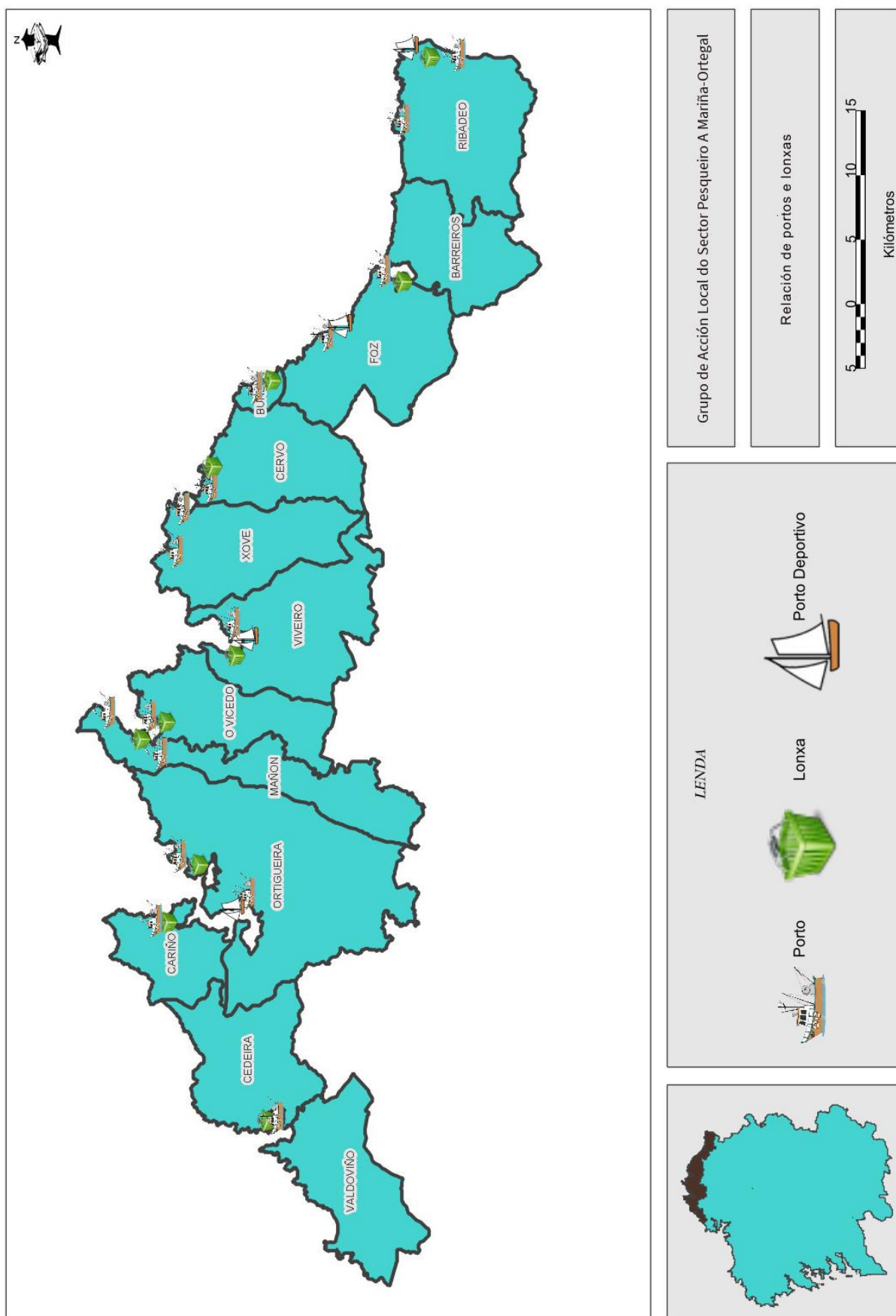
Mapa 34. Empresas turísticas. 2013. Fonte: Directorio de Empresas. IGE.

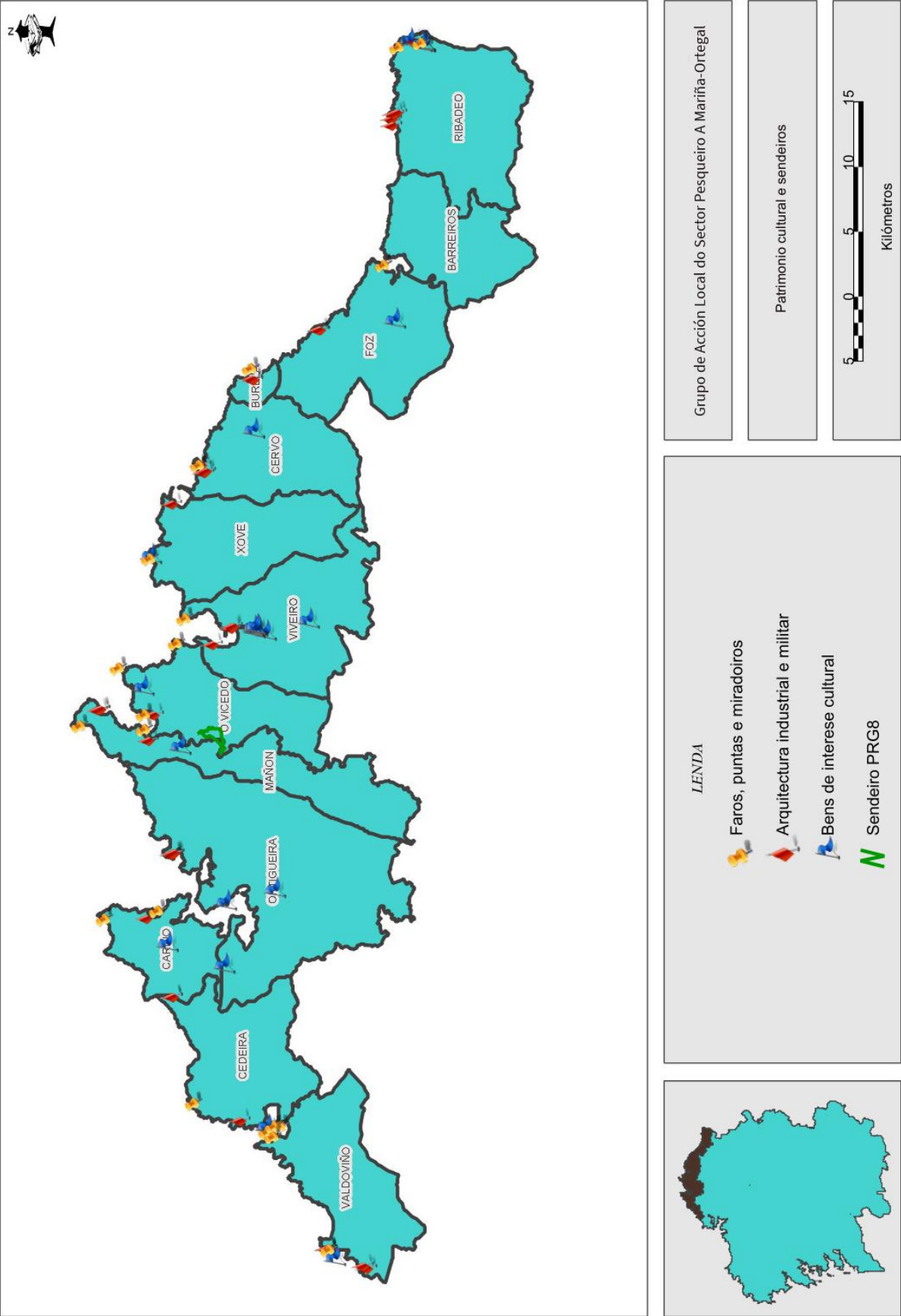

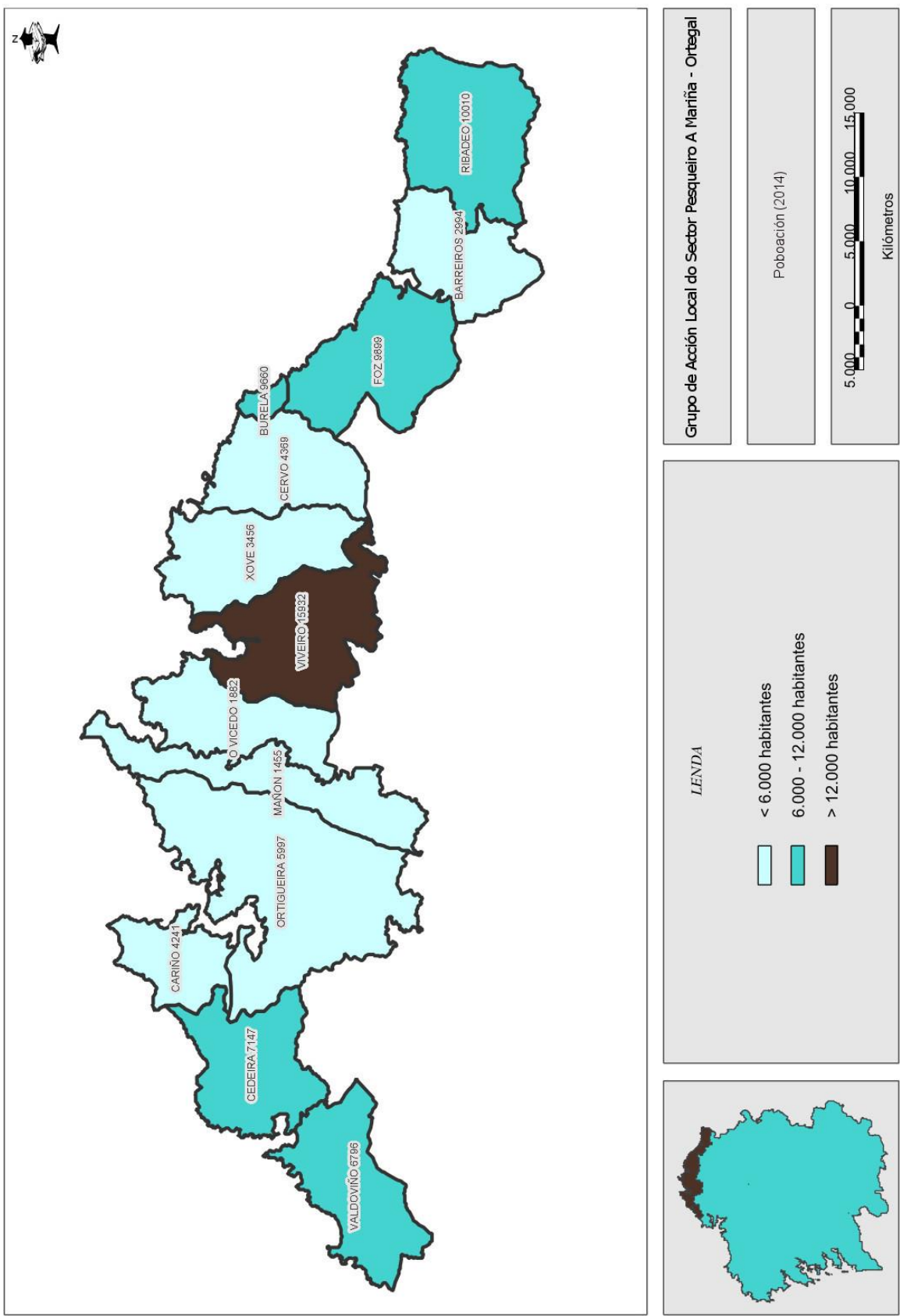

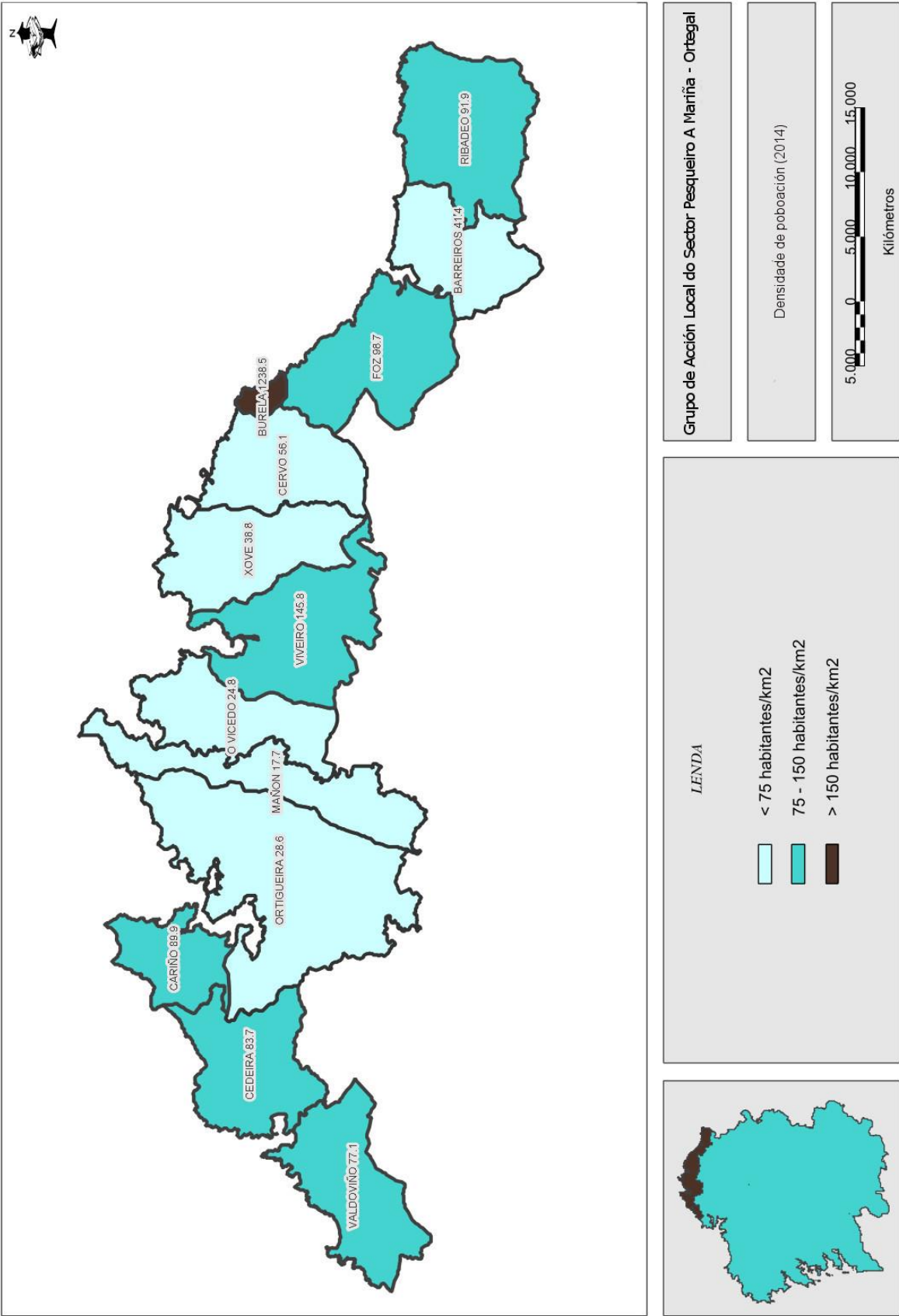

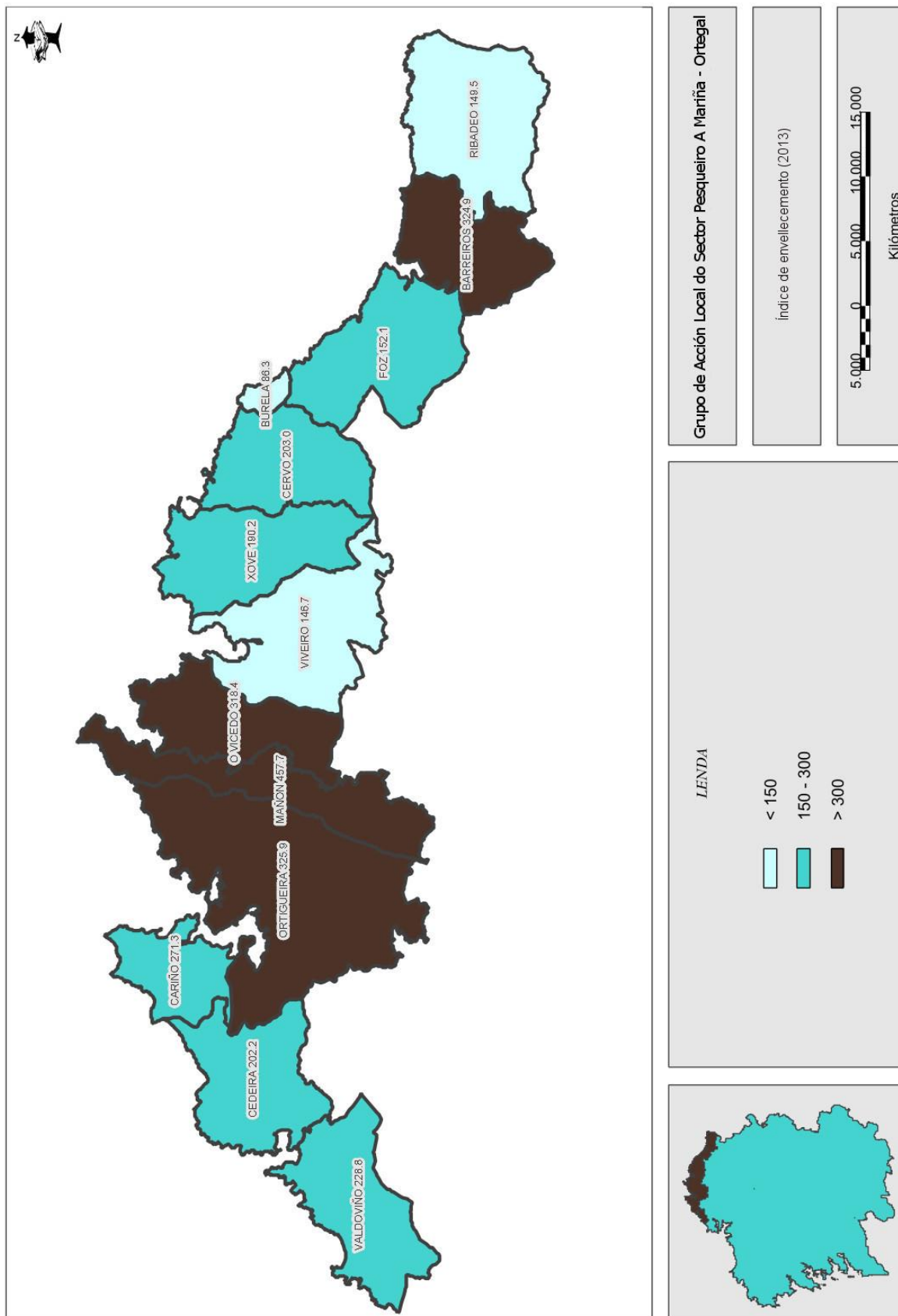

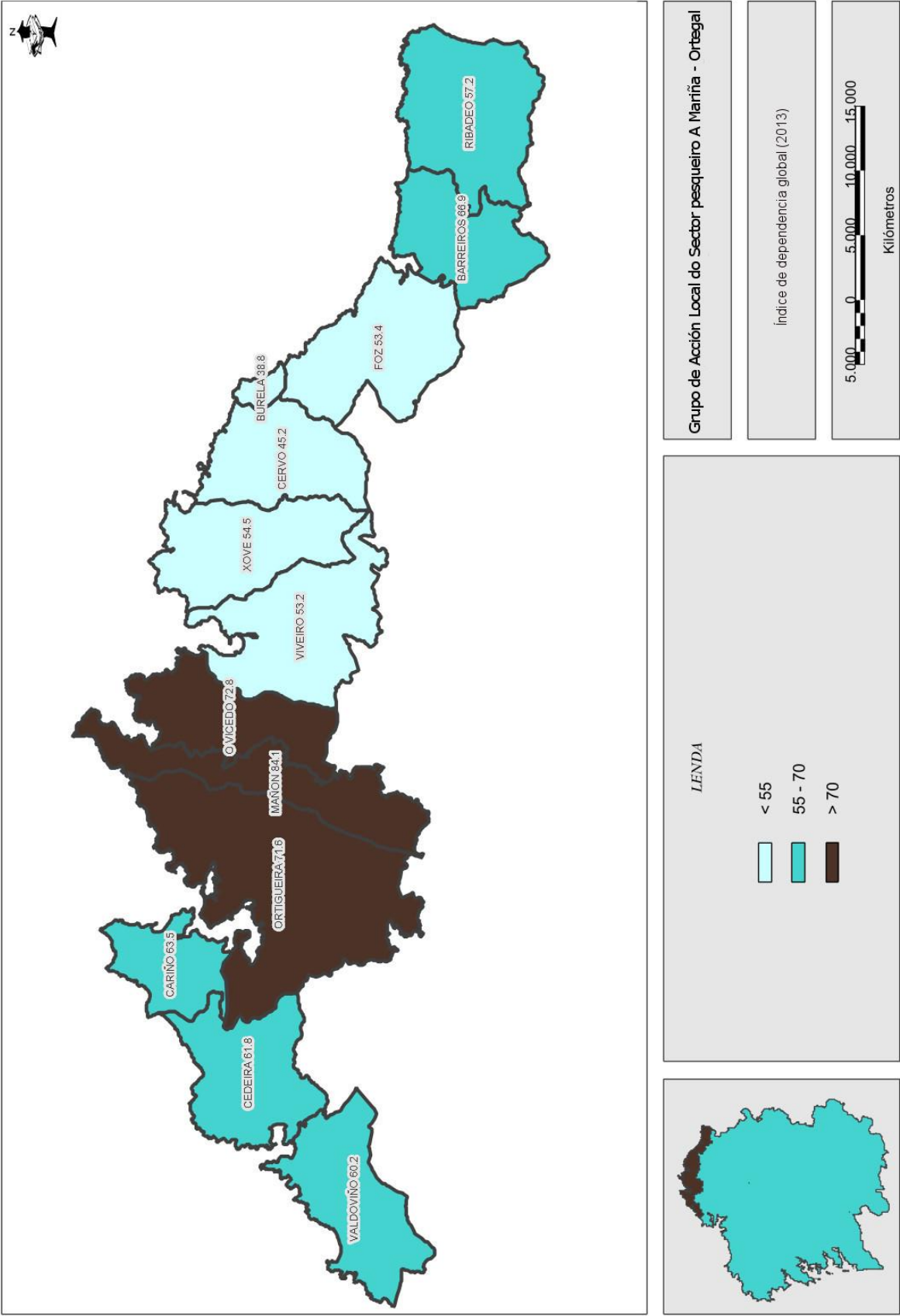

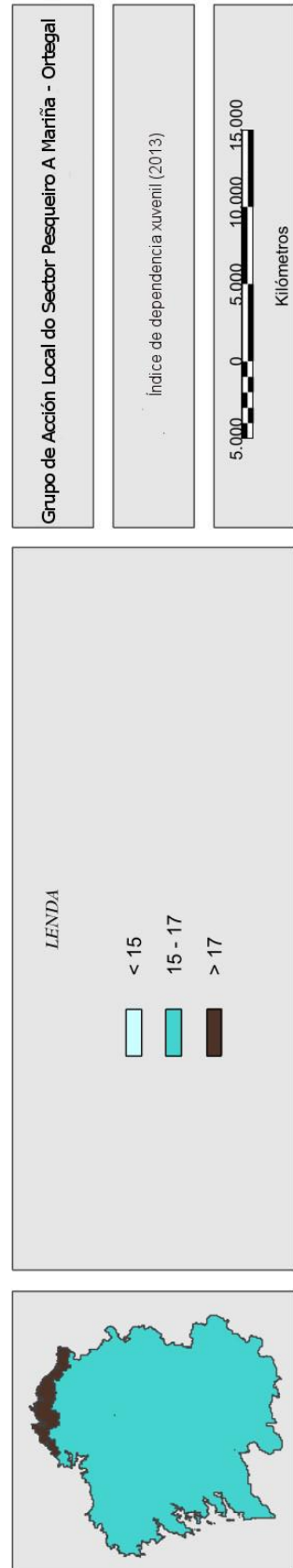
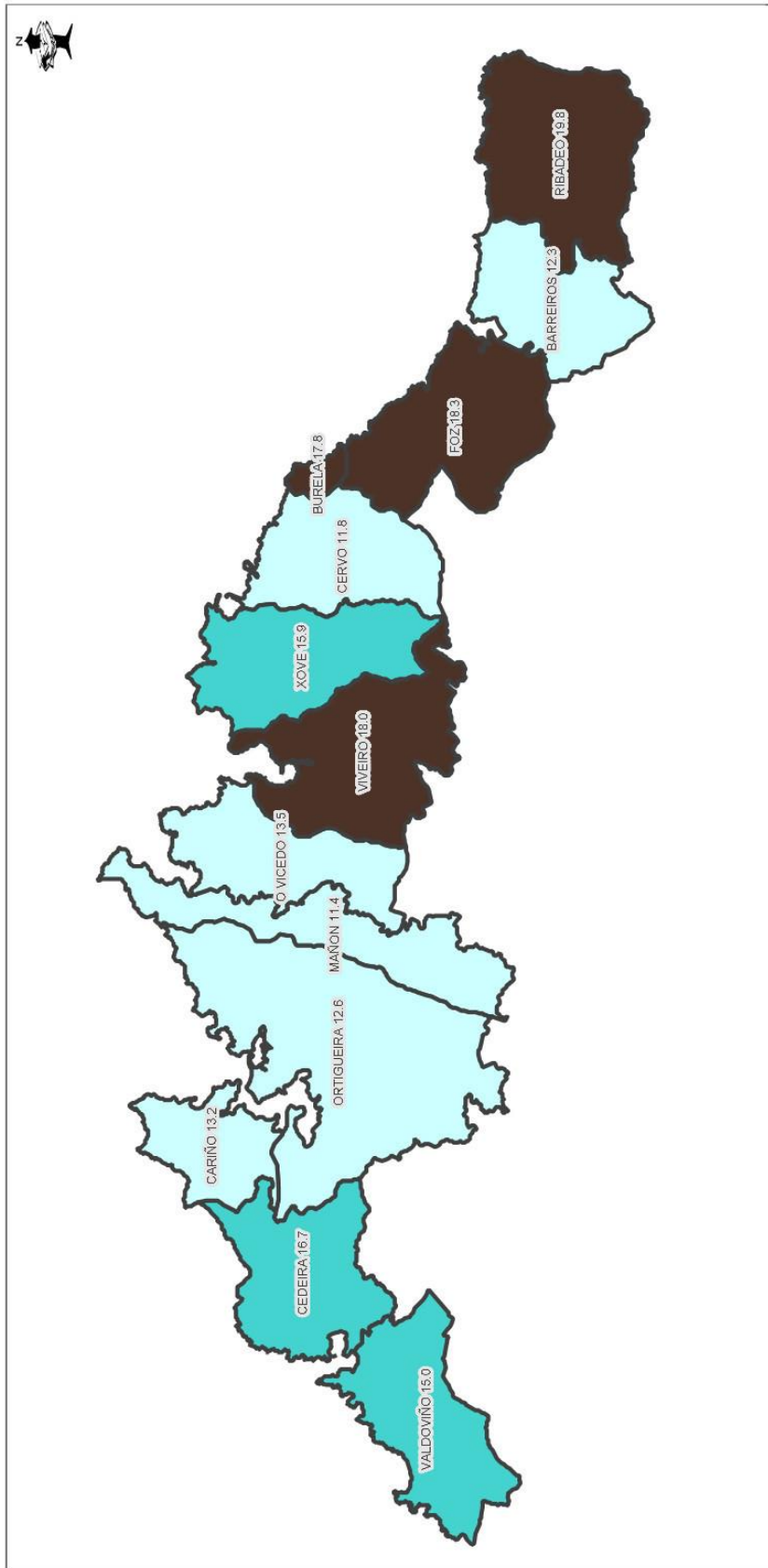

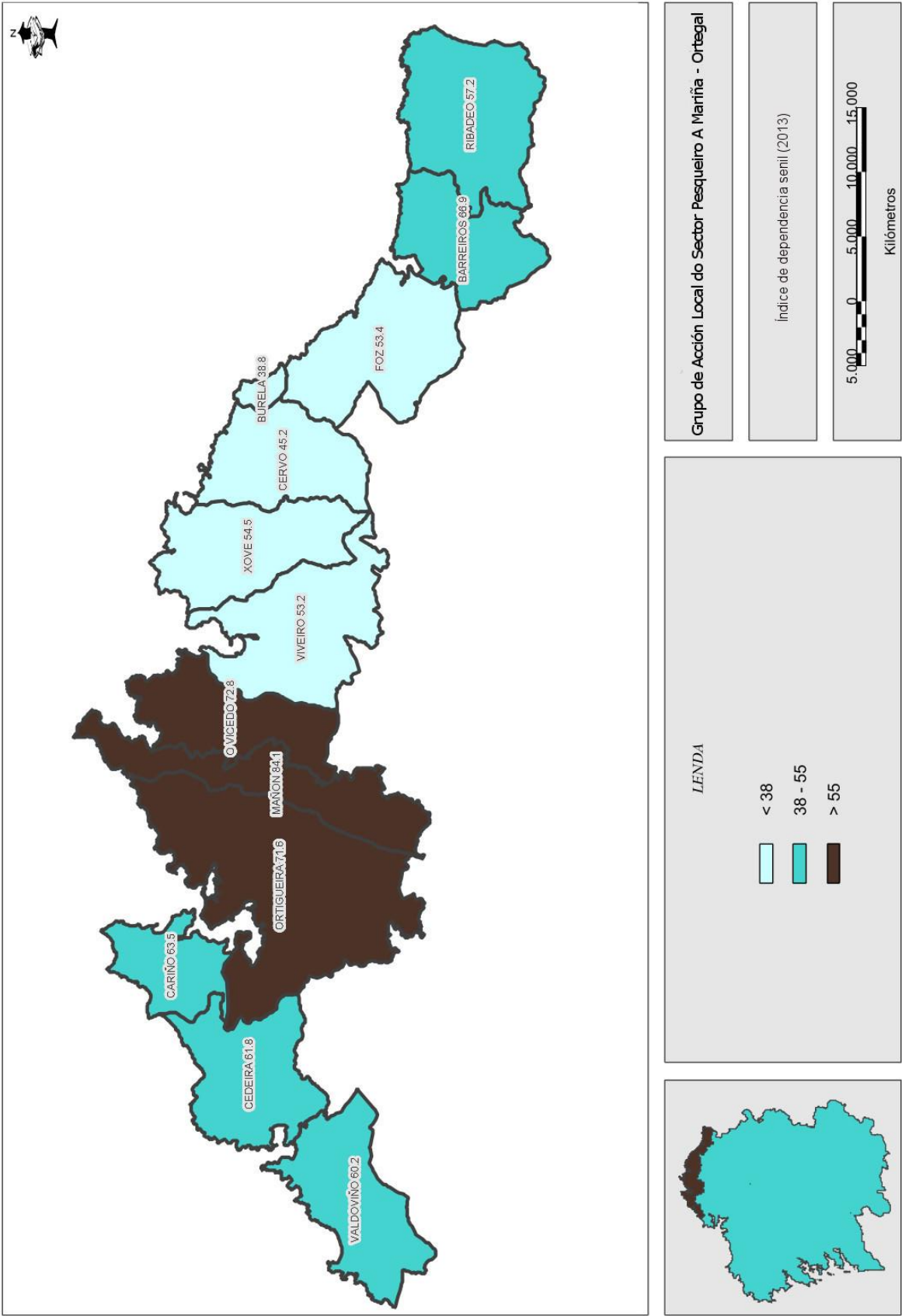

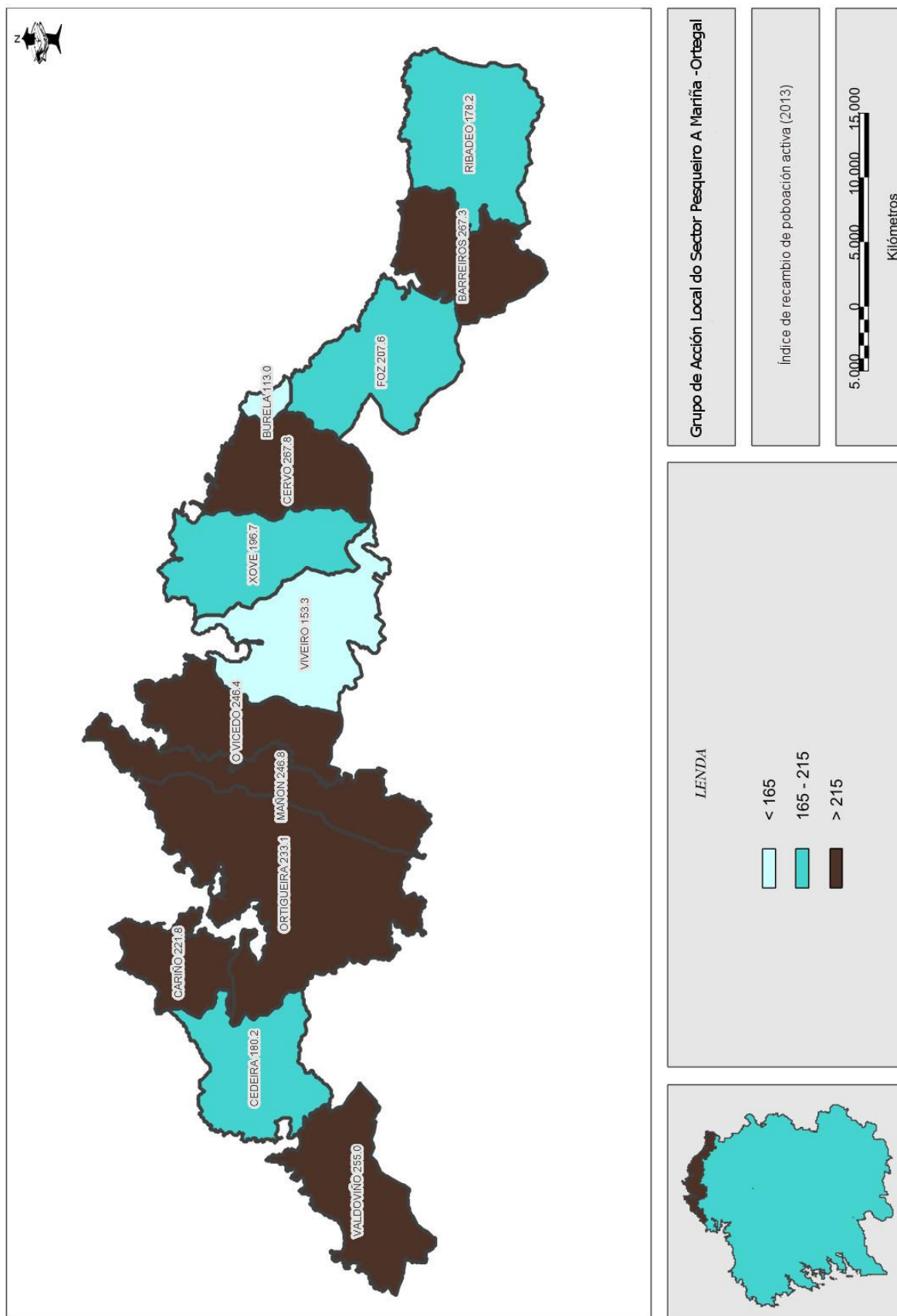

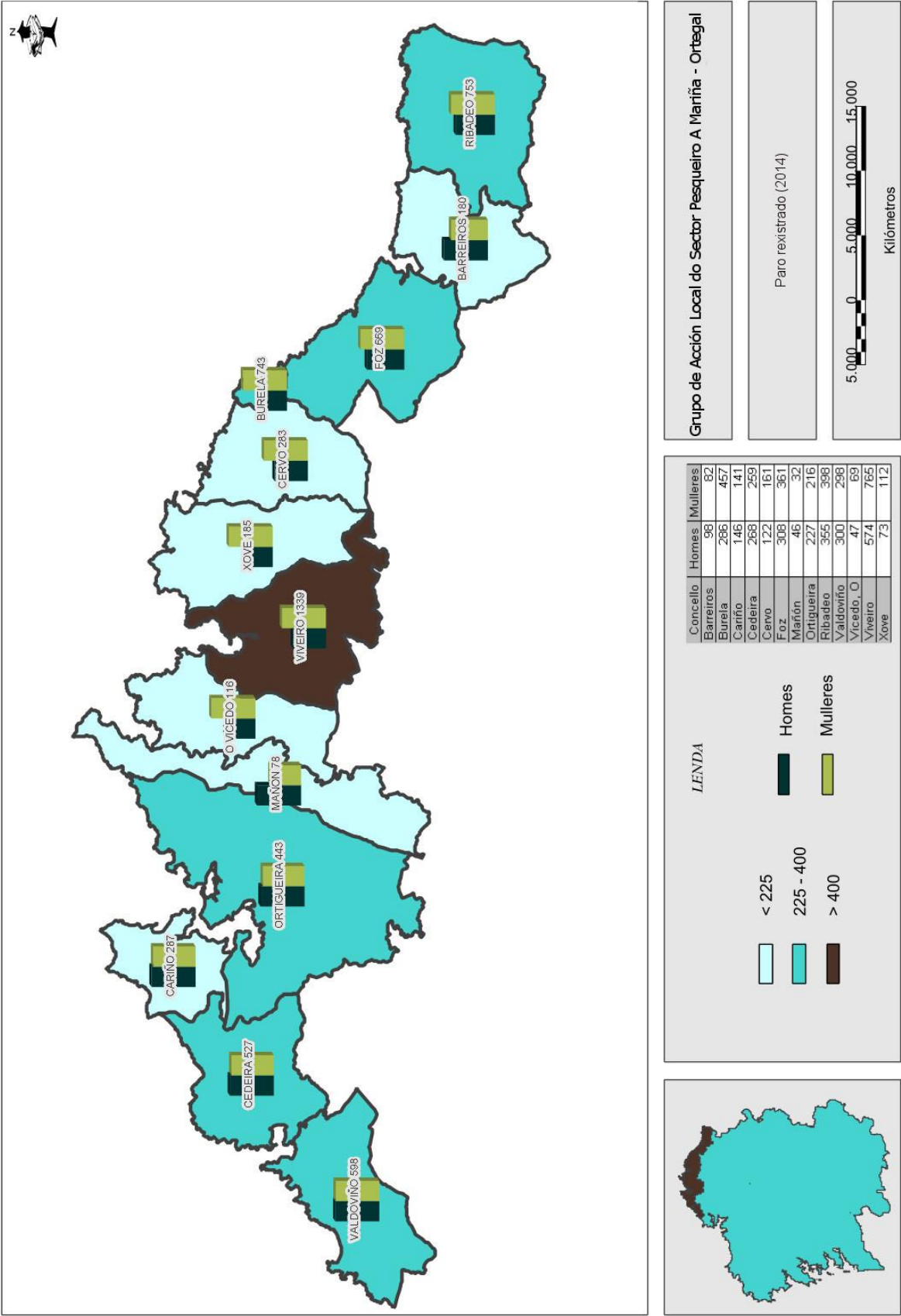

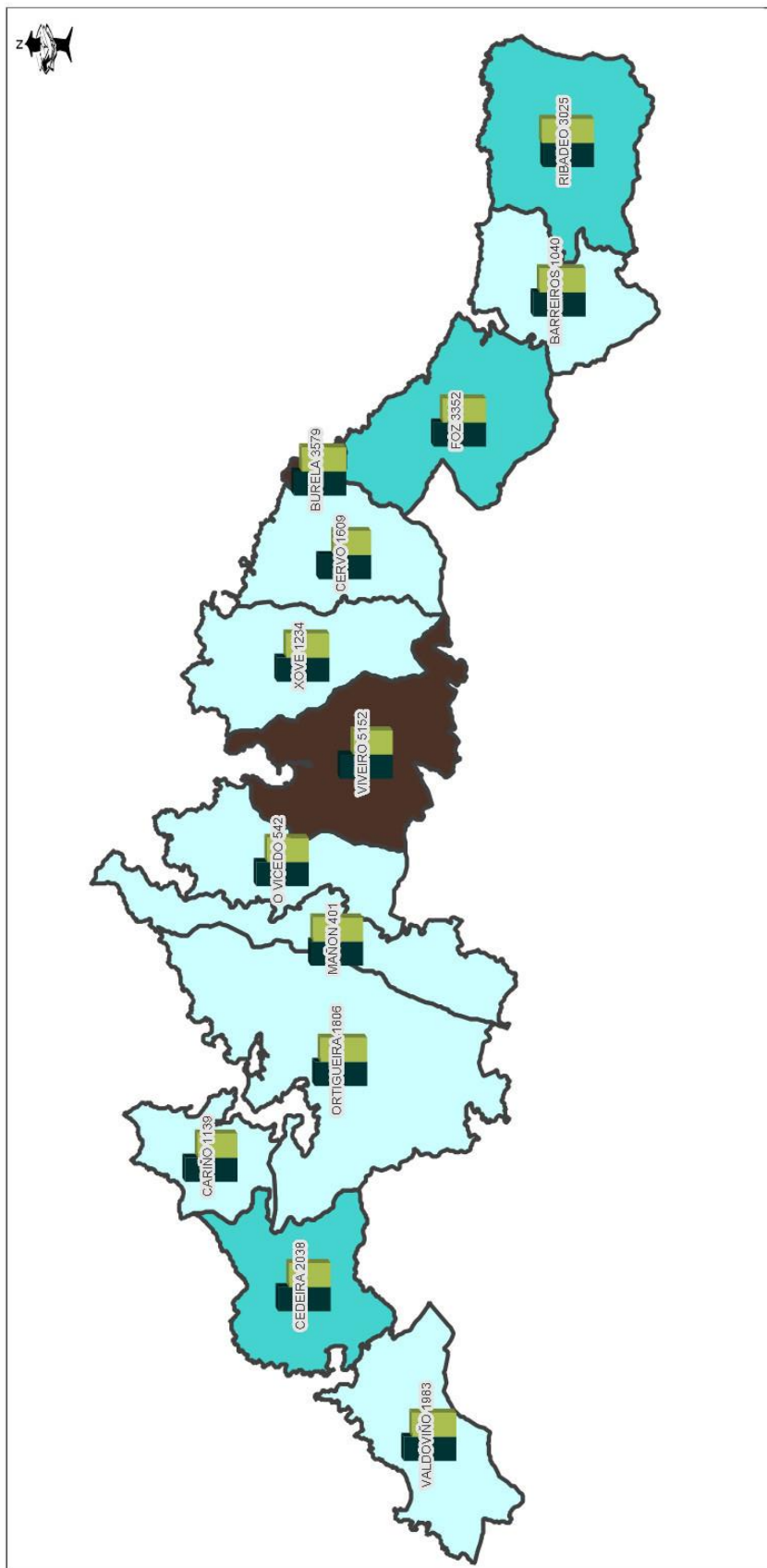

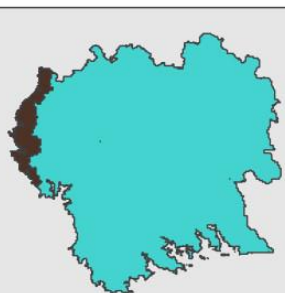
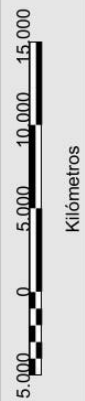

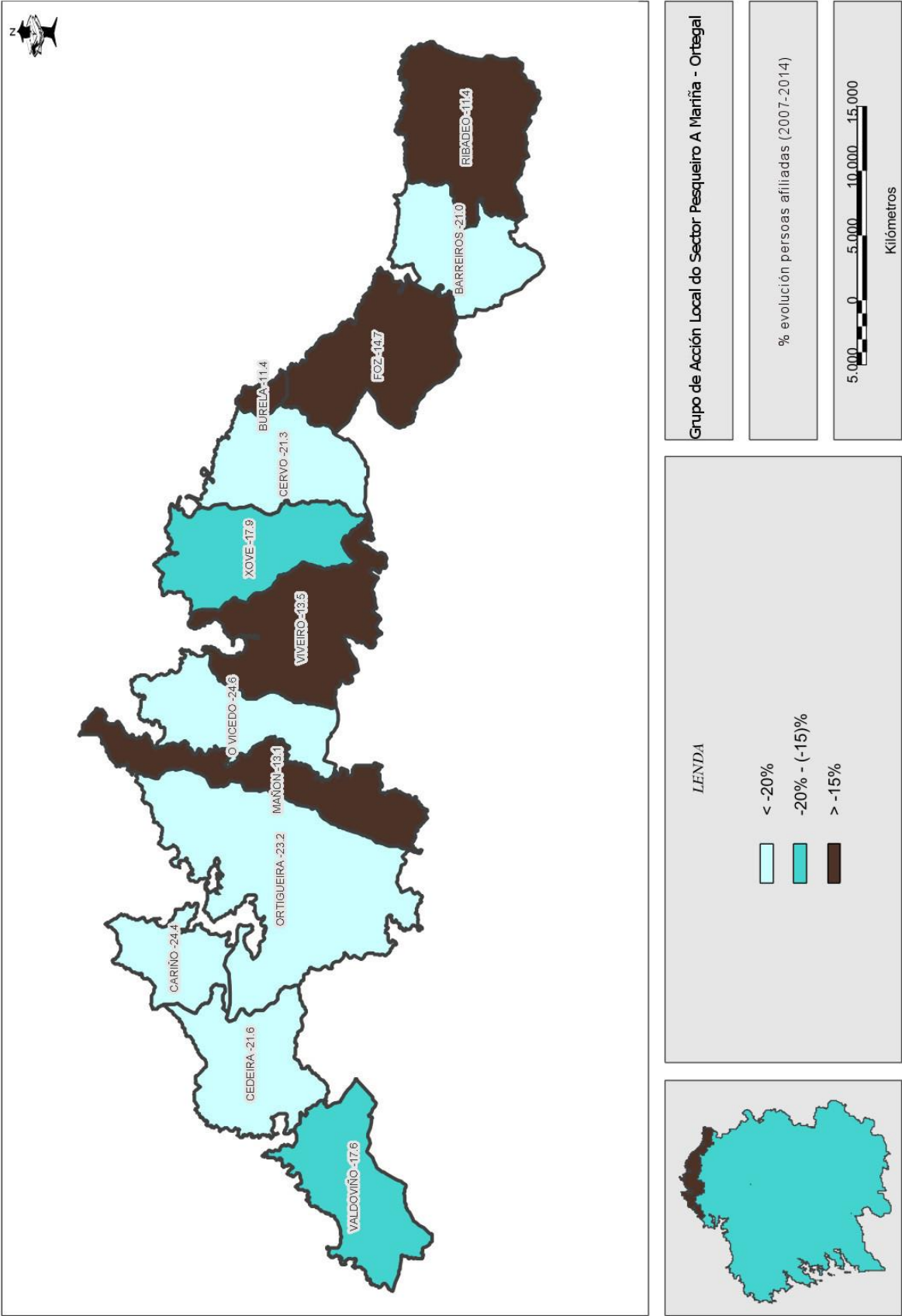

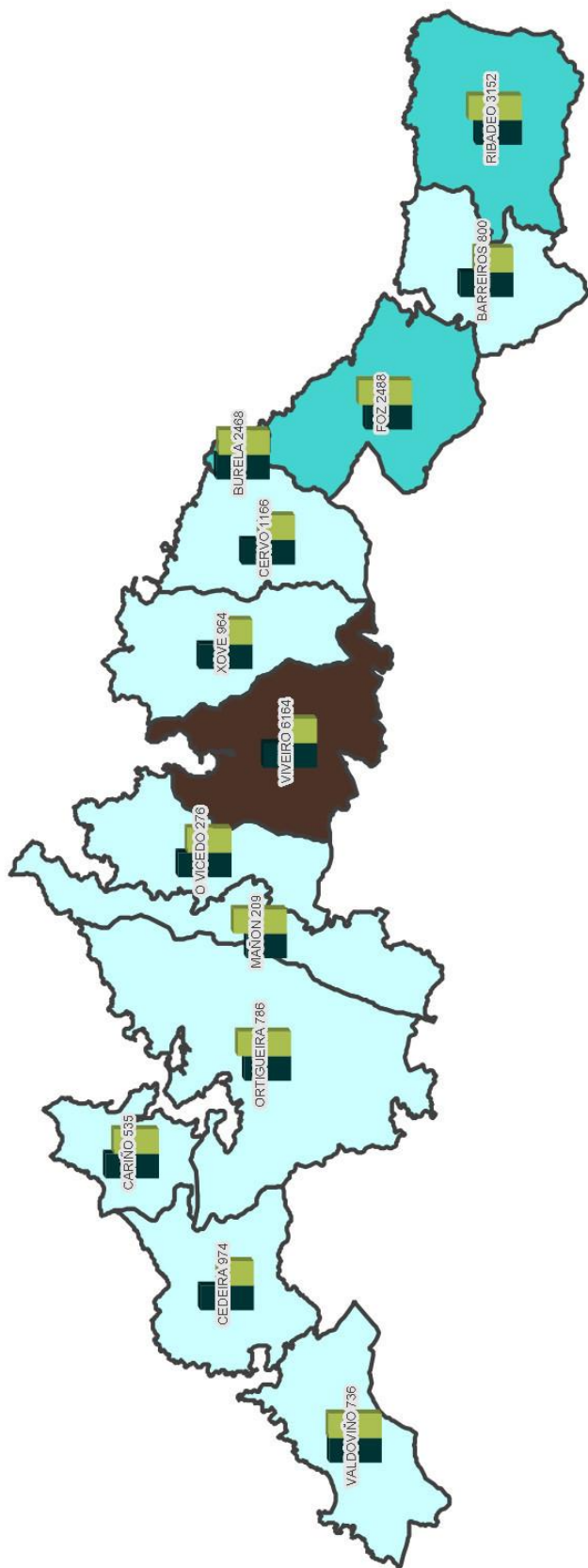

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro A Mariña - Ortigueira

Persoas afiliadas (2014)

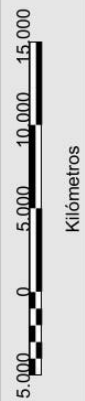

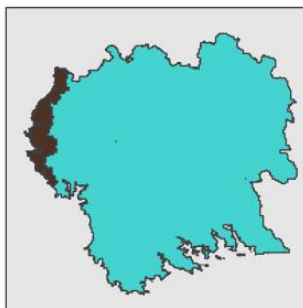
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro A Mariña - Ortegal

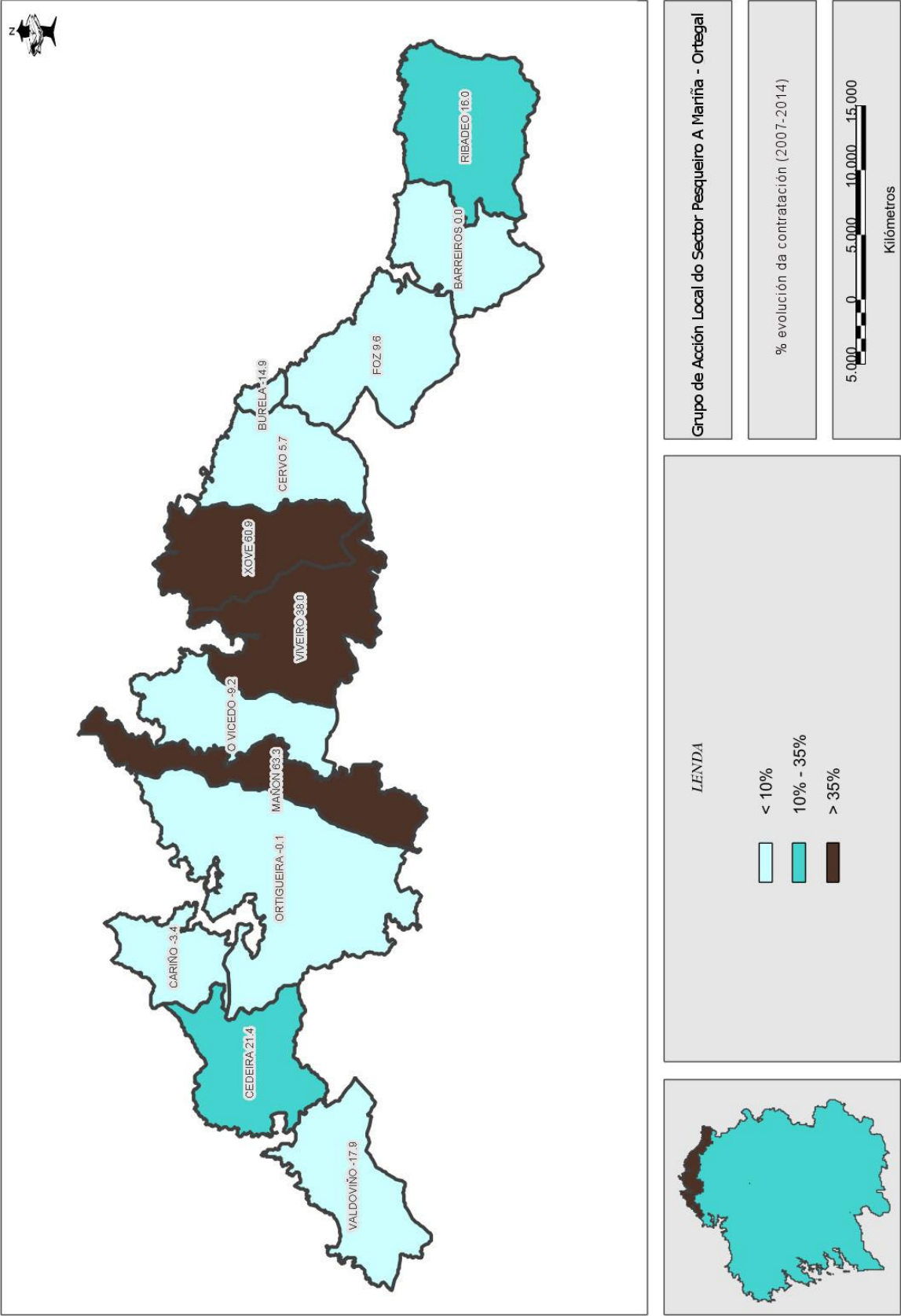
Contratos (2014)

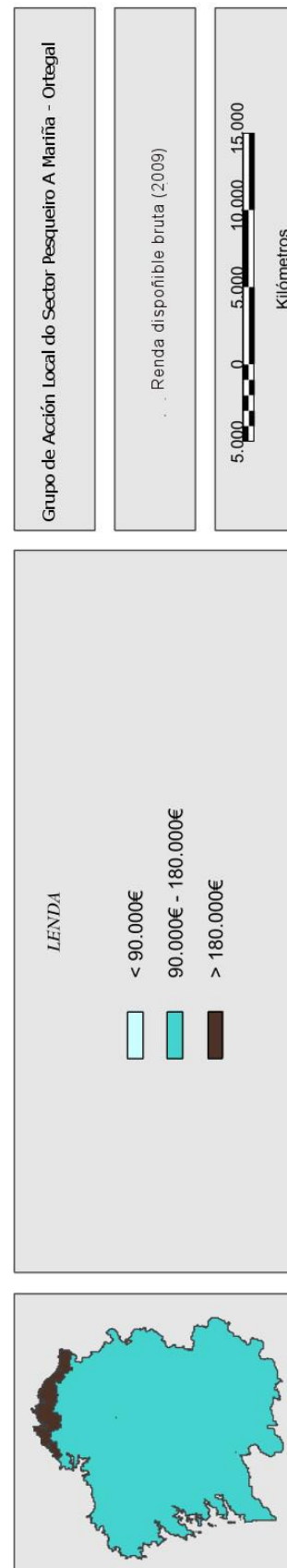
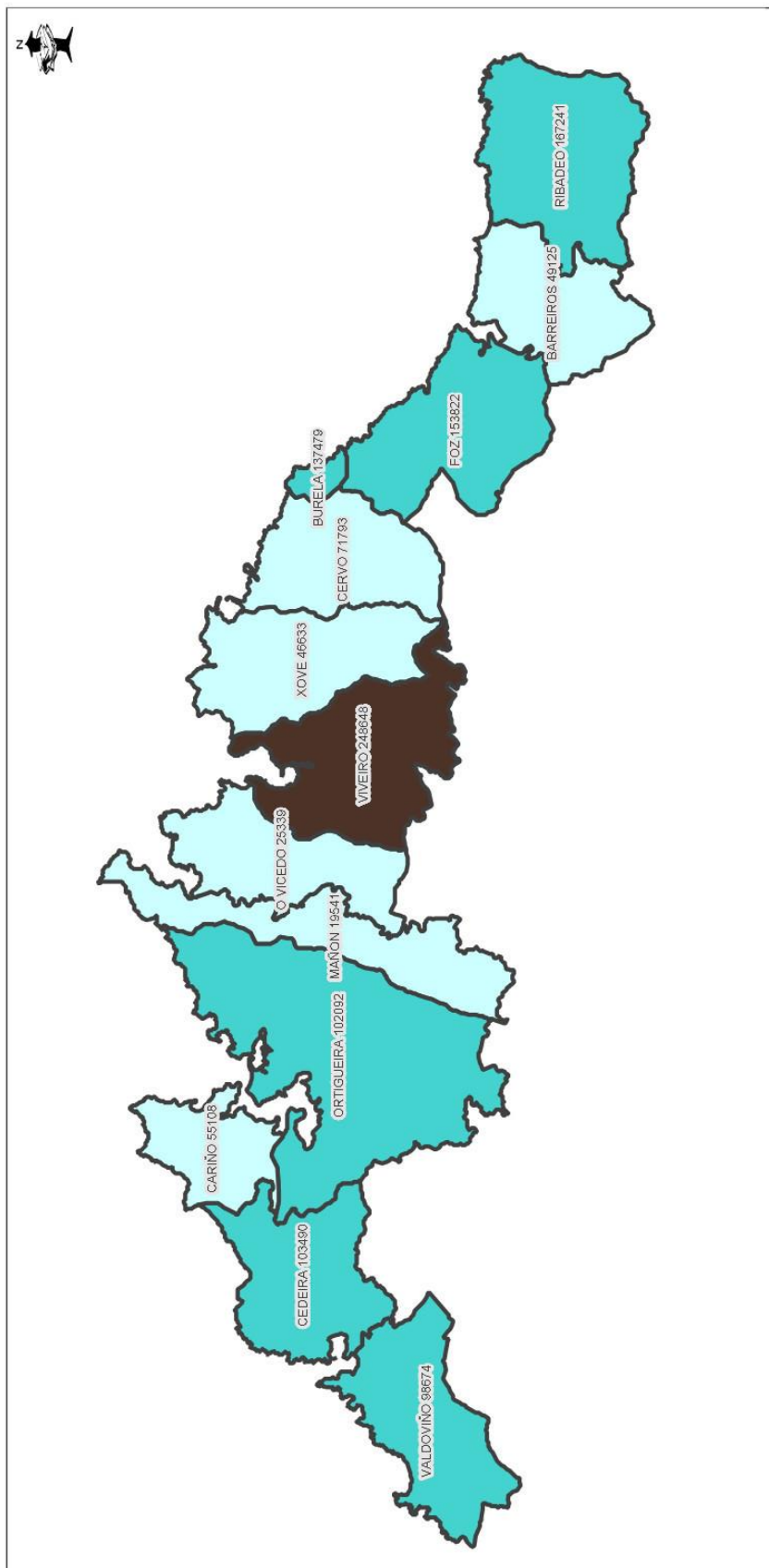

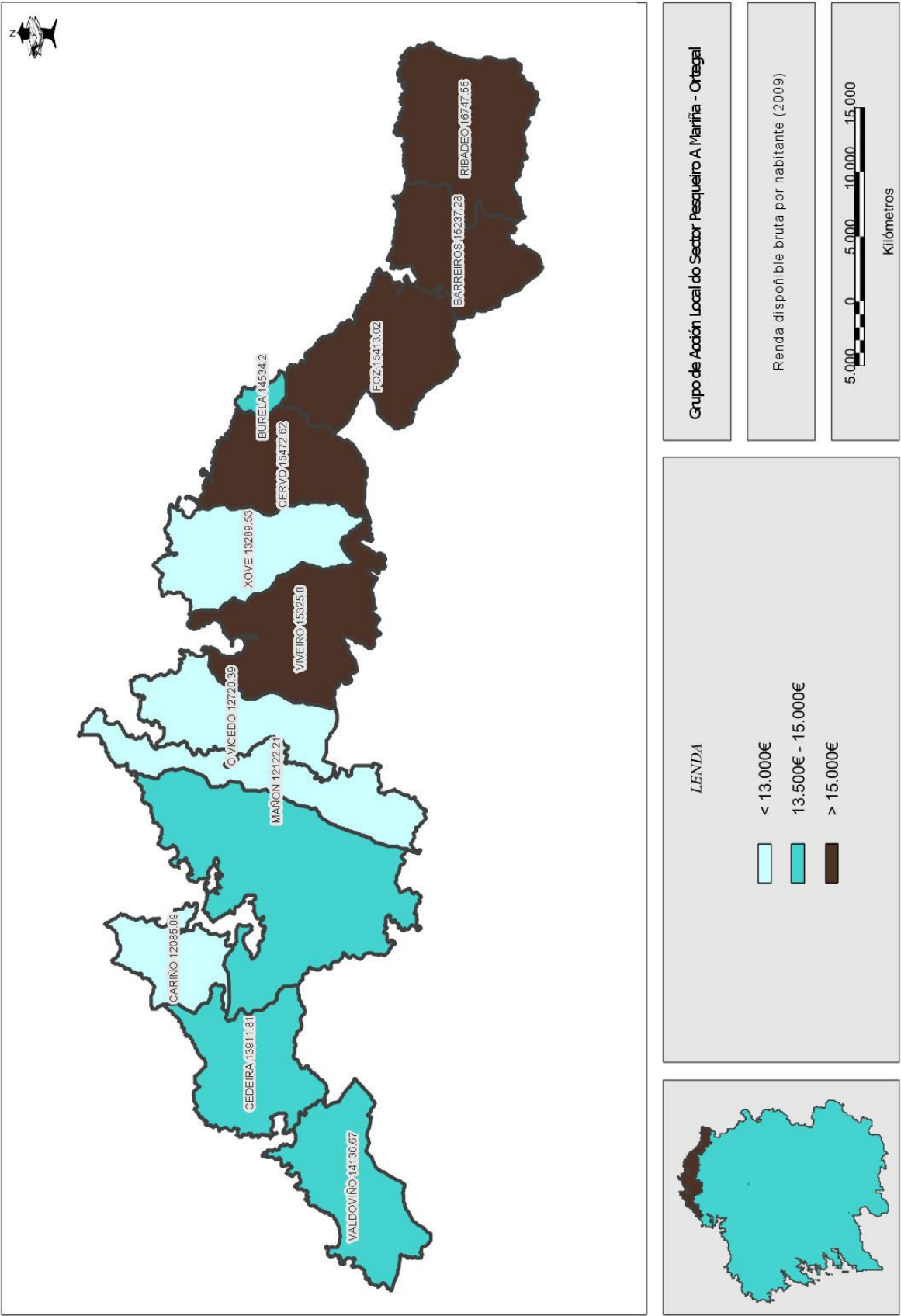
Concello	Homes	Mulleres
Barreiros	465	335
Burela	1.261	1.207
Carino	290	245
Cedeira	583	391
Cervo	699	467
Foz	1.161	1.327
Maion	90	119
Ortigueira	366	420
Ribadeo	1.459	1.693
Valdoviño	364	372
Vicedo, O	151	125
Viveiro	3.784	2.380
Xove	662	302

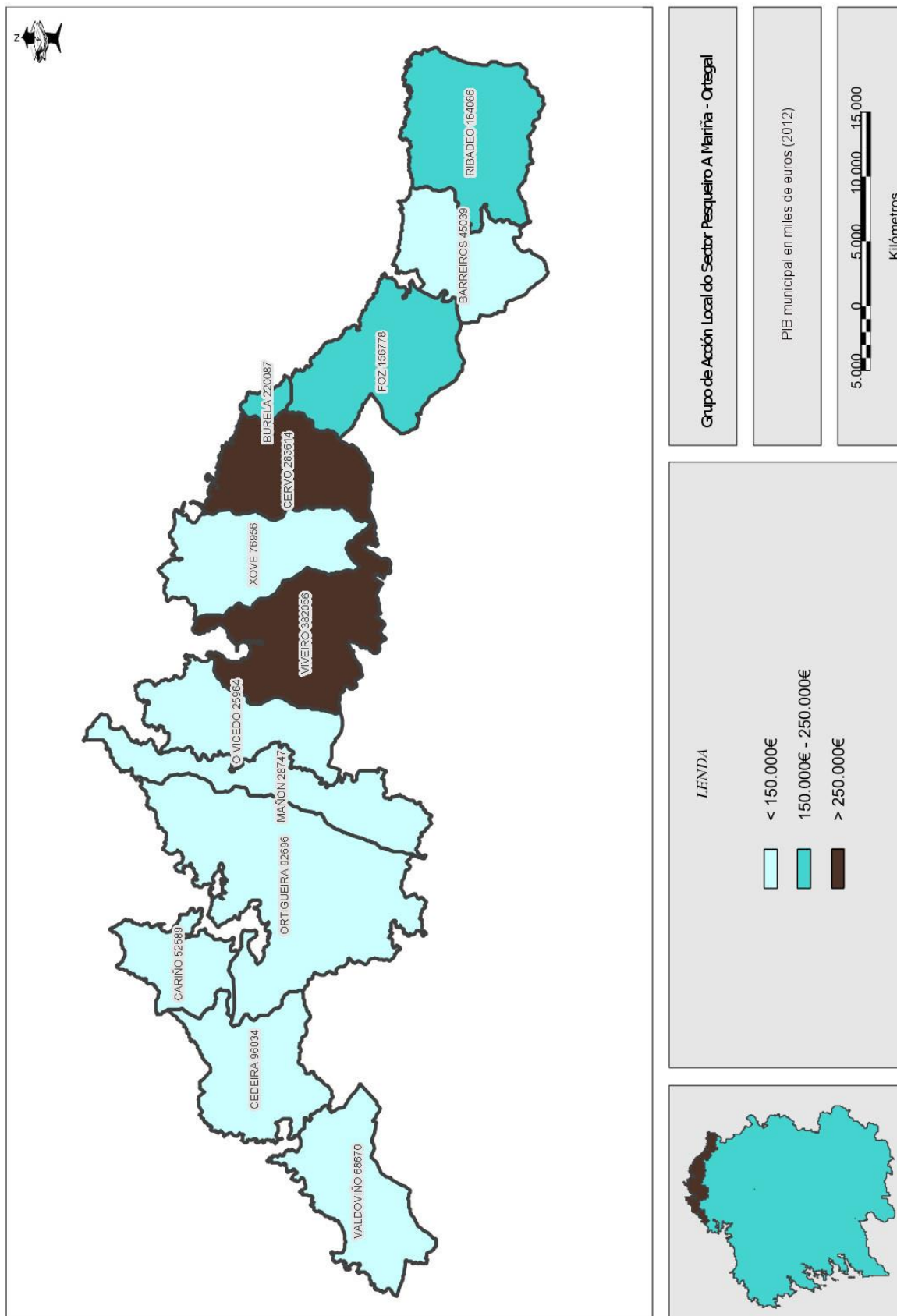
LEENDA

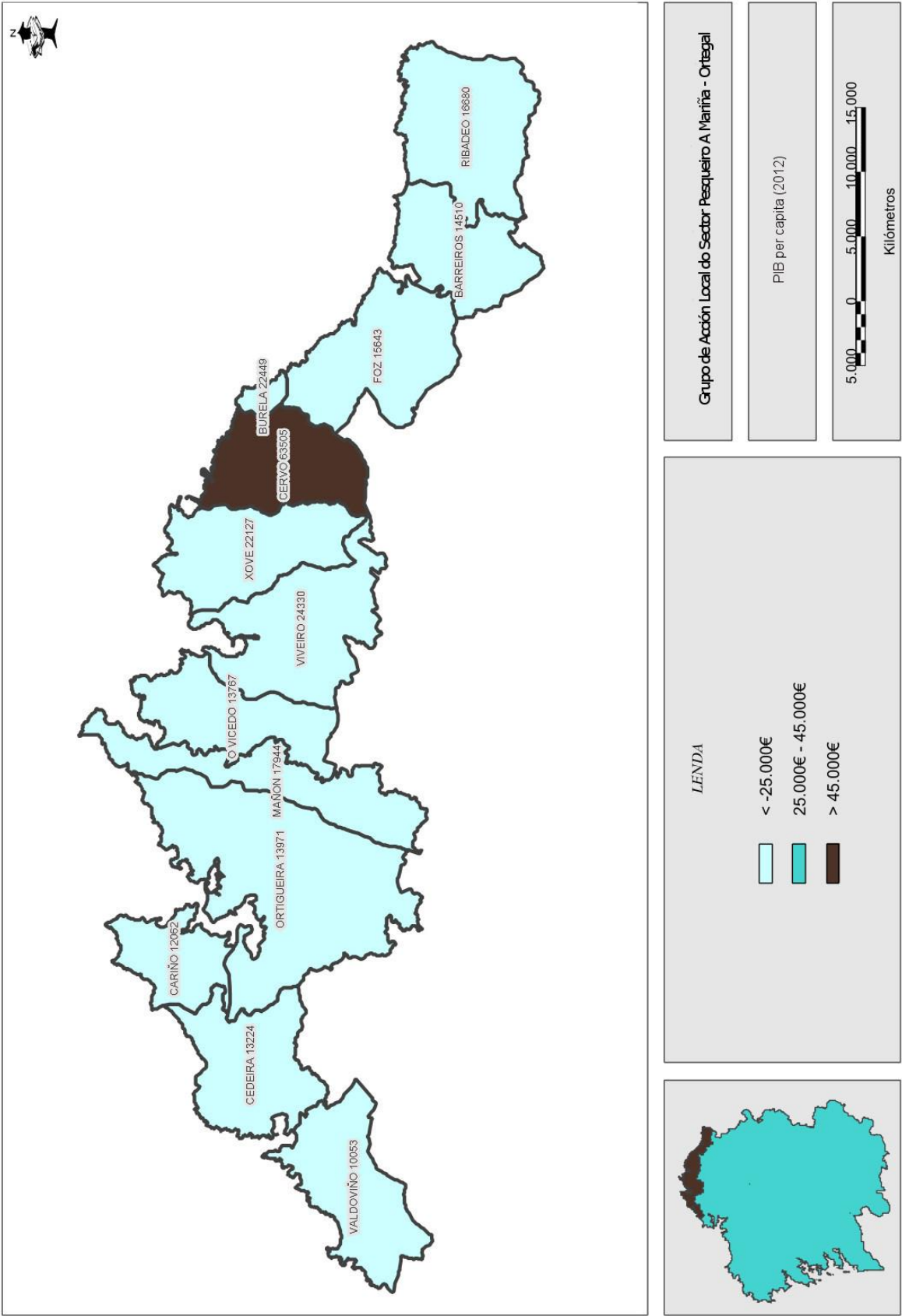

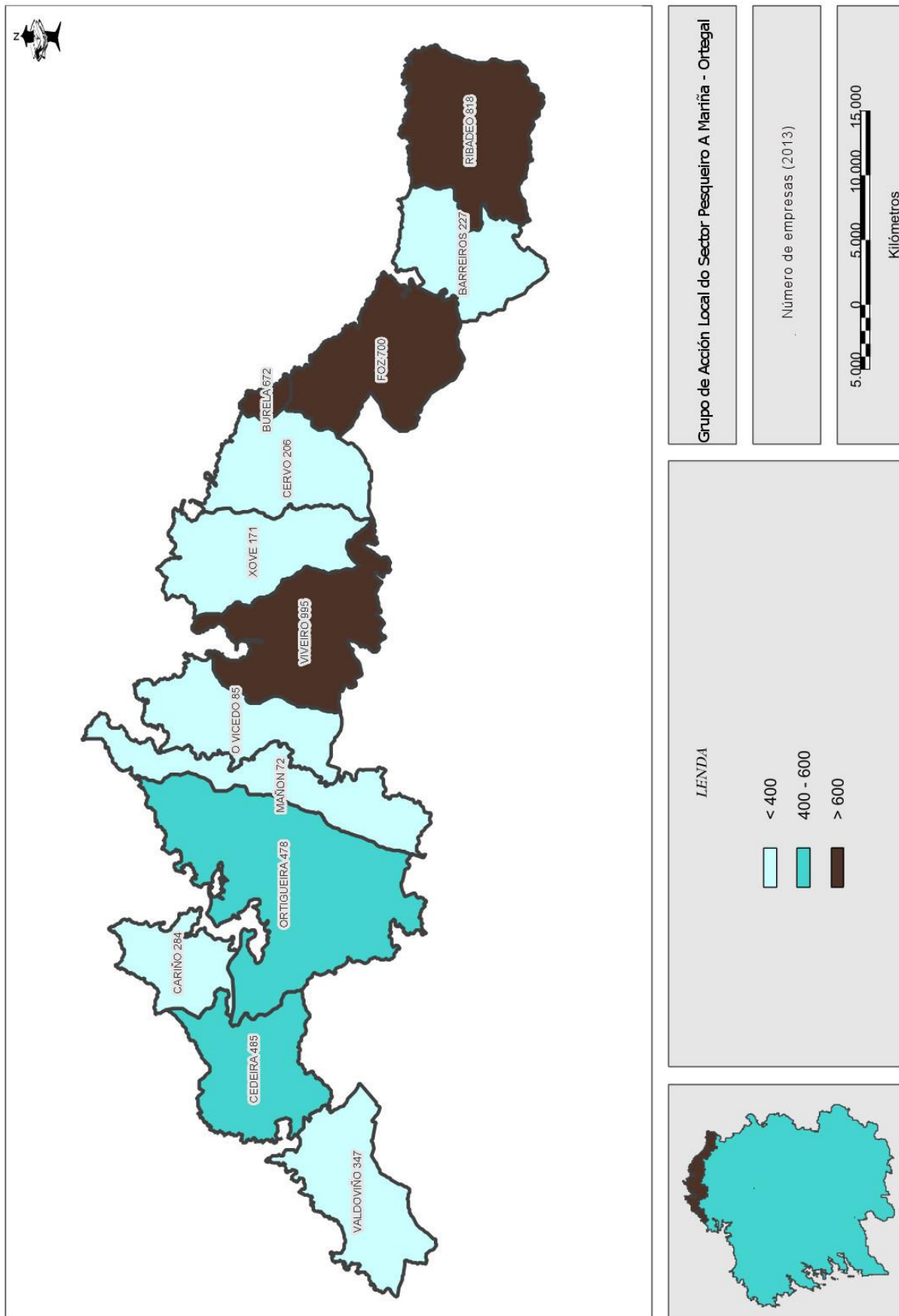

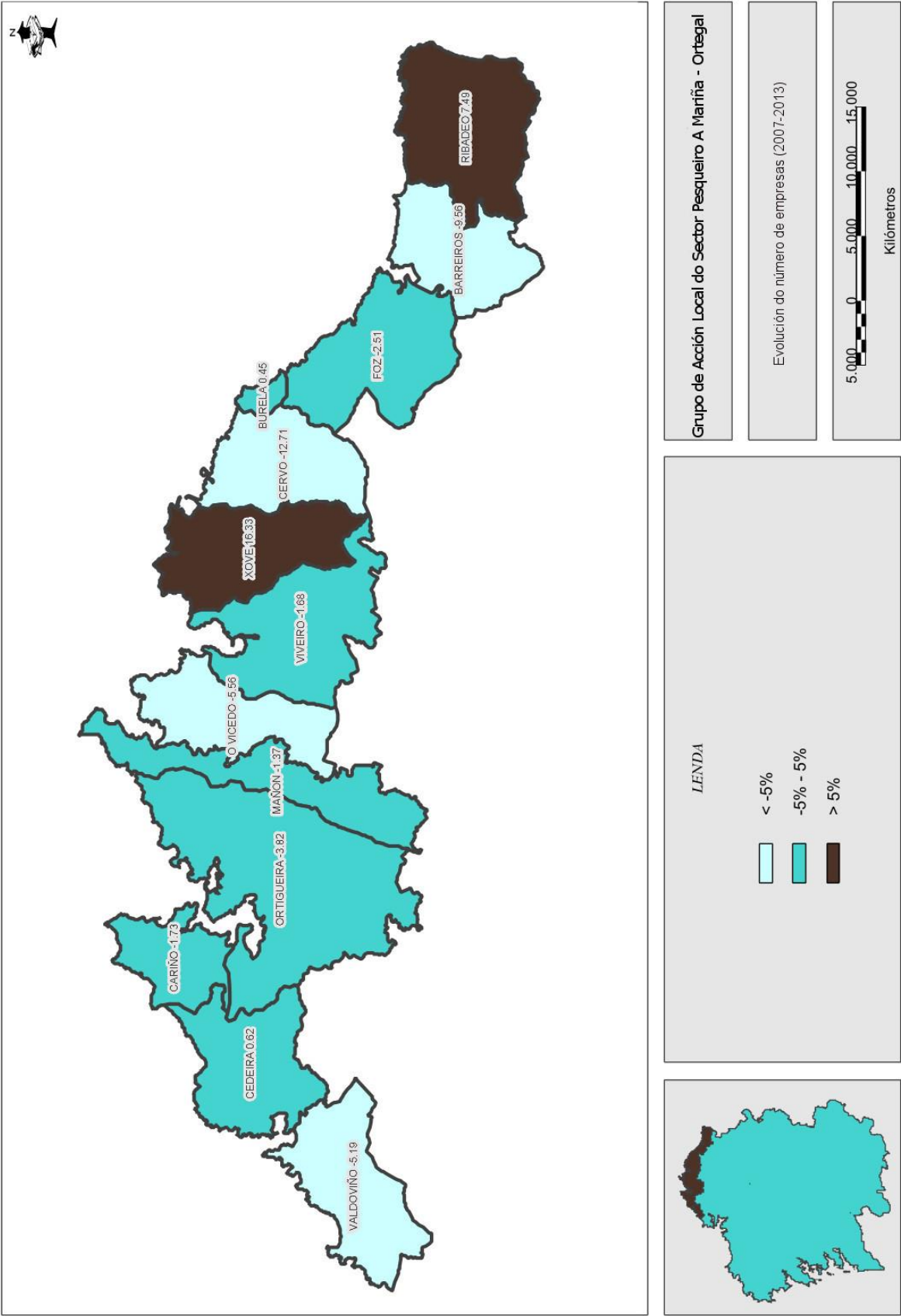

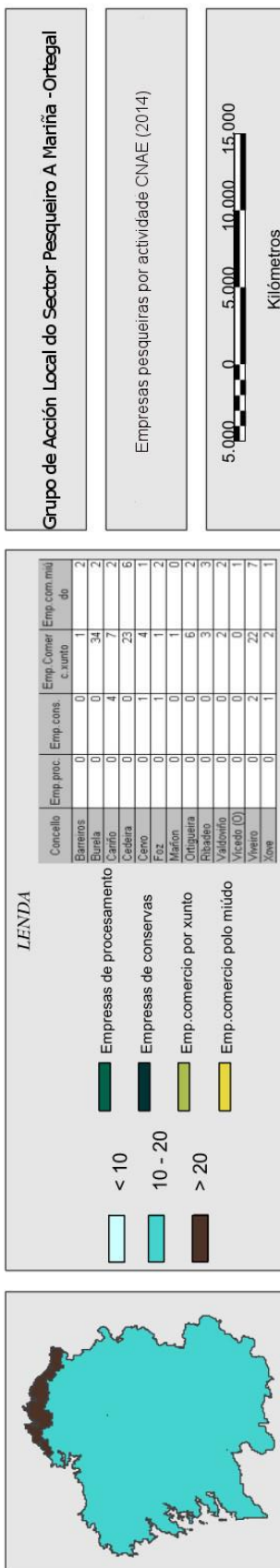
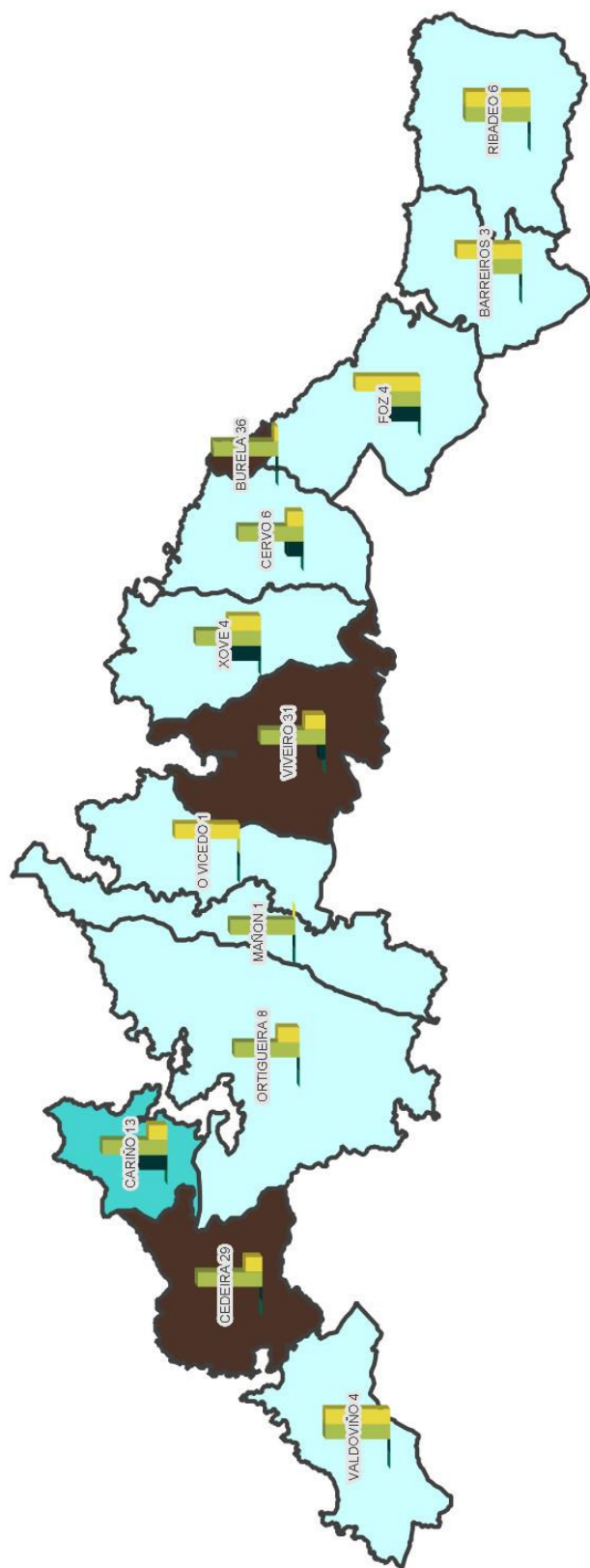

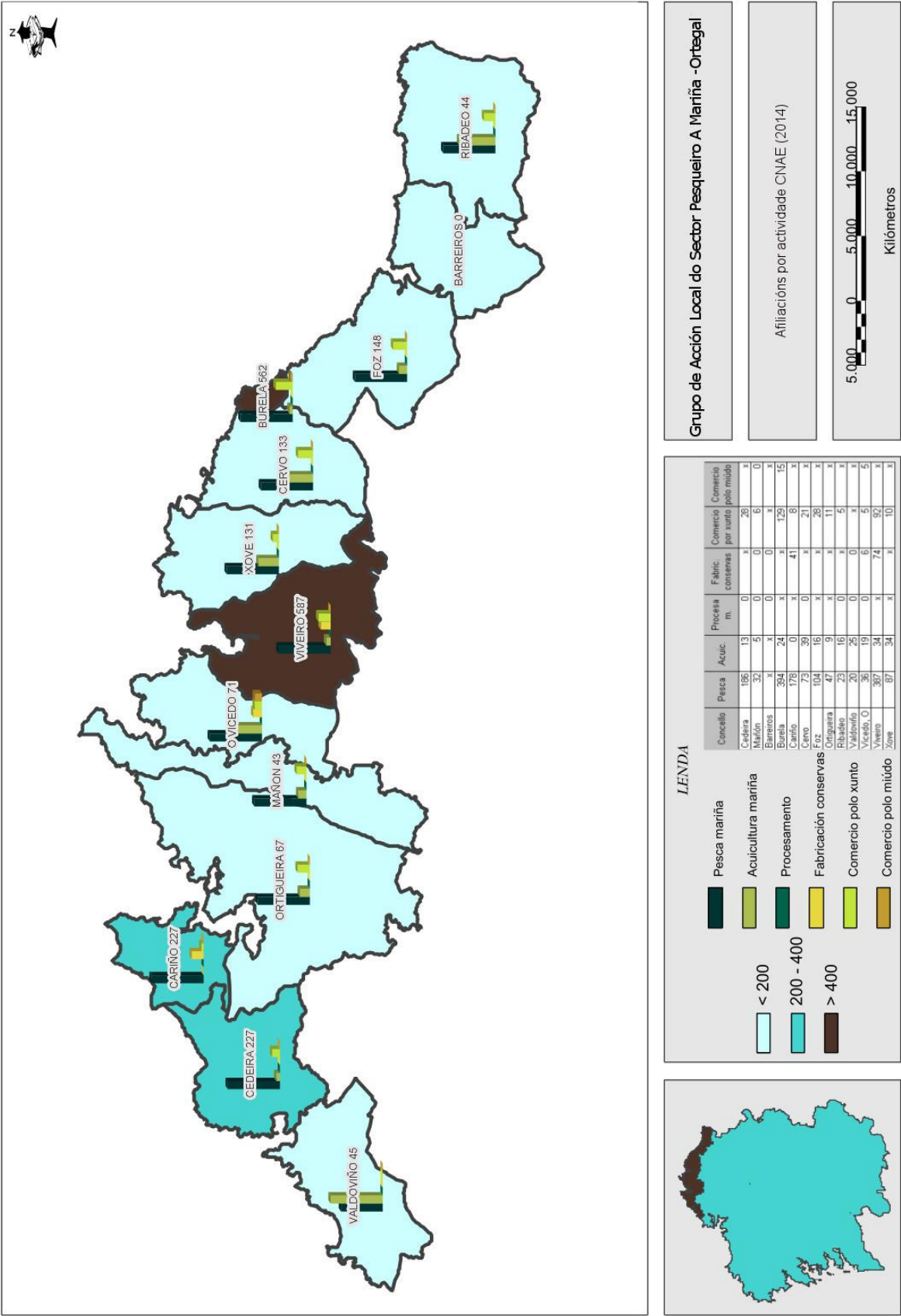

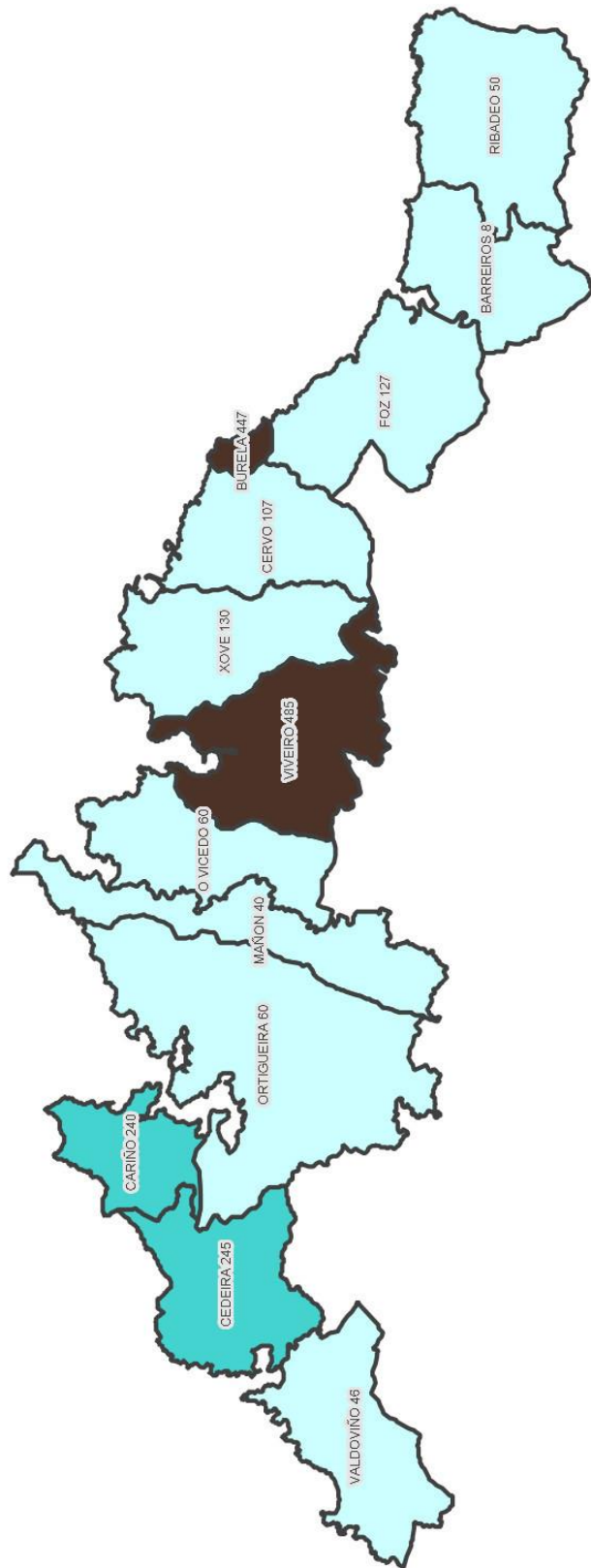

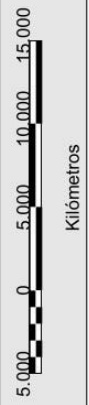

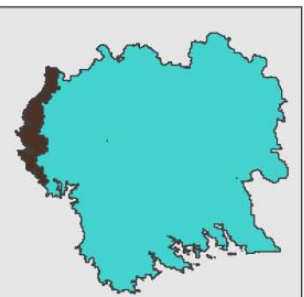

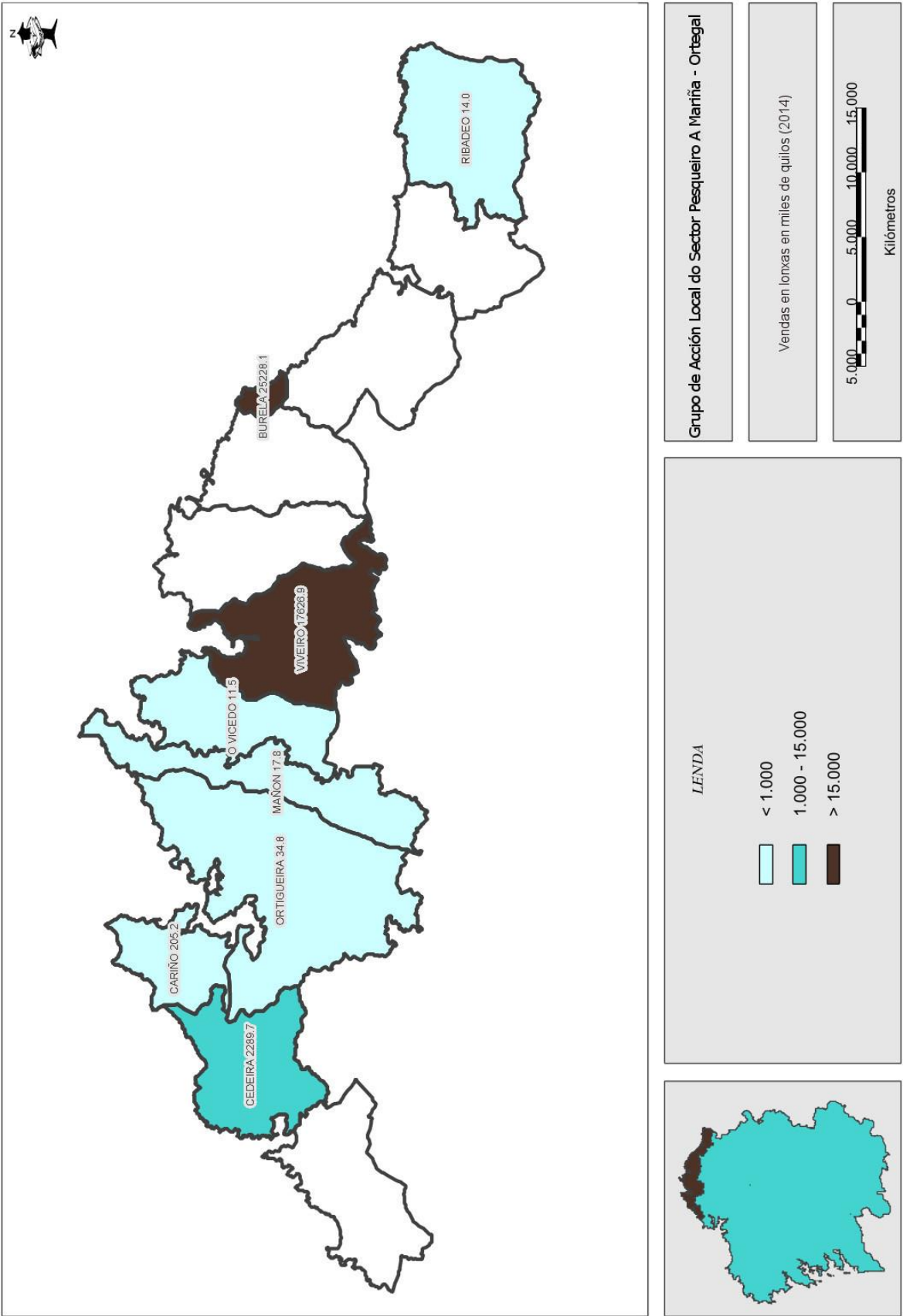
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro A Mariña - Ortigueira

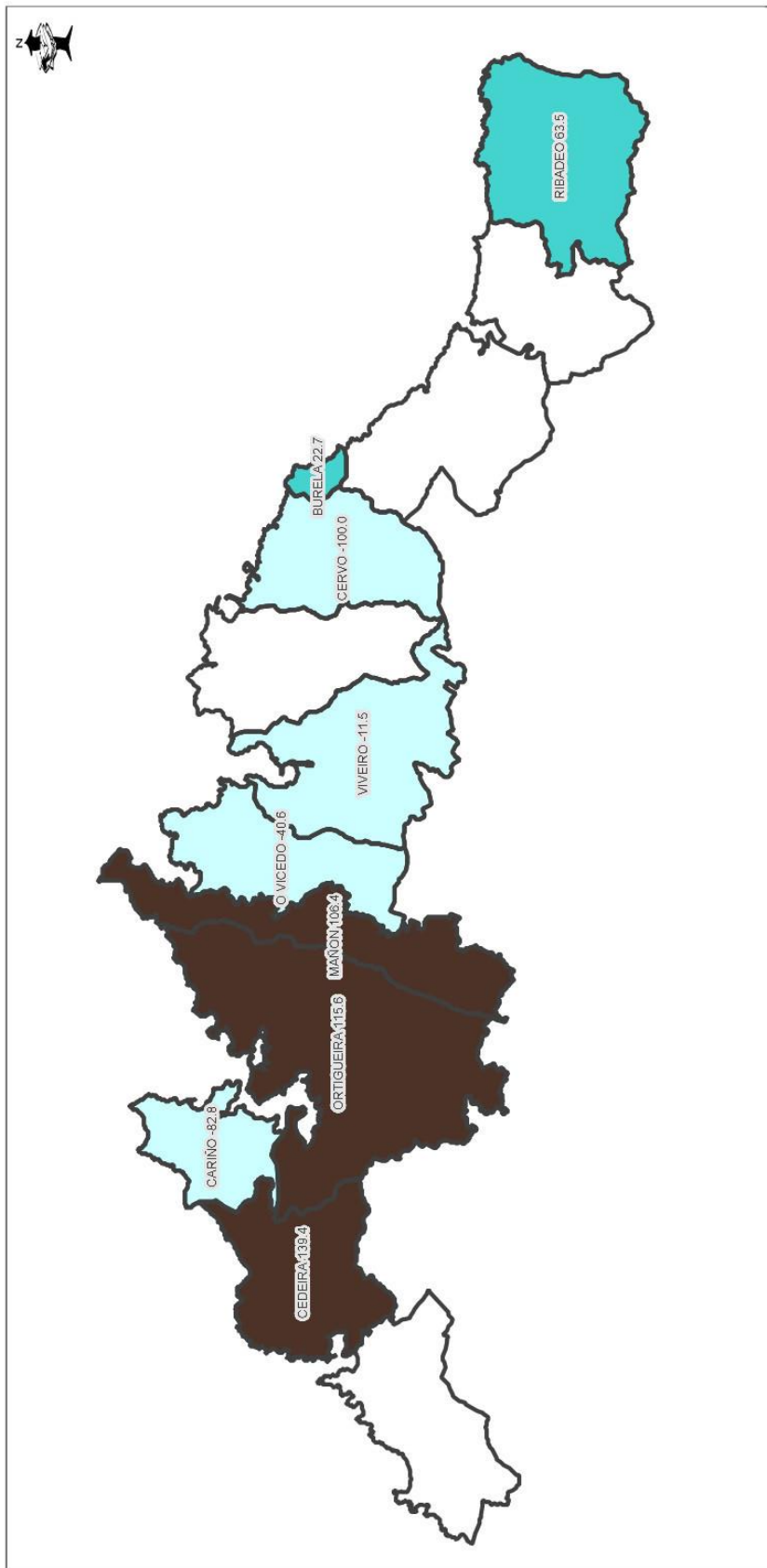
Afiliacións no réxime especial do mar (2014)

LEENDA

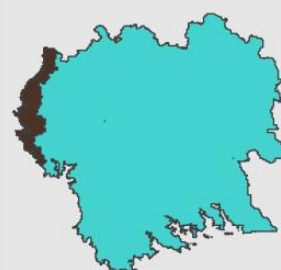
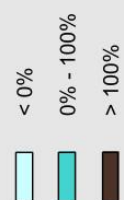

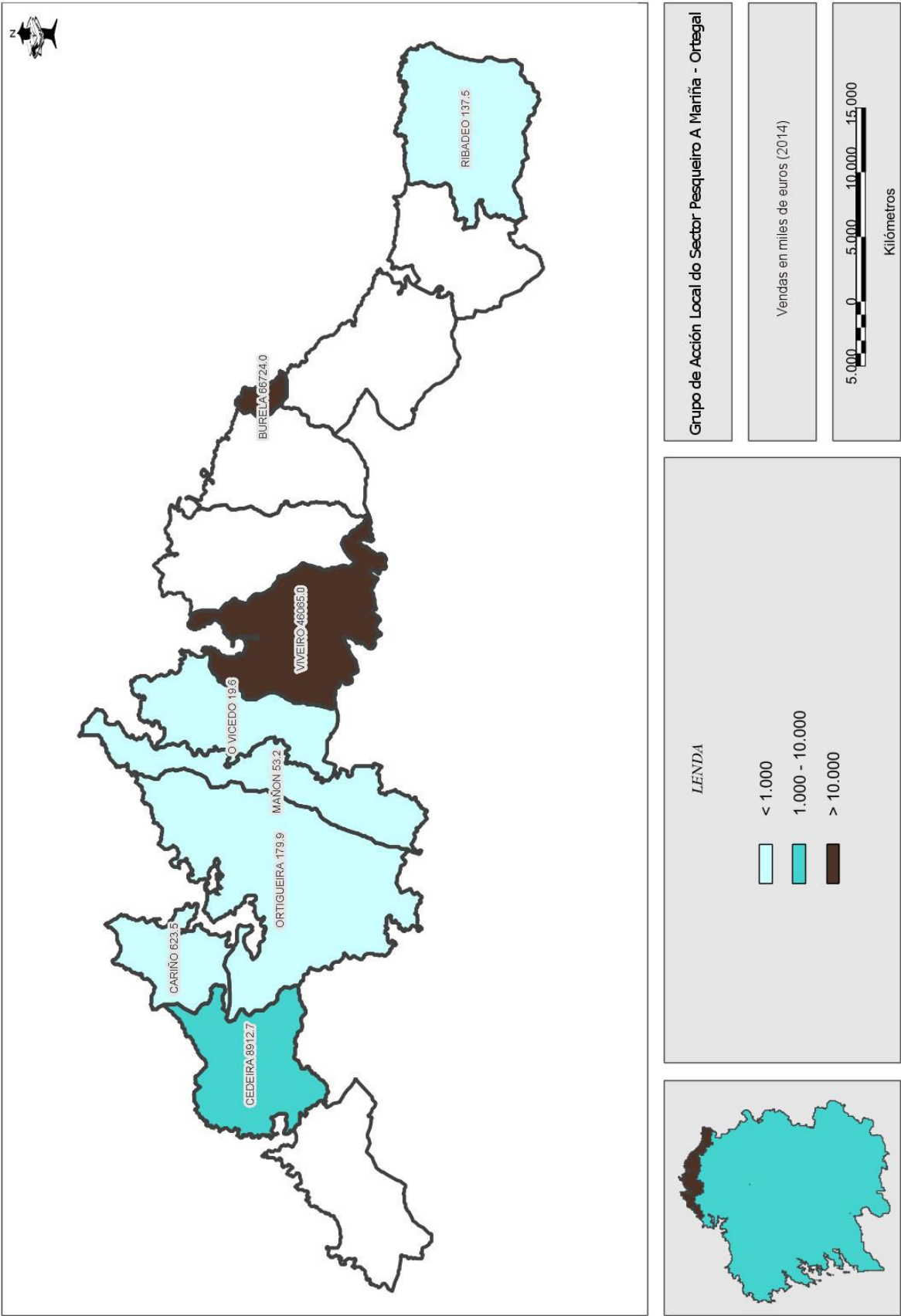
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro A Mariña - Ortigueira

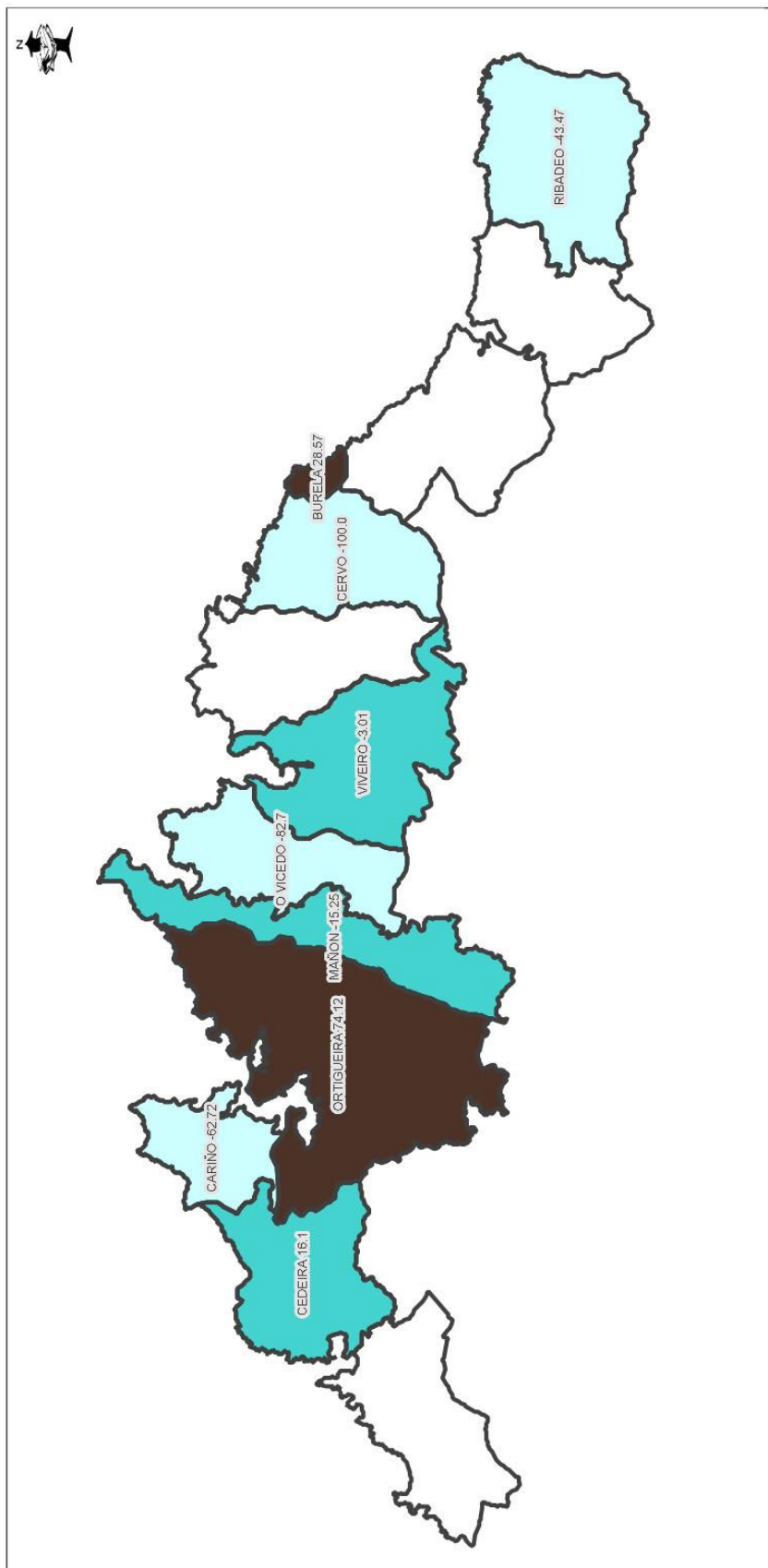
Evolución da venda en lonxas en quilos (2007-2014)

LEENDA

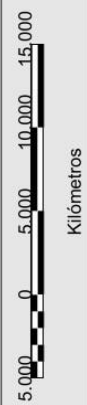

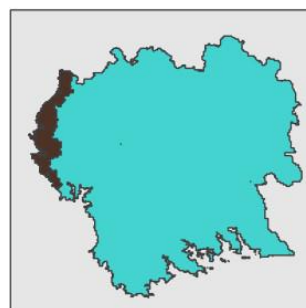

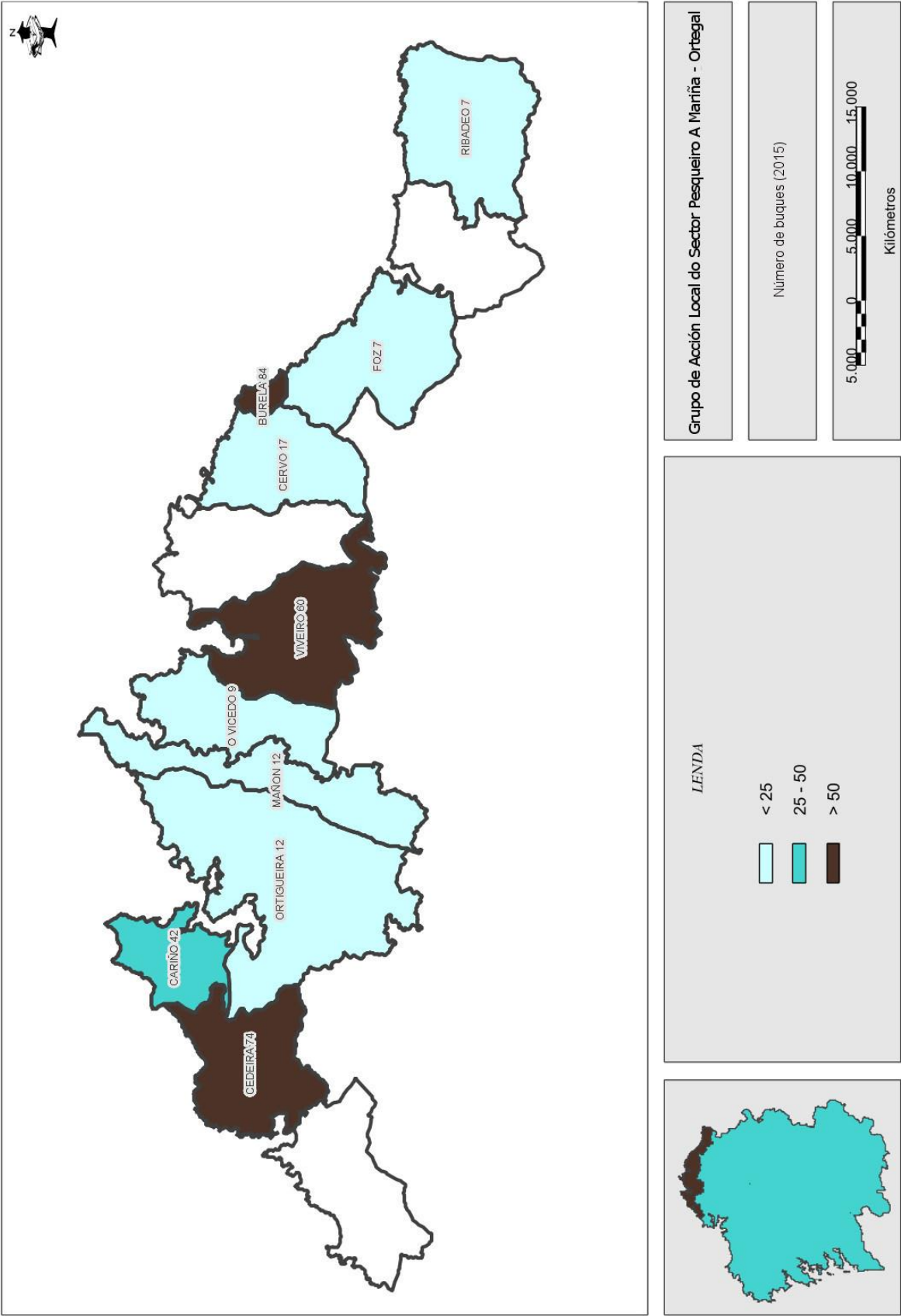
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro A Mariña - Ortaño

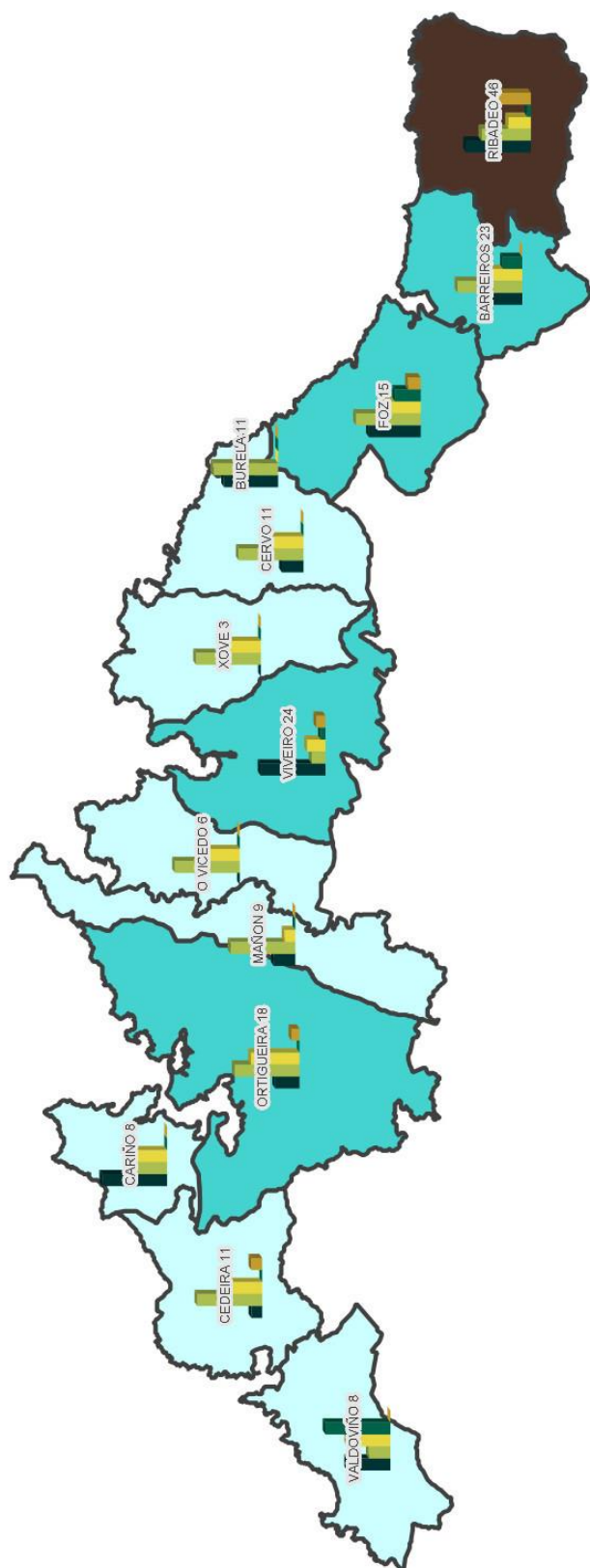
Evolución das vendas en euros (2001-2014)

LEENDA

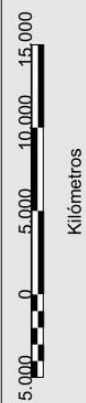

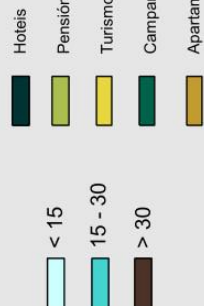

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro A Mariña - Ortagal

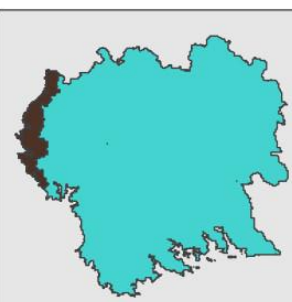
Aloxamentos turísticos (2013)

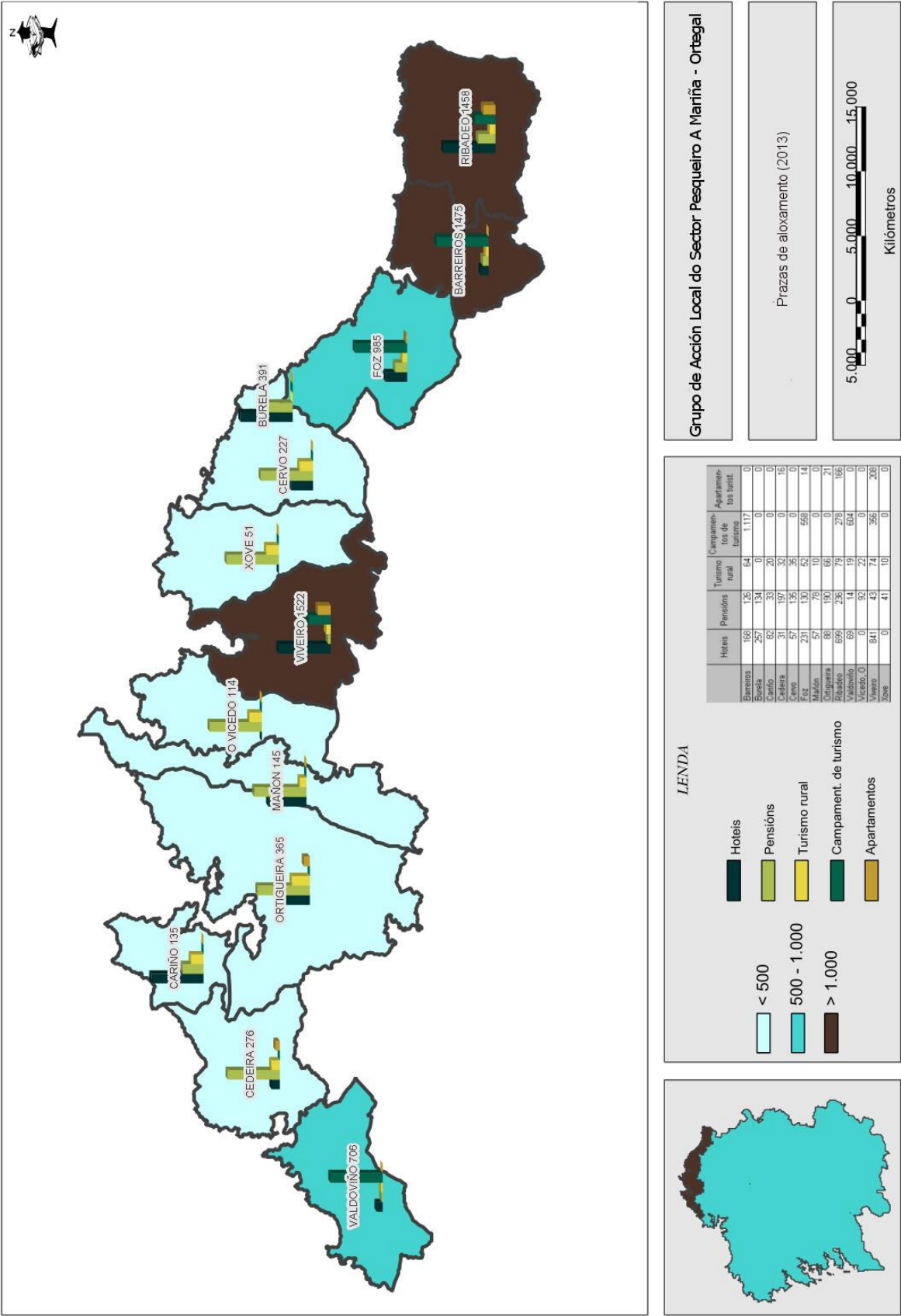

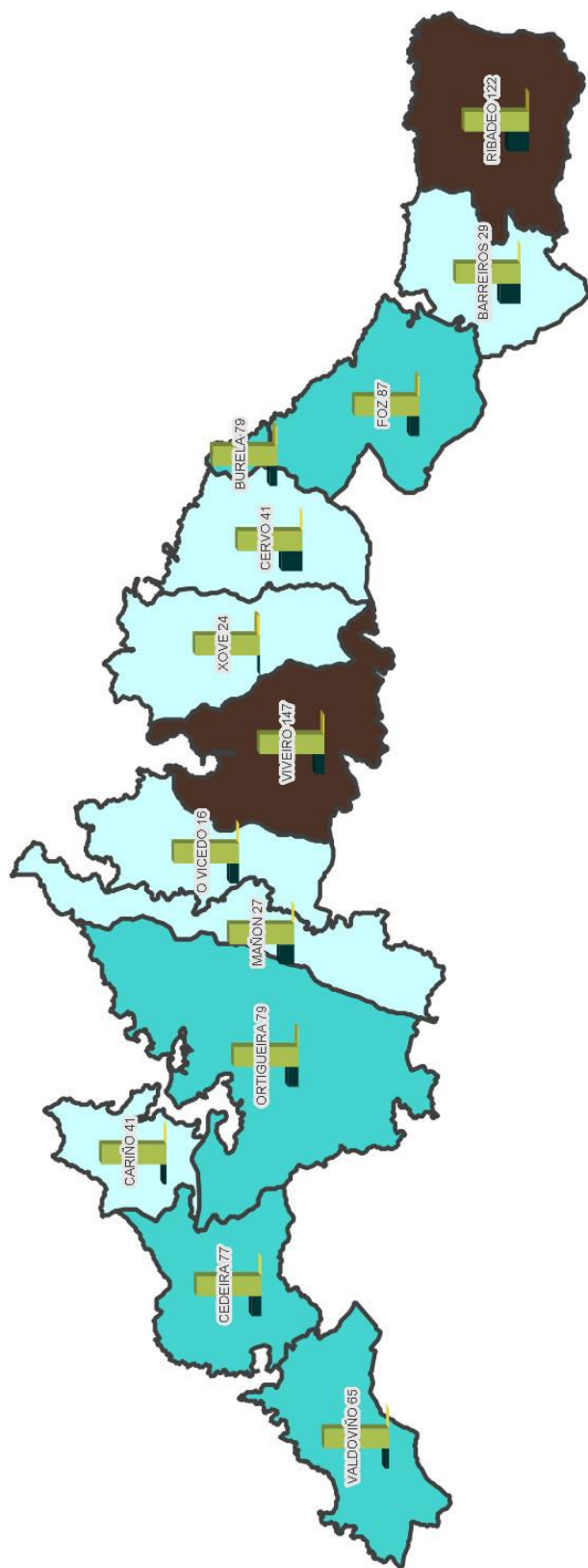
LEENDA

Concello	Hoteles	Pensións	Turismo rural	Campament. de turismo	Apartamentos
Barreiros	5	10	5	3	0
Burela	5	6	0	0	0
Carriño	4	2	2	0	0
Cedeira	1	6	3	0	1
Cervo	2	6	3	0	0
Foz	4	5	3	2	1
Mañón	2	6	1	0	0
Ortigueira	3	8	6	0	1
Ribadeo	17	13	6	1	9
Valdoviño	2	1	2	3	0
Vicedo	0	4	2	0	0
Viveiro	14	3	4	1	2
Xove	0	2	1	0	0

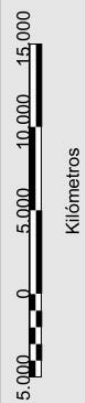

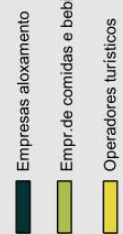
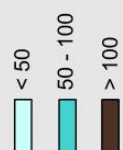

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro A Mariña Ortegal

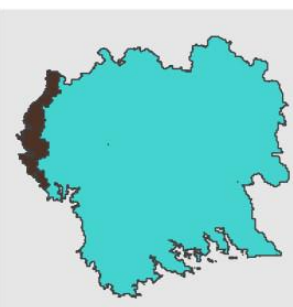
Número de empresas turísticas (2013)

LEENDA

Concello	Aloxamento	Comidas	Operadores turísticos
Barreiros	7	22	0
Burela	8	69	2
Cariño	2	39	0
Cedeira	10	67	0
Cervo	10	31	0
Foz	11	74	2
Mañón	5	22	0
Ortigueira	11	67	1
Ribadeo	30	91	1
Valdovino	4	61	0
Viciedo, O	2	14	0
Viveiro	18	127	2
Xove	0	23	1

ANEXO 2

LISTADO DE PERSOAS ASISTENTES

1. Fase diagnóstico.

Grupos de discusión.

Nº	Entidade
1	Particular
2	Particular
3	Particular
4	Particular
5	Particular
6	Particular
7	Particular
8	Particular
9	Particular
10	Particular
11	Particular
12	Particular
13	Particular
14	Particular
15	Particular
16	Particular
17	Particular
18	Particular
19	Particular

Panel Delphi.

Nº	Entidade
1	Asoc. Cultural e Deportiva Penalba
2	Asoc. de Mujeres en Igualdad de Burela
3	Asoc. Mar de San Ciprián
4	Concello de Barreiros
5	Concello de Cariño
6	Concello de Cedeira
7	Concello de Foz
8	Concello de O Vicedo
9	Concello de Ortigueira
10	Concello de Ribadeo
11	Concello de Viveiro
12	Concello de Xove
13	Fundación Expomar

Talleres participativos.

Nº	Entidade
1	A Casa Do Batán S.L.
2	A Casa do Batán S.L.
3	ACIA O Vicedo
4	Acia Burela
5	Acia O Vicedo
6	Acia O Vicedo
7	Aciam Xove
8	Agrupación de mariscadoras de Celeiro
9	Agrupación de mariscadoras de Celeiro
10	Asesoría Marcos Fernández S.L.
11	Asoc. Cultural e Deportiva Penalba
12	Asociación de festejos Garaca
13	Asociación de mariscadoras de Espasante
14	Asociación de mariscadoras do Vicedo
15	Asociación de Mariscadoras do Vicedo
16	Asociación de Mulleres en Igualdade Bumei
17	Asociación de Mulleres en Igualdade Bumei
18	Asociación de Mulleres en Igualdade Bumei
19	Asociación de redeiras Cabo de Burela
20	Asociación de redeiras de Cariño
21	Asociación Eu Son
22	Asociación Eu Son
23	Asociación Mar de San Ciprián
24	Aspromor
25	Asteleiros Fra
26	Centro Comercial Histórico de Viveiro
27	Club Náutico As Forcadas
28	Concello de Cariño
29	Concello de Cervo
30	Concello de O Vicedo
31	Concello de Ortigueira
32	Concello de Xove
33	Confraría de pescadores de Burela

Nº	Entidade
34	Confraría de pescadores de Celeiro
35	Confraría de pescadores de Espasante
36	Confraría de pescadores de Foz
37	Confraría de pescadores de Ribadeo
38	Confraría de pescadores de San Cibrao
39	Confraría de pescadores do Barqueiro-Bares
40	Confraría de pescadores do Barqueiro-Bares
41	Confraría de pescadores do Vicedo
42	Conservas Curricán
43	Maremasma S.L.
44	Maremasma S.L.
45	Particular
46	Particular
47	Particular
48	Particular
49	Particular
50	Particular
51	Particular
52	Particular
53	Particular
54	Particular
55	Particular
56	Particular
57	Particular
58	Particular
59	Particular
60	Seminario de Estudos Terra de Viveiro
61	Surfandbreakfast.Com

2. Fase elaboración estratexia.

Comisión de seguimento.

Nº	Entidade
1	Concello de Ortigueira
2	Club Náutico As Forcadas
3	Asoc. Centro Comercial Casco Histórico de Viveiro
4	Confraría de pescadores de O Barqueiro
5	Confraría de pescadores de San Cibrao
6	Concello de Viveiro
7	Concello de O Vicedo
8	Confraría de pescadores de Burela
9	Concello de Cariño
10	ACIAM Xove
11	Confraría de pescadores de Cariño
12	Asoc. Mujeres en Igualdad Burela (BUMEI)
13	ACIA O Vicedo
14	Concello de Viveiro
15	Confraría de pescadores de Espasante
16	Asoc. Mar de San Ciprián
17	ACIA Burela
18	Confraría de pescadores de Ribadeo

Comisión técnica.

Nº	Entidade
1	ADL Concello Cervo
2	ADL Concello Foz
3	ADL Concello Cedeira
4	ADL Concello Ortigueira
5	OL Concello de Viveiro
6	Concello de Cervo
7	ADL Concello de O Vicedo
8	Concello de Cervo
9	Concello de Ortigueira
10	Concello de Cedeira
11	OL Concello de Ribadeo
12	ADL Concello de Xove
13	ADL Concello de Barreiros
14	Concello de Foz

Mesas temáticas.

Nº	Entidade
1	A Casa do Porto_Burela
2	ACIA Burela
3	ACIA O Vicedo
4	ACIAM Xove
5	Actiboot, S.L.
6	Actividades Estaca
7	Adexmar
8	ADL Concello Ribadeo
9	Agrupación de mariscadoras de Celeiro
10	Agrupación de mariscadoras de Espasante
11	Agrupación de mariscadoras de San Cosme
12	Agrupación de mariscadoras de San Cosme
13	Agrupación de mariscadoras de San Cosme
14	Asoc. Cultural Garola
15	Asoc. Cultural Garola
16	Asoc. de Comerciantes do Ortegal (ACO)
17	Asoc. de Turismo Rural da Mariña (ATURMAR)
18	Asoc. Mar de San Ciprián
19	Asociación de mariscadoras de O Vicedo
20	Asociación de mariscadoras de O Vicedo
21	Asociación de mariscadoras de O Vicedo
22	Asoc. Mujeres en Igualdad Burela (BUMEI)
23	Asoc. Pro Minusválidos de Ortigueira (ASPROMOR)
24	Asoc. Redeiras Cabo Burela
25	Asoc. Redeiras Cariño
26	Astilleros Fra
27	Augassantas Club
28	Casa Turismo Rural Soutomouro
29	Cetaria A Balandra
30	Club Náutico As Forcadas
31	Club Náutico Foz
32	Comercializador de peixe e marisco
33	Concello de Burela
34	Concello de Cariño
35	Concello de Cariño
36	Concello de Cariño
37	Concello de Cervo
38	Concello de Ortigueira

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Nº	Entidade
39	Concello de Ortigueira
40	Concello de Viveiro
41	Concello de Xove
42	Concello de Ortigueira
43	Concello de Ribadeo
44	Concello de Valdoviño
45	Concello de Valdoviño
46	Concello de Xove
47	Confraría de pescadores de Burela
48	Confraría de pescadores de Burela
49	Confraría de pescadores de Cariño
50	Confraría de pescadores de Cedeira
51	Confraría de pescadores de Celeiro
52	Confraría de pescadores de O Barqueiro
53	Confraría de pescadores de Foz
54	Confraría de pescadores de Ribadeo
55	Consellería do Mar
56	Conservas Artesanas Curricán, S.L.
57	Descaexport, S.L.
58	Federac. Provincial de Confrarías de Lugo
59	Fundación Ortegalia
60	Goodlife Turismo y Deporte
61	Mar
62	Maremasma, S.L.
63	Mariña Patrimonio
64	Mariña Patrimonio
65	Particular
66	Particular
67	Particular
68	Particular
69	Particular
70	Particular
71	Rodil Lozano, S.L.
72	Roq Deporte e Aventura
73	Seminario de Estudos Terra de Viveiro
74	Servicel-Grupo Puerto de Celeiro, S.A.
75	Servixestión Burela, S.L.
76	Surf&Breakfast.com
77	Turismo Rural
78	Ven al Norte, S.L.U.

Foro final.

Nº	Entidade
1	A Casa do Porto_Burela
2	Actiboot, S.L.
3	Adexmar
4	ADL Concello Cedeira
5	ADL Concello Xove
6	Agrup. Marisc. Celeiro
7	Asoc. Amigos do Samaín (Cedeira)
8	Asoc. Cultural Garola
9	Asoc. Mar de San Ciprián
10	Asoc. Mujeres en Igualdad Burela (BUMEI)
11	Asoc. Pro Minusválidos de Ortigueira (ASPROMOR)
12	Astilleros Fra
13	Augassantas Club
14	Club Náutico Foz
15	Concello de Burela
16	Concello de Cariño
17	Concello de Ortigueira
18	Concello de Valdoviño
19	Concello de Viveiro
20	Confraría de pescadores de Burela
21	Confraría de pescadores de Cedeira
22	Confraría de pescadores de Ribadeo
23	Confraría de pescadores de San Cibrao
24	Descaexport, S.L.
25	Goodlife Turismo y Deporte
26	Maremasma, S.L.
27	Mariña Patrimonio
28	Mariña Patrimonio
29	Particular
30	Particular
31	Particular
32	Particular
33	Restaurante Casa Pepe-O Piano, S.L.
34	Rodil Lozano, S.L.
35	Seminario de Estudos Terra de Viveiro
36	Seminario de Estudos Terra de Viveiro
37	Servicel-Grupo Puerto de Celeiro, S.A.
38	Ven al Norte, S.L.U.

ANEXO 3

DOSSIER DE PRENSA

1. ARTIGOS EN PRENSA

Impresión A3 - Doble cara A4
EQUIPOS DE TINTA PROFESIONAL

E SORTEAMOS 300 EUROS

PORTADA (/) GALICIA (/GALICIA/) EDICIÓN A MARIÑA (/AMARINA/)

Acción Costeira convoca una reunión en Celeiro sobre estrategias

La Voz de Galicia (/)

f 14 t 2 g+ 0 0

• La reunión será el miércoles en el salón de actos de la cofradía de Celeiro

VIVEIRO / LA VOZ, 03 de octubre de 2015. Actualizado a las 05:00 h.

★★★★★ 0 votos

f 14

t 2

g+ 0

0

El salón de actos de la cofradía de Celeiro acogerá el miércoles 7, a las 17.00 horas, la primera reunión de las mesas sectoriales del Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortegal para elaborar la estrategia de desarrollo local del Fondo Europeo Marítimo y de Pesca (FEMP). La estrategia, indican, orientará el futuro desarrollo de la zona pesquera para el período de programación 2014-2020 del FEMP.

TEMAS RELACIONADOS

- (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/celeiro>)
- (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/femp>)
- (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-marina>)

TEMAS RELACIONADOS

- (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/celeiro>)
- (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/femp>)
- (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-marina>)

Publicidad

Cámbiate a **Línea Directa**.
Mejor precio de renovación
garantizado.

línea directa

Seguro de coche - Seguro de moto - Seguro de hogar

Calcula tu precio

MÁS NOTICIAS DE CELEIRO

Un incendio daña el salón de una vivienda de
(http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/amarina-salon-vivienda-magazos-viveiro/0003_201510X17C12991.htm)

Inundaciones en vías de Viveiro y Xove y en al
(http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/amarina-vias-viveiro-xove-negocio-cervo/0003_201510X17C12992.htm)

La producción de Conservas Albo en Celeiro y
(http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/amarina-albo-celeiro-tapia-chinos/0003_201510X17C12993.htm)

El Resu, finalista en tres categorías de Premio
(http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/amarina-finalista-tres-categorias-premios-fest/0003_201510X17C12994.htm)

Conservas, fabas o merluza de A Mariña, en L
paladar británico
(http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/amarina-fabas-merluza-marina-londres-conquista-paladar-britanico/0003_201510X16C6992.htm)

ALICIA.COM/)

Ribadeo se sitúa a la cabeza de Galicia por sus índices de ocupación hotelera

Con un 60,7 % en septiembre, superó a Santiago, Sanxenxo, O Grove y A Coruña

J. ALONSO
RIBADEO / LA VOZ

El Concello de Ribadeo hizo ayer balance de la temporada turística y puso sobre la mesa unos datos, los de septiembre, que consolidan a Ribadeo como uno de los principales referentes turísticos de Galicia. En ello incidirá la edil de Turismo, Ana Martínez, quien recaló que según el Instituto Galego de Estadística, la ocupación hotelera media en Ribadeo durante el mes pasado fue del 60,7%, con picos del 100% (en Ribadeo hay registradas unas 1.500 plazas de alojamiento), lo que le sitúa por segundo año consecutivo a la cabeza de Galicia, con un porcentaje que supera a Santiago de Compostela, Sanxenxo, O Grove, A Coruña o Lugo.

«É un dato moi importante que fala ben tanto da política turística como da implicación que ten a hostalería e a empresa privada no ámbito turístico. Temos unhas instalacións hoteleiras e de restauración de altísima calidade, que a xente valora e elixe para pasar as súas vacacións», manifestó Ana Martínez.

Septiembre fue un mes muy positivo para el turismo en Ribadeo, durante el cual 17.600 personas pasaron por las oficinas de información del casco urbano (5.500) y de As Catedrais (12.200). De estas, el 18,7% de las que pasaron por As Catedrais y el 12% de las que llegaron a la villa fueron extranjeras. Ana Martínez avanzó que la oficina de As Catedrais seguirá abierta los fines de semana de octubre.

54.000 personas usaron los baños en As Catedrais y supuso 27.000 euros

Ribadeo ingresó este verano algo más de 27.000 euros por la ecotasa de 50 céntimos que cobró por cada uso de los aseos de As Catedrais. Esta cifra supone que más de 54.000 personas los usaron este verano, con lo que, según explicó la edil de Sostibilidade Ambiental de Ribadeo, Paz Errinda, prácticamente se han igualado gastos e ingresos, dando un servicio óptimo del que carecía la playa.

FOTODENUNCIA Las avispa «asesinas» acaban con dos colmenas

Unos lectores de La Voz nos envían esta imagen de avispa «asesinas» que les acabaron ya con dos colmenas. Las velutinas son una plaga que asola A Mariña y Ortegal especialmente y acaban no solo con las demás avispa y colmenas, también con los frutales. «¿Qué se puede hacer con esta plaga? ¿Hasta cuándo tendremos que soportarla?». Las avispa asiáticas están causando grandes daños en toda la zona norte gallega. FOTO: CEBIDA.

Acción Costeira convoca una reunión en Celeiro sobre estrategias

VIVEIRO / LA VOZ

El salón de actos de la cofradía de Celeiro acogerá el miércoles 2, a las 17:00 horas, la primera reunión de las mesas sectoriales del Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortegal para elaborar la estrategia de desarrollo local del Fondo Europeo Marítimo y de Pesca (FEMP). La estrategia, indican, orientará el futuro desarrollo de la zona pesquera para el período de programación 2014-2020 del FEMP.

BURELA La obra de ampliación del hospital deberá entregarse en 31 meses

El «Boletín Oficial del Estado» publicó ayer la resolución de la licitación del contrato de elaboración del proyecto y ejecución de la ampliación del Hospital de Costa. La Axencia Galega de Infraestruturas fija un presupuesto base de 12,8 millones y estima un plazo de ejecución y de entrega de 31 meses. El 19 de noviembre concluirá el período para presentar ofertas.

BURELA Los socialistas se reúnen hoy en la ya tradicional bonitada

El PSOE de Burela ha convocado para hoy una cita anual en la que rinden nuevamente un especial homenaje al príncipe azul, el bonito del Norte. La cita, que ya llega a su décima edición, tendrá lugar a las 14:00 horas en la plaza de abastos de la localidad mariñana.

Obras de Regal se podrán ver en la exposición. I.E.A.

FOZ Exposición «A Maruxaina e outras sereas» en el Cinema

El Cinema de Foz acogerá el lunes, día 5, (17:00 horas) la inauguración de la exposición «A Maruxaina e outras sereas», de la que forman parte esculturas de Otero Regal y textos de Pablo Mosquera y Paco Rivas. Como actividades complementarias habrá un relatorio en Hostelería y proyecciones y visitas escolares a la exposición. Organiza el Concello de Foz en colaboración con Os Aventados.

Burela acogerá una reunión sobre la calidad de las aguas para un plan del marisqueo

BURELA / LA VOZ

La Federación Galega de Confrarías de Pescadores ha convocado para el lunes, día 5, en Burela una reunión del grupo local de aguas que engloba a Concellos e pósitos entre Viveiro y Ribadeo para analizar la calidad de las aguas.

También están citados técnicos

de Augas de Galicia y de Intecmar. Esta reunión se engloba dentro del Plan de Acción de Marisqueo para hacer un estudio detallado de la situación del marisqueo en Galicia.

La reunión de Burela tendrá lugar en el salón de actos de la cofradía a partir de las cinco de la tarde.

Begasa

Fecha: 4 de Outubro de 2015

Hora: de 09:00 a 13:00 h.

Cancelación: Nave

Centro/s de transformación afectado/s: Hnos. Nogueira

(particular), Polígono Moras, Portiño, Moras

Parroquia/s afectada/s: Lago, Moras

Melloras na Rede Eléctrica

Estamos mellorando a calidade da subministración eléctrica e pola posta en marcha de instalacións e operacións de mantemento, veremos na utenza de suspender temporariamente o servizo nas datas, horas e lugares que se indican. Rogamos disculpen as molestias que se lles poidan ocasionar. As liñas consideraranse con tensión xa que, se os traballos se suspenden ou rematan antes da hora indicada reporeñase de contado a subministración.

Agradecemos a súa colaboración.

Recordámoslles que teñen a súa disposición o seguinte número de teléfono para emerxencias 24 h.

900 505 249

Publicidad

**TODO RIESGO A
PRECIO DE TERCEROS**

Calcula tu precio en 2 minutos
* Sigue a periodistas de la compañía
La Voz de Galicia (1)

f 10 t 0 g+ 0

PORTADA (/) GALICIA (/GALICIA/) EDICIÓN FERROL (/FERROL/) ORTIGUEIRA (/FERROL/ORTIGUEIRA/)

Las reuniones de las mesas de trabajo del GAC empiezan el día 7

• La de Ortigueira se desarrollará el 21 para fijar la estrategia de desarrollo de la zona

LA VOZ, Ortigueira, 04 de octubre de 2015. Actualizado a las 05:00 h.

★ ★ ★ ★ ★ 0 votos

Las mesas sectoriales de trabajo constituidas dentro del Grupo de Acción Costeira (GAC) A Mariña-Ortegal para fijar la estrategia de desarrollo de la zona se reunirán el día 7 en Celeiro y el 21 en Ortigueira.

TEMAS RELACIONADOS

- [Ortigueira](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/ortigueira) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/ortigueira>)
- [A Mariña](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-marina) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-marina>)
- [Celeiro](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/celeiro) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/celeiro>)

TEMAS RELACIONADOS

- [Ortigueira](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/ortigueira) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/ortigueira>)
- [A Mariña](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-marina) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-marina>)
- [Celeiro](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/celeiro) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/celeiro>)

Publicidad

**TODO RIESGO A
PRECIO DE TERCEROS**

Calcula tu precio en 2 minutos
* Sigue a periodistas de la compañía

GALICIA.COM/

MÁS NOTICIAS DE ORTIGUEIRA

Indignación en Ortegal por la nula inversión e (<http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/ferrol/ortegal-nula-inversion-corredor-costero/000>;

Publicidad

lineadirecta.com

TE OFRECEMOS UN **TODO**
RIESGO A PRECIO DE TERCEROS

PORTADA (/) GALICIA (/GALICIA/) EDICIÓN A MARIÑA (/AMARIÑA/)

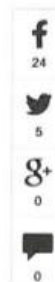
La Voz de Galicia ¹⁹

f 24 t 5 g+ 0

Acción Costeira perfila en Celeiro las claves para invertir dinero hasta el 2020

S.S., 07 de octubre de 2015. Actualizado a las 05:00 h.

★★★★★ 1 votos

A las cinco de esta tarde, en la cofradía de pescadores de Celeiro, el Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortegal perfila las claves para invertir fondos europeos de aquí al 2020. Con los encuentros de hoy y otros previstos para el día 21 en Ortigueira, Acción Costeira marcará los rumbos de esta segunda singladura como gestor de fondos públicos. Procedentes en su mayor parte de la Unión Europea, durante la anterior etapa Acción Costeira inyectó 2,4 millones de euros en las economías de A Mariña y Ortegal, cooperando con proyectos de empresas y con otros no productivos.

Al frente de Acción Costeira A Mariña-Ortegal continúa, como gerente, Mar López-Leitón. Tres son las reuniones programadas para esta tarde. Una de las mesas de trabajo se ocupará de desarrollo del sector pesquero; otra sobre desarrollo económico, pensando especialmente en el turismo; y una tercera sobre aprovechamiento y valorización de los recursos naturales y del patrimonio cultural de las costas mariñana y ortegana.

Abierto a toda la sociedad

Ateniéndose al programa diseñado por Acción Costeira A Mariña-Ortegal, el diseño de la estrategia de inversiones de aquí al 2020 estará finalizado el próximo 4 de noviembre. Ese día prevén celebrar un foro en Celeiro, como resumen de todas las actividades realizadas y de las conclusiones alcanzadas.

Desde Acción Costeira A Mariña-Ortegal insisten en que los encuentros están abiertos a toda la sociedad, principalmente entidades del sector pesquero, instituciones locales o entidades sociales públicas y privadas, pero también al público en general.

TEMAS RELACIONADOS

- [Celeiro](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/celeiro) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/celeiro>)
- [A Mariña](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-mariña) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-mariña>)
- [Unión Europea](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/union-europea) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/union-europea>)
- [Turismo](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/turismo) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/turismo>)
- [Ortigueira](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/ortigueira) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/ortigueira>)

Publicidad

Cámbiate a Línea Directa.
Mejor precio de renovación
garantizado.

linea directa

Supera el menor de su precio de la competencia. Consulta condiciones.

SEGURO DE COCHE CALCULA TU PRECIO >	SEGURO DE MOTOCICLETA CALCULA TU PRECIO >	SEGURO DE HOGAR CALCULA TU PRECIO >
--	--	--

MÁS NOTICIAS DE CELEIRO

Accidentes Marítimos atribuye al factor humano pesqueros
(http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/amarin-maritimos-atribuye-factor-humano-naufragio-pesqueros/0003_201510X22C7991.htm)

Un incendio daña el salón de una vivienda de
(http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/amarin-dana-salon-vivienda-magazos-viveiro/0003_201510X22C7991.htm)

La Xunta formó a doce jóvenes de Cervo en materia de montes y ambiental

► La delegada territorial en Lugo y el alcalde cervense entregaron los diplomas a los participantes en un curso de formación dual

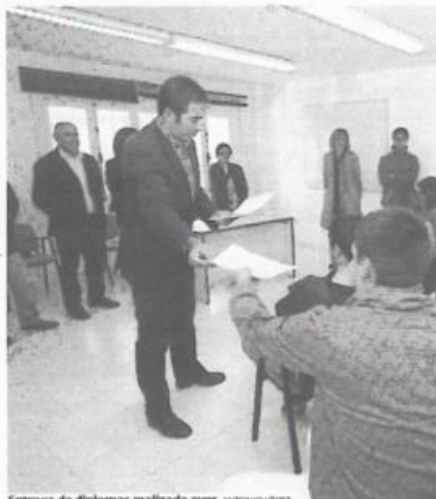
PM.
A la izquierda: el progreso es

CERVO. Doce menores de treinta años del municipio de Cervo participaron en un curso autonómico de formación dual, tanto teórica como práctica. Gracias a ella los participantes se especializaron en actividades auxiliares en conservación y mejora de montes durante 230 horas de formación que los acredita con un certificado profesional de nivel 1. Pero además recibieron otras 433 horas de formación complementaria en prevención de riesgos laborales, sensibilización medioambiental, manejo y usos de maquinaria ligera en podas, medios y medidas destinadas a la prevención de incendios y medios y trabajos auxiliares de inventariado en el seguimiento del hábitat.

Los participantes en este curso de formación dual recibieron ayer sus diplomas acreditativos de manos de la Delegada Territorial de la Xunta en Lugo, Raquel Arias, acompañada del alcalde de Cervo, Alfonso Villares.

Arias recordó que esta fue una iniciativa pionera dirigida a menores de treinta años con baja cualificación «que combina un contrato laboral con una formación de calidad co-objetivo de favorecer a reducción del desempleo juvenil. Neste caso concreto, esa formación centrouse en actividades auxiliares en conservación e mejora de montes».

La formación dual, explicó Raquel Arias, permitió a estos jóvenes desempleados que participa-

Entrega de diplomas realizada ayer. ANTONIO LÓPEZ

ron en la iniciativa acceder a un trabajo remunerado acorde con el convenio colectivo del sector correspondiente así como obtener una formación «vinculada a demanda real do mercado laboral, que os acredita cun certificado de profesionalidade». «Ademais, dado que pasaron a formar parte da plantilla da administración local», explicó la responsable autonómica, «realizaron as prácticas executando obras ou servizos de

interese para o propio concello. A administración local, a máis próxima aos cidadáns, actuou como tal nunha triple dirección: como entidade formadora, contratante e beneficiaria das actuacións desenvolvidas».

Pero pese a todo, Raquel Arias afirmó que «o máis importante, por riba do contrato que vides de rematar, é que agora estades en mellores condicións para mantervos no mercado laboral».

Cultura

Nuevo formato para participar en la Semana das Artes

La organización de la Semana das Artes que se celebrará en el Centima de Foz hicieron una nueva propuesta organizativa buscando una mayor implicación de los artistas. Dividirán el Centima en tres salas con un total de seis espacios expositivos. Cada uno acogerá una pequeña exposición individual del artista seleccionado. Los interesados en exponer deberán comunicarlo antes del 1 de noviembre.

Infantil

La Sala Bahía acoge una cita festiva para los más pequeños

La Sala Bahía de Foz acoge este domingo a las doce del mediodía un encuentro con el programa de dinamización lingüística Aduaxares una cita concebida como una fiesta de la música, los juegos y de la palabra. A ella están invitados todos los niños de 0 a 6 años, que precisan inscribirse antes en el teléfono 697.36.30.89 en horario de 10 a 13 horas. La entrada es gratis hasta completar el aforo de la sala.

Animales

Una gata acepta una cría dentro de su propia camada

La Protectora de Animales de Foz solucionó mediante consejos a distancia la situación de un gato lactante localizado en Lourerá. Sin medios para ser acogido ni desplazado, lograron que fuese adoptado en su camada por otra gata.

La Uned cambia su modo de matrícula para facilitar los pagos del alumnado

DELEGACIÓN

A MARIÑA. La Uned de Foz modificó el proceso de matrícula de forma que sea más asequible para los alumnos que decidan cursar alguna de sus ofertas educativas al ampliar los plazos para abonar el coste del curso escolar.

La matrícula está abierta hasta el día 25 de este mes y ahondando en la política que ya iniciaron el curso pasado se abrirá un segundo plazo de matrícula desde el 1 de febrero y hasta el 7 de marzo de 2016, de acuerdo con las condiciones y requisitos establecidos en la convocatoria correspondiente por el órgano encargado de su gestión.

Otra de las novedades introducidas es la ampliación de los plazos para abonar la matrícula, que pasará de dos a cuatro. De esta forma, los estudiantes podrán abonar el 40% del importe total en el momento de la formalización de la matrícula y el 60% restante en tres plazos iguales.

Las fechas para la liquidación de estos plazos serán el 30 de octubre, el 30 de noviembre y el 26 de diciembre.

Para el próximo curso 2015-2016 la Uned amplía su oferta de Grados Combinados con dos nuevas opciones, que son Sociología y Ciencia Política y de la Administración, y Educación Social combinado con Trabajo Social.

De esta forma, son ya un total de once los Grados Combinados a los que pueden optar los alumnos. Ofrecen más información en el teléfono 982.13.36.99 o en el correo foz@lugo.uned.es.

El PSOE y el PP discrepan de la inversión para recuperar la casa de Cunqueiro

P. VILLAPOL

MONDOÑEDO. La portavoz municipal del PSOE de Mondoñedo, Esperanza González, considera que la actual alcaldesa, la popular Elena Candia, está equivocando sus prioridades a la hora de hacer inversiones y estima que es necesario realizar más esfuerzos en fomento del empleo. Candia, por su parte, afirma que el PSOE trató de hacer este proyecto sin éxito y afirma que con ellos se perdieron muchos puestos de trabajo.

González considera un error «priorizar e investir 308.000 euros en rehabilitar a casa de Álvaro Cunqueiro mediante un proxecto que ningún viu e nin sabemos

se existe» en lugar de destinar esa cantidad a «potenciar o polígono industrial da nosa cidade, ou crear cooperativas para potenciar o sector hortofrutícola e a agricultura ecolóxica, ou na creación de escolas obradoiros ou en cursos de formación para desempregados, tan necesarios na nosa comarca».

La responsable socialista recuerda que el PP es «o único responsable de afundir o tecido industrial de Mondoñedo xa que foron os que pecharon Ecar-Finsa, e a día de hoxe ningún se preocupou por refoitar esta industria».

Por eso le demandó que haga gestiones con otras administraciones para poder reabrir las puer-

tas de dicha industria maderera y volver a crear empleo.

PP. La alcaldesa, Elena Candia, contestó a las críticas socialistas apuntando que González tiene como fecha concedida para ver el proyecto el día 16 y recuerda que su grupo trató de recuperar la casa de Cunqueiro, pero sin éxito, lo que afirma que ellos sí lograrán.

Además, califican su gestión de «nula» a la hora de intentar que se implantasen empresas en el municipio «e pese a estar informados, ocasionaron a perda de postos de traballo en Mondoñedo e dun investimento de 3 millóns de euros».

Celeiro acoge la primera reunión para desarrollar la estrategia de la zona pesquera

DELEGACIÓN

VIVEIRO. Celeiro acoge hoy la primera de las mesas sectoriales de trabajo para la elaboración de la Estrategia de Desenvolvemento da Zona Pesqueira (EDLP). Para el Grupo de Acción Costeira A Mariña Ortigueira es fundamental que exista un proceso participativo para la elaboración de esta estrategia con el fin de integrar la opinión de los agentes y entidades del territorio para definir el futuro de la zona pesquera.

La definición de los retos y objetivos para el desarrollo sostenible de la zona es la principal

motivación por la cual se realizan las mesas sectoriales.

La primera de ellas será a las cinco de la tarde en el salón de actos de la cofradía de pescadores de Celeiro. La segunda será el día 21 en Ortigueira. Está previsto que el proceso de elaboración de la estrategia se cierre el 4 de noviembre con un foro final en Celeiro. En estas reuniones se abordarán las áreas de desarrollo pesquero, económico, especialmente del turismo, y también sobre el aprovechamiento y la puesta en valor de los recursos naturales y el patrimonio cultural de la zona costera.

La pesca advierte que contaminar el mar perjudica a toda A Mariña

Las cofradías apelan a las autoridades para mejorar la calidad de las aguas

SALVADOR SERANTES
VIVEIRO / LA VOZ

Excepto en la extracción de percebe y de erizo, que se crían en mar abierto, el marisqueo lleva años en período de extinción en A Mariña. Aun así, la Federación Galega de Confrarías no pierde de vista el potencial de la costa lucense y cuenta con ella para el Plan de Acción do Marisqueo. Anteayer, en Burela, se celebró una de las reuniones para tratar de diagnosticar la situación actual. Dirigentes pesqueros, autoridades locales y técnicos autonómicos analizaron el estado de las aguas mariñanas. De todos los datos expuestos, llamaron la atención los diecinueve puntos de vertidos que contaminan el mar desde Ribadeo a Viveiro. En nombre de los marineros, las cofradías apelaron a las autoridades para corregir un problema que perjudica a toda A Mariña.

No solo a quienes viven del mar, sino a todo el entramado económico que gira alrededor de la costa. Si bien la calidad de las aguas para el baño se mide de un modo diferente que para el marisqueo, en el encuentro de anteayer en la cofradía de Burela los pescadores y las autoridades locales presentes convinieron en la necesidad de unir esfuerzos.

Dos ejemplos claros sobre ver-

La parte más contaminada del litoral de A Mariña. Análisis del Instituto Tecnolóxico do Medio Mariño revelan que la zona más contaminada de la costa comarcal son las partes media e interior de la ría de Viveiro, en la franja que va desde el espigón de la playa de Covas hacia dentro. PEPA LOSADA

tidos contaminantes se dan en Viveiro y en Foz. Desde el espigón de la playa de Covas hacia el interior de la ría, la desembocadura del Landro está considerada la más contaminada de la comarca. De hecho, son las únicas zonas de A Mariña donde el marisqueo no está permitido. En la ría focense, también en el interior, marineros y vecinos tienen

claro que el mayor foco de contaminación es la depuradora de aguas residuales. Al igual que en el caso de Viveiro, la solución no está en manos del Concello ni del sector pesquero: requiere de la cooperación de todos los organismos con competencias.

También en San Cibrao y en el entorno de Morás, en Xóve, pescadores y mariscadores detectan

desde hace tiempo la desaparición de algas, percebes o erizos. Según dicen, la flora y la fauna marina han desaparecido en amplias franjas próximas a instalaciones acuícolas. Desde la patronal que agrupa a empresas de ese sector en Galicia se ha negado que su actividad perjudique al medio marino, y se han remitido a las analíticas periódicas.

Vertidos de depuradoras, riachuelos y empresas

S.O. VIVEIRO / LA VOZ

Desde la ría de Ribadeo hasta el límite de Viveiro con O Vicedo, Augas de Galicia tiene registrados 82 puntos de vertidos. De ellos, 61 no representan ningún problema para el medio marino, pero otros 19 sí están constataados como focos de contaminación y los otros 2 restantes presentan indicios de contaminar.

Esos datos trascienden gracias

al interés de la Federación Galega de Confrarías por preservar el medio marino de la comarca. No solo por el marisqueo y la pesca, sino también por la naturaleza, como fuente de riqueza para el sector servicios, con el turismo como principal exponente.

De los 19 puntos de vertidos contaminantes confirmados, 17 están directamente vinculados a estaciones depuradoras de aguas

residuales, a redes de alcantarillado que recogen aguas pluviales y a desagües de empresas concretas. Los 2 restantes corresponden a riachuelos, los regatos.

Localidad a localidad

Por municipios, es en Viveiro donde hay más focos de contaminación del medio marino. De ahí que la parte media e interior de la ría esté calificada como la más

contaminada de la comarca. Le sigue Foz, con 4 puntos de vertidos de contaminación probada y otro más que presenta indicios. En los territorios de Xóve y Cervo hay 2 focos contaminantes en cada uno de ellos. En Burela, Barreiros y Ribadeo constan, en cada uno, un punto de vertidos cuya contaminación está probada, y otro con indicios de existir. O Vicedo será estudiado con Ortegal.

Anteayer, en el pósito de Burela, autoridades y gestores pesqueros hablaron de vertidos. X.J. RAMALLAL

La solución depende de la implicación de diferentes organismos públicos

S.O. VIVEIRO / LA VOZ

En la reunión que anteayer promovió en Burela la Federación Galega de Confrarías, todos los presentes coincidieron en que remediar el problema de los vertidos contaminantes depende de la implicación y cooperación de diferentes organismos públicos, y del sector privado.

Mar López-Leitón es la gerente de Acción Costeira.

Acción Costeira perfila en Celeiro las claves para invertir dinero hasta el 2020

S.S. VIVEIRO / LA VOZ

A las cinco de esta tarde, en la cofradía de pescadores de Celeiro, el Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortegal perfila las claves para invertir fondos europeos de aquí al 2020. Con los encuentros de hoy y otros previstos para el día 21 en Ortigueira, Acción Costeira marcará los rumbos de esta segunda singladura como gestor de fondos públicos. Procedentes en su mayor parte de la Unión Europea, durante la anterior etapa Acción Costeira inyectó 2,4 millones de euros en las economías de A Mariña y Ortegal, cooperando con proyectos de empresas y con otros no productivos.

Al frente de Acción Costeira A Mariña-Ortegal continúa, como gerente, Mar López-Leitón. Tres son las reuniones programadas para esta tarde. Una de las mesas de trabajo se ocupará de desarrollo del sector pesquero; otra sobre desarrollo económico, pensando especialmente en el turismo; y una tercera sobre aprovechamiento y valorización de los recursos naturales y del patrimonio cultural de las costas mariñanas y orteganas.

Abierto a toda la sociedad

Ateniéndose al programa diseñado por Acción Costeira A Mariña-Ortegal, el diseño de la estrategia de inversiones de aquí al 2020 estará finalizado el próximo 4 de noviembre. Ese día prevén celebrar un foro en Celeiro, como resumen de todas las actividades realizadas y de las conclusiones alcanzadas.

Desde Acción Costeira A Mariña-Ortegal insisten en que los encuentros están abiertos a toda la sociedad, principalmente entidades del sector pesquero, instituciones locales o entidades sociales públicas y privadas, pero también al público en general.

07 de Outubro de 2015

[Correo](#) | [Favoritos](#) | [Imprimir](#)

O Grupo de Acción Costeira da Mariña Ortegal traballa na elaboración da Estratexia de Desenvolvemento Local do FEMP

07-10-15

Viveiro, 7 de outubro de 2015. Desenvolver un proceso participativo na elaboración a Estratexia de Desenvolvemento da Zona Pesqueira (EDLP), é algo prioritario para o Grupo de Acción Costeira A Mariña Ortegal. Integrar a opinión dos axentes e entidades do territorio é de vital importancia á hora de definir o futuro da zona pesqueira.

A definición de retos e obxectivos para o desenvolvemento sostible da zona é a principal motivación pola cal se realizan as mesas sectoriais de traballo. A primeira reunión das mesas terá lugar esta tarde a partir das 17.00 horas no Salón de Actos da Confraría de pescadores de Celeiro. A segunda reunión celebrarase o día 21 deste mes na Fundación Ortegalia, na localidade coruñesa de Ortigueira. Prevese a realización de tres mesas que aborden as áreas de desenvolvemento pesqueiro, desenvolvemento económico, especialmente do turismo, e unha sobre o aproveitamento e posta en valor dos recursos naturais e o patrimonio cultural da zona costeira.

A maiores, o proceso de elaboración da EDLP, tentará reforzar a participación de entidades e persoal técnico de confrarías e municipios, mediante a constitución da Comisión de Seguimento e a Comisión Técnica, co fin de vertebrar as actuacións que se vaian a desenvolver no territorio, no marco do Fondo Europeo Marítimo e de Pesca. Prevese que o proceso de elaboración da estratexia se peche o día 4 de novembro coa realización dun Foro Final en Celeiro.

A participación nestes espazos é aberta, dirixíndose principalmente ás entidades do sector pesqueiro, institucións locais, organizacións e entidades sociais de carácter público e privado, así como á cidadanía en xeral. A elaboración da Estratexia é de vital importancia para o futuro desenvolvemento da nosa zona pesqueira, polo que a participación da cidadanía neste proceso é de gran relevancia.

Sobre a candidatura a Grupos de Acción Local de Pesca

A Consellería do Medio Rural e do Mar, publicou no Diario Oficial de Galicia do 16 de abril, a Orde da convocatoria de selección de candidatos a grupos de acción local do sector pesqueiro no período de programación do Fondo Europeo Marítimo e de Pesca (FEMP) 2014-2020 en Galicia.

O GAC A Mariña Ortegal foi seleccionado como candidato a Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro, para o vindeiro período de programación 2014-2020, do Fondo Europeo Marítimo e de Pesca, en virtude do acordo adoptado pola Consellería do Medio Rural e do Mar con data de 31 de xullo de 2014. Na actualidade son sete os Grupos de Acción Costeira, que foron seleccionados para converterse en GALP.

Acción Costeira pulsa opiniones para invertir fondos europeos

VIVEIRO / LA VOZ

Concellos, entidades sociais públicas e privadas, organizacións pesqueiras e cidadanos a nivel particular participaron ayer en Celeiro en el diseño de las estrategias para invertir fondos europeos de aquí al 2020. Convocados por Acción Costeira A Mariña-Ortega, plantearon propuestas para contribuir al desarrollo pesquero, al económico mediante el turismo y al aprovechamiento de los recursos naturales y culturales.

Ayer por la tarde, en el pósito celeirense, Basilio Otero y Mar López-Leitón, presidente y gerente de Acción Costeira A Mariña Ortega, explicaron a los participantes en las tres mesas de trabajo los objetivos de una cita que se repetirá el próximo día 21, en Ortigueira. Con las propuestas de ayer y las del día 21, el 4 de noviembre se hará una puesta en común, también en Celeiro. Acción Costeira ya propició inversiones de 2,4 millones en cinco años.

El pósito de Celeiro acogió ayer la reunión informativa de Acción Costeira. PEPA LOSADA

A Mariña

Día a día

Hostal - Restaurante

Buenavista

A súa oferta de servizos inclúe: habitacións confortables, restaurantes, bar, piscina, tenis, campo de fútbol, etc. Ademais, contamos cunha gran variedade de servizos para facer a súa estancia máis agradable.

Rúa do Torno, s/n. 27800 San Ciprián (Lugo)
 Tel. 982 594 086 - Fax: 982 595 146

almayo

muebles

YA ESTAMOS...

en Polígono Cruz do Torno, Nave 7 • SAN COSME DE BARBEROS
 Tel: 982 76 18 83 / 982 58 57 09 / Fax: 982 58 51 28

VS

¡Nueva Tienda
VAN SURF
en Viveiro!

Estamos en Avda. Navia Castrillón, 3 (frente al Hotel Orfeo)

solras

calidad y precio

VEN A PROBAR NUESTROS CHULETONES Y PLATOS COMBINADOS

Conexión directa con A-6, salida 504

CARTELERA

MULTICINES CINELANDIA (cinco días del espectáculo)

SALA 1

REGRESIÓN

Jueves 8:
20.30 - 23.00

SALA 2

HITMAN: AGENTE 47

Jueves 8:
20.30 - 23.00

CINES VIVEIRO (cinco días del espectáculo)

Películas

REGRESIÓN

V: 20.00, 22.30

HITMAN: AGENTE 47

V: 20.00, 22.30

EVEREST

V: 22.30

PINOCCHIO Y SU AMIGA COCO

V: 20.00

21 de Outubro de 2015

[Correo](#) | [Favoritos](#) | [Imprimir](#)

O Grupo de Acción Costeira da Mariña Ortegal reúne a máis de 60 profesionais para sentar as bases da Estratexia de Desenvolvemento Local ata 2020

08-10-15

Viveiro, 8 de outubro de 2015. Máis de 60 profesionais representantes dos sectores económicos e sociais da zona costeira A Mariña-Ortegal participaron este mércores en Celeiro nunha sesión na que se propuxeron máis dunha decena de iniciativas, para sentar as bases da Estratexia de Desenvolvemento Local Pesqueiro ata 2020. A xuntanza, convocada polo Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortegal estivo estruturada en tres mesas de traballo, centradas na economía pesqueira, o turismo e o patrimonio natural e cultural.

Entre os colectivos representados, había confrarías, redeiras, asociacións de mariscadoras, do sector medioambiental, do ámbito patrimonial, do turismo e do comercio. A dinámica de traballo estivo caracterizada polo dinamismo e alta colaboración das persoas asistentes, que traballaron en grupos reducidos de 3 ou 4 persoas, sobre os obxectivos formulados no proceso.

Como resultado desa dinámica, a sesión deparou un paquete de máis dunha decena de propostas, no conxunto das tres mesas de traballo. A mesa do sector pesqueiro propuxo iniciativas como a creación dunha plataforma web para a comercialización e distribución de produtos pesqueiros da Mariña e Ortegal, accións de formación para que a mocidade estea motivada para acceder ao sector, medidas para afondar no aproveitamento de especies ata agora con pouco potencial, medidas para a investigación e establecemento de convenios con entidades de diferente natureza, como centros de hostalería ou de investigación.

A mesa do sector turístico aposta, entre outras accións, pola posta en valor do Camiño do Mar, a distinción mediante premios de proxectos de rehabilitación de espazos que afonden na imaxe de 'vilas mariñeiras' e o impulso de sinerxias entre os portos pesqueiros e o turismo.

Pola súa banda, a mesa de patrimonio propuxo como liñas de traballo futuro a rehabilitación de infraestruturas industriais (cetáreas, antigas fábricas, etc) para a súa transformación en centros creativos e de dinamización cultural, o avance na recuperación do patrimonio cultural inmaterial vencellado ás tradicións e lugares mariñeiros, o fomento de sinerxias entre entidades para a posta en valor do patrimonio e accións divulgativas para o alumnado dos centros de ensino co obxecto de afondar na preservación dos recursos naturais das zonas costeiras.

Futura sesión: o mércores 21 en Ortigueira

Coa sesión deste mércores deu comezo o proceso de elaboración da Estratexia de desenvolvemento local pesqueiro da Mariña-Ortegal, EDLP 2014-2020, un proceso que terá continuidade cunha próxima xuntanza o día 21 deste mes na Fundación Ortegalia, na

<http://www.cronica3.com/2015/10/o-grupo-de-accion-costeira-da-mariña-ortegal-reune-a-mais-de-60-profesionais-para-sentar-as-bases-da-estratexia-d...> 1/2

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

21/10/2015 » Crónica » O Grupo de Acción Costeira da Mariña Ortegal reúne a máis de 60 profesionais para sentar as bases da Estrategia de Desenvolvemento...

localidade coruñesa de Ortigueira.

Prevese que o proceso de elaboración da estratexia se peche o día 4 de novembro coa realización dun Foro Final en Celeiro.

A participación nestes espazos é aberta, dirixíndose principalmente ás entidades do sector pesqueiro, institucións locais, organizacións e entidades sociais de carácter público e privado, así como á cidadanía en xeral. A elaboración desta Estrategia é de vital importancia para o futuro desenvolvemento da nosa zona pesqueira, polo que a participación da cidadanía neste proceso é de gran relevancia.

Viveiro tardó más de un mes en aclarar un vertido que cerró al baño la playa de Covas

S.S. VIVEIRO / LA VOZ

El pasado 29 de agosto saltaron todas las alarmas entre los bañistas que disfrutaban de un día soleado en la playa de Covas. Testigos presenciales cuentan que aparecieron flotando heces y otros restos que hacían pensar en un vertido de la red de alcantarillado. La playa se cerró al baño y se abrió una investigación para aclarar lo sucedido. Más de un mes después, rondando la medianoche del miércoles, el concejal Jesús Fernández Cal dio cuenta de un informe del Servicio de Protección de la Naturaleza de la Guardia Civil. Según ese edil socialista, lo que ensució el agua en Covas el 29 de agosto eran «hidrocarburos alifáticos de origen desconocidos». En definitiva, disolventes o restos de combustible.

Esta versión del concejal Cal difiere de lo que contaron el mismo 29 de agosto quienes salieron del agua asqueados por la presencia de restos del alcantarillado.

Acción Costeira se plantea vender pescados y mariscos por internet

También se propone atraer turistas con el aliciente de conocer las villas marineras de la comarca de A Mariña y Ortegal

SALVADOR SERANTES
VIVEIRO / LA VOZ

«Más de 60 profesionales dos sectores económicos e sociais de A Mariña y Ortegal plantearon en Celeiro propostas para invertir los fondos europeos que recibirán ambas comarcas de aquí al 2020. De ese primer encuentro para diseñar el plan estratégico salieron ideas como crear una plataforma digital para vender y distribuir por internet pescados y mariscos de ambas comarcas.

Promovido por el Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortegal, en ese mismo encuentro se sugirió organizar cursos «para que a mocidade estea motivada» para incorporarse a la pesca o al marisqueo. Otras ideas se dirigen al aprovechamiento de productos del mar que ahora tienen escasa salida comercial, así como promover investigaciones que contribuyan a generar valor añadido para las capturas de los pescadores de las dos comarcas.

Con el mar y todo lo que gira a su alrededor como alicientes, dedicar subvenciones euro-

Representantes de organizaciones pesqueras, de Concellos y de otros colectivos, anteayer, en Celeiro.

peas a atraer turistas a A Mariña y Ortegal es un objetivo que sugieren conseguir «mediante premios de rehabilitación de espacios que afonden na imaxe de vilas mariñeiras». Todo tratando de establecer canales de cooperación entre el sector turístico y los puertos pesqueros. Otra alternativa sería captar visitantes a través de la ruta jacobea llamada Camiño do Mar.

Entre las líneas de trabajo analizadas anteayer en la cofradía de Celeiro, rehabilitar cetáreas o antiguas fábricas surge como camino para crear en esos espa-

cios «centros creativos e de divulgación cultural». Además de continuar con la «recuperación do patrimonio inmaterial» ligado a la cultura marinera, también se plantea transmitir a los estudiantes cuánto representa el mar para la comarca, así como concienciarles de la conveniencia de preservar el medio marino.

Acción Costeira A Mariña-Ortegal tiene dos nuevas reuniones en agenda para decidir en qué invertir fondos europeos de aquí al 2020. La próxima será el 21, en Ortigueira; y la última, el 4 de noviembre, en Celeiro.

Las propuestas formarán parte de una estrategia para invertir fondos europeos

El 4 de noviembre concretarán en Celeiro las ideas captadas en las dos comarcas

El gobierno viveirense reconoce que contamina el mar, pero lo achaca a la falta de ayuda de la Xunta

S. SERANTES VIVEIRO / LA VOZ

«Levamos seis anos esperando a que o Goberno de Núñez Feijoo faga a segunda fase da depuradora de augas residuais, urxentísima para Viveiro, para evitar todo o que está pasando e o que se está tirando ao mar». Jesús Fernández Cal, concejal del gobierno socialista viveirense, reconoce así lo que han constatado informes de Augas de Galicia: que Viveiro es el municipio de A Mariña con más puntos de vertidos contaminantes al mar.

Nada menos que seis focos de contaminación hay en Viveiro. Entre ellos, la depuradora de residuales que mencionó el edil socialista Cal en el pleno celebrado anteayer; pero también otros, como los desagües de aguas pluviales que arrastran diferentes productos contaminantes al mar. Por esas y otras razones, desde el espigón

de la playa de Covas hasta la parte más interior de la ría de Viveiro no está permitido el marisqueo. La calidad de las aguas y del substrato marino es tan pésima que recibe la peor calificación posible para extraer o cultivar mariscos.

Discrepancias con Viaqua

Durante el pleno celebrado anteayer en Viveiro quedó constancia de que la corporación municipal cuestiona que Viaqua cumpla el contrato como concesionaria del suministro de agua, de la red de alcantarillado y de la depuradora. «Si non cumpren por contrato, pois haberá que demandalos ou, se hai que chegar a un extremo, haberá que miralos», proclamó el concejal Fernández Cal. Víctor Miranda, de Son Viveiro, apostilló: «Se incumple as súas funcións, deberíamos demandalos».

Uno de los puntos de vertidos del interior de la ría de Viveiro. R.L.

Ford
GARAJE
SAN ANDRÉS, S.A.
Concesionario Oficial Ford
en Ribadeo y Burela

APROVECHATE DEL PLAN
PIVE Y LLÉVATE UNO DE
NUESTROS VEHÍCULOS
DE EMPRESA

- FORD CMAX TDCI
- VARIOS EN STOCK
- FORD FOCUS TREND TDCI
- FORD FIESTA TREND TDCI
- VARIOS EN STOCK

KM0

- FOCUS TITANIUM ECOBOOST
- FOCUS TITANIUM TDCI
- KUGA TITANIUM 4X2 TDCI
- FIESTA TITANIUM 100 CV
- ECOBOOST
- BMAX TITANIUM TDCI

Y NO DEJES DE
PREGUNTAR POR
NUESTROS
VEHÍCULOS DE OCASIÓN

- CITROËN C5
- MEGANE SCENIC 4X4
- OPEL ASTRA SPORT
- PEUGEOT 407 SW
- NISSAN QASHQAI + 2
- RENAULT MEGANE

Ribadeo: C/ Ramón González, 28
Tel.: 982 128 128. Fax: 982 128 128
Burela: 682 888 782 / 678 048 044
688 888 887

Burela: Avda. Anaxástor Pavón, 211
Tel.: 982 575 816. Fax: 982 575 804

Más de 60 profesionales se unen para concretar las líneas de desarrollo del GAC hasta 2020

REDACCIÓN FERROL | Actualizado 09 Octubre 2015 - 01:00 h.

Más de 60 profesionales del sector, entre ellas las concejales de Patrimonio e Paisaxe, Vanesa Trevín y la de Turismo, Ana María Fojón, del Concello de Ortigueira, participaron esta semana en la primera reunión para sentar las bases de la Estrategia de Desenvolvemento Local 2020 del Grupo de Acción Costeira (GAC) da Mariña-Ortegal que gestiona fondos europeos.

En encuentro, que se desarrolló en varias mesas de trabajo, puso encima de la mesa iniciativas como la creación de una plataforma web para la comercialización y distribución de productos pesqueros de la zona, acciones formativas para motivar a los jóvenes a que accedan al sector, medidas para profundizar en el aprovechamiento de especies con poco potencial o establecimientos de convenios con entidades de diferentes naturaleza como centros de hostelería o de investigación, en el ámbito de la pesca.

En lo referido al sector turístico se apostó por poner en valor el Camiño do Mar, la convocatoria de premios para proyectos de rehabilitación de espacios que profundicen en la imagen de las villas marineras o el impulso de sinergias entre los puestos pesqueros y el turismo. Mientras que en la mesa de patrimonio se propuso como líneas de trabajo la rehabilitación de infraestructuras industriales como centros creativos y de dinamización cultural, acciones divulgativas para los centros de enseñanza o la recuperación del patrimonio cultural ligado al mar.

El proceso de elaboración de la Estrategia de Desenvolvemento Local tendrá continuidad el próximo 21 de octubre en la Fundación Ortegalia y culminará el 4 de noviembre en Celeiro.

Imagen de la reunión

ORTIGUEIRA

Convocan la primera jornada gastronómica de dulces de manzana

REDACCIÓN FERROL

Una carpa en la Alameda de Ortigueira acogerá mañana la primera edición de la Jornada Gastronómica Doces de Mazá que convoca el Concello. La iniciativa está abierta a la participación de todos los vecinos que podrán inscribirse hasta hoy en las oficinas municipales o llamando al 981 400 000 ó 981 974 103.

Los dulces deberán presentarse entre las cinco y las siete en este espacio y se establecerán hasta cuatro categorías: infantil y juvenil, aficionado, profesional y asociaciones. La organización repartirá premios entre los mejores reposteros consistentes en vales por material escolar para los más pequeños y obsequios y diplomas para el resto de categorías. ■

ORTEGAL

Más de 60 profesionales se unen para concretar las líneas de desarrollo del GAC hasta 2020

En la reunión tomaron parte concejales de Ortigueira

REDACCIÓN FERROL

Más de 60 profesionales del sector, entre ellas las concejales de Patrimonio e Paisaxe, Vanesa Trevín y la de Turismo, Ana María Fojón, del Concello de Ortigueira, participaron esta semana en la primera reunión para sentar las bases de la Estrategia de Desenvolvemento Local 2020 del Grupo de Acción Costeira (GAC) da Marilla-Ortega que gestiona fondos europeos.

En encuentro, que se desarrolló en varias mesas de trabajo, puso encima de la mesa iniciativas como la creación de una plataforma web para la comerciali-

Imagen de la reunión

zación y distribución de productos pesqueros de la zona, acciones formativas para motivar a los jóvenes a que accedan al sector, medidas para profundizar en el aprovechamiento de especies con poco potencial o establecimientos de convenios con entidades de diferentes naturalezas como centros de hostelería o de

investigación, en el ámbito de la pesca.

En lo referido al sector turístico se apostó por poner en valor el Camiño do Mar, la convocatoria de premios para proyectos de rehabilitación de espacios que profundicen en la imagen de las villas marineras o el impulso de sinergias entre los puestos pesqueros y el turismo. Mientras que en la mesa de patrimonio se propuso como líneas de trabajo la rehabilitación de infraestructuras industriales como centros creativos y de dinamización cultural, acciones divulgativas para los centros de enseñanza o la recuperación del patrimonio cultural ligado al mar.

El proceso de elaboración de la Estrategia de Desenvolvemento Local tendrá continuidad el próximo 21 de octubre en la Fundación Ortegala y culminará el 4 de noviembre en Ceieiro. ■

CABANAS

Vista para sentencia la causa contra Castrillón por desobediencia

REDACCIÓN FERROL

El titular del Juzgado de lo Penal número 2 de Ferrol dejó ayer visto para sentencia la causa que se sigue contra el alcalde de Cabanas, Germán Castrillón, por un supuesto delito contra la administración pública en la modalidad de desobediencia.

Castrillón ya declaró en junio de 2014 como imputado por un delito contra la administración pública por no ejecutar dos sentencias que obligaban a demoler las dos últimas plantas del edificio de O Penso. La denuncia fue formulada por la Fiscalía del Área de Ferrol a raíz de que dos sentencias del TSXG de 1994 y 1996, confirmadas después por el Tribunal Supremo, que anulaban la licencia concedida por el Ayuntamiento. ■

RENAULT
Passion for life

Gama Renault

Prueba la tecnología de los nuevos modelos

Entra en somos-nomadas.es

Caja automática EDC de doble embrague
R-Link: pantalla táctil con navegador e internet
Radar con cámara de visión trasera

Gama de vehículos turismo de Renault: consumo mixto (l/100km) desde 3,3 a 7,5. Emisiones CO₂ (g/km) desde 85 hasta 195. Equipamientos disponibles según modelo, versión y opción.

Renault   renault.es

21/10/2015 » Crónica » Ortigueira acollerá a segunda xuntanza de elaboración da Estrategia de desenvolvemento da Zona Pesqueira A Mariña – OrtegalCróni...

21 de Outubro de 2015

[Correo](#) | [Favoritos](#) | [Imprimir](#)

Ortigueira acollerá a segunda xuntanza de elaboración da Estrategia de desenvolvemento da Zona Pesqueira A Mariña – Ortegal

20-10-15

A segunda xuntanza do proceso de elaboración da Estrategia de desenvolvemento da Zona Pesqueira A Mariña-Ortegal, como continuación da celebrada o pasado 7 de outubro en Celeiro, levarase a cabo este mércores 21 a partir das 17.00 horas na Fundación Ortegalia (rúa Francisco de Santiago 6-9, Ortigueira).

 Pásate a compra online e aforro **55€** nas tuas 4 primeiras compras + **ENVÍO GRATIS** **EROSKI online**

La Voz de Galicia (7)

f 2 t 0 g+ 0 0

PORTADA (7) GALICIA (7/GALICIA) EDICIÓN FERROL (7/FERROL) ORTIGUEIRA (7/FERROL/ORTIGUEIRA)

Reunión del GAC A Mariña-Ortegal en la Fundación Ortegalia

* Los encuentros para la elaboración de la estrategia de desarrollo de la zona continúan el miércoles

LA VOZ. ORTIGUEIRA, 21 de octubre de 2015. Actualizado a las 05:00 h.

★★★★★ 0 votos

2

0

0

0

El proceso de elaboración de la estrategia de desarrollo de la zona pesquera A Mariña-Ortegal, impulsado por el Grupo de Acción Costeira, continuará hoy, a las 17 horas, en la Fundación Ortegalia. El encuentro está abierto a representantes de los concellos implicados y de todos los sectores ligados a la pesca, el turismo o cualquier actividad vinculada al mar en el área de influencia.

TEMAS RELACIONADOS

- Ortigueira (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/ortigueira>)
- Valdoviño (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/valdovino>)
- Cedeira (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/cedeira>)
- Carño (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/carino>)
- Mañón (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/manon>)

TEMAS RELACIONADOS

- Ortigueira (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/ortigueira>)
- Valdoviño (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/valdovino>)
- Cedeira (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/cedeira>)
- Carño (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/carino>)
- Mañón (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/manon>)

Y ADEMÁS...

GALICIA

DS 4 por 199€ al mes. Una oportunidad única. Ventas exclusivas DS

Consulta aquí la lista de cursos gratuitos. Compara y elige

Una tablet de 7" por 7€ Ahorrande en la red

GRÁFICAS SALNÉS
 Cajas en Cartón Compacto **SABER MÁS >>>**

MÁS NOTICIAS DE ORTIGUEIRA

22/10/2015 » Crónica » O Grupo de Acción Costeira da Mariña-Ortegal avanza na Estratexia de Desenvolvemento Local trala xuntanza celebrada na Fundació...

22 de Outubro de 2015

[Correo](#) | [Favoritos](#) | [Imprimir](#)

O Grupo de Acción Costeira da Mariña-Ortegal avanza na Estratexia de Desenvolvemento Local trala xuntanza celebrada na Fundación Ortegalia

22-10-15

Ortigueira, 22 de outubro de 2015. O proceso para a elaboración da Estratexia de Desenvolvemento Local Pesqueiro da Mariña-Ortegal ata 2020, iniciado hai dúas semanas, continuou onte cunha segunda rolda de mesas de traballo, celebrada na Fundación Ortegalia, en Ortigueira. Ao encontro asistiron preto de medio cento de profesionais, representantes dos sectores pesqueiro, social, económico e opúblico da zona, que de forma participativa definiron os obxectivos sobre os que se deben perfilar os proxectos de futuro no marco da Estratexia.

A sesión estivo estruturada en tres mesas de traballo, centradas no desenvolvemento do sector pesqueiro, do turismo e do patrimonio cultural e ambiental. Entre os obxectivos específicos abordados na xuntanza de onte, destacan a creación dunha imaxe de marca do territorio A Mariña-Ortegal, o incremento de novas iniciativas de transformación e comercialización, a instauración dun modelo organizativo que garanta unha pesca sostible, o aproveitamento dos descartes da pesca e o aproveitamento dos recursos ambientais e naturais da zona para actividades turísticas.

As entidades participantes incidiron na importancia da implantación de novas empresas de transformación vinculadas ao ámbito artesanal, con novas formas de conservación e envasado; e fixeron tamén apostas novidosas, como o arranxo dos elementos de mobiliario urbán da zona costeira, coa colaboración de entidades que persiguen a integración social de persoas con discapacidade. Campionatos gastronómicos ou rutas de pinchos son outras das iniciativas postas de relevo, co denominador común de integrar a diferentes axentes da economía local, como o sector pesqueiro, o conserveiro, o agrario e o hostaleiro.

O proceso remata o 4 de novembro en Celeiro

A elaboración da Estratexia é un proceso aberto, dirixido principalmente ás entidades do sector pesqueiro, institucións locais, organizacións e entidades sociais de carácter público e privado, así como á cidadanía en xeral. A elaboración desta Estratexia é de vital importancia para o futuro desenvolvemento da zona pesqueira, polo que a participación da cidadanía neste proceso é de gran relevancia.

O proceso conclúe o día 4 de novembro, coa realización dun Foro Final en Celeiro.

ESTEVO TORRENTE Apicultor

“De catro colmeas que tiña, quédanme 20 abellas”

La avispa velutina causa destrozos en las colmenas de la comarca

Torrente colocó varias trampas este verano que no impidieron la casi extinción de sus abejas

REPORTAJE
NATALIA VALIÑO

Hace poco más de dos años que Estevo Torrente, vecino de Neda, se inició en el sector apícola a través de los cursos de iniciación que imparte la Casa do Mel de Goente (As Pontes). Este verano decidió pasar a la acción y adquirió varias colmenas, siempre con la vista puesta en la producción de miel para su autoconsumo. Un objetivo que no verá cumplido este año. “En xuño coloqueei as colmeas, unhas nove, na finca que teño no Garballal, na zona do Roxal, un mes depois aparecume a primeira avésa velutina”, explica. Esta semana solo sobrevivían 20 abejas.

Su experiencia es común a la de la gran mayoría de los apicultores de la comarca que han visto como la avispa velutina acababa con las colonias de abejas autóctonas. También es común su crítica al servicio que ofrece la Xunta a través de la empresa Tragsa. “Chamei para que vifera a retirar o nido pero tardaron unha semana. Acabei por fumigalo eu”, señaló. Es consciente de que no disponen de los medios técnicos necesarios para la retirada de nidos a alturas superiores a los cinco metros y tampoco su horario de intervención son los más efectivos —el mejor momento para la retirada de los nidos es a última hora de la tarde o la primera de la mañana—.

Más de 6.000 avisos para retirar los nidos en 2015

El servicio de Atención e Información á Cidadanía, 012, habilitado por la Xunta de Galicia para atender las reclamaciones con relación a la retirada de nidos de avispa velutina atendió en lo que va de año un total de 6.327 avisos en toda Galicia, de los que retiraron 2.713.

De forma complementaria, la Consellería de Medio Rural distribuyó en los meses de febrero a marzo un total de 1.300 trampas y otros tantos envases con líquido atrayente a los apicultores de los municipios en los que se detectaron nidos en 2014, con el objetivo de capturar a las reinas de esta especie en el trampo de primavera y otras 1.500 trampas y otros tantos envases en los municipios con avispa velutina detectados este año. Además la administración autonómica, mediante medios propios, colocó otro centenar de trampas adicionales en las zonas en las que se detectaron más nidos, recogiendo en lo que va de año un total de 87.834 ejemplares de avispa asiática. ■ REDACCIÓN

También se muestra crítico con los productos que se están empleando en las trampas. “Estase a empregar un produto que afecta á formación da queratina dos insectos. Un produto que se quería empregar para combater o gorgullo dos eucaliptos e que foi moi criticado no seu momento e que agora se está a empregar, pero isto acaba con todos os insectos, non só coa avésa asiática. É contraproducente”, dice. Ante esto, el apuesta por recetas más “saludables” con el medio ambiente: cerveza negra, zumo

de arándanos y vino blanco.

Con la vista puesta en el próximo año y en salvar a las últimas supervivientes de una plaga que gana terreno cada primavera, optará por la trashumancia a otra finca de Alto Xestoso (Monferró) donde la incidencia de este problema medioambiental ha sido, por ahora, menor que en otros municipios de la comarca donde concellos, AGA y entidades del sector agrícola y frutícola han aunado esfuerzos para demandar a la Xunta una intervención conjunta. ■

COMARCA

Cerdido y Valdoviño compartirán arquitecto

REDACCIÓN FERROL

El alcalde de Cerdido, Benigno Galego, y la alcaldesa en funciones de Valdoviño, Rosa Ana García, han suscrito un convenio de colaboración para compartir los servicios del arquitecto municipal con el que ya cuenta el municipio valdovino. “Esto supuso un paso más cara a unha xestión máis eficaz e eficiente dos recursos públicos, pois permitiranos ofrecer un servizo público que un Concello pequeno como o noso non podería asumir en exclusiva debido ao seu elevado custo económico”, señaló ayer el regidor local.

Por su parte Ana Rosa García apuntó que se trata “dun exemplo de colaboración interadministrativa e que suporá unha optimización dos recursos públicos”. El funcionario realizará los informes técnicos en los expedientes que, en materia urbanística, se tramitan en ambos

Un momento de la firma

consistorios. Así realizará expedientes de licencias de obras y parcelaciones e informes para acreditar el cumplimiento de la legalidad urbanística y de reposición de la misma.

El convenio tendrá vigencia de un año prorrogable por periodos anuales hasta un máximo de cuatro. ■

ORTEGAL

Nueva reunión del Grupo de Acción Costera en Ortigueira

El encuentro se llevó a cabo en la Fundación Ortegalia

REDACCIÓN FERROL

Una veintena de entidades e instituciones de la comarca de Ortegal participaron el pasado miércoles en el segundo encuentro del Grupo de Acción Costera (GAC) A Mariña-Ortegal para la elaboración de la Estratexia de Desenvolvemento Local Pesqueiro hasta 2020. En la cita, celebrada en la Fundación Ortegalia de Ortigueira, estuvieron representados el sector pesquero (cofrades de Cariño y Cedeira y la Agrupación de Marisqueo a pé de Espasante), social (Aspromor, asociación cultural Garola, Fundación Ortegalia, la asociación cultural Ortigueira y el club náutico As Forcadas), económico

(cuatro casas rurales de la zona, Surf&Breakfast de Valdoviño, Goodlife Consultores, Actividades Estaca, cetárea A Balandra) y público (concellos de Ortigueira, Cariño y Valdoviño).

En la sesión se destacó la creación de una imagen de marca en la zona A Mariña-Ortegal, nuevos modelos organizativos o el aprovechamiento de los descartes de la pesca. Además se abogó por implantar nuevas empresas de conservación y envasado o el arreglo de los elementos de mobiliario urbano en colaboración con entidades que persiguen la integración social de sus usuarios. ■

Saúde Laboral analiza hoy en Celeiro la seguridad y los riesgos en el sector pesquero

S.S. VIVEIRO / LA VOZ

«Riscos no sector pesquero: seguridad e salvamento marítimo». Con ese título se celebra esta mañana en Celeiro un foro de debate, información y formación que organiza el Instituto Galego de Seguridade e Saúde Laboral, desde su delegación en Lugo. Comparecen expertos y representantes del sector pesquero.

Comienza a las diez de la mañana, con una presentación a cargo de Pablo Fernández, jefe de coordinación del Área do Mar en Celeiro; y Fernando González, subdirector de Saúde Laboral. A continuación, Juan Carlos Fernández, jefe de sección en la Capitanía Marítima de Burela, diserta sobre la inspección virtual en un pesquero, desde la quilla hasta la cubierta superior del puente. Después, Ramón Sancho, de Armadores de Vigo, explica el uso adecuado de los dispositivos de seguridad y salvamento en pesqueros.

Mercedes Rodríguez, gerente de la Organización de Productores Pesqueros de Lugo, inter-

viene a continuación, para hablar de la importancia de la seguridad marítima para los pesqueros mariñanos. Antonio Novas, jefe de Busca e Salvamento Marítimo, explica en qué consiste un simulacro, que después se verá en directo, a las 12.45 horas, en la dársena celeirense, con el helicóptero Pesca 2 y un pesquero de Celeiro.

Manuel Gasalla, jefe del Instituto Galego de Seguridade e Saúde Laboral en Lugo, presenta a las 13.45 horas las actuaciones de ese servicio público en el sector pesquero. La jornada técnica concluye con un coloquio entre los asistentes y los ponentes, que moderará el propio Manuel Gasalla.

A las 12.45 hay un simulacro de rescate, con el helicóptero Pesca 2 y un barco

Acción Costeira valora cómo aprovechar los descartes

También se plantea invertir fondos europeos en crear una imagen de marca para las comarcas mariñana y ortegana

S. SERANTES VIVEIRO / LA VOZ

El Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortega continúa perfilando las líneas maestras para invertir fondos europeos hasta el 2020. Anteayer, en Ortigueira, representantes del sector pesquero, de instituciones y de colectivos ciudadanos plantearon la idea de cofinanciar con subvenciones proyectos que permitan aprovechar los descartes en la pesca. Ya son obligatorios y continuarán extendiéndose, con lo que los barcos tendrán que desembarcar casi todo lo que pesquen, pero no podrán comercializarlo. Y de momento todavía se desconocen posibles salidas a esas capturas.

Otra de las propuestas planteada anteayer se centra en la creación de una imagen de marca para A Mariña y Ortega, explican desde Acción Costeira. En esa línea se encuadra también la búsqueda de fórmulas para atraer turistas aprovechando los recursos ambientales y naturales de las dos comarcas. También se apuesta por impulsar empresas de transformación y comerciali-

Las segundas mesas de trabajo se celebraron anteayer, en Ortigueira.

zación de los productos del mar. El próximo día 4 de noviembre se celebrará en Celeiro un foro en el que se pretende concretar la estrategia para invertir fondos europeos hasta el 2020.

LA CASA DE SARA CARBONERO EN OPORTO

ISA PANTOJA, SU RESPUESTA MAS ESPERADA

LA EXCLUSIVA QUE ESTABAS ESPERANDO.

CONSÍGUELA CADA DOMINGO EN TU QUIOSCO

LA VOZ + iHOLA! POR SOLO

2'99€

* CLIPÓN DEL LOMO

iHOLA!

CADA DOMINGO CON **La Voz de Galicia**

FOZ O Concello substituirá os anteriores, que se atopaban en moi mal estado

O Concello instala novos carteis informativos nos puntos de interese en Foz

O Concello de Foz ten nova sinalización sobre os puntos de interese do municipio, logo de que de os carteis vellos, nun estado moi deficiente, fosen substituídos grazas a unha subvención de 18.000 euros da Axencia Galega de Turismo. Así o explicou o alcalde, Javier Jorge Castiñeira, que salienta o importante que é para o Concello dar unha boa imaxe ante os visitantes que buscan información.

"O Concello de Foz vén de instalar unha serie de carteis informativos, arredor duns 15 carteis informativos dos diferentes puntos de interese do municipio, posto que os que había estaban nun estado lamentable e mesmo houbo que quitálos antes de tempo porque a imaxe que transmitían eran moito peor que a información que daban", dixo o rexedor fozense.

O alcalde cre que "sobre todo de cara á imaxe do pobo é unha inver-

Novos paneis informativos en Foz

sión moi interesante, porque aínda que aos cidadáns que vivimos todo o

día no pobo non nos fai falta esa información, para todos aqueles que nos

visitan é unha das primeiras imaxes que levan, os puntos informativos polos que se guían na nosa localidade, nos que buscan lugares de interese turístico, de interese social e de saída e entrada ao Concello. Polo tanto era importante facelo. En total é un investimento de 18.000 euros, que financia totalmente a Axencia Galega de Turismo da Xunta de Galicia, unha subvención á que concorreron varios concellos e neste caso o Concello de Foz foi beneficiado con estes 18.000 euros. É unha obra moi interesante xa que o estado das sinalizacións que había era verdadeiramente lamentable, incluso vergoñenta, e mellora con moito a imaxe. Ademais son uns carteis con porte, resistentes e modernos. Estamos contentos de que se substitúan estes carteis, tan necesarios sobre todo para aqueles que nos visitan", expresou Javier Jorge Castiñeira.

VIVEIRO A sesión estivo estruturada en 3 mesas de traballo e participaron máis de 60 profesionais

O GAC da Mariña-Ortegá senta as bases da Estratexia de Desenvolvemento Local ata 2020

Máis de 60 profesionais representantes dos sectores económicos e sociais da zona costeira A Mariña-Ortegá participaron en Celeiro nunha sesión na que se propuxeron máis dunha decena de iniciativas, para sentar as bases da Estratexia de Desenvolvemento Local Pesqueiro ata 2020. A xuntanza, convocada polo Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortegá estivo estruturada en tres mesas de traballo, centradas na economía pesqueira, o turismo e o patrimonio natural e cultural.

Entre os colectivos representados, había confrarías, redeiras, asociacións de mariscadoras, do sector medioambiental, do ámbito patrimonial, do turismo e do comercio. A dinámica de traballo estivo caracterizada polo dinamismo e alta colaboración das persoas asistentes, que traballaron en grupos reducidos de 3 ou 4 persoas, sobre os obxectivos formulados no proceso.

PAQUETE DE PROPOSTAS

Como resultado desa dinámica, a sesión deparou un paquete de máis dunha decena de propostas, no conxunto das tres mesas de traballo.

A mesa do sector pesqueiro propuxo iniciativas como a creación dunha plataforma web para a comercialización e distribución de produtos pesqueiros da Mariña e Ortégá, accións de formación para que a mocidade estea motivada para acceder ao sector, medidas para afondar no aproveitamento de especies ata agora con pouco potencial, medidas para a in-

vestigación e establecemento de convenios con entidades de diferente natureza, como centros de hostalería ou de investigación.

A mesa do sector turístico aposta, entre outras accións, pola posta en valor do Camiño do Mar, a distinción mediante premios de proxectos de rehabilitación de espazos que afonden na imaxe de 'vilas mariñeiras' e o

impulso de sinerxias entre os portos pesqueiros e o turismo.

Pola súa banda, a mesa de patrimonio propuxo como liñas de traballo futuro a rehabilitación de infraestruturas industriais (cetáreas, antigas fábricas, etc) para a súa transformación en centros creativos e de dinamización cultural, o avance na recuperación do patrimonio cultural inmaterial vencellado ás tradicións e lugares mariñeiros, o fomento de sinerxias entre entidades para a posta en valor do patrimonio e accións divulgativas para o alumnado dos centros de ensino co obxecto de afondar na preservación dos recursos naturais das zonas costeiras.

FUTURA ESTRATEXIA

Con esta sesión, deu comezo o proceso de elaboración da Estratexia de desenvolvemento local pesqueiro da Mariña-Ortegá, EDLP 2014-2020, un proceso que terá continuidade cunha próxima xuntanza na Fundación Ortégá, na localidade coruñesa de Ortégá. Prevese que o proceso de elaboración da estratexia se peche o día 4 de novembro coa realización dun Foro Final en Celeiro.

Participantes na reunión do Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortegá

El área de servicio de la A-8 en El Franco tendrá instalaciones en ambos sentidos

D.G. EL FRANCO / LA VOZ

El Boletín Oficial del Estado acaba de anunciar que somete a información pública, durante un mes, el anteproyecto del área de servicio que la Autovía del Cantábrico tendrá a su paso por El Franco, en el kilómetro 490 de la A-8. Será una doble área de servicio, en ambos sentidos del tráfico, gracias a dos parcelas gemelas de 260 metros de largo y otros 90 de ancho. Las dos estarán dotadas de un carril de acceso y salida a la autovía. En cada uno habrá una zona de repostaje de combustible protegida mediante una marquesina y un edificio que albergará una tienda 24 horas y un restaurante - cafetería.

Dispondrá cada una de 39 plazas de aparcamiento para vehículos ligeros, dos plazas de autobuses, siete de vehículos pesados y tres de autocaravanas. Contarán también con un punto de recarga para vehículos eléctricos y zonas ajardinadas que dispondrán de bancos y mesas para facilitar el descanso de los conductores al aire libre. Podría ser la primera área de servicio en ponerse en marcha en un trayecto de más de 200 kilómetros, entre la existe en Montico, cerca de Avilés, y el inicio de la A8 en Baamonde. En todo ese recorrido, los conductores disponen de gasolineras y restaurantes, pero siempre tienen que abandonar la autovía para repostar o tomar un café. Hay tres espacios reservados para este tipo de áreas, concretamente en Villalba, Barreiros y El Franco, aunque a día de hoy las tres están vacías.

El comercio de O Vicedo hará una cena-baile abierta a socios y vecinos

O VICEDO / LA VOZ

La Asociación de Comerciantes, Industriales y Autónomos de O Vicedo celebrará el próximo 28 de noviembre una cena-baile, abierta a los socios y al público en general. La fiesta se celebrará a las 21.30 horas en el restaurante Area Grande, en San Román, al precio de 25 euros por persona. Además de disfrutar de un buen menú, se sortearán regalos.

Fomento autoriza a Gondán a ampliar su instalación en más de 1.000 metros

El astillero quieren ahora dimensionar su división de fibra, con demanda

D. GAYOSO
CASTROPOL / LA VOZ

Tras ampliar sus instalaciones en Figueras y construir nuevas naves de trabajo en el polígono de Barres, Astilleros Gondán se centra ahora en dimensionar su división de fibra, ubicada en el conocido como muelle sur de Castropol, ubicado ya en el concejo de Vegadeo. Hace unos meses recibió autorización para duplicar el tamaño de su nave principal, donde se fabrican barcos en fibra.

Ayer, el Boletín Oficial del Principado autorizó a Gondán a ampliar su terreno de trabajo en 1.051 metros cuadrados, que serán destinados a un almacenamiento descubierto. La elevada carga de trabajo de esta empresa naval, afincada en Figueras, ha obligado al astillero a ampliar y mejorar sus instalaciones. Actualmente tiene ocho barcos en marcha, lo que le garantiza una carga de trabajo para más de dos años.

Astilleros Gondán ya amplió sus instalaciones en Figueras, ahora quiere ampliar en Castropol. D. GAYOSO

Presentación del concurso de tapas de Mondoñedo, será del 27 al 29.

Reunión en Mondoñedo el viernes para hablar de la Ruta Norte y del Museo Cunqueiro

MONDOÑEDO / LA VOZ

La plataforma ciudadana Comarca de Mondoñedo Unida comunica que este viernes, día 20, a las ocho de la tarde se celebrará una importante reunión en el salón de actos del concello para hablar de la ruta turística Leiras Pulpeiro, del Camiño Norte Xacobeo, de la Casa Museo de Álvaro Cunqueiro, del barrio artesanal de Os Muíños y de otros temas de interés.

Asistirá la alcaldesa, Elena Candia, representantes de los grupos políticos con representación local, miembros de la plataforma ciudadana Comarca de Mondoñedo Unida y vecinos y

colectivos que deseen participar en esta reunión del viernes.

El de la Casa Museo de Álvaro Cunqueiro es un proyecto importante para Mondoñedo, una vez realizado, que a buen seguro revitalizará la vida social, económica y cultural de Mondoñedo. Cunqueiro es un escritor universal, un reclamo cultural para visitar la ciudad. De todo ello se hablará el viernes en esta reunión.

Por otra parte y referido a Mondoñedo, la asociación de comerciantes presentó ayer los carteles del concurso de tapas que organizan los próximos días 27 al 29 de este mes en la ciudad, para despedir noviembre tapeando.

Público y mesa de la reunión del GAC-1 ayer en Celeiro. X. RAMALLAL

Foro del GAC-1 en Celeiro para ver proyectos de pesca

CELEIRO / LA VOZ

Ayer por la tarde tuvo lugar como estaba previsto en el salón de actos de la Cofradía de Pescadores Santiago Apóstol de Celeiro el último foro del Grupo de Acción Costeira de A Mariña y Ortegal, el GAC-1, para ver posibles proyectos pesqueros o derivados de la pes-

ca a incluir en el programa del GAC-1 sustentado con fondos europeos.

En el último tiempo se han celebrado diversas reuniones en A Mariña y en Ortegal para explicar la estrategia de este nuevo programa, y ver y analizar las iniciativas y los proyectos posibles.

19/11/2015

Acción Costeira traza el rumbo para invertir fondos europeos

La Voz de Galicia (7)

f 0 t 0 g+ 0 0

PORTADA (7) GALICIA (7/GALICIA/) EDICIÓN A MARIÑA (7/AMARINA/)

Acción Costeira traza el rumbo para invertir fondos europeos

• Apoyará proyectos «innovadores» que contribuyan a mejorar la economía y la vida en trece pueblos de A Mariña y Ortegal

S.S., VIVEIRO / LA VOZ, 19 de noviembre de 2015. Actualizado a las 05:00 h.

★★★★★ 1 votos

FOTO: XAIME F. RAMALLAL (HTTP://WWW.LAVOZDEGALICIA.ES/FIRMAS/XAIME-FERNANDEZ-RAMALLAL).

Directivos y gerente de Acción Costeira presentaron la estrategia zonal en Ceteiro.

RELACIONADOS

Tras inyectar 2,4 millones en cinco años, diseña ideas hasta el 2020
(/noticia/amarina/2015/11/19/tras-inyectar-24-millones-cinco-anos-disena-ideas-2020/0003_201511X19C6994.htm)

TEMAS RELACIONADOS

A Mariña (http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-mariña)
Xunta de Galicia (http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/xunta-de-galicia)
Ceteiro (http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/ceteiro)

0

0

0

0

Ya está definido, con casi un centenar de propuestas, el rumbo que se ha marcado el Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortegal para invertir fondos europeos de aquí al 2020. Directivos y gerente presentaron anteayer la estrategia que han diseñado para seguir contribuyendo a mejorar y a la diversificar la economía y la vida en las poblaciones costeras mariñanas y orteganas.

Tras varias reuniones con agentes sociales y dirigentes municipales, anteanoche se presentaron en la cofradía de Celeiro las «prioridades destacadas» con las que pretenden responder «aos principais retos» que se han marcado para A Mariña y Ortegal. Una de las líneas maestras de los proyectos que apoyará Acción Costeira en el próximo lustro es «conseguir un modelo innovador de desenvolvemento do territorio, que garanta o aproveitamento sostible dos recursos».

Insisten desde Acción Costeira en que una clave para el desarrollo de A Mariña y Ortegal será «reforzar unha imaxe de marca do territorio», de tal modo que respaldarán iniciativas para que las dos comarcas se

presenten como un «destino turístico diferencial, pola súa paisaxe, recursos ambientais e patrimoniais».

Publicidad

Apuestan también por dedicar subvenciones europeas a proyectos que permitan a mariñanos y orteganos «dotarse de instrumentos que garantan un maior coidado do medio natural e mariño». Centrándose específicamente en la pesca, Acción Costeira aboga por mellorar a gobernanza do sector.

Ahora queda elaborar el documento final, que será enviado a la Xunta de Galicia.

TEMAS RELACIONADOS

- [A Mariña](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-marina) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/a-marina>)
- [Xunta de Galicia](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/xunta-de-galicia) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/xunta-de-galicia>)
- [Celeiro](http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/celeiro) (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/celeiro>)

MÁS NOTICIAS DE A MARIÑA

Una final en la jornada seis para el Galipizza Viveiro (/noticia/amarina/2015/11/19/final-jornada-seis-galipizza-viveiro/0003_201511X19C99911.htm)

19/11/2015 » Crónica » O Grupo de Acción Costeira da Mariña-Ortegal establece como prioridade da Estrategia de Desenvolvemento Local afondar na imaxe ...

19 de Novembro de 2015

[Correo](#) | [Favoritos](#) | [Imprimir](#)

O Grupo de Acción Costeira da Mariña-Ortegal establece como prioridade da Estrategia de Desenvolvemento Local afondar na imaxe de marca

18-11-15

Celeiro, 18 de novembro de 2015. O Foro final da elaboración da Estrategia de Desenvolvemento Local Pesqueiro da Mariña-Ortegal, que guiará o vindeiro Fondo Europeo Marítimo e de Pesca da zona, tivo lugar onte en Celeiro coa participación de preto de medio cento de persoas, poñendo así o peche a un proceso caracterizado polo fondo compromiso participativo.

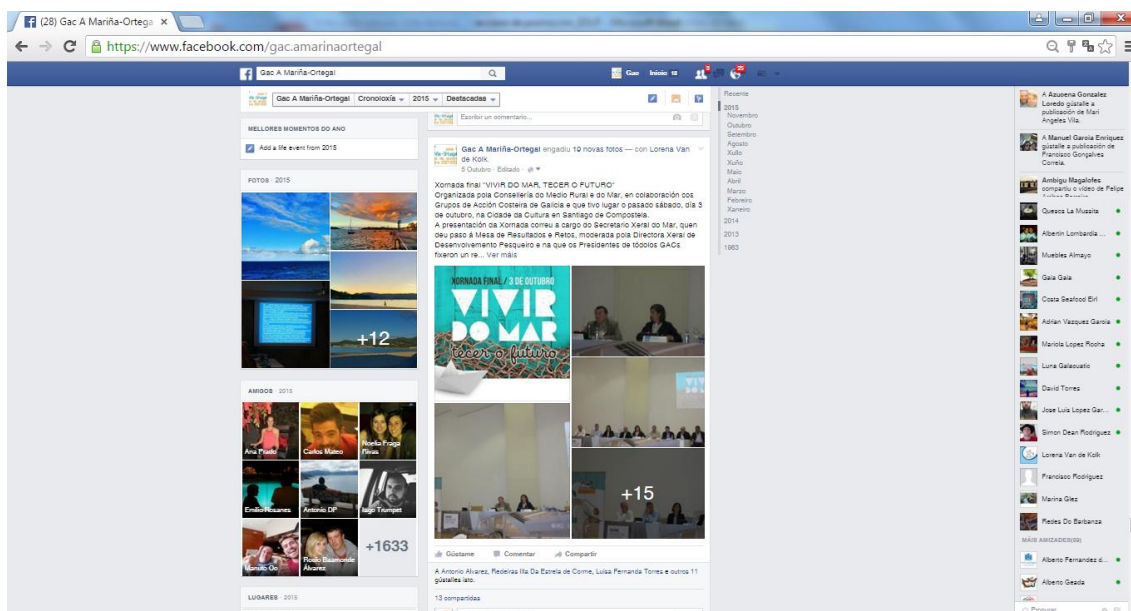
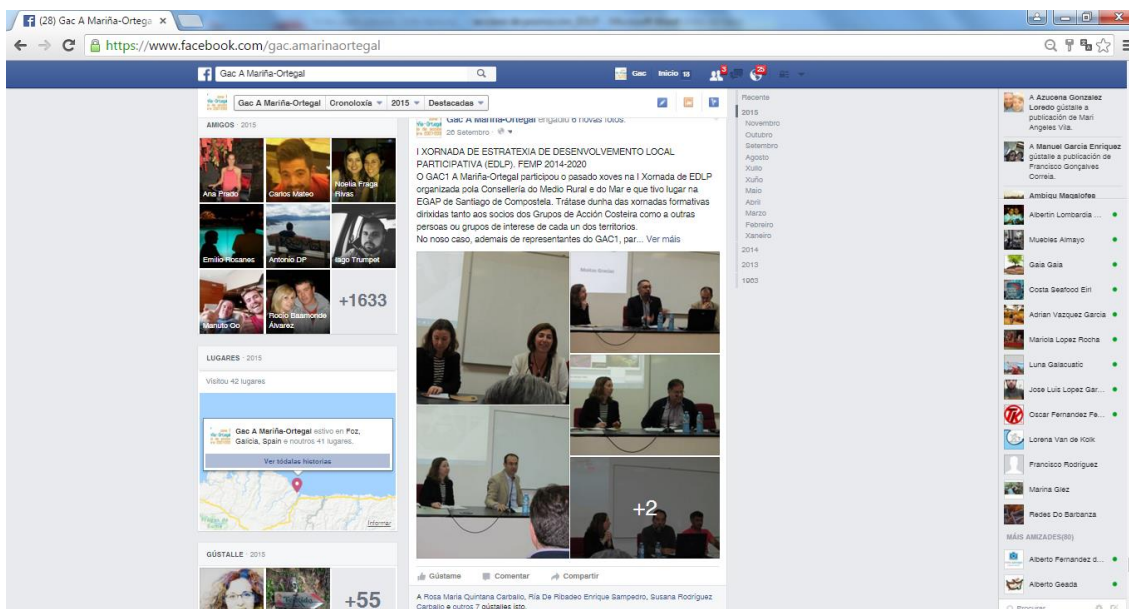
Na sesión, presentáronse os resultados do proceso, estruturado en mesas de traballo e comisión técnicas de seguimento. O Plan de Acción, que orientará a posta en marcha da estratexia ata 2020, dará resposta aos principais retos que se definiron durante o proceso, sinalando como algunhas das prioridades destacadas a necesidade de conseguir un modelo innovador de desenvolvemento do territorio, que garanta o aproveitamento sostible dos recursos; reforzar unha imaxe de marca do territorio que posicione á Mariña-Ortegal como destino turístico diferencial pola súa paisaxe, recursos ambientais e patrimoniais; dotarse de instrumentos que garantan un maior coidado do medio natural e mariño e mellorar a gobernanza do sector, mediante mecanismos que garantan a participación das entidades na xestión e o desenvolvemento da estratexia, así como a cooperación entre as entidades do territorio coas doutras zonas.

Precisamente, a dinámica da elaboración da estratexia ten sido un claro expoñente do valor da participación durante os case dous meses do proceso, no que se contou coas achegas e representación dun elevado número de entidades e axentes dos sectores pesqueiro, público, económico e social.

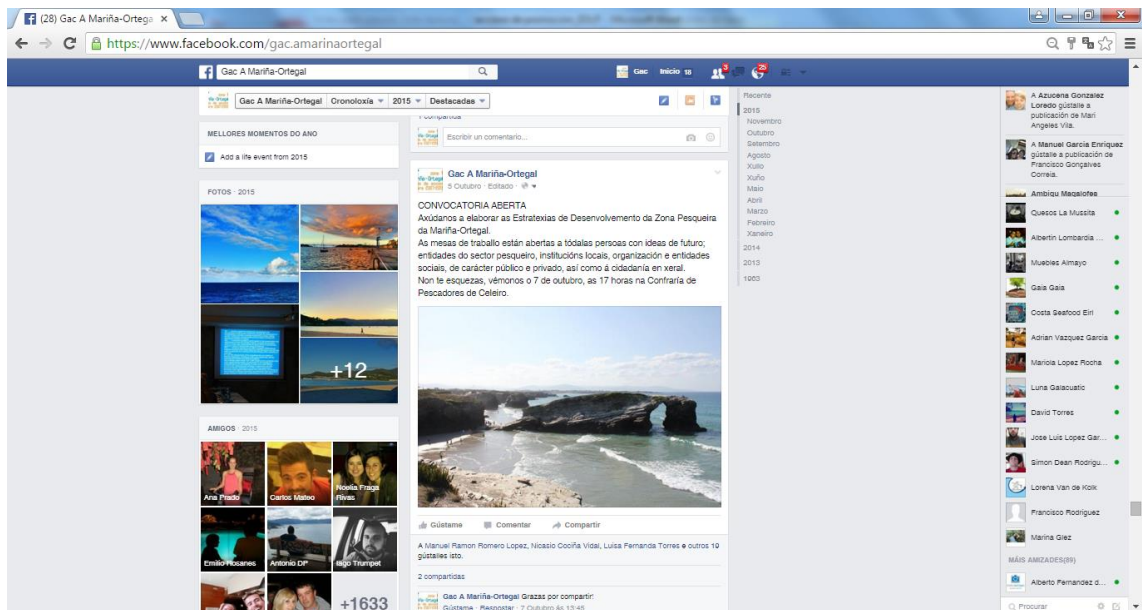
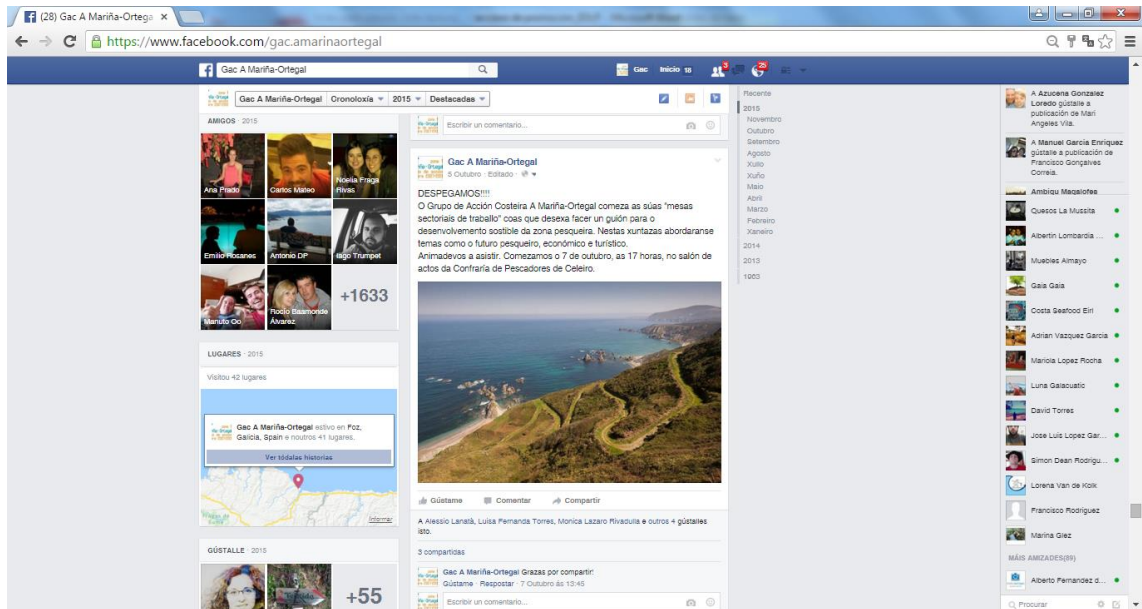
Todas as entidades presentes no foro final coincidiron en apuntar a relevancia de que o proceso participativo siga vivo, para afrontar un seguimento axeitado dos proxectos que se van executar, en relación ás medidas de acción propostas. O proceso culminará coa elaboración do documento final, que será presentado na Asemblea Xeral que terá lugar o 30 de novembro en Celeiro.

2. ARTIGOS EN WEB E REDES SOCIAIS

- <https://www.facebook.com/gac.amarinaortegal>

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

Facebook page for "Gac A Mariña-Ortega". The page shows a post titled "A TUA ORINÓN IMPORTA" (Your opinion matters) dated October 9th. The post text discusses the importance of participation in the sectorial work tables of the Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortega, scheduled for October 21st at the Fundación Ortigella. It mentions that the program will be held in the morning and that participants should arrive at 17:00 hours for the act of the Confraría de Pescadores de Ceieiro.

The post includes a photo of a rocky coastline with people sitting on the rocks. The post has 3 likes and 3 comments. The comments section shows a comment from "A Alessio Lantá, Pacucho Vázquez, Genuena Prieto Lopez e outros 5" stating "Gac A Mariña-Ortega! Grazas por compartir".

The left sidebar shows "MELLORES MOMENTOS DO ANO" (Best moments of the year) and "FOTOS 2015" (Photos 2015) with a "+12" button. Below this is the "AMIGOS 2015" (Friends 2015) section, which lists several names: Ana Pardo, Carlos Mallo, Roberto Pardo, Emilio Hernandez, Antonio DP, and Roger Trunget.

The right sidebar shows a "Recente" (Recent) section with a list of names: A Azucena Gonzalez, A Manuel Garcia Enriquez, Ambigu Magalones, Quesos La Muestra, Albertin Lombarda, Muelles Almayo, Costa Seafood Eiri, Adrian Vazquez Garcia, Mariana Lopez Rocho, Luna Galanato, David Torres, Jose Luis Lopez Gar..., Simon Dean Rodrigu..., Lorena Van de Kolk, Francisco Rodriguez, Marina Giez, and Alberto Fernandez d....

Facebook page for "Gac A Mariña-Ortega". The page shows a post titled "Gac A Mariña-Ortega engadido 2 novas fotos" (Gac A Mariña-Ortega added 2 new photos) dated October 9th. The post text discusses the elaboration of the Estrategia de Desenvolvemento Local da Zona Pesqueira 4 de vital importancia para definir o futuro do noso territorio para o periodo 2014-2020. It mentions that the process will be held in the morning and that participants should arrive at 17:00 hours for the act of the Confraría de Pescadores de Ceieiro.

The post includes a photo of a harbor with several boats. The post has 7 likes and 7 comments. The comments section shows a comment from "A Federico Cabo Burela, Ale Baez, Ruben Perez Martinez e outros 16" stating "Gac A Mariña-Ortega! Grazas por compartir".

The left sidebar shows "MELLORES MOMENTOS DO ANO" (Best moments of the year) and "FOTOS 2015" (Photos 2015) with a "+12" button. Below this is the "AMIGOS 2015" (Friends 2015) section, which lists several names: Ana Pardo, Carlos Mallo, Roberto Pardo, Emilio Hernandez, Antonio DP, and Roger Trunget.

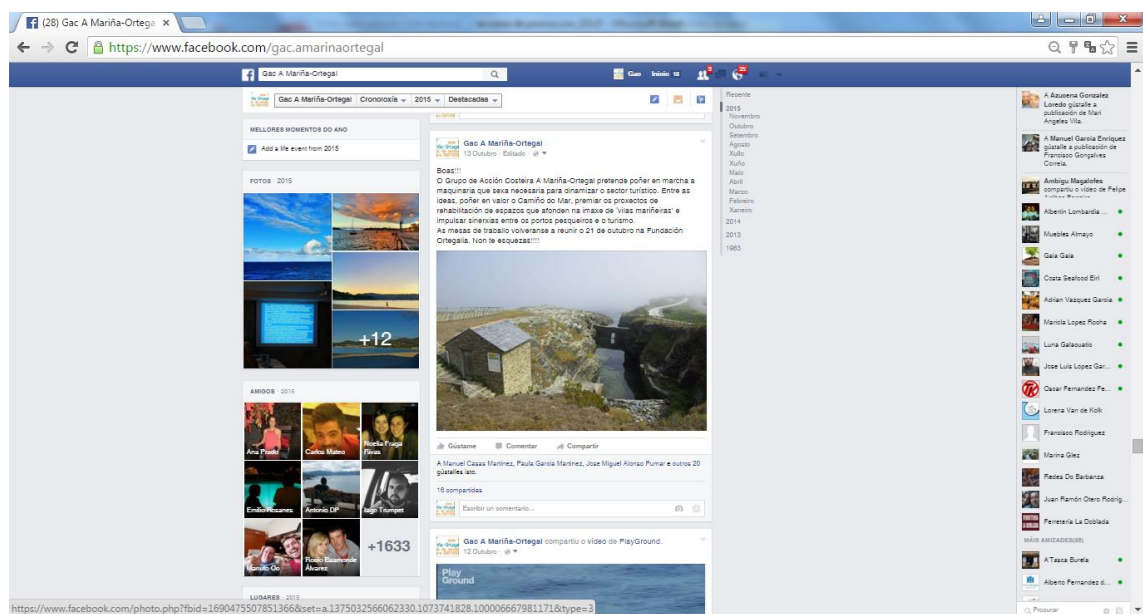
The right sidebar shows a "Recente" (Recent) section with a list of names: A Azucena Gonzalez, A Manuel Garcia Enriquez, Ambigu Magalones, Quesos La Muestra, Albertin Lombarda, Muelles Almayo, Costa Seafood Eiri, Adrian Vazquez Garcia, Mariana Lopez Rocho, Luna Galanato, David Torres, Jose Luis Lopez Gar..., Lorena Van de Kolk, Francisco Rodriguez, Marina Giez, Paredes De Barbanza, Juan Ramon Otero Rodrig..., Penelope La Dolada, Alberto Fernandez d..., and Alberto Giesia.

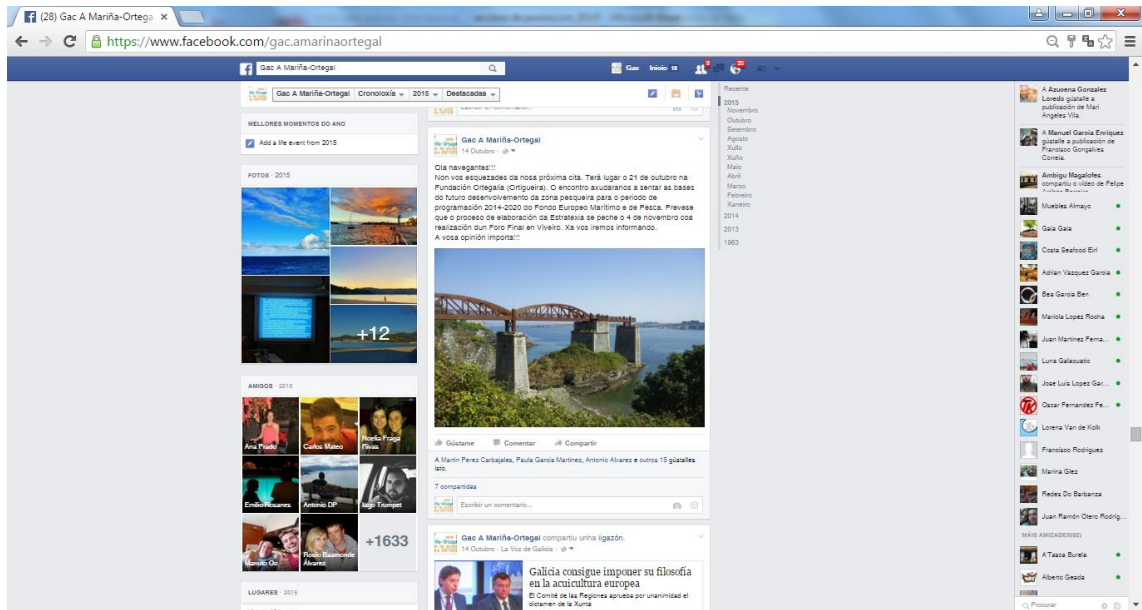
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

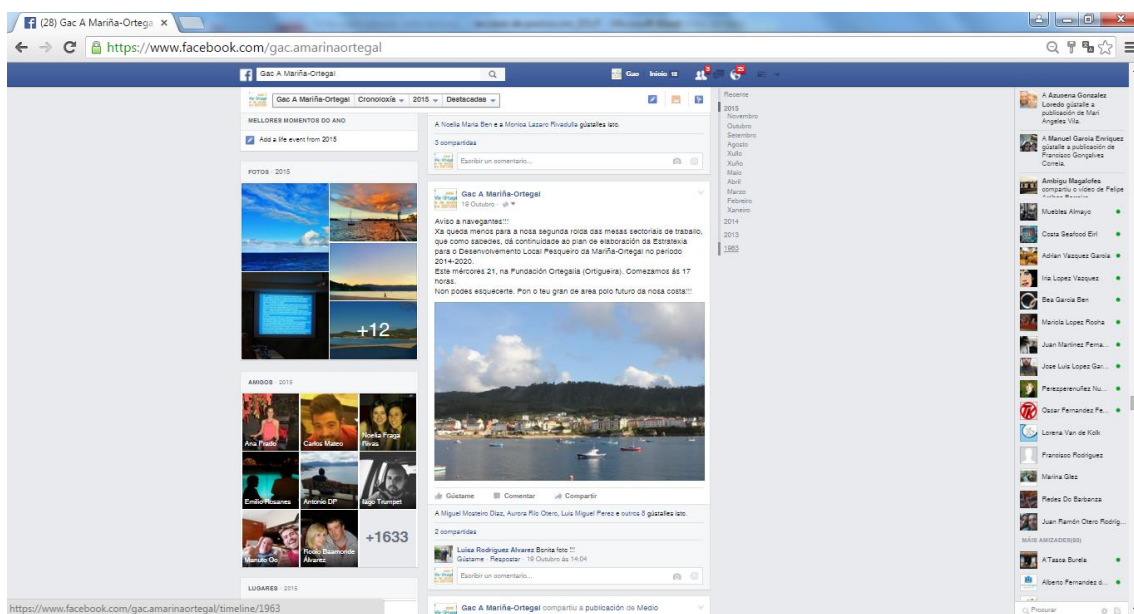
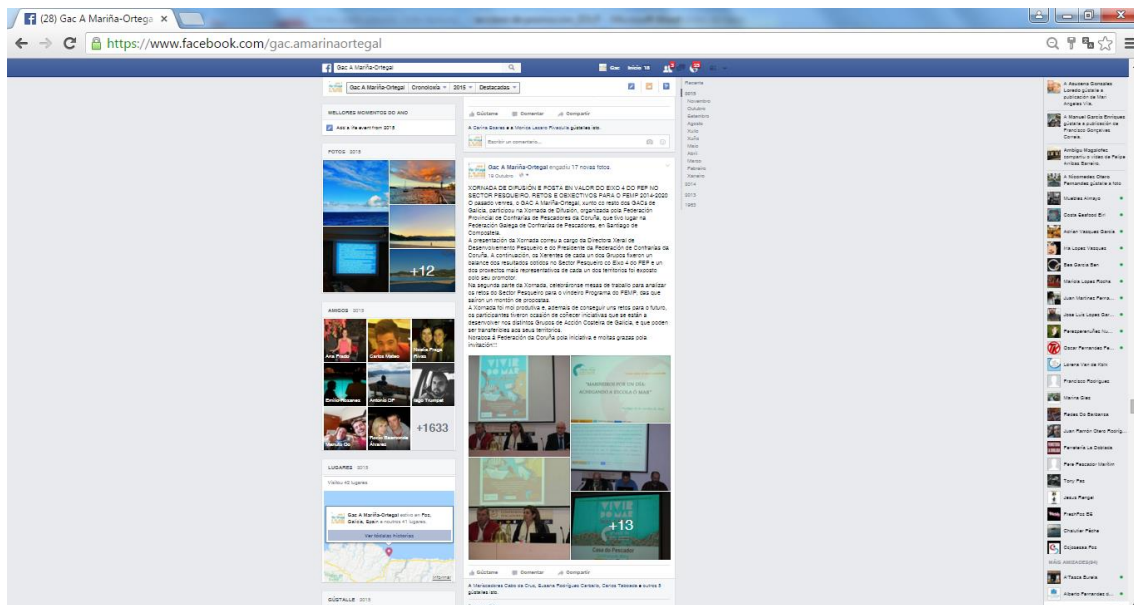

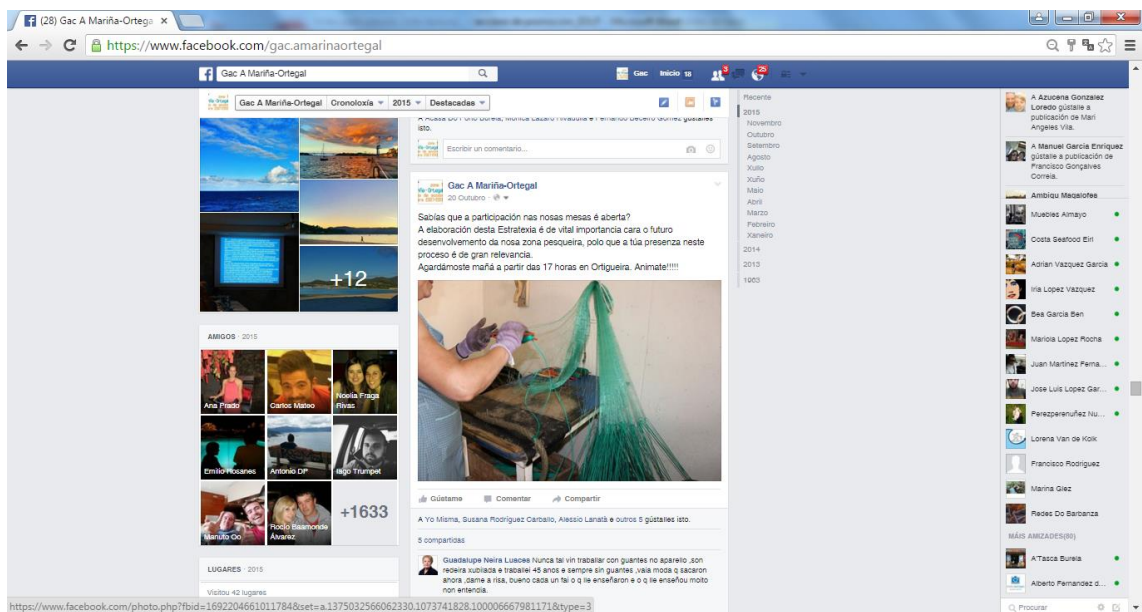
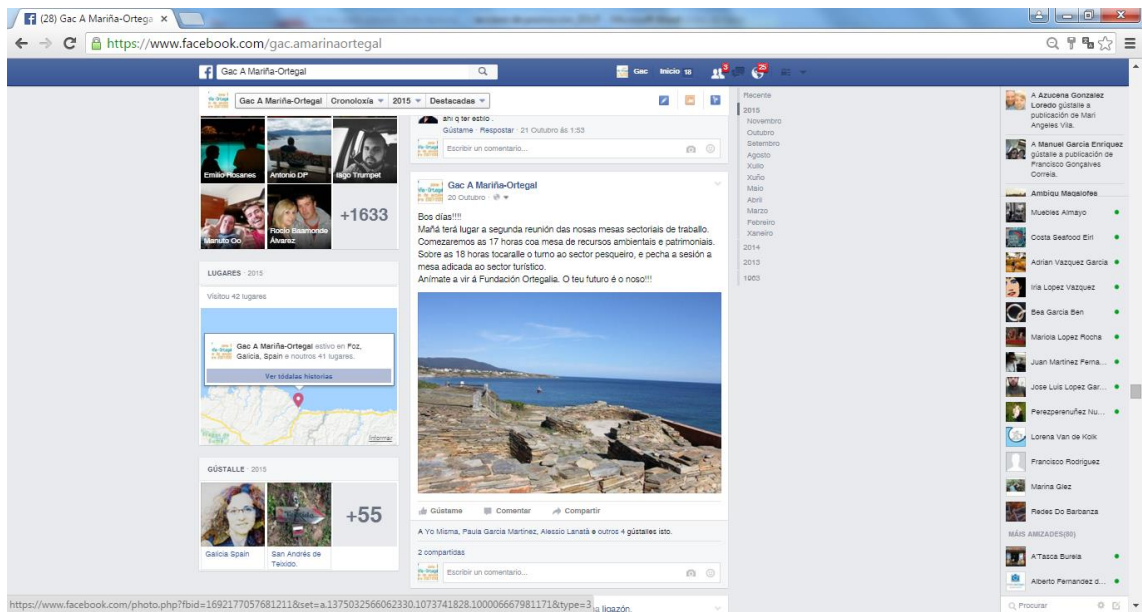
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

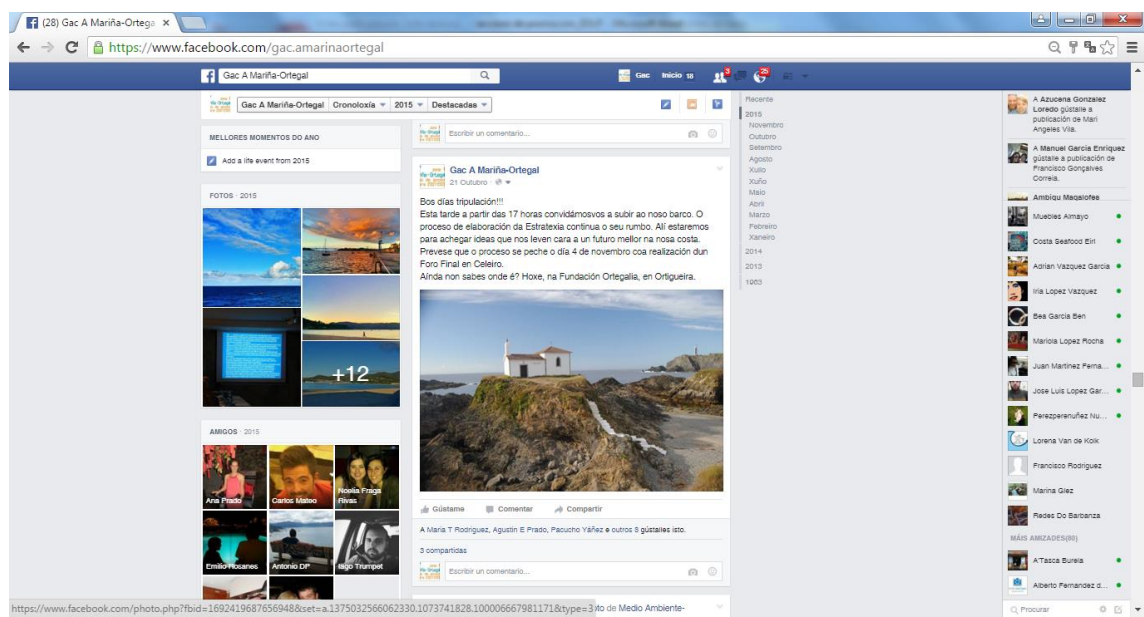
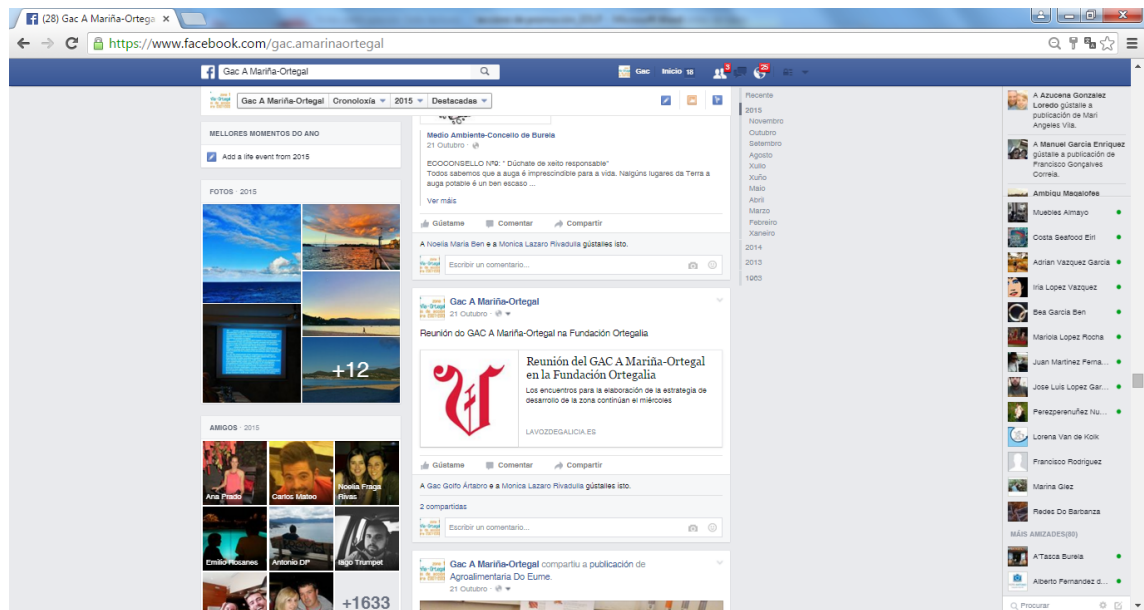

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

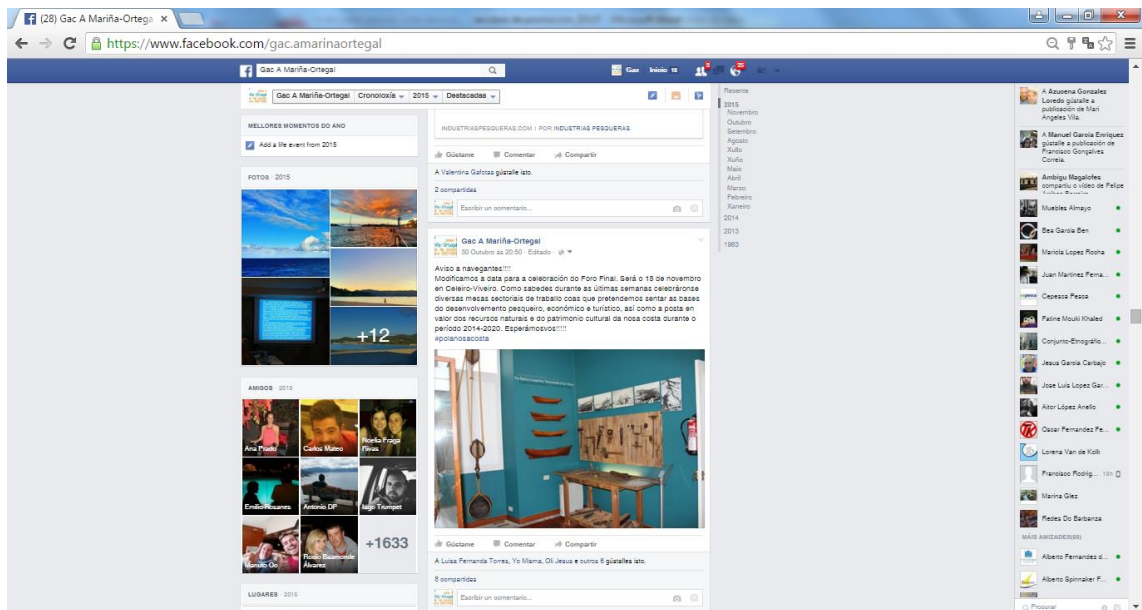
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

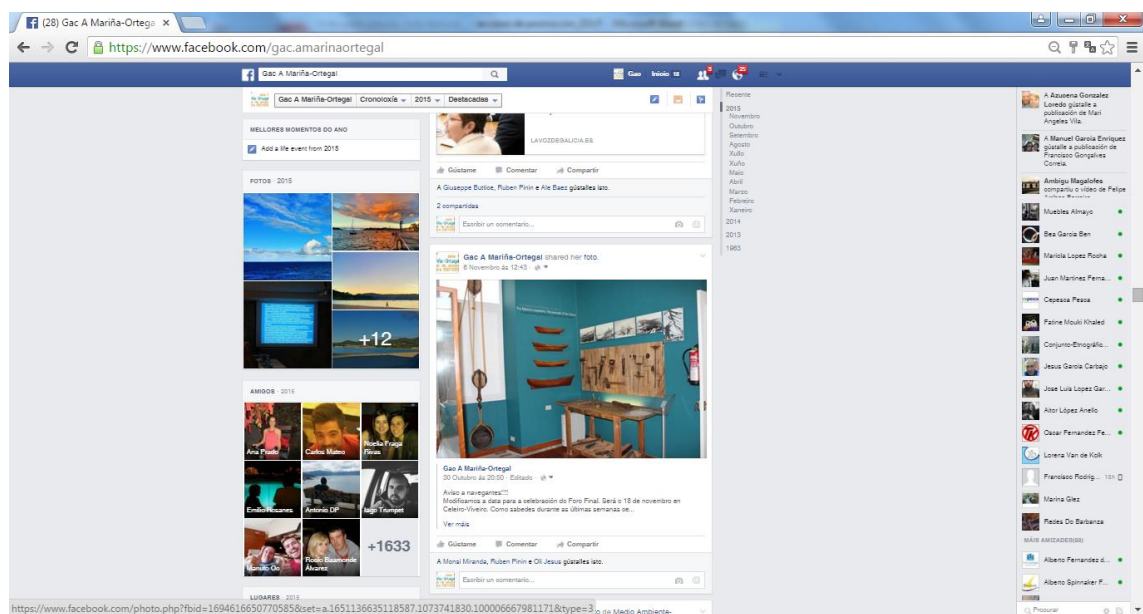
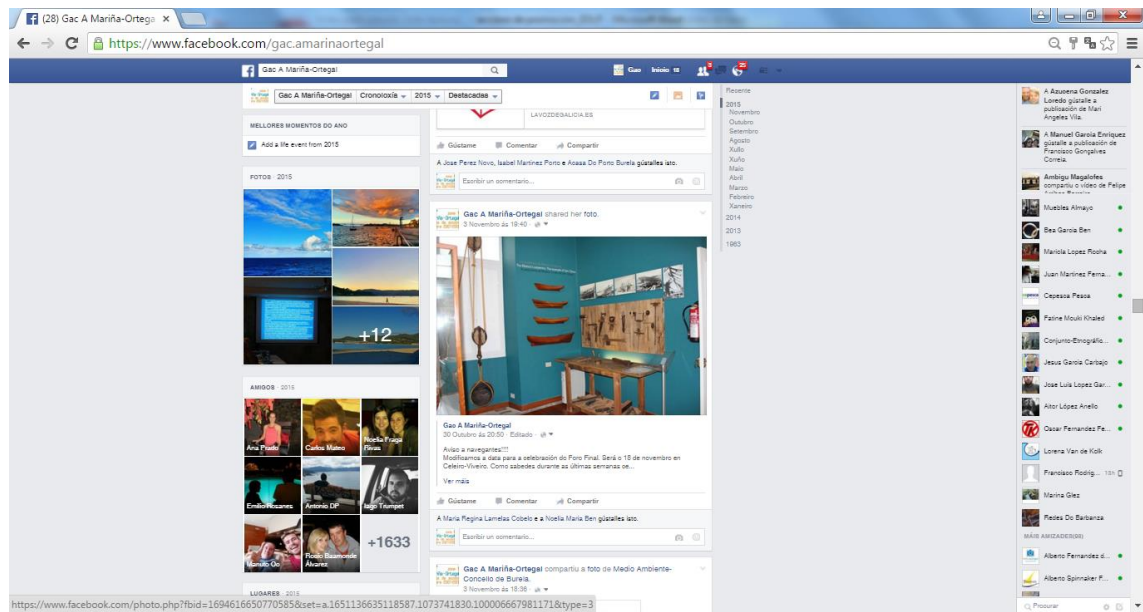

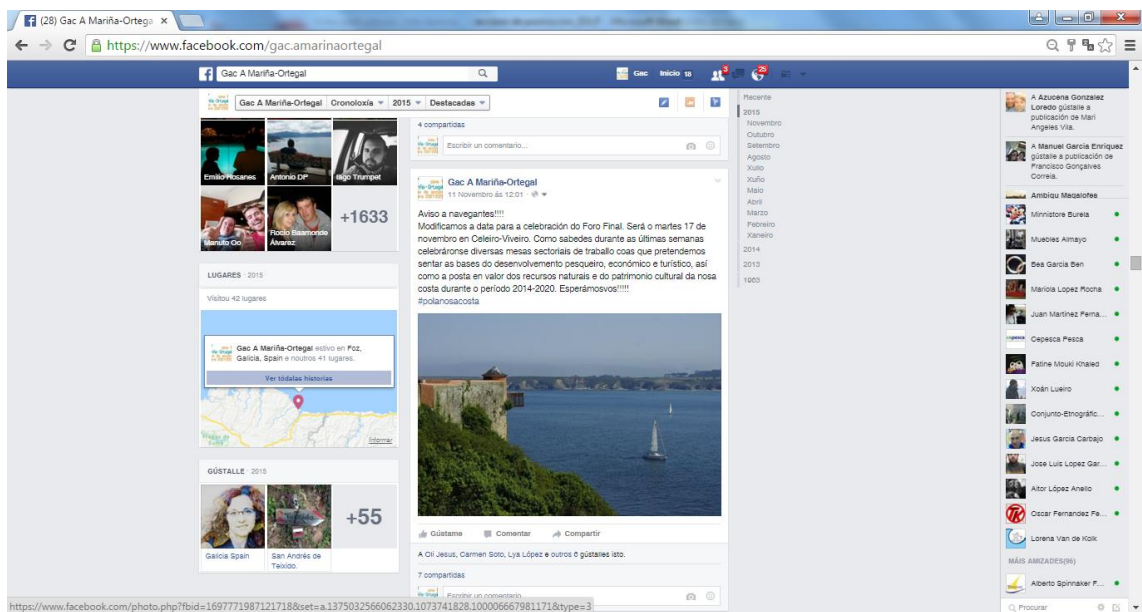
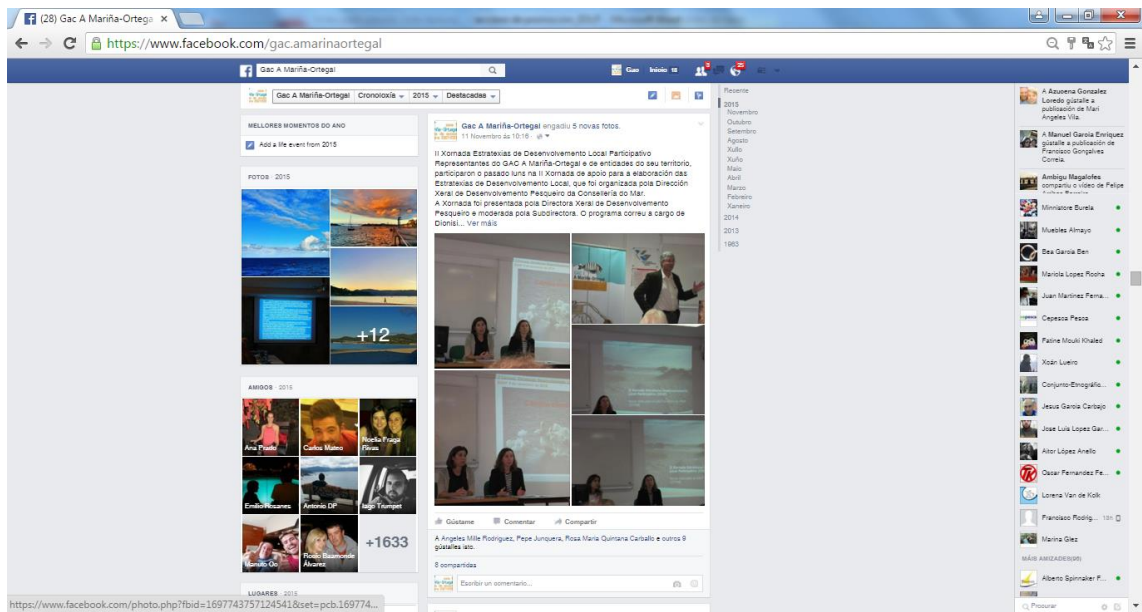
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

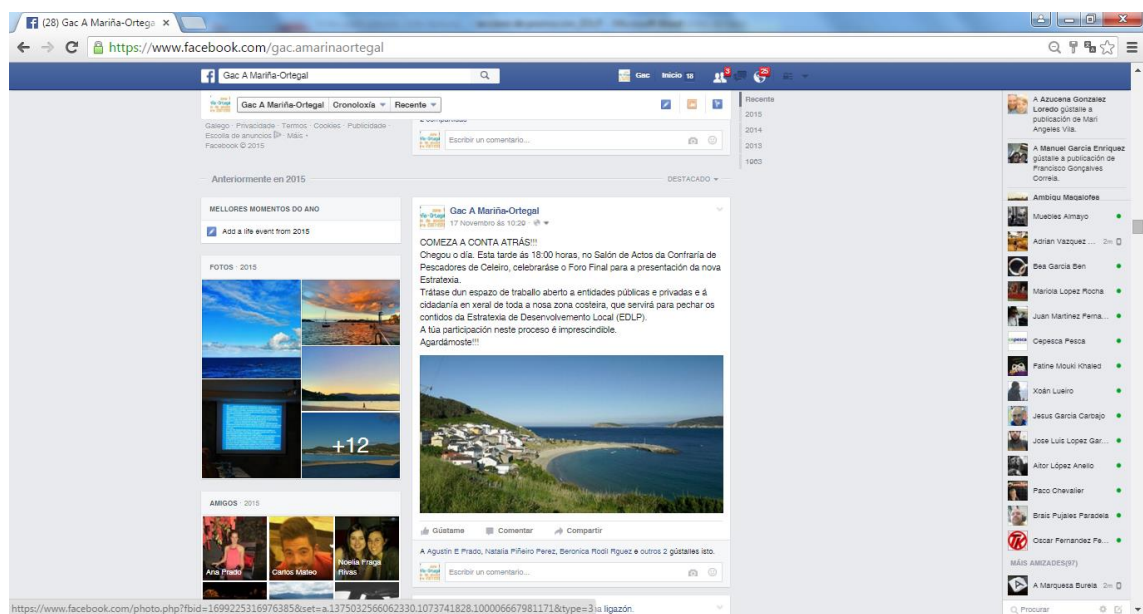
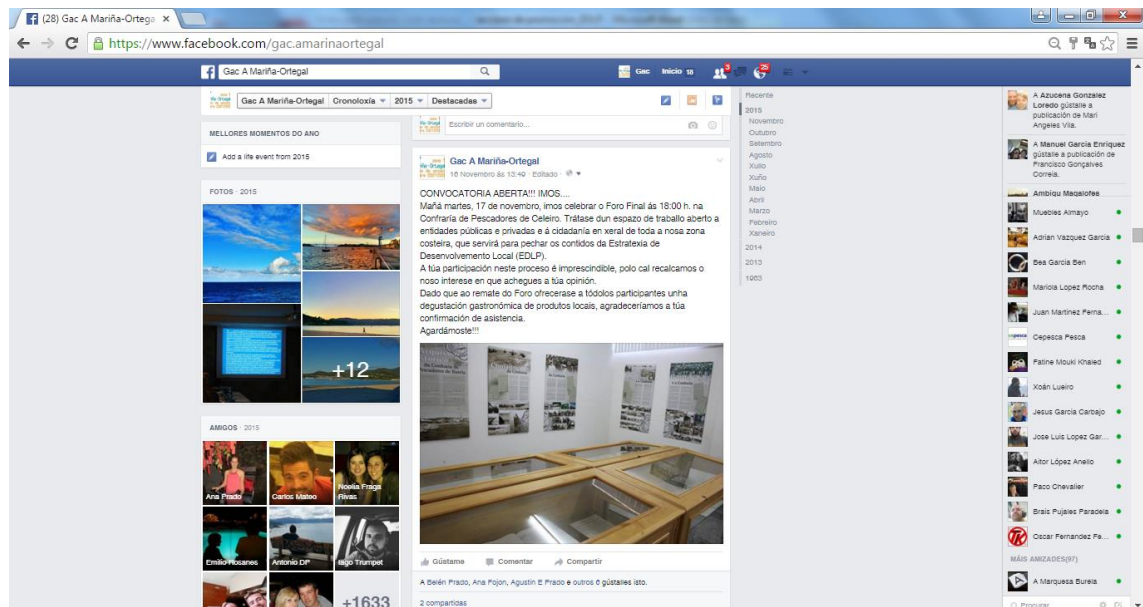

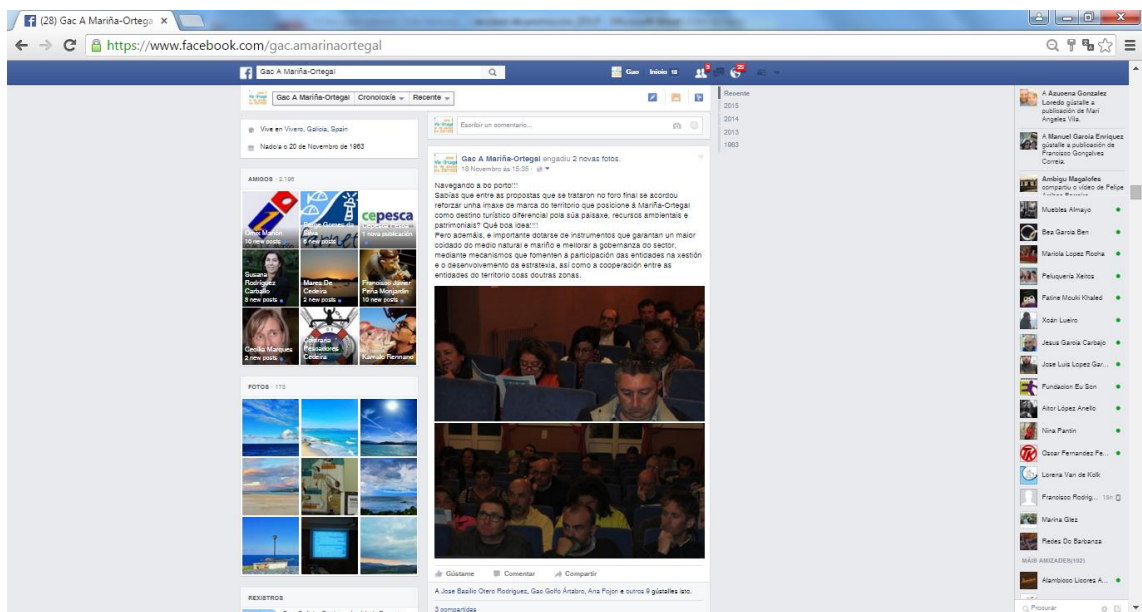
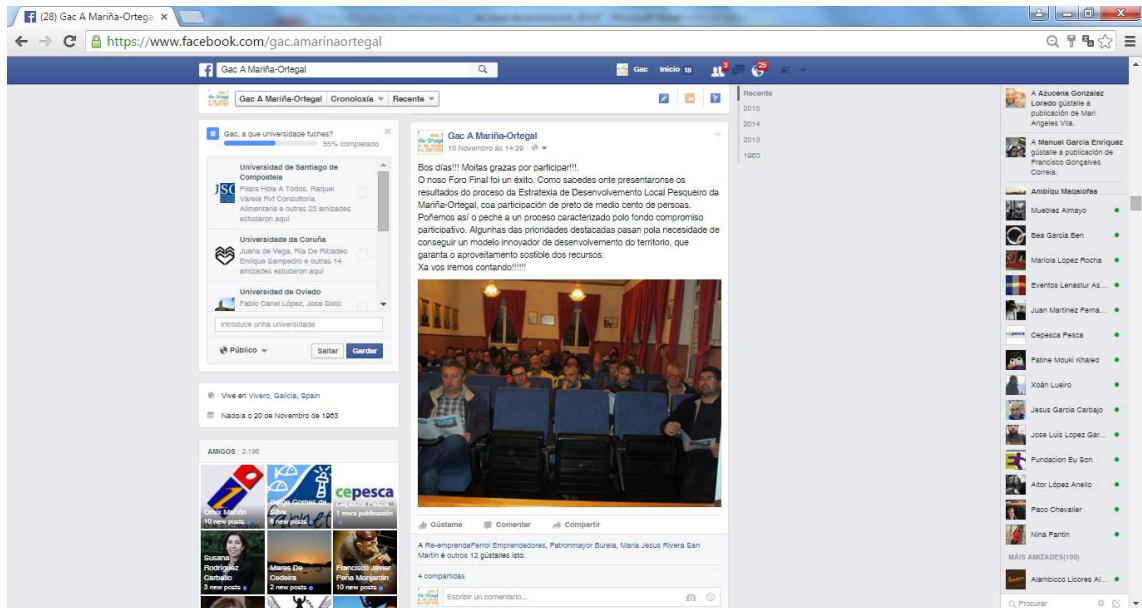
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

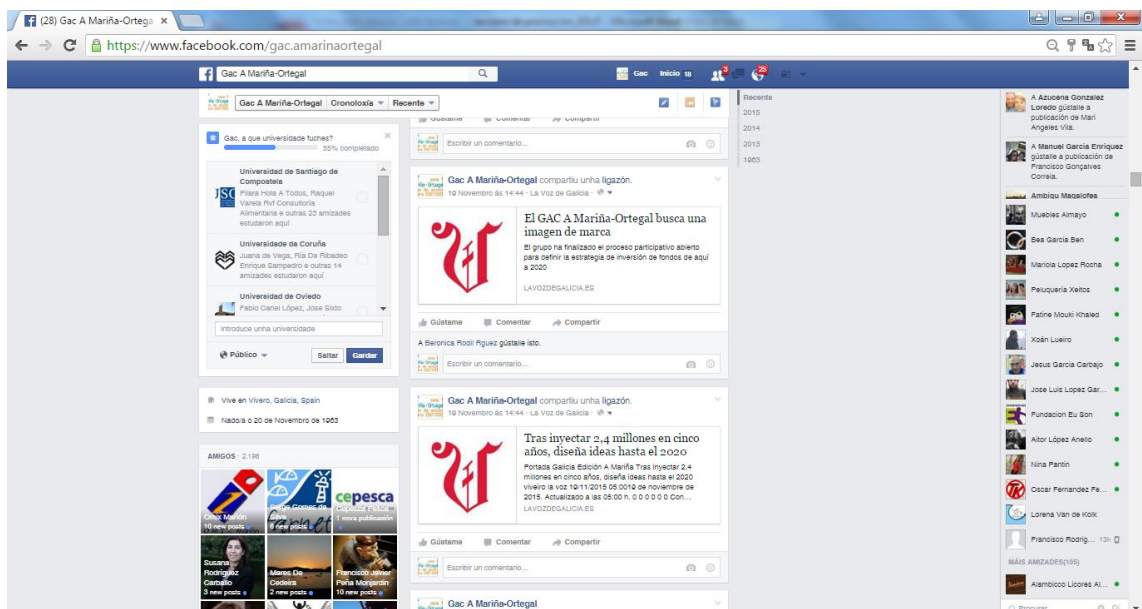

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

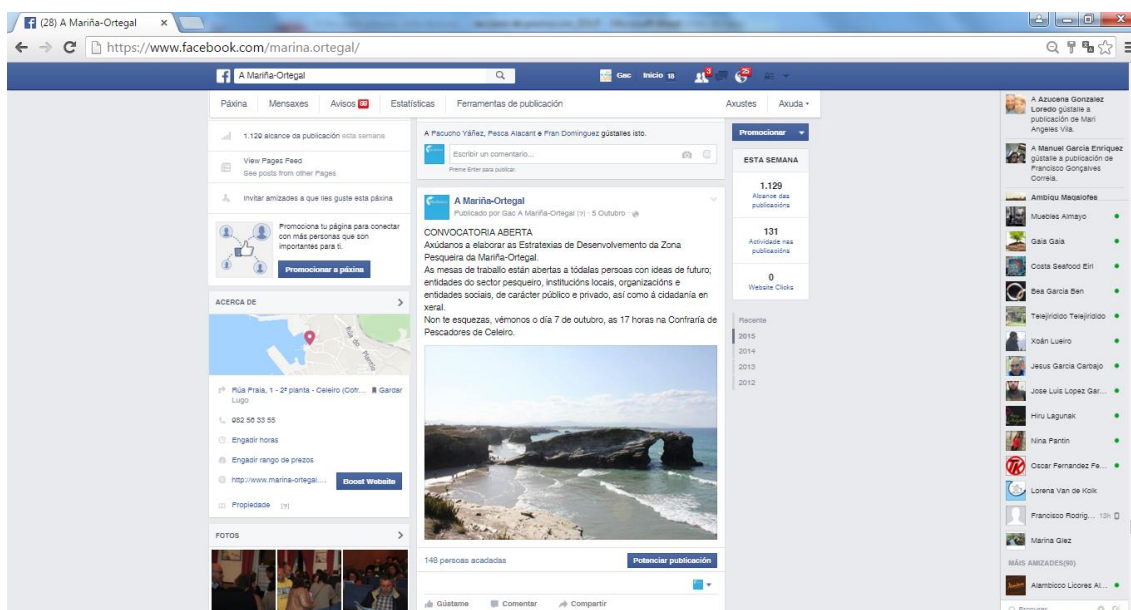
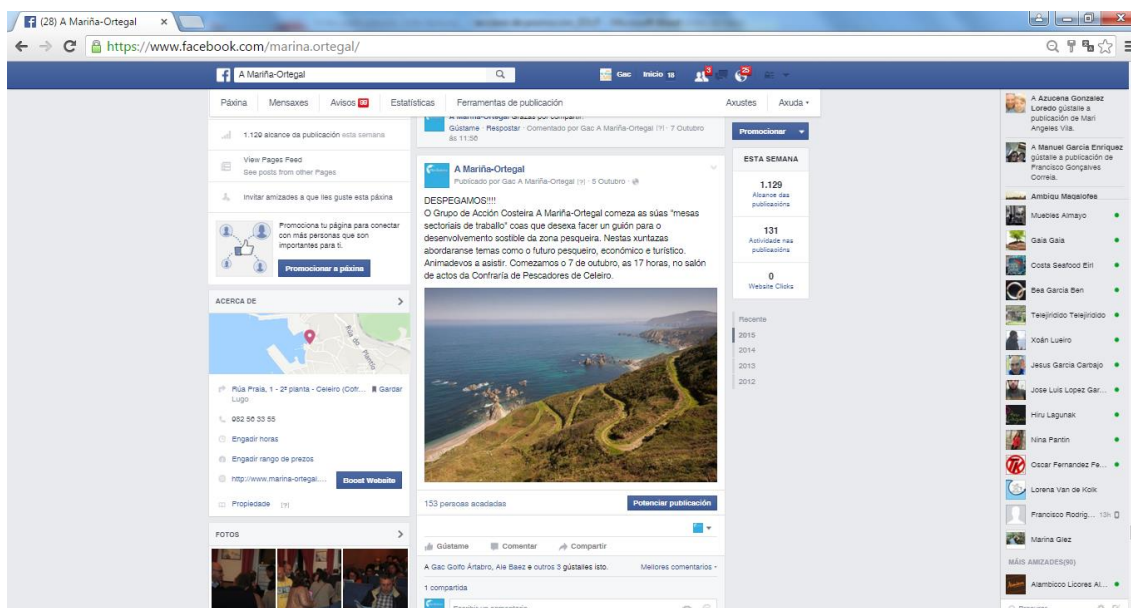
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

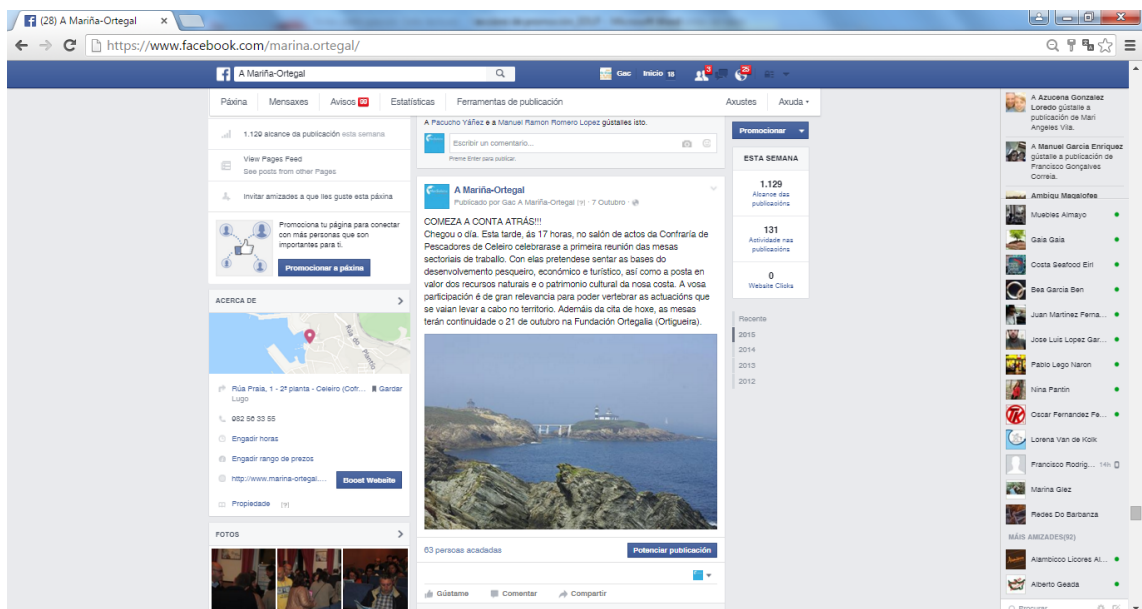
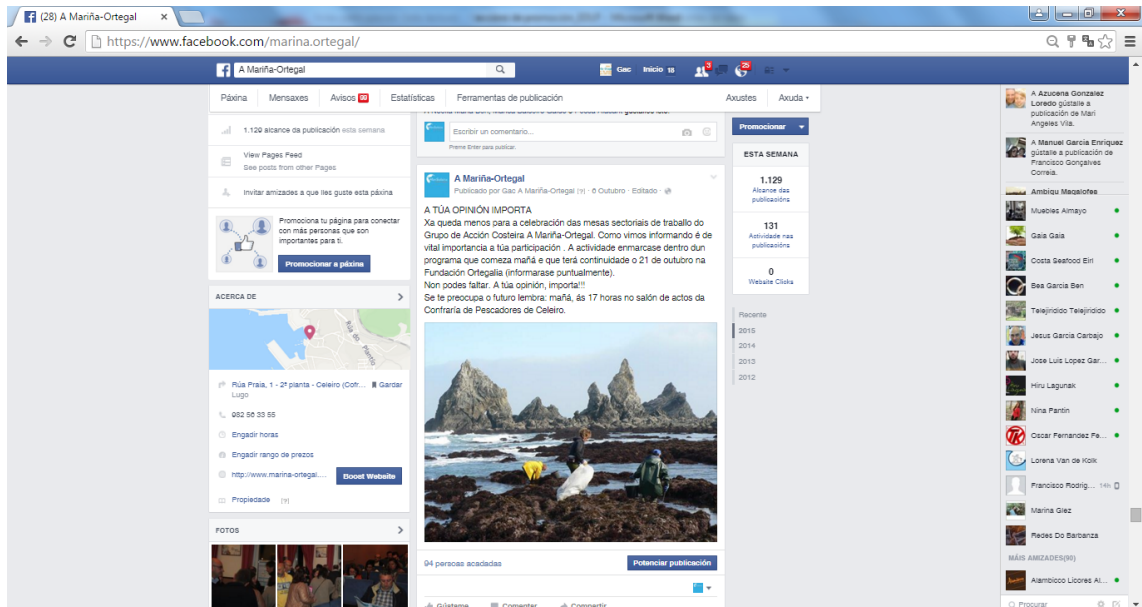

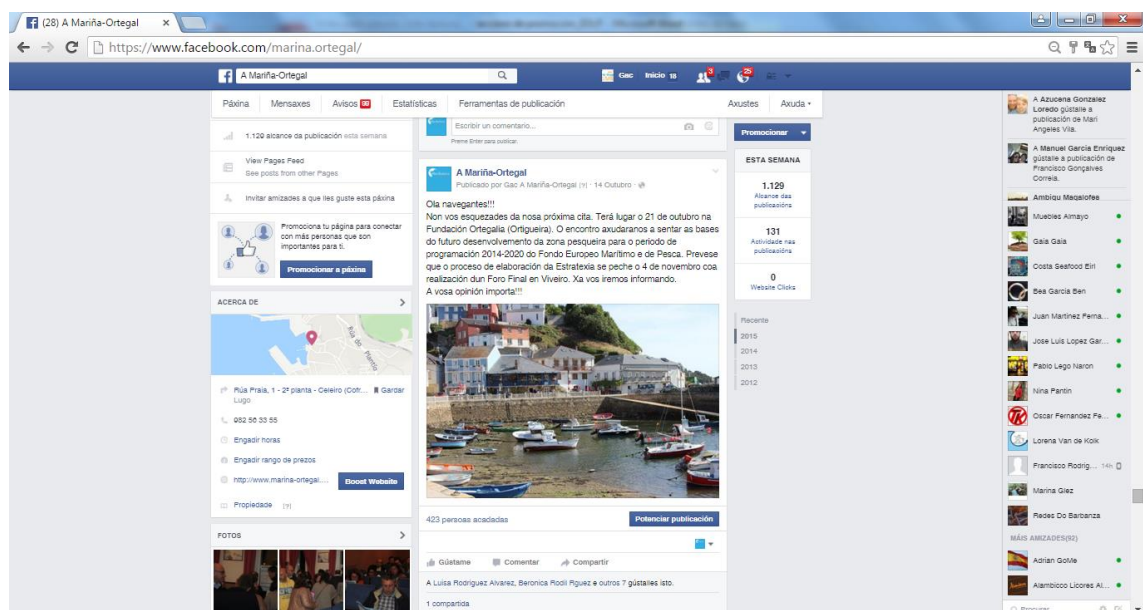
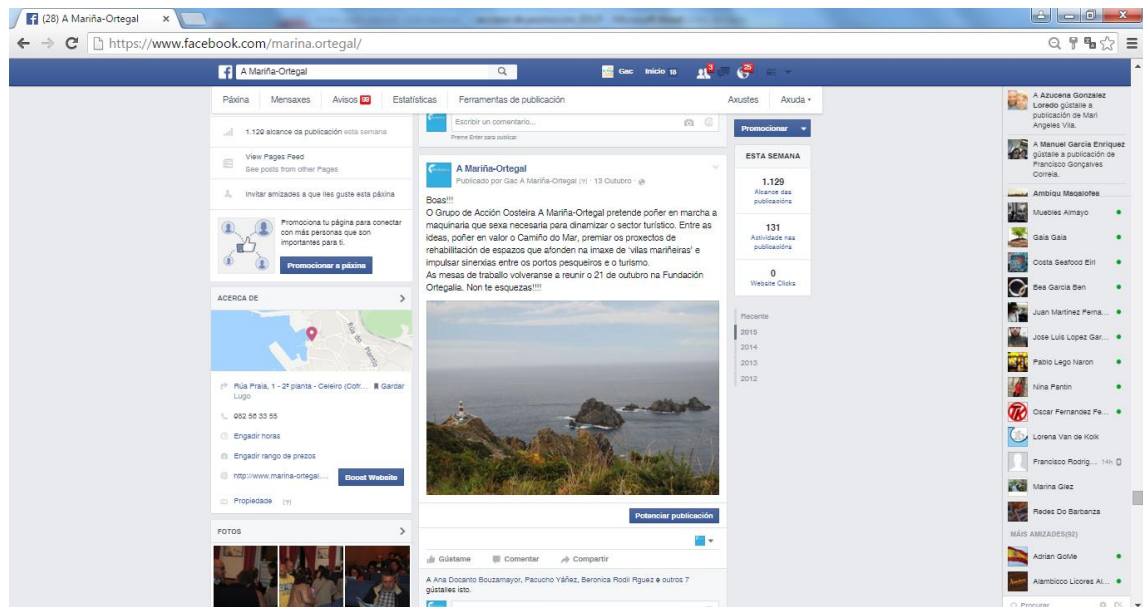
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

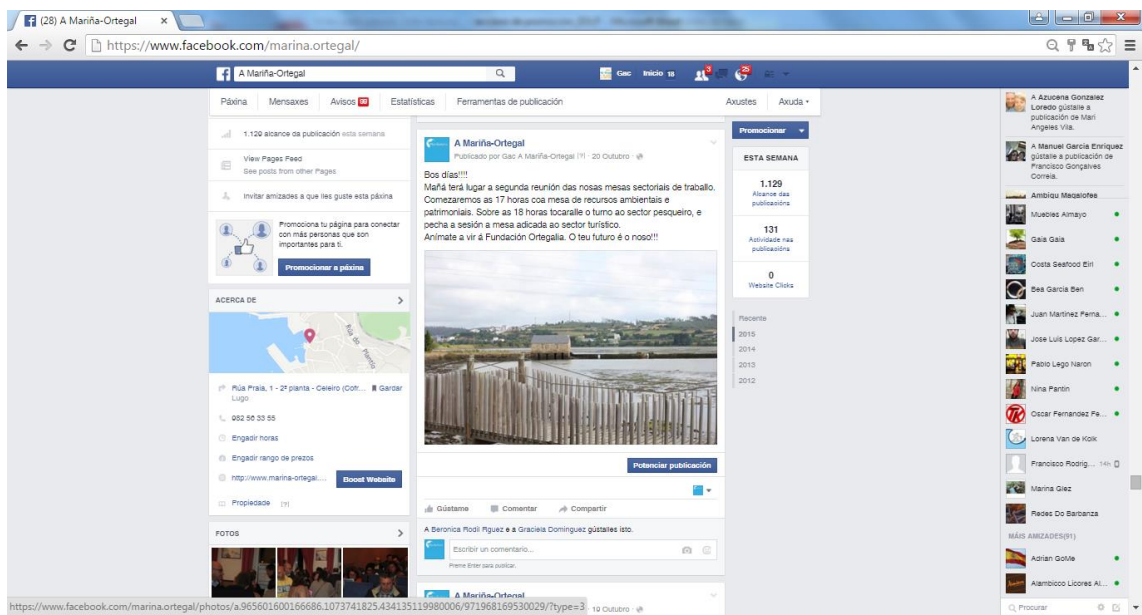
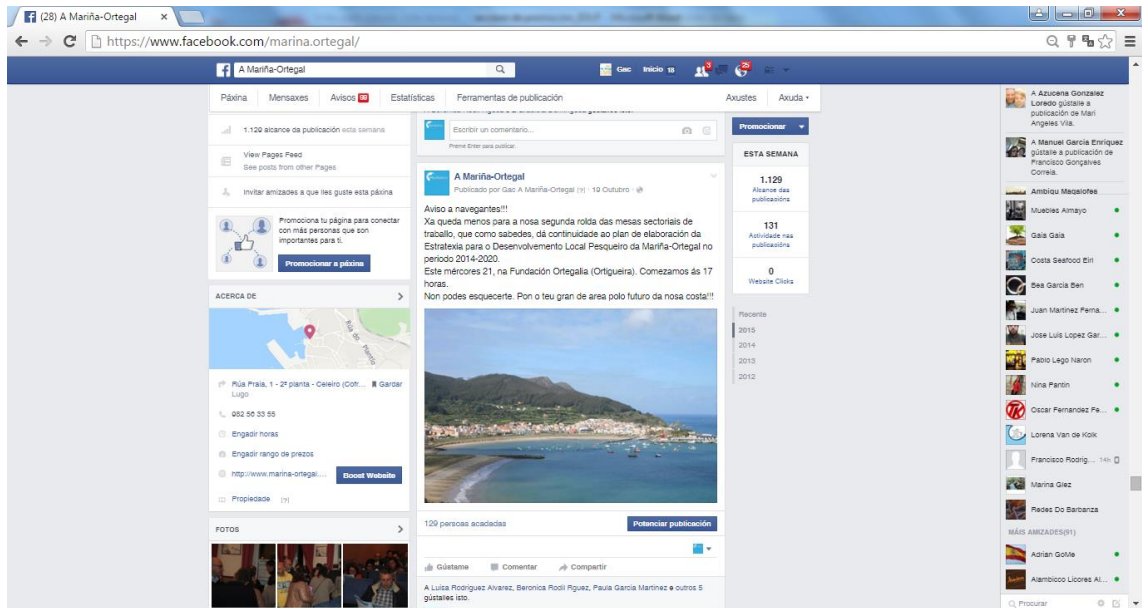
- <https://www.facebook.com/marina.ortegal/>

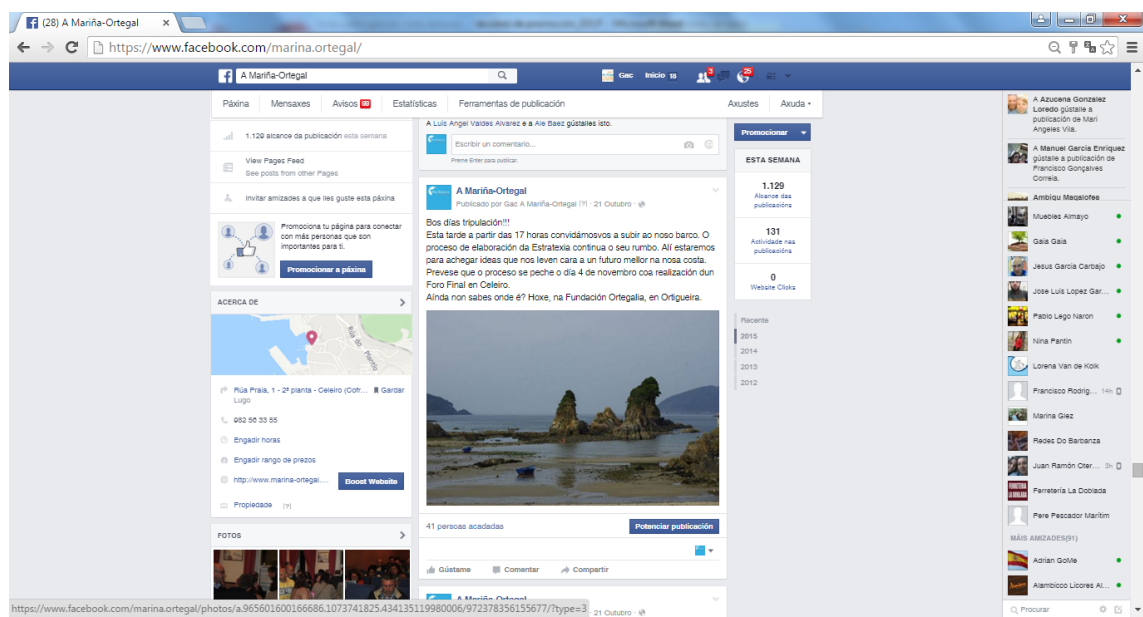
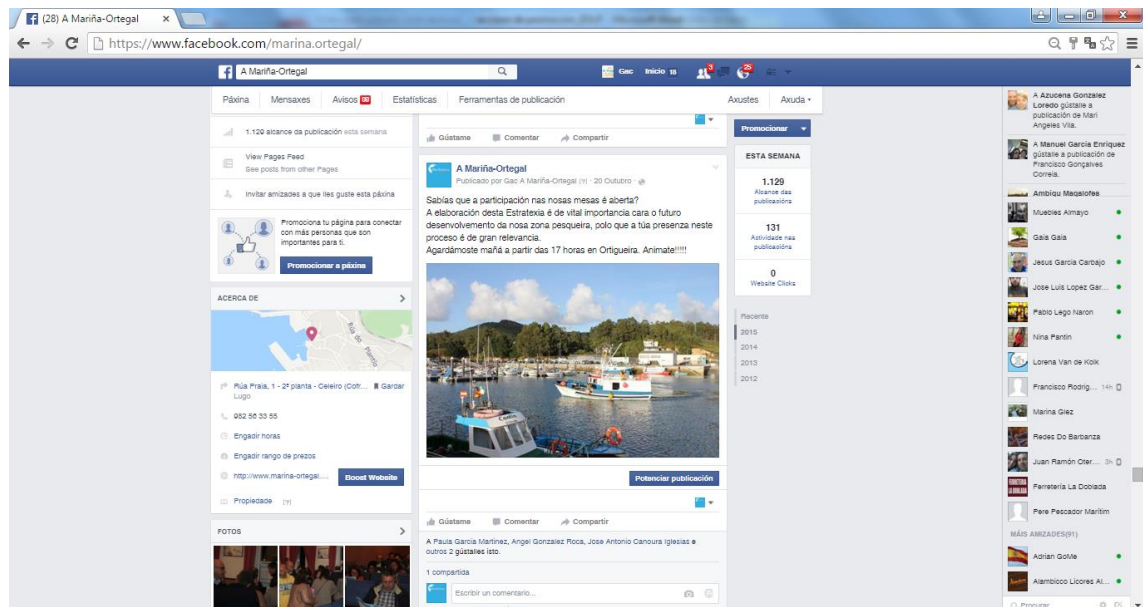

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

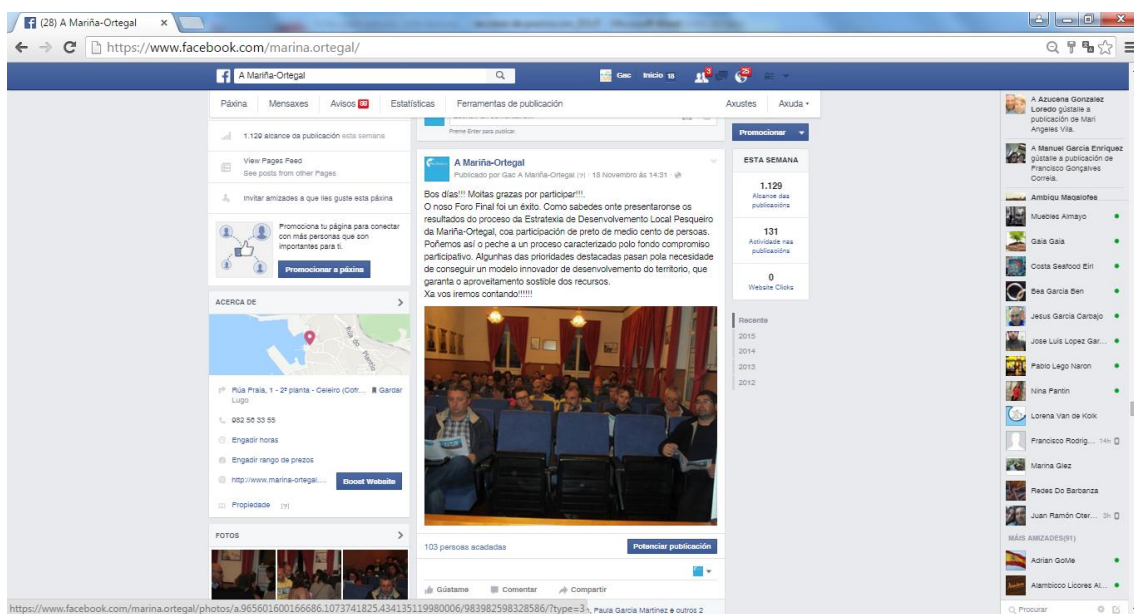
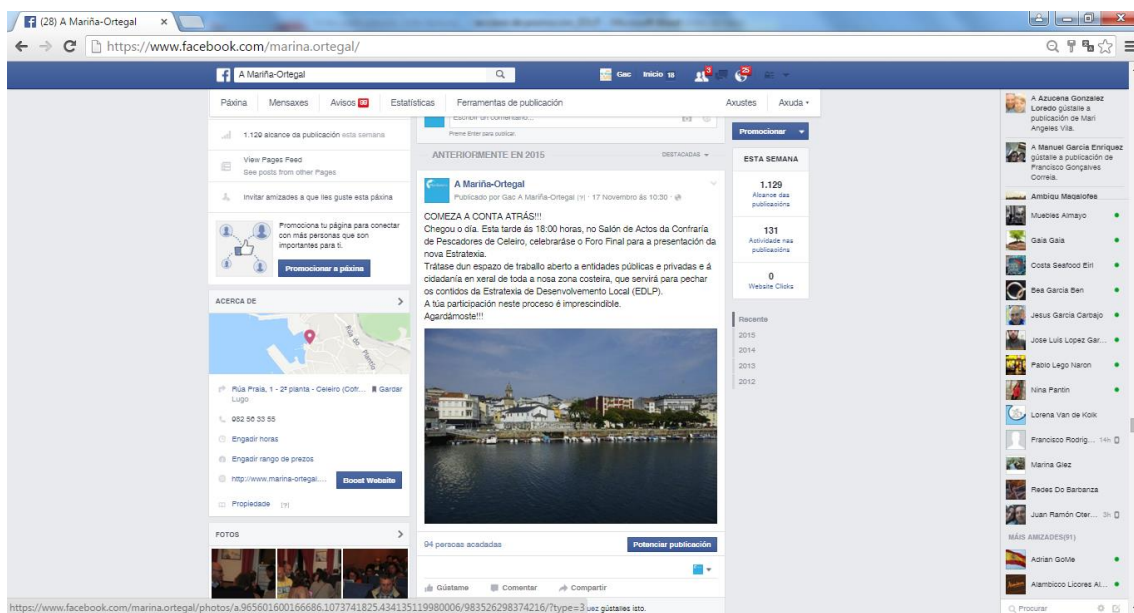
Facebook interface showing the profile of A Mariña-Ortega. The page includes navigation tabs (Páxina, Mensaxes, Avisos, Estadísticas, Ferramentas de publicación, Ajustes, Axuda), a post titled "Aviso a navegantes!!!!" dated 30 October 2020, and a photo of a boat interior. The right sidebar shows a list of friends and a "MÁS AMIGADES(91)" link.

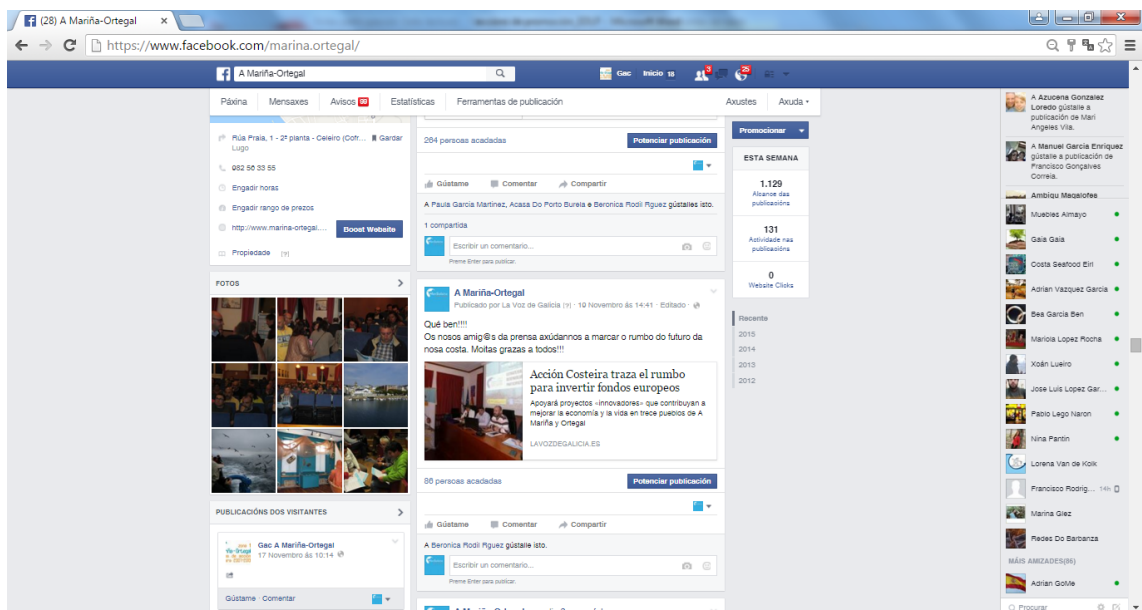
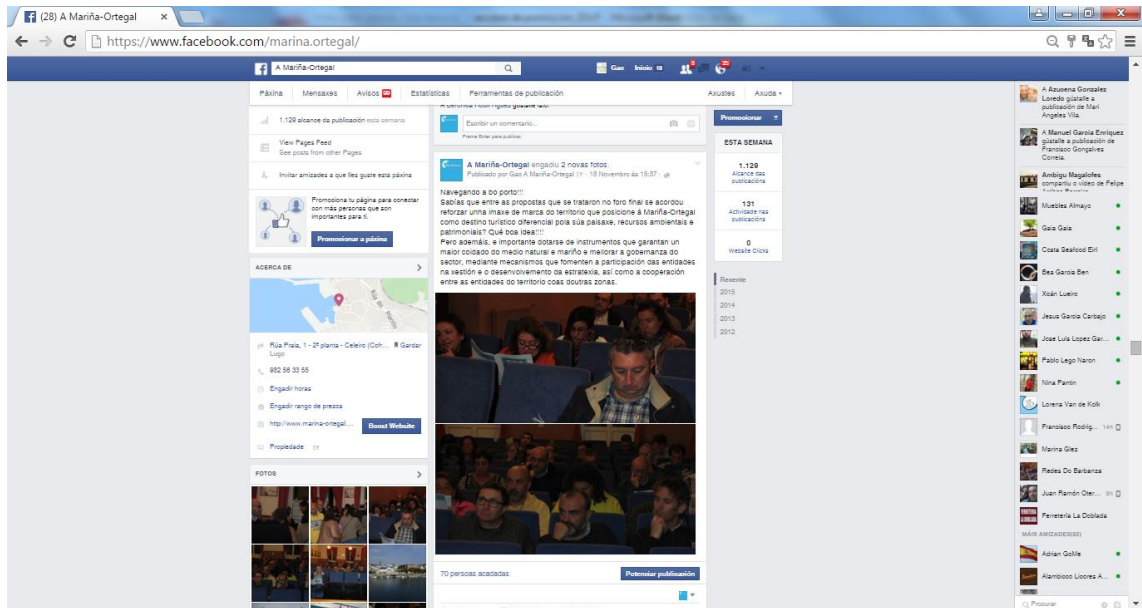
Facebook interface showing the profile of A Mariña-Ortega. The page includes navigation tabs (Páxina, Mensaxes, Avisos, Estadísticas, Ferramentas de publicación, Ajustes, Axuda), a post titled "Aviso a navegantes!!!!" dated 30 October 2020, and a photo of a boat interior. The right sidebar shows a list of friends and a "MÁS AMIGADES(91)" link.

Facebook interface showing the profile of A Mariña-Ortega. The page includes navigation tabs (Páxina, Mensaxes, Avisos, Estadísticas, Ferramentas de publicación, Ajustes, Axuda), a post titled "CONVOCATORIA ABERTA!!!! IMOS..." dated 10 November 2020, and a photo of a group of people on a boat. The right sidebar shows a list of friends and a "MÁS AMIGADES(91)" link.

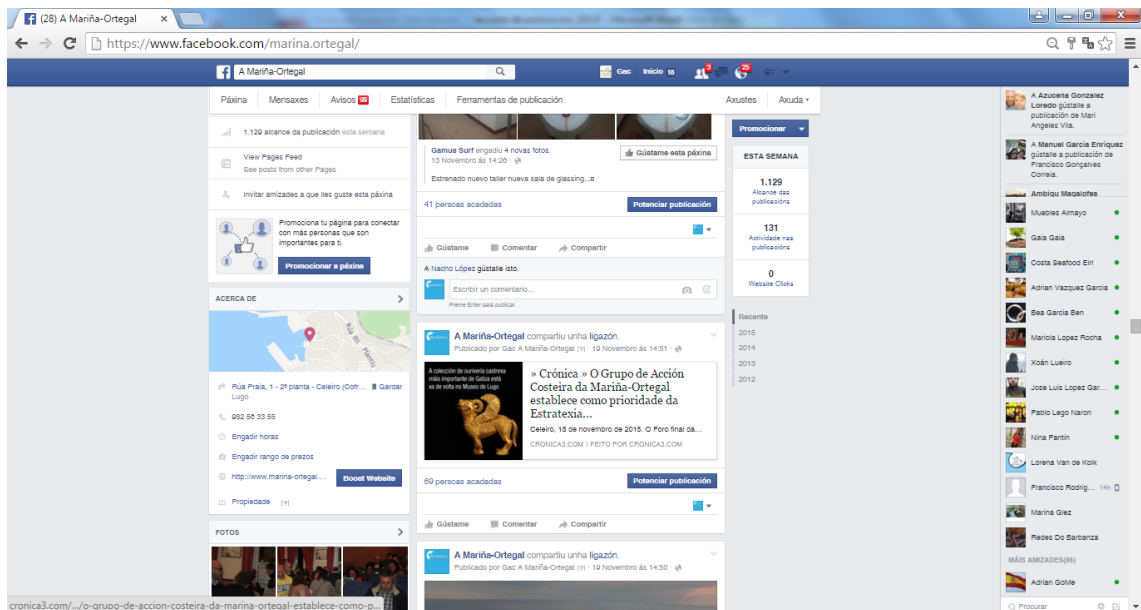
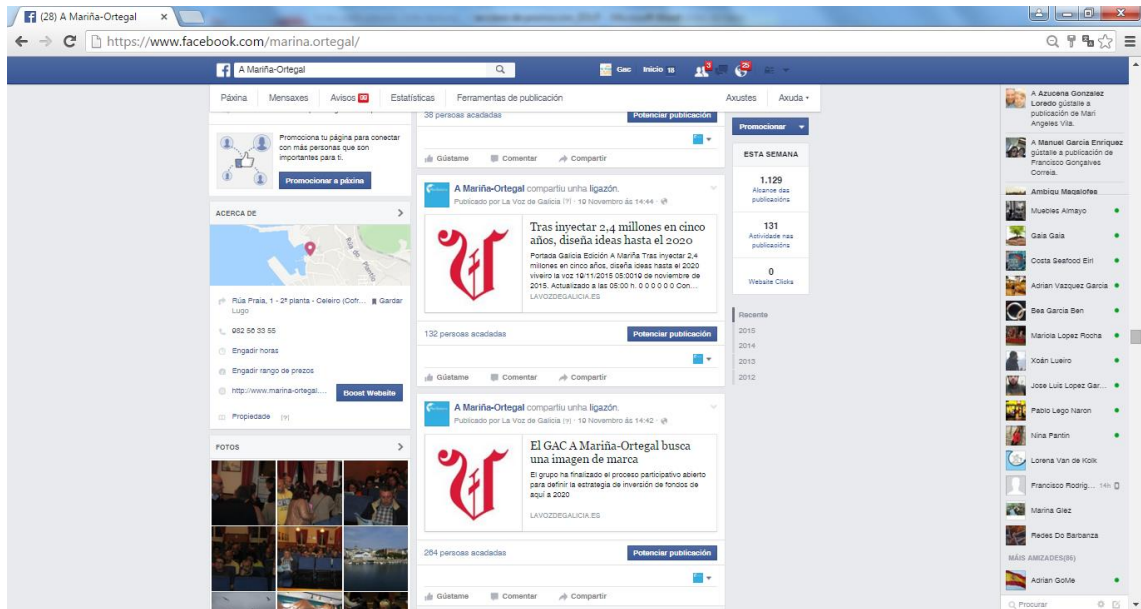
Facebook interface showing the profile of A Mariña-Ortega. The page includes navigation tabs (Páxina, Mensaxes, Avisos, Estadísticas, Ferramentas de publicación, Ajustes, Axuda), a post titled "CONVOCATORIA ABERTA!!!! IMOS..." dated 10 November 2020, and a photo of a group of people on a boat. The right sidebar shows a list of friends and a "MÁS AMIGADES(91)" link.

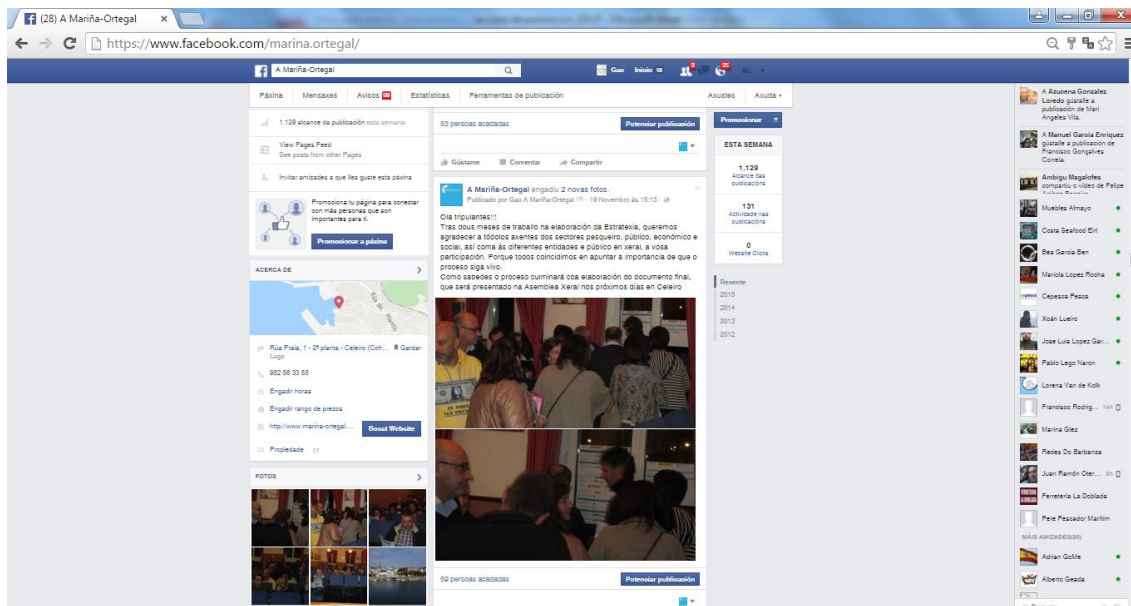
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

- Páxina web <http://accioncosteira.es/>

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

http://accioncosteira.es/?q=gl/node/2438

O GAC A Mariña-Ortega re...

Grupos de acción costeira

Si programas

Grupos de acción costeira

Cómo presentar un proyecto

Consultas - FAQ

Proyectos aprobados

Beneficiarios

Actividades

Documentación

Contratación

Mapas

Multimedia

Contacto

La Mariña Costeira

Colabora con ZONA...

Navegación

Formulario de presentación de proyectos

Grupo insiste na pesca sustentable

O GAC A Mariña-Ortega reúne a máis de 80 profesionais para avaliar os temas da Estrategia de Desenvolvemento Local ata 2020

Foto

ACCESO Zona Reserva

As tres mesas sectoriais abordaron unha conversación co pe. Sobre elas máis dunha docena de propostas dentro da economía pesqueira, o turismo e o patrimonio natural e cultural da nosa zona.

Máis de 80 profesionais asistiron a esta sesión, organizada a participación, que serviu de base para a Estrategia de Desenvolvemento Pesqueiro da Mariña-Ortega ata 2020.

Había gresca polo voto comarcal.

http://www.ordenas.com/2015/10/10-grupo-de-accion-costeira-de-mariña-ort...

http://www.diazdeforno.com/articulo/comarca-mas-80-profesionales-una...

Fecha

08/10/2015 - 16:39

Adxunto

13.10.05_le_vot_de_pesca.pdf

13.10.05_le_vot_de_pesca.pdf

Tamaño

942.45 KB

779.82 KB

Outros documentos

Noticias

http://accioncosteira.es/?q=gl/node/2439

Ideando o futuro para a zon...

Grupos de acción costeira

Si programas

Grupos de acción costeira

Cómo presentar un proyecto

Consultas - FAQ

Proyectos aprobados

Beneficiarios

Actividades

Documentación

Contratación

Mapas

Multimedia

Contacto

La Mariña Costeira

Colabora con ZONA...

Navegación

Formulario de presentación de proyectos

Grupo insiste na pesca sustentable

Ideando o futuro para a zona do GAC A Mariña-Ortega

Foto

ACCESO Zona Reserva

O Grupo de Acción Costeira A Mariña-Ortega propón a creación dunha plataforma web para a comercialización e distribución de produtos pesqueiros da zona. Qué nos conta?

A iniciativa parte dunha das mesas sectoriais de traballo que o instituto se reuniu na Comarca de Pescares de Castro. Paralelas outras accións como formación para a mocidade, medidas para afondar no aproveitamento de especies ata agora con pouco potencial, medidas para a investigación e establecemento de convenios con entidades de referencia natural, como centros de tratamento ou de investigación.

Tamén pretende poñer en marcha a maquinaria que seca moxas para alimentar o sector turístico. Entre as loas, poñer en valor o Camello do Mar, crear as proxectos de recuperación de especies que atenden na zona de "Vila marítima" e impulsar sinerxías entre os sectores pesqueiro e o turístico.

As mesas de traballo reuníronse de novo o 21 de outubro na Fundación Ortegal. Non te esqueceras!

Fecha

08/10/2015 - 22:20

Adxunto

13.10.05_le_vot_de_pesca_mariña.pdf

13.10.05_le_vot_de_pesca_mariña.pdf

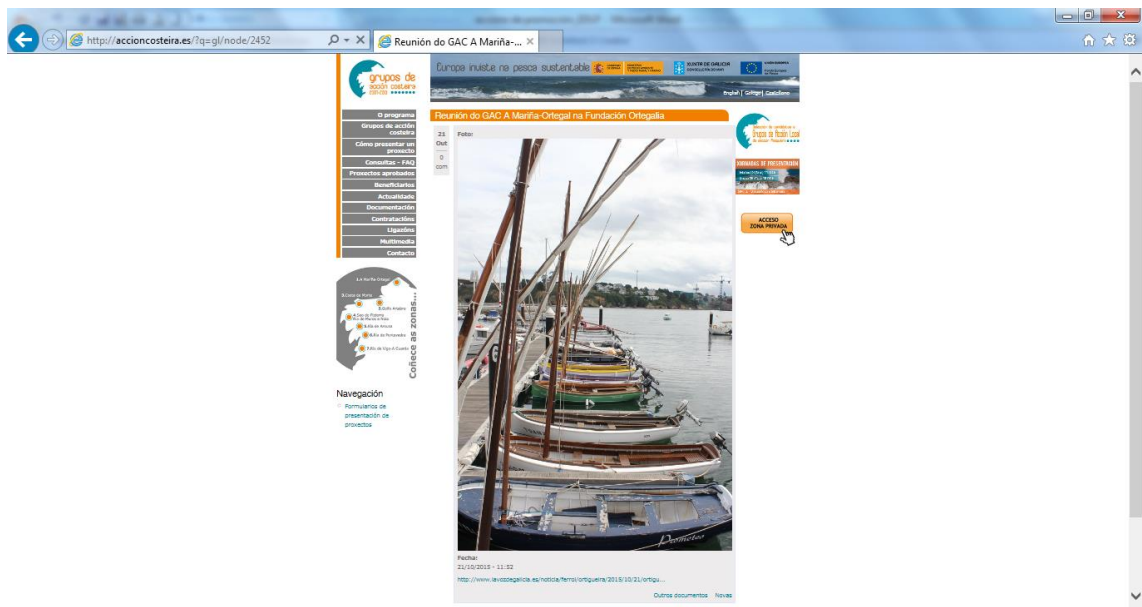
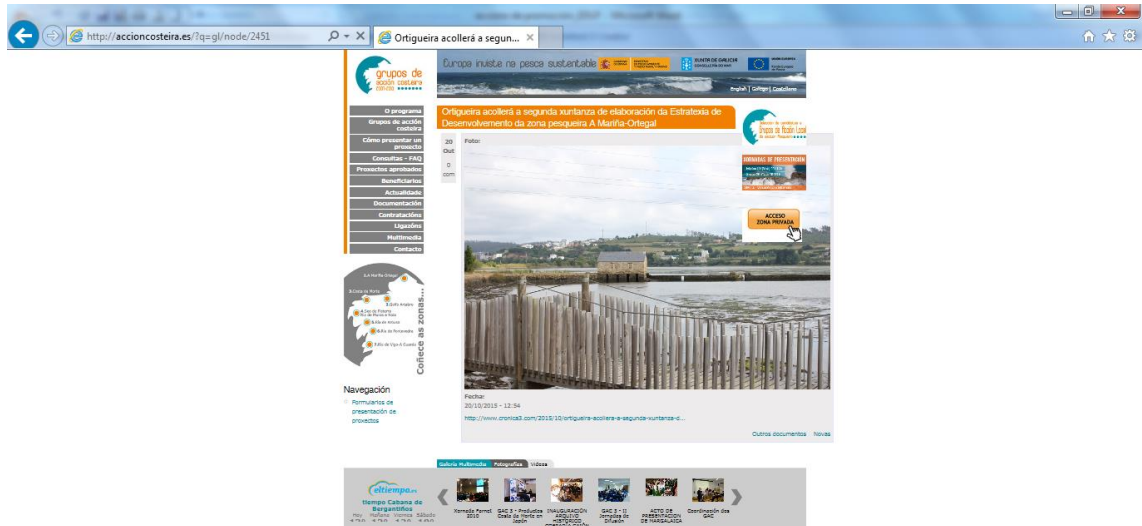
Tamaño

897.4 KB

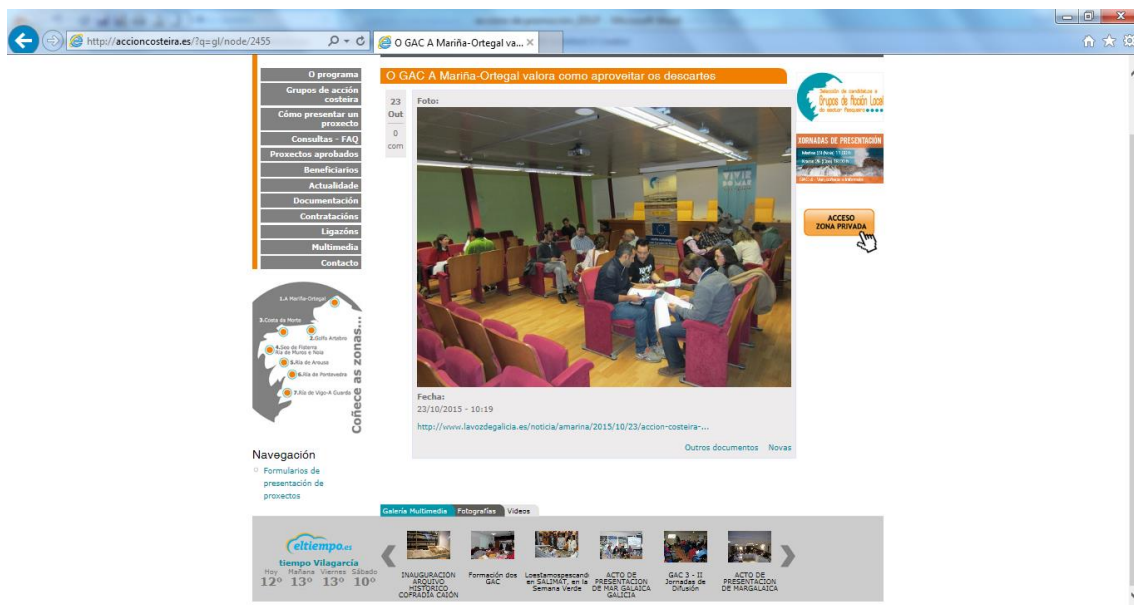
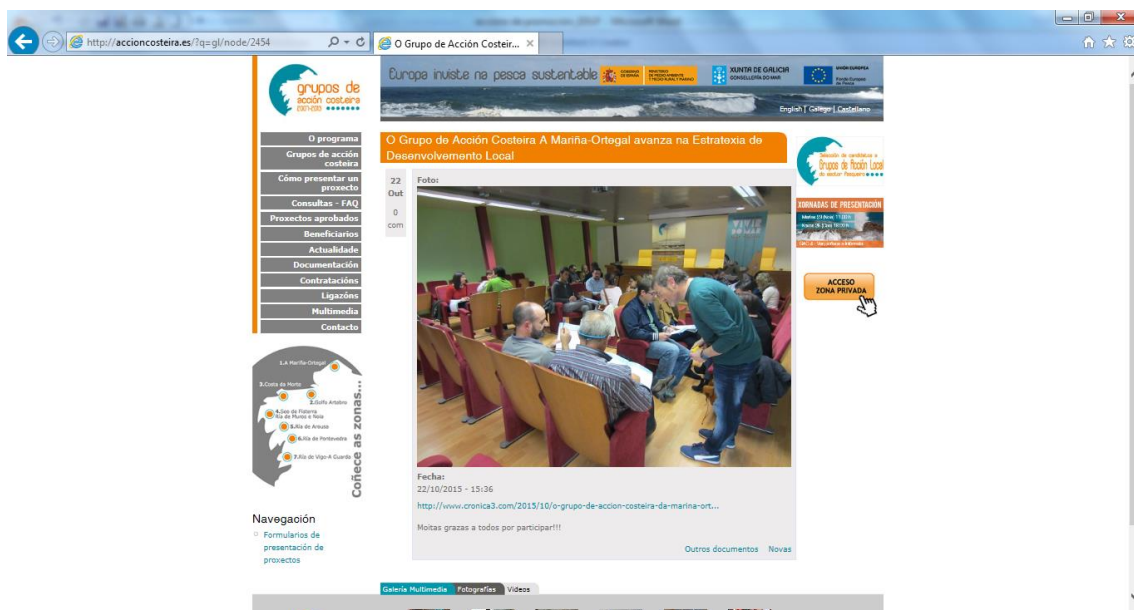
1.10 KB

Outros documentos

Noticias

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARIÑA-ORTEGAL

http://accioncosteira.es/?q=gl/node/2456

Varios sectores abogan en Ortigueira por crear a marxa "A Mariña-Ortega"

Europa insiste na pesca sustentable

Unión Europea
Fondo Europeo de Pesca

English | Galego | Castelhano

0 program
Grupos de acción costeira
Cómo presentar un proxecto
Consultas - FAQ
Proxectos aprobados
Beneficiarios
Actualidade
Documentación
Contratacións
Ligazóns
Multimedia
Contacto

23 Out 0 com

Fechar: 23/10/2015 - 10:24
http://www.lavozdegalecia.es/noticia/ferrol/ortigueira/2015/10/23/varios...

Outros documentos Novas

ACCESO ZONA PRIVADA

Coñece as zonas...

Navegación

Formularios de presentación de proxectos

Galería Multimedia Fotografías Vídeos

http://accioncosteira.es/?q=gl/node/2457

O GAC A Mariña-Ortega se...

O GAC A Mariña-Ortega senta as bases da Estratexia de Desenvolvemento Local ata 2020

03 Nov 0 com

Fechar: 03/11/2015 - 10:23

Adxunto: MariActual_outubro.pdf
Tamaño: 170,98 KB
Outros documentos Novas

ACCESO ZONA PRIVADA

Coñece as zonas...

Navegación

Formularios de presentación de proxectos

Galería Multimedia Fotografías Vídeos

eltiempo.es

tiempo Celeiró

7º 8º 9º 6º

ACTO DE PRESENTACIÓN DE MAR GALICIA GALICIA

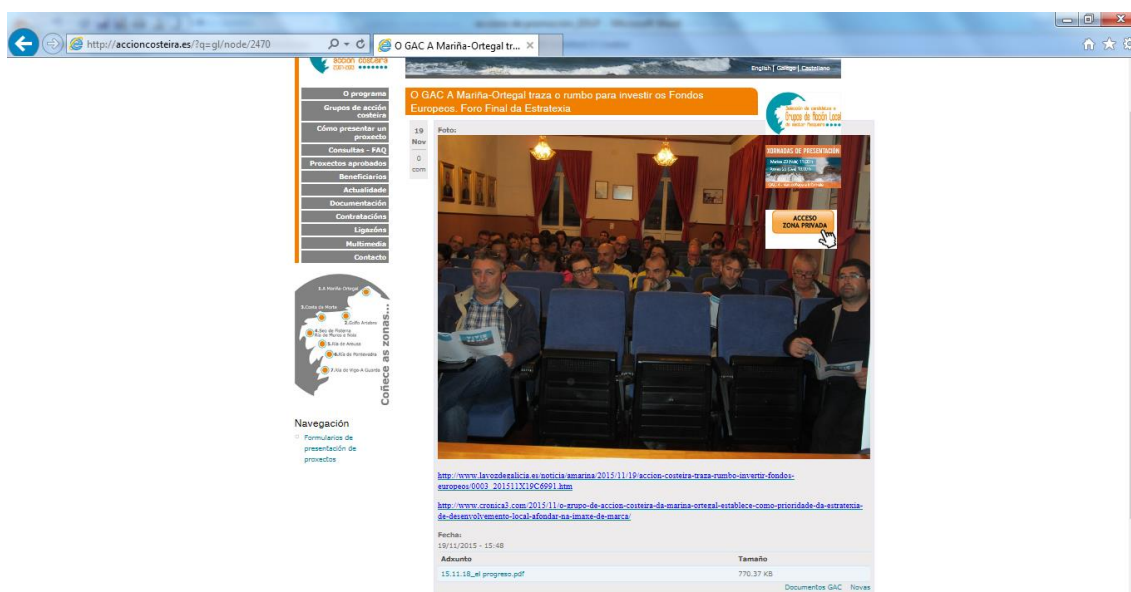
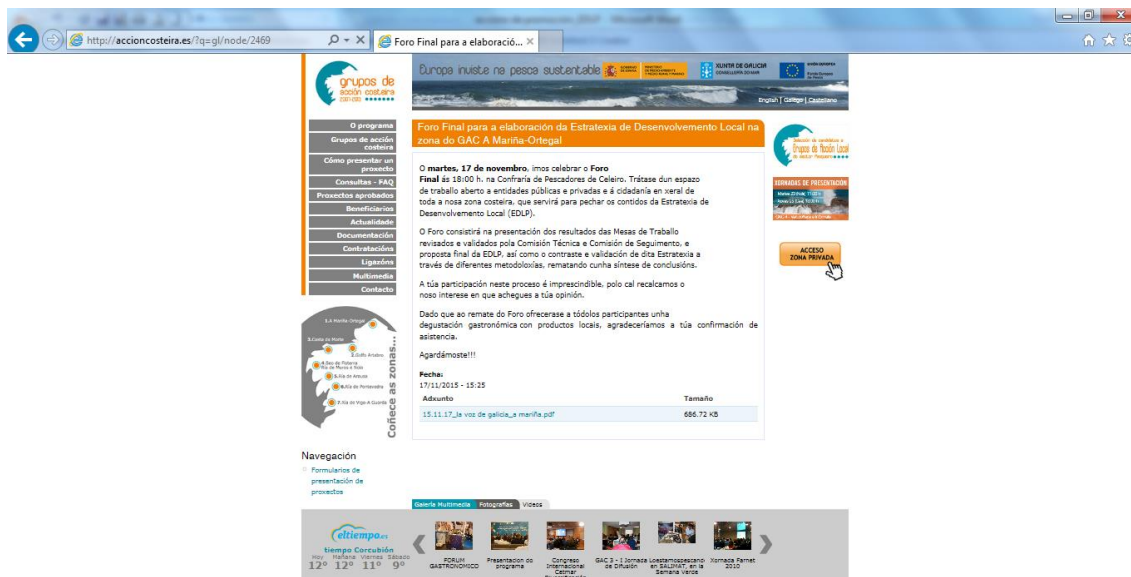
Leñamossecañ GAC 3 - 1 Jornada en SALINAT, en a Semana Verde

FORUM GASTRONOMICO

ACTO DE PRESENTACIÓN DE MARGALACA

Formación dos GAC

ESTRATEGIA DE DESENVOLVIMENTO LOCAL PARTICIPATIVO A MARÍÑA-ORTEGAL

A Mariña-Ortegal

A Mariña-Ortegal

GRUPO DE ACCIÓN LOCAL DO
SECTOR PESQUEIRO 2014-2020

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MAR

Unión Europea
Fondo Europeo Marítimo
e de Pesca (FEMP)

